Initium Sapientiæ est timor Domini

Ps. in Visibilia Dei (ait Apostol) a Creatura mundi per ea que facta sunt, intellecta conspiciuntur; ex hiis quippe que animo nobis, sunt ad incognita que non nobis intrinsecus que facta sunt, que precipue nos manu ducunt ad cognoscenda intrinseca Dei, procul dubio vel naturaliter sunt, inquarum cognitione toto philosophie cura in cubit: et hoc est ratio quare sacri Patres in precordialissimis trinitatis, incarnationis, aliisq. Christiane religionis misteriis, naturalia exempla, exercitiaq. naturalitatis deprompta, passim adducam. Quare Sapientia (scilicet theologia sacra) edificavit sibi domum mittit in cilia, (scilicet philosophia naturalis) Vt ascendat ad arcem, (id est ad sacre pacis mansionem) et ad mensa Civitatis, Vbi Jerusalem Celestis, in Cuius omnium habitatorum Deus et laudes Credat Vbi que in tractatu dicenda sunt.

Circa nomen philosophie

aduerte quod nomen istud proprie loquendo non nouerit sapiens aut sue sectatigamen re: tamen exquo Pitagoras a Leonicio philosophorum rege interrogatus quanam peritia uti poleret, talis modeste respondendo dixerit se non esse Sophum (hoc sapiens) set philosophum (id est sapientie amatorem) euenit vt omnes sapientes fuerint apellati philosophi.

De Laudibus huius scientie Consulit Modernos, pro nunc sufficit q. Cicero l. 2o academicarum quæstionum illa apellat animorum, imo omnium q. naturalis quedam pabulum, consideratione contemplationeq. nature, ratione cuius adsuperna omnium humanarum rerum, Deum, vnicum propriam quid sit obiectum philosophie

DVPLICA PROPOSITIONIS QUID SIT OBIECTUM PHISICÆ

Propositi vel intentionis mee in memoria reuocare oportet que circa obiectum in communi contracta sunt in propositionibus logice D. 4.

Circa obiectum autem philosophie [illegible]

fuit aliquorum philosophorum opinio, sistentia aliqd peculiare obiectum non habere, set per obiecta alia rei scientia debere dari, quam opinionem refert et refutat Arist. cap. philosophi erit scientia determinata accipere consequens determinatum obiectum debet habere, scientia enim per obiecta distinguuntur.

Exquo ista refutata manet alia assumpta obiectum philosophie a obiecto Metaphisice non esse distinctum: nec enim scientie inter se distincte sunt

ac per [illegible]

2 per consequens earum obiecta rationis fratis debet distinguii

1 Limbus Vnicum principium

Sorum Conclusionum habilium sit philosophia determinatus habere obiectum distinctum ab obiectis aliarum scientiarum. Nihilominus nondum ista explanata quidditas istius obiecti: Verum est quod Desiderius pohg est circa hoc quod quaedam circa ens, in hac ratione sere omnes theorias.

2 Quidam ait corpus mobile non vero ens mobile esse obiectum adequatum philosophiae: ita Albertus Magnus tractatu 2° philosophiae et alii. Et ad hunc modum dicendo non tollit reducere alios modos ad corpus naturale esse obiectum philosophiae quod implicite corpus naturale componitur ex materia et forma quatenus est 2um ens praedicamentale subiectum in medialis supremum

3 2us ait substantia naturalis seu mobilis esse obiectum philosophiae quam vero corpus aut ens mobile

Aliquis ait (et hic frequentior modus loquendi) obiectum philosophiae esse ens mobile. Alii circumferri solet scientia, sed relata sunt precisius

4 Vtamur proprio modo loquendi explicemus nota quod mobile in principio non importat potentiam proximam ad motum: nec sumitur nominaliter pro eo quod motum minare potest, sed subiectum habens 2as radices et principium motus: et hoc adhuc dupliciter: 1° enim potest sumi ens mobile tale et in communi pro omni eo quod quocumque modo moveri potest, et in hac acceptione idem est ens mobile, ac creabile seu creatum, solus enim deus est qui nonmutatur, et ideo omnes Creaturae mobiles et mutabiles sunt. 2° modo sumitur pro composito naturali resultante ex materia et forma quod peculiarem habent ens mobile agere

5 2° est notandum quod illa particula naturale addita substantiae aut corpori vel rei physicae adiuncta non sumitur pro vt opponitur supernaturali et contradicit Angelis, sed pro substantia habente in se principium motus et quietis, scilicet pro substantia composita ex materia et forma, quae dicitur natura vt dicemus 2° physicorum

Ex quibus ergo praedictis patet, quod ens naturale, corpus naturale: ens mobile, corpus mobile: corpus substantiale, substantia corporea seu naturalis idem prorsus in rerum ordine sunt: ex quo facile concludatur 1us sit igitur

6 **Vnica conclusio**

Obiectum adequatum philosophiae est Corpus substantiale constitutum ex materia et forma, cum suis principiis, causis, partibus, proprietatibus et aliis variis

Et probatur quia illud est obiectum adequatum philosophiae de quo ipsa agit explicat illius principia, causas et proprietates, et complectitur omnia quae in ea tractantur, sed ita habet Corpus substantiale ex materia et forma constitutum ergo &c maior et sequela patet et minor probatur, Nam in primis Arist: 1mo libro 2°. explicat illius principia, scilicet materiam, formam, et privationem. in 2° agit de natura, quae est principium

motus

mobij ex quo Anias arrijsit Vthadet de causis Corporis subtahalitis intrinsecis qm extrinse
cis: Ad 3m libru 9 lq. ad 8m in cuius 6e disputat de 9 proprietatibz ipsi licet de motu, loco,
et tpe, et de ordine motoz et mobiliu: in reliquis vo partibz philosophie agit de spebz
corporis substahalis scilicet de corporibz simplicibz et mixtis, de animali et manimali:
Vt ex progressu philosophe constabit, 2o corpz substahale constituz ex materia et forma
Dicto est obiectu adequatu philosophie per qd 2 q. ex illis complebit explicet

Itm inquiras per qd ex predicti complexi recte explicet obiectu phi
losophie Respondes melius explicare per corpz naturale qm per alia. quia prima finitas, u
periq melius conuenit cui generi proximo, qm cuilibet alio superiori, Vt No. rationale
melius conuenit cui animali qm cui ente, recte enim dicitur homo esse animal rationale
qm ens rationale, 3o melius conuenit naturale seu mobile cui corpori qm cui ente

Dices ens mobile aut corpz mobile non comprehendit omnia que in
philosophia tractant: Nam in 8 phisicoru agit de 1o motore scilicet Deo, qui immobilis et
immutabilis est, 2o ens mobile seu corpz mobile non explicat obiectu philosophie

Philosophus non agere de Deo nisi solu per accidens, et obiter, quatenus
scilicet causat effectu Motu phisicu seu naturale

Ex quibz recte manet modo dictu
quod aliquoru a recte obiectu adequatu philosophie esse corpz generabile et corruptibile; nam hec
ratione non comprehendit debet corpora celestia de quibz perse agit philosophia

Itm inquiras qd magis sit obiectu adequatu in phia Pe esse homi
nes qui inter corpora substahalia primatu tenent

Sequuntur quedam partim ad methodu pertinentia partim ad
explicandu aliquot Problemata an scilicet Obiectu sit certu et an practica. 2. speculativa. 3o
Creatu an Increatu. 4o Videtur non esse certu quia phia agit de ente mobili qd variationi et muta
tioni subijcitur, 2o non potest perse ad aliqm certu habitu pertinere ad ere de illo obiectu, prob
requisita quia certa debet esse de invariabilibz 3o

Dna, Cognitio que habetur de rebz naturalibz. 2. est experimentalis. 3. in experientia fundatur, sed talis Cognitio potest esse incerta
et falsa errorig subiecta, 2o Cognitio que habetur de rebz naturalibz non potest esse
certa, nec enim infallibilis debet esse

Nihil Lominz affirmabile pars. ut communiter
mus philosophus Cui assistit 2 Metaph. Capit. 4. Dicit enim, 1m debitu esse
docet et probat ma philosophia est quidem cognitio rei per suas Causas quia certa est cognitio tunc
potest qua de multis Dubijs resolui per suas Causas esse Corruptibilia, scilicet qua constat
contrarijs; ita etiam Cognitio naturalis constituz esse causis pene diuersimode dictis ex quo constat
ex partibz, et alia innumera quo necessario pertinet Causas 3o &c

quare ad 2am.

Quare ad 1m arg. Q. in 2o Dr. Ita sit necessarium, rū naturaliū de quibꝫ agit philosophia esse mutabiles et corruptibiles secūd Angelicū et incorrubibiles? Unde secūd hoc est fictibile illatū. Preterea naz in logica dicꝫ de vniversalibꝫ dicimꝫ res naturales generari et corrumpi qmdꝫ ad existentiaz, non vero qmdꝫ ad essentiaz, hoc est qmdꝫ ad necessariaz connexionē predicati cū subiecto, qua ratione sustobiectū philosophie.

Ad 2m q. 1a Dr. sciēcia que habet de rebꝰ naturalibꝫ sup dari in sciencia vernole tantū, et non tantū in morbo fratis communiter dicitur: hec enim ratione assolā cognitione principiorū de quibꝰ est: set solū vt in condicione necessaria sine qua non habetur cognitio iudicatiua principiorū, ex qua cognitio sciēcie conclusionis immediate depēdet: Unde non requiritur tanta certitudo in cognitione speculatiua, qmta in primis principijs et sciencia exillis deducta. Quibꝰ adesse possumꝫ q. qmbꝫ ex peritia augmēto sit falax vtpote cū seq est in pluribꝫ autanqua morbo affectꝫ, aut qmdo obiectū non est in debita distancia constitutū, (qua ratione vitiū sepe fallit circa res distantes) tamen q. sit tale impedimentū caret, ideo q. manet, et obiectū est constitutū in debita distancia, huiꝰ ex peritia est cognitio certa et infallibilis.

Circa 2m dicendū est philosophiā esse sciencia speculatiua, ita fere omes philosophi et constat qui libros eius exposuerūt, qui solū explicant naturā et proprietates rerū naturaliū, non prescribendo vel dictando quibꝰ exercitationē mandent, q. pars non est sciencia practica set speculatiua, patet ex dictis suo loco.

Set dicet medicina est pars philosophie, set medicina est practica q. etiā philosophia, Consequentia patet a tanto enim tota, et pars non essent eiusdē rationis, maior constat, et minor probatur naz Medicina agit de humano corpore vt sanabili, q. sub corpore substantiali in communi continetur.

Ad 3m dicendū ma iorē naz licet obiectū Medicine materialiter continetur sub obiecto philosophie, non tamen fratur quatenꝰ est obiectū medicine: q. ex eo constat naz qmbꝫ ens corpꝰ sit corpꝰ sanabile et naturale, non tamen est obiectū Medicine prout sanabile seu mobile seu mobilia ad sanitatē a natura, set vt est sanabile per artē. Ex quo solū sequitur medicinā esse sciencia subalternatā philosophie, non vero partē illius, cū quo tamen stat vt vna sit speculatiua et alia practica, et. Ita philosophus

Liber Primus

Hijocto Libri nomine speciali gaudet ab ipso philosophorum
imposito, scilicet de auditu fisico seu naturali auscultatione, cuius inscriptionis
ratio est, quia Aristo duos libros generaliter dividit exotericos unos, idest
vulgari et facili stilo conscriptos, quos abiq. magistri ope potest quilibet intelligere: Alios vero profundiori stilo doctrinam continentes, quos ob eos rationes a
exotericos seu auscultatorios nuncupabit eos ab auditoribus maiori studio
audiri aut auscultari postulat, et ob eam causam apelatur de fisico auditu, seu
naturali auscultatione

Liber iste 8 nobis capita complectitur; in 1° prescribit me
thodum in philosophia observandam, scilicet a prima ipsius rei esse incipiendum: in 2° 3°
et 4° refert opiniones Parmenidis et Melissi asserentium unum tantum esse prin
cipium rei naturalis, et hoc in motibus gen^m. rejicit quia de medio tollit motum:
in 5° ostendit rei naturalis principia esse contraria: in 6. dat tria principia
principia generationis. Duo contraria, et unum subiectum eorum, scilicet materiam:
in 7° declarat querunt principia scilicet materiam, formam et privationem,
explicatq. quomodo materia sit cognoscibilis: in 8 adducit et impugnat ra
tionem objicientem Deum, ortum et interitum e medio tollentem: in 9. multa
proponit fundamenta quibus Plato obviat ut non distinguentem materiam a
privatione: et deinde ostendit materiam esse ingenerabilem et incorrup
tibilem. Dispositio de principiis ipsius in communi.

DISPUTATIO DE PRIMIS PRINCIPIIS ENTIS IN GENERE

De primis principiis naturalibus actum Melodus philosophorum observantissimus quae prima
principia naturalibus communia sunt dicere nunc, et postea de ipsis in particulari, quare
sit definitio prima principiorum ab Aristotele tradita sit legitima.

DUBIUM V. DEFINITIO PRINCIPII AB ARISTOTELE TRADITA SIT LEGITIMA

Ne in quibusdam laboremus et utriusque de quo proxime quaestionis opinionem Aristotelis definitionem principia: scilicet quae non sunt ex aliis nec ex alterutris, sed ex ipsis omnia sunt

Contra primum arguitur: Nam haec definitio negat ad ablationem primae
principia entis naturalis in particulari, quae tamen est certissima, et aequalis patet: tum quia dis
tinctio abscindit naturae in communi (hominis v.g.) sine qualibus subjecta contingit de
bet ad ablationem, (quia enim homo est animal rationale ergo Petrus est animal rationale)
sequitur

dr eha quia dissimiles que in Plurali nominibus abstractis dissimiles singularibus
Mutabo plurale in singulare (vt stat indissimilitudine vel alitoru) et ans probatr quia
ex principijs aque v.o. sola aqua sit (et idq est de aliis) 3 non dr tra aqua partium
Lamia principia ex quibus fiat omnia

2 L° arguit: forma Vere est principium (vt constabit) set omnis forma fit ex materia per eductionem de potentia illig (anima vegetabilis excepta) et eha fit ex pribatione dr forme, que pribatio precesserit in materia, et est eha principium, 2° ia principia fiunt ex alterabilibus

3 3: (nisi illa particula (ex) ponitur in definitione, L. denotat habitudinem tri (aque): L habitudinem partis oponi, set Vtrumq est falsum, 2a minor probatr, et primum est falsa si denotat habitudinem tri (aque) ma falsum est dicere qd L^a principia non fiunt ex se mutuo; forma enim fit ex pribatione (cui sit eig contrarium): et preterea non conbenit omni diffinito, cui non conbeniat forme que potig habet rationem tri (aque) gen (aque). Si Vero particula (ex) denotat habitudinem partis oponendi, non conbenit Privationi, que negatur esse pars componens entis naturalis

Necessitat responsio aliquorum (vt videbimus n. 43) asserentium qd scilicet in L° et 2° loco diffinitionis talis particula denotat habitudinem partis componendi; in 3° Vero rationem oriundi a bono probandi sexies comprehendit et rationem partis, et rationem tri (aque). Nonnullos sapiunt qui tales particulas equiboce suponerent in diffinitione, qd maxime vitiat

Vltimo: quiett nihilo nihil fit, set pribatio est nihil, g. ex ipsa nequit fieri ens naturale, g. non potest esse illig principium, hec ne quidem patet quia ens naturale fit ex suis principijs

5 Set his non obstantibus duo dicenda sunt cum omnibus Philosophis medijs diffinitionem esse legitimam, et tam adhuc duo qd cum ratione principij sit valde analogum quia est communis pribationibus et enti habenti non ideo proprie nequit diffiniri sed aliquo modo declarari, et ideo non debet exigi conditiones proprie diffinitionis

6 Vt autem hec diffinitionem explicemus aduerte qd principium simpliciter L° tale non ens qd dicit talem rationem solum ordinis: et hac ratione aurora potest dici principium Diei, et quidquid alteri presupponitur sibi ordine successionis (vt in 2 exemplo positum) sibi ordine loci vtqui primum sedet dicitur principium ceterorum. 2° modo acquirit principium, postillo qd dicit talem rationem aliquam habituum necessarie inter ipsum et id cui dr principium, ita vt ex illo pendeat aliquomodo oriatur vt probatis dicitur principium rei naturalis, et in diuinis Pater dicitur principium Filij

et Spus

et Virg. spiritꝰ sanctꝰ. intꝛ quos primꝰ priorꝰ modoꝫ priorꝫ est Christꝰ et sꝫ datur inquilibet ordine prioritatiꝫ Minimeq. requirit habitudineꝫ alicuꝫ aut connexionꝫ necessariaꝫ sed gmcuꝫq. presa positioneꝫ. Potenter Vero accepto principio quꝫ Philosopha et propria est petit connexionem aliqm ad consequtionem Virg abolio, et hac ratione quer quinalq est ens non est principium illiꝫ quinalq est hodie

Quinto est autem dominus Christus Deus adueniet suaueq; an omne principium sit principium cui est principium. q. d. Deus et Spꝰ sanctꝰ concredit sed quia multi unꝫ personaꝫ Diuinaꝫ secunda est principium alterius sine esse prime illa, non deratione perfectionis aut naturaꝫ sed origine tantuꝫ

Est autem deratione principij proprij cuiuslibet habitudo prime et connexio seu consecutio necessaria, siue deratione successionis intrinsice, siue deratione dimanationis et extrinsice, siue per positionem influxus et communicationem sui esse, siue esse illo, siue cum depꝰdentia et causalitate, siue esse illa, in qua rationificatione sic describitur ab Arist. 5 metaph. 1 cui dicat principium est id vnde aliquid est: et Dtꝰ 1. p. q. 33. ar. 1. sic; principium est id a quo aliquid procedit, in quibꝫ partibꝫ (vnde) et (a quo) predictaꝫ consecutionem nominat

Ex quo sit pꝫ requiri ad rationem Causeꝫ qm ad rationem principij et ideo istud potest esse sine illa nostra contra: Nam P. Strng est principium Filij nostra Causa, et priuatiue est principium formaliter sed non Causa. Vnde ad rationem principij solum requiritur esse id a quo aliud habet originem cuꝫ predicta consecutione et connexione: ad rationem autem Cause Vltra hoc requiritur Virtꝰ influxus siue effectus

Est autem aduertendum qd principium in 2o significatione sm. Dctꝰ potest adhuc dupliciter accipi: 1o Sola et communissima in ordine ad principiatum in communi, qua ratione Comprehendit omnia principia tam creata qm increata, et dicitur illud a quo aliqua res ducit originem. 2o Modo accepto magis determinate scilicet in ordine ad ens naturale, et sic dicit prima pars illud ex quo res naturalis est aliquid et fit. Quare 1m principium 2m priore sua ratione erit illud solum a quo quelibet res originaliter ipsa Vero annullo dimanat principio, qua ratione Strng potꝫ dici primum principium omnium entium ad extra et ecꝫ ad intra, quatenꝫ habet rationem cuiuscunque persone procedit, ipse Vero sine processione diuina, partiꝫ patet naturaꝫ Vnde solꝫ ipse est 1m principium in hac consideratione. In 2o Vero accepto ne illud dicit 1m principium ex quo est naturale 2o sit tm stat secta qm sua ratione tradit Arist predictaꝫ definitionem

Cum o hac qualitercuꝫq. definitione ab omnibꝫ sit recepta solum Restat vtrum particulas declarem. Primo ergo particula sicut licet quꝫ

scilicet (que) posita loco generis superit valde Universaliter et communiter, ingmtz prehedit non solum positibales entitates set etiam privationes: et particula (ex) superit proprie ingmtz significat habitudinem seu mixtionem originis quasi abstrahendo ab habitudine partis et totius (aque) et denotatur principia entis naturalis non solum debere esse incomposita ex alijs principijs, set ita omnino comparari ut unum ex alio fieri nequeat (modo infra n. 13 et 14 explicando): tanden in ultimis verbis scilicet omnia fuit ex ipsis, particula ex habet eandem significationem ac in precedentibus, pergit demonstrare omnia alia entia naturalia perfecta ex ipsis fieri, videlicet quod ex partibus componentibus, videlicet quod ex extra aquam incipit mutatio: unde particula (fuit) superitetiam pro prie ingmtz significat fisicam productionem ex presupposito subiecto

11 Quibus positis facile probatur conclusiones duas ultimo deductas primo principaliter: 1m est simplicitas (modo explicato): 2m ratio originis respectu principiali debet esse duo explicatur a Philosopho in predicta diffinitione 8. Et. Maior constat ex dictis et minor probatur, quia 1m explicat particule ille quae necesse fuit ex alijs nec ex alterutris 2m ille existimes omnia fuit: 3o per predictam diffinitionem explicatur ratio primorum principiorum:

12 Ad 1m 0 arg. 1m in 1 distinguo ani dicitur verba accommodate esse distributa dat scilicet ex hac materia et ex hac forma nihil ex hoc positibili natum et ex illa materia et ex illa forma illud &c. Ad 1m capias scito quod diffinitiones que traduntur in plurali aliquando continent particulas aliquas distributive supponentes, ita ut tota diffinitio distributive possit applicari particulari diffinitio mutato plurali in singulare (ut constanter sit et constat indifferenter de laboribus): aliquando vero continent particulas quasi collective supponentes; ita ut unus eas adunate capiat supponere collective, et ubi ultimo diffinitionis opus est mutare unum illa: ut diffinitio possit adaptari singulari diffinito: ut clare constat indifferenter de rationibus, scilicet quae sub eodem genere maxime distant et abeo de subiecto mutuo. Nam cum hec diffinitio alicui contrario in particulari adaptatur, sic est declaranda: illud est contrarium quod aliud continens sub eodem genere ab eodem subiecto expellit, unde particula mutuo expellent non debet adaptari de singulari ad contrarium cum fit mutatio plurale in singulare. Similiter sic tota huius sensus explicari debet predicta diffinitio principiorum

13 Ad 2m in 2 respondet aliqui quod Arist. dixit unum principium non fieri ex alio nec ex alterutro, intelligi debet tam ex parte componi; quod vero ait unum quod fieri ex uno contrario debet intelligi tam ex toto (aque)

Set 2o et melius ut quod id quod prorsus et simpliciter sit, tota sua est totius compositi, quare cum sint indifferenter principiorum naturalium simpliciter et simpliciter (ut constat in 1) plane sequitur quod partes &. principia necesse fuit ex alijs nec ex alterutris:

se expellent

alterutris: q^d enim non sit simpliciter et sine addito, quomodo ex aliis aut ex alterutris potest simpliciter et sine addito fieri? Cu hoc tamen stat q^d partes seu principia componentia Vt(quo): et hoc sequitur concedendo formam fieri Vt(quo) ex materia Vt ex subiecto: immo ex probatione Vt extra (a quo): sed hoc nihil obstat; quia principia huiusmodi q^d principia solum petunt non fieri ex aliis Vt (q^d).

Ex quo solutum manet 3^m argumentum 3: Constat enim ex m. Lo. parabola (ex) importare primitatem originis abstractae abillis duabus: Unde Nego maiorem, si determinate intelligatur de habitudine parti ad habitudinem totius (a quo) concedo tamen illam de ratione abstractae abillis et nego minorem: ad probationem dico q^d Vt dicebam dupliciter potest aliquid fieri Vno modo pure et simpliciter tam quam (q^d) alio modo tam quam totius (quo) componendo: Eo modo productionis obiecti entibus fictis complebili: Eo vero modo exhibitis parabilibus: unde generatio leonis non est per se ipsum terminata ad eius formam sed ad esse spiritus leonis. Quando Arist. negat principia fieri esse multo magis debet negare q^d simpliciter et per se sit; Nontamen negat eorum posse fieri ex alio Vt (quo) per q^d patet ad argum.

Ad vltimum Cn 4^m Dico q^d licet ex probatione non ponatur fieri ens naturale tam quam ex parte componens, benetamen tam quam extra (a quo) immo hoc est necessarium quando sit per actionem fisicam quae est mutatio de non esse ad esse.

D. Thomae principia entis naturalis sint tantum tria.

D. THOMAE PATRICII NARNIENSIS DE PRINCIPIIS NATURALIBUS LIBRI TRES

Liber primus

In hoc D^us supponit principia entis naturalis non esse infinita, quia alias non posset haberi perfecta cognitio rei naturalis: scire nanq; est rem per suas causas cognoscere, sed infinita principia cognosci non possunt in re tribus, q^o illorum non posset haberi certa cognitio ac per consequens nec rei naturalis, Primo q^o dubitet aliquis an talia principia sint tantum tria, nec plura nec pauciora, scilicet materia, forma et privatio.

Et pari ratione a tribus sic potest q^d probari: Nam omnis causa est principium; sed causae sunt quatuor, q^o quamvis haec principia, minor et consequentia constat, et maior patet ex D^o praecedenti ubi dicimus principium esse illud ex quo aliquid originaliter sibi per rem influxum et causalitatem sibi ipsi inesse illa

Respondebit Philosophus satis enumerasse principia intrinseca entis naturalis (ingressus), non vero extrinseca ut sunt causa efficiens et finalis

Sed contra quia ex hoc sequeretur probationem non esse principia, principia nam sunt illa quae intrinseca constituunt principiata; sed ens naturale valet solum

vale solus constituit per formam et materiam, et non per pribationem. 2° dupliciter capitur principium entis naturalis

Et huic primo rationi dicendum quod licet pribatio non sit intrinsecum principium rei naturalis in fieri sit tamen in fieri

Item ibi contra hoc quia ex pribato nihil fit impossibile est constituere ens naturale nec. in fieri nec. in facto esse: hoc ibi quia ad generationem et fieri entis naturalis non minus presupponitur tam motus (aqua) mutationis forma expellenda, quam pribatio forme future, 3° forma expellenda erit ibi principium plura enim gambia, vbi aqua requisita patet et alias probatur, quia ro nis N.V. nonsolus sit ex non ente, set ibi existens, 4° simul presupponit pribatio forme ignis tam motus (aqua), sic ibi presupponit forma ligni excludenda

Et si dicas pribationem esse tres (aquas) essentialis productionis entis naturalis, forma vero expellenda essentia (aqua) accidentalis: Ma quod ignis generetur ex homo. l. ex aliquo alio accidentale est ei generationem, cum essentialis ignis petat fieri ex non igne

Ibi dicas nationis sit per se ex precognito subiecto (hoc enim innuit omnis productionis fisice) set tale subiectum sufficit materia prima, per se requirit aliqua forma positiva (quia sine illa negata existentia in natura rei, immo ibi quam aliquot de potentia absoluta) 2° nonsolus pribatio requiritur per se vt tres (aqua) set ibi ipsa forma positiva expellenda

Ibi ita debet dicas variari operationem illius tres per se quia est transitus a pure ente ex parte subiecti ad pure ens ex parte productionis: et ita licet ex parte subiecti circa quod versatur productio, sit per se requisita forma positiva expellenda, tam ex parte ipsius mutationis et productionis non presupponit per se talis forma: Ma esse tenta et accepta mutationis substantialis mixtionis potest abinvolucro presupponere forma expellenda, non tamen sine pribatione venture

Ibi: quia saltim generatio forme cadaueris per se fit ex vibetis, hec enim forma non potest introduci nisi in materia, in qua forma vibetis precesserit. 2° nonsolus requiritur pribatio forme introducende, set ibi forma expellenda

Ibi ramale quasi hec esset obiectio solutio sequentis Nec, ipsa pribatione forme venture esse principium per se entis naturalis ibi in fieri: Ma accepta essentialis generationis talibus potest esse pribatione forme, quia tam probabile opinione Coli et elementa per generationem fuerunt producta, set in predictis generationibus non precessit pribatio forme introducende in materia; (Nuzqua enim Materia La exhibit abiq. forma nec prius subalia

qm sub.

Qm sub predicis formis (celi et elementorum) 2° potest salvari scepticismus naturalis absq. priuatione

1 2° principaliter arguitur probando principia eiusdem naturalis ehq. in fieri pauciora esse qm tria: quoniam naturali quod fieri non habet alia principia qua ea quibus ens generabile caudet, sed hec tria ens habet Vnicum principium ex quo fiat, 2° et ens naturale in fieri vnicum habebit principium. Maior patet quia fieri entis naturalis est ipsa generatio et contrarietatis mutatio, Minor probatur quia principium (vt statim Dub. precedentis) est id ex quo aliquid fit. Et tam qm ex parte sponte. Et tam qm et tm (a quo) sed generans non fit ex materia aut ex forma a quo existit modis 2° solis fit ex priuatione tam qm ex tm (a quo) recedit, Maior et sequela stant et Mi non patet Nam generans non ponit ex materia aut ex forma, nec abeis recedit.

8 Vltimus arguit tradit: quia qmlibet duorum priuatio esse principium intrinsecum generationis aut fieri entis naturalis, Et inter hec tria stat vt sit intrinsecum illius vtriusque permodum partis sponte, Et inter hec tria priuatio sit triq. intrinsece habitudinem qmdiu fit generans entis naturalis ad tm (a quo): Et m dicit non potest, 2° 2m 3° Causa alia efficiens, et intrinsecum principium generationis entis naturalis, probatur vltima sequela, quia generatio seu fieri ide est qd actio per qm fit res, sed actio dicit essentialem habitudinem ad causam efficientem, et ista terminat istas habitudines, 3° inhesse solatur nimirum sequitur, priuatio ne vt habeat rationem principii intrinseci ea de qua efficitur in causa efficienti.

Sed Antiqm nostras statuamus reluctantes aduerte qd ens naturale possit in duplici statu considerari: potest enim considerari 1° in fieri, qd nihil aliud est qd in priuatione entis naturalis generabilis: 2° in facto esse et in statu permanentie vbi iam est omnia et ex suis partibus constituitur.

10 2° aduerte qd fieri seu actio per qm ens naturale potest accipere esse ex tribus: 1 est productio qua producitur ens naturale quo nihil magis pertinet ad subiectum vt subiectum probabile, et finem, sed actio creatiua qua Deus in 1° instanti mundi omnia de nihilo vocauit ad esse et in tempore creabit: et de hoc fieri constat habere duo principia intrinseca, scilicet non esse qd est pura negatio et ens fieri non enim presupponit in hac actione subiectum qd transmutetur ad esse. 2° est productio que licet sit eductiua de potentia materie seu subiecti, tamq non supponit materiam seu subiectum illud tempore precedens sub carentia forme introducende, et magis abille non esse ad esse: talis esset productio lucis in aere, si Deus in eodem stans

Indie
Ponse V.M.

20. Marzo

Prima Conclusio.

Principia enti naturali in facto esse sunt tanta, duo scilicet materia et forma

Est expressa Aristo. Cap. 1 huius libri; et probatur ratione

quia illa sunt principia entis naturalis in facto esse, quae remanent in illo tanquam partes in toto

sic constituens et componens illud tertium scilicet tertium ens naturale solum

remanent Materia et forma, non autem remanent privatio et constat, ergo tanta sunt duo

Et confirmatur, quia principia in facto esse sunt illa per quae

res facta dicitur, et in quae ultimo tanquam in partes intrinsecas, est ens naturale in facto

esse dissolvitur per materiam et formam in illaque resolvitur, ergo solum materia et forma sunt prin

cipia entis naturalis in facto esse;

Secunda Conclusio

Si fieri fierique entis naturalis, ergo generatio videtur subtrahere actionis aut passionis,

privatio non est pars principii ejus,

Hac conclusione stabilita ut veling cum communi probabili

sententia opinione n. 20 mihi videtur esse inficiandum dicendum de sententia Caietani et eleganter

Suisset producta per generationem: haec enim supposita opinioni cuidam meo videri videtur

deinceps,

Et probatur

Et probatur quia pribatio non presupponit posse ad generationem subratione actionis aut passionis, q° non potest esse principium entis naturalis in fieri sub hac ratione, patet sequela quia pribatio ea sola ratione potest esse principium generationis per modum ti (a quo) quia incipit ab ea generatio, aris vero probatur quia generatio entis naturalis ex se non petit subiectum, prig tg pore existens, q° posse non petit reale Caretia forme in subiecto ad g. adest nec pribatione, hoc autem probatur quia generatio entis naturalis Cui sit accio Cuiibba L. eductiba forme ex potentia subiecti solum petit posse Ch prote pore quo intelligit existere: sit aliqd subiectum capax ipsius et sequela stat quia Caretia forme in subiecto generationi non potest quo existenti ipsi generationi mediate reali durationi indibrictibili, q° sic generatio non petit subiectum precedens 2m durationem; nec g. etia petit pribationem formete qm ti (a quo)

Et confirmatur: Manifesta probatur opinione instantis. Celi et elementa pro generatione fuerunt facta, in quibus generationibus non precessit pribatio forme tg Celi qm elementorum. Et similiter fuit aliquorum opinio fuit discipulo cuiusdam it Cui virtute ac enti naturali generati aliqd compositum naturale ex materia parti Consecrati iterum reproducta. L. ex aqua iti denuo producta, in hoc enim casu non presupponit pribatio forme, ng precedit instans generationis forme Creatum tenuit in fieri entis naturalis non presupponit posse pribationem

Nec valet ridicu qd licet materia in omnibus his exemplis non precedat pribata forma 2m priorita tg poris, precedit tamen 2m priorita nature: non enim valet quia prioritas nature non excludit simultatem tg poris, q° si nihil prioris nature precedit materia Cui pribatione forme, tali pribatio fieri seu deberet simul cum instanti creati tg poris in quo est forma; qd manifeste implicat, quia forma et eius pribatio negant simul existere

Tertia Conclusio

Si fieri et generatio entis naturalis sive est propria mutatio subhac ratione mutationis sumatur, eius principia sunt tria et non plura, scilicet, materia, forma et pribatio,

Ita arguit: in presenti et probatur: quia illa sunt principia fieri ac generationis entis naturalis subratione mutationis, que posse et intrinsece requirunt ad illud fieri sub hac ratione, et requiruntur intrinsece et posse illa tria, scilicet materia, forma et pribatio &c, maior et sequela patet et minor probatur quia in qualibet mutatione tria posse et intrinsece requiruntur, sine quibus talis mutatio nisi intelligi non potest, scilicet subiectum, tg (a quo) et tg (ad quem) quia mutatio 2m eius essentiale rationem est translatio mobilis ab uno termino ad alium) q° productio entis naturalis que est propria mutatio sub hac ratione mutationis requirit illa tria

Et confirmatur: quia productio entis naturalis que est propria mutatio fit ica

mutatio fisica est trajectus mobilis seu subiecti de non esse ad esse, o° per se patet at
+ requisita subiectu, qd sit sub vnoq. trio patet quia mutatio subita alis cu non possit no
ducere id qd producitur est non licet no ponere illud in subiecto, 3° propter subiectu
qd mutatur, requiritur per se non esse tu qm trij (aque) recedit et esse vel forma tu qm trij
(aque) accedit: huiusmodi est illud non esse non est pura negatio (cu sit carentia for
me in subiecto capacis) o° est privatio, ac prosequitur tria sut principia generationis
sub ratione mutationis.

L5 Dicet posset assignare aliud principium per se requisitu prop
ter dicta 4° non esse tu trij, probo ans quia ad hoc vt generatio fiat et in mate
ria requiritur non mutu requisitu privatio ipsius generationis qm privatio for mem in
troducere de facili non faceret de nouo generatu 5° plura sut principia entis na
turalis qm tria.

R. Verum esse debet ratione respicere privationem subiecti qm trij
(aque), set non tu qm distinctu principium a privatione forme, qm do enim dicimus pri
vationem esse primum principium generationis, non sumitur stricte privatio pro privatione solius for
me, set extenditur etiam ad privationem ipsius generationis, et ideo sub privatione forme
non debet dici privatio ipsius generationis.

L6 Ex dictis colligo qd productio illa que est in proprie
mutatio, est tamen eductio de potentia materie, (de qua loquebamur n.10. 2° libro et
in 2a reductione) tria enim habet principia, scilicet subiectu ex quo educitur forma
et forma ipsa que educitur, et est trij (aque) et non esse ipsius forme vt habet ratio
nem negationis, et est trij (aque). Ad huius intellectum habes premissa dicta in hac g.e reduc
in memoriam que diximus de mutationis explicatione de variis acceptionibus negationis.

L7 Colligo ex hac vera esse illa propositionem philosophi 4° quadruplicem prin
cipia entis naturalis esse contraria et qualiter intelligenda sit: intellectum premissorum
manifestat de aliquibus scilicet principijs, non de omnibus; nec de contrarietate stricte sumpta
que versatur in formis positibus quibus se ab eodem subiecto excludentes: set de contra
rietate late sumpta prout dicit solet deoppositione relatiua et privativa, qm philosophus
4° metaphisice contrarietate aperiat: dicuntur o° aliqua principia entis naturalis contraria,
scilicet forma et privatio, quatenus unum eorum petit aliud ab eodem subiecto, quarum
tione proprijs contrarijs assimilatur.

L8 Vltadoa Respondeas aduertendu qd duo generationis
esse non possunt in ente naturali intellecti: que sit omnino extrinseca et separata
quales illa que licet forte sint necessaria ad agens sut tamen extra qm prin
cipiata qm principiata et huius generis sut species et fines: alia sut intrinseca
et hec adhuc sut duplicia quedam enim ducuntur intrinseca quia per modu
partis intrinsece

partis intrinsice constituti et in recto in vedicti ejus phalz positione rei, ad
esse illig concurrit: Alia vero dicit intrinseca quia licet in recto non inhæret
tale positionz per modu partis essentialis constituti, sit tamz intrinsice concepta,
et pene adg. intrinsice requisita, tozgz quid exgue originaliter ens naturale

Ex his ad 1mam n. 20 bene ibi Ca. omnia soluho
29 nec ibi assignatas: aprobamz: nazz licet probato nonsit principiu constituz in
trinsice necg. ipsum ens naturale, necg. eiz fieri, est tamz quid requisitu
intrinsice tazgz tq fagus: Justa dicta in notabili precedenti, et hic n. 21.
Et hoc probatur ex via qua variatur inter ens naturale in facto esse et in fieri,
quia in facto esse cuz non dicat dependentiaz actus solz habet principia intrinseca
constituha: sed ens tamz ipsius entis naturalis, cuz dicat dependentiaz actus,
habet principia intrinseca non constituha, set aquibz emanat actus dependent

Et per hoc patet ad 1mum in oppositionem 2mi: et ad 2um in oppositionem
rionem eiusdem numeri Venetiis Ca: et ad id quod numero 5 dicit de forma expulsa de pone
ente ibi; forma enim expulsa de eiz expulsio non requiritur ex parte entis naturalis, set
ex parte subiecti: quare ut ibi obtime dicitur. Variatio igitur actualis aggressibilis exp. subiecti ad
susceptibilitatem ex parte entis naturalis: et ad 3um plurima aggregatu ex
pene ad subiecta, que pene non requiruntur ad productionem viventis,
que pene ut principium et ultimum et causa et finis requiritur in animalibus,
tanta enim pene requirit potentia audibilis, gustibilis et similia: ut ens
sit per se responsibile. Ad imposibile quod dicit materia careat omni forma, ipsa materia
cuz careat ha forme introducende, et ipsa forma erit subiectum principium et ter
mi naturalis

Ad id autem quod n. 6. dicit de introductione forme cadaueris dico ob
tamen posse Deum formam Cadaueris introducere in materia in qua non precesserit for
ma vibetis: attamen in tali casu non debet nominari Compositum illud mortuum, quia
hoc denominatio requirit saltim de communi tali precesserit forma vibetis in
tali materia

Et si forte inquiras quare ad introductionem forme cadaueris requi
ritur precedat forma vibetis, dico hoc esse quia forma cadaueris potest esse tantum
tamobilitio fieri, set quia dispositiones forme vibetis adeo facilis destru
untur et alterantur, ut proprium sit nostri V. o. sufficienter disponere materia ad propriam
formam in ea tempore mora quantum cuz et ad alterandas et destruendas dispositi
ones forme vibetis: quare quia destruitur necesse est destrui predictam for
mam, et cuz sine subiecto dispositionis non possit introduci forma ignis V. o.,
ideo ne materia maneat sine forma, intro ducit forma cadaueris, que est
omnium imperfectissima

omnium ignobilissima

Ad confirmationem autis eius de numeri dicimus probare nostram 2m conclusionem

21 Ad 2m hn. 1 Q. ex doctrina Notabilis hn 28 et 44 dicit principium entis naturalis esse id ex quo ens naturale fit. Lignum ex ligno (aquo) Lignum ex parte signata, non est materia ligni, de qua ens naturale fit ligni sicut res, et in recto in hac ei significatione, sed ratione principii intrinseci, quod ministrat ligni constitui, et pertinet ei intrinsece requisita ad rem principiatam, et quia materia est forma licet non connotat intrinsece generationem seu fieri, sufficiat tamen intime coniuncta et per se requisita in subiecto mutationis, merito inter principia entis naturalis fieri numeratur

22 Ad ultimum hn 8 Q. probationem dicit per principium generationis non per modum partis intrinsece ingressi illa sed per modum (aquo) cuius et intrinsece aspere requisiti in subiecto mutationis, adequate ipsa mutatio dicit intrinsecam habitudinem, tanquam id aquo originatur. Et ad improbationem huius Q. quod licet precedenter causa efficiens sit per se necessaria ad productionem entis naturalis, nihilominus tamen sit per se necessaria ut principium extrinsecum et separatum, et non intrinsece per modum partis, aut per modum alicuius intrinsece requisiti, et coniuncti in subiecto mutationis. Dicendum licet precedenter Q. quia principium agens solum est de conceptu producendi in genere producti et actio, non tamen in genere entis mutationis, sub hac enim ratione et formalitate, dicunt precindit ab actione, precinditque ab ordine ad agens

23 Set obijcies quia ex hac solutione sequeretur materiam 2m esse principium entis naturalis in genere mutationis; Sequela probatur fieri sub ratione mutationis, dicunt precindit ab actione, precinditque a passione, et dicunt ratione huius precisionis ad ens mobile principium, (ambit connotatur per formalitatem dictationis actus et mutationis) ita quod materia erit excludenda a ratione principij quasi fieri Precindi a passione, ad q. addo ab ordine ad materiam seu subiectum

24 Ad hoc aro 1m quod profundiora philosophiae mea viderint (ait) respondet aliqui doctissimi ex nostris quod in fieri entis naturalis materia dupliciter connotatur: 1o pure et realiter sui in genere entis susceptiva tantum, et 2m hac consideratione mobilis a mutatione in genere entis passio: 2o inadequate, in genere vinculi in tribus adequatis adequate et 2m hac consideratione respicit a mutatione in genere mutationis et via est, et quia via dicit intrinsecam habitudinem ad tria adequate, quorum sit totius sponte includat formam, et materiam actuatam per formam, hinc fit quod fieri entis naturalis dicat intrinsecam habitudinem ad materiam, in genere vinculi intrinseci adequate adequatae;

25 Ita resolutio Alleni doctissimi etiam ex nostris omnium ex parte non placet.

placet: Molz nazg. Vt talis non solu respiciat materia actuata, et vt est vtro (q) formaliter, vt etiã ytra respiciat vt subiectu tra, mutabile est, et non solu vt tra, mutuatu, et actuatu per forma.

Vnde aliter respondet ad arom dicit g. Motu. l. mutationi formaliter prout distinta a passione respicere subiectu, et in illo esse potetia actuabile per motu, saltim per diuersas habitudines distinta a potetia actuabili per passione formaliter. Vnde materia principiu est mutationis formaliter, qd ex eo habet, quia molz est actu entis in potetia prout in potetia, o vt actu mobilis definitur, ac per hoc quod molz est formaliter respicit mobile: Nec enim ratione dicet 3gth. Aristo, quod non esse motu, quia non habet subiectu mutabile. Vnde est in mobili duplex habitudo: Altera ad tra, qualeng ad illu moueri potest, et sic dicit formaliter mobile, et est subiectu mutationis: Altera dicit habitudine ad potetia actiua, qualeng abilla potest moueri ad tra, mutari qd est pati, et sic est subiectu passionis;

26 Ex quo requirit subiectu non esse formalissime mobile ingenitu est passibile, quia vt subiectu formalissime sit passu debet pati ab alqua potetia actiua, ad quã alqm mutationem abilla: vt autem sit mobile formaliter prout distinguitur a passibili sufficit respicere tra, molz ingenitu ad illu per via (qua est ipse molz) potest moueri) in quo non concipitur formalissime pati qua hoc (vt dicunt) est a potetia actiua qui in illo precisso receptionem includit: quare potetia mobilis talis in subiecto specificatur ab entitate molz qui est eiq actu prout respicit tra; potetia vero passibilis talis specificatur ab entitate molz, qui est eiq actu prout respicit ao, non pro vt recedit ab illo precisse, (quia vt sic est accio) sed ingenitu potest ab aqua in subiecto poni, Disp. 2 de 1o principio entis naturalis scilicet materia prima.

DSP° II. D. I. P.° 1.

entis naturalis, sta, maa.

Lmbis dignitatis ordine materia La non obtineat Lm locu inter principia entis naturalis! Prioritate tamẽ naturi materia La absolute inter principia rei naturalis prima iudicatur, est enim subiectu formi et privationis, et subiectu absolute est prius eo qd subiectatur, et ideo prius de materia Lã qm de reliquis principiis disputatur

2 Sed vt intelligatur quid nomine Materie prime hic sonu fecetur aduerte qd materia dividitur in materia (ex qua) (circa qm) et (in qua) materia (ex qua) solet dici communiter partes ex quibus intrinsice aliquid componitur, sic integra lis res esse habet: quo sensu et ipsa forma potest appellari materia. materia circa qm potest

gm) solet dici obiectu Circa qd Versatur aliqua potestia habitu. Dicit. Materia (inqua) seu subiectiua est subiectu ingus recipit formes et de materia in hac 3ª accepcione proprie agit Philosoph; Vocatur autē hec materia (ex qua) et (Circa qm) respectu diuersorū, ma dicit (ex qua) respectu compositi qd ex illa resultat et componit, et etia potest dici (ex qua) respectu forme, materiatur qua exig potestia educitur: et tandē dicit (Circa qm) respectu actus et operationis Veriatis (Circa illa)

Dividit etia materia in proximā et remotā: Proxima est illa ex qua proxime et immediate tanqm ex subiecto aliquid componitur componit, Remota vero dicit illa ex qua remote et mediate aliquid constat, aduerte tamē qd materia remota est proxima respectu alterius compositi, et sic dicimus vas: est materia proxima Statue, Materia vero Lapidis est remota respectu forme Statue, proxima vero respectu forme Lapidis

Et dicit. Ostat. materia aliqua est 1ª et alia 2ª: Materia 1ª est subiectu substantiale non supponens aliud nec illud includens: Materia vero 2ª est qua componit ex alio subiecto. 1ª illud supponit: Ut Lignum (qd est materia Calcis) dicit materia 2ª quia componit ex alia; et qm dicit (qua est subiectu recipiens aliquam accidentis) dicit materia 2ª quia supponit aliud subiectu. Quare materia substantialis ingna forma substantiali recipitur, et qua nec supponit alia, nec ex alia constat dicit materia 1ª. Vnde absolute nomine materie prime in tota hac disp. quoq; simplex subiectu intelligitur qd nullu aliud supponit et qd omnia supponit

Conclussio

4 Dicendu est licite et omnibus phibitu fore euidens esse dari materia prima in rerum natura secundum euidens dari mutationes substantiales

Pro cuius abominibus et indubitata supponit: probat nihilominus supponendo aliquem naturale aliquid substantiale de nouo producere: ex quo sic arguo: nullus agens naturale producere potest totum ens substantiale, quod ad actionem illius necessario presupponit aliquid substantiale, sed hoc non potest esse forma (ut patet) ergo est materia; probatur, nullus agens naturale virtutem habet ad producendum res ex nihilo, ergo nullum agens naturale potest totum ens substantiale producere, ans est receptissima apud Philosophos, et qd magis est apud sacros patres et concilia, et in cap. firmiter de summa trinitate et fide catho. nullam creaturam alia creasse; qd si agens naturale totum substantiale ex nihilo reduceret ipsum Crearet, Creatio nanq. est productio de nihilo, id est ex non presupposito subiecto

Sed dices predictam rationem solum habere vim contra Philosophos qui ponunt mundum semper fuisse et ex alio non presupposito subiecto immediate tamen

forma, probaret otro eu, qui diceret nichil manere ymune mutatione substantiali, set deuere tra3 mutari vna substantia in aliam totaliter; ita vt eu ex huomo fit ionis, nichil qd precesserat in huomo manet in ione: ex quo non sequitur qd Euma sit Compositu ex forma et materia &c. sic dicut seguisse quedam medi

Et ri ad hoc respondeo ee impossibile q̄ ten tra3 mutatione hoemodo: sequitur q̄ aliquid deitu, scilicet substantia, naturale nonesse generabile et corruptibile, set solu Creabile et aniquilabile, ad hoc responderi potest ex doctrina predicti medii, qd ionis fit ex huomo tra3m extrinseco quo ad subiectu, et eu sic aliqua res producitur, eiq producto nonest Creatio, etsi3 pro duratr solu, nec Corruptio et annihilatio, etsi3 si tota res perdatr, vt videre est in misterio fidei, vbi tota substantia panis desinit esse, et tamen substantia panis non annihilatr, necq. eiq debito annihilatio debitr

Vtpote doctrine satisfiat et nostra plene probet conclo amplio probo tra3 mutatione substantiale deuer fieri ex presupposito subiecto: omnis tra3 mutatio est a contrario in contrariu, set talis esse non potest nisi presupposito subiecto, 3o necessario fieri debet tra3 mutatio ex presupposito subiecto, pro hominem quia omnis tra3 mutatio vnius in aliud est generatio vnius et corruptio alterius, set non potest esse generatio vnius et corruptio alterius nisi sint incompossibilitas et repugnantia inter vtrūq. Omnis autē contrarietas et repugnantia est circa 3m̄ mune, qd vnus et alterum inesse dut possidere; hinc enim oritr quone et lites tam in moralibus qm in naturalibus; in moralibus propter quod adore qm vtrūq. nequit possidere inesse dit; in naturalibus quia vna forma nata educi de in propria materia, ad esse actu naturale vult alia in eadem materia introducere, cui ioitr sit repugnantia et incompossibilitas inter illas in eodem subiecto, conse dut dicto thomistarum. Non enim pugnarent nec natura quq inimica est sibi ipsi. Dicti mutuatitas pugnq permittit nisi intuitu maioris boni, quia scilicet in re prietate sit, si est aliqua pars necessaria generationi alterius, qua gratia istare deuet. Ex quo sequitur alia deesse subiecto vnione vtriq. formę, tam generande qm corrupte de mente materia prima

Et ero ut amplio predictorum ita vt stat dicet fundamenta predicte solutionis: ad qd sumo principia qd ipse thomistarum admittit, scilicet qd ex huomo fit ione, ita vt totus huomo destruatr, et totus ionis generatr: hoc posito inquiro. L. cognitu est necessariu ad talem generationem ionis. L. non: hoc 2m̄ necq. thomistarum admittit necq. dicipotest, thomistarum doctos oculari experientia, 3o dicendum est Lm̄. et tuc ulterius inquiro an sit necessariu vt causa per accidens. L. vt causa ponere; Lm̄ dici nonpotest quia sine causa per accidens potest dari effectu, et ionis nonpotest dari sine huomo. L. altero passo, requiritr 3o vt causa ponere: et tuc

perse: et hoc etiã inquiro an sit Causa finalis et hoc non nam ignis non fit propter ignem, cũ illud potiꝰ destruat: Q. requiritur vt Causa finalis aut efficiens, et hoc etiã non quia huiusmodi Cause non operantur ad sui destructionẽ, debet ꝯ ignis requiri in genere Cause materialis? Sicsic ꝯ ignis debet remanere in ipso genito (Causa enim materialis in compositione rei quæ ex ipsa fit, remanet) set non potest ignis remanere Tñ sua omnes partes tot constat) ꝯ debet remanere Tñ aliqm partẽ (ratione cuius non habet magis qd sit ignis qm qd sit ignis. ex quo sequitur falsũ esse dicere qd tota ignis destructa et tota ignis remaneret

8 Quare instãtia adducta de decisione panis in sacramẽto altaris non est ad rẽ, quia et reuerꝰ sit qd desinit illa panis non sit annihilatio etiã si sit desinit tota substãtia: atamẽ actio ita est miraculosa quæ tota substãtia quæ tota substãtia panis dicitur qua ornatus in tota destruit et malleus totaliter obtritus ad qmactionẽ saltim in causa primi patiꝰ virtꝰ infinita deberet, aceperconsequens ordo naturalis hoc modo produceretur, in productione cuiuslibet entis naturalis interederet hoc inscibile miraculum, immo et multo magis

9 Ad 1um abeunt ibi dati aliqd subtracti, immutatione substantiali, qd tota esset de nouo esse sub una forma ad esse sub illa, et cum hoc esse subtracti aliud non supponat, (aliãs deberet procedi in infinitum) dicendum est esse Tñ subtracti simplex et non compositum ac per consequens materia Tñ. Ad 2um aliqua autẽ inquirunt ex ipsa essentia Corporis quare sit D. L. an quiditas et essentia materiæ et sua intentionaliter recepta

D. L. anquiditas & essentia materiæ primæ, distat in rone potẽ recep tiuꝰ;

L Varijs et diuersis nominibus materia L nũ cupatur: Labeorib⁹ Logicis, vt ab exio dicit Orpheo Vocatur Caos, eo qd confuse erat omnia formas recipiebat: dicitur etiã Mater, quia est principium partibus generationis: et Matrix quia quo ad primum ꝓcreatur habet et seruat omnes formas: hinc etiã seu in compositis, quia vt docet Dionꝰ. sicut est pura potentia, ita caret omni decore, omnis enim decor est per actum: Male fica seu adultera, quia vt potest frui alia forma qua caret, ma quibuslibet priuatis formis quam potest. dicitur etiã esse ignota, quia per formam est cognoscibilis (vt ait Dionꝰ: et tã de dicitur prope nihil, quia in genere substantiæ habet minimum entitatis, qd excogitari potest

Adhuc ibi circa intentionem etiã nota qd una potentia dicatur talis qd ordinem ad actum, ideo potentia in communi nihil aliud est qm respectus

est q̃m respectu actus; Vnde tot modi dicitur potẽtia quot actus: quare Ar. subdi
uisionem dividit potẽtia in actiba et passiba: activa est illa quæ respicit actum. L. operationem. L. quæ mediante aliqua actione operatur, Vt potẽtia intellectiva vtp: alia est pura potẽtia receptiva seu passiva, quæ respicit aliquem actum intrinsecum ipsius, Vt substantia dicitur potẽtia passiva respectu accidentis

In proclivi non disputamus de potẽtia activa, Cum certum sit apud omnes materiam Ꝛm non esse potẽtiam activam respectu formæ substantialis, est enim entitas imperfecta, forma vero substantialis semper est perfectior, erit igitur materia potẽtia passiva

Potẽtia passiva adhuc est duplex: alia physica et alia meta physica: physica est potẽtia receptiva actus et formæ physicæ, Vt potẽtia substantia respectu actus accidentis, quæ potẽtia reperitur tam in rebus materialibus q̃m spiritualibus, Vt patet in anima et angelo respectu intellectus: potẽtia vero meta physica est illa quæ actuabilis est per aliquem actum meta physicum, qualis est potẽtia orandi superioris respectu inferioris: et adhuc potẽtia reducitur aliqua potẽtia essentiæ respectu existentiæ, sequitur ista

Præterea istas omnes potẽtias omnia ista adducit alia quæ apellatur potẽtia obiectiva seu logica, et visibilis inquantum non repugnat ex parte rei quæ dicit talem potẽtiam, et in virtute causæ potẽtialis illam producere, (de qua etiam nondum in præsenti) sed solum de passiva

Inquare aliqui ex antiquis philosophis voluerunt materiam esse actum et quidditatem materiæ primæ non consistere in hoc q̃d est esse potẽtiam

Et probatur 1o ma. potẽtia materiæ est potẽtia causativa, sed potẽtia causativa est accidens, Vt patet in omni causa efficienti) 2o potẽtia causativa est accidens, q̃m non est de essentia materiæ patet hæc sequela quia accidens non potest esse de essentia substantiæ qualis est materia

Et si forte dicas esse magnum discrimen inter causam intrinsecam et extrinsecam (qualis est causa efficiens) scilicet quia causa extrinseca cum se intrinsice non communicet effectui potest aliquid accidens per q̃d talis causa sibi dicatur, q̃d non postulat causa intrinseca (qualis est materia) quia se ipsam communicat

Ibi quia materia non est causa intrinseca formæ materialis quæ ex ea potẽtia educitur, 2o Licet concedatur q̃d potẽtia causativa sibi sit essentialis materiæ, potẽtia tamen causativa et receptiva formæ, erit potẽtia accidentalis, patet sequela quia materia respectu formæ est causa extrinseca

Secundo probatur nam essentia materiæ consistit in ratione potẽtiæ: l. hæc potẽtia est proxima et in mediata. L. remota et radicalis = sed neutra existit ergo habitus materiæ 2o &c. minor probatur quoad 1am partem quia nihil potẽtia proxime est accidentalis

est accidens talis materie 3° &c. ani probatr: hz a proportione potentie archibe proxi
me que accidens talis est Causa efficientis, 3° etiam potentia proxima recephba esse
accidens talis Causa materiali: hz etiam quia omnibus et diuersis motibus probis, quas
do ex naturale premittit in materia, concurrat ad formam substantialem inesse
re causa materiali, quatenus constituit materiam aptam et abilem proxime ad
recipiendam formam, nam sine illis non dicitur materia proxime capax ad
recipiendam formam, et illis positis statim redditur capax, 3° proxima ratio
recipiendi forme est aliqd accidens in materia. Quod 2m vero parte pro
batr etiam minor principalis: Nam ratio potentie remote sumitur per ordinem ad
potentiam proximam, set hec est accidens talis materie. Vt probatur et 4° et radicalis
3° arguitur quia essentia materie Le est una et indiuisibilis fra
ter et specifice, set potentia recephba materie respectu formarum non est una fraliter,
3° ratio potentie receptibe non est de essentia materie Le, maior cuius sequentia patet et minor
probatr, quia ratio potentie recephbe cuiuscumque existit mo dine et respectus fra scedentalis
ad actum, ita qm ad hunc aquam specifice, set respectus et habitudo multiplicatur fraliter
et specifice ad multiplicationem specificarum formarum, 3° ad multiplicationem specificarum for
marum multiplicabilis ratio potentie passiue in materia Le, ac proinde non una set
multiplex fraliter erit potentia.

Et confirmatr, quia essentia materie Le est finita et li
mitata in quantitatibus, set potentia ad omnes formas est infinita et inexplebilis,
(cum sit infinitus numerus formarum possibilium, que requirunt actuare materiam, sicut
requirunt dari infinitus numerus) 3° essentia materie Le non existit in talitatione po
tentie receptibe.

4 arguitur: nam si potentia est de essentia materie Le, ergo quamdiu
aliquis trs qui recipiat tam eum actum fraliter. L. 3° talis trs est una taliter forma
determinate, L. omnes forme substantiales Vbi sic, neutrum potest dici, 3° potentia non
est de essentia materie, minor probatr quia in primis non est una taliter forma determi
nata, cum potentia materie sub lunaris actuabilis sit per plures formas: nec forma
substantialis pro Vbi sic; hz quia dat materia que una taliter forma respicit determ
inate qualis est materia Le Celi: hz etiam quia potentia materie est ide cuius indi
ferentia, set indiferentia materie non est respectu forme Vbi sic (cum potius respectu for
me Vbi sit determinata) 3° &c.

Contra tertio principaliter inprecisi dico alia ratione
sciliçet an materia Le dicat potentiam respectu formarum mixtarum, et aliud de quibus tertia
tertia respectu formarum Vbi sic: ne pro lucidatione simul et prolixitate, communi
dicam infra seorsum adducendo: hic positis sit

Prima actio

Prima exclusio

rationis potestas recipiendi respectu formae substantialis est de conceptu et quidditate materiae Lae non obstabilitatis ad materiam Celestis et sub Lunaris;

Procuratio Lucae nostra ad rationis potestas recipiendi exprimitur rationem importat ordinem quendam et respectum trahendi ad formam, habemus ad proprium actum trahendi: hoc autem potestas interdum respicit actum accidentalem, ut potestas et capacitas per quam substantia respicit accidentia: interdum vero respicit actum substantialem, ut potestas Lae recipiendi formas substantiales, substantiales; et hoc quasi interdum dicit ordinem determinatum ad unicam formam tanquam adactum sibi adaequatum, et cui quod habet necessariam connexionem, quo pacto materia Celi respicit suam formam cui quia talem habet connexionem ut ad illam talem dicat potestatem 2am propriam naturam, ad quam adeo non dicit in determinatum respectum alicuius formae: interdum vero dicit ordinem quasi universalem et indifferentem ad plures formas ut potestas materiae sub lunaris, quae 2am propriam naturam ita est indifferens ad plures formas, ut non magis una quam alia postulata, et in hoc consistit discrimen inter materiam Celestem et sub lunarem.

Lo Secundo adverte Arist. sic definisse materiam Lam: materia est primum subiectum ex quo aliquid fit cui insit, Lo et per se et non 2am accidens: La particula, quae (si debito sensu explicatur) est Lum subiectum) vim quasi generis sortitur, per quam cum materia habeant, ab illa per hanc primam distinguuntur et totum explicat rationem potestatis substantialis ad actum Lae ingeniti, quae est forma substantialis, tam Celestis quam corruptibilis: et illa particula (ex quo aliquid fit) importat habitudinem ipsius materiae ad compositum, ad quod simul cum forma constituit: et illa (cui insit) explicat permanentiam materiae in composito, et distinguit illam a materia transeunte, ut sunt substantiae totales quae per modum generationis et corruptionis in alterum totalem substantiam, (ut Lemeta ex quibus fit mixtum, et panis ex quo fit Corpus Xpi quae non permanent in esse naturali sicuti materia La, ultima particula (Lo et per se) excludit a Philosophorum formarum charitatis gratiae, ut exactum explicet materiam Lam ita permodum omnium potentiarum omnium formarum ut extractum. fiat unum per se substantiale et non per accidens, sicut ex accidentibus et subiectum.

Ex hac explicatione probatur aliquis: ergo materia La suscipit

LL est Lum subiectum formae substantialis et subiectum ut tale est essentialiter est potestas recipiendi actum trahendi, et Lum subiectum La potestas recipiendi, 3o materia La quae essentialiter est Lum subiectum, essentialiter potestas passiva seu recipiendi formae substantialis.

L2 Secundo probatur eiusdem: et 4o ex materia La per se existentia tale et essentia sit potestas recipiendi formae. L. ratione alicuius accidentis superadditi: hoc 2m dici non potest quia alias mediate et per accidens materia omnem

formae

forme substantiali, et ex hoc vltius sequeretur talē vnionē accidentalē esse et oppositū vnū paraccidēs, 2o ducendū est 4m. 2o potentia recipiba materię non est aliud ab ipsem substantiali et essentiali et essentiali.

Dicēs hac ratione solū abincipo tentia recipiba materię non distinguit realiter ab ipsa essentia, non vero gdsit de ipsa quidditative sceptis: Dato enim aliqua entitas cuius potentia ad recipiendū non distinguit aparte rei appropria essentia et substantia, nontamen est de sceptu intrinseco et specifico ipsi, vt patet in substantia cuius potentia ad recipiendū accidentia non distinguit realiter ab ipsa entitate, nontamen est de intrinseco et essentiali sceptum illi: quare licet materia sit potentia recipiba per suam entitatem realem et non per aliquid superadditū, nontamen includit intrinsece essentiali sceptum potentię, set metaphisice loquendo talis ratio potentię, set metaphisice loquendo talis ratio cum comitatur se habebit ad essentiale sceptum materię.

Set vltra quia materia prima per se primo ordinatur ad formam cui sit essentialiter substantia partialis ex propria et intrinseca ratione instituta ad hoc vt cum forma constituat compositū, 2o non potest distincte et definitibe cognosci quoad suam essentiam nisi cognoscatur vt potentia recipiba formę substantialis

Confirmatur quia de ratione et sceptu formę substantialis est quod sit actus informabilis materię, 2o de ratione materię erit vt sit potentia actuabilis per formam, patet sequela, quia materia et forma se mutuo essentialiter correspondent vt actus et potentia ipsę generis, et partes ipsius substantialis compositi, set forma substantialis essentialiter ordinatur per modum actus ad materiam, 2o et materia essentialiter ordinatur ad actum substantialem per modum potentię recipibę

13

Secunda Conclusio

Potentia passiba materię sublunaris respicit vltra sibi adequatum formam substantialem vniversaliter sumptam: potentia vero passiba materię Celestis respicit vnam solam formam determinatam

14 Adhuius scientię intentionem ejus quoad primam partem premissa prenotanda secunda (vig. ad libros de Celo) oportet in memoria revocare distinctionem quindam, qm ex Cajetano adducimus in logica d. 2o de ente rationis, sicut dictum est de vniversali, et dictum vniversaliter sumptum; aliud est enim (vt ibi ducimus) ratio vniversalis, aliud vero vniversaliter sumpta: ratio vniversalis est aliquid superveniens ab inferioribus abstractum, sub quo inferiora continentur, vt ratio animalis respectu hominis et Leonis: ratio vero vniversaliter sumpta non dicit aliquid abstractum ab inferioribus, set dicit ipsa inferiora vasa et indeterminata sumpta: quo secundum (vt ibidem ducimus) dicit solet obiectum adequatum potentię visibę nonesse aliquam rationem vniversalem coloris abstractam, set esse rationem coloris vniversaliter sumpti, idest aliquid color non magis iste quam ille:

sicuti

sic pari ratione in reductione dicimus esse hanc materiam sub lunari consistere in hoc
quod habet potentiam recipiendo respectu actus formalis remotissimi sicuti, et dicit quod respiciat hanc
formam, illam formam, vasa et indeterminata, seu omnes formas quod idem est vasa et
indeterminata sicuti

L4 Probatur 2° prima pars reductionis: nam potentia pura sublunaris
nec respicit formam secundum aliquam determinatam rationem, nec precisse 1m universalem ra-
tionem formae, probatur secundo respicit formam universaliter patet respectu hanc quia non potest
assignari alium modum rationem actus formalis positi esse huic potentiae materiae, nisi quo
ad primam partem istam, nam aliás forma 1m rationem determinatam specificaret
potentiam materiae et ita non posset respicere nec recipere aliam actus formalem ultra
illum determinatum. Quo ad 1mam 2e partem probatur sic, quia forma substantialis
non solum sub communi ratione formae est actus substantialis, et sub ratione ultima
et specifica, 2° materia prima pura potentia recipiendo non solum respicit talem formam
sub ratione communi formae, sed etiam sub ratione determinata talis speciei,
respectu hanc patet quia actus et potentia substantialis debent se mutuo respicere, 3° sic
forma 1m ultima quia est actus potentiae substantialis, debet esse talis illi correspondere potentia actuabilis 1m illa ratione et ans probatur quia forma 1m illi
mam rationem ordinatur ad ponendum in positio substantiale, ut patet in animam rationa-
lem, quae non solum 1m creatam vel actam et sic de est actus materiae, et cui illa ponit compositi humani, 3° illi 1m tali
rationem ultimam debet correspondere potentia actuabilis per illam: hic sic sed hoc
est potentia recipiendo materiae, 3° hoc recipiendo tamquam sibi adequatum et specifica
tivum formam substantiale, non 1m rationem universalem abstractam vel universa-
liter sumptam modo dicto

L6 Restat argumentis respondere: quod ut praetermittam advertendo quod in
materia sublunari solet distingui duplex potentia recipiendo una radicalis et altera pro-
xima: radicalis est ipsa substantia materiae primae quatenus respicit omnem formam:
proxima vero potentia est eadem substantia materiae primae ut disponitur extra aliquam
dispositionem accidentalem, per quam quasi determinatur et preparatur ad hanc formam potius
quam ad illam: istae autem dispositiones per quas materia prima reditur proximae recipiendo,
non requiruntur ut tribuant illi dimensionem immediatam, cui immediate forma substantialis
unitur: nec etiam requiruntur per modum rationis formalis potentiae proximae utibilis cui for-
ma, sed solum requiruntur quasi per modum conditionis et dispositionis materialis ad hoc ut
determinetur materia, pro qua ad istam quam ad illam formam, unde ratio potentiae recipiendo be-
ne materiae respectu formae propriae et absolute loquendo non est remota sed proxima
et immediata:

Ergo

Ex quo constat non bene scripsisse Scotum et Marsig. aseredo potentia remota adre
cipiendas formas subitas habet esse essentia materie prime non vero proximam
Ll Unde ad primum arm. 4m. Venet. bi respondetur et ad
replicam 4m. Ct. dicendum quod licet materia non sit causa intrinseca respectu forme talis vel intel
ecte compositionis, tamen non est omnino extrinseca sicut est causa efficiens, eo quod forma
intrinsica vltr materie, quia ipsa materia non causat aliter quam ponendo totum, et ideo in
materia eadem est potentia causalitiva et receptiva forme, ac potentia causalitiva totius, quia
non aliter causat totum quam recipiendo ipsam formam; quare sicut potentia causalitiva est
essentialis materie prime, ita potentia receptiva forme et causalitiva illius
L8 Ad 1m 4m 6 vltat et notabili precedentis Ubi dicitur quod
potentia receptiva materie esse proximam, unde sequitur maiorem quoad primam partem et
nego minorem quoad illam: et ad primam probationem Ct. ex doctrina habita n. 4: est
enim magnum discrimen inter materiam et formam (quecumque causas intrinsicas) ex una parte
et causam efficientem ex alia; quia ista non est instituta ad vnitatem vnius per se mediantibus
pertibus, sed tantum ad communicandum et influendum esse distinctum ab eo quod ipsa in se habet:
quia propria entitas est esse potest vnitatem in ratione principij. Causa autem per aliquam virtutem ac
tivam talem superadditam. At vero materia et forma ordinantur intrinsice ad vnitatem vnius
per se in genere substantie per unionem quasi intrinsicam, et per exhibitionem et quasi da
tionem propriij esse substantialis, quare oportet dari esse substantialis vltr et per se, et sequetur im
mediate et proximum, absq. aliquo medio accidentali
Ad 5m probationem, cum dicitur minoris dicitur
quod ad primam partem vltat ex n. 26na licet verum sit quod cum materia recipiat formam substan
tialem, debeat presupponi ex parte eius quamlibet et qualitates que vocantur dispositiones
materie; istae tamen solum concurrunt et dispositiones materiales disponendo et preparando
materiam ad introductionem forme, non tamen concurrunt per modum potentie aut subiecti
proximi immediate recipientis ipsam formam, quod erat necessarium et vim habens arm.
Probatio 5e partis minoris potest contra nos
L9 Ad 3. 4m 1 recedo maiorem et negominorem
ad probationem distinguo minorem ad multiplicationem totius made quatenus et quatenus nego
minorem, ad multiplicationem totius adequatum subiecti et inesse tri, recedo minorem et
ne●o sequelam, quia tota forma dicit et adequatum quia tota materia prima est vna in
esse tri, scilicet ratio actus subitalis vniversalis tota, id est omnes forme qualem
cha 5m suas respectificat rationes participat ista ratione in forma di materia
Ad 6am formationem recedo maiorem et distinguo minorem, potentia
materie est infinita actu et Categoricae modice negominorem, in potentia et sim
Categoricae modice recedo minorem, quia infinitas consistit in hoc quod potentia materie
non potest

non potit per ficticiam tot formis quim posit per plures et plures vsterij perfici) et nego sequela, quia qd est infinitu in potetia et sincathegorematice, actu et cathegorematice est finitu, vt patet in intellectu, cuius virtus est sincathegorematice infinita, quateng potest producere actus sincathegorematice infinitos, idest non tot quim plures, et tamen in gradu entis est potetia finita et limitata.

Ad illud vero de in

explebilitate potetie materie prime concedendu est non esse explebile actu et simul esse nunqm posse simul habere omnes latitudines formarum, quas potest recipere: nec pervenire ad vltimam formam earum quibus potest actuari: potest tamen ista potetia actuari successive et per partes, et hoc sufficit vt non sit frustranea talis potetia (vt dicit 3. Phisicorum).

20 Vltimo arguit n. 8 confirmatorie, scilicet de lucione tamen tamen in illo. L. presupponit dari aliqua materia in diuersis et infimis determinata respectu alicuius forme, quali proculdubio est materia horum sublunarium, vt ostendit continua formarum successio formarum successiue &c. Quid autem sit hec materia, et an sit essentialiter inseparabilis a materia, an vero accidentalis non est facile explicatu.

Explicatur Auria materia sublunaris

21 Pro quo aduerte qd auria formaliter sumpta nihil aliud est qm carentia auie seu determinationis. Cum autem omnis phisica auia ni reby materialibus probeniat formaliter a forma fisica. L. ab ordine determinato ad forma phisica, ideo omnino erit aliquid includere carentia auie phisice ac includere carentia forme phisice sine sua essentia et entitate. L. includere carentia determinati ordinis ad forma phisica. Unde dicendum est materia esse indeterminate ac esse in forme: (vt dicit solet de in auia natura, vniuersaliter, que tamen dicit sua carentia inferiora, sua etia carentia determinati ordinis ad aliqd ex illis).

Sic 2° auia materie duplici negatione soluit, que explicatur per hoc qd materia se non sit forma: et qd in sua essentia et entitate non dicat determinatu ordine ad illa, in repetig. et vt medig loquar in hac secunda negatione eig ratio precipue visitit, siquidem prior negatio equa venit habenit materie celestis que non est indeterminata) ac materie horum inferiorum.

22 Secundo nota qd in auia materia que in carentia forme aut determinati ordinis consistit, potest sumi duplicit: primo permodu priuationis qualeng est carentia forme in subiecto capaci: Se. permodu negationis prout dicit carentia forme absolute sic eig essentia et pertinentis ad eig intrinseca entitate in subiecto incapaci talis constitutionis secundu sua essentia et entitate. Primo modo considerata in auia materie nihil aliud qm priuatio earu et confusiones a dictis. Unde cum sit subiectu aut sit per aduentu forme. Certu est non comparari ad ipsa materia nec vt essentia.

nec vt

nec vt attributum segues inseparabilis ipsa; sed loquendo est de illa secunda de priba
tione ipsa. Secundo vero modo est negatio identitatis essentialis et realis cum forma, aut
est negatio determinationis essentialis ad formam, idest quod materia necessitat essentialiter for
ma, necessitat determinata pertua essentia et realem entitatem respectu alicuius forme singulari
cultari: que negatio est propriissime dicenda talis, quia materia prima sublunaris nec
potest essentialiter per formam physicam, impropria entitate et essentia constituit, nec esse
determinata in ordine potentie ad aliquam formam. Et doctrina huius notabilis valde
videnda quia hoc non animaduertentes aliqui non bene facile explicant in ista materia

23 3° nota quod predicta carentia et negatio determinationis ordinis,
(quam in ria materia ipsa vtr) necessario fundatur in aliqua entitate positiba materia, quia
cum nihil sit quimerica, sed vno modo in rebus existens, signanda est aliqua entitas positiba
in qua fundatur, que inde dubio est ipsa vniuersalis potentia materie, quatenus potest
quilibet formam generabilem in se recipere: Etenim hec potentia et habitudine vniuersalis
remote, remote vltra materia, et illa posita statim materia infectibilis indifferens. Vt
constat in materia cui ex quo propter determinatum ordinem positibus ad vnam solam formam
indifferens non est: ipsa vero materia horum inferiorum quia est vniuersalis potentia
habens plurium formarum receptiba, dicitur indifferens a Philosophis

24 Ex quo colligo quod materia negative sumpta non potest
esse de essentia materie: Verum tamen quoad fundamentum talis negationem, scilicet
quoad ordinem vniuersalem quoad omnes formas

Posterior pars huius Coloarii
pri.am et 2.am conclusionem n. 23. et 9. Prior vero constat ex eo quod de essentia entis positi
bi et realis qualis est materia non potest esse negatio; Solum ad ea sparabilitur
talis negatio vt proprietas segues inseparabilitur materia, nisi quia cuius. enim talis
sit materia habet essentiam et entitatem realiter distinctam a forma, et habet ordi
nem positibus ad plures formas, adquem ordinem necessario erit indifferens nega
tibe non vero privatibe

25 Ex quibus sequitur pertinere ordinem vniuersalem materie ad plures
formas (quod est fundamentum indifferentie) distinguendo essentialiter materiam horum inferiorum a
materia celestis, si vera existat, importare ordinem determinatum ad suam formam). quia pote
stas essentialiter indeterminata respectu alicuius actus essentialis debet distinguendo a potestate esse
sentialiter determinata ad aliquem actum

26 Colligo secundo quod materia prima non excedit extra
sionem in divisa respectu formarum vt sic et vniuersaliter iuste, sed respectu cuiuslibet formarum in
particulari specie

Hoc est Coloarium vltra ea dicta; cheoret pulcra explicatione quam
pro bullone.

probatione: explicare autē potest respectu potētię intellectibē: secundū enim intellectū
esse mondiciter indifferens ad intellectū duū, Verū, Vtrūc determinatū, quatenū non
potest vltra hoc obiectū extendi, dicitur tamē indifferens respectu huius et illius veri
in particulari, adquē determinatur per specīes eorū, (et ideo dicunt in potētia virtuali
suo modo): ita et materia prima horū inferiorū non dicitur indifferens set potius
determinata respectu formę Vtrūc seu vniuersaliter sumptę, quia esse est adequata potē
receptiua, et sic tracta indigetia et inperfectio eius Vt non possit esse sine aliqua for
ma: Celeritas respectu cuiuslibet coniuncte in particulari indifferens est, quia esse non
postulat magis hanc quam illam, adq. adeo Vt hanc recipiat et non aliā debet prius determi
nari et quasi stabilari ab aliquo naturali medijs aliquibus disposito ricipiendo accidentalibus

Set circa hoc maxime aduerte, qd materia prima non ordinatur
ut duplici respectu ad formas, quarum vna sit determinata ordo ad formam, Vt sic vniuer
saliter sumptam, et alia sit ordo ad formam particularē secundum specificam rationem, vna
enim et indibilibilis est respectu materię quam respicit forma rationis sumptę; secunda
et indibisibilis est respectu potentię virtualis quam respicit color, seu virtualis rationis et vni
uersaliter sumptę

Recolo omnia quę dicenda an. 21 ex quibus facile respondebitur
vltimo ad 3um. 4m. et cum occasione hec omnia dicta sunt explicari an maa habeat potiam
ad formam amissam

Explicatur An maa habeat potiam ad formam amissam

26 Ad quę secundum sit solutio duarum difficultatum quas circa nostras conclusiones
multotiens et video proponuntur primam in hunc modum: valeo potentiam receptibilem respectu cuius
cuiusq. formę est realiter separabilis a materia quod non est de essentia illius essentia illius
sequitur patet et facile probatur: 1o quia quilibet forma potest actuare materiam, set
materia actuata per formam non est in potentia ad illam, (cuius sit in actu), 2o potentia
ad quamlibet formam potest separari a materia

Secundo probatur idem, quia quilibet
27 forma sublunaris potest a fieri materia, annihilatis, et potest potest in formare illam, et
post informationem desistere eius vnio et actus; set materia prima non habet potentiam natura
lem ad formam amissam; 3o potentia materię respectu cuiuslibet formę sublunaris est
separabilis ab ea, sequitur patet quia si per annihilationem formę separatur materia
potentia ad formam, et quilibet forma potest annihilari, 3o et potentia ad quamlibet formam
potest separari a materia, et minor probatur quia in materia esset potentia natu
ralis ad formam amissam, sequitur contra maximum absurdum in Philosophia, scilicet
sequeretur corruptibile posse iterum naturaliter reproduci, set hoc est vna communis

acceptio

axiomata scilicet ambabus ne ad habitus nonnet naturaliter recipiat propter hoc enim futura miracula resurrectio non est naturalis, set miraculosa. 2° 2°, probo sequela quia si mia habet potentia naturalem receptibem ad formam amissam; 3° et in natura erit aliqua virtus naturalis activa potens educere illam formam de potentia materie adeo nihil in natura differret ad reproductionem talis formae semel amisse et corrupte, sequeretur habitat ex Arist. 3° de Anima dicente quod cuicunque potentie naturali pariter debet correspondere potentia activa naturalis, alias superfluaret et otiosa talis potentia in rerum natura, de facto esset natura tribuens capacitatem et potentiam ad formam sibi impossibilem

18 Ad hoc arm Dni nego dos ans, ad primum Vero probationem Dni notando aliud esse materiam primam esse in potentia ad aliquam formam, aliud Vero esse potentiam ad illam: primum enim dicit subiectum ablum ad formam mutationem privationem illius: secundum Vero solum dicit capacitatem et abilitudinem ad recipiendam formam sibi illam actu habeat, sibi non. Dni 2° quod licet adveniente forma desinat materia esse in potentia ad illam (scilicet destructa privativa forma) non tamen desinit esse potentia ad illam: potentia enim per adventum actus non solvitur aut destruitur, set potius perficitur, sicut non solvitur potentia visiva per adventum visionis: etenim hoc (scilicet dari recognitam illam aro ueg di quia dicitur actus ad potentiam esse scientiam sequeretur Lombis 2° materia actuata per formam desinat esse in potentia ad illam, non tamen desinit esse potentia ad illam: et hoc secundum et non primum dicunt in solutione esse de essentia materie.

29 Secunda probatio in n. 21 varias admittit solutiones et negatur. In primis aliqui asserunt materiam primam non respicere formam amissam secundum potentiam naturalem, set solum secundum potentiam obedientialem (que nititur improprie appellate rei Virtuti y[ibili] Virtuti infinite ao alicui supernaturali): materiam quod secundum potentiam puram naturalem solum respicere formam sibi naturaliter unibilem Virtute ao alicui naturali, et non tantam formam quasi materialiter acceptam, set Virtute sub ista unibilitate Virtute naturali ao alicui proportionali per ao ad actum quod quod ibi materia desinit esse potentia naturalis ad formam amissam, ponunt quia impossibile per datur aliqua realitas aut ratio intrinseca pertinens ad eius essentiam, set solum aliqua quasi entitas, sic et secundaria terminativa potentie de facto alicui extrinseci: Philosophatur enim de hoc ad eius modum quo nos in logica locuti sumus de extensione relationis ad plures

30 Alii vero dicunt materiam primam etiam post amissionem formam habere naturalem potentiam ad illam. Isti modi dicendi probabiliores mihi videntur

Proquo nota quod duplex potentia ligd ao est dicitur naturale: primo quod ad subsistendum et modum operandi similem

Secundo quod

Secundo quoad substantiam talem: Naturale agere quoad substantiam et modum dicitur illud quorum solum habet Virtutem activam proportionatam effectui producendo, set etiam operari iuxta communes leges naturae et dispositionem causarum Universi: Naturale Vero quoad substantiam talem dicitur illud, quod licet habeat Virtutem minus quo ad genere sufficere et proportionatam effectui producendo, non tamen illam exercet iuxta communes leges a natura prescriptas, et dispositionem causarum Universi. Potentia similiter passiva dicitur potentia naturalis. L. quoad substantiam talem, L. quoad substantiam et modum similiter: quoad substantiam talem naturalis est illa, que secundum suam entitatem est receptiva actus sibi proportionati et naturalis: Potentia 2.° passiva naturalis quoad substantiam et modum erit illa, cui Ultra predictam rationem est debitus modus et via obtinendi talem formam iuxta communem Universi dispositionem.

Tota hec Doctrina ex pluribus facile manifesta: Nam causae naturales quae de facto occurrunt ad mutuas invicem mutationes horum inferiorum, et potentia passiva quibus illis correspondet, sunt naturales quoad substantiam et modum. At Vero Virtus ignis ad immutandam illam partem materiae terrae quae est iuxta Centrum, est potentia activa naturalis quoad substantiam talem: et potentia passiva et capacitas quam talis massa obtinet ut immutetur ab igne, dicitur potentia passiva naturalis quoad substantiam talem: quamlibet unus eorum habeat sufficiens activa Virtute proportionata ad immutandum aliud, et alterum sufficiens capacitatem ad recipiendum: tamen iuxta dispositionem communem causarum Universi, non deberet illis sufficiens applicatio, adeo non habet ad sufficiens modum naturalem obtinendi aut producendi illam formam similiter intellectus adquirendo habitus propriis actibus adquisitos habet potentiam passivam naturalem, non solum quoad substantiam propter proportionem quam habet cum tali forma, set etiam quoad modum, quia iuxta mentem Dei Universi deberet illi talis forma: ad recipiendum tamen talem habitum a solo Deo habet potentiam passivam naturalem quoad substantiam talem, quia si Deus de facto illos communicaret intellectui, ita naturaliter illos reciperet, ac si reciperet illos per proprios actus causatos eis de speciei, et tamen non habet debitum recipiendi illos taliter modo communi legem naturae, quia prescribit intellectui per finem esse habitibus adquisitis propriis actibus

Secundo adverte quod in rigore loquendo et tale debet ad substantiam et essentiam potentiae passivae naturalis respectu formae non requiritur ad ea existentia alicuius causae creatae et naturalis potentia talem formam educere ex potentia ipsius materiae: et hoc supponitur istud: ly quia potentia ista potentia passiva naturalis materiae nihil aliud est quam entitativa subiectibilitas materiae respectu formae et aptitudo illa producere set hoc indepedenter ab existentia ipsius agentis, destructo adeo solo et quocumque alio censore luminoso, permanet in aere potentia passiva naturalis respectu formae lucis 3.° potentia passiva materiae indepedenter est ab existentia

causae activae

causæ achbæ: tz ehaz quia materia essehalibet est potehæ receptiba naturalis ehaz illamz formamz possibilemz quamz gmenz, (cz respiciat infinitas formas sin categoremahice) set non existit de facto omnes causæ Creatæ quæ tales formas possit educere de potehæ eiz, 2° ad intrinsecam rationem potehæ naturalis makiæ, non requiritur existehæ causæ achbæ Creatæ, adg. adeo materia gnitz esse ante existehæ talis causæ potest esse naturaliter subijcibilis eig achoni

Ex quibz Colligo Veram intelligentiam illiz Communis prologui scilicet: omnipotehæ passibæ naturali correspondet achba naturalis proportionata.

32 Pz. 1ª intelligitur de potehæ passiba naturali quoad substahiam et modum simul, et hic verum est absolute et simpliciter loquendo: 2ª de naturali quoad substahiam tantum, et hæc ehaz debet illi correspondere potehia achba naturalis absolute quidem sicut Creata sit termi ehaz et de facto ehiam non intelligitur determinate de potehia achba Creata, sed de qua cz.g. causa naturali vt abstrahit a creata et increata: nam Verum est qd omni passibæ potehæ passibæ naturali correspondet de facto potehia achba naturalis, non ordinate ad omnes formas quas potest recipere: quia in rerum natura datur una prima causa indepenz, quæ cz sit infinita virtutis in ratione causæ naturalis, continet eminenter omnes effectz et actiones omnium causarum secundarum, adg. adeo potest quæ cz.g. effectz omnes et formam naturalem imitari potehijs passibæ naturalibz. Nec Verum est qd in tali opera di modus non operandi - Deus omnino vt causa naturalis quoad substahiam et modum simul, quia operaretur vltra omnes leges Virtutis: hoc tamen non impedit quominz ipsa potehia passiba dicatur naturalis secundum suam essehiam, quia eig valet indepenz est extra latitudinem et dispositionem Virtutis

33 Ex tota hac doctrina facile

Pt ad secundam probationem antecedentis ex n. 21 Cui occasione hæc dicta sunt: concedo minorem et nego minorem, ad Cuius probationem dicimus sequelam, sequendo semel currentem posse naturaliter reproduci, per actionem naturalem quoad quod ad substahiam, et cz concursu proportionato ex parte materiæ, (saltem ehaz quod substahiam) concedo sequelam, per actionem deductam ipsi formæ et materiæ, secundum communem cursum naturæ nego sequelam: Quare omnium illo axiomate, scilicet appropriatione ad habitum non est naturaliter recepta, solum nego aliter recepta naturaliter quoad substahiam et modum simul non bene recepta naturaliter quoad substahiam tantum: ad probationem autem sequelæ vltat ex n. 32 ex quo Pt qd potehæ naturali passibæ cz proportione loquendo correspondet Virtus achba naturalis, talis qd si potehia passiba est naturalis quoad substahiam debet recipere formam vt naturaliter recepta a causa achba naturali quoad substahiam ehaz; Unde in hoc casu sicdo vltra q. sequelam, nihil enim deficit in ratione quoad substahiam ex parte potehæ

passibæ vidæ

Paribe materie nec ex parte ac esse: nec simul datur potentia passiba naturalis quo ad substantiam, datur ens naturale ac esse saltem possibile, immo ens, et ita verum naturale datur naturale ac esse potest venire tale forma sequida Deus potest illa producere vt ac esse naturale quoad substantia productione naturali ens quoad substantiam, licet quoad modum esset aliquo modo supernaturalis, quatenus esset supra debitum ipsius materie dependens ex extrinseca dispositione huiusmodi, sustagm Deus ac esse Creato subduberuis circumstantijs, loco, tempore, etc: offert concursum ad hominem ad diuersum numero effectum

34 Pro quo supone qd duplex causa assignatur qua non obstante qd semel interijt idem numero per viuere naturale redire non potest: prima est aliquorum thomistarum dicentium rationem huius esse, quia qd fuit hic numero effectum singularis pendet ab hoc numero actionis et actione ex hac materia sub his circumstantijs loci, temporis, in quibus planetarum ea quarum positiones redire; secundo verius est alioru assignatum rationem esse quia qd fuit hic numero effectum singularis dependit a determinatione primarum causarum, que iuxta communem leges naturales habitis circumstantijs loci, temporis, etc: offert talis concursum ad unum numero effectum et non ad alium;

35 Ex quo secundo infero dicendi qd si Deus velit concurrere cum causis secundis ad secundas formas producendas ponendo tales causas 2as illas ita reproducere: noluit tamen Deus cuilibet concurrere, quia noluit indubie duas reperire varietatis causa

Adueniat tamen obiectum in precepto communi resurrectionis mortuorum posse dici potentiam rationem supernaturalem: tum quia solus homo ab Deo in finem est ordinatus ad gloriam: tum etiam quia sine semine viri et abig. Concursu matricis tot homines procreantur: et tum quia subito tot animarum millia in corpora infusa diuersi et spiritibus corporibus ab animalibus et ceteris rebus sub quarum formis nec erant, explicatur

Explicrappetitus naturalis;

36 Secundo arguitur contra precipuam questionis partem quia nec est formalis: potentia passiba materie ad formam, idem est qd apetitus ad illam, sed talis apetitus non est in ista materia prime, 2° nec potentia, maior patet quia potentia recepitiua est ordinata et inclinata huic materie tanquam ad formam, tanquam ad bonum perfectionis sui, ut nunc V. probatur nam apetitus posset a materia separari et de facto separatur per aduentum forme quia substitute in statu quasi finitionis, qui immediate precedit apetitum, 3° nec apetitus nec potentia est de essentiali conceptu materie prime,

37 Hoc argumentum petit vt explicemus an materia prima habeat apetitum ad formam

formas et qualis sit iste apetitꝰ; pro quo aduerte qd apetitꝰ est duplex; a Ltr inꝰ
nalꝰ seu naturalis, et altr elicitꝰ: primꝰ est inclinatiꝰ seu impressio ab auctore na
ture indita, qua unaquaeq. res abiꝰ. vlac cognitione in suu bonu est propria qualis
est propensio grabis in centru terre; apetitꝰ vero elicitꝰ qui propriꝰ rationis apetitꝰ
habet est ach apetendi quo res ferit in bonu cognitu sub ratione boni; Et cuꝰ
cognitio sit duplex alia rationalis et alia sensitiua; duplex est etiaꝰ apetitꝰ elicitꝰ; primꝰ
est qui sequitur cognitionꝫ rationalꝰ et apellatr voluntas, et aliꝰ sequitr cognitionꝫ sensuꝫ
et apellatr apetitꝰ sensitꝰ: Utrq. autꝰ apetitꝰ taꝫ ignalꝫ qm elicitꝰ aduc dicitr in apeti
tu complacentie qui versatr circa bonu presens seu possessu metin apetitu desiderij
qui versatr circa bonu absens; Et iste ultimꝰ est qui proprie habet rationꝫ apetitꝰ

Impressiꝰ 3° Certu est materia primaꝫ non habere apetitu elicitu qm
dus quia materia omnis cognitionis est expers, quare solu dubitamꝰ de apetitu innato

38 Aduerte etiaꝫ qd ad rationꝫ apetitꝰ innati plures requiruntr condiciones:
primaꝫ est capacitas respectu elicitꝰ qd apetitr: secundaꝫ est qd talis capacitas sit ordinata
ad bonu conueniens seu apetitu defectu cuiꝰ agr non habet apetitu ad tenebras licet
habeat capacitatem earu nec hoc ad motꝰ omnis naturaliter sit corruptibilis, nec
etiaꝫ ad pecatu quia est malu nature rationalis: an autꝰ tale bonu deneat esse
proportionatu et ꝫ ordinatu dicputat theologi L. parte q. 22 ar 1;

Tertia condicio quae requiritr ad rationꝫ apetitꝰ (Loquor in hac con
dicione de apetitu desiderij qui proprie dicitr apetitꝰ) est qd bonu et perfectio in
qm ferit sit abiꝰ et apetus creat illa: inguo non intendo dicere qd talis carentia
et privatio sit ratio formalis apetendi, set talis privatio tenet se taꝫ qm quid connotatu
ex parte istius apetibilis, et habet se quasi quid complebus rationis formalis apetitꝰ sustan
quꝰ ꝫ suu intelligꝫ duplex est qd communiter dicitr scilicet privatio est causa ape
tibilis: quare iste non concurrit precise in intrinsecu et positivo ordine ad illud
bonu L. in capacitate eiꝰ: set in istis connotando privationꝫ et abstractionꝫ boni extra
metaphoram ab apetitu elicitu quo non dicimꝰ proprie apetere bonu possessu set
illo frui et in illo quiescere

39 Limitatr autꝰ hec condicio de abstractione boni et per
fectionis dupliciter apetens non habet aliꝰ equivalens, aut superexcellens inqua
eminenter contineatr talis perfectio connaturalis et proportionata modo infra, n.
40 explicando

Ex quo sequitr qd apetitꝰ desiderij qui habet materia nihil aliud
est qm ipsa potentia materia qualeng est propensa et inclinata ad formaꝫ taꝫ qm
ad proprium bonu connotando privationꝫ eiꝰ; quare hic apetitꝰ materia quinꝰ adnoti
tionꝫ qd importat nexu inclinationꝫ ad formaꝫ et potentiaꝫ receptibaꝫ est entitas pha
materia

materię ꝯmḷ ad pribationẽ ꝯmḷiꝑt p complemẽto nõ erit de essẽha illi; apetꝫ vero cõplakẽ integratꝫ ex ipa met potẽcia materię et ex actuali informatione ad illa; et per hoc sufficiẽter manet responsũ ar° 2n. 36 Cuiꝰ occasione hec dictauit

40 Ambis 1° hec doctrina nõ minꝰ accipiat̃ non defuerũt tamẽ aliqui qui nec aberint apetꝫ in materia ad formã; sic tenuit Doꝫ Justinꝰ martir in Consultatione doc matꝫ et Arist. et Abicena libro 1° sue sufficiẽcie cap. 2

Probatr primo quia apetꝫ iste non potest esse respectu omniũ formarũ 2° respectu nullꝰ, patet sequela quia si materia apeteret formas omes apeteret, omnes enim perfectiones sunt illi: ans probatr, quia si materia prima omnes formas apeteret nullã ꝯmḷ saltaretr 2° talis apetꝫ esset frustratiꝰ nec bo ans quia forme sunt infinite simul et successiue, et ideo non potest materia prima omnibꝰ illis informari.

Confirmatr quia ex tali apetitu sequeretr materia apetere corruptionẽ totiꝰ qd actu exoritr id dicitur non potest 2° sequela probatr quia apetꝰ finis apetit medũ necessariũ ad illud obtinendũ, set medũ necessariũ ad sequelã forme ꝯmḷ non habet ert amittere ꝯmḷ habet 3° apetitꝰ ig amissionẽ ac per sequens corruptionẽ totiꝰ

41 Secundo arguit̃ si materia apeteret formas magis apeteret perfectiorẽ ꝯmḷ imperfectiorẽ, ac per sequens dũ est sub perfectiori non apetit imperfectiorẽ, alias talis apetꝫ inordinatꝰ esset, ac per sequens non naturalis, natura aũt ordinate in suis operationibꝰ procedit.

Confirmatr primo quia de ratione apetitꝰ est qd apetꝰ coreat perfectionẽ ad ꝯm propẽdit 2° alia equivalẽs aut superexcellẽs coreadeat, set de facto materia prima habet aliqm formã a ḷis omnibꝰ perfectiõe et excellẽtiam, (animã scilicet rationalẽ) 3° saltim dũ est sub hac forma etiã si alia coreat non habebit apetitꝰ ad illas patet sequela quia suppona exit ẽtia animę rationalis forma Cadaueris non est bona et p̃ bonitatẽ materię, est enim incompositibilis cũ maiori bono illiꝰ 3° non potest materia prima dũ sub anima rationali apetere formã cadaueris;

Confirmatr secundo quia ex eo humanitas Xpti Dominj fuerit theologoꝝ doctrina non habet apetitꝰ ad propriã subsistẽtiã quia per diuinã subsistẽtiã; diuina nãq. eminentissime ẽtinet perfectionẽ cuiuscuq. create subsistẽtię, set etiã anima rationalis eminenter continet perfectionẽ cuiuscuq. alteriꝰ forme 3° illa exigitꝰ in materia non est in illa apetitꝰ naturalis ad eas.

Iª conclussio

42 Pro resolutione dicẽdum primo materia prima habet apetitꝫ

ẽtialẽ

Secunda secto

ornatu ad formas ita mouitur Philosophus 7. Cæli text. 28 obiicit materia apetere formã sicut hyle, pulcrum; est etiã Dionysius in pluribus locis precipue prima parte q. 59 ar. 2: et probatur quia nihil est qd apetitu naturali non feratur in bonum sibi debitum et proportionatum, et ex cuius possessione maxima illi accrescit perfectio; set forma respectu materie quasi diuinum quoddam est (ut loquitur Arist.) ergo materia apetitu ornato tendit in talem bonum

43 Dico secundo, materia prima non habet apetitu desiderii respectu forme qm actu habet omnibus habeat apetitu complacentie, hoc apetitu etiã constat ex condicionibus assignatis ad rationem apetitus: et ideo non indiget vt amplius probetur

Tertia conclussio

44 Dico tertio, materia prima etiã apetit apetitu naturali formam quam habuit

Hec Doctrina colligit ex doctrina Sanctorum Patrum Augustini et Dionysii. maxime Augustini libro 12 in gen. cap. 35 et D. Thome primam parte, qto ar. 1 ad 6 docet in anima separata a corpore remanere apetitum innatum et naturalem inclinationem ad informandum corpus; ex qua doctrina dicam sumendo quia ex eo secundum D. Thomam apetit reunionem cum corpore quia est pars imperfecta et actus eius informabilis habet ex natura sua aptitudinem et inclinationem naturalem ad talem unionem et caret illa, set etiã materia prima est pars imperfecta et potentia Physica habet aptitudinem et inclinationem naturalem ad recipiendam formam amissam et caret illa, ergo apetit illam apetitu innato

Informabile quia inclinationem naturalem informabile debet correspondere potentia et inclinatio naturalis passiua Caliditatis superfluæ esset vt in informabili, ergo si in anima separata datur inclinatio naturalis per modum actus in informabili ad corpus, etiã in isto debet dari inclinatio per modum potentie respectu adæquati adæquati apetitu naturalis

45 Quare ad primum argumentum in contrarium. 40. negatur, ad probationem dicitur apetitum quem habet materia ad formam non esse de numero eorum qui sunt in ordine ad actum perquem ipsum in statu esse; set in ordine ad actum seu formam per quem sit insaliari: ad huc enim modum saliandi apetitus non impedit immo potius iubat in finitas formas; aliàs aliendo apetitus esse insaliato esse, ita vt nihil referret illi recipiendi; Unde recipere habet potentiam admistam cum privatione et simul habet hoc qd est saliare

Ad confirmationem R. materia peraccidens apetere corruptionem forme et toti qd actu componit, non quia debitum illum habeat, set quia cum amissibilis sit forma preseruet, et ipsa etiã materia sit pars saltim imperfecta plurium aliorum compositorum, ideo apetit formas illas, quibus talia sponte exhibentur

contrahuntr, et Cu ista Cu precisiliqs compati non Valeat; ideo per accidens poterit dici apetere corruptionem illig; et ideo dicit Arist. materiam esse Venereā seu invidia trices

Vel potest responderi secundo notando qd precipuum bonum ad qd ordinatur maa est bonum Coniberti cuig ipsa est pars, et bonum totius est bonum et finis Cuig libet partis; bonum autem Coniberti consistit in nobili generatione qua illud generatis pretenit et generatio adueniit, quia non nisi his mediis potest durare; Vnde quia hoc bonum consequi non potest nisi aliqua corrumpatur (quia ge neratio Vnius est Corruptio alterius) non est mirum si materia appetat, quia propter maius bonum deideratur; alias enim Vberi fulcitudo periret

46 Ad secundum dr Ar. non esse ista rationem huius apetitus qd maa apetat formam imperfectiorem eius dum est sub perfectiori si ista amissibilis sit, quia supposita amissibilitate precedentis imperfectionis maius bonum est formam imperfectiorem de nobo habere quam perfectiorem amittere sine adquisitione alterius. ad qd accedit qd nuper dicebamus, scilicet quia hoc multum conducit ad successibam conservationem rerum naturalium: quarationem dictorum potest maior huius argumenti et concedi si forma perfectior Cu imperfectiori precisse et quasi speculative comparetur; secunda vero si practice sub ipsa erat comparatio, quare pensatis omnibus ordinato apetitu imperfectior apeli potest

Et per hoc patet ad primam confirmationem, Verum enim est qd ad operationem rationem deideriū requiritur qd apetens careat forma quam apetit. L. alia super excellit, nisi hanc amissibilitatem habeat: et in hoc sensu distinguenda est maior et minor: L. potest, secundo responderi qd licet expectata excellentia animae rationalis ergo perfectione sua fuisset ad ratione ultimi apetibilis materiae, quia tamen illa amissibilitate actuat, et per unionem dissolubilem ab agente naturali, ideo non potest omnino saciare apetibilitatem materiae, set semper remanet in ea apetibilitas ad alias formas quasi ad finem natam et ex sua positione qd amittat talem formam: sicut qui habet saciatem auri si illud posset amittere haberet concupiscentiam apetibilitatis argenti

Ex quo etiam patet ad secundam confirmationem: nam sapientia Verbi ideo terminat humanitatem illam saliendo, ita Vt non apetat propriam subsistentiam: tum quia eminentissime continet quidquid perfectionis propria potest habere: tum quia indissolubiliter illam terminat, quae Vnio promeruit anima rationali non contingit: Ex quo patet quia in patria ultimum animae fuerit ingressa, indissolubiliter tum non apetet aliam formam, Ad 2 Vnum maa prima sit ingenerabilis ~~~

D.m S. Vrmaa.m Sit In Grabilis & incorubtibilis

Ex dictis tolo. De precedenti de apetitu et diffa materie prime intellexit Lectimgverg illig Vulgaris propositionis qua dicit materia esse primu radice corruptionis: mg Cu materia exie in diuersu vit ad varias formas, aliarg et aliaz nubo desiderio apetat, et simul receptibalit contrariaru qualitatu quibg adiuuat disponit, ideo materia dicit prima radix et origo morbi et interitg: inquo maxime differt a materia Celesti, que propter eig intrinseca determinatione ad vnica forma quam habet et completeu apetitg, solu est capax dispositionu quas ut illi forme conuenientes quare sibi habet corpa ab intrinseco incorruptibile

2 Restat nuc tamg videdu an etiaz materia sit ingenerabilis et incorruptibilis. proquo aduerte qd ingenerabile et incorruptibile dupliciter accipi potit: primo modo in quinta Conuenit cuicuq. entitate que ab alio accipiente et in hoc recipiu ide est ingenerabile ac producibile; et ide est corruptibile ac quocuq. modo esse aliquo modo potest desinens ad nichil: secundo modo in quinta aliquid potest maxime esse per propria ingenerationem que est mutatio substantialis de non esse ad esse, qua ratione dicimg hominem esse generabile per propria et vera generationem substantiale que est mutatio de non esse hominis ad esse hominis; et ide ei esse de corruptibile quomodo

3 Probatr 1o materia prima esse corruptibilem quia vt dicebamg pri. materia 2e. est prima radix et origo corruptionis et generationis, 3o etiaz illa est ingenerabilis et corruptibilis patet sequela ex recepti- ssima maxima ab Arist. primo posteriorum Cap. 2 tradita, scilicet, propter qd vnumquodq. talis et illud magis, 4o ratione materia prima nec corrumpitur nec alterat sine materia dicetur corruptibilis

4 Secundo probatr quia si prima materia esset incorruptibilis et ingenerabilis sequeretur ens tale compositum esset ingenerabile et incorruptibile consequens est falsum 5o ex sequela probatr ma. tale compositum dicitur materiale ex eo qd vna pars eius est materialis (licet altera sit spiritualis vt patet in homine) 6o etiaz dicetur ingenerabile et incorruptibile ex eo qd vna eig pars est ingenerabilis et incorruptibilis

5 Ferio arguitr: Illa prima est subiecta generationis et corruptionis 2o est generabilis et corruptibilis, patet sequela quia subiectu

aliquig

ad huiq forma necessario debet requiri effectus, frater et denominationes illig;
set effectus fratis generationis est generari 3° de maa affirmando, est gd gene-
retur, ~~enumero~~ maior ~~minor~~ patet quia repugnat gd albedo sit imparticip
et gd non communicet illi suum effectus, fratis, scilicet esse albus

Vltimo nathoc gd est esse ingenerabile et incorruptibile dicit-
maxima perfectionis, 3° requirit conberire materie prime, patet sequela quia
alias esset perfectior forme et oppositio

conclussio

Set nihil ominus dicendum est maam primam
esse ingenerabilem et incorruptibilem;

Ad huius evidentiam intellectus supponere excludendo in
tota fere philosophia gd generatio est tranitus de non esse ad esse presupposito aliquo subiecto et
corruptio est tranitus de esse ad non esse manente aliquo subiecto: quo posito manifeste
apparet materia prima esse ingenerabilem et incorruptibilem: primum quidem, quia ex statu
ex dictis materia prima est primum subiectum, 3° non potest produci ex presupposito subiecto
aliquo per se requisito nec generari, aliás non esset primum subiectum: et ex maa presupponatur
omnis generationis, si ipsa generaretur esset ante gm generaretur: sequitur autem gd
sit incorruptibilis patet, quia subiectum gd in omni corruptione debet est maa prima, remanere
(ipsa enim habet rationem primi subiecti) 3° repugnat materiam per corruptionem desinere

Ad primum 3° arguitur sic: Deus de absolute potentia consequitur, adpro-
bationem cuius premitto maximam illam esse intellectam a quo predicatum illius mali est
causa et effectus obtinere: at generari et corrupti non est predicatum gd natum sit obtinere
materie prime. Quare sic non valet: Iudex punit reum ob amorem iustitie
3° maiori Iustitia ipsa punit, set sic deberet intelligi: Iudex punit reum ob amorem
Iustitie, et punit ipsa Iustitia, 3° maiori punit Iustitia: Cuius hec minor est falsa,
inde est gd illog proseq ruat: ita 3° similiter in proposito ex vi illius maximam sic debebat
intelligi: Ignis est corruptibilis propter maam, et maa est corruptibilis, 3° ipsa maa est
maioris corruptibilis, Cuius hec minor est falsa hinc evenit vt illog discursus ruat et
nichil probet

Ad secundum principaliter sequelam, ad probationem cuius dico et nego sequelam,
quia, 3° disparitas stat in hoc gd esse ingenerabile et incorruptibile habet rationem
boni, esse vero materiale habet rationem mali, et quia malum ex quocumq defectu, bonum
vero ex integra causa, ideo sola materialitas materie in fieri vt sic Componit hunc discur-
sum materialem; in corruptibilitas vero illi non est talis adhuc vt sic ens incorrup-
tibile

Ad 3um facile respondetur quia ista generationes non subiectantur in
maa set in toto, dequo 3. physicorum. Patet ergo propositum duo esse generationes accidentium
materialia

maz alia dicuz habitudinez ad subiectuz et ad tiz: alia vero solum ad subiectuz ordinem importat: licet oo. accidentia quevis posteriorem ordinis tribuat subiecto omnez denominationem qm prestare possit, non vero est necessarium poca formare de illis prioribus quez alqm denominationem dat subiecto, aliqm vero tro. Et ideo qmbus dicamq q doenerationem inmaa non denominat illaz oenitaz set mutata, quia illa prior denominatio non processit a oenerabone Vt Colata cuius subiecto, nec habet illaz inoenere causa fratis Vt det ea subiecto, quia subiectuz qd presupponit omni oenerationi non licet per illaz oenerari, set Vt tribuat illaz tro, quiet ipsiuz Compositum. Ostrahez non habet Vim exemplificandi positaz; albedo enim extracta a secundo ordinis excluso by enumerati

Ad vltimuz in 6 Vt Respondeo nra: qd esse inoenerabile et incorrubtibile tripliciter intelligere potest: primo qndo aliqua entitas ratione sue perfectionis excludit materiaz, que necessario presupponit ad oenerationez, et requirit ad corrubtionez propriaz dictaz, et hac ratione Deus et Angeli dicuntur incorrubtibiles et inoenerabiles, Vtpote materiaz omnino expertes: secundo intelligit qndo aliqua entitas licet habeat maz et potentiaz physicaz, talis tamen maa est Coabtata et omnino determinata ad vnicaz talem formaz, Vt de celestibus supra insinuatum: tertio contingit qndo aliquid est primum subiectum qd qmbus habeat potentiaz indifferentie, et priuationez que sunt necessaria ad oenerationez, nontamen presupponit potentiaz passibilem physicaz ad suum esse eiusmodi esse est inoenerabile et incorrubtibile. Quo posito facile patet: si licet qd materia prima solum tribuit inoenerabilitatem et incorrubtibilitatem, quia non potest presupponere primum subiectum nec priuationem sui ipsius: ex quo non sequitur qd sit entitas maxima perfecta, incorrubtibilitatis maz. et inoenerabilitatis maxime perfectionis aromat Cui conuenit ad entitatez inoenerabilez et incorrubtibilez primo aut secundo modo, nontamen inoenerabilitatem et incorrubtibilitatem tertio modo quia Vt sic potest aromat maxime imperfectionis, dicunt enim multe passibe potentialitatis, D. 3 Vtrum maa prima sit ens actu aliquo puraz potentia etiam Vt nullum actum aliquem includat

D3: utrum maa prima sit ens actu purapotentia ita ut nullum actum aliquem includat;

etiam entitatibus includat;

D. Le huius dicitur aliquis dupliciter dicitur aliquid potentia, alia actiba et alia passiba; dicimus qd maa prima non consistere existentia ut in ratione potentie actibe, ex quo nec etiam dicimus posse esse in ratione pure potentie actibe. Recolendo intelligendo Dubij arg. ad n. 4 Vbi reperies pretactas potentias alias a nuncupato ab Auctoribus

ab auctoritq quae apelat potẽtia obiechba, et ex parte rei quadiũt habent tale pot
tã non est aliud qm non repugnantia ad existẽdũ in rerũ natura: et dicũt potẽtia
pendere nominatione extrinseca denota potẽtia achiba cause habẽti vim talẽ ad pro
ducẽdũ talẽ entitatẽ in rerũ natura, Vt a iũ mũdũ dicũt esse mpotẽtia obiechba
quia non repugnat aliũ mũdũ existere, et dant in ma Causa Virtã ad producẽ
dũ illũ, et ab hac potẽtia obiechba munit de nominatione rei possibilis

2 Iti chã dicaim magnũ esse discrimẽ inter hoc qd est esse potẽtia et esse in potẽtia nãℓ rotundi dicit de entẽ Cuius essẽtia in ratione potẽtiq virtũ
dicit vero dicit de entitate habẽte potẽtia omnis eius essẽtia non consistat in
ratione potẽtiq Vt hoc dicit esse in potẽtia ad intellectionẽ non tamẽ dicit qd sit
potẽtia ad intellectionẽ: et intellecta dicit potẽtia ad intellectionẽ quia eius essẽtia in
ratione potẽtiq virtũ

3 Itaq aduerte qd potẽtia tripliciter potest sparari ad actũ
primũ secũdũ se in qnto dicit habitudinẽ ad actũ secũdũ abstrahendo ab ac
tu recipiente eã cuius ipsiq Vt cũ subiectũ aliqd considerat secũdũ se Vt hoc
habet potẽtiã ad aliqm formã et non videtur sub forma aut sine forma: 2
in qnto est determinata talis potẽtia per actũ ita qd considerando potẽtiã re
cipientis ut actuatã et determinatã per actũ: 3 in qnto potẽtia est subiectibilis actui qd
communiter explicatur per hoc qd dicit esse in potẽtia, Vt hoc dormiens est in potẽtia ad
vigilandũ, quae potẽtia non est determinata per actũ. Ex quo possumus colligere
aliud esse magis primũ dicere puram potẽtiã: et aliud magis primũ esse nuda actui et aliud
esse mera potentia prima primum est verum si magis primum secũdũ se cogitatum
non includat aliquem actum: et ad 2m. negatur magis primum nullum habere actũ
determinantẽ eius potẽtiã: et ad 3 negatur magis primum aliquem habere actũ
determinatũ et actuatũ

Titulus istius quaestionis non procedit de actu primo omnino
qualitercumq sumpto sed de actu substantiali aut de actu substantiãli et existentiã, recta de actu secũdo
aut accidentali qualiscumq operatiuo, et procedit de quocumq actu quantumcumq ultimo
loco perficiente habente apellari dicatur esse simpliciter et absolute substantiale vel accidentale omnia
vero quicumq quilibet nec ideo qd sit res aut entitas debet dici esse=

4 In hac q.e quaestionis habet denominẽ, et forte pars de re
magis q. Veruntamen circa modum istius q. dicendi circa modum istius q. Primo dicendum
mas primum non esse puram potẽtiã Vt actus aliquis actus entitatiuus includat non
ita Scotus in 2. dist. 12 q. Pereira libro 4 cap. 23. Sala
ret disputa. 13 sectione quinta, et alii communiter=

Probatur 1 nã deberet esse primum actũ excludere esse omnẽ po
tentialitatẽ

tualitatę set maa prima ei aimisatr. 2° aliquę actę debet habere, et ex ea
que li cę ceteros actę phisicos et reales in enumeratos exēludat, necessario
includit actę entitatibę minor est D. Thę. q. 3. de veritate. ar. 5 ad primu
vbi inquit: licet maa prima sit in formis tamę inest ei imitatio prime
forme, quitę cuię. enim debile esse habeat, illud tamę est imitatio primi entis

Secundo probatr na tolę physica est tolę actuale realiter existę et
istitutę ex maa et forma, 2° maa secundu se includit aliquę actualitatę, sequatia
patet quia tolę actuate ex partibę actualibę istituitr, set pars actualis debet includere ali
qm actualitatę, igitr maa prima cu secundu se sit par oppositi fisici, secundu se dicit
aliqm actualitatę, et per sequens non est pura potęntia;

Vltimo: quilibet potęntia debet oponi et proprię actę correspon
dere, set dato potęntia ad materia prima, 2° ipsa est actę respectu talis potęntię
minor probatr, quia potęntia obiectiba quędam est quędam non repugnantia ad esse du
inrerce naturę in omnibę rebę que existere possunt extra causas, 2° ehę debent
materę prime aliquid extra causas existere existentis;

Confirmatr quia potęntia obiectiba est potęntia ad esse du, 2°
illud esse per qd talis potęntia expletr, debet habere rationę actę: hoc sic set
potęntia obiectiba qm habet maa prima, expletr per positionę ipsius materię
prime 2° ipsa actę entitatibę includit: prima seq patet, tu quia
potęntia annullo alio prętr qm ab actu expleri valet; tu etia qualibet mo
di dicitr actę, quot et potęntia

Secunda 1ª ait materia prima ita esse pura potęntia
vt nullę actę etia entitatibę in cludat; hęc est communis inter thomistas
vt videre est apud Complutęnses in hoc Libro Disp.ª 3. q. 2ª in cui obpugnę sit
nostra

conclussio

qm bie maa prima sit de genere est ens metaphisice loquendo, physice tame
ita est pura potęntia vt nullę actę etia entitatibę includat

Hęc videtr expresse tame Aristt in hoc libro vbi inquit
itase habere maa prima ad actę et formę naturalę, sicut se habet res
naturalis ad actę et formę artificialę; set ens naturale ex se nullę
includit actę seu formę artificialę, ita vt sit pura potęntia ad illa
2° maa prima ex se exist pura potęntia respectu actę et formę naturalis
ita vt nullę actę includat

Confirmatr ex D. Thę. qui in obra ad gentes cap 43
ait: in rebę inveniti aliquid qd est potęntia tantu vt maa prima, et aliquid
qd est actę tantu vt deus, et aliquid qd est actę et potęntia simul vt cetera res;

probatr deinde

Probat deinde rationē: ma definitio materię prime supra tradita ab omnibꝫ admittit vt essentialis, vel in illa nullꝫ est verbꝫ qđ rationē actꝫ explicet, immo potiꝰ omnia nuda et pura potentiam nobis conteꝫplanda obijciunt, 2° Cū definitionē explicet essentiam rei consequens est vt in essentia materię prime nihil morale actꝫ includat

Respondetur Cū aduersarijs id solum in definitionibꝫ exprimendum esse qđ rebꝫ definitis sit essentialis rationis, non vero qđ sit communissimas et transcendentale rationis, quare Cū actꝫ ille entitatibꝫ non sit essentialis materia prima, vel illi Cū omnibꝫ rebꝫ ob generalē rationē entis realis communis, idcirco non oportuit in definitione ex primis

Sed vtra nam loquamur vere aliqua realitas physice (quomodo in precedenti dictum loquimur) et non secundum id qđ habet ab intellectu. Ad ordinem ad illum, ratio tamen cedens illam non est talis nisi iusta talis (vt sic dicam) rei in qua inhibitur: Vnde ens in substantia est substantia, inaccidentali vero est accidens, vel materia prima secundum suam vltimam rationē, et secundum id qđ est sibi propria considerata, taliter modo habet rationē potentię et nullo modo actꝫ, 2° quibus ratis in ea inclusa rationē potentię sortitur; et ex sequenti falsum est predicatum ad tertium cedentale rationem actꝫ habere in ea includi,

Firmatur quia si pura materia rationem pure potentię in aliquo transcendentali inhibiti qđ in sua vltima ratione non dicat specialem potentialitatem talis modi, 2° etiam recognoscit inhibitam cedentalem aliquem actꝫ in illa, qua in sua vltima ratione non habeat aliquam specialem rationem actꝫ, et ex consequenti recognoscit qđ in materia L^a inhibatur transcendentaliter ratio actꝫ quando quidem ipsa recedit sua vltima et propria ratione solum importat esse pura potentia

Secundo arguitur pro nostra conclusione ratione desumpta ex Arist. nono metaphisicę textu L. et ex 8. phi. ibidem, vbi dicunt entia bipartiri in actꝫ et potentiam: et vt bene aduertit suarez non dicunt ibi entia hic mere possibilia et in ea de vt existit, quia hęc non essent partitio entis in diuersa res aut entia, sed in diuersos status ejusdem rei. hoc 2° supposito sic suadetur nostra conclusio, ita vt eruat ex dictis aduersariorum: ens dicunt in actꝫ et potentiam, 2° per hoc precisse qđ aliquid sit pura potentia realis, etiam si omnem actꝫ excludat, potest rationem entis realis habere; et per consequens ex hoc qđ materia prima habeat veram et realem essentiam, male colligit ea includere intrinsice aliquem actꝫ, hęc vltima ratio quia stat, prima vero patet na materia debita dispositione includere, et intra se fratri opponi, 2° Cū actꝫ et potentia dividat ens reale, fit inde vt quodlibet eorum sit ens reale, etiam si alterum membrum ab altero excludat aliud, et excludere debeat

Necessarii

-7 Nec valet si dicas tot modis dicat actū quot
et potētia, et maā prima pars entitatis (que in ratione potētie primo ponit)
explet potētiā obiectibā quā habet ad hoc vt sit ens quia est. Vt ergo pars potē
tia predicta explet, sit actū saltim entitalibū, quātis aliās sit omnino pura
potētia physica

12 Vna tñ hoc est qd fundamentū quo militer predicta solutio
est falsa, quia non est per potētia obiectibā per actū expletū, set aliquo modo per
actū, aliquando vero per realē potētiā, si res illa que positibilis dicit, fuerit
ens qd sit realis potētia: etenim potētia obiectiba solū est quedā non re
pugnātia ad esse dū intra totā latitudinē entis realis, cui⁹ sub tota
latitudinē esse dicit Cortheneatus realis potētia, per eā sane, illa positibilitas
aut obiectiba potētia potuit expleri

13 Formalis tñ positibilitas actū per actū expletū, vel positi
bilitas quā habet realis potētia ad hoc vt sit per potētia explēda est, aliās enim positi
bilitas illa seu potētia obiectiba non explēret, nā id qd positibile est nō ponere et aparere

14 Ergo infero qd cū dicit tot modis dici actū quot po
tētia dicat intellectū de vera et reali potētia recēptiba (scil. et actiba): non vero
de ea que talis est obiectiba que formalissime et in rigore nō est potētia, set
quedā non repugnātia sed extrinseca denominatio de tali a potētia actiba
illig, ad entis, qd rē illā extra causas ponere valet

15 Ad 2mum arg. Dicit qd licet maā non sit actū, quia
tamen est ens et subtātia, ideo ratione huius formalitatis aliqualiter est de
simili, non qua ratione ipse est actū purissimū, set vt primū ens et subtā
tia est: et ideo Scotus Doctor postquā dixerat in maā esse imitationē primi
formē, statim inquo illa similitudo esse explicari dicit quātū cunq. enim
debile esse habeat, illud tamen est imitatiuū primi entis

16 Ad 3um arg. Dicit totū physicū dici totū actuale, quia
cui actus existit, vere et realiter est positū ex partibus actualibus quarū una est actū
alia vero potētia actuata per actū, Celerū non est necessariū id actualiter ha
beat partibus secundū se set qd habeat illis poterit actualiter ponere. Cui
aliter sit intōto, qd equa vere prestare possit si vna earū sit esse potēti
pura potētia

Prouū aduerte qd aliud est aliquid esse reale entitatē qua
sit actū, aliud vero reipsa esse realē entitatē: nā ad primū requiritur
scil. qd sit actū scil. qd includat actū: at vero vt aliquid sit reipsa realis enti
tas, satis est qd reipsa nihil ponāt, set habeat aliquē entitatis modum

videtur dii

sibe talis entitas sit completa sibe incompleta, sibe sit actg sibe non, set tanꝫ pura potꝫia recepliba actg. Nos o non negamg maꝫ prima deꝫ constituit Compositꝫ physicꝫ esse re ipsa realꝫ entitatꝫ que sit potꝫia: necnegamg qd ofor ma actuetꝫ et sit in actu, set qd negamg est ea secundum se precisse Considerata esse ens qd sit actg, quia tanꝫ est pura potꝫia recepliba.

Ad 2mum. Ex 6 Comitat ex dictis n 42 et 43: naꝫ Vt 46 ibi dicebam potꝫia obiecliba non est realis et Vera potꝫia cui debet actg correspondere, set aliquando talis potꝫia explet per actuꝫ a 3mo Vero per realꝫ potꝫiaꝫ Vt ex dictis constat

Ex qua Doctrina elicꝫ patet ad 1am formalmente, naꝫ tota dicta debet distinqui ans et negare Consequentiaꝫ, ad probationeꝫ 1aꝫ comitat ex dictis qd Vera potꝫia debet explini per actuꝫ in propria Vero qualibet obiecliba solet per realꝫ potꝫiaꝫ explani;

47 Immediate post hanc questionem debet inquiri an maa prima habeat propriaꝫ existꝫiaꝫ distinctaꝫ ab existꝫia formeꝫ, set quia hec questio multuꝫ pendet ex pulcra, celeberrima, de filii multuꝫ q. Vtri, Valdeg. Metaphisica questione scilicet an essꝫia realiter distinguatur ab existꝫia idcirco 47m questionem hanc debet discuti omnibus in metaphisicorum maꝫ falcem mittamus; quare sit. Dubium primum quartum Vtrum essentia distinguatur ab existꝫia et quo modo distinguatur

D. QUARTUS VTRUM ESSADIS TINGUATUR AB EXTA QUO MODO

47 Prohibita intelligꝫia et explicatione notandum est primo quid nomine essꝫie, et quid nomine existꝫie intendamus: nomine essꝫie intendimus id qd est de primario et intrinseco Conceptu rei, aquo rei habet qd sit talis sibe actualiter existat, sibe tantuꝫ in potꝫia, et est radix et origo omnium proprietatum quarei rebemus, que Varijs nominibus solet apelari, Vt potꝫ natura, quiditas, et principium proprie essendi, quibus quiditas in recto sic dicta usurpari solet Vt per definitionem explicatur. Unde definitio qd quid est rei solet apelari. Nomine Vero existꝫie intendimus formalitatem qua aquo habet essꝫia qd sit actu extra suas Causas, que quidem existꝫia Vtrum essꝫia distincta realiter solet apelari (esse) quo sequitur in re esse, et essꝫia, Theologi et metaphisici opinionem ponunt, et per (esse) intelligunt exercitium existendi;

Vtrum essꝫia

2 Unde D. hoc alio rubricato a theologis et metaphisicis disputare solet, scilicet esse, et essentia distinguatur; vtrum esse, pro actualitate omnium: ne aut hoc nomen (esse) communicatur existentiae antiquae erroneae adhaerentes secundo quaestioni, seu eius duplicitur sumi potest, prominalitur scilicet et participialiter: Nominaliter sumpta (hoc est tanquam nomen) significat esse essentiae secundum totalitatem et essentiam rei: sumpta vero participialiter, (hoc est tanquam participium verbi seu actus significat existentia qua essentia actuatur: intelligitur dicitur, nam in prima acceptione cum significat praedicatum essentiae rei, non per modum actionis, absolutae tempore et duratione, adeo adest subsistit propositionem aeternae Veritatis: in secunda autem acceptione cum significat exercitium essendi per modum actionis non absolutae tempore, sed significat cum determinatione temporis praesentia et durationem, quae explicatur exemplo: Petrus currit. Cum nominaliter sumitur significat principium vitae, quod est essentiale praedicatum animalis, et dicitur affirmatum propositione aeternae Veritatis: participialiter vero significat exercitium vitae, quod in ipsa operatione vitalis existit, et est praedicatum huius est animalis: similiter cum de esse, nominaliter sumpta significat essentiam rei, quae est principium essendi absolutae tempore et duratione, participialiter autem significat exercitium essendi seu ipsa existentia; quod sit quidditatem esse tanquam producatur,

Quidditquidditas & essentia ãteq; producatur

3 Ad huius rei intelligentiam nota quod sicut sua propria et universalia dicuntur essentiae rei in quibus potest considerari tantum in statu secundum se, in statu abstractionis, et tanquam instabilis abstractionis per intellectum: Status nihilo potest considerari essentia producendi esse, alinet in alio multiplici statu sicut secundum se, et in statu possibilitatis, et in statu actualitatis et existentiae: et quod ibi dicuntur status naturae in intellectu, et abstractionis quasi esse status accidentalis ipsi rei: sic similiter in supremis statu essentiae secundum se adhuc nihil tanquam accidentia status possibilitatis et actualitatis, quae esse facile probari potest, nam quid quidditatis naturae rei per illi debuit, nonnisi quia illi debuit produci et in statu possibilitatis aut actualitatis: et ita se habet in alii accidentia esse rei

EXPLicatur ESSE in POSsibilitatis

4 Status igitur possibilitatis seu potentia obiectiva qua creatura dicitur possibilis nonest aliquid reale positivum debitum essentiae antequam producatur, sed ex parte rei est non repugnantia ad existendum in rerum natura connotata rem non esse productam, et similiter virtutes et potentiae inaugua causa adeo producendae, et tam de

nominatione

denominaliq possibile; que potq apotest esse in creata et eterna. L creatura
abiecig Causq secuq de: quapropter cuq po: ita in causa ptx sit Eterna, nihilominq
~~dicte possibilis denomie~~ denominatione abstq adq. adeo, ab eterno. quaecuq. entitas ipsa proveniet, ut eterna
dicte possibilis denominatione extrinseca apotqs Divina secundo eterno
dicte ab extrinsece modo quo consimiliter est eterna; et totq hoc dicit
D. tho L p. q. 9 ar 2. dicens omnes Creaturq antequam essent non erant
possibiles per aliquam potqm creatq Cuq nulla Creatura sit eterna, set per
solaq potqm Divina, ingantq poterat Deq eas in esse producere
Et probatr quia potqa obiecta qua res consimiliter instatiare po
sibilitatis nonest a liquir modq realis positiq. L. aliqua Vera et positiva potqa (ut falso
dicunt aliqui dicentes Scotq) id est non remotionalia adexistenq et denomina
tio extrinseca a potqa et positiva Causa habq, nequeqa potest quia nonpare
quod aliud possit constituere rem positiq, et status probatr; nq Cuq dicimq aliq
mum esse possibile. L. illa potqa aqua denominatr possibilis est producta. L.
non producta; si secundu est obiecto Divina, quaeq rebus sola sub realis est
non producta: sicut producta. L est intq pura et libera adeo producta; L ab
eterno et necessario; hoc 3m est vera fides, primu ejus est falsa, nq ante primu
productionq erat Verum dicere non solum puta mundu set ejus aliquem esse possibilem, id
possibilitas scil pot. obiecta aqua Creatura dicitr positiva si nonest aliquis modq
tant potqa creati et positiva distincta ab omni potqa Divina; sta q actualitatis

status actualitatis

Actualitatis aut status aliquod positivum modale est in essentia ipsa, dicit enim
illa ut educta extra Causas et existenq in rerum natura qd habet trahit ab existenq
ratione Cuiq conveniunt ejus ipsi plura alia accidentia tq poris et loci, scilicet
proprietat intrinseca duratio et presentialitas non solum ad aliquos tq poris et loci
stetenq in ordine ad locum seu ad spatium; que non conveniunt rebus nisi instata
ipsis actualitatis et existenq ejus sta q 2da

status secundus

Status denig essentq seu dus est quidditas et essentia ipsa Creaturq que
aliquo aq habet ab intrinseco, prescindo a reliquis positivitatis et actualitatis mo
dis, et ab his omnibus quae ex ratione illorum quasi extrinsece obvenunt scilicet ab
hic et nunc, ubi ubi et tq tempore, et ab existenq et intrinseca duratione et a presentia
litig. Quare essentq secundum se nihil aliud est qm unexio subjecti Cuq predicato
essentiali, V.o. essentq hominis secundum se est q sit animal rationali, et ideo hu
iusmodi propositiones dicunt se puteve Veritatis, quia se pare et pro quocunq
statu est Verum dicere hominem esse animal rationale;

est unde

1 Est autē deridiū istr thomistas et Suarez cū suis Vtq essa
secundū se sit aliquid reale, ita Vt essētia ex ratione huius connexionis gra
cali cū subiecto dicat aliqm realitatē et sequatr Vtq essa mitatu possibilitati,
(scilt illud cui non repugnat Vt producatr) habeat aliqd Verū et reale esse
. I. sit omnino nihil

Et in primis rejicitq dr est quidā modq quē aliqui (nomā
nō tamē) tribuūt scoto asereq essētia possibilē antequm producatr dicere
modū a hoc possibilitē et realē eius rei quę possibilis dicitr diminutū tamē et im
per se cū, a quo rei dicit esse impossibilia obiectiba seu possibilis, qui modq dicendi
vt omnino improbabilis Vtpote ultra fidē rejicitq dr est Vt supra n. 4

8 Quare patr Suarez quę plurimi Caeterabatim secutr negat essētia possi
bilē antequm producatr, habere Verū et realē esse essētiē aut existētiē, set asserit esse
absolute nihil; et adorsi aliqui huic modo dicendi, Vt opponū Censeat aduersari
fidei Catholicę

Probatr 1° Lā autoritate D. tis. q. 3 De potētia ar. 5. ad 2um Vbi
inquit: eo ipso qd quidditati tribuitr, non solū esse, set ipsa quidditas creari dicitr
quia ante qm esse habeat nihil est, nisi forte in intellectu creantis, vbi noscit Crea
tura, set Creatris essētia

9 Exquibus sic ostēsis arom ratione: Nam cū producitr aut
creatr aliqua entitas non solū producitr existētia talis entitatis, set etiā producitr
et Creatr ipsa essētia, 2° sicut ante productionē non erat absolute existētia illig Cre
atur, ita etiā absolute non erat quidditas et essētia, et per sequens Creatura antequm pro
ducatr nihil est tā secundū essētiā qm secundū existētiā, sequela patet, quia qd
supponitr non producitr de nobo; et ans probatr tribus mediis: primo, nam cū Creatr
Micael. v.g. producitr ex nihilo sui, alias non Crearetr 3° non solū producitr
de nobo existētia set etiā essētia et quidditas Micaelis, ac proinde ante productē
tionē non erat aliquid Micaelis, scilicet necq. essētia necq existētiā eius

Secundus medius est quia ponitr essētia Creaturę ante Crea
tionē cū Verō et realē esse, 2° datr aliquid reale distinctū a Deo increato et in
dependēs, a quo ipso qdest factum;

Tertius medius est quia humanitas Xpi. fuit producta et
Creata, et nonnisi ad existētiā, quia Iuxta Doctē. existit per existētiā Verbi)
3° quia ad essētiā et per sequens essētia et quidditas Creaturę ante productionē est
nihil absolute;

3 Confirmatr quia si essētia secundū se est aliquid reale, nulla ratio
potest dici Creata ex nihilo, set hoc est contra definitionē Creationis 2° ex. sequela
probo quia tota essētia Xpi. non erat Creata, set sua ante creationē erat aliquid

reale

reale, Iusta ista S.m 1.o Cu Creatr essetia non creatr ex nihilo

LO Secundo probatr: quia si essetia Creature presupponit rem Creatori
Cu Vero esse reali, requiro de illo esse presupposito an sit ens desemeneratus et
imparticipatu - L. non, si primus nonest essetia Creatura, qd est vna suppositio hone:
si secundus habuit esse Liberu et participatu per Creatione, et per consequens ante
sui productione, quon sit aliqd Verus esse reale set absolute nihil Asertum II.

LL Set his non obstantibus dico L.: essetia secundus se licet non sint aliquid
reale actuale ab eterno distinctu ab esse Dei: decuit tamen aliqd esse reale essetiale,
scilicet ide ipsum qd postea exicit productu, et erat possibile in statu possibilitatis
abstractu tamen ab his statibus, et ab omnibus eorum predicatis;

L2 Hoc asertu probatr: quia vt dicimus in Logica ens reale nihil
tr per hoc qd sit capax essetie realis, i dest ei illud cui non repugnat existere
realiter, set essetie rei S.ti se iuste non repugnat existetia realis. Vt constat, 0.o S.m re
iusta est Verus ens reale

Confirmatr quia essetia S.m se nonest mera negatio aut
privatio, nec ens rationis aut nihil, 0.o S.m se est Verus ens reale, vt sequetia patet
et ans probatr: tu quia repugnaret illi in aliquo statu habere Verum et reale esse
possibile: tu etia quia ide nomine S.m se predicatr qd sit ans, etia se. vt predi
catr qd esse nihil et &c

Confirmatr tertio quia essetia sec.m se habet Verum exemplar
in mente Diuina cui correspondet, set hoc repugnat non entis aut entis rationis 0.o &c.

L3 Exquo Colligo ide etia esse dicendu de essetia vt de rebus in statu pos
sibilitatis antequam producatr. Qd. vltat excluditur, ma ea que habent essetia secundu se tm per
et vltio. dicuntur illi obvenire

Aduerte tamen qd Cu dicimus essetias in statu possibilitatis habere
aliqd Verum et reale esse: non est ita intelligendu qd illud esse sit intrinsece durans
aut existens per aliqm intrinsecam duratione et existetia, (hoc esset enim incidere in erro
re veterum in tm set solum dicitur durare per extrinsecam denominationem honam a Virtute et pot.
tia que ista significat aliqm Artifice futuru, quo possit in operare, Cu tribuimus essetias
creatas aliqd esse, &c. Cu dicimus creaturam antequam producatr esse ens reale possibile:
primus est intrinseca duratio et existetia creature: S.m est duratio et existetia que per
extrinsecam denominationem desumpta a pot. producibili potest illi obvenire: ma licet Crea
tura antequam producatr non sit aliquid intrinsece durans et actu existens imo, possit
esse aliquid qd per denominationem extrinsecam dicatr suo modo durare et existere
quia enim

sicut enim dicimus nunc Ante christum esse Cognitum, quia nunc datur Cognitio ante Xpi aduentum nunc denominatur extrinsice ita nunc etiam dicimus Ante Xpm existere in potentia per denominationem extrinsecam, quia nunc datur potentia producibilis

Ex quo sequitur aliud esse entitatem alicuius creati esse aliquid reale positibile absolute et simpliciter: aliud vero nunc esse aliquid reale positibile. Et similiter aliud est nunc esse aliquid reale positibile per intrinsecam durationem et existentiam: aliud vero esse tale per durationem illi obeniente per extrinsecam denominationem deriuatam a potentia producibili

Assertus secundus

Dico secundo essentia in potentia seu positibilis nunc pro significato vero talis termini non significati, non distinguitur ab essentia in actu in mediate tam omnem et non ens, set eadem entitas quae extrinsece dicitur existere in potentia, postea dicitur existere in actu

Ad huius conclusionis intellectum nota quod ens in potentia seu positibile ad differentiam entis absentis in actu potest dupliciter accipi: Uno modo pro significato huius termini aliquando ad impropriam et metaphoricam significationem: alio modo pro significato proprio impositi quod est essentia ipsa positibilis: 1 modus est Diuina et realis potentia Causae, aqua determinatur positibile: ma aliquando per metaphoram tribuimus Causae nunc effectu: et adeundem modum impropriatatis et metaphoras solemus addere in Virtute et in potentia quae denotant aliquam habitudinem tertii Ut Cum dicimus orandum esse placatum in Virtute et in potentia, et solvere causam in Virtute, quae propositiones iuxta propriatatem Verborum non sunt Verae, set Cum aliquali illigato: similiter essentia in potentia seu positibili ratione illigati (in potentia) potest aliquando Ut stet pro Causa habente Virtutem et potentiam ad producendum illam: at Vero proprie et absolute loquendo Cum dicimus aliquam entitatem Ve. Antexistere in potentia

Ex quibus ante omnem productionem non est verum nec inficiendo dicere Virtutem productibilem ante Xpi nunc existere, ita Ut tm (Ante Xpm) aliquis potest Vere et proprie imponere pro Vero et proprio Ante Xpm, quinimo dicitur existere in potentia per denominationem extrinsecam a potentia producibili Ante Xpm, Et amor recognoscatur quae concipitur ad modum potentiae: sicut quando dicimus nunc Ante Xpm est Cognitum, imponit pro Vero et proprio Ante Xpm

Probatur Vo et probatur deductio, magnum ideo quod etsi creatura quodammodo est praeter ante fuit futurum et potentia erit praeterita; sic eadem metaphysica Trinitas quae ab aeterno Divina offerebatur menti, ante omnem productionem Mundi fuit possibilis et producibilis hominis fuit in actu: et sicut Petrus non est absolute et substantialiter nisi solum distinguitur a se ipso postea ab accidentibus illi superadditis: ita eadem metaphysica realis essentia Petri quae Ante suam productionem dicebat sua praedicata essentialia absoluta absque ullo tempore, et ante sui productionem non habebat actualem existentiam, postea per sui productionem extra Causas, per quod distinguitur a se ipsa positibili, atque ab aliis non distinguitur ab entitate impositibili sicut ens amens entis, set sicut eadem entitas absque

variatione

ratione exercicij eiusdi: nam (vt faletus hurtado) res facibilis non dicit meram negatio
nem, set saltem aliquam positibus; quia pura negatio non est facibilis, Deus enim non de nomi
nat facibilis negationes, set res ipsas, & in ipsa essectione non dicit facta negatio set
res ipsa, & radix est res facibilis et quia est, quia id qd fit fuit facibile et potuit
fieri non enim distinguit essetia actualis ab ipsa vt positibilis in quantum ens et non ens simpliciter

L7 Secundo arg.t ad dominum straduarez et alios qui cum ipso tale
sunt essetia actualis distinguit saltem per rationem cum fundamento in re ab existetia: hec ab
illis vocatur essetia actualis qua talis ratione distinguit a sua existetia dicat Veram
et realem positibilem entitatem solum ratione existetie, vtra vt precisa existetia per intellec
tum non dicatur talis essetia Vera et realis entitas simpliciter: L. amponta tali precisione
adducit Verum dicens essetia esse Veram et realem entitatem: si L.m dicat, & essetia actualis s.m
et probt rationem precisa ab existetia non est Verum et reale ens set simpliciter nihil, & pro
vsque nullo modo distinguit ab essetia impositia, aceperequeq; male dicit essetia actualis
distinguit ab essetia Vt possibilis tam ens et non ens simpliciter: si s.m dicat sequitur qd
essetia actualis precisa ab existetia per intellectum dicat rationem Vere et positibe entis
talis realis, aceperequeq; qd non solum essetia in actu, set etiam essetia exte et absolute
sit Verum ens reale

Q. d Vltimo potest declarari quia ad capiendum essetiam Deitatis existetis
non conceptu exercitio existetie ad qd in opinione horum Authorum non requiritur L. ni
si ens Verum ens reale L. nihil: sicut s.m essetia actualis non distinguitur ab
essetia possibilis (que fuit istorum Authorum est non ens et nihil, nisi ratione
existetie et non immediate per ipsam: s.m & ducatur L.m & essetia non habet ab
existetia esse Verum et reale entitatis, set exte Vt abstrahit a tali existetia; & essetia
possibilis dicat Veram et realem entitatem et non distinguitur a essetia Vt actualis nisi
ratione existetie, patet sequetia quia nihil correspondet ex parte obiecti rece
ptive essetie actualis Vt ratione distincte ab existetia qd non correspondeat essentie
essetie Vt possibilis, aceperequeq; si primum conceptui correspondet Verum et reale
entitas, etiam et secundo, & essetia actualis et possibilis non distinguuntur immediate
sicut ens et non ens

L8 Set quia doctrina hec est fundamentum dicendorum placet in
eig explicatione amplig immorari, qd vt premissa sic ostenditur illam arguendo: nam
ante eam producatur Creatura non est aliquid illig, ideo non est essetia mere exis
tetia, set ante eam producatur dicitur positibile seu ens impotentia obiectiva, & Creatura
cum ea est producta distinguitur in mediate ac ipsa positibilitate ens et non ens
simpliciter et non ratione alicuius superadditi, patet sequetia quia cum est producta
Vere et proprie est ens reale s.m essetiam et existetiam: at & ante eam produceretur

solus erat entitas possibilis per denominationem extrinsecam existentiae habens non repugnantiam. 3° distinguo ultr. immediate ens et non ens simpliciter

Formalis: nam in rebus existentibus cum aliquid non dicitur albus in pot.a absoluta non erit albus albedinem pot.a adesse et albi, 2° cum dicimus aliquid esse possibile seu ens in pot.a absoluta supponimus non esse, sed existentiae seu possibilitatem seu potentiam ut sit: hinc sic stat inter albus in pot.a et albus absolute: datur immediata oppositio quia unus est albus, alter non albus simpliciter, 2° similiter inter ens mere ens et ens in pot.a seu possibile datur immediata oppositio, quia unus est ens absolute, aliud non est ens simpliciter

Ad obiectionem Respondeat nota magnum esse discrimen inter hoc quod est dicere Creatura ante quam producatur non est aliquid, et hoc quod est dicere Creatura ante quam producatur est nihil: nam 1.a propositio est vera: 2.a quia quam denotat intrinsecam durationem et existentiam: Verum enimvero quod Creatura ante suam productionem non est entitas in rerum natura et actu durans et existens: 2.a autem propositio est falsa quia facit hanc sensum; Creatura ante suam productionem est nihil existens et durans quod est falsum et repugnat: implicat enim affirmare nihil aut non ens de Creatura in aliquo statu ejus possibilitatis Cujus predicatum essentiale est esse Verum ens Ut dicimus

Ad hoc pleniorem intelligentiam in memoria revocanda principia quinque dialectica, quod in hoc art. 2 de universalibus declaravimus scilicet ante, ab hoc predicato in finito

* predicato in finito

da predicato possibile et finito, ad aliquam naturam dicit aut quasi modum finitum et non esse hoc esse Ultimum consequentia nisi imponitur existentia et existentia subsistit: Non enim valet Petrus nullus non est alius 2° petrus nullus est rationalis: ma 1.a pro possibili non existente Petro in rerum natura est vera et 2.a falsa; essentia nullus Logicalis consequentia supposita constantia et existentia subsistit sic: petrus nullus non est alius, 2° similiter est Petrus, petrus est non alius. similiter non valet Petrus ante quam producatur non est ens aut aliquid in rerum natura durans et existens, 2° ante quam producatur est nihil aut non est, quia ut valet Logicalis ad deberet poni existentia Petri quod cum non sit Petrus ante quam producatur: si enim Petrus esset sua existentia esset et non esset ens creatum nec Deus nihil foret 2° est nihil, quia tamen non est actu sed imp.a idcirco non valet consequentia

Quare in forma ad obiectionem dico distinguo majorem, Creatura ante quam producatur non est aliquid de cujus essentia aut existentia, sit hoc ante quam denotet intrinsecam durationem et existentiam, Creaturae Concedo majorem, esse absolute Verum et reale quod habet

essentia

existia Create 2m se abstracte ab omi duratione non potest habere realem
duratione ante productionem) ii particula (antegm) denotet existentiam que
per extrinsecam denominationem Conuenit Creature ante gm producatur
mero nomine, quia effectiue rerum, Creatura Cui per extrinsecam de
nominationem debuit ante gm produceat existere in pot. non est aliquid
et hic regis est falsum: nam creatura que dicitur quo dicitur existentia in
pot. licet non sit aliquid existens in actu ante gm produceat, est tamen
absolute aliquid qd per existentiam extrinsecam denominationem dicitur existens in pot.
qd manifeste apparet in exemplo posito Conuenit nam Ante Xpi
nem est Comitas et non est nec producta, et tamen dicere Ante Xpi
nem ante gm producatur, non est aliquid actu existens, non tamen est verum
dicere Ante Xpi nem Comitas non est aliquid creatum absolute et simpliciter

Et ad id qd additur in probatione 3 regule, de denominatio
ne extrinseca et non reponata Conuenit entibus positibus R. solum
probare distinctionem realem inter non repugnantia, aquiditatem et essentiam
quia est in actu non tamen probat essentiam supra gm cadit non repugnantia
distinctionem realem absolutam supra gm cadit actus et existentia, quia ens
tale in pot. non solum dicit non repugnantiam set quiditatem denominatam
extrinsice a non repugnantia et a pot. achibaj et hanc quiditatem
dicimus esse ideam realem cum quiditate et entitate in actu, et solum
distinctionem quia entitatem in actu dicit exercitium esse di, qd non dicit
ista entitas in pot.

Ex quo Colligo qd cum contrarium dicunt Creatu
re ante gm producatur esse nihil recte sequitur ratio nisi qd non
est aliquid actualiter existens intrinsice: non tamen intendat
qd nihil sunt non est illi tribuatur, de illa qne dicitur, ricuidere
dicatur de pribatione bonum et non ens alterius

Ad confirmationem dicimus qd cum dicimus: et albedo
in pot. non est albedo absolute, (albedo in pot.) supponit pro subiecto habente po
tentiam ad actum albedinis; particula (enim) in pot. determinat
hunc actum albedinis (non si dicamus omnis in pot. non est color intelligendo de
positione in pot. sed primo hunc est in pot. ut per aduentum formae
omnis accipiat esse actuale omnis si dicamus esse habitus circa est
in nostro albedo habitus et albedo in pot.: Unde in hoc sensu reperiuntur
(in pot.) abbreviatiue idea dicendum est in proprio de ente in pot. et de
ente creato et absoluto sensu. Quare hec falsa dicitur affirmatiuus
nec nisi in contrarium ratione Causa dicendum est, explicatur

Explicatur

explicatur ... esse ... producit ... causam

22 Vt arg.ᵗ innitebantur illi nostri ad exilli principio quod habet Creatura sufficit p.ᵐ in esse possibile et actualitas extra causas, solum dicit ista Creatura producta vel ... Vltimi illa: nam vt possibilis nonest producta vel producibilis: p.ᵐ se autem nec Creatur nec producit nec causam efficacem habet nec est producibilis. Ambitiosum enim certe deberet esse apud philosophos Catholicos quod nulla est in rerum natura realis entitas aut qualitas. L. realis modo extra Deum pro aliquali spatio durationis existat, quae nonsit producta et dependens adeo intrinsece vt seruari, adq. adeo quod Deus producit aliqd ens male non solum producit existentiam, sed etiam essentia et quiditas ejus. Nihilominus tamen Deus hoc asserimus quod essa et quiditas p.ᵐ se quoad suum esse absolutum et nexionem necessariam cum re cuius est essentia, et quoad conformitatem cum idea existente in mente Divina, quae abstrauit ab existentia hac loco, et tempore nec producit nec libere fit ades: Vnde licet in hominis productione fiat hoc, et fiat animal rationale non tamen fit nec producitur quod essa hominis sit animal rationale. Quod omnia explicavit Ferrara secundo ubi agens Cap.ᵘˢ 52 docet quod aliud est dicere essentiam alicuius rei habere causam producibilem; et aliud ipsam essentiam obtinere rei per aliquam causam producibilem: Vtrumque est verum et p.ᵐ satis

23 Et ratio huius est nam cum omnis productio terminetur ad dandum actualitatem et existentiam rei, omne quod producitur et fit producitur vt est sub actualitate existentia: essa autem Creature p.ᵐ se quoad suum esse absolutum et nexionem necessariam, et conformitatem dictam abstrait ab existentia, est enim prout sic quidam limitatus modus participandi divinam perfectionem in variabilis conformis ideae existentis in mente divina, et necessario connexus per essentiales ideas tales cum ideata atali idea, quae omnia abstrauit ab hoc quod est existere - L. non existere quae sunt stata actualitatis et possibilitatis essentiarum et quiditas sic concepta non creatur nec producitur, nec causam efficacem habet: Creatur autem quatenus media existentia positiva extra causas quoad solum suum esse;

Nec exhis sequitur quod illud esse rea le absolutum essentiae praecedat productionem, nam precedere idea est quod antea durare et existere, quod essentia non habet ante quam producatur. Haec doctrina maxime observetur vt fugiamus Scotistas qui nec frequenter sunt in arg.ᵗᵘ in quibus dicunt quod essentias p.ᵐ se semper debet abstrahi ab existentia, et possibilitate, adeo ades etatis pro, et loco, causa, et producibilitate: et ab hoc quod est esse producibile - L. in producibile positibile, et permanente - L. aeternum etiam positibile

24 Secundo nota quod licet non deroget omnipotentiae Dei quod facere non possit impossibilia quia hoc non arguit impotentiam ex parte facientis, sed tenuitatem naturae ex parte rerum; ita non repugnat quod detur aliqd ens indigens absolutam efficientia non absolute et simpliciter sed ratione alicuius status, ratione cuius efficientia

Capitulum est

Capax monet: Cū autē rei non fiat aut Creatr nisi in quātū illi datur
existere et Durare; hic est gd rem creāte produt abstrahit abilio non Creatr aut
producatr: Celerū Oz non Creari et non indigere esse non poterīat illis expropria
virtute etiti debita indigne deitia, set ex abstractione talis status, m̄se, inquoīnis
tolūt spēlē predicato esse talia, sine cha poterīt gd m̄ talq status non sint
possibile in finite, eterne, et in producte sicut Deq, set negatibe idest non ha
bēs principiū pro illo statu, in quo Cū abstrahat alq pone et loco nec sūt ali
cubi, nec eterne, necle porales, set tantū importat sua predicata quidditatiba
et mentione necessaria, idelitatis essētialis Cū illis, Vt hominē esse animal
rationale. Et per hoc stat unquo regu verū esse hoc deū solum uno
duce et eterne et Causa non habere

25 Et explicatr amplius Ex D.tis. nā vt ex isto
signo refutūr essētia m̄se tūm dicit sua predicata essētialia precindendo tota
liter ab omnibus aliis; abstrait enim ab hic et nunc a Loco et tpe, Vnde de
illa natura predicatu dicēs existēia, presēia, aut actualitatis potest vere di
cari: nā respectu horū omniū mere negatibe se habet; adq. adeo de illa
non bene officatr, gd sit obiū hic. L. obiū, in aliqua Dnia tpis, porii, L. in
eternitate, set tantū negatibe, qualeng sūlicet non dicit oppositū; est enim obiū.
non possibile sicut Deq, qui est obiū. per tua in mē sitate, set negatibe qualeng
sūlicet non est determinata ad aliqua locū; sic similiter potest dici eterna non
possibile sicut Deq set negatibe, in quātū non est determinata ad aliam Dniā
tpōrii: tūm 2° dicit possibile sua predicata essētialia, et ab omnibus aliis
que instant pribitatis. L. existētia habent posse precindi;

26 Ex quibus colligo omnia pro positione Cuius predicatu
connotat presēia, tpōrii, eternitatis. L. Deū non esse concedo de esse
m̄se gdmaxime vera: Vide hanc propositio Essa m̄se est falsa, sicut
ista essa m̄se existit aut est sūlicet Deus, patet sic patet

27 Colligo secundo essētia m̄se non posse Creari aut ge
nerari, nec g. esse aliquid Creabile, quia quicunq. producitur est omnibus tūm
rei in esse, adq. adeo tūm id est actuale. L. dicit ordine ad actualitatē
potest dici producibile aut Creabile; Cuius essētia m̄se precindat ab omni
actualitate respondeo Cū ordine ad illam et solum dicente sua omnimoda carentia predicata esse non talia
alia negatibe tantū hinc est gd non potest dici Creabilis aut producibilis:
non tamen ideo dicatr in Creabilis aut improducibilis possibile set tantū
negatibe vt explicatu est

28 Ad auctoritatē 2° D.tis Rn 8 dico ipsum dicere
sūlicet n. 21 explicatu. Vnde in istis verbis D.tis. dicit videlicet
intuitiva existētia

imluctr nostra Doctrina: ait enim gd non solu esse sit ipsa quiditas Creati dicitr eo ipso gd quiditati esse tribuitr a diuina efficacia essentia s^m se et quoad illu in Veritate modu parlis pandi Diuina per sectione Co sorpitate g. Cu diuina idea et connexione necessaria exerati aut produci = Cu sic se habeat sit abstracta et abstracta ab existentia et Durations; set gd Creari dicitr gdo ei tribuitr existere et pro tt est subillo, hoc enim primo durat et existit quiditas Creature gd non negamus nos; nec esse gd tribuimus essentie antegm producati, nonett esse durare aut existere gd obstaret Creationi, set solu est esse gd ponitr entitatiue et ritis.

2 Ad arm Rationem Ens q stat extota tradita doctrina, Justa qm distinguo ans, Creatr essentia, Vt est subacta et existentia, aqua habet esse extra causas negdo ans, s^m se quoad illud esse absolute et connexione necessaria nego ans, quia in Creatione non fit gd ista homunis sit animal rationale, set fit absolute solu hoc, ita g. nihil creatr est in homine gd non fiat a Deo, non tamen fit s^m se et quoad illa connexione necessaria, set magnitr tribuitr illi existere, et in ipsit esse sub existentia. quare non solu non obstat Creationi gd essentia verus sint reales absolute et s^m se, quia ipsa est Conditio requisita ad Creationem; nec ens rationis aut ritis potest a Deo Creari.

Ex quoad 2^m illius antecedentis probationem Dr. potu micaeu Creari quialoqu ponitr in actu, tu essentia qua antea non erat in actu gm existentia qua illi tribuit actu: non tamen Creatr essentia mica sit s^m se, et quoad connexione identitatis essentialis Cu hac Creatura: quia sub hac relatione est omnino inproducibilis Justa se explicata;

Ad 2^m probationem stat h n. 23: nec presupponi in antecedenti significet aliqm durationem intrinseca s^m gm existentia Creature actualiter existens precedat sua productionem, Cu supponit ans, non enim id non asserimus: sicuti significet gd esse absolute Creature praescindit ab existentia s^m se, et in quo cu g. extatu obtinet essentia, Verum est: nego tamen consequentia, quia nulla entitas, formalitas, aut modus realis est extra Deu, qua non sit dependens ab influxu illi tribuitr esse actuale existentie: hoc tamen non obstat quominus sicuti essentia ipsa s^m se et quoad illa connexione esse intelligibilitatis Cu Creatura abstrahit ab existentia, ita eadem s^m se et quoad illa connexione non producatur fratitur et reduplicative, set ratione existentie, et tt est subilla

Ad 3^m probationem eiusdem antecedentis Dr humanitatem Petri Creari sicuti alia humanitatem, quatenus illi de nobo tribuitr esse et existere

existere, sibe media propria existeha de nobo eha producta, sibe media existe
tia Verbi ia antea preexisteh, qd enim per hac -L- per illa existeliaz ponat
in actu non obstat, sequida absolute ponit in actu esta humanitatis, et nulla
duratione precedit aliqd esse eig

Ad affirmatiuam nego sequela quoad
res dicat creari ex nihilo (vt constat En 29) non obstat qd essa
sm se sit aliquid reale; quia Cz in illo statu non sit capax Crea
tionis, ita nec potest illoz impedire. Ad
loliq esse ex nihilo, idest ex nullo pre
obstat qd res sm se sit realis;

Ad 2m En 30 qd arguz procedit
ex falsa suppositione: supponit enim (vt modo dicebam in responsione
secde probationis antecedtis) qd esse absolutu Creature sm se, qd non
dum esse aliquid reale, est aliqua durationis intrinsece durans et existe
qd non negamq: quare nihil probat essetia Creature non pre
cedere liberaz productionez sui Cz aliquo esse actuali existeliaz, et
intrinseca duratione, non tamen probat qd ipsa sm se et quoad suum
esse absolutu et dictaz connexionem libere producatur de propositionibz eternis veritatis

de propositionibz eternis veritatis

31 Tota doctrina tradita docet nos intelligere quales essetiaz sm
sint obiectiue propositiones, que ab eterno sit vera, quarum veritatem dicitur dari
propositiones ex pitentie veritatis, que Cz sufficiat nihil connexionem esse
tales predicatoriaz essetializ, et sic connexiones (aiunt) sint eternes
ab eterno etiaz propositiones sint vere;

Hec autz doctrina sic impugnatur L°: naz connexio
ex pitria Cz sit vnio et modq extremoruz, non potest esse nisi inter
extrema ex pitria, sit hoc v.g. - et animal nonnisi eterna, o° nec
eoruz connexio, adq. adeo nec q. propositio enuntiatiua talis connexionem exist
ab eterno vera

32 Secundo: naz talis connexio -L- et aliquid -L- nihil: vt aliquid,
quomodo est eterna sine causa existentie: vt nihil non erit vera eterna
lis, adq adeo propositionem non erit vera

Confirmatur: quia si propositio est ab eterno vera etiaz
ab eterno existit talis propositio, o° ab eterno etiaz existit obiectiue illig
patet sequela, quia ab eo qd res sit -L- non est propositio dicta vera
-L- falsa;

Videtur

33 Non datur quia formet non dari propositiones sempiternae veritatis, et ideo propositiones in quibus affirmatur hominem esse animal, antequam producatur homo, nonnisi temporis ab aeterno, sed solum incipere esse veras ex tempore quo extrema incipiunt existere. Sed hoc deinceps jam manet impugnatum in Scotista Thracitis et Gratiis.

34 Quare Suarez (qui secutus plurimum ex nostris) ait praedictas propositiones esse aeternae veritatis, quia in eis copula absolute ac pure et non significat existentiam sed solum praedicatum inesse subjecto et essentiale connexionem illius, quae connexio causa aeternitatis non petit. Ait tamen veritatem istam aeternam habere propositionem explicari reducendo sensum earum ad sensum conditionatum, talis quod si homo est producendus futurus est animal rationale, per quod significatur identitas aut unitas praedicati cum subjecto, in qua identitate dicit Suarez consistere illam connexionem.

35 Sed contra haec doctrina ex parte veritatis non tamen omnino ex parte: nam ut mihi explicet illam connexionem, nisi dicendo ad sensum conditionalis et consistere in identitate rei, requiritur quod haec propositio homo existit, sit ab aeterno vera, quod ista homo est animal; nam si homo producendus est, necessario futurus est existens; et in sensu Suarez essentia est ipsa ejus existentia.

36 Ut autem haec explicem revoco in memoriam doctrinam traditam a n. 22 usque ad n. 28, et ibi statum naturae simplicis, quae diximus consistere in connexione essentiali subjecti et praedicati, non formali, sed fundamentali: dum quaeritur quod copula (est) in propositionibus quarum praedicatum est de essentia subjecti aut pars ejus potest videtur duplicitur: 1° ut non absoluta atque pure, id est quatenus dicit actualem connexionem extremorum juxta illam tertiam partem primo significat: 2° ut absoluta atque pure, id est quatenus significat praedicatum esse subjecto, habentem essentialem connexionem illius sine restrictione ad aliquam tertiam partem: si 1° modo accipiatur non constituit propositionem aeternae veritatis: venit autem 2° modo sumpta quatenus significat connexionem essentialem extremorum abstractam a tempore et pure. Consistit autem haec connexio, 1. in unione identitatis extremorum per modum quiditatis et essentiae, quo praedicatum est essentiale; 2. in unione necessaria per modum debiti connaturalitatis quo praedicatum est proprium pars: ratione cujus unionis ita habent unum alterum in quocumque statu sibi actualitatis et existentiae, sibi possibilitatis. 3. simpliciter, ut essentialiter connotet praedicatum illud, quod non reperitur ubi solum est identitas realis ut docebat et explicabat Suarez.

37 Secundo nota quod cognitio alicujus ex parte objecti praecindit a loco et tempore, quia praecindit ab existentia, adeo ab hic et nunc quin et modi ejus, quare lux non valet argumentum a unitate et duratione cognitionis, ad unitatem et durationem objecti cognoti, et ita patris ab aeterno cognoscat Deus essentias hominum et talis

et talis cognitio aeterna existat, non sequitur essentia hominis ab eterno existere. Et ideo est de veritate talis cognitionis, quamvis aeternum duret et esse persistat, non tamen inde sequitur obiectum illius aeterni esse per durare, quia hoc esse per durare non tenet ex parte obiecti, sed ex parte ipsius cognitionis et veritatis, que licet ex parte sui non precindat aduratione, precindet tamen ex parte obiecti adeo. adeo antea, se per, antea, et 20, que sunt de potis et duratione Unde ex duratione talis cognitionis aut veritatis solum possumus colligere in obiecto aliquam duratione per extrinsecam denominationem vt supra diximus;

Quare ad omnes conceptus Petrum non concipiendo ei existentia, aliquid reale absolute recipio, nonnullum tamen aliquid reale sui et nature precindendo ab existentia, precindo a tali et nunc, que solum conveniunt rebus ratione existentie. Et similiter circa propositionem eternam Veritatis aliud est Petrum esse hominem, et aliud Petrum nunc esse hominem, quia secundum potest esse falsum si Petrus nonsit in rerum natura: Tertium autem se per est Verum: se per enim est Verum dicere Petrum esse hominem etenim tale realis; et impertinens est quarere (quando) aut (ubi) ex parte obiecti, nam huius modi propositionis precindit ab existentia ex parte obiecti, ado. adeo ate pore et loco. et per hoc patet inquo se fundata propositionis assentatus se ipsum Veritatis;

Quare ad 1m arom En. 3t Rd quod aliud est dicere cum
37 negatione inter illa extrema esse se ipsum: et aliud communiter nominatum ad illa communione esse se ipsum, et habere se ipsum Veritatis: 1m est falsum et a nobis negatur, 2m autem est verum, sequidem aeterno dato cognito Deo cognoscitur homines esse animal, quapropter cognitio aeterna est Vera; et tum propositionibus necessarijs solum cognitionem et illarum Veritas est eterna, non Vero obiectum illarum; Rd quidem nec est eternum possibile, nec de potentia possibile

Ex quo constat ad 2m En 32: nonenim talis connexio
40 et aliquid existere aeternum, omnino absolute et simpliciter sit aliquid 2ms se vt explicatum est.

Ad confirmationem istat Ex m 37: nonenium ad hoc vt aliqua propositio sit aeterna vera requiritur quod illius obiectum sit seu existat aeternum; recte arguitur ab existentia cognitionis et veritatis illius ad existentia obiecti aliás nulla esset cognitio abstractiva; Quare licet hec propositio, quod Petrus homines est cognita adeo non abstrat aduratione et existentia, quia cognitio Dei se per durat et existit; subiectum tamen huius propositionis abstrait ate pore et duratione; Secunda pars dubij examinanda est essentia distinguatur ab existentia

Secunda pars dubij

Examinatur an essentia distinguatur ab existentia

cognitis

1 Communiter dicitur quod natura potest habere precisam difficultatem procedit de essentia actuali specificabile, et non reduplicabile modo est actualis, quia reduplicabile certum est non distinguit set est idem essentia et existentia, sicut homo albus reduplicabile vt albus essentialiter est albus. inquirimus an essentia Petri quomodo existit distinguatur realiter ab eius existentia id est, a ratione illa per quam actualis est extra causas

2 Inquarta et plausibilis opinio asserit essentiam actualem non distinguit realiter ab existentia; ita Alensis 1 met. Scotus ibi quodlibeto 1 q. 9 nota Gabriel in 3. dis. 6 q. 2 cum ceteris nominalibus, Durandus 1 d. 8 dist. 8 q. octaba, et imo. moderni precipuus huius sectae defensor est Suarez disp 31 met. sect. 3. cum ceteris fere omnibus societatis. Intra quos etiam est dicendus, nam aliqui ita asserunt identificari realiter essentiam cum existentia, vt saltem distinguatur per intellectum tamen duas formalitates ad invicem se excludentes: ita presertim dictos Valentia tomo 1° disp. 1a q. 3 parte 4, Vazquez tomo 2° in 1am partem disp. 116 alii vero dicunt non distingui essentiam ab existentia distinctione rationis adequata et precisiva, sed solum secundum maiorem et minorem expressionem, ad modum quo dicimus ens distingui a suis inferioribus: ita Fonseca disp. 6 met. sect. 4; quem modum explicandi hanc sententiam aliqui doctissimi ex nostris secuntur.

Si autem circa hos duos modos nostrum videri aliquid valet, tertio huic sententiae est preferendum priori; omnia enim argumenta quibus varii conantur ostendere in distinctione realem inter essentiam et existentiam, aliquid probant, haec eam in distinctionem rationis convincunt. Ad autem inquos hos modos venit probatur

3 Et in primis precipuum fundamentum huius sententiae desumitur ex doctrina quam in 1a parte Ruby constituit stabilire autores opositi scilicet essentiam actualem distingui ab essentia possibili in mediata per ipsam totam ens et nomen et sic formaliter: nam illud habet pro prima ratione existentiae, per quod fraliter entitas vt essentia in actu distinguitur ab entitate possibili, sed ab hoc non est necessarium adere realiter nobis entitatem preter entitatem essentiae actualis, ergo existentia non distinguitur realiter ab essentia in actu, maior patet nam entitas existens quia existens est nonens imo, 2° per id fraliter attribuitur entitas existens, per quod fraliter distinguitur ab entitate in potentia, et minor probatur ex dictis, nam entitas mediata in mediate distinguitur ab entitate imo, 3° non per aliquam entitatem abillam realiter distinctam, sed quia id per quod distinguitur ens non est quid distinctum abillo;

confirmatur

Confirmat 1° ma distinctio realis postulat duo extrema realia et
qua actualia a parte rei, sed essa ut distincta ab existentia non est actualis a parte rei, 3° nonpotest
esse alterum extremum distinctionis realis, maioris videlicet certa, quia distinctio realis L. est
re Talio realis. L. sed dampnatum illig, sed relatio realis deberet esse inter enta in actu (deficiente
enim huius conditionis non admittimus inter eos existentiam et sortibilem relationem realem
predicamentalem) et minor probatur, quia si essentia ut distincta ab existentia esset actualis
a parte rei sequeretur quod existeret sine existentia;

Confirmat 2° quia sufficeret prolongum non esset multiplicanda entitates
sine necessitate, sed essentia actualis absque aliquo superaddito per se ipsa est formaliter
sine existere, 3° superfluum ponitur ad hoc alia entitas distincta, minor probatur, nam
essentia in actu per se ipsa est extra Causas et in rerum natura, sed hoc est existere, 3°
ad existendum sufficit essentia mea, et non est necessaria alia entitas maior huius scilicet
mei stat quia essentia huius scilicet mei per se ipsam est terminus suae productionis

Secundo probatur secundo loco ex illo supraposito confirmatur: nam essentia
quaelibet est in rerum natura precisa omni alia entitate sibi realiter superaddita
est actualis realis actualis et extra Causas, 3° superfluum ponitur existentia realiter distincta
ab essentia actuali ad hoc effectum, sequela patet quia effectum frustra existentia
multiplicari esse potest propter eorum in antecedenti recensitum, 3° si ad istos non est necessaria
via formalitas realiter distincta ab essentia, superfluit existentia quae sit forma
litas realiter distincta ab illa, et antis probatur dupliciter; 1° quia productio est via
per quam terminus ponitur extra Causas in rerum natura, sed essentia quaelibet est in rerum
natura per se ipsam est terminus suae productionis, 3° per se ipsa et precisa qualibet reali
tate superaddita est actualis et extra Causas: 2°. quia essentia materialis ut distincta
ab existentia, et prout ordine naturae est prior illa, est vere et actualiter ex ipsa
mea et forma, 3° ut sic est producta, patet sequela quia per productionem fit
predicta unio, 3° ergo 3m. ista ratione et ut precisa ab existentia superaddita est
actu a parte rei et extra Causas, patet haec sequela quia haec essentia fit per productionem

Tertio probatur quia ripsum aliquam rationem essentia distinguitur realiter
ab existentia maxime quia entitas essentiae potest actu existere et non existere sed haec
non est in facie rationis ad rationem huius distinctionem inter essentiam et existentiam, 3° 3.
minor probatur nam essentia entitas existentiae potest existere et non existere, sed hoc non obstante
ut existentia existat non ponimus in illa alia existentia creatam distinctam, 3° nec in
essentia ut existat erit necessarium ponere existentiam realiter distinctam, haec maior patet
nam Corrupto aut exilio homine tam essentia quam existentia eius desinit aut incipit esse
actu a parte rei, 3° etiam existentia est indifferens ut existat et non existat, et
minor constat, quia ut existentia existere et esse necessaria a tua existentia
ideo potest esse de hac et sic in infinitum sed dico non potest, 3° nihil potest esse in existentia,

et per sequens

et per vrequez ubhge (non obstanti in dria a de existeꝛ duꝛ et non existeꝛ duꝛ qm habet) valet dare ipsa existere precisa alia omni realitate, ideo dicit duꝛ exist. de ipsa essentia

6 4° probatr quia in essentia et existentia distinguitr realiter sequitr dari intr illa vera et realeꝛ contingentes et hoc est falsum. 6° sequela constat, min̄ nor probatr, nam si aliqua oppositio esset intr essentia et existentia, maxime vtex plicatr a doctoribꝰ oppositionis sumi et qd essentia realiter habet rationem potentie et existentia rationem actꝰ, ita vt alia oppositio sit ex actu et potia sed ens qm habet potentiam ad existentiam 6° impossibile est talem oppositionem, minor probatr, quia loquimur de essentia actuali, et non de essentia in potia que absolute non est ens sed nihil

Confirmatr 1°. nam essentia in potia non ponit oppositionem in prima causa cum actu existentie, 6° non datr vera et realis oppositio inter essentiam et existentiam, sequentia patet quia si aliqua esset oppositio esset ex actu et potia et tam probatr, quia potia et actꝰ ex quibꝰ opponitr aliquod tertium, non sunt inter se repugnantes sed potius postulant esse simul, sed entitas et essentia in potia non repugnat cum actu existentie (quia impossibile est eam entitatem esse simul in actu et in potia) ergo ille essentia et existentia non ponit oppositionem per modum actꝰ et potentie

Confirmatr secundo, quia actꝰ realis debet recipi in potia reali, sed existentia est actꝰ realis 6° debet recipi in potia reali 6° essentia vt recepti illi est potia realis, hinc sic 6° ac ipsa sine existentia habet qd sit actu a parte rei, patet ista sequentia, quia qd non est actu non est potia realis recepti ba

Confirmatr tertio: quia .S. essentia est ab eterno et ante qm producatr potia recepti existentia .S. solum cum producitr, non ab eterno et ante qm producatr, nam ad recipiendum aliquem actum requiritr potia existentis re cipere enim est materialiter causare, et ad causandum requiritr existentia) 6° essentia ante qm producatr non est potia recepti existentia: nec enim cum producatr, nam .S. partim patet esse potentia recepti existentie ab ipsa existentia, .S. habet illam ex eo precisse qd producitr: non primum quia cum omne subiectum pre supponatr suo actu non potest ab eo partim pati, id qd est intrinsice requisitum ad hoc vtrum sit recepti; necessarium, nam essentia non terminat productionem nisi in qntum est existens, 6° sic ex eo qd producitr habet essentia qd sit actu potia recepti existentia, sequitr qd ex parte recepti existentie presupponatr ipsa existentia, qd tamen videtr impossibile et repugnans.

7 Secunda 1a huic opinioni opponitr a firmatr essentia et existentia realiter distingui ante omnem operationem intellectus, patet qd quidditas Petri existit in rerum natura datr entitas petri que est quiditas et essentia illius, et datr alia entitas realiter distincta, que est exercitium illius essentie

et a qua bus

et aqua denominatur existeſ. Hec est plane mens D.th. pluribus in locis
ſet precipue Cap. 52 et 53. et 54 et prima parte q. 3 ar 4, et 3 parte 2 tragetes 32
q. 17 ar 2, et de ente et essentia Cap. 5 et pluribus aliis in locis vbi ait solus
Deus esse suum esse vbi per esse intellexit esse partic. ipalis ſuſtis et illum sequitur
concordit omnes thomiste, inter quos stat vnus prae milie. D. Donunus Ma
ccitus Curiel in speciali tractatu de existentia accedit tamen Scotus in 3
Distinctione, 3. q. 2 Cum suis (vno excepto Antonio Trombetta) quid quid
dicat suarez,

Conclusio

Essentia actualis aliqua distinctione reali ante operationem inte
lectus distinguitur ab existentia

Hec conclusio est adeo expresa D.th. vt dubium
nequit dubitari non possit siquidem pluribus in locis ea ex professo probare et
confirmare intendit. Probatur 1° aliquibus rationibus ex ipso desumptis: et 1° quia nulla
essentia Creata est suum esse, 2° omnis essentia Creata realiter distinguitur a proprio esse
propositum patet et ambo probatur quia nulla Creatura est purus actus, sed essentia est quidam
actus que est suum esse est purus actus, 3° nulla Creatura est suum esse, minor probatur
nam essentia que est suum esse seu ens essentia non admittit potentialitatem creatam, 4°
erit purus actus, propositum patet et ambo probatur nam existentia non solum est actualitas,
sed est ultima actualitas nam licet entitas existens aliquam possit recipere ac
cidentia non tamen media existentia, sed ergo entitas est sua existentia non potest aliquid
recipere, reciperet enim modum existendi, ergo ex suppositione esset ultima
actualitas quia est existentia, cui implicat quid ponit aliquid recipere. Et certe
a priori non est alia ratio quare Deus dicatur purus actus et simplicissima entitas
nisi quia Deus est suum esse, quod non posset tolli posset, si esse seu existentia non
esset ultima actualitas

Hinc arg° Respondent contrarij dicendo existentiam non
esse vltimam actualitatem formalem et realiter loquendo, sed tantum metaphysicam
et 3m modum, quia aptat actum existentia non recipiens, modum alium actus advenire,
nam actus existendi advenit 3m modum indistinctum determinatum et limitatum per actus
differentiales, respectu quorum dicitur existentia vltimus actus;

Sed istud non est solutionem arguit: supponit enim falsum,
scilicet existentiam esse 3m modum actuum ratio: nam Cur an quaeritur existit a quo
fio modo intellectus est Verum dicere quod actus et realitas est in rerum natura, quod
existentia non est actus 3m modum, sed est actus realis Verus et proprius, propositum
patet, quia esse realiter in actu venit essentiae per existentiam

Et ad nostram rationem penetres et ocurras aduersariorum
Solutionibus, nota quod existentia dicitur a D.th. vltima actualitas non ex eo
quod illa positiua non ponit rei existenti aduenire aliam accidentiam, sed quia est vl
tima forma

ltima forma irreceptiba aliarz, Licet enim existeţia sit vltimo vivo
qua subsţia non posset recipere accidelia, non est tamez eorz subiectz, set
semper habet se vt quod vltimz terminaz naturz, et tribuez ei vltimaz actua
litatez: sicut enim oleum omnibus superadatis partes aque, se per vltimo termi
nat superiores eig superficiez sic proportionaliter medio ecdez est existeţia
vltimo terminare et vltimare naturaz in actu

Exquo ꝛ ſ ir mat arg.m: naz existeţia vere et realiter est actus,
o vere et realiter est actus vltimus, sequeţia probat quia nullum recipiens aliquid
aliz actualitatez adueniente essentia media existeţia, ita vt prius recipiatur
in existeţia; Naz in hac propositione v.g. existens est albus, subiectum supponit
materia sua: et preterea quo aliqua forma recipitur in subiecto mediante, idest
media alia formalitate, que comparatur ad subiectum vt actus et ad aliam for
mam vt potentia inde recipit effectus fratez talis forme, et sic illa forma
potest denominare, vt patet in omnibus, que dicitur alba et in potentia quo non ibi
quo dicitur Socrates, set existeţia non est denominabilis ab alia forma non
enim est verum dicere existere Petri esse albus aut sapiens, o existeţia est
vltima actualitas

LO Ex his potuimus colligere Auctores opositę S.ae equi voce
impugnare hanc D.th. doctrinam, Cum dicunt existeţia recipitur actus et forma
rum accidentalium non dicit vltimam actualitatem set primam, quia forme
accidentales adueniunt subiecto post actum existeţie. Nam cum inquit D.th.
existeţia esse vltima actualitas, non intendit ita esse vltima vt post illam
non adueniat alia actualitas subiecto set quia est vltima vt illa mediante
non possit subiectum recipere aliam actualitatem; ex quo colligit essentia, idcirco
talem existeţia esse parum actum et nullam admittere potentiam;

LL Alia via respondent Contrarij huic rationi D.th.
licet gd Sanctus Doctor non procedat sufficienter et existeţia, set pro rebus
diuinis, naz existeţia est id quo res est in actu, sicut completa sit sibi incom
pleta: esse v.g. dicit completam actualitatem essentie et sic includit modum subsis
tentie, quia est solemnis subsistentia, Cum autem subsistentia distinguatur realiter a natura
vltima dicat (inquiunt) Angelici doctores essentia distinguitur realiter ab esse
quod inportat modum subsistendi realiter distinctum

Set vna et maxima ego non video disparitatem quare entitas
seu essentia que sibi identificat subsistentia dicendum sit pure actus, non videtur essentia que
sibi identificat existeţia, Cum constet ex dictis existeţia esse vltimum actus actualitatis.
Preterea hec solutio est expressa sancti Thome qui 1.p. q.4. ar.1. ad
3. ait quod esse est actualissimum omnium rerum et quod non comparatur ad essentia
vt recipiens ad receptum, set sicut vt receptum ad recipiens; Unde ait ipsum
esse comparatur

ese ꝯ Porat vt gratia nostramet vt illud cui spetat esse; qd non dice
ret Diuꝯ tꝫ. si esseꝫ diceret suppositꝫ, quia suppositꝫ est id cui spetat esse
vt ipse docet pluribꝫ locis

Confirmatr hꝫ doctrina ex ipso D. tꝫ. qd libro 2º
q. 2 ar. 4 vbi expresse probat distinctionꝫ inter naturaꝫ Angeli et eiꝫ
suppositꝫ ex distinctionꝫ inter essentiaꝫ et esse: et portꝫ non poterat in Deo
esse distinctio naturaꝫ et suppositꝫ, quia nihil accidit ei preter eiꝫ essentiaꝫ aut
in Angelo accidit non est omnino ideꝫ quia aliquid accidit ei preter id qd est
de ratione speciei, quia et ipsum esse Angeli est preter eiꝫ essentiaꝫ. Quꝫ verba
si adeste legatꝫ, et nostraꝫ probat ꝯclusionꝫ, et precludit aduersariorꝫ solutio
nꝫ qua dicunt qd Diuꝫ tꝫ. sit esse pro subsistentia. Qd adhuc sua ex
riꝫ ostat esse qꝫ hꝫ ex 1ª p. q. 3. vbi in ar. 3 inquirit Diuꝫ tꝫ. vtrꝫ
in Deo sit ideꝫ natura et suppositꝫ, et in ar. 4 ideꝫ inquirit de essa et esse.
Et 3ª p. portꝫ asserit qd in xpto Domino non est nisi vnica tantꝫ subsis
tentia, pbatꝫ q. 17 ar 2. Dubitat vtrꝫ in xpto sit tantꝫ vnum esse

Et tandeꝫ ratione aroꝝ istꝫ hꝫ solutionꝫ, naꝫ subsistentia
distinguitr realiter ab essentia, set subsistentia presupponitr ab existentia 2º
existentia ehaꝫ distinctionem realem ab essentia, sequentia patet et minor pro
batr naꝫ vt ait D. tꝫ 1ª p. q. 45 ar 4 existentia comparatr ad importatum
tantꝫ non ad id qd habet esse, et ad naturaꝫ tantꝫ ad id qd habet esse qd habet esse
2º importatꝫ rei cui persona est subiectꝫ existentia set subiectꝫ debet preex
istere ad formaꝫ 3º subsistentia precedit existentia

Confirmatr 1º naꝫ in esse diuino ait D. tꝫ qd solis
subsistentibꝫ ꝯuenit esse, quia illis solis ꝯuenit produci et ꝯseruari (solꝫ
enim ait) suppositꝫ habet esse vt qd, ro duplex enim ehaꝫ vt qd

Confirmatr 2º quia substantia completa, subsistit, et
persona sunt ante productionem positiua, 2º capax recipiendi existentia, 3º
existentia supponit subsistentia. Et denicꝫ quia tota hꝫ doctrina obtime
explicatr quomodo existentia sit vltima actualitas, quia suppositꝫ subsistens edu
citur extra causas per illa

Deinde probatr 2º ꝯclusio: alia ratione D. tꝫ
1ª 2
naꝫ si esse creatum est ideꝫ qd essentia creaturæ sequitr qd sit per se subsistens
et irreceptꝫ, sequens est falsꝫ 2º ꝯ, sequela probatr quia si esse est ideꝫ
ꝯ essentia non poterit esse receptꝫ in essentia, quia nihil recipitr in se ipso 1º
2º erit esse irreceptꝫ et subsistens, quia propriꝫ receptum existentia solꝫ
potest esse essa, ad ꝯ. ad 2 non est receptꝫ in ista, est irreceptꝫ, et esse
irreceptꝫ est per se subsistens 2º ꝯ minor scilicet qd hoc sit falsꝫ
probatr, quia sequeretr quod esse creaturæ esset infinitꝫ et illimitatꝫ,

qd ostat

gd vtat ex Doctrina Dth. Nat. limitatio actꝰ probenet ex parte
receptibi, 2° actꝰ gd non habet receptibꝫ set est actu et abstractione separatu ab
illo, non habet a quo limitetr a dꝫ. adeo. ē. illimitatꝰ et infinitꝰ, 3° simlr esse seu
existentia quꝫ est actꝰ fratrimꝫ omniꝫ, ri est irreceptꝰ et finet totꝫ per recto
nꝫ quꝫ potest reperiri intra latitudinē entis, et ex rrequisitꝰ est quid infinitꝰ
Ad aduersarij gd ad hoc vt aliquis actꝰ sit infinitꝰ
non sufficit gd sit irreceptꝰ materio vt in subiecto, set requiritur ultrꝫ gd sit
irreceptꝰ ab alio tꝫm ab effectꝰ, et de recto huiꝫ additionis esse creatꝰ
non habet infinitatē quia deo producit in certo et determinato gradu perfectionis
Set vtra: qui d ratio facta procedit de limitatione intrin
seca Cuiꝫcuꝫ rei Creatē; Causa autē efficiēs solꝫ est limitatiꝫ extrinsecꝫ
limitatibꝫ V°. intrinsecꝫ actꝰ solꝫ potest esse pot.ª seu subiectꝫ. Creatura
tura licet esse Creatꝰ possit a deo produci in limitato et determinato gradu
per fectionis, hoc duret fieri offerendo ipsi intrinseca aliqm limita
tionē, aqua realiter limitetr; haec autē habere nequit esse Creatꝰ nec sit
irreceptꝰ, 2° nec pro duci Cuꝫ limitato Gradu perfectionis, maior ratio est
minor probatr ex ipso discursu ar°, na omnis actꝰ debet limitari fraltr
per ordinē ad subiectꝫ seu potā, et hoc per ordinē ad actꝫ, 3° si fuerit actꝰ
ab omni separatꝰ pta Carebit limitatione intrinseca: hinc est existentia Crea
tura est actꝰ separatꝰ ab omni pot.ª quia subiecta aduersarios est ide Cuꝫ essa
et aliás nec limitationē habere nequit per aliꝫ actꝫ, quia ex propria
ratione est Vltima actualitas, 4° Caret omni intrinseca limitatione, ac
proinde est infinitꝰ et illimitatꝰ;
Istꝫ rust mens videri rationes et ar°. quibꝫ nerbose
probatr doctrina Dth. de distinctione inter essa et existentia. Cura tamē
alia Conetur ar°. thomistꝫ, quꝫ quidē gentis aduersus aduersarios maximꝫ
pondꝰ et vim possit habere, fateor tamē gd possit aduersus relatorem quem
quis notatim aiunt essentia relationis non distinere in hoc gd est actus referre
seu in exercitio referendi, set in ordine ad talē exercitiꝫ, gntis Cuꝫ hoc fa
teamur gd istud exercitium sit id gd dicit in recto idest Cuꝫ essa relationis.
Quare secundo ibi non valet hec rrequisitio; relatio continens refert subiectꝫ
ad trꝫ, 2° exercitium referendi est aliquid distinctꝫ realiter ab illa, nec ista
exercitium manet de recto relationis 3° est aliquid distinctꝫ realiter ab illa: si
militer in precepto non valebit ista rrequisitio essa alicui existit, 2° exi
stentia distinguitur realiter ab illa; nec etiā ista; existentia manet de recto essentiē
3° distinguitur realiter ab illa. Nā secundum exercitium relationis distinc
tum id gd dicit in recto, scilicet entitatē ipsius exercitij, et id gd manet in
obliquo, scilicet trꝫ extrinsecꝫ, dēbetꝫ explicatr per hoc nomen exercitium seu
actꝰ referendi

actq referendi: sic similiter posset aduersari dicenti ens existentia dicit in recto, scilicet existata essentia, et significatur hoc nomine (essentia) ad qd notat extrinsece scilicet productum qd tollit explicatur per hoc nomen existentia, seu existens, et ideo sicut nomen proprium supponit pro Veritati re Latis refert in exercitio, quia potest ab illo separari, ita similiter nomen proprium supponit pro Veritati sua existit, eadq enim ratio currit in vtroq.

LA

Secunda conclo

Distinctio hec realis que intercedit inter essq et existentia nomen inter rem et rem, et inter rem et modum ejq

Hec est omnium inter illos que aliqt essentia distinguit ab existentia antecedenter ad operationem intellectq et probatur ex pria ratione existentia que potest natura permodum termini non per modum partis et forme (alias existentia diuina non posset actuare humanitatem vnitq Verbo, quia repugnat existentia diuina informare) set ad rationem tm sufficit qd sit modq vt patet in subsistentia et in tm gmultati, q existentia est modq essentia adq adeo non distinguitur ab illa tanq res et res, set tanq m res et modq rei

Ad Lm q arguitur q n. 3 excedo maiorem et nego minorem, et ad probationem nego ans absolute, l. distinguo illud Clauitalis oratio: entitas in actu immediate per se ipsam distinguitur ab entitate in pot., sicut potest aliquis natus et facit illum supponere pro causa aut pro non repugnantia excedo ans; sicut aliquis natus est talis denotat qd existentia per denominationem extrinsecam tribuitur entitati nego ans, quia tunc existens in actu et entitas in pot. distinguuntur, quia entitas in actu habet aliquam existentiam superaditam (scilicet actus existentia, que entitas potest superaddita entitati in pot. et ideo distinguuntur sicut distinguuntur Petrus albus a se ipso antea non albo propria albedine superaddita.

Ad Lm confirmationem nota qd distinctio realis actualis exigit qd sit Rae Latus realis solum postulat qd utrumq extremum distinctionis sit actu aparte rei et actualiter existens, nontamen per duas distinctas existentias, quia ad rem Lationem realem sufficit actualis existentia unius extremi, nontamen requiritur qd ipsa existentia multiplicetur ad multiplicationem extremorum. Quare licet ab omnibus admittatur realis distinctio inter personas Diuinas, nontamen excedit illis triplex existentia set unica tantum Iuxta communem opinionem; et idem est de humanitate Xpi que est entitas realiter distincta a Verbo, ambo existunt per existentiam increatam Verbi: et idem est de mea et forma Petri vide bimus 8 sequenti

Quare in forma excedo maiorem et distinguo minorem essentia et distincta ab existentia

existeţia nonest actu aparte rei; reduplicatiue scedo minore, especificatiue scedo minore; quia essa que distinguitur ab existeţia sic abilla distincta est actu aparte rei especificatiue) et nego sequela; quia ad hoc qd sit alterum extremum distinctionis realis sufficit qd ut distincta ab existeţia especificatiue existat et sit actualis ex eo qd distinctio non cadit supra actualitatē essendi, sed supra cadit inter essa et existeţia, et requiritur ut dicatur qd sit especificatiue actuales, sibe una sibe duplicia existeţia: Ad probationē minoris nego sequelā; solum enim sequitur qd essa que distinguitur ab existeţia sit actu et existens sibe per se ipsa, sibe per alterum extremum eiusdē distinctionis

16 Ad qd obiecta qd essa et existeţia quamuis sint unite aparte rei, quatenus actuales reduplicatiue non distinguuntur adequate, sed tantum adequate distinctiue includentis et inclusi: Nam essa ut actualis includit ipsam existeţiam

17 Set obijcies nam essa et existentia sunt duę entitates et realitates actuales realiter distincte, 2° essa distincta ab existeţia habet actualitatē, aggregando superfluit alterum existeţia realiter distincta, ptr. 2. sequela patet et ans probatur quia existeţia est ipsa actualitas sibi tribuibā cuicunq. existenti inesse actuali, 3° eo modo quo multiplicatur entitates aut realitates actuales, multiplicatur etiam entitates, quia impossibile est multiplicari aliquid nisi multiplicetur eodē modo frater sibi tribuibā eiusdē similitudinem = eiusdē similitudinem

Confirmatur quia essa ut distincta ab existeţia est entitas, etsi non positibilis, (quicunq; loquamur de essa quę est extra causas) 2° actualis, 3° essa ut distincta ab existeţia est actualis et existens, 4° superfluum est ponere existeţiam realiter superadditam essendi ut ipsa sit existens, 1ª et 2ª sequela patet et 3ª: probatur quia superfluum superadditur subiecto forma adequate quę ipsum habet esse et ut distincta a forma

18 Ad hanc obiectionem distinguo ans; sunt duę quatenus entitates, quarum quę libet est actualis scedo ans; sunt duo intrinsece actualitates et quatenus actuales sunt nego ans: eludendum est essa et existeţia distinguuntur absolute, et aliud distinctionis intrinsecę actualitatis: primum est verum quia distinctio solum cadit supra ipsas entitates quę actuales sunt, et actualitas sibe actuales esse solum habet respectu tui et ut distinctio ex parte unius extremi scilicet essendi; secundum est falsum quia distinctio cadit supra actualitatē: et ad probationem scedo ans et distinguo sequelam, eo modo quo multiplicatur entitates actuales multiplicatur existeţia, si multiplicatur entitates actuales essentiales reduplicatiue ut tales scedo sequela, si multiplicetur entitates actuales especificatiue ut tales nego sequela, qd patet in exemplis positis n. 15

Et hactenus summatim ex doctrina tradita in summulis Cap. de relatione

Ubi dicemus

Vbi dixim̃ ḡd nomina numeralia adiuncta ad scribi non multiplicant suoṽ
Calcu. p̃ter set materiale, Vt tria alba dicunt̃ tres entitates albe
habeat nisi vnicã tantũ albedinẽ, quare ambo essa et existentia dicatur
duæ entitates existentes non requirit ḡd multiplicent existentia: et huiusmodi ab
litionẽ exẽplificatur in entitate et albedine N.o. quæ sunt duæ entitates
patet ex tẽ se, ambo non habeat nisi vnicã existentiã, ex quo ad probationẽ
illius sequentiæ negate Ꝟ ḡd modo multiplicatur obiectũ p̃ter
dicunt cã multiplicare forma substantiæ, non tamẽ ḡd materia simul
plicatur Vt patet in exẽplis positis;=

Pergã patet ad 3ã̃ obiectionis, nedum
enim ḡd essa Vt distincta ab existentia non est possibilis set actualis et exis
tãs effectificabile per ipsam existentiã tantũ per additionẽ necessariõ re
quisitã de connotato ad talẽ distinctionẽ: tã existentia quæ ex vna parte
est extrema realia distinctionis, ex alia est additio specificabile et de
notato: quare ad probationẽ vltimæ sequentiæ dico ḡd aliquis superius
ḡd nos negamꝰ; tã ambo essa Vt distincta ab existentia sit actualis
specificabile, non tamẽ actualitate distincta ab existentia. Certe si hoc
aliquã quinquil. quid responderimꝰ si fiat in personis diuinis, quæ
cã realiter sunt actuales, vnica
tantũ existentia et actualitate, et ideo est de reliquis exẽplis positis

Ad 2ãm̃ obiectionis principalis Ꝟ ḡd non
multiplicatur actualiter sine necessitate, Vt patet ex probatione nostre assertionis,
quare secundo maiorẽ et distinctionem minorẽ essa actualis per se ipsam est
existens, si considerentur realiter Vt actualis secundo minorẽ, sicut consi
derentur actualis specificabile non minorẽ, ad probationem distinctionis maiorẽ
codem modo, ad 2ãm probationem distinctionis, essa per se ipsam est tãs sua
productionis, sicut per se ipsam excludat alias entitates quæ producantur
(Vt ḡd secundo ens) si excludat existentiã ḡm acti per productionem et qua
realiter substituitur in actu secundo ens quia essa entitatis producibilis in mente po
nitur sub existentia actuali. Sed quia hoc ans iterum repetitur in aliis sequentibus pretor
hanc solutionem et distinctionem assertam cã adhibimꝰ in ideã tamẽ rectitudinẽ,
et per hoc ꝙ. explicabimꝰ, obsime

Ad 4ãm̃ n 4 nego ans Iusta regulã explicatã
et primã probationem secundo maiorẽ et distinctionem minorẽ (quæ est ans Vltimus
precedentis rationis) essa per se ipsam est tãs productionis, superius
expecificabile tantũ existentia secundo minorẽ sic excludat tantũ
existentia nego minorẽ licet enim essa producatur non tamen Vt ens,

Vt specificabile

Vt specificabile actuabili et vt est subactualitate: ~ L. dicimus hoc minore
secud distinxitli vltimus ans precedatis confirmationis;

Ad 2dam probationem eiusdem antecedatis nota qd essa non prius posito
existetia, prioritate te prius rei prioritate naturae, quicid qd potestate est presupponitur
ad operationem sui actus. Prioritas autem naturae non est prioritas inquo vnus sit et
alterum non, set est prioritas a quo, et dicit ordinem, quia prius habet se aliquomodo
vt ratio posterioris; Vnde qdo aliquid est prius natu alio non licet inferre vnum esse et
aliud non esse, set solum aliquem ordinem, qua propter ratione dicte prioritatis non est
necesse videre materiam et formam esse vnitas, aud essa materiale totale productae
prius in aliquo instanti, in quo non sit actuata per existetia; et vitat manifeste in
ipsa creatione et productione, prius enim natu est creatio quam essa habeat esse,
et tamen non sequitur qd deus creatio in aliquo instanti in quo essa non habeat esse:
pari 2o ratione dicendum est de essa quae ordine naturae presupponitur ad existetia,
quia non sequitur qd essa materialis vt presupposita existetia, sit in aliquo instanti
producta in quo non habeat existetia;

Ad 3m n. 1 transeat maior, et dico transeat quia principalis
ratio distinctionis inter essa et existetia est quam assignabimus in probatione nostre conclusio
nis: set quidquid debeat sit necessarium, et ad probationem negatiui qd forma qua se ipsa
est talis non indiget alia distincta vt sui effectus participet: actuentum quia se
ipsa est causalitas et efficitiua non indiget alia causalitate seu fieri; nec dura
tio durationem, nec unio unionem, quare sicud non licet inferre exercitum qd unio
se ipsa unialis, etiam extrema se ipsis uniri), ~ L. exercitum qd duratio se ipsa dura
re non durare durationem distinctam: sic similiter exercitum qd existetia per se ipsa exis
tat non licet inferre qd existetia per se ipsa, etiam existat; ~ L. hoc est bona
sequela quare etiam hoc non erit bonum, duratio multa durat et nonper
aliquam durationem superadditam, 3o similiter multa durabit per se ipsa: nam sicud
existetia accepta per modum quidditatis potest existere et non existere, ita similiter
duratio accepta per modum quidditatis potest durare et non durare, et sicud hoc
non obstante omnis duratio per se ipsa duret, ponimus distinctam durationem ad hoc
vt cetera res duret; ita similiter omnis existetia per se ipsa existat debemus
ponere existetiam distinctam ave existetia;

Ad 4m n. 6 vt Respondeas nota qd actus nullus potest esse in
Acuelo A 10 de maio de 1640 passibili dupliciter: aliquis quia non potest recipere, realis receptibilis sui in modo essendi sibi
debito et propriis actus: aliquis qui potest illum in tali esse: inter quos est differentia,
qd prior supponit potentiam, cui propria et intrinseca capacitate realis ad talem actum, vt
videre est in albedine quae non datur alteri corpori modo essendi set supponit illud cui
capacitate propria ad talem actum: posterior autem non est necesse qd supponat potentiam cui
modo essendi, set sufficit qd ponat illum in illo esse, et qd illa entia sint potentia realis
capax talis actus;

capax talis actꝰ; et talis est actꝰ existeñe respectu essꝰ, que est poñ receptiua illiꝰ.
Vnde hec poñ. nugmenti separabilis a parte rei abbactu, quia a parte rei nugmenti in poñ. ad actꝰ essendi; no esse in poñ. denotat Capacitꝰ actꝰ;

Sed aduerte ingenium quod ista Capacitꝰ qm habet esse vt potentie realis existeñe antequm recipiat illꝰ. R. Dicendum est aliqua entitas que a parte rei precedat illꝰ actꝰ essendi, et sit illiꝰ receptiua: sed (vt dictꝰ manet in 2a p. dubij) est denominatiua extrinseca derelicta ex virtute Cause producentis; L. est non repugnantia qua recipitur ambos per modꝰ potentie; et in hoc regnu distinxat est recedendu qd essa vt precedit existeñe, et considerata in statu possibilitatis, est poñ. realis tradita illa: et hoc ens modo satis est pd actꝰ essendi presupponat nu. receptiuu, ingnuo differt ab aliis actibꝰ primi generis, qui non dant esse simpliciter, et rotꝰ esse in quid;

23 Ex quo in forma recedo sequela et neco minorꝰ, ad probationem recedo maiorꝰ et distinco minorꝰ, essa a parte rei non habet potentia ad actꝰ essendi, si loquamur de poñ. in proprie sua pro non repugnantia seu virtute Cause neco minorꝰ, si loquamur de poñ. materia ulteriꝰ distinco non habet potentia ad actꝰ essendi, separabiliꝰ ab illo recedo minorꝰ, in separatione et actuale neco minorꝰ; quare nugm dicimꝰ essa a parte rei esse in potentia ad existeñe, quia esse in poñ. (vt supra diximꝰ) denotat Capacitꝰ actꝰ: Vnde non dicimꝰ Corpus albuꝰ est in poñ. ad albedine, licet Corpus albuꝰ habeat poñ actuatꝰ per albedine. Cum autem diximꝰ essa antequm producatur existere in poñ., illa denominatio (vt recedo diximꝰ) desumitur a poñ. extrinseca producibilitatis. L. anon repugnantia que recipitur ambos ad modum potentie. Ordeo Valde differt hec poñ. apoñ. qm habet subiectum ad albedine, qua poñ. non existit realiter per albedine, qua postea Cum dicimꝰ subiectum esse in poñ. ad albedine non oportet hanc denominationem existeñe in poñ. desumi ab aliqua forma extrinseca. L. a non repugnantia, sed desumitur a propria existeñe subiecti, qm potest habere esse in Capacitꝰ albedine;=

Ad 1m firmatur R. qd essa que per extrinsecam denominationem antequm producatur dicit existeñe in poñ. illa met Cum producitur efficit sporitionem Cum proprio actu et existeñe; sicud subiectum qd nondum habet albedine efficit sporitionem portea Cum albedine aduenieñe. Vnde aliud est dicere qd essa prout est in poñ. facit sporitionem Cum existeñe: et aliud qd essa que per extrinsecam denominationem dicebatur esse in poñ. et postea est in actu, efficit sporitionem Cum existeñe; pr. est falsa et 2m. Vera; sicud aliud est dicere qd subiectum potest esse albuꝰ vel nouꝰ facit sporitionem Cum albedine; et aliud qd subiectum qd nondum habet albedine postea efficit sporitionem Cum albedine

Ad 3m firmatur distinco maiorꝰ, actꝰ realis ~~actꝰ~~ debet recipi in poñ. reali, id est non recta recedo maiorꝰ, in poñ. reali actuali, ulteriꝰ distinco qd actꝰ est primi generis n. 22 explicati recedo maiorꝰ, qd est recipi de essentia

o esserii, idest ipsa existeſia non omaiore, et ecessa minori distmoo pri, et sm negas eodez modo, et meo vltima negatiua, ad cuius probationz sibat ex dictis, nz qd non est actu potest esse post realis recepiba, per denominationz extin seca, apta poteſte illa producere.

Ad 3m Confirmationz Dr qd ens realis ab eterno habet qd sit potenzialis subiectiba existeſie, inteſu explicato, sibice L. per extrinsecz denominationz - L. per non repugnatia, et inteſ pore ehiz qdo producitr et actu accipit existeſiz, habet actu illa recipere a suis Causis actu producibis illaz: Vnde ad inpugnationz prime partis Dr qd vt esset sit aberuno potz recepiba existeſie inteſu dicto non requirit existeſia inteſ, set solz per extrinsecz denominationz a virtute Causz, et per non repugnatia vt talis Causa possit producere sub tali actu essendi. Ad inpugnationz 2. secundz partis qua intendit de vera presumptione existeſiz ex parte susceptibi ipsius existeſie Dr existeſia non habere actu suz productionis qd sit recipibz existeſie, Qui a bocia habet are modo dicto) habet tamz existere in productionis actu recipere existeſiz et actu illi vniri, qd fit per hoc solz qd ella fit - L. producitr actuata et completa per existeſiaz, adqd non est necessario qd exeſia presupponatr inpropria actualitate producta et existeſ ad ipsaz existeſiaz: nec requiritr qd pot aud subiectu presupponatr reali duratione existeſ ad recipiz duz aliquaz actu, set sufficit qd in eodez instanti reali inquo actuatr per illaz existat vt dicemz D. requisiti: et hoc maxime est Verz qdo actz ipse pot, in modo sibi debito sm propriaz maaz qualis est existeſia: Post enim huiz actz suffi cit qd presupponatr actz productionz Cui dicta non repugnatia, et qd in instanti quo recipit existeſia sit existens illi actuali, hoc enim habet pecuniare actz qui dat esse simpliciter: D. 5 Verz maa Lae habeat propriaz existeſiaz distincta ab existeſia forme et tote

Dub. V. Vtz Mat. 1. heat ppriaz ext a distincta ab exiſtſe, et Compoſiti

In hoc D. ioz stedimz vtrum inter quibis quidnobis adinuicem distinctiz realiz intercedat existeſia: nz hec identificatr intrinsece, cui maa Lae habeat propriaz esse distincta ab ea forma, similitr et propriaz existeſiaz debet habere. Pene verz est pdere omnes qui asserunt eiz et existeſiaz identificari, asserunt eiz primaz maz habere propriaz existeſiaz ehiz si distinguatr ab ea

Suppono inhoc D. existeſiaz soliz spositi vnicaz tantz esse: Dubitatr autz amittere vnicapersumptibilitatz an careat omnino partibz exumbz ppria. an vero sit vnataliz per positionz: secda certz est ei hominis V.o. vnicaz talez esse, et tamez forma non vnitate simplicitatis set positionis ex partibz talibz vnitabz maz est forma: sic similitr dubitatr an existeſia hominis sit spositiua

sit

sit spolita ex partialibz existentijs maz et forme, an vo unitatis simplex exi
stentia vltrig. parte vberiat

Inquo pro 1a assertis maz L3. propria et partialz
habere existentiaz distinctaz ab existentia forme et totiz, ita scotz Cuz tuis in
2a dist. L2 q. 2 Gabriel, Gregorig. Ocaz et Cesen nominales, Fonseca
Lmetaf. ca 7 q L Rubio tractatu de maa L q. 3 Suarez vbi supra d.
procedatis

Probatur L supposito exdictis maz L3 fuisse productaz per creatio
naz ex quo sic arguo: diuersa actione producitur forma ac producitur maa (cuz
una generetur et altera creatur) sed hoc non posset esse nisi haberet distinctam
existentiam, 2o ea maior vtat et minor probatur quia actio producibilia terminatur
ad id quod est vere, ita vt illud ponat extra causas, 3o actio que terminatur
ad maz et non ad formam communicat illi distinctum esse seu existentiaz distin
ctaz ab esse et existentia forme

Rt thomiste gratis Lo vere productione, maa et forma non fuerunt pro
ducte per duplicem actionem, sed per unicam duntaxat, quia nec maa nec forma cuz sint potest
produci per se, sed solum (vt dixerunt Dnus Lo ex dictis principijs entis materialis) partes
vo producuntur et creantur ad indistinctam creationem totius: Vnde in Lo productione non
educitur totus depostus maz sed creatur

Contra assertum Thomistarum: Nam si hoc verum esset in primaeva
productione, tamen non sic fieret in actibus generationis, in quibz educitur forma de pos
tus maz, et maa ita producta et seruata per actionem creatiuam

Confirmatur Lo, nam maa Lo fuit producta in principio vniuersi, et
ita per habuit existentiam, forma vero petri et eius existentia fuerunt postea producte, 2o
thomistarum forma petri distincta ab entitate maz, sed eius existentia ipsa forma ab
existentia maz, patet sequela, nam si aliquo tempore fuit verum dicere quod est existen
tia maz petri, ergo non fuit verum dicere quod est existentia forme petri

Confirmatur 2o. nam totus est forma tunc ex presupposito subiecto (ad
verum est in formis totalibus quia educuntur de postu maz) sed hoc subiectum non presupponit vt
non existat, 2o presupponit vt existat per propriam existentiam, sequela probatur, quia vbi re
supponit subiectum non potest existere per existentiam forme aut totius, quia forma
aut totius, quo subiectum presupponit tunc dum existit, sed postea existit presupposito subiecto
pro ducuntur

Secundo probatur, quia maa Lo est prior gna forma cui vnitur, et
eius est prior natura totius cuius est causa materialis, 2o habet propriam existentiam,
sequela patet quia maa Lo quae est causa materialis forme et totius, sicut in suo
genere est prior, ita eius in suo genere prius debet existere: sed sic sed in illo priori non
potest existere per existentiam forme aut totius, 3o debet existere per propriam existentiam,

Tertio probatur

Tertio probatur: nam si mata L habet existentiam a forma seu a composito sequitur quod sit ogenerabilis et corruptibilis, sequens est falsum ergo, sequela probatur quia illud est ogenerabile aud corruptibile qd habet esse per ogenerationem, et desinit esse per corruptionem, sed si mata L existit per existentiam sui habet esse per illa actionem per qm sui habet esse, ergo fit per ogenerationem per qm fit sui: et ida est de corruptione, nam amittet suum esse qdo sui illud amiserit, ergo qdo corrumpitur sui, mata etiam corrumpetur;

Nec valet ridicas quod mata L non ogeneratur aud corrumpi quia cum per qm sit sit ne alicuius forma, nec qm desinit esse absolute et simpliciter sed solum desinit esse sub hac L illa determinata forma qd nomen facit ad ogenerationem et corruptionem

Nam tractat quia exhec solutione sequitur qd in codem instanti ogeneretur et corrumpatur, non tamen qd absolute non ogeneretur aud corrumpetur ergo contra probatur et ratione arg qd deus destruat in aliquo instanti formam aliquam, et in mediate post illud instans illa reproducat, nec illa forma absolute dicetur destructa et reproducta ex eo solum qd desinit esse, et incipit esse extra Causas, sed ida dicendum est de mata L, habet existentiam a forma ei sui ito, ergo absolute dicitur ogenita et destructa seu corrupta, maior patet et minor probatur, quia id circo illa forma dicitur ades destructa et reproducta quia in uno instanti habuit esse actuale qd habebat ante, licet in media te post illud instans, illud non habuerit ergo si mata amittit existentiam qm habebat sub forma leonis &c., omnibus immediate immunitis illi forma et existentia ionis, absolute dicetur ogenita et corrupta

4 probatur et est confirmatio primi arg et illius confirmationis: mata L est prior forma in actualitate et existentia, ergo non existit existentia forme, consequentia est evidens, quia nulla forma ponit sum esse actu fratre in subiecto, quin possit presupponi mata existere cui existentia forme, et ante probatur quia mata L est causa materialis forme, sed causa materialis et subiecta est prior forma suscepta, et ultra prior existit, ergo minor probatur quia si prioritas prioris non esset existere actualiter positivus adueniente forme ogenerate ex nihilo et in nihilo recipere aut deliri in nostra S. recipere in entitate reali quod possibile qd ita est falsum.

Secunda S. negat mata prima propria existentia: et concludit thomista sequaces sui precessores L p. q. 7. ar. 2. ad 3., et q. 4 deposita ar. 1. in corpore et alibi, tenet etiam Duns Bonaventura, in 2. distinct. 12 et est manifestum illos quia tenere esse hanc distinctionem abexistentia, meum fabore sit scilicet

Conclusio

mata L non habet propriam existentiam partialem, sed existit per existentiam totius, qd quidem existit (totum) per existentiam quae illi competit ratione cuius a forma.

Probatur auctoritate D. Th. L p. q. 66. ar. 2. dicentis: impossibile est ponere aliquod ens in actu quin L ipsum totum sit actus et forma, L habeat actum et

actus et forma: qd non diceret D. Th. si a forma non proueniret existentia, seu esse in actu: et hoc supra citato ait; quia non existit in rerum natura, nisi per hoc quod sit, et in actu constituatur: Unde magis sit aliquid creatum, quam creatum; et habeat q. 4 de pot. Citata, inquit; quod quid in rerum natura inuenitur actu existit, qd quidem non habet materia, nisi per formam, qua est ens actu.

Respondet aduersarij; solum velle Angelicum doctorem materiam non habere existentiam per quam natura dicitur posit esse sine forma,

Sed hoc est quia ipsa solutio vera esset, idem qd dicit D. Th. de materia (scilicet non existere per seipsam, et qd non habet existentiam nisi per formam) posset etiam dici de forma materiali, quia sine materia non potest existere: propter quod, 1ª 2ae. q. 94 ar. 5. ad 2. haec explicationem esse tradentes D. Th., ibi enim ait: idem est esse formae et materiei, et hoc quidem est esse proprium,

Verum autem ratione probari nostra dicta, dicta ex Caietano 1ª ar. 44. quaestiuncula 8. qd licet possibilis subsistentialis et accidentalis: qd utraq. habeat actus et potentiam, differant quia in 1o sit unus esse, in 2o plures per accidens: et huius diuersitatis ratione redit Caietanus quia possibilis subsistentialis est in uno genere. 1. essentialis essentialiter, et sic ex una natura potentiae et ex una actus fit: essentialiter autem potentia unius actus est quaedam illud esse habet quam rationem potentiae illius: Unde quando aliquod ens, et unica tantum potentia adunantur, unum tantum esse exhibunt, et faciunt unum esse: at vero quando duo actus ununtur, necesse est eis qd sint Duo esse; unde non fit unum esse sed per accidens, sicut illud 1. methaphisicis ex duobus entibus mixtis non fit unum esse, et hinc ex calefactibili et calore non fit unum esse quia utraq. eorum suum esse proprium habet: sic tamen calefactibile non esset actus sed potentia tantum ad calorem existit, fieret unum esse. Ex qua doctrina Colligit Caietanus qd radix quare possibilis sit unum esse, et unitas existentiae; et pluralitas illius est ratio quare non sit unum esse, quia ex existentia pluralitate coligit pluralitas tranquam

Ex qua doctrina probatur dicto quia si materia propriam existentiam haberet non posset facere unum esse cum forma subsistentiali

Respondet aduersarij non obstet tota illa doctrina Caietani, dicit q. qd solum actus potest existentiam impedire qd impossibile sit unum esse;

Sed in re vera sic doctrina Caietani alegata in favorem ipsius ex illa stabilit qd procedit tradendo actualitates subiecti. Nam quod habet aliquid actus ab actu forma, possint esse diuisibile et essentialiter solum potentia illius formae, ac per consequens nec esse et essentialiter ad actus ipsius formae ordinatur, sed per accidens habeat aliud esse absque forma;

Sed ad hoc respondebitur contrarium qd ad rationem unius esse sufficit qd extrema adunentur in uno esse seu existentia, qd ultimo et eo ipso qd existentiae sint partiales, quia partiales existentiae unitur ut unum ponatur

sed contra ista

Set vtra illa solutionē arg. probando implicari q̄ illa existēa par
Thales Cuiatr ad mortalitatē vnig vplate existēa: ac per regulas q̄ nec mā nec forma
vt existēas Vniri possit: implicat q̄ vna existēa sit altera recepta, 2° et q̄ vni
agāt, requisita patet et q̄s probo quia impossibile est q̄ existēa se habeat ad alig exi
stēa vt potēa, 2° vna non est recepta altera, probo am̄ na q̄ est in vna genere
essentialiter actu non potest esse in eode genere pot. sicut forma que est essentialiter
forma in genere essentie et mā q̄ non potest in eode genere esse pot. Ergo
in genere substantie existēa est pot. Set existēa essentialiter est actu in genere existē
tia, 3° implicat q̄ in eode genere sit pot. 3°

Confirmatr, quia si existēa esset pot. ad alia existēa,
esset in pot. ad eig effectu, set hoc dici non potest 2° Ex. probo minore quia
effectu existēe est educere res extra Causas, set existēa actualis non potest
esse in pot. vt educatr extra causas, 2° q.

Dicēs esse in pot. vt educatr extra Causas vplate

Contra q̄m est q̄d Du. nec de ipsi dicimus ex d tho. sufficit
existēa esse vltima actualitatē, a cuius requisi implicare videtr q̄ existē
tia in ratione talis sit existēa, aubre essentia alterig seu actuabilis per alia,
nā hec omnia ut stant ratione vltime actualitatis, q̄d vero existēa sit
vltima actualitas, patet ex eo q̄d omnis entitas seu quiditas rei terminata et
vplata quoad omnē intrinsecā perfectionē est nobilis in actu, 2° est
actuabilis per existēa, 2° recipit talis quiditas vt pot. respectu existēe que
est vltima actu. Quare licet anima rationalis separata sit entitas in ordine
in ratione essentie non habet esse complata in ratione existēa, cui sit vltima
actuata per illa et posita extra suas Causas

Tertio nā q̄d stante q̄ existēa maneat esse in pot. vt educatr
† extra causas † L. hoc est educi extra omnes Causas, L. est fieri existēa vplata, neutrum dici
vplate potest 2° ex, minor probatr quia ad 1m partē, nā existēa est educi rei extra
omnes Causas, nā eo ipso q̄ aliquid sit natum in virtute alicuius cause reliquit in esse
obiectibo et non actuali; non enim est de finibus existēe educere res extra cau
sas, set extra Causas, 2° implicat q̄ existēa actualis sit in pot. ad actu esse
tiā: Quoad 2m vo partē probatr minor quia nec existēa nā est capax
† prestare tactū effectu, nec existēa forme potest illis cui vnq̄ iusta stantia existēa
sit essentialiter existēa partialis

Vt ad arg. respondeat nota, q̄d prioritas nā non
est aliud q̄m prioritas dependēa et Causalitatis: ex eo enim aliquid dicitr
prius natura quia est Causa illius, et cum nego am̄ aliquem existēa esse priorem nā
alia solus nego am̄ esse Causa illius: Unde dicere nā esse priorem forma existē
tia in genere Causa materialis, non est dicere nā prius esse productā aut

existēa nā

exiltę, set est dicere maą producta esse Causą materialę formę et
ornatus, vt patet in Creatione Celi: naą gd 1° fuit producta et Creata est
Celus, et non fuit Creatio aliąqua terminata ad maą, et 2ª ad formą,
et 3ª ad ornatum Celi ex maa et forma, quia hęc omnia simul per
eandę Creationę in eodę instanti fuerę producta: pro illo tamę in
tanti fuit verę dicere maą esse priorę maa formam et sponte non esse
Causą materialis per hoc tamę solum affirmamę maą esse Causą materialem
Celi, et Celum esse effectum illius; non tamę affirmamę maą esse
prię exiltę aud Creatę qm Celum. Naą aliud est dicere maą Creatam esse sine onere Causę materialis priorę Celo: et aliud esse exiltę et
producta prię Celo: naą ad primum sufficit in illo instanti esse Creatę
maą quę sit Causa materialis Celi: et ad 2m requiritur Creatione et exi
ltęa prię venire maą qm Celo, qd absolute falsum est; naą priori
tas maą non ltę per infert prioritatę exiltęa cha 2m maą

Vnde qmdo aliquis dicit: pro illo priori naą est maa
producta et exiltit et non forma, 2m non exiltit per exiltęa formę,
est distinguendum, idest Exiltit maa Cui aliqua prioritate qm non habet
forma, et Cui qua non est producta forma secundo ans, habet aliqm exiltęa
priorę exiltęa et productionę formę aud prię communicatę maą qm
formę nec o ans: naą solum maa dicit prior quia est Causa materialis, et
nonquia prię producitur aud exiltit; et ex 1° non recte Collitur 2m. Vnde
Q. Ph: aliquando assetur prioritatę naturę prioritatę 2m rationę, quia
aliquando intellectę ex prioritate Causalitatis et exercendi unum sit Causa alterius
capit intellectę vt prię 2m aliqm durationę, quę prioritas solum invenitur per
intellectum

Set Causę duę maximę est ne propter prioritatę maą in
nro operare, tribuamę illi prioritatę exiltęa respectu formę. Naą dicit
maa exiltens sit prior maa qm forma non tamę vt exiltens: sicud in brittania
exiltens in loco est prior maa qmlitate quia est subiectum illius, non tamę
vt exiltens in loco est prior qmlitate vt stat: sicud cha ens qua exiltens in
rerum maa est prior maa ipsa exiltęa, non tamę vt exiltens

LL Ad 1m 0° arem in 2m Q. et in primis pro nunc nec approbamę
nec improbamę solutionem traditam; sicenim illa ad miterem nullum procul
dubio vim haberet arem, set dato oratis id qd intenditur, qd in pri- productione
fuerę producta diversi accidentia maa et forma pro nunc accedo
maiorę, et nego minorem dico ad cuius probationem sufficere rationem stando
in termino productionis sed solum conditionem Vnde non est necesse
qd multiplicetur exiltęa ad multiplicationem accidentium, set sufficit
si multiplicetur exiltęa substantialis (vt vt Q. precedenti n. 46 et 47 et 48 assertum
de distinctione

de distinctione in tr essentia et existentia): et sic licet deus in divinis duas productiones et duas personas productas, unicitatem autem naturam existentia: et hoc adhuc clarius sit humanitatem Xpi existere per existentiam Verbi, nihilominus creata humanitas sub in creata existentia. Quia enim existentia sit necessaria ad hoc ad productionem solum, non tamen non posse produci sine existentia, et ideo necessario debet produci cum aliqua forma et proprio aquibus habeat existere. Quod patet ad impugnationem

Ad 1m confirmationem quod non 1. in principio quod producta, et creata simul cum forma sibi per unionem sibi per duplicem actionem existentiam per existentiam totius 1o producti: postea vero cum solum illud quod corruptum et ad eius productionem illius quod aliud de nobo producitur, existit per existentiam illius totius de nobo producti: unde a principio non dicitur vere non 1m non esse per existere, non tamen est verum dicere 1m non esse per existere per unam et eandem existentiam; (non cum existit nihil agm. b.o. existit per existentiam aquam) ut si deus ab aliquo corpore auferret albedinem, et simul alia illi tribueret, tale corpus esset album, non tamen per per eandem albedinem

Secunda confirmatio videtur supponere quod loquatur de particularibus generationibus huius aut illius forme quo modo fiunt, et in hoc regula ad illam respondemus, ma infra. n. 43 videbitur quod dicendum sit de 1a productione dato quod queritur generatio: dicimus quod non presupponit ad generationem subiecti (aqui) talicet sub privatione, tunc non tempore precedit existens, per existentiam tamen rei que statim corrumpitur: ut cum productionis expressum proprio subiecto, tale subiectum existit per existentiam huius n.o.;

L2 Sed ultra hanc doctrinam et solutionem aroi sic instruo et: ma in productione est prior forma, sed ad productionem requiritur saltem ut conditio existentia, o existentia non presupponit ad formam, sicut et ipsa ma a, o hoc non existit per existentiam forme, maior probatur duplicitur, et 1o quia materia est primum subiectum omnium aliarum, sed non presupponit ad illas solum in posta obiectiva, o presupponit extra causam, ac per sequens cum existentia propria quia possibile prius non dicitur est forma et proprius, ac per sequens non potest existere per eorum existentias: 2o probatur maior, quia ma a est causa materialis forme et proprii, sed implicat aliquam causam causare nisi sit prior suo effectu, nec potest exercere suam causalitatem nisi existat, o ma quia causat forma et proprius habet existentiam propriam, non enim posset illam mediante ab eis non dum productis

Contra hanc primam obiectionem, quae fere coincidit cum 2o et 4o aro, et contra illius solutionem dicitur est responsio ad illa, ad quam in memoriam revoca doctrinam notabilem n. 40, et amplius maximam notam quod ad causam dum non prerequiritur ordine naturae existentia causae, licet prerequiritur

natura

rata ordine nature Causa pte eode te pore existe; quia prioritas nate est
prioritas Causalitatis, que tunc solu tribuit existe quado exercet munu Cause,
and est indicis ex nata rei prerequisita ad Causabe. Celeru, qdo mata primo
unit forme, existe necg. est Causa materialis nec indicio prerequisita
ex parte subiecti ad recipiendu talem formam, set solu retinet se omnitate
et ex Cause parte fratis que est forma: et ideo mo enere Causa ma
terialis, mata est prior forma et existe illius, dicit est Causa form;
mo enere Vo Cause fratis ipsa forma et existe est prior mata, quia
exercet munu actu et forma respectu mate, qd intelligendu est comparando
ei tu existe, nata existe (vt dixi & precedeti) est prior nata qm
existe mo enere Cause materialis, dicit est Causa recepti illius, in
o enere Vo Causa fratis ipsa existe est prior mata qm exe te

Et hec doctrina obiecto Vt notes, Vt intelligatur intelligendo
ad solutionem qm adduximus in fine dubij precedentis tertie & sic
patet ad rationi qua probabatur ibi prima rationis. Ad 2o ad obiectionem 2m. 22
dicimus ergo maiorem, mata in reductione est prior forma prioritate mata seu causalitatis
secundo modo, prioritate, potis quidem dici solet prioritas in quo sit verum dicere
aliquid et non esse illud nego maiorem: ex prioritate autem mate et causalitatis, non
licet in forte (vt dixi) qd existe mate presupponatur ad forma aut
qd mata habeat propriam existe, nam illud qd est prima mata alio potest existere
posteriori (vt patet in ente et existe). Ad primam probationem maioris &
aut procedere de particularibus generationibus huius aut illius forme: aut de
prima productione facta in principio mundi: si primum patet ex n. 21 in
secunda affirmatione. Si secundum, dico qd mata precedit prioritate nate et
causalitatis productionem forme et spiritus, dato qd prima producta fuerit
generata): ad hoc autem prioritate vt dixi, non requiritur qd existe
precedat cuiuslibet prioritate, mata existe non est causa set indicio secundum
solum quod requiritur qd mata nonsit sine existe, qd verum est cum non debeat
qd instans in quo non existat. Et per hoc patet ad 2m. Ad probationem, nota
hanc doctrinam pro n. 26

Ad 3m in 4 patet ex n. 20 et 22, quia enim ans
de prioritate nature et nego sequela, ad probationem nego ans nam vt maneat
replica dicitur ad prioritatem nate que est necessaria in causa materiali, non est
necesse qd etiam detur prioritas existe, set sufficit simultas

Ad 3 in 5. obiecta est ibi data solutio, quare ad
replicam nego sequelam seu ans, et ad probationem ad mitto casum, set nego
tantam, quia in casu ibi posito pro aliquo instanti est verum dicere res non
existere qd de mata dicitur sequitur, cui nusquam alicuius existe deficit

Dices Materia cum nulla forma habet nullum esse ducitur ergo extra causas
3o nullum

2° nobz productionz, patet negatiua naz productus est eductus rei extra causas, et ans probatr quia habet nobz existentiaz, sed ens ficti existentia est eductio, 3ª habet nobz eductionz

Ad negando ans, ad probationz distinctionis maioris, habet nobz existentiaz materialiter sc̃edo L. tra. sicut maior, aliter nego maiorem quia respectu materiae materialiter sc habet gd sit existentia huiz L. illiz formae; quid materialiter se habet ad illuminationz, gd a b hoc L. ab illo lumen noto conservetr;

L6 Ad 2m recole Cuius doctrinaz de his prioritatibz, et facile respondebis. in formaco distinctionis ans, maa est prior forma Cuius actualitate et existentia respectiue dicitr id est id gd existit est prior maa, sc̃z gd ide est, est Causa, sc̃eds ans; Cuius actualitate et existentia reduplicatiue, idest existentia ehaz in illo essere Causae materialis praecedit formaz negatio ans, ad probationz istat ex dictis, sc̃edo enim maiorem et distinctionis illaz ultimaz partez minoris eodem modo ac distinctionis ans, ad probationez huius minoris Dz gd res quae antecedit in prioritate Causae materialis est existens, et non solum possibilis, monstramus et excedit gd antecedat reduplicatiue ut existens, idest non antecedit existentia, quae quando non est necesse gd antecedat eandem prioritate Cuius Causa materialis, sed sufficit gd simul sit eandem instanti Cuius illa. Vene Verum est gd aliquando non solum existit Causa materialis, sed etiam existentia illius antecedit in prioritate naturae formam et effectum, sed hoc obtinuit gd tales formae non dant esse simpliciter sed solum secundum quid, 88. Vtrum maa L. Per potentiam absolutam Dei possit existere sine forma

D. VI. Vtrum per potentiam Dei absolutam, Mat. possit existere sine forma.

Quatuor mihi decisio huius Dubij exhibenda quae in praecedentibz dictarunt fore videtr, tamen ut aliquibz arduis tratibz, quae particularem in eorum difficultate pre se supponit Dubium

Ingressus partis affirmativaz tenent omnes illi qui aiunt relationem mondistinctionis ab existentia, et maam L.m propriam habere existentiaz: ex quibz g. rationibz suam affirmativam sententiaz, et amplius

Probatr L. quia existentia non est a formata formam quia causa formali intrinseca, sed solum recipit et a formata formam a causa extrinseca: hugic sed quid Causa 2a extrinseca praestat, potest Deus sua potentia virtute Deus illam praestare, sequitr gd Causa finalis causa extrinseca non habet ibi annexam aliquam imperfectionem, 3° potest tuus maa esse sine forma existere;

3 formam

Confirmat quia ali progtr aliqm rationē maa non posset existere
sine forma, maxime quia existeret per existētiā formē, set hoc non obstat
minor
tat ꝯ &c, ~~maior~~ est certa, quia existētia non est a forma tanqm effectus
primarius set tanqm secundarius adiunctus, set effectus secundarius potest supleri
a Deo, immo et de facto illū suplet in mysterio incarnationis, vbi maa
et tota humanitas Xpi non existit per existētiā formē, set per existētiā
Verbi ꝯ &c.

Confirmat secundo quia in opinione plurium thomistarum (extra quos
arguimus) accidens existit per existētiā subsistētiē, set nihilominus potest Deus
habere accidens sine subsistētia (vt stat) ꝯ et maa sine forma, ymmo illa
existat per existētiā huius

3 Secundo arguit: Maa ut dependet accidentaliter a subsistētia,
qm maa a forma, set illud potest Deus a subsistētia separare, ꝯ et forma
a maa, et vt sic esset separata, maior patet, quia maa (vt pote subsistētia)
cum per se sit omni accidenti, ꝯ et minus dependens, dependētia enim in
per se sionibus sit nulla et prout dependens quatenus per accidens sit, erit maa in nullo
ab omni dependens de facto; **Conclusio unica**

Nihilominus tamen dicendum est implicare contradictionem maam
4 seruari separatam ab omni forma

Ita fere omnes thomistę quos dubijs precedentibus citauimus
etiam aduersus Prota. D. th. et Vanes. qui strauius sedit aperte et fideliter
se defecisse a nostro sato doctore, probatur ꝯ auctoritate ipius l. 2. q.
66. ar. 1, ex quibus verbis sic officio rationis arguimus: si maa existeret
sine forma, esset actu sine actu, set hoc implicat ꝯ &c; sequela probatur,
quia esset actu, quippe quia haberet actum existētiē; et esset sine actu, quia
ex hypothesi qua esset sine omni forma que est actus maē ꝯ &c

Respondet aduersarius, similiter in hac probatione aperta
falsitas variationis suppositionis: quia dum in ea dicitur fore maam in actu, sic
intelligitur actum pro actu existendi; dum vero additur futuram esse sine actu, sumitur
actus pro forma substantiali, Vnde licet implicet esse in actu existētiē sine
existētia, haud inactu essentiali proueniente a forma sine forma; non tamen
esse in actu existētiē sine actu illo essentiali qui necessario a forma proueniat

Set ultra: nam hec solutio non tuetur ad infirmandam
rationem D. th.: quia in hoc quod maa sit sine actu gratię, virtualiter stricte
quod sit in actu existētiē sine omni actu ac per se requat sine existētia, quod
sic probo; actus existētiē essentialis sibi petit se requi ad actum formę, ꝯ veneret
sine variatione suppositionis in mente sancti th. quod maa esset actu sine
esset actu sine omni actu, ahi probatur quia actus existētiē essentialis presupponit
ad actum

ad actu existentiæ, sed actu essentiæ est a forma, 2° implicat esse actu existentiæ in mâa sine ea, minor ex dictis P. 3°. Vbi probabimus 2m nullum habere actu essentiales existentiales; et omnis existentia mâæ spectaremus actu existentiales, cui hæc existentia essentialiter ordinetur ad formam; primum debet recipere formam quam existentiam.

Quidam nostræ religionis discipulus Laureatus fatetur hoc argumentum concludere plane quod mâa non potest existere per existentiam formæ sine forma, nontamen probat ratio, quod non possit existere per aliam existentiam, quod aperte existimat se probare secunda confirmatione primi argumenti. Et probat amplius in nostra opinione asereta humanitatem Christi existere per existentiam Verbi, ubi reperitur existentia et non forma: hinc sic separato Dei anima rationali a mâa, liquidabilla non desinet 3° hinc remanebit mâa existens per existentiam Verbi.

Et confirmat hanc doctrinam, quia aliqui sectatores reputat probabile suarez, quod in triduo mortis mâa Christi non fuit unita formæ Cadaveris, aliter Deus esse dicere Deum esse Cadaver. Et alia ratio extat probabilis opinio asereta quod ~~alii~~ omnibus forma Cadaveris fuit unita mâa, notanter fuit unita Verbo, 3° hinc in Eucharistia opinione existeret mâa omnino irredempta dextra a forma.

Sed certe his rationibus plane nuncior, quod omnis mâa existat per existentiam formæ, potissimum existere per aliam existentiam non probant nisi a forma, nontamen quod possit existere sine forma presupposita, omnibus in illo casu talis existentia non dimanaret a Deo; et hoc probat ratio nostra conclusionis: nam actu existentia essentialiter supponit actu essentiam, cui illa est ultima actualitas supponens quod ad essentiam pertinet substantiæ: unde existentia Verbi. Licet quælibet alia Creata, licet supplicat effectu existentiæ formæ hoc tamen non est sine essentiali presupositione formæ.

Huic rei et confirmationi sit in opinione Thomistarum qui 1.p. q. 12. aut, Deus posse essentiam divinam unire intellectui Creato per medium speciei intelligibilis, implicare tamen quod illi uniatur nisi prius sit assumpta humana natura, quia Deus est ultimum actu, intellectu vero est primum potentia in esse intelligibili, et sic ens est et dat actu medium scilicet humanam naturam. sic implicabit tradi humanam naturam uniri immediate existentiæ, quæ est ultimum actu, nisi mediet primum actu quæ est essentia. Nec aliter sentiet in triduo mortis ejus etiam in illis duabus opinionibus probabilibus: nam in prima quæ est Dei saltem datur forma corporeitatis cui data materiæ secundum suum esse dicemus aqua actu essentiales Corporeitatis habet. Præterquam quod certum habeo quod Verbum fuit unitum formæ Cadaveris, nullum esse inconveniens dicere Deum esse Cadaver, nec quod mirum quia hoc ipso quod voluit esse homo et mori sequeretur

Voluit esse

Volvit esse Cadaver. Secunda etiã opinio admittit formã substantialẽ superadditã materiæ quã (licet non Catholicã verbo) informat maã et habet actũ essendi

1 Ex quibus patet omnes probationes huius solutionis quæ fundãtur in necessaria connexione inter formã et suũ esse proprium quæ ab illa tollitur a principio radicaliter annullãtur, inutiles esse, quia tradunt predictæ opinioni de existentia humanitatis Xti per verbũ; et etiã opinioni de existentia accidentis huius per existentiã substantiæ. Solutio 2ª debet probari ex essentiali prædicatione actus essendi ad actũ existendi, vt nobis factũ est;

8 Ad 1m arg. in 2n. Q. existentia maã esse effectũ formæ non primarium, sed secundarium: nec. ad hoc vt illo modo sit effectũ est necessarium, qd mirabile sonat ex forma, sed satis erit si ex vi primarii subsequatur. Vnde essentialiter præsupponit effectũ primarium ipsius formæ in maã ac proinde et formam maã Xti. Quare licet effectus secundarius existentiæ de alia ponit existentia tolleri, manentã tñ primario, qui sine forma esse negatur) non ponatur vt explicatum est;

Quare Deus supplere hunc effectũ secundarium, poterit qd talis effectus ponatur in aliquam ex abstr. primario vt illi inderet imponeretur maã existentiã abstr. omni forma) sed qd hoc ipsum effectus secundarius substituat aliquid supplens illi, vt illi detur informatione, videtur maã actuata per formam et loco existentiæ Creatæ subrogatur divina;

Ex quo vt ex dictis respondetur ad 1m formalem: erat enim implicans contradictionem qd maã Xti existat sine forma, non solũ quia habet a forma suum esse existentiæ, sed quia existentia est talis actus vt ei maã sua ponat actum essendi, quem forma. Vnde licet iste ponit effectum supplere a Deo, non tamen sine forma præsupposita;

Ad 2m formalem erat ex dictis nam Cõ accidens sit actus et forma saltem materialis quid in esse essentiæ, optime potest obumbrari illi existentia; et saltem miraculose qd non ponit in maã

Ad 2m in 3. nego maiorem nam maneat deperditum pura potentia ad actum, qm actus imperfectus a perfecto, etenim accidentia rationem actus et formæ habent; vnde non mirum si alias non sint modi, qd separata possint existere; maã autem est pura potentia et indeo sine forma non potest existere; Ad probationem maioris dico discursum illum esse legitimum qdo Cetera sunt paria, qd in proposito non obtinet, nam maã est per se actus accidentalis non pleni et in esse essentiæ, m quadrantem et in esse actus est imperfectior, D. 7 Vtrum maã Xti habeat propriam subsistentiam distinctam a subsistentia formæ et Compositi

D. 7 Vs maã i heat ppã subsistã

distincta a subsistentia ppa D. hoc

D. hoc est Valde similis illi quo dubitabimq an maa
L. habeat potentia existeha: Et ad huiq intelligeha notaq duq est qd sicut in ac
cidentibq datr aliqua entitatei inquibq propter earq institutionq essehale subtalo genere
L. especie, aliquando inveniatr, qui Velut ultimi complet tales entitates in
suo genere, reducq. illas ad ipsa reb incommunicabiles, Vt videre est in forma
accidentali separabili a subiecto, inqua Vltra essehaq specificaq ot indubitandaq
necesse est adere quaq dam modq actualis dependeha a subiecto quo locali in
esseo existi cuiq Vltimo complet accidens Justa exigeha suq naturq. Cui nom
post intra genq accidentiq stingoat, potiori ratione intra essehaq subtaliq necesse
est alio modo adere aliquo modq subtaliq, quo substeha Vltimo complea tr in
suo genere: Est autq hic modq sc. omnes metaphisicos subsisteha

1 Igitr in subtaliq Creatis tria sunt distinguenda, scilicet essa,
subsisteha, et existeha, exquibq subsisteha est Vltimq trq subtaliq complex
illaq inesse subtaliali, exquo et extra subtaliali resultat subsisteq,
et eha superadita si maa ponata est. Quod autq modq iste sit realiter distinctq ab
existeha erat ea mysterio in Carnationis, inquo Justa fidei habemq humana
itatq subsistere increata subsisteha Verbi, Cui tamq sub opinione stet
an eiq existeha sit Creata. L. in Creata)

2 Deinde qd talis subsisteha sit positiva modq intrinseco, di
linqq. apparet rei a maa Creata, ex eo eha Constat; naq a vimq do Verbum
divinaq humanitatq praestat quicquid praestaret subsisteha Creata si ibi
esset, Cui tamq non sit, ⁊ reperitr humanitas sine subsisteha sibi naturali,
qd esse non potest sine realitate intrinseca distinctione

Exquo patet non bene regire Scotus, arenq do subsisteha non
adere positiva aliqui realitatq, set solq negatione esse di in alio. Naq praetr qm
qd iste modq dicendi non est prius cujus theologie, ⁊ formis; talis negatio essehi
in alio deuet fundari in aliqua entitate positiva ejusq maa, set non potest fundare
in entitate eiq sit ⁊ 2° quatenq importat aliquo modo positivo distinctq ab ipsa
maa, minor probatr naq subtaliq talis maa sit et sit sua tota realitaq de facto
est in alio Supposito, scilicet Divino, 3° sit sua realitaq non potest fundare
talq negationq, patet sequela, quia id qd subsistit inse non potest esse in
alio eha Vt in supposito, 2° si maa sit sua realitaq potest esse in alio Sup
posito, non ergo dat sit sua realitaq talq negationq, 3° talis negatio in alio
quo superadito deuet fundari, qd est subsisteha

3 Supponendo etia subsisteha prius competere maq subtaliq
et prius tradere illa subsisteha qm adueniat existeha. Ista est proculdubio
mens D. Thome Vt videbimq discurrendo Phisice, et ostat ratione, quia
hoc 1°. etiam cuiq. alia ex positis possibilis impedimento, inesse possibi
intrinseco includit subsisteha, non tamq existeha, 2° prius potest maa subsi

taliq hali

tazhali subsistetia qm exigetia ami stat quia hoc in esse possibili non ap
pet in abstracto set in concreto q° intrinsece includit subsistetia, et ideo ha pro
batur, quia taliter aliqua forma. L. quasi forma obenit alicui subiecto in
exercitio qualiter in actu suo nato et in potª ponitur illi euenire, set in alio
modo prig obenit natura substazhali qm exigetia et in actu exercito prius Conbeniet
etiaz;

Set vt plenius mteligas effectus fratr subsistetia sterz aduerte, mo
dus exigdi de pere directe opponi modo exigdi in alio unde probenit vt vna pertra
gatione alterius ex altera explicetur explicetur, Cuius autez subsistetia ilt modus exigdi
de pere, per negationem exigdi in alio dicet explicari. Frei igit ipsi modi exigdi in
alio vt adpriez atinet, Lo est modus exigdi in alio vt in subiecto inhesionis,
qui habet omnia accidetia; 2o est modus exigdi in alio tazqm in subiecto
informationis tazhe, qui modus participat omnes forme substazhales ma
teriales, quia omnes sunt in maa, aqua in o exercet Causa materialis pedisequa.
3o est modus esse di in alio vt in suposito tibe subsistetis, qualiter humanitas
Xpi Domini est in Verbo diuino, et qd libet abstractez substazhali in toto su
posito qd sonit Cu subsistetia;

Iam istis tribus modis exigdi in alio correspondet tri
plex alius modus exigdi de pere? Lo est modus exigdi de pere indepez dentis a tra bato
vt a subiecto inhesionis, qui modus habet omnes substazhales, peculiaz di
ctos igit ab accidetibus: 2o est modus exigdi de pere indepez dentis a tra bato vt a
subiecto informationis tibe Causa materialis, qui modus participat maa
Lae; simili tir et tota maa sposita ex maa et forma, scilicet humanitas;
ita anima rationalis que intrinsece non dependet a maa; 3o est modus exigdi
de pere indepez dentis a tra bato vt a subsistetis L. suposito: huic modo habet omnia
suposita, et omnes res subsistentes per propriaz subsistetiam vt deus et anima
rationalis; et iste modus sustra probabilitorez sz supponit in maa dum alios
modos exigdi de pere; maa subsistes non dependet a tra bato tazqm a subiecto
inhesionis, set nec in formationis, et ex iis modis huius tres pugnat subsi
stetia esistere in alio suposito et sic Verbum diuinum non potuit assumere hu
manitatez suspositatez et subsistetiam, hoc est hominem, set solum humanitatez

Ex his ia licet Colligere quid sit subsistetia de qua hic agi
mur: est ille modus exigdi de pere vltimo complens maam substazhialem, redentem illam omnino
incommunicabilem alteri tra suposito, et ulterius reddit illam capacem proprietatum pertra
nalium, vt filiationis, et operationis, maa hanc (vt ait Arist.) sunt suppositorum:
inquirimus q° an maa Lae habeat propriaz subsistetiam, hoc est an habeat talem
modum exigdi de pere in dependentia a tra bato vt a subsistentis, ex quo et ex altero modo
tenente se ex parte formae, resultat subsistetia totalis Compositi

Lingua vero sequ. a forma: maa Lae propria et partialis habere
subsistetiam

subsistẽtia. Celebris est apud modernos qm defendit Suarez tomo 2° meta fi. Disp. 34, et tomo 2° in 3. partẽ Disputa. 24 sectione 4, et Citat ipse Genebrar. dũ 2 de trinitate pag. 93 et 94 Rubio practatu 2 de mãa 2ª q. 4 et plures ex recẽtioribus, qm quidẽ probat multis et quidẽ efficacissimis argũ.

Et 2° arguitur: subsistẽtia hominis non potest esse omnino spiritualis, nec. omnino materialis, 2° est ergo ex subsistẽtia partiali formæ et ex subsistẽtia mãæ, adq. adeo mãa habebit propriã subsistẽtia q̃ sequẽtia est evidẽs, quia mãa 2ª quæ concurrit ad constitutionẽ humani ergo est eiusdẽ rationis cũ mãa alterius rei; immo eadẽ numero mãa q̃ erit sub ãima rationali, est enim sub forma alterius speciei, 3° sic in hominẽ (cuius forma est spiritualis etiã. perfectissima) materia retinet propriã et partialẽ subsistẽtia, procul dubio sub alijs formis servabit illã, et ans in quo est dũ facultas probatur, quia subsistẽtia omnino spiritualis non potest separari ut modo terminabile ad rẽ materialẽ, nec. subsistẽtia materialis ad rẽ spiritualẽ, cogit enim tũ subsistẽtialis (qualis est subsistẽtia) debet proportionari cũ re terminabili per illã, unde cũ res spiritualis non habeat proportionẽ cũ re materiali, aut extra, per subsistẽtia spiritualẽ ne quit subsistere mãa, aut extra

3 formatur: quia hoc non est persona spirituali, 2° eius personalitas et subsistẽtia non est omnino spiritualis patet sequẽtia sicut alias persona Xpi dominici simpliciter dicitur increata, quia subsistẽtia eius increata est, ita hoc hoc aliquid est simpliciter spiritualis si eius personalitas et subsistẽtia spiritualis est. q̃ amplius declaratur, nã substantia frater persona est personalitas, 2° qualis fuerit persona litas talis erit persona, set personalitas hominis petri est spiritualis, 3° hoc simpliciter est persona spiritualis;

4 Secũdo arguitur: nã anima rationalis dũ est extra corpus habet eadẽ numero subsistẽtia, qm habebat dũ erat corpori unita, set subsistẽtia qm habet anima extra corpus est essẽtialiter incompleta, 2° ergo illa qm habet dũ est unita corpori; et sequitur datur ex parte mãæ subsistẽtia partialis, ex qua et ex subsistẽtia animæ resultat una subsistẽtia totalis ergo, 2ª pars maioris probatur quia anima rationalis dũ est separata a corpore habet propriã subsistẽtia, aliãs non esset capax totalis essentiæ subsistẽtiæ alienæ, quæ illi in triduo mortis communicata fuit unio enim ipostatica (ut docent theologi) est subtractio alienæ subsistẽtiæ loco propriæ naturaliter debitæ. Et secũda etiã patet, quia non potest aliquis subsistere ratio, quare subsistẽtia qm habet anima dũ est extra corpus non sit eadẽ numero cũ illa qm habet dũ est in corpore, et minor

primi illos

primi libro 2mi. Probatr quia anima racionalis esse habitr est subsistęlia in3 plata 2° eiq subsistęlia esse habilr est in3 plata in3 completa, ans patet et 1ma sequęlia probatr, quia subsłaha substituitr per hoc qd sit radix subsistęli, 2° substaha in3 plata solus est radix subsistęlię de in3 plete,

Et formatr quia L. anima racionalis in ratione radicis subsistędi est 3 plata L. incompleta: si in completa 2° subsistęlia qua in ipsa radicatr eha, est in3 plata, patet 1ma sequęlia quia in radice in3 plata in ratione tali non possent radicari proprietas 3 plata, sicud a causa inadequata in ratione Causę non possent probenire effectę adequatę: si autę 3 plata est in ratione radicis 2° eha in ratione substahę, qd est falsum, hęc 1ma sequęlia stat quia substaha substituitr per hoc qd sit radix subsistędi, 2° id qd in ratione radicis subsistędi est qd 3 plete, 2° eha in ratione substahę;

1 Tertio probatr: maa2 prig naa gnerabiliatr formę terminat actionę Creatibę 2° prig naa habet subsistęlia, prig 2me sequatę distinctę a subsistęlia forme ex posite, ans patet et 1ma sequęlia probatr, tę Authori: 2° Dth. 2a 2. q. 45 ar 4. Vbi probat Creari proprie esse subsistęntię: tę eha ratione quia Creatio terminatr ad rem subsistentię cui opponitr eductioni quę terminatr ad aliquid in subiecto producendum, et sic Creatio terminatr ad suum tum producibilę in dependenter a subiecto, et sic subsistęlia, cui subsistęlia dit modus substandi rei in dependentię a subiecto in herendi et informandi, qd soli habet naa Vltię Creationis

8 4° probatr: subsistęlia est propria pars substahę, 2° deinde illi proportionata, 2° quod substaha materialis est dibitibilis in duas partes materialę scilicet et formalę ita subsistęlia patet 1a sequęlia quia intellectio passionę debet esse proportio, et 2a probatr quia nisi subsistęlia dibitibilis sit non reperitr proportio, iiquidę substahę est dibitibilis

3 firmatr quia substaha est radix subsistędi, 2° substaha tota sic est radix subsistędi totalis, et substaha partialis subsistęlię partialis, sed naa 1a esse est substaha partialis, 2° esse est radix subsistęlię partialis, 1a sequęlia patet quia sicut se habet tota substaha ad totam subsistęliam, ita substaha partialis ad subsistęliam partialę

Vltimo probatr hęc 2a: naa 1a non subsistit per alienam subsistęliam 3° per propriam, probatr ans, nam non subsistit per subsistęliam formę nec per subsistęliam totius 3° 1a. ans probatr et in primis non subsistere per subsistęliam formę, quia subsistere per subsistęliam alterius, est communicari alteri ut subsistenti, est omnia subsistentię alterius, et terminari per subsistęliam illius, sed naa 1a non potest terminari per subsistęliam formę nec 3° illi omnia 3° 1a, minor probatr, quia subsistęlia creata non potest terminare aliena naa

eha dimensiq

ehaz diuinitz (vt docet communiter theolj) 2° subsistentia formaz non potest terminare ehtatez maaz;

3 Confirmatr quia vna modz non potest duas res distinctas modificare, set subsistentia est modz intrinsecz maaz subsistentialis, 2° non potest modificare nisi vnica ehtatez substantialez, illaz scilicet aequa emanat et cuz qua habet necessariaz connexionez: Set maa et forma sunt ehtates realiter distinctz, 2° non potest illas vnica subsistentia modificare, 1ª maior probatr, quia modz identificatr cuze cuiz est modz, videt est res talibz se habentibz et vnz modz non potest identificari cuz duplicj re realiter distincta, et consequtr nec duplicj re modificari;

Lo 4 Deinde maaz 1ª non ponit subsistere per subsistentiaz sohz sponitrie probo: Quia maa 1ª prig naa subsistit qm tota suppositz, 2° maa 1ª non subsistit per subsistentiaz sohz, ani probatr quia (iuxta mentem multorz opinionz) scilit Dibg tn. 3 p. q. 6 ar 5 ad 1m qd prig naa fuerunt assumpte a Verbo diuino et illi vnite partes humanitatis Xpi Domini, licet maa et forma qm tota humanitas, licet ordine intrinseco prig fuerit assumpta humanitas qm eiz partes: sic maa et anima Xpi prig fuerunt vnite subsistentiaz Verbi qm tota humanitas, 3° maa et anima Xpi prig fuerunt vnite subsistentiz Verbi, qm vnite intrse, 4° prig naa assumptr partes subsistentes in Verbo qm subsistit tota humanitas, 5° prig ehaz subsistentes propria subsistentia qm tota humanitas si recipiz quiret suaz naturez, patet consequtia, quia eo modo partes fuerunt assumpte a subsistendo in Verbo quo subsistent in propria persona si suaz naaz recipiz quirent, (vt communis 3ª docet) 6° maa religuerez Corporiz prig naa subsistit qm tota assumitz ex maa et forma, 6° Cuz in illo priori non ponit subsistere per subsistentiaz sohz, necessario debet subsistere prig naa per propriaz subsistentiaz

5 Secunda 1ª ait maaz 1ª non habere propriaz et partialez subsistentiaz set subsistere per subsistentiaz formz et tohz; ita omnes illi qui maaz 1ª negant propriaz existentiaz et ex alijs quaz 1ª illaz sequitr habere tenent ehaz haze 1ª Molina 1ª pa. q. 29 ar. 2 disp. 5, Vaz quez ibidem disp. 125 Cap. 4 et Lorca 1° in 3 parte disp. 32 Cap. 2, terlio et 4°, et alij complurimi in cuiz fabore sit nostra;

Conclussio

maa 1ª non habet aliqm partialez subsistentiaz per qm partialiter subsistat, set subsistit per subsistentiaz sohz

6 Hec est adeo expressa Dibitis vt nullaz coniecturaz explicationz admittat eiz auctoritas, patim[ur] nec at enim propriuz esse maaz qd alterius explicat dicendo, qd sequitr de esse subsistentiaz, non 6° de esse existentiaz

set precisive

Set precipue id videtur plane docere 3 p. q. 4 ar. 2 ad 3, vbi 1q doctor et Cus eo communiter doctores affirmat per vnionem humanitatis ad verbum in hac 1a qd prius fuerat fuisse destructum, vt solum fuisse impeditum ne humanitas propria personalitatem haberet; 2o maa 2a nullum esse habet subsistentiam partialem, quia ante vnionem subsistebat maa esset destructa vna d.tas. L. sequitur aliud in obiectis n. 22 adducendum

Confirmatur quia etiam 3 p. q. 6 ar. 3 in corpore inde probat animam Xpi hominis non fuisse creatam prius duratione quam assumpta, quia secus verbum (verbatur d.tm) qd anima illa absque habuisset propriam subsistentiam verbo, et sic Cus adverbo assumpta fuisset, non fuisset facta vnio sm subsistentiam; L. corrupta fuisset subsistentia animae rationalis quae subsistit, haec ille; 3o Cus in priori loco dicit per assumptionem nihil fuisse destructum qd prius fuerat tam in maa quam in anima assumpta, plane sequitur sm d.tas maa non habere propriam subsistentiam

L3

Vt 3o ratione probatur Conclusio nota doctrina Caietani prima parte q. 76 prae oculos ad [illegible] Not ex illa verba quia obiectat formae vt sic et in quo forma materiali dicitur quatuor spiritibus et aplica ea huic doctrinae dicit praecedendo: L ait Caietanus existentiam subsistentiam esse formae propriam, quia tam maa quam vltra vnitur in actu per formam existere ante aut subsistere duplicitur potest formae obtenire: 1o vt (quo) seu ratione eius tam qm radix aquae alteri communicatur: 2o vt (quod) tam qm subiectum ellig in quo existentia et subsistentia exercetur: hoc 3o est tria in verbo mali et spiritualia et materialia, qd pr. non habeant dependentiam a maa potest illis obtenire vt (quo) et vt (qd) existere et subsistere, et ideo formae subsistentes agentur: materiales vero quia necessaria dependentiam habentia maa non possunt esse subiectum (qd) existentiae aut subsistentiae, sed solum (quo) hoc est vt rationes subsistendi: L. existentiae solum, ipsi vo non subsistunt vt (qd) vt dia fanitas dicitur principium (quo) luminis

Ex quibus colligit Caietanus quo: 1m est in forma spirituali sicut et anima tria reperiri: 1m qd sit forma; 2m qd sit subsistens et inde pendens; 3o qd sit ratio eligendi in alijs; ratione primi obtenit illig dicit 1m prima pars existentiae et subsistentiae vt (quo) respectu loci, in quo obtenit Cus formis materialibus, et analogice Angelicis dicunt: ratione secundi, habet qd possit illi existentia et subsistentia obtenire vt (qd) in quo obtenit Cus Angelicis formis materialibus dicunt; ratione tertii est medium inter omnes et habet existere et subsistere vt (quo) et vt (qd); vt (quo) sicut formae materiales aquibus etiam vt (quo) immediate pro fluit existentia et subsistentia; et vt (qd) sicut Angeli, et ideo sine corpore potest existere et subsistere;

Colligit 2o.

L4 Colligit 1° quale effectus anime separate omnino esse subsistentia, illius scilicet cui est capax, quia forma recipitur ad modum recipientis: cui autem competit quicquid est esse dicat ordinem ad materiam cuiqua debetur tale cui virtus communicat subsistere (vt ipse) hinc est quod anima non possit denominari a subsistentia supositus seu persona quia vtrumque: petit pro materiali materia completa. Quare subsistentia animae licet quicquid est esse sit completa et totalis, defectu tamen subiecti capacis non praestat animae nisi effectus subsistentis per se, quorum vltimum praestat effectus personae et suppositi: qui effectus in vna indivisibili forma subsistentia diuinum possunt per ordinem ad extrinseca connotata, vt patet in essentia diuina quae in patre vltimo subsistit generationis principio, non vt in filio et in spiritu sancto. et in calore naturali quia homine producit sanguinem in mulere lac, et chia in calore qui emollit cera et indurat lutum, exquo sitat quare forma materialis ad destructionem totius pereat, non vt et spiritualis; nam illa non subsistit nec existit nisi vt ipsum: iste vltimus vt ipse et vt ipsum

L5 Habemus 1° formas materiales non esse subsistentes; quod pluribus mihi etiam ex strarijs adhuc ista datet Suarez Disp. 34 sectione 5. Sequitur principium hoc est quod magis proprie et vt proprium definitionem defendamus, eorum ipsius autoritate et ratione stabitur. Et in primis istat Clarus q. 1. p. q. 75. ar. 3. vbi expresse negat animas brutorum alicui malitis esse subsistentes, et hoc secum dicit nemine dubitari in libro de ecclesiasticis dogmatibus Cap. L6 et L7 istas hominis animas esse substantias, animas vero brutorum non esse substantias

Quibus probatur vtrumque quia vltra Suarez loco citato quia subsistentia intrinsece et essentialiter includit independentiam a subsistere, et maxime a materiali subiecto seu causa aquarei minus esse dependentiat, et in his formis materialibus nihil est quod non immutatur materia vt subsistentia quod. ab illa non dependeat in esse et seruari, 3° forma materialis non potest habere partialem subsistentiam minor et sequacia iust. Clarus, maior autem videtur stare ex omnium omnino consensu; omnes enim per hanc negationem maxime declarat ratione subsistentiae, et ea adquinque ad subsistendum requirunt, licet multi aliquid vltra ponatur.

Confirmatur quia si anima brutorum haberet propriam subsistentiam partialem, nulla posset assignari tuficiens ratio, quare talis anima non esset incorruptibilis sicut est anima rationalis. Ratio enim principia quam rationis Aug. tract. 1 p. q. 75 ar 6 propter quam anima rationalis est incorruptibilis, non vero anima brutorum, est quia anima rationalis est per se subsistens, habens propriam subsistentiam non vero anima brutorum, cui 3° sit de fide talem animam esse incorruptibilem

esse corrubtibiles, certus est ehiz non habere propriaz subsistehiaz partialez;

26 Hoc supposito principio sic arguo pro nostra conclusione.

Forma V° materialis non habet partialez inpletaz subsistehiaz 3° nec maa ipa probatr sequehia, quia eo ipso qd forma materialis non afferat propriaz subsistehiaz solz remanet subsistehiaz partialez maz, set per subsistehiaz par hale non potest solz physice subsistere, 3° ex eo qd forma materialis non afferat secz propriaz subsistehiaz bene requitr adz esse alia z in phice sub sistehia. Vbiz. patz minuz, nergm solz physice subsistat, maior et sequehia patet et minor probatr na subsistehia maz ex se est incompleta et partialis set nugm ipleri potest (Cuz forma materialis non habat propriaz subsistehiaz) 3° nugm est abta vt per illaz solz subsistat, adq. adeo recedz da est aliarum ex 5 manis ubiq patiz, minor huiz rationis probatr, quia subsistehia que est partialis et incpleta non potest ipleri in ratione subsistehiz nisi per alia partialez subsistehiaz (sicut partialez naa non potest ipleri in ratione nature nisi per alia partialez naz) Cuz 3° forma materialis nullaz habeat partialez subsistehiaz sepez remanet incpleta subsistehia maz in ratione subsistehiz adq. adeo vt solz ipletz subsistat ponz dz est aliquid partibz minuz ratione Cuiz tota naa subsistat, et tolz da est subsistehia partialis maz;

Huic arz respondet Suarez qd forma materialis secz adducit modz quedaz substantialez distinctz ex naa rei ab ipsa et ex ipso et ex subsistehia partiali maz z talez vna subsistehia totalis: additq. necessariz non esse ad hoc vt iste modz ipleat subsistehiaz maz qd in re subsistehia sit, non enim (inquit) partes z ponunt denominationez totiz habere debent vt patet in homine Cuiz partes homo nominant, et homo non sunt.

L7 Verum ramz modz ille dicendi merito rejicit et impugnatr quia restituit incpossibile subtantialis prestz, ehiz, subsistehiaz, existehiaz, et vnionez, aliz modz animam ungm excogitabile et inintelligibili qd sic ostendo,

Et in primis quia entitates (ehiz modales) multiplicande non sunt quarz effectz nequeant assignari, set modi huiz non potest assignari aliqui effectz nisi subsistehia partialis sit, 3° L. ad milesq non est L. ad eland sicuz ore subsistehia partialis, minor probatr, maz effectz istiz modi non potest esse alius nisi L. terminare formaz L. ipleri subsistehia z maz, set hoc non prestat nisi subsistehia sit 3° ergo maior patet et minor quoad 1mam partez probatr, quia istiz vltima natura subtantialis est subsistehia 3° si subsistehia ex forma habet hanc entz, simultanea deuehret, subsistez naa, set talis modz inten auctorz quos in precedenti non est subsistehia 3° non potest esse vltima terminz forme

L8 Quoad 2dam partez probatr eadz minor; quia modz iste non est aliqua ratio subsistendi per se 3° non potest ipleri subsistehia nisi et Cuz ea restituere vnaz integraz subsistehiaz, patet sequehia quia sustantialitez

subsistehia

subsistẽtia maĝ nominẽ est subitus partialis quia est frĝ subsistẽtia partialis: set quia ex propria ratione non habet propriã rationẽ adequatã fratẽ sufficiẽtẽ

3ª. sitẽ diuersa ratione sponsibilis Vt patet in sponsito humano in quo subsistẽtia maĝ repletur per subsistẽtiã animã 2º. signũ est qd talis modus existẽdi non est adequata ratio vt subsistat totus sponsitus: hic 3º. defectus fratis subsistẽtie in sponsibili non probenit ex qua 1ª causa adequata a subsistentia materia 2º. etiã probenit ex qua causa et ratione fratis (scilicet inadequata) ab illo modo quo actus informans constituit ex parte formã: 3º. talis modus essẽdi habitus est subsistẽtia, patet vsque pa quia talis modus inexistere causat fratẽ et vt quo tribuit effectus fratẽ subsistẽtie, set implicat tribuere effectus fratẽ subsistẽtie nisi ipse modus subsistẽtia sit, 4º. talis modus qui ex parte formę ex coactatus essẽtialis est subsistẽtia. Si subsistẽtia non est implicat qd repletat subsistẽtia maĝ.

Et ombis necessariũ non sit qd quidquid sponsit aliud participet denominatione tali, tamẽ necessarium non potest ex tali denominatione et ratione partis participare in esse ex genere Causę prestat ens de effectu: Vnde in frĝ. L. modus terminatus forma substantialis prestat effectus subsistẽtię partialis, quare plene ore subsistẽtia Vocatur non erit.

Prestat quinq; alia potest impugnari solutio Suarez, quia ex illa sequeretur maĝ 1ª simpliciter esse per se fectiuũ in propria entitate forma substantialis: maĝ modus essẽdi per se connaturalis debitus existentialis intra propriũ genus radicale et per se dat in maiori per se fectiuum aptitudinem ordinem radicalem existentialis, set subsistẽtia maĝ 1ª. (ut illa habet) est modus naturalis, debitus ipsi intra propriũ genus, et per se fectiuus modo essẽdi formalis materialis, 2º radicaliter in per se fectiuum ordinem existentialis

Tertio probat Vaz quez ratione 2 clusionis: quia subsistẽtia est vltimum frĝ naturę rei, illa omnino incommunicabile alteri, set maĝ 1ª non est incommunicabilis alteri, siquidem de facto communicatur homini 2º non habet propriũ et particulare subsistẽtia maĝ. Probat et confirmat vaz quez, quia subsistẽtia est idem qd personalitas, suppositalitas, et ypostasis, set persona, suppositus, et ypostasis non est incommunicabilis alteri vt sic stat, 2º subsistẽtia redit maĝ. Cui addit nec est omnino incommunicabile, 3º cui maĝ 1ª sit incommunicabilis, non habebit subsistẽtia

Patet per tada acritur in veritate in hoc autore, iudicatus illo tales probationes indignas: et in primis (ait) qd primo asserit in maiori scilicet de ratione subsistẽtię esse ne actuare totum incommunicabile talis sibi stat falsum esse, hic quia personalitas verbi vnitur nature humanę et est in Xpto tota in toto: totus 2º (ait hurtado) est de ratione subsistẽtię negatio incommunicabilitatis alteri, a quo depẽdeat tota ratio sponsibilis; Ex quo colligit

Cohgit animꝰ rationalis subsistere (Vt gd) Licet non dicat negationꝰ vnio
nis et ꝯmunicationis alteri, quia habet negationes depꝺentes a subsistẽ
ti seu supposito

1d autꝫ gd in ꝯfirmationꝰ maioris adducit Vaz quez de
idẽptate subsistẽtiæ cũ personalitate seu suppositalitate, cha impugnat quia
licet hec identitas dicatur in rõne spẽcie, ita Vt non solũ realis sit sed Pattr chia
identitas sint effectꝰ subsistẽtiæ et personalitatis, seu ꝯportatis; tamẽ effectꝰ
proprij subsistẽtiæ Vt talis est abstrahꝺo a rõne inqua est, solũ est videre
rõne per se subsistẽtiæ cũ negatione depẽꝺentiæ ab ea dictæ, gd probat in
anima separata que propriã subsistẽtiã habet, et tamẽ neeg. est suppositũ
nec persona

2o Atamẽ totã hanc doctrinã huius autoris arumo et admitto,
dicẽꝺo. deratione subsistẽtiæ non esse negationẽ essẽtialiter ꝺistinctã a re
sed solũ deratione subsistẽtiæ in rõne spẽcie, cui solũ pertinet effectus
suppositi et personæ, tamẽ ex hac Doctrina sic ad hominẽ arguo contra
hurtado; rõne de ratione subsistẽtiæ est negatio totius dependentiæ, (ambi
enim id gd subsistit sit totũ ab illo tamẽ non dependet) sed rõa Lã pẽdet
a forma 2o non habet propriã subsistẽtiã, Maior est ipsius hurtado, et
negat minorẽ, que quidẽ satis probata manet. Dubijs precedẽtibꝰ
vbi diximꝰ rõnẽ Lãe existere per existẽtiam formæ, ita Vt a forma
etiã per potẽtiam absolutã separari nequeat.

2 Et vlterius impugnatur hurtado et probatur octo (et prio
aduerte gd hurtado admittit subsistẽtiam partiales in formis materialibꝰ
subsistẽtia est vltimꝰ gꝺus rõnis, ita Vt illa reddat incommunicabile alteri
saltim, in rõne subsistẽtiæ, sed si rõa Lã habet propriã subsistẽtiã erit
ꝯmunicabilis alteri subsistẽtiæ formæ, Vt illa non habet, maior
abominibꝰ deuet admitti, illaq admittit hurtado, ait enim subsistẽ
tiã non repugnare ꝯmunicari alteri inexistere rõnã, sed solũ inhonere
subsistẽtiæ, gd quidẽ averitur ad. 3ti. 3 p. q. 3 ar. 2. dicẽte effectus formæ
subsistẽtiæ esse videre rõnã in ꝯmunicabile supposito non Vt naturæ,

Respondet hurtado non esse inconueniens gd una subsistẽtia
alteri ꝯmunicetur tanqm ꝓpẽmeꝺiũ quo una subsistẽtia totalis ꝯficitur, et una
persona vitualis, et una, suppositũ ꝯficitur, Vt patet in anima rationali, que
ꝯmunicatur in ordine ad vitualitatem personæ totalis, licet subsistẽtiã sit,

22 Sed contra est rõa. Licet nonnihil ꝺetur vltra rõnem subsistẽtiæ gd
alteri reꝯmunicetur Vt tãg illig, tamẽ est vltra eiꝰ rõnem gd ꝯmunicetur
Vt terminabilis in rõne subsistẽtiæ, (aliãs non esset vltimꝰ tãg in esse talis)
sed subsistẽtia rõnis Lãe essẽtialiter est terminabilis in rõne subsistẽtiæ ergo
gd sit partialis 2o Ẽ. minor probata manet vltra Suarez n. 28 et maior
probatur

probatr quia nulla esset ratio Cur mata Corporis Xpi negaretr sub
sistetia partialis, et debita persubsistetia, Verbi Ut vna, inteora, substituent
subsistetia, qd secure dedi non potest, et necessario debet dedi supposito
id qd docet Mr Patres (Ut vidimq n. 42) scilicet qd in assumptione nihil
qd prius fuerat, fuit destructu. Quare ad exemplu qdicte autor
adducit de anima, dico qd non comunicatr anima homini Ut speatr
in ratione subsistetis, sed Ut id ratione Cuius hoc subsistat spetet, sicut Unitr Verbo
natitas Divina humanitate Xpi;

3 Ultimo potest probare oclusio ultimis arg quibq D. Sanc
probabimq mata non habere propria existetia, per cigne de illo existetia par
tiali per modu potetia in illo o enere existetia; et qd non apparet qua
effectu prestet existetia forme, existetia mata. Et qd arg mr Portig Ubi et
impresetis aduersarios, qui Ut vidimq negant existetia esse ultima actualitate,
gm quide dedut subsistetia

Set Respondet hurtado qd iste subsistetia partiales non
comunicatr per modu actu et potetia, set tantu intelligitr ad modu situationis, et
sic (aut) una subsistetia non informat alia;

Set hoc manifeste stat esse falsu; mata enim intelligitr
non dari inte partes essentiales, sed inte partes gentas esse ibe, scilicet inte ibe, cuiusmodi
ueni non sunt iste subsistetia partiales. Ite ultra quia ipse has subsistetias
apelat partiales propte essentiale similitudine qm habet cu partibus quanu
tatis subsistetia et modi: Dicat q hurtado inguis iste subsistetia essent ui
mites mata et forme si non parerent inte se tantu gm actu et potia;

24 Ad Lm arg in c.n.q neco ans, ad probationq neco
etia ans, quia licet subsistetia animae rationalis sit spiritualis ultima potest
per illa subsistere et mata et pereaq actuari, simul ipsa mata actuatr per forma
spirituali qualis Ut anima rationalis non enim sit minor proportio in
ratione spiritualitatis et materialitatis, in mata respectu subsistetia gm respectu
ipsius animae, cui vtrag sit spirituali, et sic poterit terminari per subsistetia
spirituale sicut actuatr per forma spirituale, Ut vo forma spiritualis
non poterit actuare per subsistetia materiale, et rao est quia forma spi
ritualis perfectior et actualior est re materiali, et sic materiali deneq deri
potest abilla tantu gm actuare per fectiori, res vo spiritualis cui perfectior sit
materiali, non poterit actuari per subsistetia materiale

Ad 2am ationem qd nonq persona et suppositu, convertitur
ficat directe et in recto subsistetia, tuta pro subsistente et persona qd significat mata
et subsistetia; exq quia licet subsistetia sit ratio formalis, principalior tamq
precipua pars est mata, unde denominatio personq et suppositi ab utraq parte
sumitr. Quare in forma nego sequelia, ad probationq neco paritatem rationis

quia Xpus

quia Xpus Dominus dicitur absolute persona increata quia habet subsistentiam eternam increatam
precipue tamen ratione huius: at 2o quia in homine nro est materialis, non ita
est dicis absolute persona spiritualis, sicut Xpus dicitur persona increata Cetr
gmgd Xpus Dominus assumpsit patribus alii gmdo dicitur persona Creata, nonquia
sit alia persona distincta a persona Diuina, neq. quia personalitas Creaturis,
set quia humana nra gntrminat est Creata, et sic alter vnio pergm persona
fitas dicina illi Verbi =

Nec obstat gd denominatio alicuius sumpte a forma
subsistentia, et sic solus subsistentia esset sumpta denominatis suppositi sungerentur et
non anima. Non nigm obstat, quia hoc Verum est gmdo vna fratis subsistentia est
aliqua forma data esse specifica suppositi, quia tuc denominatio proueniret ab
illa forma vt a principio paluoris pueritie, pontanea est Verum gd vna subsistentia est
per modum vltimi terminantis nra constituens in suo esse esse specifico, forma autem
que dat esse specificum supposito est ipsa nra

25 Ad 2m n6 Dr nota do gd in substantia duplex differentie gene
rum solent: aliud est in ratione nre et scilt in hoc gd talis substantia ex se non ordinatur
nec ad ipsum dep aliqd solus substantiale permodum partis substantialis; aliud ipsemet
est in ratione subsistentis et scilt in hoc gd aliqua substantia inse habeat tale subsi
stentia Completa. pr illa. L. hoc ita, set ex se superficies sit vt pr illa substantia
sistens. Quo posito in forma secdo maiores et magis minores ad probatum dicitur
quod ans anima rationalis est substantia incompleta in ratione nre substantialis secdo
ans, in ratione subsistentis nego ans et sequela, ad cuius probationem nego etiam
in hoc casu non subsistit per hoc gd sit pars quatenus dicit negationem essendi in alio
tanquam in supposito, set quatenus dicit negationem essendi in alio tanquam in subiecto in
persona qui est modo directe oppositum rationi fratis subsistentie accidentis vt sic
(vt dictum in 11. 4) in ordine ad gd debet considerari subsistentia substantia vt sic

Ad 2dum maiorem secdo ans quoad 1m partem sumptam gd anima
rationalis est incompleta in ratione radicis subsistendi, quatenus subsistentia que in ea
fundatur non ordinatur esse ad alium subsistentiam partialem, et nego sequelam, quia
vt dixi ultimo potest stare gd aliqua nra sit incompleta in ratione nre substantia
lis propter rationem essentialem ad aliud, et gd sit incompleta in ratione radicis subsistendi

26 Set obijcies vltra hanc solutionem: subsistentia completa essentialiter et
substantia suppositi et persona, 2o si subsistentia anima est totalis et completa, substant
cum illa suppositum, patet sequela, quia implicat dari aliquam formam communicatam sub
iecto et gd non tribuat illi suum effectum fratis

Dr gd suppositum duo includit (vt dixi) aliud no materialis
et aliud ex fratis; de materialis includit nra completa et perfecta in esse nature;
de fratis vo subsistentia quibus tam ex partibus quam suppositum illud resultat

exquo

expus probavit qd licet subsistetia animæ sit ypleta non tribuit tamen illi denominationem suppositi: Unde in tra credo ans et nego pregnatia; ad probationem dicimus ans tra deus comunicare suæ effectu sibi creato subjecto Capacitatis effectu, omni subjecto nego ans: et ita subsistetia a hujus effectu tra tribuit. animæ sicut subsistentis non tamen suppositi, quia denominatio suppositi notat ipsum ens per 27 Ad 3. 2. n. 5. si Vera est doctrina gm mio tuabimus ex D. th. supra dub. 9 n. 3, scilicet maa Lª non creari posse, et creari ad creationem tolli, negari debet ans, quia in illo mo dicitur qd non solum maa est prior sua forma et supposito, procedit est Causa illorum (qd non libenter credimus) et etiam qd subsistetia et existetia precedat suam maa, qd est falsum ad qd recolenda doctrina de his prioritatibus. Locus 3q tit. expresse dicit locus citatus in arº. qd creari proprium est tolli quia ipsum solum subsistit Vtqd: Unde anima rationalis imo pars est inter omnes partes ab cui tolli, quæ quia subsistit Vtqd solum creari dicitur

Huic doctrinæ adversatur Vazquez tomo 2 in Lª partem disp. 170 et disp. 144 Capº 4. Ubi docet suppositum Vt Compositum creari non posse, quia creatio fit ex nihilo, et suppositum fit ex partibus realibus. Unde arº respondet juxta eius doctrinam loco citato pro 2ª sua. maa Lª creari: Cetera non Vt subsistens, propria subsistetia sed forma, ita Vt subsistentia tantum sit, et dicit sicut dicimus de existetia) qd stat in creatione animæ rationalis Vti, quæ a cæteris creatibus ejus differentia specifica, cum tamen hæc tralis non fuit anima rationalis Vt subsistens sed ista sua entitatis a subjecto independens, non ex ratione tralis creationis tollitur potest subsistetia propria maa

Aquiescendo solutioni Vazquez tanquam probabili, et sequendo solutionem arº justa dicta in simili de existetia d. 5 n. 11, Cetera in numerationi solutionis ex doctrina D. th. dicitur vide ad propium locum de Lª veritatis productione 28 Ad 4. R. 8 tra secat ans et credo Lª negatiam et nego 2m. ad cuius probationem nego ans quia proportio quæ reperitur inter passionem et essentiam non debet stare in hoc qd passio sit divisibilis sicut ipsa essentia: Ut videre est in potentijs sensibilibus quæ licet sint passiones tolius animalis, et illud sit divisibile in duas partes frontales ipsæ partes divisibiles stant: Unde sic aliqua proportio in Veritate in maa subtantiali et subsistetia potest esse in ratione potentiarum naturalium et terminatiæ, quia subsistetia est Ultimum tus naturæ substantialis, quæ ab illa imo omnes substantiæ terminatur et ypletur

Ad 5 in contrarium Ut respondeat nota qd gradus subsistentiæ materialis Ut dicimus in tra gravitas Lª est duplex; alia materialis et alia tralis: materialis est materiale principium operandi prout est inse in differens ad hanc et illam subsistentiam in specie solum. est Capax et perfectibilis et terminatur: tralis Vº gradus est ipsa forma et principium formale operandi, qualem ratione cui postulat determinate talem

subtantiam

subsistẽtia et non alia. Quarto, alia est radix subsistẽdi adequata, et alia inadequata: hec est ratio misticiez ad subsistẽdum absq. Consecutione adalia rone subsistẽtiale; illa Vº est aqua adequata et sufficiẽs resultat talis arg;=

Quo posito dico qd sumatur subsistẽtia pro Vt abstrait a spleta et inspleta est radix subsistẽdi pro Vt ehã abstrait a radice spleta et inspleta subsistẽdi, sicVº sumatur ad aliqm istarum rerum, sumatur, erit radix subsistẽdi sumpta ei, naã spleta scilicet ... inspleta; materiale ... frale, ita tamẽ Vt partialitas ... inspleto subsistẽdi teneat se ex parte naã, non Vº ex parte subsistẽtiæ; quia substãtia materiali partiali non est capax Vt terminet per subsistẽtiam sui ipsius ad aliã partẽ: Vt. v.g. pleta pinba et pedes visibiles dicunt partiales Causæ Civiones, non partialitate effectiã sed Vt quelibet istarum partiũ Civonis efficiat, sed partialitate Causæ quaẽ neutra istarum est sufficiẽs Civonẽ Causare, nisi alterius sui gñis: pari rone materia et forma materialis non dicunt Causare subsistẽtiam partialem, quia partiales habeãt subsistẽtias sequia neutra istarum potest sine alia terminare ad dividibilis subsistẽtia. Que omnia intelligo de posito omnino materiali, naã de posito humano aliis philosophãdum est Vt dixi

29 Ad Vltimo Ego nego ans sustinendo ita hinc explicãdo et ad probationẽ nego ehã ans quoad Vtrã. partẽ, et probationẽ Ego qua militat pro subsistẽtia animæ racionalis, respectu materiæ dico qd dño theologi dicunt subsistẽtiam Creatam non posse terminare aliena naã, dicunt intelligi de naã que est omnino extranea respectu talis subsistẽtiæ, Vt Leonardus non potest subsistere per subsistẽtiam hominis aut Angeli nec econtra, quia ... esse potest propria subsistẽtia, non tamẽ dicunt intelligi de naã aliena que non est omnino extranea respectu talis subsistẽtiæ, sed pro hoc necessario petit subsistere per illa, qualitas naã ... petit subsistere per subsistẽtiam formæ, unde dicunt subsistẽtia animæ racionalis dicatur aliena respectu naã, inhoc sensu qd non dimanat a naã non tamẽ dicatur omnino aliena, siquidem ipsa naã esse non petit alia subsistẽtiam, adq. adeo obhoc potest talis subsistẽtia animæ terminare naã

Ad confirmationẽ dicitur quod maiorẽ vnq modo non potest modificare duas res realiter distinctas et divisas secdo maiorẽ, Duas res realiter intrinsece Vnitas nego maiorẽ: et qdo dicitur qd vnq modo potest modificare duas res realiter distinctas dicendo maiorẽ intelligi debet de modificat et actuat, quatenus illa gñ modificat secundario, et sic non repugnabit sed quatenus nego aliqua tenq non distincta inter se ad res actuare, et tangm modo. Quare non est inconveniẽs qd vnq modo modificet duas res subordinatas inter se subordinatione, secundum subsistẽtiales gradus sit modo realiter distincto a naã et forma, potest illas sic modificare

30 Secunda probatio antecedentis Ego Lo abnego principia, que modo nec Vacat nec placet examinare, Vt tamẽ qd primum est qd Lº et perse

Ordine

ordine duo ribali et mtentionis, subsistit et ratione illius partis, et ita ad hoc dat subsistetia vt L° et ponit L° subsistat pars aute mina presupp quia non ita pone mte duas, et ita ordine dominibus non dicuntur primo subsistere licet omnes subsistentia tales solo in eodem mitali ponit, in eodem mitali tempore: Sm doctrina mtelli de spiritu omnino materiali.

Vnde in forma nego ans ad cuius probationem dico tota esse vtrag. partis humanitatis prig naa assumpta, quia a Verbo gmbota humanitas, (ambis hoc verendum de alterutra earum parte scilicet anima). Nec licet Suarez negat ista doctrina de partibus subsistentibus hoc a termet gmtur ad ordinem executionis. tamen Vasquez tom L° in 3am p. disp. 31 cap. 5, 7, et 8, et 91 p.m 3 q cap 3°, satis efficaciter ostendit ex conciliis patribus, et ratione, prig naa gm partes humanitatis vniretur ad Verbum, vnitas esse mtrie

Quare ex Doctrina Vasquez ibidem dd gdo sgtm dicit assumptione partis, primo esse via originis et gm naa; et Verbum assumendo partes assumisse humanitatem, hoc non debet intelligi ita vt partes ipse pervenissent fuerint prig in via originis assumptae vt (quod), sed ita tm prig ipse obtinerint ad vnitatem totam humanitatis, gmbota humanitas assumeretur, et ita fuerit medius (quo) et in hoc sensu prig assumpta a Verbo, gmbti potuit accedi de anima prig fuisse assumpta gm humanitas. Set pgo theologi tres hanc quamg. Disputatio 3 de pribatione et forma

Disp. 3. de priuatione

Precedentia disputationum fuere oblimo ad finem deuenit tractatu de pribatione et forma, quae sunt altera principia ejus naturalis. Sequitur de pribatione aliquam in ordine ad subiectum in quo, quae prius sedet habet in mna de oratia sanctificatione, peccati, et peccato originali; Vbi late strobertus an ad pribationem requiratur vltra ablitudinem ad formam debitum ejus habendae; et etiam vtrum ad pribationem sufficiat non repugnantia sm aliquos oradum cum pertore; aquibus dene dett Celebris illa theberria in quo asserit esse peccata omnimoda, tam sunt in potibus, quam vt in pribatione rectitudinis, vt odium D.o. in pribatione rectitudinis amoris.

Assertum

Mihi ad thesim est rectius: Dico in proposito plures esse mmaa pribationes, vt scilicet quot fuerint formae capaces in formare naa.

Hoc assertum probatur L° quia pribatio pro Vt est Carentia inhibentis capacis debet necessario multiplicari juxta numerum formarum quae recipi potuit in naa. 2° mea sunt plures pribationes respectiva patet et am. probatur, quia pribatio ordinem ponunt, ita vt impossibile sit simul reperiri in eodem subiecto 2 Quilibet forma debet correspondere peculiaris pribatio cui opponatur, ans vltat et sequela probatur quia formae licet non opponuntur pribatibe Carentia formae ignis, nec vltra sequitur eadem naa

eade, maa potest esse sub forma leonis, et 2ma 2° pot dici in ordine ad suas pribationes quod sub forma, patet negatia quia pluribus formis non potest correspondere tm extremum oppositionis unicapris babis

3 sit malum quia ita malum sub habet Carestia forma leonis in maa, et Carestia forma Leonis vt ad mitteg separari possint a subiecto in quo sunt, 3° non sunt vna et eade pribatio set plures, patet negatia quia de pribationibus philosophandum est per proportionem ad alia positiua: sicut est ordo paralione realis vnius abalio Colioris distincio realis existentis positiuarum 2° ex separabilitate vnius pribationis a balia Colioris pluralitas pribationum. 3ma probatur, quia deficiente maa supponeretur leonis desinit esse in tali maa pribatis forme leonis et non leonis, 2° vna Carestia et pribatio se paratur abalia

Dicet tenebre consistunt in unica tali Carestia et pribatione lucis multiplicis scilicet regni, Lapidis preciosi, soli, et 2° in maa est vna tali Carestia pribatio omnium formarum, negatia patet apparita ratione et 3m probatur quia ad positionem cuius cuiq. lucis particularis tenebre Ebanee sunt 2° consistunt in unica tali pribatione, patet negatia quia plures pribationes unicate forma soli non sunt

Rc tenebras aliquid addere supra rationem supra rationem simplicis pribationis, scilicet ad rationem vniuersalis pribatio: Vnde ad positionem cuiuscunq. lumenis non manent tenebre, manet tamen pribationes alterius luminis, quemadmodum positis omnibus malis negatiua tali, sicut unica affirmatiua propositione, tm pribatio vniuersalis, unica forma destruitur

Ad duerte tamen obiter prohibi quorundam sacra theologia locos citatos dici solent, ad pribatio potest destrui duplicit, 1° per aductum forme positiue, 2° per defectum abilitudinis subiecti. Vt patet intenebrio, quae potest destrui per aductum lucis; et potest eba destrui dupliciter auferret abaere diafaneitate, rone cuius aer est subiectum abile ad recipiendum lucem. Set est dicendum: nam quod auferat pribatio per adbestum forme positiue, nullo modo manet Carestia: Ceterum quod auferat per destructionem abilitudinis subiecti, manet Carestia, non tamen manet in ratione pribationis propriae et rigorose, set in ratione negationis, vt patet inexistentia positiua: Cum igitur tenebrosum per aductum lucis admittit omnino tenebras quia amittit Carestiam lucis; sed per destructionem diafaneitatis amittit tenebras in rone tenebrarum (hoc est in rone pribationis) non tamen amittit Carestia lucis sed manet absolute negatio lucis quia illa Carestia non habet rone pribationis set negationis. Et hoc adtende quia hac distincione plura quae in sacra theologia dicuntur facilentichoes, g. l. an et quod sit forma substantialis? et vnum omnis forma educatur de potentia materie, et inquo consistat

= = = =

D. AN & QVID SIT

Forma substalis et utr omnis forma educer de pot materia

— et in quo consistat talis reductio —

1 Et primum quale nos est petendum de communi Peripatheticorum secta certum omnino esse dari formas substantiales. Id quidem ex eo constat, quia rebus omnibus naturalibus ab intrinseco venit, id sint definite et determinate ad certa aliquid genera, ex vi alicuius intrinseci et essentialis principij, hoc limitationem habet; set hoc non potest esse materia, quia haec est eadem in omnibus, ergo praeter illa aliquid est aliud principium substantiale certum. Concedes materiam rebus naturalibus, id non formas substantiales appellamus: et certe si de anima rationali loquamur, manifestum certum est eam fuisse principia philosophia, sed eam fuisse principia fidei, sic enim definitum est in Concilio 3. Lateranensi sub Leone 3. ex qua efficax deduci potest argumentum ad reliquas formas.

2 Puritas et diversis definitionibus de forma substantiali, in eundem tamen sensum omnes recidunt, Aristoteles enim sic solet definire; forma est pars illa essentialis positi substantialis, quae est actus simplicitur unus per se cum materia constituens; in qua definitione seu descriptione 1a particula explicat rationem generica in forma substantiali cum materia convenit, quia utraque est pars essentialis positi, reliqua vero particula explicat rationem differentialem materiae differt et ab alijs ejusdem generis, quia nonnullae sunt essentialiter actus simplicitur actus, ut forma accidentales: hanc definitionem colligunt doctores ex Arist. dicente forma est ratio positi, idest est ratio specifica constitutiva physice positi naturalis, Potest tamen Clavius definiri sic: forma est pars substantialis quae in formando alteram partem constituit alteram partem, in qua etiam definitione explicatur ratio generica et differentialis. Soto vero Complutensis illam definiunt sic, est actus ultimus positi.

3 Ex dictis colligo forma esse perfectionem materiae, materia compositi; 2 pars vitat quia forma est quae dat esse specificum, et ratione cuius unum compositum substantiale est perfectius alio, materia autem est communis positio forma est perfectior materia; et 2a pars etiam vitat quia positum supra formam addit materiam et unionem positi est perfectior forma.

4 Ad 1m quaestionis partis duo nisi dicenda nota qd forma alia est substantialis et alia accidentalis: et haec est multiplex: alia enim est naturalis subiecto, ut calor ignis: alia violenta, ut calor aquae: aliae sunt supernaturales, ut gratia et caritas quae ex propria ratione potest produci a deo in Angelo. 2. in anima: quibus formis correspondet propria potentia: nam 1e correspondet potentiae naturali

potẽtia naturalis, 2ª violẽta; et 3ª damg. potª. que appellat obedientialis, de qua anxit naturales et inquo visitat tractat theologi;

Sicuꝫ aduerte proprium esse cuiuꝫ cuꝫq. cause ultimu seu quasi prehabere in sua virtute effectu causade qd ida est habere virtutẽ dete ipsum attingere effectum damg. illi esse sustamodu rei cau talitati; quare cuꝫ causa actualiter influxum concurrit ad effectu potest dii effectu aliquomodo exire et educi ex potª cause, qualeuꝫ acquisit exhibitionem cum cuiuꝫ eiꝫ rei esse, terminatꝫ dicendi actualꝫ ad illa causa: Unde non tantuꝫ respectu maiꝫ possumꝫ vti hoc modo loquendi, sed etiaꝫ respectu cause efficientis et 2ª. modo cuilibet proportionato: etenim ex potª effi cientis educitur effectu efficiꝫ per influxum actibus; ex potª finali per causalitatẽ (vt aiunt) metaphoricaꝫ; ex potª forme per actualꝫ informationẽ, et tandem ex potª maiꝫ materialis et per materialꝫ influxum

Verumtamen quia inter omnes causas maiꝫ ratio potentie sibi especialiter arrogat, cuꝫ sit essentialis pura potª; ideo modus iste loquendi fre quentior est in maiꝫ, quam in reliquis causis; precipue quia particula (ex) L. (de) denotat habitudinem cause intrinsice: quare non tantum proprie dicitur effectu educi ex potª efficiꝫ aut fieri ex illa L. de illa, quam ab illa L. per illaꝫ: necex finis sed propter finem: et cuꝫ forma essentialiter sit actus, non tantum proprie dicitur effectu fieri ex potª forme quam per eiꝫ actualitatẽ constituit. Quapropter formaꝫ continuo in maiꝫ reperit et aliud, quam maiꝫ habere virtutem causandi formam et posse illi communicari cuiuꝫ esse possumus per suum susceptum materialem

Supono 2º cuꝫ communi theologorum et philosophorum corpoream animam rationalem non educi de potª maiꝫ; quod est informem primarijs fidei Prouum aduerte ex 1ª. tho. Lp. q. 90. ar. 2º hoc repugnare esse ani me ra tionalis propter omnes formas quia ipsa per se et vt quod producit, quia per se et vt quod subsistens est: unde licet producatur in maiꝫ non tamen per actionem ab ea dependentem, quitalis actio respicit animam vt suum adequatum, nec alimoit ani maꝫ vt unitaꝫ maiꝫ, sed posse communicari illi esse substantiale vt positiue existere sine maiꝫ; unionemq; illiꝫ ad maiꝫ fieri ex vi alterius accidentis terminati ad totum, adq. adest per 1ª actionem anime dicte creatꝫ; per 2ª quam realiter a prima distinctam et abeunte naturali proprietate dicitur hoc ens quod maiꝫ constabit ex dictis

2do inquiriꝫ et aut reliquas formas tam substantiales qm accidentales, tam naturales qm violentas, etiam per naturales educi de potª maiꝫ et inquo tali educitu visitat

Inquam 1ª affirmat omnes formas corruptibiles educi de potª maiꝫ inquantum aliquid illiꝫ precedit in maiꝫ qd potest per generationẽ pertingere etiam luce educta: existimaꝫ sectatores huiꝫ vt in maiꝫ precedere formaꝫ

3ª inquantum

secundu ingenerationē, et ponit pro eo ratione talis formā ingenerari
per se et ultimo Con. Veri. hēc tribuit. Alberto magno in hoc textu
Cap. 1 et Aureolo, Soncinati eius 1. metaphisice; gmtis Suare q dicat
Albertus tale non dixisse, sed quidquid de hoc sit

Probatur 1ō: ex nihilo per actionē naturalē cause secunde nihil
fit, sed cū producit forma naturalis fit per actionē naturalē cause secundē, ergo
datur fieri ex aliquo illius precedēti; sed id qd precedit non est nisi in maā, ergo
aliquid forme precedit in maā patet sequela quia alias Crearet forma

Et si huic arō respondeat secundus maiorē et minorē et
negando sequelā, eo qd solus sequitur forma deuere fieri ex aliquo subiecto
presupposito, tam qm ex causa materiali materialiter concurrēti ad esse illius, qd fit
cui. Vt forma non diceret Creari quia fit ex presupposito subiecto, et etiā quia
fieri terminatur per actionē formae. non producitur per se sed producitur, et cū
solus non fiat ex nihilo sui, forma etiā non diceret fieri ex nihilo

Ultra: quia vltra solutio solui est in verbis, nā forma materiali
quantitatiua non erat incipere esse ō. L. incipit esse adequate. L. inadequate; sil.
ō Creatur, patet sequela, quia Creatio est productus rei adequate ex nihilo sui
presupposito, nā gmbus precedat maā illa nue non continet aliquid forme quare
habet accionem precederet: si 2m. ō aliquid forme precedit in maā

Formaliter: quia qdo tollit substratū tale nequit dici ex aliquo
sui presupposito, non generatur sed Creatur, ō similiter qdo forma non producitur
ex aliquo sui presupposito in maā, Creatur et non generatur, patet sequela a
pertinentia rationis

Secundo probatur: si preter aliam rationē forma non fieret ex
nihilo sed educeretur ex potia maā quia fit ex maā tam qm ex presupposito subiecto
sed hoc ratio non est sufficiens. ō requiritur qd forma precedat in maā secundū aliqd esse sui ad hoc vt vere dicatur educi ex illa, maior patebit ex dicendis, et minor
probatur, quia inde fieret anima rationalis educi de potia maā, patet sequela
quia simul maā concurrit ad productionē alicuius fructus tam ex nihilo causae
materialis per naturalem inclinationē qm habet ad eas dē, ita similiter concurrit
ad productionē animae qmdo qui dē inclinatur ad illā simul ad aliam formam; ad aliam formam, et potius Creari quibusdam dispositionibus requisitis producitur anima in illa, et ablatis aut fieret vt aliis formis similiter

Secunda dicit solas formas accidentales habere et naturales
subiecto educibile potia illius non tamen violentas et supernaturales: hanc tenet Egidius in 2o distinctione 3a Soncinas 1o Metae. q. 8

Et probatur quia vt forma accidentalis educatur de potia subiecti
debet in eius potia stinere, sed nec forma violenta nec super naturalis stinet in
potia subiecti ō nec ex illo educitur, minor quoad 1m partem probatur 1ō quia
causa habet inclinationē ad suos effectus, sed talem inclinationē et aptitudinem
non habet

per capistra alias Soncinas

non potest habere subiectu ad formam violentam, 2° non stinet in eis potentiam in causa, minor probatur, quia forma violenta repugnat subiecto, et subiectu illi, 3° non potest habere inclinationem et appetitum ad illa: 2° probatur eadem minor, quia multa violenta non stinet in potentia subiecti, 3° nec forma violenta producta per illum, 3ia probatur, quia violentum est a principio extrinseco nihil non cooperante vim, immo potius reluctante, 3° subiectum passum multum connatum in multis violentis habet

L1 Quo ad 2m partem de formis supernaturalibus probatur eadem minor, quia subiectum oratio est potentia naturalis (v.g. anima) et forma supernaturalis, non potest stinere in potentia naturali propter eius improportionem, 3° non stinet in potentia subiecti adequates non educitur exalto

3 Formatur: quia ad eductionem de potentia subiecti non sufficit ad forma in subiecto producatur, sed ulterius requiritur ad subiectum habeat aliquam causalitatem in forma et in eius esse, sed neutrum horum habet subiectum naturale in forma supernaturali, 2° non educit de potentia illius maior patet nam alias anima vegetalis educeretur de potentia mee. Cum illa producatur, et minor probatur quia oratio et eius productio est ordinis supernaturalis, sed subiectum ordinis naturalis non potest habere aliquam causalitatem in rem ordinis supernaturalis, (Cuius causa debeat esse saltem equalis perfectionis cum effectu) 3° forma supernaturalis non educitur de potentia subiecti

L2 3a ia ait omnem predictam formam educi de potentia mee non per hoc quod aliquid illarum precedat in mea sed quia forma dependet a mea in esse essendi, et conservari, hoc est innuere in eius favorem sit

Primo dicto

Vt forma substantialis (et idem suo modo intelligo de accidentali) educatur de potentia mee non requiritur quod actus in mea precedat ante generationem, nec. hoc est possibile

Probatur sit ista 1m 1m et probatur nam si forma pre persisteret in mea actu ante generationem, tolleretur generatio substantialis, sequitur est falsum ergo sequela probatur, quia generatio substantialis ponitur ut per illum fiat aliquid substantiale, quod ante illam non erat, sed non potest esse aliquid substantiale per generationem, si forma precedit actu in mea, 2° potest generatio substantialis non operabitur, quia non potest intelligi quod forma precedat actu in mea nisi tanquam actus in sua potentia sed actus est in potentia per informationem, 3° si forma precedit in mea est in illa per informationem: sed ex forma informante mea, et ex mea informata exhibetur aliquid substantiale, 4° si forma precedit actu in mea informata illa precedit ante generationem aliquid substantiale ac per sequens per generationem non fit aliquid substantiale, patet sequela quia precedit

L3 Respondebit aliquis adversarius precedere formam secundum statum imperfectum et in suo esse, et ita non prohibere aliquid substantiale, quia forma secundum istum statum non munificat suum effectum substantiale ut patet in calore in suo esse imperfecto

quia militer

§2

qui sm istis status non denominat subiectum absolute calidum.

Tertio arº: Illæ formæ substantiales status sunt actus ultimi essentiales: substantiales: si 1m in forma substantiales non precise istius in maa: 2m in infinitæ formæ substantiales essent simul in eadem maa istum, istarum imperfecto quod est absurdum, quia necessario quilibet deberet habere unum quodlibet totum distinctum ab alio cum eadem maa: nam calor remissus ad gradum magis intensum antecedentis dicitur essentialis calor, istarum in maa antecedentis ad generationem diuersarum formarum leonis et equi sm quas essentias specificas, accipiendo quod eadem maa esset simul leo et equus.

Et preterea quia non aparet qualiter illæ formæ perueniunt ad statum perfectum. Nam istarum non potest intentionem, sicut calor per gradum cum intentionem, quia substantiales formæ non suscipiunt magis et minus (vt dictum est alibi de substantia) et quod intenditur non recipit magis et minus: et preterea quod per gradum per intentionem non producitur de nouo, quia non transit de non esse ad esse, sed de esse imperfecto ad esse perfectum. Nec etiam per extensionem, quia quod per gradum per extensionem, absolute etiam non producitur sed auctum. Et amplius quia experientia docet formam iam recepi in tota maa huius hominis, sed formam substantialem quæ per alterationem contrariorum non recipitur in eadem parte maa sed in diuersa vt constat, ergo non per gradum illa forma, cum ponunt istarum prechi existere per alterationem per extensionem.

Et tandem quia non solebat de facultate arº: quia idem arº non fieri potest de parte quidem de nouo producitur, negari enim non potest aliquem de nouo produci: et hæc est arºmenta: illud panis de nouo factum nulla alia pars precesserit in maa, sed illa pars est aliqua entitas seu formalitas substantialis quæ educitur de potentia maa, ergo aliqua formalitas substantialis producta de nouo, et educitur de potentia maa, cum quilibet pars precedit in maa, ergo idem dicendum potest de quacunque forma substantiali, patet sequela a paritate rationis.

LA Quare falsitas huius rei facile constat. Nulla tamen veritatis nomine de facultate cognoscitur. Quare aliqui dicunt educitur forma ex potentia maa imbue existere qd forma illa prius alterata imperfecte vt in causa materiali, et qd inde reducatur ad actum ex vacuitione huius mutationis maa: ita re ferunt scilicet hic q. 2, dicunt esse mente D. Th. et Thomistarum. Sed certe iste educitur vtitur in una latitudine accepta pro vt se extendit ad formas substantiales et accidentales, loquuntur non videtur rationi veritati qd hæc rei. istehoc dicit de nouo et vigorosa huius mutationis, qua parte requirit de facto antecedentis ex parte subiecti, vt videtur nu. 47, sed ad hanc educitur in hac latitudine requirit prioritatem maa, et impropria huius mutationis de facto, quibus requiritur actus qui quidem est de se ut huius mutationis subiecti =

47 Alij vº explicant educitur forma ex potentia maa imperfecte existere qd producatur forma disponens maa ut esse, fieri, et seruari: iste videtur omnino modo explicandi hanc rei

48 Secunda dicto

educitur

Educho forme vt sic abstracto abaccidentali et subiecto fieri vnitiui
hoc gd producatur dependentr amaa concurrente ad esse et fieri illius in genere
causae materialis: Ad gd sufficit gd maa seu subiectu, solu, praecedat praesentialiter

§3

Fvlg. Secundo arguitur sic Locus quae docet vnitatem seu mixtionem de
forma, illi[us] mediu videri[s] non aduersari; sed mediu illis maxime vt veritati. pro
qua aduerte gd hoc gd est educi de pot[a] maa, duo dicit: 1m est concurrere causae ma
terialis ad esse et fieri formae: 2m est concurrere causae efficientis pro
ducenti formam de pot[a] dentr amaa: Ig concurrere potest efficiendo seu producendo, sed
materialis qui vnitiui non hoc gd actualem receptionem formae in maa vt talis requisita
ad esse vltimi formae vt sic nota receptione nec fieri nec esse potest talis for
ma, et ita non vnitiui inquantum reception solu, sed vt talis receptione requisita
ad esse et fieri formae: Ig concurrere est producendo formam de pot[a] dentr amaa
pa causa naturalis efficiendo naturaliter producit formam qm vtique do illa maa
et ita non alia actione producit illam, et alia illam vnit; sed eadem actione qua
producit, vnit,

L7 Quapropter probatur octo: educto formae de pot[a] maa est
productio illius de pot[a] dentr amaa concurrente dta fieri in genere causae materialis
sed ad hoc non requiritur antecedenter ad hoc, vt subiectu, seu maa
possit ponatur ~~esse~~ priori tate maa productae, per alia actione distincta ab
eductione, maior vtat quia non potest explicari ingens alio vtitat formae educi
de pot[a] subiecti, superius doctrina pri[e] actionis, et minor probatur, quia in
eodem instanti Creator Deus solem et aquam illa produceret existente causa, sed de
ha productio esset educta, 2o sufficit priorita[s] naturae ad eductione hoc maior
patet quia causa naturalis non in pedita non potest non operari, et minor
probatur, quia a se Creator nihil potest producere nisi per eductione

Forma ratio dicti. prima parte. q. 65 ar. 3.
tenet oratio Anselmi in Lo monologii sue creationis indita fuisse illi[us] iusta
illud Augustini; Erat Deus in illis condens maa et lucifer Gratia 2o non
requiritur ad eductione priorita[s] temporis ex parte subiecti, patet vt quia iusta
aduersarios (quos in quorum) producto Gratia est educto de pot[a] subiecti

L8 Dices ad eductione ex pot[a] maa seu subiecti necessario
esse requisita transmutatione, adg. adeo et probatione, cu transmutatio sit tra, ita sub
iecti de non esse ad esse) 2o ad eductione requiritur antecedentia et priorita[s] temporis ex
parte subiecti, patet vt secunda quia in eodem tempore requiritur esse simul formae et priuatio

Forma ratio quia ig dicti. 2 p. q. 90. ar. 2 ad 1:
forma extrahi de pot[a] maa nihil actualis est qm aliquid fieri actu, qd prius fuerat
in potentia, 3o ipm. dicti. 3 requiritur ad eductione formae qd maa sit mota ad formam
sed maa que est in pot[a] ad formam Canis illa, 4o ad eductione requiritur priuatio
illius in subiecto, adg. adeo ex parte subiecti requiritur antecedentia temporis

Ad oppositione dicti gd dicit motus de vigore et propria
tra, mutatione

fras mutatione voluntarie dicitur qd educi requirat ad eductionem in tota sua latitu
dine vt exdictis vtat, siguida quidam Arroe Logicus fuit de non esse gratie ad esse
gratie et tamen gratia illius fuit producta per eductionem. Sitamen Logicus de lata
et in propria mutatione, illa subiecta qua supponit subiecto producto ex vi alterius ac
tionis, libenter asserimus, sed ad hoc sufficit prioritas nature cum simultate temporis

Ad 2am formam Quia et in primis dico qd (vt vtat ex textu) ho
quitur 1a pars de deductione formarum subiectarum tale ad quem requisitum
(vt vtabitur ex dictis D. requisiti). Secundo Quia dico ad hoc, quod duplicitur
posse dici esse impossibile. 1o impossibile tribuitur ad quem requisitum talis antecedentia se potest. 2o
impossibile tantum tribuitur ad quem quem requisitum talis antecedentia sed sufficit prioritas
nature, et hoc secundo modo loquitur 1a pars.

Tertia conclusio

19 Omnes forme subsistentes materiales in omni rerum productione educuntur
de potentia materie.

Hec est adeo certa vt a nemine negetur: Et probatur quia forme
iste supponuntur in materia. Facta prehensione quia duratione temporis, et rursus
hoc ipso qd forme iste sunt materiales, sunt adeo in perfecte vt nec habeant
nec habere possint existentiam nisi dependenter a materia o. Ponatur in illius potentialitate
vt in causa materiali, et reducatur ad actum cum tota mutatione materie et
extitalis tocius mutationis; et ex hoc questi educuntur de potentia illius; patet omnes
sequele, quia ex quo Cap. presupponunt materia prius tempore producta, non
possunt aduenire absque tota mutatione illius: ed ex quo cap. sunt dependentes ab
illa non possunt reduci in actum, nisi ex vi actionis tendentis illas cum materia, ad
adeo et tota mutatis

Confirmatur quia tales forme nullam habent operatio
nem extra materiam, necessitate dependentie ab illa, o. vere intima entitate sunt depen
dentes a materia, (cum ex operatione colligatur esse) o. Cum producuntur per actionis ac
tui Creati, necessario producuntur per eductionem ex subiecto, ac ex enim Crea
tus ex nihilo nihil fecit.

4a conclussio

20 Forme omnes accidentales, sibe naturales, sibe supernaturales sint, sibe
violente, sibe naturales subiecto, educuntur exigentia eius, et tali in eodem
instanti cum illo producuntur. illis solis exceptis que sunt proprietates na
turaliter debite: et sequuntur alia accidentia que naturaliter petunt per pro
ductionem subiecti produci; omnes enim illa non tam ducuntur quam
Coeducuntur seu concreantur si Creatur subiectum

Quam habet partem hec vera et quoad 2am q. est communis
inter thomistas, et vt probetur aduerte inter formas accidentales eham in ed
instanti cum subiecto productas aliquas esse, que pertinent ad actum Vi
calor cum igne, et intellectus cum anima: Alias vo esse que pertinent ad esse
cum illo

Cui illo inducit in primo instanti; Vt Gratia in anima Virginis producta in primo instanti suæ Creationis, de primo &c dicimus in secunda parte non educta de potentia subiecti, sed coeducti seu concreati, ad eductionem seu creationem subiecti: Vnde intellectus et Voluntas non educuntur de potentia animæ, sed concreatur cui illa: et calor non educitur de potentia ignis, sed coeducitur cui illo; Quoad 2um dicimus in 2^a parte etiam si in eodem instanti cui subiecto producatur de illius potentia educi: Vnde Gratia Virginis in primo instanti suæ Creationis educta fuit de potentia subiecti. Et aduerto me notare dixisse hanc formam educi de potentia subiecti et non materiæ, quia subiectum formæ accidentalis non est sola materia, sed etiam spiritus, et materia spiritualis

Prima &c pars probatur, quia subiectum habens partem supernaturalem producitur ex vi alterius actionis saltem ordine naturæ, et producuntur istæ formæ cui de pendentia habitus tanquam ex causa materiali (Vt sunt accidentalia illius) &c habitus supernaturales sunt habitus naturales; sed habitus violenti, sunt habitus naturales, omnes educuntur de potentia subiecti, sequitur probatur ex dictis, et eius ratio quia ex ipso quod talia accidentalia non sunt propriæ talia mixta cum subiecto non requirunt ex vi actionis producibile subiecti, sed alia distincta producatur; et alias ex ipso quod sunt accidentalia habent esse tale dependens a subiecto, &c Sunt actiones transeuntes subiecti quæ est exire, (ambo per accidens non sit de facto per se transmutatio) actiones requirunt educibile de potentia illius

Secunda pars patebit ex 2° physicorum Vbi dicimus 22
per eandem actionem produci esse tale et proprietates. et pro hac probatur quia quidlibet forma dat se quale ad formam, &c quæ educit forma principium seu esse, eadem lege proprietates dimanant, et ad eam se habent, eodem educit eas prædictas proprietates

Confirmatur ex probabiliori reali quæ precedit in mente non tam est respectu illarum quam respectu formæ constituibilis illi subiecti aquæ dimanant, nam semel mente probata tali forma, habet, Vt sic dicamus esse probata propriis talibus eiusdem formæ &c non tam dicuntur educte quam coeducte ad eductionem alterius, patet sequela quia recte educto habet mixtum cum probabilitate, ita coeducto cum probabilitate

Ad 1um &c ad 2um &c Negatur minor et obmissa est ibidem solutio, ad replicam &c Negatur sequela tam et 2^a sequela, et nego &c, quia ad hoc Vt aliquid dicatur Creari non sufficit nec necesse quod nihil illi præcedat actione qua producitur, sed bene requiritur quod non præcedat subiectum ex cuius potentia educatur. Immo ad hoc Vt non Creetur aliqua entitas sufficit quod præcedat tota (aqua) possibilis quamvis non præcedat potentia quæ educatur Vt patet in transubstantiatione, quia &c. Ita non ponimus duas Creationes

Et per hoc patet ad confirmationem et in forma

Secundo arg

Concedo ans et nego sequelam paritatis grauius na Cū sposito
compositu Constet ex maa et forma si ex nihilo sui precedenti fit absolute
fit ex nihilo et Creatr. At Vo. subita talis forma Cū non sit ex maa
et forma, etia non fiat ex aliquo sui, fit tamē ex aliquo prexistito, sali
cet maa, adg. adeo non creatr sed educitr

Ad 2m Dn. g. nego maiorē et nego minorē, ad proba
tionē nego sequelā, na si maa debeat naturalē inclinationē ad animā
et ideo ex ei fiat Vnum per se; atamē anima non fit per eductionē
exposita illig, nec per actionē qua quis et ex se sit trāsmutatiua maa, sed
per aliā actionē qua prig maa terminat ad animā ad qm subsequitr alia
actio Vnitiua animē Cū maa, et trāsmutatiua illig: Vnde licet hoc fiat
per eductionē ex pot maa, quia fit ex vi trāsmutationis maa non tamē
anima. Nec vr dici qd anima non creatr nisi sit maa aliquomodo dis
posita, quia hoc solū requiritr naturaliter loquendo tanqm occasio eligēs Cre
ationē animē, sine qua Causa 1a a dilligē Creationē non Concurrit

Ad 2am. 2e Dn. Co. nego maiorē et nego minorē, ad 1m pro
bationē Dl Cū spūlegij Dg non ad omnē Causalitatē materiale requiri agentē et
inclinationē sed solū respectu formē naturalis; et ad Causalitatē in formā vio
lata requiritr qd ex pte subiecti dit pot. et ex pte formē dependentia necessaria.
Ad 2m probationē Thisbuegans multa violata non obtinent in pte subiecti, natu
raliter tendo ans violenter nego consequens hoc enim et non amplius probat rabo
iuta ex definitione violenti, qua solū excludit a subiecto naturalē actionē, non tamē
passionē receptionē, que stare potest Cū repugnantia

Ad probationē secundē partis Dn. 11 Dl potentia obedientialis
ad receptionē formē supernaturalis non est absoluta naturalis nec absoluta su
pernaturalis, sed medio quodā qd Deus sapit, naturalis quidē quia est innata
ipsi animē (et improbabilis opinione quorūdam illig) supernaturalis quia requi
rit formā supernaturalē ex vi agentis supernaturalis per qd habet ad eius m
et transformationē. Aduerte do qd Causa materialis non requiritr qd sit equalis
per fectionis Cū effectu, Dz Deus formā Coloris et elementorū in
prima sui productione fuerint educte de potentia materie

D. Z. Vs Fr Lector Decle
mentis. Inā sui productionis fuerint
Dubitij
Educte de potia maa

Dubitatur dicitur communiter formas substantiales in omni casu produci
ex potentia educitur de potentia materiae, nunc videtur dubium an illas producat an subiectum hoc pacto educitur de potentia materiae. Concurrente
in genere causae materialis ex parte materiae ita ut ibi inveniatur duplex actus;
1a qua creatur materia, et 2a qua ex illis potentia educitur forma et compositum.
Et posito primo casu, ibi incepta fuerit actio creationis, et creatio finita, et
loquimur de Deo et de angelis qui ignorant hoc casum fuisse. Et adeo con
dita

In quare 1a sit talis forma fuisse ab Deo educta de potentia materiae prius producta
per actionem creationis: ita Molina 1a p. q. 4 ar 1. Vasquez ibidem, Rubio tractatu
2 de forma q. 2. qui etiam ex parte sequitur Suarez tomo 2 metaphis. disp. 15
sectione 2, ait enim hoc verum esse de formis elementorum, et aliquando verum co
rruptibilium (licet aliqui adeo dubitent) subiectarum de formis celorum, quae
faciunt esse creatas ad creationis actum tenet etiam plurimi ex iuniorib.

2 Et probatur 1o ex dictis d. praecedenti: forma ille etiam in prima
sui actione fuerit producta de potentia materiae messe et fieri, tanquam causa
materiali materialiter concurrente ad talem fieri, 2o fuerit educta de potentia materiae
vel quia potest et sani probatur, na forma ille minime esset essentialiter depen dens materiae
sed quia esset esse duret esse etiam et fieri 3o si in suo esse depen dens materiae, etiam
in fieri

3 Confirmatur 1o quia idem alia forma in communi ratione productionis
educitur de potentia materiae quia in esse et fieri dependentia illa, sed etiam ista forma
in esse et fieri dependet materiae 2o educitur de potentia illius sicut ceteri

Confirmatur 2o, quia non aliter producitur deus istas formas quam
educendo illas materiae, 2o educit illas de potentia materiae, sani sitat et vocula potest
ex dictis, quia in nullo alio sistit educitio quam de productis formis ut unitis
cum materia

4 Et si respondeas huic argo et rationibus maioribus quod ad eductionem de potentia
materiae requiritur quod materia pro pore precedat sub probatione formae, ad quod adeo
quod deducat tria munera

Contra, in duo ultimi munera eductio de potentia materiae est
productio formae dependentis materialiter concursu ad fieri talis formae
2o ibi materia tempore antecedat ibi non, duo modo forma producatur depen
dens materiae concurrente adesse et fieri illius, talis productio erit vera eductio.
Dicere autem ad eductionem esse requisitam antecedentiam temporis et omnino
falsum et sitat ex dictis d. praecedenti sectione 2 n. 26, et ex plus ibi positis
de productione oratio Arriaga in primo mistali suae creationis

Et si pro mi impugnatoris et ex plus ibi a ductis sterit responsio
deas (ut ipse fecit) quod haec ex parte rei obiectum eductionem formae accidentalis
posse dari sine antecedentia dicta temporis ex parte subiecti, quia aliud fit per se actione

distincta

distincta ab ea per qm fit forma: nontamen id probat de eductione formæ
substantialis, quæ necessario supponit subiectum præexistens: nam cum non stet
distincta actione aberea per qm fit forma, et hæc vt ritat nequeat educi per actio
nem per qm producitur subiectum seu maa; hinc probenit qđ ad eductionem formæ
substantialis necessario præsupponatur maa producta subalia forma adæquata
cum proximitate ad potentiam, quia duæ formæ non possunt esse simul in eadem maa

Obiectiones instruunt quia nec. in eductione
formæ substantialis hoc sit verum 1° patet solutio, ami ritat nam qdo corrumpitur
spolium sacramentales, et producuntur vermes, hæ tales producti sunt educti, cum
sint virtute agentis naturalis, et tamen non præcedit maa maligna proximitate ad po
tentiam sed maa, 2° hoc sufficit ad eductionem formæ substantialis, minor probatur
nam medela imitatio generationis et eductionis obiectiue omnium illius alterius in
maa vbi et ea semel per corruptionem producta, virtute agentis naturalis, ut ma
xime vermes in eadem inducti, 3° ad eductionem formæ substantialis non requiritur
antecedentia potentiæ

Secundo probatur hæc 2ª: quia forma illa iusta 2ª. in cambii
admiratione non fuerunt creatæ partiali creatione, quia creatio est mo mia
subsistentia vt (qđ) et forma illa non subsistunt) sed non fuerunt creatæ
ad creationem totius 3° fuerunt eductæ de potentia maæ, ut sic igitur
enumeratarum segnitia patet, et maior est D. th. 1ª p. q. 4 5 ar 1
et eorum creatio propria esse res subsistentes, 2° sicut creatio non ponit ali
quam actionem totius nisi qđ fuerit subsistens completa; sic nec particularis
qđ non habuerit aliquam subsistentiam saltim partialem, et maior inquantum est
de facultate probatur a vazquez, quia qđ creatur dicitur fieri ex nihilo, sed
totum fit ex partibus ex quibus componitur, 3° non creatur, ac per sequens nec
concreatur partes. hoc vltimum videtur mihi dictum sit vazquez
vt aperat in explicatione per potentiam absolutam, qđ totum vtrum creatur.
Sed non adverte qđ idem argumentum obiicit sibi 3ª th. 1ª p. q. 44 ar 4.
et ibi dem solvit modo ecq

Vltimo probatur hæc 3ª. specialiter quoad formas
elementorum, nam hæc formæ tales sunt vt cum in productione non solum
fiant ex actione qua fit maa sed præsupponat illa creatam per propriam
fieri, et per illam actionem qua fit per terminum saltim maa inducatur, sic maa,
2° hæc recepta actione sit vera educta, sequitur patet qua cum tales for
mæ præsupponant maa facta, aliàs prædicat ab illa messe, non potuerunt
non prædicare in fieri, ac proinde nec non educi, ami 3° inquantum est de facul
tate probatur, quia illa actio per qm maa elementalis creata fuit, talis et
maa vt sic nunc per subsistebat eadem met verbo dei maa, qđ quidem verbum
non est alienata productus: unde sicut alibi maa eadem nunc per subsistebat,

ita et eadem

ria chezade, actio verbas illoz in esse pro ducto: sed actio ad formaz seu positiz
& Lemgtate. Vo. adionez terminata cessabit cessatibz ipsis, rionez, voces et actiones
illas esse ex maa rei distinta.

Atiqui respondet huic dro gd actio: Ha pergm
L° producta fuit maa roni cessabit cessante ipsa rione, naz sicut actio: Ha
non erat verbalibz maa nisi ad verbalionez tolig, quia ad productionez tolig
fuit producibz maa, ita cessante tali actione messe verbalionis tolig, cessabit
in esse verbalionis maa, quare in illo instanti, in quo cessat, verbalis maa
per actionez generalibz positiz aduenagit

Sed vna: quia actus generalibz positiz subintrantibz
non potest verbare maaz, 2° necessario requiritur alia distincta actio, qua
probat quia actio verbalibz talis erit maa ut gentez est debet producere et
id gd verbat si non inueniret producta, sed actio illa generalibz non
potest producere maa, si non inueniret producta, quia cuiuslibz actus sit
accidentis Creati non potest esse Creatiba maa, 3° nec potest illaz verbare,
cadg. adeo requiritur alia distincta actio

Secunda sgª arg formatiz Getis gm Lemgtonez fuisse
productas in principio ante actionez Creatiba, que primario et per se terminata fuit ad
totez positiz, et remotius ad partes: Videtur esse Arist. libri de Celo
dicit Celum esse vnum generabile, et corruptibile, et g. omnium inferiorum vt re ferunt philo
phi, gm eam sequitur suarez quoad formaz Celi, sit eha maa vtri Cu
ius L° 2ª q. 122 ar 4 d. 3°. in solutionez 2ª confirmationis 2ª sgª

Conclusio

Predicte formez in prima rii productione depositia maa
no fuerunt producte sed ad Creationez totig fuerunt Concreate

Hac conclusio certatur expressa D. th. vt refert eius Pertinentia
tenet asserendo: et rationi gmBarrio et quidz expressis verbis, quibz potest probari
sicut ibi educit impze modez: illud prime producit per primum, manabunt
ga reponit in 2°, sed illud ga reponit vno generatione naturali est maa, ergo maa
est que proprie Creata et non positiz: ad 2° respondet sgª Doctr sic: ad 3m
dicendz ga ratio illa non probat ga sit maa non sit nisi per
Creationez, naz Creatio est productus totig esse, et non totez maa: vbi tenet art.
et de mgsa D. th. nonnisi Dubij

Pro hac 2ª actione aduerte gd ide sgª th. L p. q. 90 ar.
2° ad 2m explicat quid sit forma educta de
hai de potª maa subiti aliud est gm aliquid fieri actu gd prius fuerat in poti,
(in hoc enim recepthia vt tetat): requirit 2° D. th. gd ad hoc vt forma educatur de
potª maa, delineatur in illig potª materiali; Exgus manifeste sequit gd ad hoc

eductionis requirit pro hac conclusione maa alia eius expressa actio (vt dictum fuit d. precedenti n 26): ista autem actio ex parte agentis, vt sit eductio, non potest esse faciba maa (vt stat) sed requirit illa esse producta per aliam actionem in alio instanti non solum habere sed deberse loquendo debet esse terminus, a quo inde esse per loquendo in eductione debet intervenire transmutatio maa. Dicit (per se loquendo) predictationes infra adducendas

Lo Et ratio huius prioritatis terminorum est, quia actio per quam fit maa est simpliciter prior ipsa maa; at vt actio educiba forma ex nota maa est simpliciter posterior ipsa maa et presupponit ea esse extra causas efficientes Cuius maa non ponit fieri per propriam actionem, quia nequit habere vnum esse sed esse ideale, necesse est vt actio educiba forme presupponat per loquendo maa facta subiecta forma, a qua inde talis presupposita maa debet esse presupposita non solum ordine maa sed etiam ordine temporis: alias dum forma subiecta halet, illa quantitas qua educitur, et illa subiecta Lo maa producta esset in mul. instanti durationis

Ex quo fit et nota probatur et procedentia conclusionis) quod hoc ipso quod forma educatur de potentia maa non solum debet precedere loquendo intervenire transmutatio, sed quod talis forma debeat fieri ex vi actionis per quam transmutatur (et educibilis saltem) ptaa. Et ratio est quia cum forma educta sit media inter potentia maa et actum, ac proinde nec habeat, nec ponat naturaliter habere esse nisi deducta a maa et ab vnione cum illa Lo inde necessario vt ex vi eius actionis qua educitur, vnia per maa, necponit eis aliter communicari esse nisi vnigendo eam eidem maa, ac proinde etiam ex vi eius actionis transmutatiue maa. Et vnio etiam ex vi eius actionis transmutatiue debeat fieri

Quod autem actio educiba gratia est esse iuxta transmutabile maa stat: nam est eius ad speciei cum aliis eductionibus terminatis ad similes tres. Quis enim straminem negare posset quod si aqua naturaliter produceret ignem ex maa producta in modo mutatis, talis producibilis educibilis esset eius ad speciei cum ea qua modo educitur ex maa terminus precedentis: ante cedentia enim Lo simultatis in subiecto quo modo variare posset ad speciei actionis. Ubi actio qua sol illuminabit aerem in Lo instanti in quo tempore produci dicitur, esset debere ad speciei ab illa qua hodie illuminabit iuxta Ioannem

LL Maior conclusionis fere omnes probant ex illo Genesis in principio Deus creauit celum et terram. Et hoc asserunt intelligi. Et hanc asserunt esse sententiam Doctorum D. Thomas in hoc verba facere videtur, quibus dicunt impossibile significatione quod extra non requirat aliquid ad actum, sed nullum ad actum requiri quod tali actione

Sed certe gmbus longe probabilius sit predicta verba
ita esse intelligenda, tamq in obsequiū D. Hieronimi super ad.am respondē
rationē et ea ꝓpositione illig Lui, Ait enim Deus ille magnus ad egregios
2 et 4 Ps. Ps. magnus gmdo generatur Creari dicitur Vt patet Genesis 1.o ex.
12 Sed ratione probabiliori dico: partes prime nec fuit nec erit
producibile, sed ad productionē totius producibile, at Celum et Elementa creata
fuit Do formę illorum non fuerunt eadē sed create ad creationē totius:
maior est Dctē — p.o 46, Vbi dicit illa Vt iacet repetit et pluribus alijs
in locis, vt alibi exdictis, scilicet partes esse non habere esse sed ad existentiā
totius existere, Ergo haec maior probat Dctē. minor modis fieri
ordinatur ad esse, 2.o Cuius est esse, eius est fieri, et quorum totius est esse
ad existentiā alterius, Vt ex partibus ultimo) illorum totius erit producere ad produc
tionē alterius, sicut est totius Minor scilicet celum creari nec existere, quia hec ꝓpo
sitio ad productionē totius non pertinet ponere mām sicut prealia actionis, necesse est Vt totus
illum fiat ex nihilo sui ꝓximo inde Greek, quo quidē nec mām nec formā
nec quicquam aliud ad ipsum celum pertinens presupponit factā, sed mām celi
et Elementorum non presupponit factā prealiā actionē quia prime non potest
fieri nec fuit aliud totius prius ad cuius productionē ꝓducta fuerit Vltra
tamq) 3.o totius celum fuit factus ex nihilo sui ꝓximo per Creationē
firmatur et explicatur: na mām celi et Elementorum
non potuit esse Creata (Cum sit incorruptibilis) nec educta de potentia subiecti (Cum sit
2.m subiectum) 3.o fuit creata ad Creationē totius, patet sequela, ma exquo
Cap.e fuit ex nihilo, debuit actio ad illam terminata habere rationē Creatoris,
et ex quo Cap.e non subsistit prime sed ad subsistentiā totius, non fuit Creata prime
sed ad Creationē totius celi creata sit, et sequatur alia forma celorum creata
fuerunt, patet hec vltima sequela quia ad Creationē totius non sufficit Creatio
alia mām si semel forma deputata illi educitur Vt sitat =

13 Respondet A. aduersarij ad suas partiales actiones et existentias
et dicunt mām, Cum sit ens diminutum hoc in esse entitatis quin existentiam, sufficiens
actionē Creationis sibi propriā, et partialē quig mām quia forma et totius, cui actio
illa qua fit forma celi imbuerat mām productiua, et alias forma potest in suo
esse armari, non potuit non predicta actio esse ex presupposito subiecto saltim mām,
ac pro inde erit hoc mutatiua primus est esse ac per sequens educitus

Sed certe hec partialitatis actionum percipere negamus, eodem
modo potest impugnari quo D. ꝑ dictationis precedentis n. 9. et etiam D. 1. n. 23.
in quo probamus partialem existentiam et subsistentiam quasi omnia que fere
ibi dicimus eque probant impossibilitatem predicatarum actionum partialium, quas negamus
Vnius quidem acceptionis ingenerabilis omnis actio est Vltimo ad quem ordine agendi actionis

L4 Sed Gratis admittis (sed non recte) hic actoribus partia
libus aduersus non esse quos stranei vim arguunt, quia predicte actiones breuiter intente per
modum actionis et potius sicut earum, (vt ad multa fere ad omnibus stranei) exquisitum
una habilis actio nuncupatur sed in hoc casu actio productiua forme se habet ad mo
dum actionis, id est vere creatiua sicut actio productiua materie, patet vsque huc quia in
oppositione actionis et potius nobilior est actio, id est actio productiua forme sit nobilior
debet esse creatiua alias esse ignobilior

L5 Secundo probatur dicto: nam ad eductionem forme depositam
materie requiritur manutenentia causalitatis ipsius materie in fieri forme, sed in la pro
ductione nonest causalitas materie in fieri forme, id est nec forma educitur
ex illius potentia, minor probatur quia vt ait D. Tho. 2 phisicorum text. cap. 8. 6. tales
causalitas materie in fieri forme requirit esse nisi cum tali mutatione materie, ita
vt ex vi illius actionis tali mutetur materia, et tali sequat de nouo esse forme ad non
esse forme saltim pense loquendo (id fieri non potest nisi ingenerando materia pro
ducta per aliam actionem) sed in la veri productione hoc non stringit, id est la
promissa nam quia non presupponitur materia ~~cui~~ priuata forma, cui subiecta
meliorem quam ille pro sint le. et sine forma negueat esse subiecta =

Respondet stranei, id actionis mutationem non requiritur id materia
precedat in instanti reali sine tali, sed sufficit si precedat priorem naturam quia
prioritas materia sufficit ad hoc vt forma precedat materia in fieri vt ducimus
D. precedenti n. 16.

Sed stranei: nam licet hoc vltimum verum sit, attamen non potest
precedere materia prioritate naturae ad eductionem forme, nisi illa precedat priori
tate temporis pense loquendo, id sic probo: nam ad talem eductionem requiritur id pro
illo tempore materia precedat materia producta ex vi alterius actionis, sed in la pro
ductione hoc non stringit, id non potest educi forma deposita materia, nisi supe
natet producta cum antecedentia temporis minori probatur, quia vt supra relatum ex
D. Tho. la productio aliquid fit ex eo id non est pense nisi id habet esse pense
subsistens et (vt id) sed venit fit et non materia aut forma materiata, id ipsum
fit productio et creatio, patet vt ex vi actionis productibe fit creatio et pro
ductio.

Vnde aliud est loqui de eductione forme accidentalis, cuius subiectum ex re
quisitis producta per aliam actionem; et aliud de la prima productione forme
substantialis cuius subiectum non producitur per aliam actionem distinctam a actione
qua producitur forma adeo talis productio forme non potest esse eductio,
cum sit productio primi subiecti; Quare eductio necessario debet esse actio tran
sitiua

L6 Iterum arguit Aduersarius aduersus partialem actionem, que tali modo debet
impugnari. Et certe si fundamentum aliquid stranei aliquid stringit, plane probat id,

non solu de facto, Celu et terra non fuerut Creata, sed etiaz qd deputa absoluta non posit Deu Creari aliqd solu

Nomne Latet qd P. Vazquez dumorat hoc mo benigs, sed satis dure. Videbitur et incredibile bene sustinebu, prsertim qd sequeretur non posse Deu Creare aliqm qmlitate, siqui dz hoc esse habitu ju stitie exparribus: Et in nostra opinione tenete substaz tra materiale, habeat partes nullo substatiales, materiale ita posset Deus producere per creationez necessa. ipsa maaz tas et implicaret qd Deus per tras substantiationz aberteret solu panes in lapida quin faceret formaz Lapidis per eductionez, educto autez oponit tras substantiationez quo Notaz maaz et formaz aberlit, maliud, et educto supponit maaz ex qua forma educat, non tn ad eductionez forme sufficit qd forma fiat depz dez amaa, sed qd fiat per actionez depz dicta amaa

Vto arg Pe. nota qd duplicitr potuerut intelligere formaz depz deve amaa Primo qm a parte que simul cu forma attribuit productioni, quia forma non producitr nisi simul cu toto attribuit productioni, quia forma non producitr nisi simul cu toto sibi simul cu maa: et in hoc sensu recta forma depz det amaa ita et maa a forma quia forma Creatr simul cu maa, et maa Creatr actuata per formaz, et totus ex maa et forma absolute Creatr ex nihilo, recta duxerut aliqui more ductione Celi: Zo ita Pot maa sit Causa productionis forme, tamen Pot presupponatr per aliaz actionez productiua ad talez fieri formaz, quia tale fieri simpliciter est actio tras mutatiua que necessario requirit subiectu ex quo alterung actionis productiue, Pot. vo. Cui producitr equus, forma equi educitr de pot maa et in productione depz det amaa, non tn quia producitr tota maa, sed quia producitr ex presupposita maa, que ut sub onere presupponitr productioni forme Cui sit Causa materialis illig. Primo modo non sufficit Pot forma dicatr educi de pot maa, sed requiritr Zo mo in Lo modo depz dicta maa depz det a forma et nihilorung tamen Creatr et fit ex nihilo, quia non fit ex presupposito forma, ita Pot forma presupponatr productioni maaz, 2o dicitr forma absolute fit ex nihilo quibz depz dicat amaa tam a Conparte, et tm quam subiecto sue entitatis, quia non depz det ex illa tam quam ex subiecto presupposito ad eius productionez, sed tam a parte et subiecto qd simul cu forma producitr ex nihilo per eam actionez

Hec doctrina est maxime aduertenda quia non sufficit forma depz deve amaa Pot dicatr ex illig poste educi, sed requiritr Zo modo depz dicta, non educi forma ex maa, dz est qd fieri ex presupposito subiecto, et cui maa producitr simul cu forma, non presupponitr productioni forme, et sequitr tale fieri et productio est absolute ex nihilo, et non ex presupposito subiecto. Qd autez Zo ille modo non obstet Creationi, et ex quitr qd non sufficiat ad eductionez, ex eo manifeste sitat patrez p la allata

n. 46. qd nullo modo posideq Creare Angelu, nec anima rationalis na
licet sint substantie simplices finite in gntu non sunt ppositq ex maa et
forma, sunt tamq substantie ppositq ex maa et subsistentia, o implicat qd deq
Creat suppositu Angeli nisi ex maa et subsistentia, qd qm aliqua sit
a Veritate quis non videt; Et preterea Creatio Angeli et anime, nonne
simul est Creatio intellectq et Voluntatis. precipue si ponamq ea deq esse
actionq productiva essentie et proprietatu, et quibil omniu Angeliq et anime
sunt Causa materialis illoruq et reliquiu priores illis

19 Ad 1m ago m En 2 negoq am, et ad probationem dicoq maioreq
et ad minoreq dico qd quale est esse, est actionq fieri, qdo sunt omnes additiones requisite
ad successu et causalitatq in fieri, et sic non sequitur qd gntis forma dependeat in suo esse
maa qd actionq dependeat in fieri: quia Vt optime notabit Mazang prima p. q. 45
ar 4, ad actionem requiritur qd maa precedat ex actionis productq, qd
in 1a productu ne non ultimo fit

Pergit patet ad 1m, de formatione et ad 2m Rq qd productio est totiq ppositi, certu est qd producit formam Unitq maa, sed hoc non sufficit
ad eductionem, sed requiritur qd talis productus sit Unitio cu prius suppositu subiecto ex Vi
tem actionis; Unde illa propositio est Vera in hoc sensu, quoniam Deq produxit formam
Unitq maa

Quare Justa serie explicatq optima est ibi data solutio: ma eductio for
ma substantialis gntis est esse ex tra mutationem maa, ad q. adeo gntis est esse pcipi
subiectu, te pore precedes. Quare in quo patio En 3. supponit qd debet probare, scilicet
qd detur subiectu subitq habe solu maa precedes saltim pore Ex qua do: Nam hoc modo
supponendo non dubitamq qd educeretur forma de potia illiq. Quare approbamq io
lutionem ibi assignatam huic in suo nodo.

20 Ad ea ad rationem huiq solutionis En 4 admitto qd libi
educitur forma Vermis ex maa solu maa preparata, sed hoc est peraccidens, et
tali eductio gntis est esse, erat tra mutationem maa, (Cu non sit productus tali
maa) gntis de facto non tra mutet; Quis enim neq et actionem illa productiva
vermis esse ex ratione Cuius illa qua generatio sit mutatio maa te pore precu
pota. Producitur aute peraccidens maa illa per propria actionem gntis pos
sui sub forma quia maa La panis qua erat subtilis et hoc qd debuit esse per ebul
tionem ignis lohq q. subitaneis panis in Corpq Xpi, et quia solu fit ex indigen
tia ppositi ecomedi, necnon et accidentis naturalis qdo generatio est tale ppositu

21 Ad 2m En 5 negoq maioreq et negoq minoreq, ad probationem Vt
ibi dicit Rq qd Ptus Loco citato eiusde syllogismi intulit proposuit et resolvendu
in hunc modu: Ad 2m dicendu qd Creatio non dicit mutationem rei ppositq ex
principiis precisiuis, sed ppositu sic dictu Creari qd simul Cu omnibus suis prin
cipiis in esse producitur. Vbi (ut Videt) pone gntis ppositu ex principiis antecedentibus

intrinsecis impedire creationē, sed tantū oppositionē extrinsecā, quæ
fieri ēt ad ipsam creationē; Nam si Lm obstaret necessario maa Lo poterit creari, cum
natre expartibus existentibus. Unde quibuscunq; se per deperditionē aparitionē tantū ab extrinsecis
intrinsecis addi vel subtrahi, manentibus semper deperditibilibus tantū a causis
productionis: Et ideo licet istæ partes sint causæ istius essentiæ positis, non tamen
sunt causæ ejus in illo gdo unica actione producit, sed istius suæ ejectionis talis fieri
22 Ad 1tum. Et n.6. multi ad quæ sunt solutiones ibi alio nata, et g:
sati probabiliter; Sed mehercule negando ans, ad probationē dicendo maiorē, et negando mi
norē, et ad hujus probationē dico qd actio productiua et conservativa ignis et lignum ejus
nare perseverat licet non perseveret ignis et de facto non conservet peritia, quæ licet
fratres sit una actio virtualiter tamen est multiplex quo ad extrinseca, et sic potest
cessari respectu unius extrinseci et perseverare respectu alterius: Unde actio illa
conservativa maa sub existentia a forma de nobo producta immutata. Qd etiam
potest explicari in sententia: Nam unica actione creabit deitatem maa, et
tamen poterit aliquem eius pariter modo annihilare conservata alia, o. licet perseverando
actione producente maa et formam, poterit per eius formam conservativam maa
23 Dicet Lo: sicut maa Lo producitur per creationē, ita per illa
conservatur, sed istius doctrina esset vera, non conservaretur maa per creationē, Sed per
actionē terminatam de nobo ad illam formam de nobo productam, o. &c, Minor stat,
quia quod aliquo modo producitur, aliquo habet existere, sive existentia sit vera forte,
potentialis, dicis) ita illo conservatur aliquo ultimato eius existentia, sed hoc habet a causa
efficienti forma quæ habetur prestat existentia, o. illa conservatur maa
Negando maiorē et negando minorē, ad probationē
dico illo modo produci, qd prestat per se existentia illi, et etiam illo conservatur aliquo
per se ultimate existentia, non v. aliquo illa habet per accidens et obediential alterius:
et ita ultimo in causa efficienti formæ Eiusmodi de nobo quæ per accidens et obedi
entialiter illi est et Eiusmodi ignis v.g. privatur maa existentia: Et sic stat
in exemplo posito qdo una pars Eucharistiæ sacramentalis, et fit ex illis aliqua
portio naturalis=
24 Dices Z: sequi ex hoc exemplo maa Lam habere propriam exis
tentia, sequela patet, quia in illo casu maa producitur et conservatur per propriam
actionē ad ipsam tantum modo terminatam, sed actio conservativa talis est maa Ut
produceret rem quæ conservat si non inveniret producta, et actio productiua
producit illam de facto, o. maa Lo potest habere propriam existentia, patet
sequela, nam cum productio et fieri terminetur ad esse, illorum tantum est fieri
quorum est esse Et extra, o. si semel maa sit per propriam et peculiarem causam
adæquatam terminatam, poterit habere propriam existentia. L. si est negata propria existentia
nequibit per propriam et peculiarem actionem ad ipsam terminatam fieri =
Nec valet dicere qd existentia accidentalis et subsistentialis tantum

est ordinis ad productionem: Nam si esset ordinis sibi ipsi gratia certum est quod entitas quae per se terminat actionem productibilem potest etiam habere propriam existentiam sicuti et subsistentiam.

25 Dicitur tandem ad hanc Doctrinam: nam L. illa actio est totalis L. partialis: non totalis quia praecisse terminat ad partem nec etiam partialis quia actio partialis petit aliam actionem partialem tam quam partem sui: At in proposito nobis illius proprii existentiae non caderet talis actio partialis (quia illa per quam producitur forma de nobo adnexit etiam per se L. actionem huiusmodi) ac proinde est totalis. imo licet daretur actio partialis non posset haberi cum hac actione terminata ad materiam ut vidimus ex dictis n. 23

26 Ad obiectionem in n. 24 negatur consequentia ad cuius probationem dico quod dupliciter potest aliquid fieri. L. reservari per propriam actionem. L. ita ut per se fiat aut reservetur per illam ac proinde si per se per propriam fieri, L. ita ut tantum per accidens et ob indigentiam alterius scilicet prioris id obtineat, primum quia Iusta Circumstantias huic Concursui non potest aliter subveniri praedicta indigentia.

Licet 2. id quod fit per propriam actionem priori modo possit habere propriam existentiam non tamen quod fiat aut reservatur posteriori modo et per accidens; at materia producitur et reservatur hoc ultimo modo, quia primum debuit esse forma ad cuius reservationem reservabatur, et destructo L. corruptibili non erit per se anima sed per accidens. Ita reservatur per propriam actionem praecisse ob indigentiam prioris, et etiam ob indigentiam quia ad eius illud particulare introducendam nobam formam indivi et materia: cuius solus prioris aut aliud illud non indigeat communicetur materiae propriam existentiam (quia media forma solius quae de nobo producit aliud potest existere) ideo actio illa reservativa L. productiva materiae non communicat materiae propriam existentiam, quia talis actio potius ob indigentiam prioris et aliis et mensuratur, et ita solus terminat ad realem entitatem suscepti materiae L.

27 Quare ad hoc ut aliquid fiat L. conservetur per propriam actionem non est propria actio abstracta ab his duabus enumeratis, sabis est L. quod illa actio communicet propriam existentiam L. quod habeat necessario adiuncta aliam actionem, quae communicet formae, et existentiam dimanatam a tali forma: Unde et si materia negaretur terminare propriam actionem datae esse existentiae, bene tamen propriam actionem quae solus terminetur ad realem entitatem materiae, et habeat inviolabile nexum cum alia actione producente prioritatem, et in illo tributi materiae existentiae praedicti prioris: quia materia et habet propriam entitatem realem essentiae, per quam saltim per accidens) potest terminare illam actionem; et est capax existentiae dimanantis sola quod potuit. Ad postea explicandum regulis exemplo corruptibilis et sacramentalis, et obviis omnibus in materia L. quia quidem sola terminat actionem reservativam, et extali materia ad esse naturale producit prioritatem

28 Ad ultimam obiectionem in n. 25 illa actio esse totalis entitatis

Cui ita manet

Cuj sit ipsamet actio in mangi Dei et tamq; virtualiter magis et perfectius
ex parte hr, quare Cuj non sit fralis magis sicud ea ponunt contrarij ideo
non est et unione Cuj alia ex parte, sicut necessario desiderat altera actio quæ
producat formam et tribuat esse existentiæ, quia tam forma qm existentia sunt
necessaria ad verbalem maam

Solet etiam in hac disput. inquiri Vtrum una
forma possit informare duas maas, et una maa informari duplici forma,
sed ad hoc non possit sahi respondere vtrq. dufficiente eam maa
ex qua questione pendet vtraq; resolutio Promptum tamen videtur, in dicta
prosequamur probabilius judico implicare contradictionem et qd una forma informet
duplicem maam et qd una maa informetur duplici forma vtrq. ad propriam
Cuj: hec autem dicta sufficiant de hac disputata?
et deo primo libro philosophiæ; ad Laudem
omnipotentis dei, intemeratæq; per q.
Virginis Mariæ et ejus
sponsi Gabrielis Arcangeli
cujus nomine cor
datus sum
Fuit datata
hæc manu
die 1. junij
ann Dom.
1640

LIBER 9.

Phoru

Catara
1640.

Cum propria et precipua finis Le partis philosophie que in his octo libris continetur, sit ejus naturalis ipsorum perfecta cognitionem tradere, ideo per totum Arist. Libro precedenti de ipsis principijs ejus naturalis simpre et in esse rei, hoc est prout sub ordine et respectu ad operationes seu motus, diserunt: in hoc secundo libro de ipso ejus naturali prout est principium motus et quietis, ad q. adeo necesse est subtilis sermonis institut

Dividit autem Arist librum hoc (in quo ut ipse testatur totius philosophie fundamenta consistunt) in duas partes: in 1a assignat differentiam naa, et in quo res naturales ab artificialibus discriminentur ostendit; in 2a statuit diversitatem inter philosophiam et mathematicam; in 3 quatuor genera causarum enumerat et abominatus est eas ad effectus reducere, in his et ipsas inter se esse ambages causas ostendit; tandem in reliquis distinguit causas per se accidentales, scilicet casu et fortuna, et ultimo demonstrat naa ea esse propter finem et a quo cause necessitatem habeat; de his 3o disputationis instituimus

DISP. PRIMA

Dixi in hoc libro agere Arist de principio entis naturalis ~~mere~~ mente sic dicti, et nec antequam de illius partibus agamus, prius de naa quae est vas obiecti philosophie debemus disputare, sic autem fiet ab Arist. naa est principium et causa motus et quietis ejus in quo est 1o et per se et non secundum accidens = Cum igitur d. 1m libri predicta definitio sit legitima

D. 1, utr. p dicta diffo sit legit.?

Valde longa q. duplex est distatus. Primo significationes habentes nomen naa, et adhuc plures hoc nomen (naturale); Ut pix in recipiendo reperiatur bo cabula adeo equivoca, quare Ut equivoca bonum efficiat ex pluribus, quas adducit moderni, precipuas et magis in usu esse communis datas significationes adducemus: 1o accipitur naa pro conceptu obiectivo et quidditate rei quae per definitionem explicatur, ubi videtur vera res libenter, qualiter dicimus solet talis esse naa necessaria et entis rationis; talis entis realis positivi, in quo sensu modo naa accipitur 2o radicem aquam dimanans proprietates et passiones; 3o sumitur naa pro totalitate lectionis et universitate rerum, qualiter dicimus aliquid esse de re in rerum naa: 3o pro ordine causarum naturalium, quae sunt inclinationes et virtutes naturales operantes, iuxta quam acceptionem communiter dicitur minera esse ejus opus esse illud quod ipsius naa vires excedit: 4 Justa d. th. 1. q. 29 ar 1 sumitur pro prima naa pro nalibitate quae est generalis vivens ita quod naa dicitur analogice et quasi naturaliter; et quia generalius vivens procedit a principio extrinseco, derivatur est nomen (naa) ad significandum principium intrinsecum motus: Hoc

est quidditas

1ª quinta accepcio nãe, 1m̃ gm̃ diffinitr abstrait predictã diffinitionẽ

2 Deinde aduerte qd hoc nomẽ (naturale) 2º sumitr pro
qd oppositr supr naturale, ingua rideratione dicitr ens naturali quid quidditatiue
ab aĝte naturali viribꝫ nature licet alias sit liberũ licite vicioſe libe
non: 2º sumitr naturale pro vt oppositr extra liberũ et morale, ingua
accepcione aplaĝr ẽntiter naturalr operationes illegue liberę nominr:
3º sumitr ęs naturale non solũ pro re non libera, sed etiã prout qua
ĝ per se sit eodẽ modo, vt multa ĝ homines qui in hoc distinguntr a
multis animã: 4º sumitr naturale pro vt oppositr casuali, quo modo tenetur
in bello actꝰ diciꝫ a casu non dicitr naturali, sed causali, cuius tit effectꝰ contingens
et innatus: 5º accipitr naturale pro vt oppositr voluntario, quia voluntarium dicitr qd est
a principio intrinseco cum cognitione, ingua accepcione operationes brutorũ non dicuntr
naturales sed voluntarię; 6º sumitr naturale pro vt oppositr artificiali: 7º pro
vt oppositr violento, quia violentꝰ est extra nãe subiecti, naturale vº 7m̃ nãe illius,
vt calor dicitr naturalis igni, et violentꝰ aque: tẽ dr pro vt ad presens alienat sumi
turr ęs naturale pro enti composito substãtiali, qualeq; in se habet principiũ motꝰ et
quietis. his 6º suppositis

conclussio

3 Recta historia dicẽdi cum nostꝝ philosophis predictã diffi
nitionẽ esse legitimã.

Hocto explicatu ne esset petitio principii probationis; premitr 1º (ex prima
loco oratoris, ingua conuenit nãe cum probatione, sed aditr qd sit causa propter
abilla distinguitr; nãe et si multa tãe aliãe qm̃ aprobatione procedat, attamẽ probatio
non habet aliqua in fluxu in illa secũdo nãe, et ideo dicitr qd sit causa multa

4 Sed obijcies tractãs particulã: nã omnis causa efficiens
2º modo ponitr in diffinitione particulã (principium) patet sequela quia datur in cau
sis reptitio, sicut dicitur in diffinitione hominis: est animal rationale

Ad negãdã sequelã, eta probationẽ dico qd sepe contingit
pia nomina explicãda aliquas breues thomiter loco exercitij aliquas di
ffinitiones hãt, et in hac diffinitione causa supponit pro breui vita ęs primi principij ad esse
causę, pro tanto supponit prototo substituto entali breui, et sic non datur inconueniens

5 Per particulã (multa) intelligo qd multa physica seu naturalia
physica, que nihil aliud sunt qm̃ operatus materialis recepta in materiali subiecto
per particulã (quiete) intelligo esse quietẽ prohibẽ et non prohibere. proquo
aduerte qd quies dupliciter accipi potest, 1º prohibere scilicet procamera multa:
2º prohibere pro tuto multa, scilicet pro aliqua reali et prohibẽ aliquale quę per motꝰ
adquiritur, qua prius ęs quiescit vt illud (vbi, seu loco que habet Gratia in
celo dicitr quies illorũ) quia cũ grade adquirit celestis naturaliter quiescit;
et sic cum videt regalem tale Italię habere perfectum et in illa quiescere, quere
ligra dicitr et causa, et ipsa est nãe

Cetera hec quę particula non parũ difficultatis

videatur L. facia ingerere nisi tm quia in celo vere est naa, quando quidē est naturale
et tame in eo non est quies immo secta Arist. necesse potest. Cu talis motꝰ sit
perpetuus: hꝫ quia tota terre globꝰ habet inse naā, et tamē ℓm se totus nunq̄m
mobetr nec mo bem potest ac proinde non erit in ea principiū motꝰ, q d de
celo in primo dicendum est naturā sicut in perpetua quiete futurū est, n ta
principiū motꝰ Caret; alioquin frustra tale principiū haberet; naa
frustra est pt. quanequit reduci ad actū, 3° naa non bene definit per hoc
q d sit principiū motꝰ et quietis

Propter hoc aro aliqui affirmat partialē, et,
non esse accipiēda copulatiue sed diuisiue quasi sit sensꝰ naā esse causa motꝰ
L. quietis, talitr vt vbi fuerit motꝰ sit causa motꝰ, vbi vō sola quies erit naa solius
causa quietis. Q d dicit solū propter corpora inanimata relata, naā cetera corpora
certū est esse simul causa motꝰ et quietis =

Sed licet hoc sit valde probabile probabiliꝰ tamē dicunt
alij naā ibe celestē ibe sublimare esse principiū nobile motꝰ sed etiā quie
tis. Q d dupliciter explicari potest: 1° ita vt in actu 2° nullū sit ens naturale
q d non mobeatr et quiescat ℓm locū: 2° ita vt in actu 1° nullū sit ens naturale
q d non habeat inse principiū motꝰ nec quietis. 3° quia ad 1m certū est illud
non esse necessariū ad rationē naā, quia naa non ideo dicit principiū motꝰ
et quietis, quia actu causat motū et quietē, sed quia causare potest, naā mobile
dicitr tale, non quia actu causat sed quia motꝰ potest causare et recipere

Sed contrā (vt dicit) hoc non sit necessariū ad rationē
naā probatr sic hilomin nullū esse ens naturale q d non mobeatr et quies
cat: naā motꝰ non potest esse nisi sequatr quies, nec quies nisi precesserit
motꝰ ibe mutatiō a aliqua, 3° impossibile est q d naa alicui enti sit prin
cipiū motꝰ et non quietis et extra ām probatr 1° quo ad vltimū partē, quia
quies essentialiter hꝫ motꝰ, et motꝰ habet pro suo primario quietē, 2° non potest
proficere motꝰ a naa nisi ab ea elicia proficiat quies. 1. extra: 2° probatr
ām quoad 1m partē, naā etiā si 1m mobile semper mobeatr, semper tamē est
in loco non solū ℓm se totus sed etiā ℓm minoratas partes, quia quilibet pars
in qua habet mutatiō esse habet sum, vbi q d licet continuo pereat continuo etiā
acquiritr, adq. adeo ea per habet aliquē tū motꝰ quē tū nomine quietis iuxta.

In 2° vō segu probatr: quia omne ens naturale habet
determinatū motū naturale et hoc tempus potest quiescere, 3° 1. est nullū
1. extra illud, vbi illo 2° si abstrahatr ab illo naturaliter mobile habet ab alto
impedimento, 3° in actu 1° habet inse principiū motꝰ et quietis: in 3° sit extra
illud et remobeatr proibeas, necessariō mobile habet ad illud et ibi quiescet

Vnde ad arm in oppositū 2 n 3° sedo maiorē et distinguo
minorē, in celo non est quies permanēs aut etiā pribatiua sedo minorē,
possibilis nego minorē et sequelā 3 ea, in fine in forti quia ad rationē
naā sufficit

mata ⁊ sufficit quies ponibilis que est ariesphalis trq motq

Ad secundū probatiuus Rō 1º. qd ombis celi ⁊ empirei ⁊ terre ⁊ quicquid mota sint habent tamē principium intrinsecum motq: nā si celi extrahuntur vbi nunc sunt ponerentur, naturaliter ad illum moberentur, sicut de terra; quare vt talis potest nondicatur frustranea non requiritur qd defectus sit reductus ad actum, sed sufficit qd ex se possit reduci =

Vel 2º Rō qd quo celi empirei et terra creatarum adquisierunt per simplicem emanationem ipsius motus vbi qd modo habent quia emanato aliquatus potest apelari mutatio: Et sic celi et terra sunt principium motq et quietis

Sed obijcies ista hec secunda explicatio huius partis ⁊ nāa est determinata ad vnum, nā in hoc differt ab ente libero, q debet diffiniri per motum ⁊ quietem et non per vnum =

Rō distinguendo ans, nāa est determinata ad vnum idest non est libera nec operatur cum in ordine tranſeat ans, est determinata ad vnum, idest vnum solum effectum efficere potest meo ans et sequentia, quia nāa quia naturaliter et necessario operatur et non libere ultima potest efficere plures effectus sicut patet in igne producente calorem et sic citatis) precipue cum effectus regulariter se ordinate vt motus et quies

Secundo obijcies hec diffinitio data per opposita subiecti per motum et quietem q non est legitima =

Rō negando ans quia motus et quies non sunt opposita quies sumatur positiue prout motus, sumpto formaliter per motum adquisitio, nā ista et trq non opponuntur, et sic diffinitio non data per oppositum =

Vel 2º Rō non esse inconueniens diffinire aliqua per oppositum in obliquo, vt dicamus, subiectum huius mutationis esse qd transitat esse priuatiuum ad non esse priuatiuum: et ratio huius est quia sic non affirmatur oppositum de diffinito, sed affirmatur de illo qd est subiectum oppositum

Adhuc preterea in diffinitione particulari (cuius inquisitum) percipiendum est quales debeant esse motus illi, cuius nāa est principium

Circa qd exprimam explicatum dicentes secundum huius partis esse qd nāa est principium motus illius entis, inquo ipse motus, sibi talis motus sit in eodem principio sibi non: quia ille inquo est, apelatur supra motus et quietis, non supra principium et causa, ita vt non sit sensus nāa esse principium motus interni, sed esse principium internum motus, sibi quo mobile primo naturale, inquo est illa nāa, sibi quo mobile aliud =

Ceterum hec explicatio reijcitur quia aliter se haberet qd nāa subtractione nature esset principium motus circularis, qd est falsum, inque de nāa subtractione talis solum potest esse principium motus naturalis, se

quia probatr quia cale facio ignis recepta in aqua est violenta illi, et nihilo minus oritr a principio intrinseco ignis, q̃ sibi hoc sufficit ad rationẽ naãe naã sub ratione talis erit principium motꝰ violenti.

Unde Deus et Angeli habent in se principium intrinsecum motꝰ in alio, et tamen non sunt naã q̃ non sufficit ad rationẽ naãe qd sit intrinsecum principium motꝰ in alio.

L3 Quare locutionis istius illi particule est naã de bene esse principium intrinsecum motꝰ et quietis, talitr vt principium illud sit intrinsecum entis qd mobilis et quietis.

L4 Sed dices itur haec particula: naturale est ignis cale facere aqm, q̃ illa cale factio est naãa, ergo qd est naturale naãa oritr, sicut qd artificiale abarte, q̃ naã non solum est principium motꝰ interni sed etiã externi, adeo male imitatr illa particula ad motꝰ quietis in illo in quo est ipsa naã.

R. qd sicut naturale multis modis sumitr (vt vidimus) scilicet prout distinguitr ab artificiali, libero &c: ita etiã frequentr accipitr pro vt significat id qd est iusta inclinationẽ et proportionem alicui rei, quo pacto dicimus qd est naturale bono communicare se, et Angelo intelligere seipsum. hoc posito dico qd omnis ignis est naturale communicare se, pro vt naturale significat id, qd est ꝺm inclinationem rei, non tamen prout naturale hic sumitr, idest prout naãa vt naã est, in illa accepcione, in qua illa sumit Arist, quia naãa ꝺm hanc considerationem talem importat principium motꝰ interni, quia vt sic non sibi habet esse motibile precise, sed solum esse mobile vt mobile, et sic requiritr qd talitr sit principium motꝰ, vt per motꝰ ipsum ens naturale mobeatr.

Ponitr ulterius in eadem diffinitione illa particula (primo) vt denotetr naãa non vt cuius esse principium motꝰ sed ꝺm esse radicale principium (quo). Unde per hoc excluditr principia proxima et instrumentalia motꝰ et quietis, vt Grammatica in orabili, Lectio in lectibili, quae et si sint principia motꝰ, non tamen radicalia ac per inde necessitãa.

Dicitur quia naã non est vt cuius principium radicale, sed hoc illi per se et non per accidens debuit, ideo additr ultima pars talis (per se, et non ꝺm accidens), per quam hoc ipsum denotatr; et per eam distinguitr ab arte: sic quia ars non est principium radicale vt videre est in arte Cantandi: sic etiã quia per accidens solet esse principium motꝰ cui in quo est talis ars, vt si timeat qd aliquis medicus sit causa sanitatis sibi ipsi, sic est principium sanitatis cui in quo est per accidens, quia non sanatr in membris medicus sed in membris infirmis.

Et non superfluit particula (primo) neq̃ particula (per se) omnibus hoc ipso qd est primum principium debeat esse per se et vltra. Non in quo superfluit, quia hoc maioris claritatis gratia ponitr: et precipue vt denotetur

Venire

Conbenire naã esse principiũ molq̃ nonquacunq̃. persicitate sed omnimoda, idest non ratione alicuiq̃ predicati superioris, sicut esse sensibile obenit homini, sed ratione proprij et specifici, ut rationale obenit homini =

16 Sed dices plura sunt opera naã quã per artẽ fiũt, 3° male ars excludit a ratione naã, ãns probatr: hz ex illo exodi. 7. Ut scitis Magos per artẽ serpentes edidisse: hz quia per artẽ chimicã fit Aurũ, 3° ars efficit opera naã

Rñeo 2do ãns ad 1m probationẽ ad mitto utra aliquos serpentes illos esse veros; Ceterũ industria de monum productos, nonquia ars ibi immediate fecerit, sed quia aplicuit aliqua principia naturalia scilicet semina Colecta, et alia aquibꝫ illi effectꝰ immediate originatr. Et qua doctrina utat ad 2m probationẽ de arte Chimica, fatẽr enim Aurũ aplicando achiba naturalia passibi naturalibꝫ, et sic in omnibꝫ his naã est principium radicale et per se illiꝰ molq̃ et quidditatiue subiectꝰ in quo est 1° et per se 2°

17 Ex dictis utat bonitas distinctionis Aristi, et probatr: naã ens mobile habet inclinationẽ ad propriã perfectionẽ adquirendã, 3° est in eo principium quoddã in natu per se intrinsecum molq̃, quo talis perfectio se quitur; sed istud est naã, 3° illa est principium molq̃ et quidditatiue subiectꝰ in quo est 1° et per se et non 1m accidẽs; an anima prout rationalis sit natura

An. Anima prout rationalis sit natura

18 Sed qñtũ in explicatione cuiuscunq̃. partiũ huius distinctionis opus sunt aliqua impugnationẽ aduersus illã illiusq̃. dubitandum, ulterius utra bonitate illiꝰ sic arguimentor: Anima cha ut rationalis participat rationẽ naã et tamen ut rationalis non est Causa molq̃ cui nquo est modo explicato, 3° hec distinctio non est legitima, maior probatr ex 8. Metha. Lp. q. 12 ar 1. quia anima rationalis sm gradũ ultimum est vera et naturalis forma hominis, 3° est vera naã, Consequentia patet et ãns est de fide quia sic diffinitũ fuit in Concilio Lateranensi sub Leone decimo: et utat ratione: quia anima quatenꝰ rationalis sufficit homini diuersis especiebus accidentium animatibꝫ, 3° est vera et naturalis forma illiꝰ; minor 3° principalis probatr, quia naã sm hoc diffinitum debet esse principium molq̃ physicum et materiale, sed anima rationalis ut rationalis non est principium huiusmodi molq̃ 3° la minor probatr quia anima rationalis ut rationalis solum est principium intellectionis et volitionis, sed intellectio et volitio sunt omnino spirituales 3° la

Rñ secundo maiorẽ et negando minorẽ, ad cuius probationẽ aliqui respondent distinguendo duplicem statum animę, alterum separatum a corpore, alterum in coniunctione ad corpus, et ita dicũ qd anima in statu separationis non est naã

non est naa respectu intellectionis, eo qd talis molq nullatenq pendet a naa et ita philice dici non potest: Extra in statu immersionis dicunt esse naz, quia pro hoc statu actq intellectionis et volitionis dependent a naa, eo qd exercetur depz dare a naa sensibili, seu depz detrab operatione sensibili spastatie, seq motui alterq. sensuq, et sic tales actq philici et naturales apellari possunt =

Dicendu nonpossumus hanc doctrina et rdeo illaz in nullo nat: quia naa Vt transradicalis dicit ens privationis molq fisici et materialis, sed intellectq et volitio nonnt molq philici et materialis inse, etiaz in statu immersionis in corpore, 2° anima non est naa quatenq est principiu horuz actuu, probatr minor quia actq intellectionis et volitionis etiaz pro hoc statu sunt eiusdq rationis, ac in statu separationis, et ita in materiales, 3° si anima non potest dici naa in ordine ad illos in statu separationis, neq. etiaz pro hoc statu =

Nec refert si dicat illos actus esse immateriales quoad subtractia, et materiales quoad modu, quia pro hoc statu sunt de pendentes a principio materiali. Naz ita est quia non solu subtractia horuz actuu, sed etiaz modq quilibet ipsius immaterialis est spiritualis, quia dependentia qmhabent are materiali (hoc est ab operatione sensitiq) solu est taq qm ab instrumento minuitrate, et ita tm sunt in materiales et in existentia manent, adq. indivisibiles, licet nullatenq a principio materiali dependerent: Unde sm omne intrinsecu qd habent pro hoc statu sunt prorsq eiusdq rationis ac in statu separationis, adq adeo ipso illo statu non possunt reducere ad rationeq naz neq. etiaz pro illo: 2° Quare aliter et melius ad arom in 48 dr. Iusta doctrina qm tenuit D. tho. 1. p. q. 75. ar. 2 ad 2m. qd anima potest intelligere. 1. pro Vt est precise principiu intellectionis et volitionis: 2. pro Vt est principiu vitq, sensitionis, locomotionis. Et licet in 2a 2dicte relatione non habeat rationeq naq penitus tamen in secunda: qd sufficit ad hoc Vt etiaz qualenq rationalis dicatr naa, quia isti molq etiaz si materiales sint, proprietatibus anima Vt rationalis est; et ad hoc Vt aliquid sit naa non est necesse qd in ordine ad omnem molq sit naa, Vt patet in actione tranziente, in ordine ad qm forma non dicitr naa (Vt dicemq D. sequenti) sed sufficit qd in ordine ad aliquod molq tale rationeq sortiri valeat, duq modo tale molq radicetr in illa sm illu gradu sm quez rationeq naa participat; qd quidez in benitr in anima Vt rationalis est; D. 2m. Unu naa dicitr in ratione naq per principia actiua, passiua. 1. frate molq. et anima naa. et forma sint naturae = = 1111 = = 111 =

Dub. 2. An naa Constituatr in ratione naq per principium actiuum passiuum, 1. frate molq. & anima naa & forma sint naa; d. precedenti

Dubio primo dicit solet statuimq naã esse principiũ et causa motq
et quietis, nunc autẽ inquirimq qm ratõe principij aliquare respectu motq et quietis debeat habere vt bene dicat naã

Proquo aduerte qd triplic̃r res aliqua potest esse principiũ motq: 1o modo qdo naã habet se vt principiũ actiũ intrinsecũ, et principale motq vt vibetia habet inse principiũ intrinsecũ motus vitalis, scilicet augmentationis sensationis &c. ad quas operationes secundũ hoc est moueri ab alio, sed ipsa mouet se qd est proprie vibere: Secundo modo habet se naã mere passiua respectu motq et quietis hoc est omnino carẽs principio intrinseco actiuo talis motq et quietis, et hoc ex naã sua scilicet moueri et perfici paitue per motũ proueniẽtẽ ab alio extrinseco, quo modo cẽlum ex naã sua potest moueri ab intellectu qui sibi assistẽte, nã cẽlum habet nullã intrinsecã virtutẽ habet actiuã respectu talis motq: tertio modo dicit naã principiũ motq, qd nec sit principiũ actiũ principale secundũ vibetia, nec pure passiue sicut cẽlum, sed tertio ratõe participat qualit corpora grabia et lebia mouetur ad generatẽ vt dicit solet. 1. Philosophũ = Explicat quomodo grabia et lebia mouetur ad generatẽ

Explic quomodo Grabia et lebia mouetur ad generatẽ

Et circa hoc 2o aduerte qd ad huiusmodi corpora sublimiat cũ vibetibus in hoc qd sint principia actiua motus nonquidẽ proxima et immediata sed pro tũ mediis virtutibus actiuis impressis a suis radicatis; differunt tamẽ in hoc qd forma substantialis in vibetibus non solũ est principiũ remotũ et radicale, sed etiã principale respectu suorũ motuũ naturaliũ, non tamẽ forme inanimatorũ quãuis sint principiũ actiũ remotũ et radicale, quatenus media virtute actiua inesse eis radicata operatur, non tamẽ principale; hoc enim vt optime dicit D. Th. primo sũmi dicit generatis talia corpora

Et ratio quare huius discriminis esse potest: quia tales motus vitales non requirunt ad suũ vitalis per fectionẽ et complemẽtũ, quatenus vibetes habent esse simpliciter per exercitationẽ: nã tũ nutritionis &c. supponit aliquid esse deperditũ proprie substantialiter actione caloris naturalis humidi &c. parcialis, et ordinatur ad illud reparandũ, et cũ tũ qui generatur, vt tũ generationis, non amittat aliquid de suo esse, hinc est qd ad generationẽ non pertinet aliquid restaurare. Similiter tũ augmentationis, quietis maior omnibus, non est necessariũ ad habendũ esse simpliciter, sed ad exercendas alias operationes debito modo, et sic est extra tũ generationis, et ex regnali tũ motus vitalis non cernitur quasi proprietates vibetium nec tribuuntur generatis, sed ipsa vibetia mouent se, et in hoc qd moueant se actibe habent substantiã suã per fectionẽ

Inanimata autẽ non in motu seu quiete habent substantiã suã per fectionẽ, vt grabia in loco inferiori, et lebia in superiori: ex quo proberunt vt suarum sedis separatis, magno impetu et in pulsu ad sua loca moueantur.

reberbuntur; quare talis quies et per accidens est propria passio. L. quasi passio et quasi naturalis proprietas debita lebitis et grabitis ad modum quo rectitudo passionem que ad propriam et naturalem statum sue nature requiruntur: Unde secundum tributum generatis alia que ex q. passio pertinet ad perfectionem rei naturalis secundum principio principali: similiter et obliquatio grabium in loco inferiori et lebium in superiori (quorum dat forma, dat similiter inclinatio ad formam): quare talis motus tributur generatis quo adquuntur obliquatio talium principalium causis; lebitati vo et grabitati tanquam principio proximo et instrumentali: forme autem substantiali inanimatorum tanquam principio actibo grati, aqua forma tanquam radice oriuntur et lebitas procedit et dimanat. Unde forma inanimatorum respectu talium motuum dicitur principium grate.

2do inquirimus est an talis natus naturaliter habeat per rationem principii actibi, patibi aut gratis motus; et ad quemlibet ex his principiis videtur posse talis natus nari. Ex cuius resolutione habebit an naa et qua debeat dici naa

4 Inquiare Vasquez L 2e Disp. 25 n. 22 affirmat naa naturaliter per hoc quod sit principium actibum motus

Et probatur 1o: quia naa dicitur tali per ordinem ad motum physicum et naturalem, sed motus non dicitur naturalis per ordinem ad principium patibum sed actibum, ergo naa solum est principium actibum motus, minor probatur, quia calefactio existens in igne non dicitur naturaliter illi ratione naa sed ratione forme et principii actibi ergo Ex. axioma probatur ab inconveniens quia alias sequeretur quod motus calefactionis receptus in aqua esset illi naturalis et non violentus quod est inconveniens physicorum per 3o Ex. sequela probatur quia physicum habet intrinsecum pendet a principio patibo, igitur Justa Aristotelis est actus existens in pote. probatur in potentia, recipibili ad illum. L. ad sumptas Justa varias opiniones/ 2o quod ad rationem motus naturalis sufficit quod sit a principio patibo, omnis motus absolute exist naturalis et non violentus

3 Confirmatur Lo quia naturale et violentum opponuntur, sed violentum solum dicitur talis respectu principii extrinsece existentis, ergo naturale dicitur tale quod est a principio intrinseco actibo ratione patet quia unumquodque eadem est disciplina

3 confirmatur 2o: Calor non dicitur violentus aqua ratione quia est ultra naturalem eius inclinationem, frigiditas vo dicitur naturalis aqua quia est ultra talem inclinationem, sed calor non est ultra inclinationem patibam aqua sed ultra actibam talem, ergo frigiditas non dicitur naturalis quia est ultra inclinationem patibam, sed actibam patet sequela quia naturale et violentum contingunt opposita debet ad eadem respectum eiusdem, et minor probatur, quia forma et motus ad illam non opponuntur ratione potentie recipibilis et patibis, sed potius illam expostulat, ergo calor non est ultra inclinationem patibam aqua, quamquam est receptibilis in ipsa, ergo non erit ultra inclinationem actibam, quatenus opponitur frigiditati quam aqua ratione forme expostulat

5 Secundo probatur quia principium patibum subratione talis esset naa requiretur

maa, sequeretr cha maa esse maa, sequeq; est falsu 2° &c., minor probatr ma, aliaq; nullq
molq esset violeta, qd est falsu, hec sequela patet. quia illq dicimq motq naturale
quiesit, sm inclinationq maa, sed omnes motq sunt sm inclinationq maa, 2° omnes
sunt naturales et nullq violeta, minor probatr. Iq quia maa exse indifferes est
ad omnes illos neeq. aligni motq ei repugnat nisi ratione forme, cui adiuncta est:
hq etiq quia cq maa equq inclinatr ad omnes formas, equa cha dicit inclina-
tionq ad quosdis motq abeis dimanantes.

6 Secunda seq precedentis opponitr ait motq dicit naturaleq res
pectu principij paribe talisq idest quia obenit rei sm inclinationq paribus ibi naturaleq
adq. adeo maa solu dicit principiu paribus motq: ita Alberta magnq 2 physico
tractatu Lo Capo 2, et Scotq in 2o distn 18 et plures alij=

Et probatr quia qdo dicitr qd primu principiu achibus participat
ratioq maa; -L- tale principiu achibus est simul sufficibus motq -L- non, neutru
dicit potest 2da, minor quo ad Lm partem probatr quia esse simul principiu achibus
et paribus sunt rationes inter se oppositas et repugnantes sicut agere et pati, adq. adeo
non possunt eide principio obenire respectu eisdeq motq: quo ad 2m partem etia pro
batr quia maa debet esse primu principiu motq eiq inquo est, talis ut motq regulatr
in principio et lingh (hoc enim denotat illa particula seiq inquo est ut dixi mq)
os si principiu achibus non elicit motq tales et simul illq recipiat, non erit maa

3a seq ait quodlibet ex his principijs scilicet achibus paribus
et frustr participare ratioq maa: hec est Aristt et V. tis. et iq omnes inter
philosophi.

Et pro illq intellectu dicta premittenda est aliqualis notitia violeti, qd quidq
ex Aristt ita diffinitr: violetu est illud qd est principiu extrinsecu passionem
contrarie vim, idest renitente et reluctante inclinationi pati ad oppositu: nam illa
particula, passionem contrarie vim, non est intelligenda de mere paribe, ita ut ad ratioq
violeti sufficiat qd subiectu mere paribe sehabeat, absq: eo qd preter eam aliqm vim
talem achibam respectu ipsius violeti, sed amplius requiritr qd passu resistat motui qui
violetu dicitr, et reluctet per oppositu inclinationi, aliaq sequeret violentia super
naturalem in rebus animatis esse illi violentiam et illuminationem aeris esse etiam violentiam
violetu, sicut dicitr nec anima presentat aliqm vim achibam respectu talis infusionis
nec aer respectu illuminationis, sed mere paribe sehabent; hoc autq est falsum
sitat quia -L- motq recepti in subiecto qd nullam vim affert, obenit illi sm sua
inclinationq -L- est thesilla; -L- tales probr illa -L- suprallata: si Lo modo
obeniat erit naturalis si 2o modo in eo recipitr erit violeta quia recipitr
aliena te et repugnante passu sm propria inclinationq; si 3o modo adueniat
nec violetu nec naturalis dici potest sed preter naturalis -L- supernaturalis.
Verba ioih illa, passu non contrarie vim, non sunt intelligenda ita ut passu mere
paribe sehabet

paribꝰ ꝺ habeat ꝛꝺ ampliꝰ requirit ꝺ patꝫ ꝛeluceꝫ =

Ex quo colligo motꝰ aut ꝺformaꝫ ꝺiciꝫ naturaliꝫ respectu alicuiꝰ subiecti ꝺdo est ꝑm inclinationꝫ et aptitꝫ illiꝰ : et violentꝰ ꝺdo est extra talꝫ inclinationꝫ quia violentꝰ ꝛꝫ per est malꝰ et ꝺstructibꝫ rei : naturale v°. est bonꝫ et perfectibꝫ illiꝰ : inquacuꝫq; cuiꝰq; entitate est inclinatiꝰ et aptitꝫ ad propriꝫ bonꝫ et perfectionꝫ sibi debitaꝫ, et est ehaꝫ inclinatiꝰ ratione cuiꝰ suꝰ est malꝰ et ꝺstructibꝫ propriboni et perfectionis

Ex quo vlteriꝰ colligo ꝺ rāo videlꝫ et naturalis, notabre distat ꝺ respectibꝰ quia ide motꝰ et eadē forma potest esse bonꝫ vniꝰ subi et malꝫ alteriꝰ et potest esse vt motꝰ qui ignis est naturalis, sit alteri violentꝰ. 2.o. Cale factiꝰ et Calor competunt igni naturaliter, violenter aquꝫ quꝫ ratione propriꝫ inclinatus ꝛit ad frigiditatē Calori resistit, sit 3.o

Prima conclussio

Primaꝫ paribꝰ motꝰ ei ingnus est subiectꝫ mātē 1ª Vere et propriꝫ partiꝫ pat ratione mātē : nontaliꝫ respectu illoꝝ motuꝝ quos est naturaliter forma gn habet sed ehaꝫ illoꝝ qui ꝺponit illaꝫ ad quam libet forma

1ta Arist ꝺbidaꝫ mātē ꝫ mātē et formaꝫ, quꝫ sequitr

Q. 8th. Cuꝫ suis : et probatr quo ad 1ª. partē ; naꝫ mātē 1ª est priꝫ ei quꝫ et causa motꝰ ei in quo est 2.o est mātē, sequelꝫ patet et ꝺm probatr, naꝫ motꝰ physicꝰ gn bri ꝺ mq ꝺ recipiatr in toto aptitꝫ (vt in subiecto totali quod) recipitr in mātē sicut in subiecto quo, naꝫ sicut ipsa habet esse 1ª subiectꝫ nonsine quo aliud ita esse 1ª et esse causa materialis motꝰ illiꝰ entis, in quo est ipsa mātē, ac pro inde vere erit mātē

Secunda ehaꝫ pars probatr : quia illa motꝰ est naturalis alicuiꝰ quia est ꝑm inclinationꝫ eiꝰ naturalꝫ, sed quilibet motꝰ physicꝰ ꝺponꝫ mātē ad aliam formaꝫ est ꝑm eiꝰ inclinationꝫ naturalꝫ, cuꝫ mātē (vt ꝺcimus 1.o physicoꝝ) habeat inclinationꝫ ad qmlibet formaꝫ generabilꝫ 2.o talis motꝰ erit naturalis, et ipsa mātē respectu illiꝰ ꝺcti mātē

3.a Prima motꝰ spectatur ꝺ mātē aquꝫ ; naꝫ hec agentis formationis qm non habet, 2.o motꝰ cale factionis erit illi naturalis, et non pcr intentionꝫ eiꝰ, sequelꝫ patet quia ille motꝰ est naturalis subiecto quia est ꝺ formis bono et ꝺfini inquꝫ propꝫ ꝺcit, et tāi probatr quia agentis quꝫ habet mātē ad formaꝫ nihil aliud est possibile qm eiꝰ propria essentia recipibꝫ, sed hꝫ habet mātē aquꝫ, qm subiectū actuata per formaꝫ aquꝫ, 2.o et inclinationē ad formaꝫ ignis, ac pro inde habet rationē mātē per ordinē ad qmuꝫ eiꝰq. physicuꝫ motꝫ ꝺformaꝫ suꝫ inclinatiui

Ex quo colligo nullꝫ motꝫ ꝺponentē subiectꝫ ad aliqm

LL

formę substantiales esse mãę L. precisse et sm̃e iuste violente, sicut nec forma ipsa: quia nulla est forma aud motę qui non sit sm̃ę inclinationę: dicit dis ponęte mãę ad formę prostrati quas motę quia ad illas non disponunt vt motę sunt et deorsu, qui quidę quãbis precise considerata mãę non sunt illi vitiosi, non tamę dicunt naturales, sed prius naturales: sicut̃ considerate mãe sunt formę erunt illi naturales. L. ignoti. Iusta mãę formę=

Similiter Colico Corruptionę formę esse violentę mãę quia est ultra inclinationę qm̃ habet ad omnę formam: sed quia in eadę mãa nequeunt esse simul duę formę, hinc est qd ad generationę vnius requirit corruptio alterius, qd est preter inclinationę et intentionę mãę: et sic mãa non inclinatur ad corruptionę vt corrupta sit, sed vt est introductio formę contrarię

Secunda conclussio

L2 Omni forma substantiali quatenę habet rationę principij actiui, aut fruitiui motus in quo est, vere et proprię participat rationę mãę=

Ad intelligentiam hoc̃ sciendum, aduerte qd triplex datur genus formarum materialium: alię enim dant primum esse substantiale et viuendi simul vt forma animati: alię vo solum viuere vt formę plantarum: alię vo omnibus viuentibus esse substantiale compositi, atamę quia nullum istorum graduum illi communicant dicunt̃ inanimatę: et de omnibus intelligitur dicto. Et ideo est de anima rationali superius qd vo precedenti dicendum simul cum istis quę modo dicemus

L3 Et probatur: nam hic omnibus formis vbicunq definitis mãę vo sunt mãę, ans patet quia tales formę sunt principia et causa illorum motuum, quę sunt in enti naturali, qd ostenditur: Deo etenim quidę motus accretionis et augmentationis: de quibus vo motus procedit Ceterarum rerum motionis: Ceteris vo formis motus sursum: deorsu, quatenę in illis radicaliter habitat et vigent quę sunt causę instrumentales talium motuum, vo cum omnes istę formę sint principia et causa predictarum motuum L. et proprie et non sm̃ accidens. Et inde vt illis conueniat definitio mãę

L4 Dices cuiquidem Nicchilli hoc argm̃ contingeret quidem intelligere quatenę ad aliquas formas non vo quoad eas quę anime dicunt̃: ratio enim distinctionis mãę non minus principij et causę deberet intelligi principium partibus. at anima vt anima est quidę principium actibus harum omnium vitalium operationum et ideo vt talis non erit mãa=

Sed contra est: nam hęc interpretatio est contra mentem ipsius Sco et D. th̃e et ratione probo, probo: quia non minus est naturale vigere quam operare actibus qm̃ operari patitur; immo illud videtur esse magis naturale, quia operare se magis expectat ad actiones vitales qm̃ operari hoc enim commune est tam vigentibus qm̃ non vigentibus, illud vo solum vigentibus conuenire potest, sed operari ad principium actibus expectat, vo mãa est principium actibus=

Dices

Dicet ulterius tra hanc conclusionem: si iste formam qua anima liquefacit non est naturalis respectu alicuius materie, multo magis respectu multorum progressibus animalis, ergo iste non est naturalis sed violentus. Sed, minor probatur quia multa progressibus istarum excedunt habitudinem potentie et discursus eorum, omnis autem elevatus corporis gravis est tra in chimera horum eius ad quem adventus.

Ad multa progressibus dicitur simpliciter naturalis respectu animalis, quia licet animal sit mixtum et compositum ex elementis gratis predominantibus, et ob hanc rationem possit dici talis multo aliquo modo violenta, tamen quia tam principia animalis est tam ignibus, et huius propria passio sit quod habeat inclinationem ad multos progressibus, tam quam ad modum necessarium ad adquirendum victum, ideo talis operatio et progressio est simpliciter naturalis animali, et 3a inclinationem eius principium. Ut magis exadicis dicit Contrabit;

Tertia conclusio

Quod constitutiva tam actus existit in ratione primi principii multi et quidditative non determinata ad aliquam rationem particularem actibi, principii, patris aut fratris sed aliquid abstractum ab illis.

Ad huius intelligentiam et ut ejusdem rationis fuisse advertendum non est quod ratione principii actibi, patris, et fratris esse naturam, siquidem illorum sit definitionem tam sed rationes ad rationis adequata constitutiva tam probabile sit aliqua ex his rationibus particularibus, sed totum esse principium radicale et intrinsecum multis tibi patribus, tibi actibus, tibi fratribus sit.

Probatur 1o dicto: quia ratio constitutiva superioris omnibus inferioribus sub illo gradu debet convenire, sed determinata ratio principii actibi, patris aut fratris non convenit omnibus naturis inferioribus, 2o ratio tam in communi non constituit per aliquam ratione determinatam, principii minor probatur, quia ratio principii patris non convenit pluribus formis respectu alicuius motus naturalis, ut patet in anima rationali respectu risus, risibilis: et ratio principii actibi aut fratris nullo modo convenit tam, 3o nulla ratio principii determinata convenit omnibus naturis, et regulariter talis ratio determinata non potest constituere rationem tam in communi.

Ut autem 2o respondeatur tam inquantum ex esse duplex inclinationem: altera communem et universalem, altera 2o propriam et particularem: 1a est ad bonum commune et universale totius universi cuius quilibet ens naturale est pars, altera 2a est ad bonum proprium et particulare cuiuscumque rei; Ut. Ro. inquam reperitur inclinatio ad multos tantum propter bonum universi medium patuit, et si moveatur ad motus deorum propter bonum proprium.

Et quidem quidditas huiusmodi inclinationum non experimentalis visa relata, nam videmus nominum agnomen motuum a definitione capitis et ratio est quia quilibet ens naturale cuius est pars universi principaliter debet inclinare in bonum universi quam proprium, quod denotat illud commune axioma ens naturale est propter totum.

idest est vita

ndit est ista doctrina accidentalis esset intellectiba. L. probenies a prima intentione entis
scilicet Deo, qui summa intelligentia et sapientia bonum quodque rebus omnibus finem dirigit,
ad illud. tribuit inclinationem. Unde sicut naa intellectiba per naturalem dictamen rationis dictat bonum commune preferendum esse bono particulari, ita etiam naa
bonum universi preefert bono proprio, mao iig. inclinatur ad bonum commune quam
ad particulare, etiam si bonum commune sit in detrimentum boni particularis

Multi autem probenientes ab huiusmodi inclinationibus, licet intrinseca sint, dicunt tamen naturales per ordinem ad agentem. Cuilibet motui correspondet, intrinsecus ille dicitur absolute motus naturalis, qui est finis inclinationis ad
bonum commune, utpote quia principalior est, et naturalitas. L. Violentia motus per ordinem ad perfectionem inclinationis ad eum debet. Quare mirum quo aqua deberet
furtim ascendere ad replendum vacuum, si hic detineretur, et etiam si deorsum descenderet,
violenter detineretur et descenderet

Sed obijcit ista doctrina Vasquez ubi supra,
quia ab ente simplici principio non potest provenire duplex inclinatio opposita ad oppositos motus, scilicet ad motum sursum et deorsum, quia naa entis simplicis est determinata
ad unum, in quod illinquitur ab ente habente: Unde Aristot. 9. Metaphi. ait, naam non
posse esse causam oppositorum;

Iuxta quia motus quo aqua surgit attrahit sit ab aere ambiente, motus
autem sursum, non secundum motum quo aer attrahitur sit a magnete, quia minima corpora contigua bene vim habent ut cum motetur, alia secum attrahat, ad. g. adeo non
datur in aqua inclinatio naturalis ad talem motum

Ad hanc obiectionem Dn Lr respondetur quia ab ente simplici
obliquum potest provenire duplex inclinatio ad oppositum sicut a simplici essentia hominis
duplex aptitudo ad bonum rationis et ad bonum sensibile dimanat, qua bona omnimodo
opponuntur et alter aptitudo alteri resistit iuxta illud Pauli sensibilia alia lege in membris
meis repugnantia legi mentis meae; et ad Lm probationem antecedentis Dn Cajetani
negatur esse determinata ad unum suum inclinationem especialem, sed solum intellectum
non suum particularem et universalem simul qua bonum universi respicit, et ita
distinguo illam propositionem, naa est determinata ad unum suum especialem inclinationem negatur, suum totum. secundo

Ad 2m probationem admitto eratis sed non concesso antecedenti secundo sequelam, quia ut motus ille sit naturalis aqua sufficit quod sit in
inclinationem naturalem qua bonum universi respicit, etiam si aliam haberet efficacem
ab agente extrinseco quia licet hoc requiratur ad rationem motus violenti non sufficit

Ad secundum ad obiectionem Dn illam inclinationem non esse frustra et divertere oppositam, quia inclinationem determinatam ad motum deorsum solum
divertere et frustra oponitur inclinationi ad motum sursum: inclinatio autem universalis et communis qua habet aqua Deo. ad motum sursum non est determinata ad

illum motum

illa multa, sed ad omnia rationabilia loca, et vacua omnia partes, qdo necessarium fuerit locum replere ~~de~~ nedalis vacuum, et ita si aqua deorsum decurrere debet propter bonum uniberi nedarebit vacuum, multa illa esset informis inclinationis qm habet aqua ad bonum uniberi, licet alias ella esse ~~ella~~ informis propriae inclinationis qm habet ad proprium bonum

Ad 2am rationem ipsius et ad Lm in A nego minorem ad probationem dicit Calefactionem esse naturalem iom (dato qd sit in illo) rationem Ultimam. scilicet ratione formae seu principij activi elementorum: si precisse L. vt stat subtali forma: Si 1o modo videretur nullo modo differt a cirilli violetta si disponit ad aliquam formam, quia sicut esse est indifferens ad omnes formas, et habet aptitudinem ad illas, ita omnis multo disponens ad aliquam formam dicitur illi naturalis: si 2o modo videretur sicut reducibile pertineret ad aptitudinem formae et sensibili, ita participat inclinationem ad bonum formae et loci, quare illa multo quia fuerit contraria formae dicetur contrarium ipsi magnae prout stat subtali forma. Unde multi illa Calefactionis recepta in aqua erit naturalis magnae videtur precisse esse, nontamen prout stat subtali forma, sed potius violetta: similiter tamen dicenda est talis Calefactio violetta respectu aquae, quia licet aliquomodo ponit dici naturalis respectu magnae, tamen quia est ultra precisam inclinationem pari dicenda est absolute violetta, quia naturaliter L. violetta ale dicenda est penes posterius inclinationem vt dicai, et stat in exemplo de motu pro oredibo in L

Ad Lm rationem nego maiorem et nego minorem qua vt patet ex dicti nego violetta nego naturale dupliciter precisse respectu principiorum activi sed etiam per ordinem ad principium passivum et private, et ita qm aliquis aliqua fra probeniat ex negotio extrinseco actibus, sitamen passivum esset vim erit naturali, sitamen non esset, sed repugnat et reluctatur erit illi violetta

Ad 2m rationem concedo maiorem et nego minorem si sermo sit de inclinatione passiva qm habet lota aqua vbi est principium quod ex magnae et tali fra, nam in tali inclinatione passiva requirit dictae tali forma ibi naturale et perfectibile; et in tali inclinatione diceretur hoc factis naturali aquae qm bis ponentes in ea principia activa et private fra dicti tali: et ideo licet Calor non sit violetta aquae prout precise dicit inclinationem passivam unius partis (nempe magnae) Venetiae tamen ultra inclinationem passivam qm habet lota aqua; ad probationem minoris dico qd multo et bene nonponens in sua pot. passiva, qdo in pot passiva est inclinatio naturalis ad illa, secus qdo non est talis inclinatio: Unde multi Calefactionis solum recipit tanqm pot naturale passivam, L. ipsa subtilitatis ignis L. ipsa magnae ignis, non vt prout stat subtali forma aquae

Ad 2m

Ad 2m hnc neg o minore, ad probatone neg sequelæ, ad cuius probatone ia Constat ex dictis gd gmbi maa, sine nulla molæ virtute, vere tamen vt stat subtali-l-tali forma vt explicatus est

Ad aom sic hnc sedo maiore quoad 1am partem insequ italim explicando et neg. minore, ad probatone dicit gd ri loquendo de vbi nonnullæ non requirit operante aevere et pati sed necessario requirit ad vltm. Sed loquendo de omnibus vbi gd cum maa dividatur in maa et forma, inde est gd ratione maa potest ponit pati, et ratione forma tagm principij (quo) potest esse principium actibus suorum motuum; quare licet ad mitamus gd forma quatenus est principium (quo) actibus non possit esse receptibus motuum, sufficit gd talis molæ recipiatur in subiecto in quo est ipsa forma. l. in toto Compositio tagm in subiecto (gd) vt forma dicatur principium actibus molæ eius in quo est, D. 3 Vtrum Celi vere dicantur nate, et eorum maa et habere sint maa.

DVB. 3. VTRUM CŒLVM sit Naturale, & dicatur Compositum Naturale, & eius maa, & fra sint maa.

Licet ambis dm hoc ex dictis in precedentibus fere resolutum maneat, tamen vt tales quæstiones quibus dam obiectionibus scitu digni, ideo presens, tractemus dm. in quo supponimus omnes ei sferas Celestes motu primi mobilis, qui fit super duos polos mundi, moveri ab ortu ad occasum, et iterum ab occasu ad ortum, et similiter omnes ei sferas Celestes excepto primo mobili, preter motum istum quo vna pugnat habere alium motum sibi proprium super alios polos, quo ducuntur ab occidente ad orientem: quæ omnia preter gmd ex peritia probatur stat ex illo Celestes oriri vel et occidit ea

2 Supono etiam vt certum et omnino ad hanc quæstionem era vtilis, quod necessarium, orbes Celestes hic modo non moveri actibus primalibus, sed ab intelligentijs iuxta illud Job. 9j sub quo curbantur qui portant orbes; idest motores celi. Talis autem motus non procedit ab intelligentia vt principio intrinseco physice virtute per modum formæ in formalis ipsos Celos (vt aliqui somniarunt) sed procedit a tagm amore extrinseco virtute per applicationem suæ virtutis ad corpus Celeste vbi subditur

Sunt etiam alij motus in ipsis Celis preter predictos motus locales quibus rotatur et oritur, vt motus alterationis non corruptibiles aut destructibiles: quia necesse non potest Celos inferiores accipere a superioribus influentias, lumen et virtutes ad actus alios in hac inferiora: nam forma lucis nus postulat non solum habere virtutes ad hunc metandum, sed etiam recipere a sole lumen et alias qualitates

qualitates, quibꝫ propriꝫ ysiꝫ lucꝫ virtutes quasi fecundet et roboret, in ordine ad aggꝫ circa hꝫ corruptibilia. Dicunꝫ ch̃az mtelligentias alicui motꝫ localꝫ in ysiꝫ celi, scilicet quo moberꝫtr ad propria locaꝫ li ab ipsis extrahꝫtr. Inquiriꝫ 2° in hoc 2° utrꝫ aliquis exꝫ motibꝫ precipuꝫ illo de facto celꝫ circulariter mobilis sit illi naturalis, ratione cuiꝫ dicit posset celꝫ esse naturale, et esꝫ forma ñaa=

Arguare 1ª ꝑs affirmat motꝫ celorꝫ non esse naturales sed ꝑtꝫ naturalis, quaꝫtitdicit solet de illuminatione respectu aeris, et sequꝫtr celi non conuenire ratione cuiꝫ naturalis, nec eorꝫ formis ratione natꝫ; ita Scotꝫ cuꝫ suis in 4 Distin. 48 q. 2. Durandꝫ ibidꝫ Distin 44 q. 2 Ricardꝫ q. 6.=

Et probatꝫr 1°: quia motꝫ naturalis est a statu non naturali ad naturalꝫ, (siquidꝫ est ad adquirendꝫ perfectionꝫ naturalꝫ) sed celꝫ non adquirit aliquꝫ perfectionꝫ naturalꝫ, aliquꝫ ve. statꝫ naturalꝫ per motꝫ locale, ꝰ talis motꝫ non erit naturalis=

Confirmatꝫr 1°: naꝫ motꝫ localis naturalis tendit ad adquirendꝫ naturalꝫ locꝫ mobili, sed motꝫ localis celi non est ꝑtꝫ adquirendꝫ naturalꝫ locꝫ celi, ꝰ non erit illi naturalis, maior patet in ductione in motꝫ grauis et leuꝫ; lapis enim ꝑtꝫ hoc tendit deorsꝫ, et ignis sursꝫ, et ideo existente lapide in proprio loco et ere libera non moberꝫtr in de naturaliter, et minor probatꝫr quia celꝫ a principio suꝫ creationis habet locꝫ sibi naturalꝫ ꝰ motꝫ quo moberꝫtr localiter, non tendit ad adquirendꝫ locꝫ naturalꝫ, cuiꝫ nulla res tendat adquirendꝫ qm habet=

Confirmatꝫr 2°: quia si naturalis est celo motꝫ ab occidente ad orientem, erit naturalis motꝫ ab occidente ad orientꝫ, et ita habebitꝫ duos motꝫs naturales contrarios quod implicat=

Confirmatꝫr 3: quia motꝫ naturalis debet ꝓcedere a causa naturali, sed motꝫ celi causatꝫr ab intelligentia, quꝫ non est causa naturalis naturaliter operanꝫ, sed operatꝫr per intellectꝫ et voluntatem=

Secundo probatꝫr: quia si motꝫ esset naturalis celo, quies esset illicita et violenta, (quia ex duobꝫ contrariis si unꝫ est naturale, aliud erit violentꝫ) sed hoc admitti negatꝫr, quia alias illa quies non esset perpetua, sicut erit post diem iudicii motꝫs celꝫ quiescit) sequitꝫr nullꝫ violentꝫ perpetuꝫ=

Tertio probatꝫr: naꝫ motꝫ est ꝑtꝫ quietem tanꝫ ꝑtꝫ finem et terꝫ, ꝰ ille motꝫ erit naturalis alicui, cui quies erit naturalis quies: sed quies non est naturalis celo ꝰ nec motꝫ; minor subsꝫta probatꝫr 1°. ex 7. Phꝫ. in 4 Distin. 48 q. 2. ar. 2°. dicente celꝫ solꝫ permanere cuiꝫ in finem motꝫ quietemꝫ: 2° quia si celꝫ posset aliquo naturaliter quiescere, naturalis

est motꝫs

[illegible] Consumatio secluso naturaliter q. possit cognosci, nam celi non influxus in hec in[illegible] omnia pariter: et non influat corpus gd celeret motu cum per illum influat

1 Tanda probatur de aliis motibus alterationis: nam in celo non est aliqua inclinatio naturalis ad talem motu, q° nec talem motu sit illi naturalis, sequela patet et ans probatur quia celum non potest deperari ad motum de qualitates alterabiles cum per talem alterabilis ibi naturaliter debitas, q° frustra daret illi inclinatio ad talem motu consequibilem qualitatum naturaliter; et ex consequenti nec forma eius habet rem pecuniarum motu consequentem

Sa La ait motu celi non solum non esse naturalem, sed esse illi violentum

8 Celum: ita Vaz quez discutatur q° precedenti, loquitur enim sequitur ad ea gd dicebat ibi de, scilicet motu facto per extrinsecam virtutem transeuntem inclinationem pari violentum, et ideo docuit Grabe violenter moveri aerem ad replendum vacuum

Et probatur Aut. Philosophi qui 4 phisicorum ait gd omnis motus aut naturalis aut violentus sed motus celi non est a natura sed est inclinatio, q° est violentus adeo. adeo est violentus

9 Deinde probatur ratione 2° arg° Lis Enc: et ultra quia si motus iste est naturalis celo maxime quia est conformis inclinationi materiam habet ad bonum subiecti, sed in nullo enti naturali est talis inclinatio ad aliquid sequendum particulari inclinatio nisi q° nec in celo, minor probatur quia gelo accedit Grabe ad replendum vacuum talis accessus est violentus et remissus ac repugnans orabili tali motui, q° est illi violentus sequela patet et ans probatur Vaz quez experientia, nam cum per fistulam ascendit aqua, quo plus aque ascendit tanto plus fistula ipsa Grabitat in manum, q° signum est ipsa aqua renisi et connaturalem sui, q° motus ille est violentus aeprotinde rdeo dicendum est de motu celi et de quo cumque alio facto a principio extrinseco vim particularem inclinationem mobilis

Lo Za Sea ait motu celi esse illi naturalem et sequitur celum esse ens naturale: hec est Arist. in libris de celo parim, et Dg tho: ibidem quos sequitur communiter thomiste sit q°

PRIO conclusio

Celum est verum ens naturale adeo. adeo eius ma et forma sunt vere na an

Probatur: quia celum est verum compositum ex ma et forma phisica q° est verum compositum phisicum verum q. ens naturale, ans patet na celum est radix quidditalis qua in tota ma et forma phisica radicatur, et sequela probatur quia ut videtur libro L°. ex Arist. 8 phi, et communi philosophorum regula ens mobile et naturale est idem gd patet ex ma et forma fisica

Confirmatur quia ad philosophum naturalem expectat agere de celo ut patet ex quatuor libris quos Arist. edidit de celo, q° vere

est ens naturale

est ens naturale, a quorum de vere erit in illo nāa =

Secunda conclussio

Motus localis et quicunq; alius quo Celus restitueretur ad pristinum locum - L. ad aliquem naturalis perfectionis habeis extraheretur esset illis naturalis respectu propriæ et particularis in clinationis =

Ad huius et sequentis conclusionis intelligentiam reboca in memoriam doctrinam dubij precedentis de duplici inclinatione, universali, et propria, n. L8 assignata: et probatur, quia illemotus esset justa propriam et especialem inclinationem celorum, & esset illis naturalis, ens probatur, quia cuilibet enti naturali dedit nāa inclinationem ad proprium locum et ad unumquodq; alium perfectionem sibi naturaliter debitam, immo et virtute qua mediante si abilla extraheretur, ad eam restituatur, & similiter debuit Celo tribuere hanc virtutem et inclinationem sequentia patet quia Celus nonest inferioris conditionis quam alia entia naturalia, et antea probatur inductione de currendo per omnia entia naturalia sc. ele mentaria mixta, Lapis enim nāa habet insitam orabilitatem ad ima fra dimanatam, qua si expelatur aloco et sua nāa relinquatur dedit ad illum: et aqua etiam si cadat ad bitorfi vel tabi oradu etiam de reliquis, & omnibus Celus semper existat in suo naturali loco, semper. permaneat, in possessione qualitatis sibi naturalium, nihilominus si a tali loco aud extatu expelleretur, naturaliter mobilitabitur restituenda illa

L2 Scaula quemadmodum Virga sibi sita aqua provideret illi motum. Quæ sequendum esse de illo proportionaliter sicud de motu orabili et Lebili: Vino bene vet enim motus localis achibe principaliter ad exequantem Celus, et instrumentaliter proximam aquadam Celesti qualitatem in Celo existentem, qua potest appellari Lobitas Celestis, - L. quam Lebitas

L3 Ex hac conclusione mobile in celo esse vere et propriam nāam respectu predictorum motuum scilicet formam subitantialem illius et nāam L3: de nāa ostenditur, et de ista probatur quia forma celi per intrinsecam et naturalem inclinationem est principium fratē illorum motuum, & est nāa per ordinem ad eum sequentia patet ex definitione nāæ supra explicata, et ami probatur quod Celus respectu propriæ formæ postulat naturaliter inclinationem circulare motus circularis omnium bonorum universi, sed ea ratione talis forma si a proprio loco extraheretur - L. priveter aliqua naturali perfectione, postularet per intrinsecam et particularem propensionem moveri ad illum, & ipsa forma est principium fratē naturalium motuum locali, sed etiam curreus alterius de his ad locum - L. ad aliquem ex naturalibus perfectionibus quibus fruitur si abillis privaretur, et ex sequenti per ordinem ad ostenditur patet propria et vera ratio nāæ, et Celus ipsa ratione entis naturalis

L4 ## Tertia conclussio

Motus circularis Celi non est ipsi naturalis respectu propriæ et particularis sibi

Clinationis

clinationis. Vere tamen respectu vniversalis inclinationis qm habet ad bonum vniversi:

Et hoc dicto quoad 1am partem probatur 1o arg. et 1a confirmatione 1ae 2ae, id enim qd est in proprio et naturali loco non mutatur ex particulari inclinatione ac propter se muberi localiter, hec inclinatio respicit especiale bonum, ad especiale autem bonum celi non est necessaria multa circularis, sicut dicit Aristo. secundo obtinet enim naturalem locum, 2o multa celi localis non est celo naturali altera particulari inclinatione ipsius: poterit tamen dici propter naturalis id est propter integritatem et inclinationem particularem naturalem celi, non tamen dicitur violata quia nullius particulari eius inclinationi repugnat.

Quod 2m 2o patet probatur quia ille motus est naturalis alicui 3m sic inclinationem vniversalem, quia motus perficit intentum dictam naturam vniversalis, subiectum absolute vniversum, sed talis est motus celi 2o est illi naturali respectu inclinationis vniversalis qm habet ad bonum vniversi, maior cum reg. patet et minor probatur, cum celum sit causa vniversalis influxus et gubernationis modo sibi possibili hec inferiora iuxta illud Aristo. oportet multitudinem hec inferiora contineri esse rationibus superioribus vt inde gubernentur, sed ad hunc influxum est necessaria multa circularis 3o ille circulus intendit naturam vniversalem et inclinationem communicabilem, probatur minor quia vt celum possit sua influxibilia perficere hec inferiora, petit applicationem sue virtutis, que fit omnia eius circulari rotatione, qua cessante omnis influxibilis celestis cessabit, 2o talis motus est illi naturali inspecta vniversali inclinationi ad communem bonum vniversi.

Ad 1m 1ae 2ae 2n 4 cum 1a confirmatione Rnt patres ut patet sic tamen illud procedere demonstrando ad hoc non de circulari quia apparet videt multa circulatio.

Sed conformiter ad nostram ultimam conclusionem secundo et multa Rnt qd illa ratio est vera si motus sit ex particulari inclinatione ad bonum proprium: quia 2o fit ex inclinatione vniversali ad bonum communem vniversi non fit obstaculum finis sed propter illum quem respicit vniversalis inclinatio, per qd patet ad 1am confirmationem.

Ad 2m confirmationem Rn respondet etiam Patres plutenses qd motus abominetur in occidens et contra non est nisi vnicus talis motus omnium, et vnica rebellatio eius de corporis:

Sed omnibus hec solutio teneat sicut de motu primi mobilis audiatur de inferioribus referis, quatenus ab illo motu vagiuntur non tamen de particularibus et mobilibus propriis quibus mobetur predicte sphere super polos Zodiaci; sunt enim distincti motus ab illo quamplurimi dicitur, et quo mobetur abominetur in occidens; illius enim mobetur abominetur in occidens ratione quorum de crescunt et augentur dies; et 1a motus fit spatio unius diei, 2a 2o unius anni

Quare alibi

46 Quare aliter ad predictam 1.m confirmationem R. idem probare molt Celi non esse naturale ex particulari inclinatione celi ad eam inclinationem vniversali que obtinere potest agentem illorum duorum molt quatis aparentiarij

Ad 3.m confirmationem R. ad motum naturalem satis esse procedere a principio intrinseco naturali passibili; nec oportet agens id operetur per modum naturae et necessario sed satis est operari iuxta ordinem naturae rerum debitum, licet aliquando agat per intellectum et voluntatem=

47 Ad 2.m et 4.m R. Patres plusquam semel dicunt quietem esse bonum ad quod omnia inclinantur, quia est secundum inclinationem vniversalem, quae est in quibuslibet creaturis ad obediendum auctori naturae, cui inclinationi specialis vel naturalis inclinatus subordinatur=

48 Sed secundum R. confirmatur ad nostram doctrinam quod motus est naturalis celo iuxta inclinationem vniversalem non vero particularem, et ideo quies non est vera haec vltima inclinatione, et ideo eo tempore quo celo est naturale moveri propter bonum vniversi esset illi violenta quies, quia esset vera impedita inclinationis vniversalis: post diem vero iudicij quia non erit necessitas motus celestis in vniverso quies erit naturalis celo=

49 Ad 3.m R. dicimus quod ans; motus est propter quietem, ut habetur 8. Phisicorum id est pro ratione .8. finis potissimus per motum adquisitus est celo ans; omnis enim motus ordinatur intrinsice ad aliquem finem et ibi producitur si intelligatur de quiete vera pro permanentia in loco, qualem finem dat creatura et probatum est motum ad hunc iterum dicimus; si motus fiat ex peculiari aliqua inclinatione transeat ans, si fiat ex vniversali inclinatione inest determinatus finis, vt habitum est in celo nec oans; et eo modo dicimus sequens; ad minorem subsumptam (vehicli vari et diversis modis loquendi) dico quietem esse naturalem celo, iuxta peculiarem et propriam eius inclinationem. Vnde quies ad bonum vniversi non conducit motum celi, quies illi opposita erit celo naturalis: quapropter post diem iudicij motus celi cessabit naturaliter quia naa et inclinatio vniversalis ia illo non indigebit, nam alio superiori modo disponetur ab auctore naae

Vnde non obstat quod in prima probatione dicitur quod quies corporum celestium post diem iudicij non nisi per miraculum amotum cessaturam, id non dicitur miraculum ex eo quod quietem sit supra naam celi; sed quia in ductu talis quietis immutabilis vitalis et omnino rerum cursus et extinguetur vigor et enervatio rerum et corruptiones mundi sublunaris; quae motus celi primum vires suae naae relinquerentur perennes esset et in eternum duraturae; Vnde miraculum non erit intrinsice facto in celo sed extrinsice, qualem miraculosse auferretur ab vniverso necessitas celestis in quantum in ductu alio modo et ordine gubernationis irrig. Exquisitum ad 2.m

probationem

probatione eiꝰ dꝫ minoris, naꝫ cuꝫ solꝫ deficiat et in voluntate eiꝰ sitꝫ
sit. qdo finietꝫ sit series harꝫ generationꝫ infinitaꝫ; et vrg. ad illud
tpꝰ naturaliter duraturꝫ sit mundꝰ celi, inde est qd incognitꝫ maneat.
dicit Iudicij

Ad vltimuꝫ negoans ad secundoꝫ probationꝫ xcsi agite
cedit negatiue sequela, naꝫ etiaꝫ abhumanitate xpti non poterit naturaliter
auferri suppositalitas diuina, nec a anima rationali intellectꝫ, nec a subiecto
passionei et tamꝫ iusta unionꝫ septeꝫ, sic verbo diuino existente humanitas
naturaliter ipsa retineret sibi propriaꝫ suppositalitateꝫ, et idꝫ est de essa rei
pecte passione; similiter 2°, si Celuꝫ caderet a sua naturali et debita per spec
tione. L. ex posito a proprio loco habet inse principiuꝫ intrinsecuꝫ causali
tiuꝫ reductionis ad priꝰ statuꝫ et locuꝫ eodeꝫ modo ac aqua calefacta
reducta suaꝫ naaꝫ

Et ratio huiuꝫ est quia inclinatio coloruꝫ et elementoruꝫ ad
motuꝫ non est primaria et finalis sed secundaria et quasi media: pri
maria enim et finalis est ad propriaꝫ quietateꝫ quaꝫ semper obtinent; et
secundaria ad motuꝫ quo propriaꝫ perfectionꝫ et locuꝫ adquirerent si ab ex
tra herent, ab inclinatiua et propensa ad mediaꝫ quae non obtinetur non
est frustranea si finis ipse non possit dari: poteritq. ista inclinatiua et
virtꝰ dici naturalis mongua ad subitatiaꝫ et moduꝫ simul sed quoad
subitatiaꝫ tatuꝫ vt potest quia sit virtꝰ in sub conueniente superficies et proportio
nata effectui producendo, non tamen valet exerceri iusta omnes leges animata
rum et dispositionꝫ naaleꝫ causarum vniuersi sicut dixi Libro L. D. L. n. 30
de notꝰ naaꝫ ad gratiaꝫ amicitiaꝫ et depositionis ad immutatiuaꝫ illaꝫ partis terꝫ quae est iusta Cathoꝫ

Ad aro 2e pte et ad auctoritateꝫ Phi negoans motuꝫ
circularem celi fieri vi et non naa; naꝫ vt constat ex dictis forma ipsa celi ra
tione inclinationis vniuersalis ad bonuꝫ vniuersi est principiuꝫ fratio illiq=

Ad aro 3m Rn. q sicut do maiorꝫ et negoans minorꝫ ad probatio
nem negoantis, ad cuiuꝫ probationem dico qd experientia illa est falsa; naꝫ si fi
stula per qm ascendat aqua magis gravitabit est quia qdo hoc volumus experiri et
ipsaꝫ fistulaꝫ et instrumentuꝫ quo attrahitur aqua simul in manibus tenemus, et ideo
huic non attrahitur aqua sed aqua fistula et instrumentuꝫ descendit propter dictuꝫ in
tale instrumentuꝫ manibus et vi tenentis procul dubio ex aere in aquaꝫ nititur am
pliꝰ gravitare et fistula; et ideo in hoc casu virtꝰ et impetuꝰ quo nititur esse in
superiori ad sustinendum pondꝰ fistule sine aqua esset superficies adiacentis daꝫ
eiꝰ aquae plenaꝫ. Disp. 2a de Causis in Communi==

Disp° 2ª de Causis In Ni

Cuꝫ Cuiusdaꝫ

Cuius cuq. rei sufficiens cognitio ex illius causis haberi
sit habeda sit; meritio Philosophi in hoc lib. principalis disputationes de causis
† instituit entium adhibit gmbis Certe sit qd de causis in communi pro abbrevi ab omnibus ma
gis ad Metaphisicum spectet agere, tamen pro vt communiter et
proprie sensibile spectat ad physicum, et ideo non obstante ratione de illis agendi
gmbus limitet falsificationem tractatum, quare sit D. L. quid et quotuplex
sit causa

D. I.

qd et quotuplex sit Causa

L In primis nota qd causa multipliciter dicitur solet: 1° modo sumi. Late pro
vt quicquid cum principio quocumque accedit: Arist. probationes causarum agendarum: similiter Patres
Greci Patrem Eternum causam Filij appellant et Unumq. spiritum sanctum; nam aquam illorum ide
est causa principium vt inquirunt Comitibus Florentinis, Virgilianum hunc nominis
imbecillis rationibus non est receptum apud ecclesiam et patres Latinos Contra hr
neos autem Patrem eternum esse Causam Filij: Secundo sumitur causa pro vt dicit or
dinem ad effectum et pro vt effectum ad efficiendum dicit et sic solum causa efficiens
sua significat: 3° modo sumitur causa prout potissima quicquid influxum in effec
tum habilia dependentia, quatenus omnium est ad quatuor causarum genera
et in hoc sensu inquirimus de illa quid sit et quotuplex.

2 Pro quo advertendo 2° qd illa erit ultima et proprior differen
tia Causae quae sic ubertat Creaturis 1m specialem rationem Causae ut primum tribuat
in ratione generica principij Patri Eterno, a quo differat per specialem
rationem; quibus enim Pater Eternus sit principium Filij non tamen Causa: ad
hoc autem vt potiorem definitionem Causae cohaerentiam maximam adhibere debemus
quid sit qd negat ecclesia de Patre Eterno qdo negat illum esse Causam Filij
scilicet esse principium; ex hoc enim ultimum colligetur in quo retinet ratio
Causae prout in superiorem ad rationem principij.

3 Loquitur Catholici non negat de patre qd pertinet ad Filium nec
de Filio qd pertinet accipiat sum esse a patre, inquo Filius cum omnibus effectum habenti et
Patri cum omnibus Causa; qd 2° negat de patre qdo illi non attribuo Causae est qd
influat in Filium aliqd esse limitatum et imperfectum: qd colligitur ex quadam ora
tione quae habetur in predicto Concilio Florentino vbi sic dicitur: Notandum
1° qd ista Doctores orientales Magistri in divinis nomine Causae et Causati Causa
modo non quidem vt limitationem et dependentiam importat respectu vt diminuendo
ad principium significat eccequalitur qd excludatur a Patre Eterno respectu
Filij est qd influat esse limitatum et dependens in Filio.

Quod sit autem hoc dependentia duplici vt explicavi potest
1° qd illud esse qd influit Causa sit limitatum imperfectum et particulare
respectu particularis rationis hoc est primum cum omni plenitudine divinae, esse
et tunc qd aliqd enim accipit esse

accipit esse Cuius ista limitatio ne et per partes sequitur non qd sit eni ens ab alio dependens: exquo probenit qd e quo et existens cui sit distincta absentitate causae quia est aliquid participatum ab illa adq. adeo distincta, ut esset ideo non esset participata sed ideo: quare verbum Eternum non dicitur proprie qd participat naturam divinam a patre sed habet illam a Patre

Secundo explicari potest per hoc qd illud qd a causa procedit ratione alicuius supponatur subtractio a diminutione illius per defectum recipit a causa, et talis illa accipiat qd quidem est ex se — potuerit non accipere et haec indigentia et dependentia oritur ex prima ex eo enim qd aliqua res accipiat ab alia esse limitatum et finitum sequitur qd principium accipiat habeat diminutionem illius esse qd accipit; et tollitur hoc negato de Verbo Eterno respectu Patris

4 Cuius 3° Philosophi qui nullam speciem definitionem de causa tradiderit varie definitur causa ab auctoribus: et in primis Rubio et alijs sic Causam definiunt: Causa est principium fieri in fluens esse in effectu: explicant. eo sic, principium positive boni generis et ita ambit. etiam privativum neque tamen excludit per ly influens et addit in effectu ut excludatur divinum Verbum, quia licet Pater influat esse in Filium non tamen ut in effectu

Ceterum haec definitio vitiosa Complutenses et Oblimeus videri, quia non explicat (ut par erat) id qd omnes Philosophi torquet in praesenti, scilicet quare Cum Pater Eternus sit principium Filij non sit Causa illius: quia qd Pater Eternus non influat in Filium ut in effectu Verum quidem est, non tamen probatur ex hac definitione Causae ut probari debebat: idcirco enim Pater non influit in Filium ut in effectu quia Causa non esset, qd vero causa non sit ex definitione Causae probari deberet ostendendo Patri Eterno non convenire non posse, haec 3a definitio Causae adduci deberet

Et explicatur hoc inquirendo quare supposito qd Pater Eternus sit principium fieri in fluens in Filium non sit Causa illius: Respondebitur quia non influit in illum ut in effectum: sed hic interrogo quid sit influere ut in effectum ut hinc videamus an talis modus influendi Patri conveniat: Quare illud quaerendo explicandum quid sit influere ut in effectum erit definitio Causae per cuius negationem Colligetur et probabitur Patrem non esse Causam

5 Ut haec difficultas quoad solutionem ex pluribus locis S. Th. haec sufficiunt Causae definitionem: Causa est id a quo aliquid sequitur aliud = Et si illi obijciatur haec definitio a tribus a definito convenire; convenit enim omnibus principijs ratione cuius cuiusq. principij est ut ad illud sequatur principiatum, qd de aliquo divino verificatur, ut ad patrem sequitur Filius

sequit Filg et ad aurora meridies et ad pulg linea, et alia huiq modi
quę causa non sunt.

Respondet qd ad raonę causę duo in diuisibilis requirit; 1° qd influat in re, cuiq est causa 2° qd ille influxg habili conditionis sit vt medio illo res causata dependeat a sua causa vera et riourosa dependentia; vnde aiunt sic illa particulą sequit esse mihi hoc ergo de in fluxu per qd excludit principia quę causa non sunt et dependentia per qd excludit principia indiuisibilia reperta.

Ego tota hac Doctrina ad mitto vt potę ex D. Th. deducta, loci citatis abipsis, Celerum dico illis non adequate suam mentę declarasse, sed alijs verbis, ex quibus Clarior potest deduci definitio causę; quę primaria ratione causę explicet, predicta enim definitionem dis cribi bę esse fateor.

Proquo maxime aduerte doctrina notabilis, pre cipuę verba conclij 1 n 3 exquibus et ex alijs D. Th. 1 p. q. 33 ar 1 dicit, vndo hoc nomę causa videtur importare diuersitatę subiectę et dependentiam alicuius ab aliquo qd non importat nomę principij hac colligo causę definitionę

Prima conclussio

Causa est principium fluxus in esse dependentis in re causata.

In hac definitione (principium) ponitur loco generis, in quo ab sit causa cum alijs principijs, quę causę non sunt: per hanc (in fluxus) ponitur ad excludendam privationem per hanc (esse) excludit causas per accidens vt musica respectu dulcedinis: et per vltimam particulam distinguitur a principio per se in fluxu qualis est Pater Verbi qui non est principium per se in fluxus esse dependentis et limitati, sed omnino independentis et illimitati; ex qua doctrina manifeste constat bonitas huius definitionis.

Qd autę hęc nostra definitio esse habeat vt genitio ne vltimę sit: quia causa precipue vnibora et resilibia (cuius effectus est filius) id qd per se 1° intendit non est distinctum a se, sed illi communicare esse assimilando illum sibi quoad fuerit possibile, 2° qd precipue intendit non est facere aliud. Venit verum est qd ex 2° qd tribuat illi esse dependens et limitatum, sequetur quod facit aliud a se; quia si hoc acciperet esse mdependens, infinitum, illimitatum et infinitum, cui hoc non potest esse nisi vnum, non haberet esse distinctum ab esse causę: et ideo diuina operatio non communicat suum esse distinctum, quia communicat diuinam naturam quę infinita et illimitata est, 3° qd causa sit principium influxus esse dependentis in medialiq obuenit causis qui qd communicet esse distinctum, cuius illius radix. Exquo patet definitionem explicationis describibę esse.

et per mutr

Et 2 firmat: quia intellectus creatus vere et proprie
est causa rei intellectionis, sed intellectus ex vi sua ac primario non postulat
producere rem distinctam, sed potius facere ideam omnem est esse; hac enim
ratione probat theologi Verbum esse Filium quia ex ratione intellectionis
ut sic sit assimilare et facere ideam, deratione intellectionis perfectissi
me erit facere ideam increatam. Quare Ds intellectus creatus non facit ideam
sed dumtaxat non probibet ex eo quod vi sua petat facere distinctam, sed ex im
perfectione et potentialitate Virtutis.

Sed ultra hanc definitionem Causae arguitur: et Ratione
qua illam impugnat explicatur. Nam in hac definitione non explicatur
quid sit formaliter modus illius influxus huius et posterius dependentia a principio,
nec similiter quid sit formaliter unum pendere ab alio, et quare non sufficiat
ad pendendum quod sufficit ad producendum. Etenim pendere in suo esse ab alio
nihil aliud esse videtur, quam non habere esse a se, sed habere et communicatum
ab alio, ita ut per Verbum influxum semper ab illo deri deneat, ut sic per-
haberi possit, sed Verbum habet a Patre tantum esse quia quam esse personale,
ita ut sic per deneat illi a patre dari, ut sic per illud habeat, 2° inhoc solum
requiritur ad causam et effectum, ita Pater erit Causa et Verbum effectum, non
3° per hanc definitionem obtinet explicatur ratio causae quae omnem prin
cipio non obtinet.

R. quod modus illius influxus esse dependens est definiri
quo causa, et ita non potest alia definitione definiri, sed debet tri ex
plicari ut ita fecimus: quare nec 3° per nostram definitionem non ex
plicari modus illius per quem Causa dicitur primario a principio pendere
in fluendo: et ad probationem in contrarium R ad unum

Ut sine influxu principii non possit ha
bere esse, sed ultra requiritur quod illud esse, quod a suo principio participat,
accipiat cum indigentia et limitatione: huius modi autem indigentia con
sistit in hoc, quod illud esse quod primario accipit ex vi influxus sui
principii, et ut gratuit ex illo, sit talis natum ut omnino esse dependat
per totum seu carentiam sui, et non repugnet illi non esse et requiri quod
ad suum esse necessario requirat influxum: Unde cum Verbum divinum
primario communicetur naturae divinae quae esse est in dependentia in suo esse hinc
est quod verbum divinum non possit cedat ut dependens et requirat necessario

Secundo objicies natura humanitas Christi specialiter pendet a Verbo,
et tamen Verbum non est specialis Causa illius, 2° per ratione dependentia non satis
explicatur ratio Causae, maior constat ex fide cum habeamus Verbum assum
ptae humanitatis, et minor probatur na in primis non est Causa gratiae quia
in per fecta est, nec. efficiens, quia alias haberet Verbum efficientiam

ad extra

ad extra non communicabilitati q̃dcũq̃ alia theologo=

Ad Verbũ diuinũ q̃atenq̃ precise terminat humanitatẽ, non esse principiũ influxus esse in illã, necq̃ humanitatẽ hoc modo pendere a verbo vt a principio influxũ esse in illã, sed solũ in ratione tẽ, ad q̃d non requiritur causalitas aũd vera dependẽtia=

LL Sed dices hãc solutionẽ recte satisfacere q̃ntũ ad dependẽtiã humanitatis a Verbo, adhuc tamẽ manebit difficultas de dependẽtia xpti vt est persona mirabiliter composita (supponimus enim ex concilijs et patribus ex verbo terminante humanitatẽ et ex humanitate q̃m concurrere ex gñi vt Dei hominis personã esse vnã, admirabiliter compositã) illa enim posita vere dependet a Verbo tanq̃m a quodã principio intrinseco ex quo vnat: vnde q̃cedere est vt in illud influat siue communicando illi suũ esse personale ex quo et humanitate vnitatẽ hãc personã compositã=

Sed ad hoc eodẽ modo dr: nã verbũ diuinũ non aliter potuit ad constituendũ illud positiue q̃m terminando humanitatẽ: Vnde istã hoc non exercet aliquã causalitatẽ ooñ necq̃ ĉhia constituendo illã personã compositã. Fatebor tamẽ q̃d reducibile sũq̃ illud reducãt ad causã vtale quo modo autẽ hoc intelligendũ sit et qualiter non deroget Doctrinæ theologorũ dicẽtiũ opera trinitatis ad extra esse communia explicatur 3p q. 2 art. 5.

L2 Ex tota hac doctrina manet solute fundamẽtũ illud q̃d per difficultatẽ Dubij adducebamus: Nã ut dictũ sit causã esse mediãte ad effectũ et extra, vt tamẽ aperte pateat in quo consistat hic ordo, et quidditas causæ respectiue effectũ vtq̃ effectus oportet explicare id q̃d in predicta definitione non explicatur: scilicet quid sit ille modus influendi quiescentis in causa, et

L3 Colligo ex dictis in quo consistat ratio causæ formalis, et quid sit effectus: nã cũ causalitas et exercitium causæ in communi consistat in influxu physico, seu in datione et communicatione entitatis dependentis et limitate; hinc est q̃d causa in actu 1o dicat consistere in hoc q̃d sit principium physicum influere esse dependens. Adq. adeo effectus erit id q̃d per influxum physicum habet esse dependens ab alio=

L4 Ad secundã partẽ Dubij facile nos expediemus. Omnes enim peripatetici vnanimi fere consensu pro certo habent quatuor esse genera causarum: scilicet materiale, formale, efficiens et finale; nec plures nec pauciores: et breuiter probatur nã posita naturalia non componunt ex nihilo fieri cũ per vires naturæ ex nihilo nihil fiat) 2o fiunt ex aliquo presupposito, sed hoc q̃d presupponitur est materia, ergo dabitur 2o materialis causa. Verũ materia ex se est pura potentia nullum includens actum physicum, proinde non potest dare esse nec et ipsa melius substantiale, dandum est 2o aliquid q̃d actuet et actuet talem positionem hoc autẽ non potest esse aliud q̃m forma 3o erit ergo ad minus data causa formalis.

Deinde

Deinde pullares se ipsa efficere potest aliquem esse talem quem esset ◦ priori causa
sa finali et materiali debet necessario admitti causa efficiens, qua positis
illud producat. Vltrius omne efficiens, nisi casu et temere agat debet operari
obaliquem finem, qui illud ad talem operationem alliciat, secus dabit erit
finalis causa, Vltra hec autem nichil aliud desiderare potest vt fiat ens
naturale, qd intra omnia extra maxime Compositum est, proinde qplenta
causis dicit ◦ nulla alia causa preter istas assignari debet =

Solus aduerto qd non esse hec causas immutuo in
mediate diuisione set predicque Nam potest in medialia dubitari causa
per se et per accidens, sed de causa per accidens non nascitur hic ◦ cha potest
dici intrinseca et extrinseca, immorale et Physica, Formalis et equiboca,
principale et instrumentale, aud multarie alijs que ex dictis de facilitat
ponitur autem hec regula quia principalior est et ad illam omnes reduci possunt
Eg. 2 Vltra omnis causa sit prior et perfectior suo effectu

DVBIVS OMIS causas sit prior et perfectior suo effectu

Pro intellectu huius dubij aduerte duplicem esse priorita-
tem, 1ª dicitur prioritas (inquo), seu temporis: 2ª vº prioritas (aquos): prioritas (inquo) est prioritas dura-
tionis seu instantis realis, in quo Vnum existit et non existit aliud, vt apostoli fuere
runt priores Antechristo: prioritas (aquos) est prioritas originis, nature, causali-
tatis et dependentie, et hec absque omni quod aliquid dependet a alio in aliquo gene-
re cause licet sit simultas pore et duratione, vt sol est prior luce prioritate
(aquos) quia licet sint simultas pore, et quorum existat sol et non lux tamen
ista dependet a illo: in proposito ◦ nonagit inq de illa prioritate (aquos) et originis
que reperitur in diuinis sine causalitate et dependentia =

Secundo aduerte qd proportionaliter aditas duas prioritates rea
les distinguendo de sua alia duas prioritates rationis: 1ª dicitur (inquo) que fuit sine
git quod aliqua duo sint in eodem instanti reali, tamen in illo instanti distinguit
intellectus duo instantia rationis, in quorum 1º intelligit existere illud qd dicitur
prius, non dum qd posterius est existens in eo sed solum in posteriori. ad istius
dam autem istas prioritates rationis (inquo) inter aliqua necesse est qd prius ex re
ponit intellectui sine posteriori, posterius autem non ponit intellectui sine priori, que pro
pritas manuit reperitur inter illa inquibus non valet (vt aiunt) consequentia a positis subsistendi
ad negationem eorum in alio vt anima est prius quam homo. Et sic dependentia de
prior suis actibus liberis et Angelus respectu primi actus liberi quos in 1º
instanti habuit figura licet tam Deus quam Angelus sint in eodem duratione reali
cum suis actibus, tamen nec Deus nec Angelus habet dependentiam ab actibus
venientibus Et sic =

Vene tamen Extra=

prioritas rationis (aguo) tnz dat gdo unu habet se ut ratio apriori respectu alterius, vel exercet aliqd genus causalitatis, non realis sed rationis: ut ens divina est prior prioritate (aguo) rationis relationibus et attributis, et ens respectu proprietatis, et ens in substantia respectu substantiae accidentibus, et ingenitate habere partes respectu divisibilitatis=

3 Sed maxime advertendum est quod ex aliqua entis priori tatibus inferre sequentia ad alia quae quidem multotiens erit nulla. Nam ipsum ex prioritate (aguo) reali non valet ad prioritatem (ingno) realem: unde non valet (A) est ens naa (B), ergo illud prius (A) est ens (B); sed sic deberet inferri, ergo (B), dependet ab (A). imo nec ens habet sequelam apriori tate (aguo) reali ad prioritatem (ingno) rationis, quia istae prioritates sunt inter se disparatae nullum habent intrinsecum, quare plura sunt quae licet ista prioritas alterius prioritatis (aguo) realis non tamen prioritatem (ingno) rationis; ut actus est prior suo potentia prioritate (aguo) reali, non tamen prioritate (ingno) rationis, sequitur ergo non sequitur ens est actus, ergo non tamen prioritate (ingno) naturae ergo pro illo priori intellectivum ens quia variatur agentia et assumitur a prioritate (aguo) ad prioritatem ingno rationis quae ut dictum nullam habent intrinsecum connexionem; unde solus posset inferri hoc sequela ergo dependet deus ab actione quia nihil dependet ab ea prioritas naturae quae datur. Similiter aliquando valet sequela ut in exemplis de actibus liberis Angeli, hoc est per decidere et materialiter

4 Ad 2um nonnulli duo autem dicunt ex prioritate (aguo) reali prioritatem dedici prioritatem (ingno) rationis nota quod duplex unum potest pendere ab alio: 1° quod talitur unum pendet ab alio, ut illud non pendeat ab illo, nec habeat connexionem essentialem cum illo, ut lux a sole quia illa essentialiter non dependet: 2° modo potest unum pendere ab alio quod illud etiam habitualiter dependet. 1. ad minus habet essentialem connexionem cum illo, ut forma materialis pendet a materia, et materia etiam intrinsece pendet a forma. cum omnibus regulis in 2am declarationem sunt moveri nam aliqui ponunt etiam intellectus in intellectis, et sequitur posse esse priorem in instantia rationis (ingno): non tamen rei secundi ordinis, quia illud in suo esse habet per connexionem cum posteriori ibi, in cognitione etiam, postquam in illa ratione in qua cum illis habet talem connexionem. quae duo prioritatis genera et doctrina sunt notare debet, ex eis enim pendet plurima et arabissima quaestiones tam in Philosophia quam in Theologia solutionis positis sit

Prima Conclusio

5 non est de ratione causae ut tempore antecedat suum effectum=

Ista est communis et probatur et in primis de causa materiali et formali sicut in primaeva productione et declaratione probatur Angelus

quia in 2°

qui in se mirabili sua creatione habuit actum liberum
et lux illuminabit. Definiali autē rei est clara, cuj sepe causat abq
ro qd ipsa existat

Secunda conclussio

6 Omnis causa debet esse actualiter existēs qdo existit effectus:
et debet esse prior illo prioritate naē. imo et cuj fisica approximatione, et si
non in mediatione saltim in mediatione virtutis =

Hrei pars habet hoc dctō et in primis explico secundā dicēdo
me non intendere in ista qd existēsia causē sit per eha debeat esse prior naā effec
tu, hoc enim est falsū vt constat in esse et existēsha, et in mda et fra sin
gdo tamē qd existat causē qua existit, debet esse prior naā effectu =

Quoad 1m partē de causis intrinsecis scilicet de materia
li et frali patet dctō, quia cuj ille sint partes reales essentiales compositi, ꝛc
pprie sit realiter existēs debent eha ipse realiter existere, aliās esset falsū actualiter
tocē partem actualitas; De efficiēti eha patet quia causa realis qua cuq.
illabit immunicat esse reale per reale, et actuale causalitatē, sed ad hoc nece
saria est existēsia vt constat ō. qd. =

Dices 1o ista hāc partē dctōis, finis aligndo causat effec
7 tū ipse non existēs, sed finis est vera causa realis, ō non est de ratione cause
qd sit simul cuj effectu =

Rē. ab hac generali regula necessario excipiēdū esse
finē qui qdē nec existēsha nec approximatione indigēt, natē cum causet, im
propriē et quasi metaforica causalitate (vt uno loco dictū fuit) ratione
dicēt intentionali existēsha qd non habuit in reliquis causis

Dices secundo: eha in aliis causis prius finē imoitcau
8 sari effectū non existēte causa ō. ꝛc. ans probatur naē morbus patre ge
nerat filiū et tamē est effectus patris ō causa et effectus non existēs simul

Rē distinguēdo ans causat effectū sine causa existēsh
inde - C. in sua virtute nego ans, sine causa existēsh in se dō ans: sufficit enim
existēsha virtuali patris vt causa dicatur existēs in virtute, et ibi attribuatur tali effectui

Secundo patet dctō eha constat ex tota doctrina de prio
9 ritatibus et amplius roboratur ratione principium est prius eo qd est principiato,
sed causa est principium effectus ō est prior illo, non leue Rō probatur est ō
nāa seu aqua: maior constat quia in diuinis ideo reperitur prioritas ordo
ordinis inter diuinas personas quia ibidem principium et unus procedit
a principio, ō cuj causa creata non solum sit principium influxus, sed tale
principium influxus esse dependens, supra ratione principij adest ratio dependentie,
et ita prioritas originis que reperitur in causa creata est prioritas dependentie
et causalitatis, adq. adeo prioritas naē que fundatur in huiusmodi dependentia, ob
cuius defectum non dicimus in diuinis esse prioritatem naē inter diuinas personas,
sed tantum

sed tanq̃ principalitas et ordinans originis =

LO Dicendum hanc partem: Causa et causatum sunt relativa. 9° nullum illorum est prius alio etiam naturaliter, quia relativa sunt simul natura, et ut probatur quia totum esse causae est in ordine ad effectum non sine illo intelligi non potest

Causa dupliciter considerari potest: 1° ut est relativa praedicamentalia - 2° modo tanq̃ causa: Licet 9° causa dicatur prior ratione non sit prius natura quam effectus Benetcanus 3m posterior, de qua non loquimur impraesenti: nec refert. qd causa causans non possit cognosci sine effectu, quia hoc non probatur ex effectu qd causa et causalitas sit relativa praedicamentalis, sed ex connexione exemplari quae reperitur inter causam et suum quae reperitur inter actionem et suum. et idem est de aliis causis abstractis =

LL Ad 3m partem de approximatione ut nota Quod potest modi unum esse alterius approximativi: 1° 3m se et personaliter qdo scilicet causa est alteri causatum per se ipsum qm approximatione apellat Philosophi immediationem supposita: alio modo non personaliter per se sed media virtute, quae ab uno derivata in alio reperitur, quomodo obiectum est medijs speciebus in potentia; et haec apellat immediationem virtutis. Dicimq̃ 9° primam approximationem necessariam non esse ut stat in sole qui producit aurum in visceribus terrae: esse tamen secundam ita necessariam ut sine illa naturaliter Loquendo causa non possit operari: qd docuit Arist 7 phys. calicet agens et patiens seu mobile est multa debere esse simul. et probatur nam causa sua causalitate alicui dat effectum, sed nisi virtus illius sit immediate approximata effectui hoc continue non potest, 9° causa diutius non posset causare sine physica approximatione. Ut secundi partis dubia supponamus

LZ **Tertia conclusio**

Omnis causa 3m quod possit dici perfectior suo effectu: tamen non erit derivatione causae extrinsecae qd sit perfectior simpliciter et absolute suo effectu: sed aliquando est perfectior, aliquando imperfectior; aliquando 9° aequa perfecta =

Probatur 1° et impugnatur de causa efficienti qd aliquando sit imperfectior, qd constat in causa instrumentali quae propter suam imperfectionem indiget exhibitione causae principalis ut possit perfectiorem effectum producere. unde qdo 9° Augustinus dicit: omne qd fit, ejus aliquo fit, parum esse non potest, de cuius intellectu de perfectione satis ima et simpliciter quamvis dubio causa ea ratione qua est causa excedit effectum, cum sit beatus magis dare quam accipere, quo ratione in textu dicatur La pars nostrae solutionis

Ad 9° aliquando causa efficiens sit perfectior et aliquando aequa perfecta cum effectu hoc constat: nam causa efficiens principalis est Vnibocca. Equibocca: si 1m est aequa perfecta, nam causa Vnibocca est aequa producit effectum cum illa: si 2m, est perfectior, quia causa equibocca est illa

est illa q̃ plures eminenter effectu et ita habet eminenter esse q̃me effectu =

Sed obijcies Lº: nã sepe effectu superat in perfectione suã causã principalẽ 9º et ans constat nã aligdo filiꝰ tardi in genij pro ducit hominẽ moriginatũ precipuũ =

Secundo nã animal mingit per sectum generat aliud per sectorii speciei vt cum multi animalia est accessus animalis ad equum =

Confirmatur nã animalia in perfecta q̃ generantur ex putrefactione terre vt mures et vermes producuntur virtute celorum, sed nec q̃ celum nec q̃ elementa est adeo perfecta sicut forma animalis, 9º ista effectus sunt perfectiores suis causis =

Ad hãc obiectionẽ dico ans, et ad exemplum ibi positum dico qd aliquis animalia in genere sunt perfectiora substantijs inanimatis, aut in perfectione existentibus intellectu, producitur a deo, cui proprium est animas creare. Celum autem et quicquid aliud in mundo est melioris dispositionis et ordinis ex concursu alterius causarum, sicut concurrunt cum homine, aut agricultura habitus loci L. habitatis, aule, abenigno aspectus siderum &c, immo et ab ipso deo qui bona cum homine concurrit =

Ad 1mum Rnt aliqui semper aliqd ex illis animalibus generatibus esse equum per sectum cum effectu qui ab utroq. ortum habet quasi aliquam naturam causam se habet ex duobus illis principijs procedit =

Sed licet hec solutio probabilis sit: quia tamen non quiescet cum doctrina D. th. 3. p. q. 32 art 4, et Lª 2ª q. 80 ar. 1. et unit. Lº de gener. animalium, scilicet solum masculus concurrere per modum principij activi in generatione animalium, et ex qua ratione nec aliud brutum concurrere per modum masculi est minus perfectum; ideo aliter dicendum est quod deus pleresque concursu de effectu illius causae particularibus quia in similibus occasionibus qd non appareat causa particularis sufficiens, existat ad auctorem nãe predictus de effectu stupere =

Ad confirmationem Rnem cum D. th.º: pluribus in locis: sed 1ª p. q. 1 ar 3 ad 3m ait qd cum corpus celeste sit mobile, mobile habet passum instrumentalem qd ait in virtute principali agentis et ideo ex virtute sui motoris quiescit subitaneus vivens, potest causare vitam: quare non mirum qd ea in animalibus in perfectis instrumentalibus causet, sibi hoc vivens in cuius virtute causat sit Deus, sibi Angelus

Secundo ultimo finaliter contra aligdo ille perfectior ali qdo equale perfectione aliquo de nigris perfectior: Lm comitat Laroi mum Elemosinam propter deum Imchã patet, vt liquis elargiatur Elemosinam precisse propter bonitatem ipsius elargitionis; L. liquis ambulet precise vt ambulet: 3m de nig. apparet in audigte sacrum vt fuerit =

de causis 1º

De causis 2° materialibet fratis dicendum est nullam esse perfectiones, immo necq. equa per fectas Causa e effectu totali: quia ista est oppositu qd dicit maa et fra, et sic nulla earu secundum equat illas in perfectione. Ad 2° istius rumalr inadequate tribuendo singu la singulis, ri licet maa esse materiale, et frate forme in hac scribe ratione. Causa materialis et fratis iuste equalis per fectionis Causa effectu, Disputatio tertia de causa materiali et formali.

disp. 3ª de causa materiali et frali

Cum istis quatuor Causarum genera quedam intrinseca, quedam extrinseca, quig intrinsecis sub est maa et fra eo ipso qd tales sunt magis pertinet ad entis naturalis essa Cognoscenda intrinseca duo sunt, et fra sub ma dicit aduno oim, quia eadem fere sit de scientia in fra. quarit 1m 1m quid sit causalitas maa et forme. et quis earu effectus.

D. 1m quid sit causalitas maæ et frę et quis earum effectus.

1. Prosequendo alia huius aduerte Causa materialis historica Latitudi ne prosit sprehendit subse mas 1us et 2us sic definiri ab Arist.e maa est id ex quo aliquid est Cum initi; quo definitio satis explicata manet ex explica tione definitionis maæ 2e loco aducte. Potest tamen ex hac definitione colligi alia qua clarius vr hanc explicet in hac modu: maa est pot.s qua recipiendo fra intrinsice dat esse oppositu, qua munus vao maa habet subse qd sibet subiectu, sibe sit maa 1us, sibe 2us, sibe materiale sibe spirituale sit, Du modo sit receptibus fre sibe substantialis sibe accidentalis &a,

Causa 2° fratis nihil sua latitudine sic potest definiri; est adeq qui informando maa intrinsice obtinuit oppositu in determinato esse specifico: vbi per esse specificu non solu intelligitur esse substantiale sed qd cuq esse specificu sibe substantiale sibe accidentale habuerit. Sed quibus vtraq Causa materialis qm fratis sprehendat substantiale et accidentale, in precedentibus solucionibus de substantialibus, quia qd de illis dicendum eodem modo accidentalibus accommodari potest

Proquo 2° aduerte qd in causa materiali et fratis sicut et in ceteris causis reperitur Virtus causalitiva in actu 1°, et causalitas seu influxus factualis et huius effectus: Virtus Causalitiva est ipsa entitas et essa maa et forme in maa quidem est suo met pot.s subsistentialis; et informa sua met actualitas specifica. hoc supposito ex munis philosophorum Conclusu

a liat

abiçi exillii non ꝓfieret vnuꝫ pcre. Quare gd inquirimꝰ in hoc d° est per
gd viuꝫ ita reducat ad exercicium causandi, et quod patale exemplum causat
2 Adgd iterꝫ nota gd respectu maꝰ triplex effectꝫ assignari
ꝓsert adquꝫ ipsa ꝑs suaꝫ causalitatꝫ iuuari valet: scilicet forma materialis,
vnio eiꝰ, et totuꝫ ꝓpositꝫ: Subiatto° respectu cuiꝰ effectꝫ maꝰ exerceat
suaꝫ causalitatꝫ, et qua illi tali causalitas. Nam ꝓponit gd maꝰ ex vnio
nii duplex munꝰ exerçet; 1m actu recipere et causare ꝓx: 2m constituere
ꝓpositꝫ; diꝝsio est inter doctores an vnio sit causalitas ꝓpria 1m vna; 2m
altera ratio; an v° 1m omnes =
3 Sed est iterꝫ aduertendꝫ horum effectꝫ duplicitꝫ vi
delicet posse: in fieri scilicet et in facto esse: in fieri considerati ipsuꝫ fieri
est gd vnuꝫ et idem est respectu omniuꝫ, eademq; generatione qua fit
forma equi unit maꝰ, et generatur equus, licet respectu diuersi rei
diuersas sortiatur denominationes: nam respectu maꝰ dicit mutatio; respectu
forme gm educit de ꝑte maꝰ dicit eductio: respectu vnionis vnitio: Ve
rum tamen istum ꝓpositi dicit generatio seu fieri absoluti; et hac ratione omnia
mihique sit licet forma, vnio, et ꝓpositꝫ sint effectꝫ maꝰ in fieri, qua
lenꝫ eductus forma, vnitio eiꝰ, et generatio istiꝫ ꝓpositi recipitur in maꝰ, dicit
tota habet rationem similitudinis habilitatis
4 Et hoc vnuꝫ maxime aduertendꝫ gd dubitatio in hac questione
vltimum hiis verbis; forma seu ꝓpositꝫ probt fieri; nullateng intendimꝰ
ipsaꝝ entitatem formꝫ et ꝓpositi actualem fieri vltra dicta; sed precise in
tendimꝰ illaꝝ actionꝫ seu productionem, per quam fiunt, qd si aduerteret mobi
lissimꝰ quidem expositor nequaquam arguerent talitatis et nisi negantis
quidem alius doctissimus, quisquis sit intellectus eius est Cum ait rationem seu
perceptionem esse causalitatꝫ maꝰ in forma et ꝓpositꝫ pro vt sit fieri,
idest in fieri forma et ꝓpositi =
Si autem in facto esse considerentur illi effectꝫ sunt ipsa forma
recepta in maꝰ, et vnio quę est hoꝝ vniuersi; et denig. ꝓpositꝫ ultimꝰ
lux ex suis partibꝫ. et hac ratione sunt magis nominis effectꝫ maꝰ quatenꝫ
forma ipsa et eiꝰ vnio pendent ab maꝰ tam actualitate formali, et ꝓpositiua
tam quam ab intrinseca sua entitate =
Effectꝫ autem forme precipui sunt maꝰ tractata
et determinata ad aliquid esse specifice, et hic ꝓpositꝫ et vnio in facto esse, et hoꝝ
in fieri quatenꝫ forma dicit posset causa specifica et terminata cuiusdam habi
tudinis talis fieri
5 Inquare 1a 1æ formaꝫ maꝰ 1m solum respectu istiꝫ suaꝫ
causalitatꝫ exercere, adq. adeo causalitatꝫ maꝰ solum esse vnumꝫ patet
est attributo ꝓpositi: ita Abicena 6 metaꝑ tractatu 2° Albertꝰ magnus
in hoc libro

in hoc libro tractatu 2°, Maior in 2° Distinctione 42.

Tu da me[n]te est ma[n] causa materialis est causa intrinseca 3° eig causalitas ponet nisi respectu eig qd intrinsice ex ipsa ponitur: sed maa ponet pars intrinseca forme sed solu[m] ponit, 3° eig causalitas precise est respectu huig et non illig =

6 Secunda s[e]c[un]da est aliorum quia nisi ma[n] causalitate maa solu[m] esse ate dependet per ordine ad forma[m] non 3° per ordine ad ponitu[m]: ad quod causalitate eig esse vnionis pro vt est actualis recepti forme non 3° pro vt media illa profluit in solu[m] ponitu[m]: ita Sonzinas 9 met.°, Fonseca Cap. 2° eig de libri 9. 4. et alij =

Et probatr: maa 1. essentialis est pura pot.a et vt talis causat, sed pura pot.a solu[m] respicit actu[m] suu[m], q[uia] ista eig qualitas est in ordine ad illu[m], 3° solu[m] respectu forme est ate dependa causalitas maa

Confirmatr: quia fra perfe 1° causat vt dat, 2° maa influit perfe 1° vt recipies, ma[n] sicut est proprium actus dare, sic et proprium recipere: sed maa 1. non recipit solu[m] sed forma[m], 3° causalitas illig primaria in ordine ad forma[m] ate dependa est

7 Tertia s[e]c[un]da est Murcia pro Rup.e 3 sectione 2a, qui omnes concedat maa esse causa perfe non solu[m] forme sed etia[m] ponitu[m]; distinguit tame[n] in maa duplicem causalitate realem distincta, alteram respectu forme et alteram respectu ponitu[m]: 1a dicit esse passiona dependentem a passione: 2a 2° esse vnionis qua maa recipit forma[m] =

Probatr 1° quoad 1am partem, ma[n] quoad 2am annobis adducenda est: ma[n] causalitas maa in fra est prior maa ipsa fra vt constat, sed vnio qua fra in maa recipitr ponet prior maa ipsa fra, alias sine illa materia maneret, 3° talis vnio ponet causalitas maa in fra, 3° solu[m] erit passio: nihil enim restat qd sit prior passiona =

Confirmatr quia anima rationalis recipitr in maa, et maa per hanc receptionem vnitr illi, sed anima ponet effectu maa, 3° causalitas maa in fra materialem non habet in receptione seu in vnione ponendo, sed in aliquo alio modo quia non habeat anima rationali =

Secundo probatr: quia passio vt passio est dependentia causa materialis sicut actio dependentia agentis, sed actio non dependet ab agentis tanquam effectu vt hinc sed tanquam eig causalitas, 2° similiter passio non dependet a maa tanquam ultimo effectu eig, sed tanquam via et causalitas eig dependentie materialis circa fra

Confirmatr quia actio et passio sunt idem realiter 3° quod est terminus actionis, erit ergo terminus passionis, 2° sicut actio est causalitas agentis in fra, media qua recipit fra esse ab agente, ita passio erit causalitas maa in fra, media qua recipit fra esse a maa =

Vltima s[e]c[un]da

Vltima sēn̄ 3 manifestū ē thomistas asserit causalitatē
9 maā esse tā respectu spōsis qm respectu fr̄ē materialis, ita q causalitatē esse vnionē vtriusq; in receptione fr̄ē et substitutione spōsi:
hīc potissimū sit

Prima conclussio

Causalitas maā in spōsis; vnionē, et fr̄ā, pro 0t in fieri est pars debite dicamēti passionis, secūd id q est est receptio fieri medietatis
receptiū, qd respectu omnium est

Hec dcta intelligenda est sicut supra dictum est. n. A dicimus
intelligenda esse hāc verba forma et spōsi in fieri. Et probat: quia
illud est causalitas alicuius cause qd attribuit illi in ratione actualitatis causa-
lis, sed pars attribuit maā in ratione actualitatis causalis fieri formā et
spōsi, 2° pars est causalitas maā respectu talis fieri, minor probatur
quia maā non potest esse causa spōsi fieri aliter quam in re aliud recipiendo,
sed recipere inse fieri est pati, et habere inse passionē de predicamēto
passionis, pro tali pars attribuit spōsalissimā in receptione fieri, 3° maā
per passionē substituit in ratione influxus in fieri formā et spōsi.

Secunda dcta

Maā 2ª est vera causa materialis non solū spōsi sed etiā formā
subiectalis materialis =

Hec dcta est vna 1ª et 2ª pars 3ª. et facile probatur quia
forma materialis per se pe det amaā quo ad actuitatē sui actus non
esset materialis. et fr̄a spiritualis qualis est anima nostra dependebit
per se amaā quo ad vnionē et informationē, 2° maā est vera causa
materialis, illarum quoad actuitatē; istarum 2° quo ad informationē et
vnionē, pat̄ sequela ex dictis diffusē precedēti vbi dicimus causalitatē esse pro-
prium agens per se pe det effectū. Deinde spōsus actuatus est habitus
pe det amaā et fr̄a, 3° pe det per se abilla, 4° maā est vera causalitas

Tertia dcta

Causalitas qua maā immediate causat actuitatē formā in
in fieri sibi ex facto esse non est pars de predicamēto passionis =
Hec dcta est vna 3ª pe ª et in illa non actu sistit ratio formā
in fieri sicut in 2ª solutione, sed stat pro fieri formā, sed proximam
entitatē formā qua pertinet fieri sit, qm facimus esse ad esse se ipsa
in facto esse. Probatur 2° 1° quia causalitas causa materialis est exercitium
cius sua potª causatiua, sed potª causatiua causa materialis est potª recep-
tiua, 2° causalitas causa materialis est exercitium potentiæ recipiendi: sed exercitium
exercitium potentiæ recipiendi est receptio, 3° causalitas maā circa formā
est receptio spōsi formā: sicut sed pars de predicamēto passionis
non est receptio formā, 4° non est causalitas maā circa formā
sua 1ª recipiendi patet. Vltima 2ª minor suadetur probatione, tali pars

Soluitur est

solus est receptio multę quę realiter distinguitur ab unione substantiali, receptio autę formę essentialis sit unio cum ea; nam esse receptę in maa, et esse illi unitę fratres coniuncti, ergo passio dependens ab unione non est receptio formę substantialis in maa, et sic quęlibet recęptio ejus causalitas circa modum substantialem.

Et ad 3um maior quia passio dependens a predicamento passionis accidentalis, sed maa non recipit ens substantiale mediante aliquo accidente alias non poneretur unio per se ergo passio non est receptio formę substantialis, et sequitur nec causalitas ejus maa circa illam.

L2 Secundo probatur ex dicto supposito opinionis D. Th. et sunt qui dicunt Deum procedere ad extra actione gratiae in mente et est solus virtualiter transiens. quo posito sic arguo ens creatum producens ens substantiale ex materia non potest dare et educere formam et materia exercere suam causalitatem circa illam, et tamen haec non daretur passio deperdita ab agente naturali; sequitur non daretur multa recepta physice in materia. 3o talis passio non est causalitas materiae in ens.

L3 **4a conclusio**

Causalitas materiae respectu formae est unio substantialis, qualem probat sectenet ex parte materiae dicit receptio; non pura sed substantialiter. Et ens in hac unione substantiali (sive pura sive substantialiter) probat est ultimo positis Constitut causalitas tam materiae quam formae circa positis substantialis

L4 Duas partes continet haec dicto: et 1o probatur quod

L5 advertendum quod duplex ratio potentiae recepti reperitur in materia: una pura recepti per modum subiecti; et altera substantialiter et causalitas materiae sive illius: potentia pura recepti solus in portatat capacitatem recipiendi ens per modum subiecti, et cum ea constituat compositum. Potentia substantialiter et causalitas prout hoc addit virtutem causandi materialiter entitatem formae recepti, quam continet ratione potentiae. Huic duplici rationi potentiae duplex receptio correspondet, una pura recepti formae et altera causalitas materialis illius: ex quibus 1a ratio potentiae et receptionis recipit precisse actu informabilem per formam, et non sed sit pura substantia, et anima rationalis; recepti 2o modo recipit actionem quatenus sed determinare actum in sua entitate dependendo a materia et causa materialis qualis est forma materialis corruptibilis.

L6 Ex quo probatur 1a pars hic ex ista propositione aliquid existens, hic et nunc quia causalitas cuiuscumque causae est exercitium proportionatae suae virtuti causalitate sed sic se habet unio per modum receptionis substantialis ex parte materiae respectu formae substantialis recipiendi: ‡ causalitas materiae respectu formae, minor probatur quia exercitium proportionatae potentiae recepti est actualis receptio (sicut virtutis in quo materiae est informativa) ergo unio prout sic tenet ex parte materiae est receptio

et receptio forme ꝯ Ex

Dicit causalitate maa circa forma esse vnionꝫ subste talibꝫ, nꝫ ad hꝫ causalitate nonia dicit quꝫ aggregatuꝫ, siquidꝫ ille homine dare vnio inter maa et fraꝫ et tamꝫ illa non sufficit vt anima dicat effectꝫ maa requisite ad vnionꝫ quꝫ sit talis maa vt mediante ipa dependeat forma a maa, et sic tale subste talibꝫ ghitalis forme.

L6 Adhoc aute intelligendꝫ est vt tacite cundo obiectioni talis quia, scilꝫ ad vnio maa cuꝫ fraꝫ, quꝫ est receptio quedꝫ et informatiuꝫ ea vna parte, et subste tale ex alia, habet se sicut superiꝫ et inferiꝫ, nꝫ omnis subste tale ex alia habet se sicut maa circa fraꝫ et receptiuꝫ fraꝫ et vnio cuꝫ illa, non tamꝫ extra: et ita potest dari vnio maa cuꝫ fra sine causalitate et subste tale ne =

L7 Ꝟ secunda pars exclusionis probat aduerte maa, et idꝫ suo modo dico de fraꝫ vnicaꝫ et simplicꝫ habere causalitate respectu forme et sportili, ad quꝫ sparabit tagm ad tres inadequatos subordinatos, videlicet omnꝫ fraꝫ vt determinabꝫ sue potentialitatis physicꝫ ad aliqd esse specificꝫ, et sportiꝫ vt subiectuꝫ dꝫ tali determinatione =

Et huiꝰ ratio est quia sicut fra quꝫ est actꝫ maa nonalia ratione causat sportiꝫ, nisi actuando maa; ita maa quꝫ est potꝫ receptiua fraꝫ, nulla alia ratione causat istuꝫ genera sportiꝫ, nisi recipiendo fraꝫ; sicut in causa efficienti generaliꝫ eadꝫ actione producit fraꝫ materiale, vnit maa, et facit sportiꝫ =

L8 Ꝟ ultima pꝫ licet hꝫ causalitate maa respectu horuꝫ effectuꝫ sit vna, diuersa tamꝫ denominatione habet respectu cuiꝫ libet. nꝫ respectu sportili dicit subiectuꝫ, cuꝫ illud constituat vt pars intrinseca entitatis eiꝰ; respectu vº forme dicit receptiuꝫ et subste tale quia nullo alio modo habet maa causare fraꝫ materiale quꝫ recipiendo et sustentando illaꝫ, non tamꝫ subiectando eiꝰ ghitale, sicut ghitale sportili: et sic maa licet respectu fraꝫ sportili dicat causa intrinseca pro vt oportet causa efficiens, quꝫ non per constitutionem causaꝫ; nontamꝫ dicit propriꝫ intrinseca secundꝫ respectu sportiliꝫ cuiꝫ contribuat forma propria ghitale, qua componat intrinsice, sed solꝫ concurrat vt causa materialis recipiens illiꝰ =

L9 Probat vº secunda pars exclusionis: quia maa et fra constituunt in actu secundo causa dicti sportiliꝫ per vnionem vº vnio est causalitas maa et forme respectu sportili, sequela patet et ant probatur: 1ª quia non apparet perquid aliud actuabit maa: 2ª quia posita vnione ponitur causalitas maa et forme in actu 2º et illa ablata cessat causalitas et effectꝫ, etiaꝫ si gderetꝫ aliud ponatꝫ, vº in vnione visibili huiusmodi causalitas

20 Ad 1m arom 1e ne ex qꝫ maa agebat causaꝫ

intrinsecaꝫ

intrinseca, non quia respectu cuiq; quæq; effectj ab ea procedentis sit intrinseca causa nullo intime imbibita, sed quia eq; precipua causalitas est in ordine ad totum, qd componit et inquo intrinsice claudit.

Vel 2° dr qd potest dici maa causa intrinsica ad distinctionem causæ efficientis que non causat per influxum proprietatis entitativi secundum maam Lam. Quare licet dicatur in proposito causa intrinseca respectu formæ, non tamen ita absolute sicut respectu aprioris =

24 Ad arm secundæ seq; en 6 dr notando duplicitur poni aliqm causalitatem L. aliquem effectum esse primarium: Lo quia exhaurit rationibus inadequatis quæ in eadem causalitate L. effectu inveniuntur, obtinet Lm totum totum via originis: 2o quia sola ipsa est que primario intendit. Causalitas igitur maa in proposito prædicitur primaria quia sola ipsa sit de intentione primaria maæ, sed quia expletur rationibus inadequatis, quæ in ea de causalitate inveniuntur, hæc est prior via originis: atamen cum hoc stat vt facta collatione inter has duas rationes formales et inadequatas causalitatis maæ in ordine ad totum, qd causalitas maæ vt est in ordine ad totum sit potissima; quod et si verum sit de intentione primaria maæ (quia post primum L respectus sit formæ et totius) atamen causalitas maæ circa formam subordinatur causalitati ergo aprioris: sicut cuiquid intendit duos fines subordinatos, hoc et ijs utrisq; in suo ordine sit primario intentio, atamen unum est propter alium, ita (proportione servata) in proposito dicendum est quia maa recipit formam vt exponat aprioris =

Vnde ad arm dr qd pura potia non solum respicit actum sed totum: nam actus respicit non vt finem vltimatum sed vt non vltimatum, hoc est, in ordine ad totum, qd est finis vltimatus patet =

Ad 1am confirmationem dico qd licet maa non recipiat totum vt formam, tamen recipiendo formam sibimet aprioris, quia unio maæ cum forma licet respectu formæ denominetur recepti, respective tamen totius denominatur constituti =

22 Ad Lm arom 3e seq; en 1. concedo maiorem et nego minorem nam licet talis unio non possit intelligi absq; forma, hoc nihil obstat ad veritatem (aquo) sicut enim actus non potest intelligi absq. subo et nihilominus sit prior naa illo, et ratio unionis est (quia vt dictum suo loco) principium (aquo) realis non includit simultatem (in quo) rationis =

Ad confirmationem sicut 2n. 24: nam licet unio maæ cum anima rationalis non sit causalitas maæ circa animam pertinens tamen in ordine ad alias formas =

23 Ad 2m 2n 8 dr qd sicut actus dicendi abaoe hominem non tangit ultimo effectum sed tantum causalitas, ita actus quo dicit animam non tangit ultimo effectum, sed tantum causalitas: Ceterum non tangit causalitas existentiæ

formæ

forme et spiritu mea facio esse, sed tam in fieri, seu ad ideo est tam qm causalitas ipsius fieri vt constat ex dictis=

Ad rationem dr qd ex identitate reali actionis et passionis non colligitur qd actio et passio secundum proprias rationes videantur, et quatenus una distinguitur ab alia, habeat unde effectus realiter nascendi identitas realis non impedit qd actio et passio secundum proprias rationes sint causalitates distinctas causantes realiter, ita non impedit qd habeant distinctos realiter effectus: immo si averm habeant aliqm vim non solum probare passionem esse causalitatem mea in fra, sed etiam in spiritu, qd aduersarij non admittunt) ita econtra media actione non solum causat spm sed etiam spum. Unde in spa sedo dno et dilmo Lm sequens, quiescente actionis erit spm passionis, si actio et passio viderentur vt vtrumque realiter unde motus et identificari sedo sequentia, si sm proprias rationes videantur mecum sequentia, et cha mecum sequentia=D.2 utrumque unio mea et spa distinctorum realiter abilis

Dubitatum, unio inter mea et spa distinguatur realiter abillis

Pro ntelligentia nota qd unio triplicit sumi potest. 1o pro actione unitiua qua dicitur unitus: 2o pro nexu et vinculo inter partes quiescente spm unionis (de qua unione dicimus qd precedit suam causalitatem mea et spa) 3o pro relatione reali predicamentali consecuta ad unionem qua alterum extremum alteri refertur in ratione unibilis. Sin primo 2o non agimus de actione unitiua qm omnes fatentur dilmos ut a mea et spa. Nec procedit questio de unione 3o modo; quia de hac certum est christum qua homine eo ipso esse dei unionem qua relatio distinguitur a fundamento. Solum 2o agimus de unione 2o modo accepta probet esse spm unionis

Inquirere 1o et celebris 1m an unio mea et spa realiter distincta in mediate unitiua, vt nullo modo medietur inter spam q. modo aliqui quiescit vinculum et nexus illarum, adq. adeo unionem ratissime esse christi mei entitatem mea et formam non absolute et 3me se ipsas, sed vt se ipsas mutuo ad mtice se trahentes; qd nihil aliud est qm mea esse posse in exercitio recipiendo huius formam et hoc spm esse actum huius potentie 2o Pro hac 1a Caietan 1 dilun. 22 q. 2 3o reo vig in 1 dilun 48 q. 2 ita Caietan 3 p. q. 2 ar. 1. et Albarez ibidem dilp 43, et vtrq. contendit mea esse media. th. illuc citat 3. stra cgtes Cap. 1. quatenus in pactum aut actum et potentiam venit medio unitiua=

Cum tamen sequitur th in 3. dil. 2 q. 2 ar 1.

dicit aut

Vbi sic ait: in vnione humana naa ad diuinam nihil potest cadere medium fratitur vnionis causa, cui per prig humana naa vniatr gm diuina, sicut inter naam et fram nihil cadit medium ii esse gd per prig sit in natura gm forma subsistentiali

Et in primis hanc sc̃am probatr auctoritate Aristt 8 methaphisicorum, vbi expresse videtr excludere vnionem distincta. ibi enim proponit dm quae cum naa et fra sint huiusmodi res, vnumquemque perficiat, et inter alias sc̃as hanc quas ibi in suo nat, refutat illam quae ait dari copulam mediam inter naam et fram, adiecta gd quidditatibus scilicet non generatis quid sit actus et quid sit potentia. 3° sm philosophum fra non datr talis vnio superadita =

Ex quibus rationibus arguo sc̃o: naa et fra vniuntr per modum actus et potentiae, sed actus et potentia immediate et sm suas entitates vniuntr, 3° immediate et alio modo vnionis superaditae duae contingunt naam et framin probatr quia actus perficiens met entitatem constituit suum effectum fratem, 3° ratione propriae entitatis et immediate vnitur naae, sequela patet et ans probatr quia albedo 2.o. habet esse fratis immediate et fratitur albedine et sic de reliquis 3° actus immediate et fratitur perficiens met entitatem constitutivum effectum fratem

Confirmatr 1°: nam si illa vnio esset aliquid medium inter naam et fram sequeretur naa et fra non vniri immediate, consequens est fra omnes philosophos 3° sc̃e: sequela patet quia illa est vnio immediata g.a inter extrema nihil mediat, et 2 ratio illa est mediata g.a mediat aliquid, 3° si vnio est aliquid medium inter naam et fram non vniuntr immediate sed mediate =

Confirmatr 2° nam causa intrinseca communicat duo secum, sed hoc fit absq. aliqua vnione superaddita 3° sc̃e: minor probatr quia ex eo quod naa recipiat fram et fra informet naam, sine aliquo superadditae inter hanc fram communicatam naam et extra 3° sc̃e: =

Confirmatr 3: quia vt vinculum inter naam et fram se illi vitat non indiget alio vinculo saltem dandi processum in infinitum 3° pari ratione ad vnionem naae et formae vinculum seu nexus distincta non dicendum erat, probo sequelam, quia vinculum non est ita proportionatum partibus sicut ipsae partes inter se quae se respiciunt esse habitudinem per modum actus et potentiae 3° si ad vnionem illa cum per hoc non requiritur nexus, multo minus ad vnionem partium inter se =

Secundo probatr quia ex fratis forma potest albedo sine illo modo partibus superaddito 3° super quem tali modo, ans probatr quia paries 2.o. esse fratis albedinis probenit ab albedine 1ma propria entitatem albedinis, 3° ad communicandum illi effectum non requiritur ille modus

Et huic ar.o 3° respondeas negando ans. et ad probationem dicas gd esse albedinis fratis probenit ab albedine tanquam a causa et causa fratis seu virtute causalibus; ad 2.dum 3° vnionis tanquam a causalitate, qua media se

albedo

albedo causat suum effectum=

6 Tra intuerunt thomiste nam albedo secluso omni alio extraa rei distincte est id quod mediante subiecto reddit formaliter album ideo enim apellatur alba (vt quod) idest id quo subiectum reddit album. Frustra opponitur ille modus ad hoc vt sit id quo mediante tra exerceat suum effectum formale=

Dicet albedinem in sua entitate esse id quo mediante subiectum reddit album in actu 1°, ad hoc vt sit id quo mediante subiectum reddit album in actu 2° etiam exercito requiritur actualis communicatio, seu formalis causalitas que est ille modus=

Sed contra et sit 3m arom quod valde ab aliquibus extollitur: nam in albo actuali effectum albi formalissimum et in actu 2° probant ab albedine in sua entitate albedinali, non vero ab aliquo modo distincto habente aliquem effectum formalem extraa rei distincte ab effectu formali albedinis: quod sic explicatur et probatur: nam a formis extraa rei distinctis distincte habent effectum formales extraa rei debent probenire, vel ista unio et causalitas formae distinguuntur extraa rei absente forma, habebit effectum formalem extraa rei distincte ab effectu formali albi, quod est effectum formalis formae, erit aliquid extraa rei distincte abesse unitum, quod est effectum formalis illius modi, consequens autem est omnino falsum quia commune effectum formali probenienti a forma, vbi albedine suscepta intelligitur partem ille unite siquidem totalis unione habet effectum formalem formae, vel non dabit talem effectum formalem extraa rei distincti, et sequitur nec forma

8 Quarto arguitur; nam verbum divinum et humanitas unite adinuicem se ipsis absque vlo alio intrinseco habent aliquid necnon realiter distinctum et extraa, cum forma rei non pateat nam verbum divinum et humanitas quae extraa sua natura distant adunione potest se ipsis immediate et absque aliquo nexu medio unire, quod maxime extraa et extra quae extraa sua proprietate ad unionem, et ami probatur quia humanitas unitur immediate cum propria subsistentia, nam subsistentia est modus extraa, modus autem non unitur medio alio modo (aliter daretur processus in infinitum) vel ergo unitur immediate cum subsistentia verbi, aliter personalitas verbi non repleret vicem propriae personalitatis quae ad id quod perfectionis est, nempe quae ad hoc quod est immediate replere et terminare naturam humanam=

7 Confirmatur quia si aliquis modus esset gratiae sanctificantis humanitati adueniens, necessario verbum diceretur absque vnitus sed hoc repugnat in spiritu verbi per scripturam vel ea quae minus probo quia talis modus non posset denominare verbum vnitum nisi illud intrinsece afficiat, siquidem denominatio vnitionis est intrinseca, sed repugnat verbo diuino intrinsice modificari per aliquem creatum perfectionem, quia alias perfectum perficeretur et mutaretur quod est absurdum, 3° repugnat verbo diuino vniri humanitati media aliqua vnione superaddita, ex ea con-

sequeretur

sequeli de q̃ erit Dcmaa et ꝓa =

Secunda sq̃ affirmat maz et ꝓa non vniri inter reperuntur met entitates realiter sed media vnione realiter modalitra bipsis distincta; ita Suarez tomo 2 metaph disp. 43 sect 2 q. et tomo 2 in 3m partē disp 8 n 3. Vasquez tomo 1° in 3 partē disputatione q n° 231, et disp 128 cap 3: tenēt etiā quamplurimi et quidē Gravissimi thomistæ Variē 1 p. q. 16 ar. 2 Dubio 5, Cabrera 3 p. q. 2 ar 4 disp 8, Complutēses hic disp 6 q. 2, Citatq. manuscriptis Magistri Ferrera 3 p. q. 2 Aranso ibidē Dunq. primarius Salmaticēs, et Gonzalez de Abel da primarius Complutēs 3 p. disp. 46 sectione 2a in quorū collegiū sit =

Primo acto

Vnio materiæ cū ꝓa est aliquid distinctū ab ipsa rei ab extremis distincti =

Hæc sententia communiter tenetur esse D.th, et ad hoc probandū q̃ma eius auctoritate adducit; sed clarius mihi videtur fuisse 3 p. q 2 ar 1 in corpore vbi ait vnionē ponitalem esse quid creatū mediū inter verbū et humanitatē =

Et ratione probatur 1: illa distinguuntur realiter quorum subiecta separata vt destructa alia altera perderent sed extrema ponunt actu existere separata sine actuali vnione 2° vnio realiter distinguitur ab extremis, minor probatur quia post mortē hominis remanet tota entitas materiæ et tota entitas formæ et tamen tunc non remanet entitas vnionis, 3° vnio realiter separata ab extremis hæc minor probatur quia si remaneret vnio remanerent extrema vnita adinvicem maneret hoc ens ut ens =

11 Varię communiter Respondent huic ar° vtrinq; et in primis aliqui respondent in casu posito manere quidē vnionē quoad entitatem, non vero quoad formalitatē et in actu 2° =

Sed contra nam vnio in actu 2° et in exercitio importat aliquam realem entitatem quod sit inquit abens rationis (cum sit vltima dispositio subiectiua causæ realis in ratione actualis causalitatis) 2° 1. 1m hæc realis formalitas sibi intrinseca remanet realiter cum entitate materiæ et formæ. 1. pon: si 1m 2° anima D. Petri est vnita materiæ in actu 2°, et sic quæritur non est mortuus D. Petrus: 1m 2° dicat 2m, nempe non separabitur vnionē in actu 2° 1m hæc ratio precisse, 3° 1m hæc ratio formalitatis realiter distinguitur ab entitatibus materiæ et formæ =

12 Quare alij explicantes amplius predictam solutionem, et ea° et etiam predicta in quo nationi respondentes, dicunt vnionē esse de essentia. Relationem saltem rationis esse formalitatē, et hoc dicunt inter ꝓam absolutam et relationem q̃ absoluta nihil aliud est q̃m forma dependens a subiecto,

ad ades

ad q. adeo incommunicabile sui effectiq; fratio a solo subiecto dependet, et non ab aliquo extrinseco at vº fra relatiua transit ad aliud, et ita incommunicabile sui effectiq; fratis dependet ab extrinseco; Quare dicunt primo, illud manere quidem quoad essitatem, non autem quoad denominationem effectiq; fratis, quia in tali communicatione dependet ab altero ex extrinseco, et adit supradictam partem extrinsecam notationem earum ad inuicem, seu denominationem existendi in alio et subalio. aponunt q. exemplum in nostra doctrina Capº de relatione traditam, scilicet Patrem unica relatione respicere plures Filios, qua relatiua non constituit patrem nisi relati respectu secundi Filii nondum nati, (licet precedat tota essitas relationis) solum ob defectum Connotationis tri extrinseci: et aliqui eha ponunt exemplum aduersq Suarez in sua opinione ponente relationem mendicinium a quo damno

L3 Verum tamen quibis hec soluio et doctrina in aliis rebus vera foret nullatenus tamen solebit difficultatem preclaram: quare stratta sic in curso: nam quibis Verum sit qd fra relatiua dependeat in communicatione sui effectiq a aliquo extrinseco, tamen illo dato implicat talem fram non communicare sui effectum fratis 2º pari ratione quibis Verum maa dependeat in communicatione sui effectiq fratis a connotatione fre et Verbi, implicat qd detur Verbum ex parte maa cum connotatione forme et qd non tribuat sui effectum fratis: nec sic sequeretur dari maa cum connotatione forme abig. eo qd illi denominetur Verbum 3º denominatio Verbi non conuenit preuie in entitate forme connotando maa L. in entitate maa connotando forma, sed in aliquo alio realiter abilla distincto, vltima reg. patet =

Et minor subsumpta probatur supponendo qd Deus substituat pro aliqua duratione reali animam quo existente peretur in eodem loco L. Verbum maa L. pluribus abig. aliqua substantiali diuine ad aliquam earum, et postea in aliquo instanti subsequenti tollat illam cum aliqua earum; g mis positione et obtenta ad nihil, et debet ad nihil esse omnino Certum: nec quia alias anima in illo priori in quo Creatur maneret Verbum maa antequam ab aliquo esse naturali Verbum, sequeretur Creatur intra Corpus et notat maa vt ate indistante et presente ideo, qd tamen esse falsum patet quia tolleret Creationem animae. nec etiam quia Verbum substantialem quo est intra humanitatem xpti et Verbum non potest dici qd sit intima presentia qm habet Verbum illi humanitati, sequeretur personalitatem Patris et spiritus sancti habeat etiam intimam presentiam cum illa humanitate et tamen non sunt illi Verbum 3º qd=

Hoc supposito probatur illa minor subsumpta, quia in tali casu (vt supponimus) maa et fra non denominatur Verbum, et tamen defectus denominationis non prouenit ex defectu connotationis siquidem maa notat fram vt omnino sibi presentem et indistantem, 3º defectus denominationis debet prouenire ex defectu alicuius formalis fratis realiter distincti =

Nec valet

Nec valet si dicas tuc quidq; maa mutatur fra materia
subr et in esse entitativ mutatur formaliter et in esse ach, adq. adeo non dari ru
ficiale mutationq; ad denominationis bonum, ex qd tali denominato non
requirit qmcunq; mutationq; intr maa et fra, sed formaliter in ratione actus et pot.

Nec obstat: nam qd maa mutet fra, provenit ea ex
qd habet ordinq; tanq; ad datum ad illa, et ex alio capite ipsa fra existit et
est prior maa, (sicut qd relativum mutetur provenit ex eo qd trm existat
et relativum dicat ordinq; ad illum) sed respectu cuius dicit maa ad fra non est ad
illa precisse subl ratione entitativ, sed formaliter in ratione actus, ō mutatus qm
in illo casu dicit maa respectu formae non precisse in ratione entitativ, sed
formaliter et in ratione actus.

Unde ex qbus qd adducit obiectio de relatione non est tali
casu mouenda quia in tali casu ex parte trm realiter de novo existens, a cuius
positione dependet omnimoda effectiva formalis relationis in exercitio, et ita
non se habent eo modo extrema sed ex parte alicuius variationis realis in
ipsis: at in nostro casu nulla datur variatio realis in extremis, adq. adeo
si datur nova denominatio non provenit precisse ex eo qd detur de novo aliqd
mutatum, sed ex eo qd detur nova forma realis.

Ad oppositum efficaciter: impossibile est contradictoria vere
de eodem enunciari nisi propter aliqm mutationem realem sibi intrinsecam, sibi extrinsecam, sed
de maa et fra ens simul sumptis et loquendo de illis in casu supra posito videtur
qd sint indifferenter et non unum) ante qm unio verificetur qd non sint unum
realiter, ō ad hoc ut realiter denominentur unum debet necessario intervenire
aliqua variatio realis sibi intrinseca sibi extrinseca, ex qua patet, minor
ab omnibus admittitur, et maior videtur etiam nota: nam id qd esse affirmamus
quod quid sit re vera est, ō si omnia quaerunt in re qua maa eodem modo se
habent, nec ulla sit mei variatio, hoc etiam qd esse dicimus eodem modo se
habebit, ac proinde nec ea non potuimus illud esse: huc sic arg. redin
casu posito nisi detur de novo aliqua unio substantialis realiter a partibus di
stincta non dabitur in ipsis extremis aliqua variatio realis sufficiens ad hoc
ut illae partes quae antea non denominabantur unum, postea unum denomi
nentur &c.

Dicet non dari quidq; variationis in partibus simul sumptis, dari
tamen variationem in partibus successive sumptis, v.g. in maa datur variatio
per hoc qd de novo recipiat formam, et in fra per hoc qd de novo informetur
maa.

Sed contra quia dari variationem in maa qatenus recipit fra et in
fra qatenus informat maa, est dari variationem realem in maa qatenus
unita forma et in fra qatenus unita maa, ac per consequens id est fra
limine ac dari variationem realem in unione qd est qd intendimus

quare

Quare alij secundo respondet debere quidiqz aliquid adij
motalz denobo distinctz abeo realiter maz et fra: hoc tanz esse, maz actione et Causalitatez aeo ejus
quia nisi aeo simul acqat et vniat fraz eaz maa, requiret ipse recipi vniri:
at semel prolata actione aeo ejus, statim se ipsis vniuntur. Quare justa hac solutionz
vnio nobilz illi nihil in entitatibz maz et fra provt motalz actionz distinctz vni
tibz aeo ejus =

Sed certe hec solutio non solvit inquonationes vtra precedentes
solutionis, naz quid quid sit de hac actione que motalz inquirit vtrz ex parte
effectz et in facto esse insistat hoc qd sit maz esse vnitaz fra ejus. Vtra
aliquid aliud preter ipsaz entitatez maa motalz fraz vt indistantez et prigz
illis: Si non: si Lm habeo nihilz: 2m autez dici non potest quia hoc ipso qd daret
maa in rerz naa motalz fraz vt indistantez (Vtra) deberet dari ineode
modo, immo et prig naa) actio vnitiba aeo ejus naturali, sed hoc istat esse
falsz in anima in illo priori inquo creata est, o ehz erit falsz qd hoc qdcst
maz esse vnitaz fra ex parte ipsius effectz nondicat aliud pretrillz vt motalz
fraz, maior patet quia si ex parte effectz et in facto esse nihil aliud desi
deratur ad hoc vt maa sit vnitaz forme (et sequatz ad hoc vt sit spiritz) o
nequid intelligi potest hac nisi prig ponatz causalitas aeo ejus per quam talis vnio talez
effectz fiat =

3 firmatur naz si semel desideratur in homine Sor. actio aeo ejus
naturalis tazqm motalz, non potest non aliquid aliud desiderari ex parte
effectz preter maz et fraz vtz in dicz motalz: nam actio illa aeo ejus naturalis
almi et vnionz, et non vt cauz. sed educendo illoz, quia talis actio necessaria
est educitio et producitio alicuius entis talis denobo, vtz dictum =

16 Secundo probatur recte: qmdo producitur hoc datz vera et re
gorosa actio generatiba probenie, a causa creata, que vltz expectandz
subiecto producitur, o datz fra realiter produci per talez actionz, sed non
maa Lm nec anima vegetatiz, quia vtraq. factaq. fuit per creationez, o
est modz reahr dictus, ergo et Lm negz. vtraz, nec non minor, subiecta
secunda vm negz probatur, et Lm pars scilicet qd id qd producitur per modz
vnionis vtrat, quia actio hec generatiba physica et realis est actio vnitiba
pariez; qd autez vnio ista que est fra actionis generatiba, ab vltz distincta
ab entitatibz maz et fra probatur; quia non distingueret realiter abillis,
sed esset idez cuillis, sequeret qd non generaz homines efficeret maz et fraz
qd est falsz: sequela patet quia causa efficiz alicuius entitatis realiter et
idaptice est causa efficiz realiter et idaptice omnium illius fraternalis identifi
cate cuillis entitatez, naz simpliciter aliquid et non efficeret id ipsum, o vnio
vnio est idez. cuz maa et fra, et non efficit vnionez, efficit ehz maz et fraz

Ad hoc arm respondet quarti generationes entis naturalis non esse

realis non esse inducibas alicuius entis subtractione entis sed subtractione unius terminate eorum (inquam) adhuc utrum plura simpliciter eadem sunt plura fiant unus simpliciter: Cuiusmodi unus non addat aliquid supra ens, patet quia licet fiat aggregatum de nobo non esset necesse quod fiat ens aliquod quod non esset antea subtractione entis, sed sufficit quod fiat de nobo subtractione unius, quod antea erat subtractione pluribus

L7 Sed contra et in primis possemus arguere quod fit homo cuius entitas non erat antea et post generationem est. Sed efficaciter hoc revelato impugnatur predicta solutio: nam unus ut unus nihil addit supra ens sed solum cardinas diuisionis, ergo unus ut talis esset non potest fieri de nobo subtractione unius, quia fiat subtractione entis, patet consequentia quia unus simpliciter quod addit supra ens non potest terminare primo L° actionem realem prohibas qualiter est generatio, cum sit para cardinalis quae non fit primo sed solum consequitur et ratione entis in quo fundatur et consequitur non potest fieri de nobo unus solus primus subtractione unius nisi fiat subtractione entis =

Confirmatur quia haec negatio diuisionis necessario sequitur ad aliquam entitatem, sed non ad entitatem matris et formae ut separatae, nec etiam ut unitae precise, ergo sequitur ad matrem et fratrem pro ut dicunt aliquam entitatem distinctam quae non potest esse nisi modus unionis cum patet quia non potest esse aliquid negatibus ille nobis modus se habet de quo habet matrem et fratrem siquidem precedere debet ut fundamentum ipsam negationem, et aliquid ponitur sed non ut bene magnet fratrem prout separatae et prout unitae precise, quia clare ut sic fundaret talem negationem, et talis modus est aliquid ponitur, et ponitur distincte a entitate matris et fratris =

L8 Quare secundo respondet alius unum generationis esse hominem, qui realiter amatam et fratrem dilimouit, non tamen unionem ab ipsis distinctam =

Sed contra et in primis Dubio 4 impugnabile hoc solutum. 2° quia ideo ex vi generationis fit homo, quia fit aliquid imparibus ex vi generationis, quod ex vi creationis non fuerat factus, sed hoc est unio, ergo hoc est tria realia generationis, minor patet quia non est assignabile quid aliud supra partes requiratur ut generetur aggregatum nisi unio illarum, et maior probatur L° quia si non requiritur ad generationem hominis, quod fiat aliquid supra partes simul sumptas, sequitur quod ex vi creationis anima corpori generetur homo, cum ex vi illius fit anima cum matre: 2° probatur eadem maior, quia in generatione sicut in quacumque actione physica debet assignari terminus (quo) et terminus (quod) sed homo est terminus (quo) seu quod fit est per generationem, et aliquid illius est terminus (quo) generationis: sed homo non est matris nec fratris ergo est unio =

Unde alii

Vnde alij respondet nostro 2° arō et ebā

19 nostrii solutionibꝫ, q̄ dad hoc vt unio producatr denobo nonest necesse producatr
alicuiꝫ modi modi realit̄r aparlibꝫ distinti; sed sufficit q̄d maa modo habeat
frēm q̄m antea non habebat, et fra modo informet maā, q̄m antea non in
formabat. Nāz in hoc dicunt vnionē consistere fratissimē, ad q. adeo
ex vi illiꝫ actionis producibꝫ producī inꝫ distinctiꝫ a qualibet parte recentim
facta, nontamē aparlibꝫ si simul sumti=

Sed vtra quia q̄d maa reciat frēm q̄m antea
non reciebat, et q̄d fra informet maā, q̄m antea non informabat
potuerit efficiet ab actione producibꝫ tohiꝫ, 2° talis recepho et informatio
vere et realit̄r fuerit et producit̄r a causa producibꝫ tohiꝫ patet reg̃ quia aliās
tali actio nihil produceret, cū q̄m producat entitatē maā et frēm: tuc
sic arō 2° talis recepho et informatio realit̄r distinguit̄r ab entitatē
maā et frē simul sumti, patet reg̃. quia talis recepho et informatio
vere et realit̄r causatr et producit̄r denobo, et tamē non producit̄r
entitatē maā et frē nec sigillatim nec simul sumte 2° talis recepho
et informatio realit̄r distinguit̄r a mea et fra ergo simul sumti
patet reg̃ ex principio supra posito quia causa efficiens aliquiꝫ entitatis est causa
efficiens realit̄r et identicē omnis fratitatis identificati cū illa, quia implicat
efficere aliquid et non efficere ratione, 2° si causa producibꝫ tohiꝫ est causa
producibꝫ recephonis et informationis, et non est producibꝫ maā et frēm
inꝫ sunt tale recephonē et informationē realit̄r abillis distinctē=

Q̄d amplius explicatr in hāc modum, nāz recepho
et informatio prout dicunt aliqm fratitatē realē aliinꝫ ab entitatē naturali
habet dependentiā realē a causa producibꝫ tohiꝫ, sed hāc dependentiā realē
non habet partes simul sumptē, 2° recephō et informatio dicunt aliqm
entitatē realē realit̄r aparlibꝫ distinctiꝫ, maiorē et minorē ratiē excludi
et reg̃ est legitima quia q̄d uni realit̄r identificatr, quod quidlibet
uni identificatr cū alteri=

20 Ista arō nescio quid possit responderi nisi q̄d
licet partes simul sumte non distinguantr realit̄r ab ipsis vt unitis possibꝫ
bene tamē negarī, quia partes simul sumte non dicunt negationē distinctionis
nis, q̄m dicunt partes unitas, ad quas licet partes simul sumte non dicant
hāc dependentiā realē possit illa dicere vt unitas; nāz q̄do dicitr q̄d realit̄r identificatr, quod quidlibet uni identificatr alteri debet intelligi de
omni modo entitatis tāz possibꝫ q̄m necessario=

Sed hac solutio solū inuertit nititr solvere argū-
et ratio nihil q̄d dicimꝰ n. 17 quia negatio distinctionis realis datur
in entitate possibꝫ, 2° si in entitate possibꝫ sunt idē, cū in necessario

Hec est

22 Secunda secte

Hec distinctio vrahi non est intra vtra sed intra vtra et modus reddendi est modalis =

Probatur quia non sunt multiplicanda entitates sine necessitate sed sufficit modus et causalitas mag et filius et ad hoc vt simpliciter denominetur vnus oportet dicendus est vnum esse modus et sequitur distinguit vnum ab esse mis realiter modalis =

22 Vltadus 2e. quod dupliciter potest aliquid mediare inter mag et filium 1o modo tam quod aliquid qd sit 3m extremum (vt qd) vnitur, et in quo alia extrema tam quod intentio esse fratris vnitur sicut dicit de qualitate (vt. albedine) vniri ita licet mediante quantitate: Alio modo potest mediare aliquid non tam quod pars aut extremum (qd) vnionis, sed tam quod vnio ipsa et necessario (quo) vnitur extremis =

Et quus ad auctoritatem D. tis Q gdibi et in quo libet alio huius bene remissa habet solum negat mediare aliquid 1o modo intrinsece et potest tale non modo mediationis totalis destruit vnitatis solum esse et immediationem causare: non tamen negat mediare vnionem 2o modo cum illo est necessarium non tamen sit medium per modum causalitatis non solum non impedit immediationem causare cum illo subiecti quia illa mediatio causa copulatur et vnitur =

Et eodem modo Q ad auctoritatem philosophi ibidem adducta, si enim 1o modo vnirentur extrema non manerent immediate vnita, necesse est ponere vnionem esse. per hoc tamen non excluditur necessario extremorum, quin non sit extremum (qd) vnionis, sed id quo mediante extrema, ideo non tollit ab extremis vnionem immediationem extremorum et sequitur qd rationabiliter sequendo immediate vniatur

23 Ad 1m arum rationem en. 4 vt respondeat nota qd ad constitutionem solum, et ad tributionem effectus fratis concurrunt et fra et vnio seu causalitas, diuersimode tamen nam fra non habet rationem causa et actualis vnio vero tam causalitas et exercitium seu actus 2o, et ita solum effectus ab vno probenit, cum subordinatione tamen, quia non potest probenire a fra nisi communicetur et communicata, eo autem ipso qd intelligatur communicatio intelligitur quod causalitas et vnio, et cum hec sit distincta, quia communicatio distincta esse debet. Quare in fra concedo maiorem et nego minorem quo ad 2m partem (nam de 1a iam constat n. 22) ad probationem dicimus ans fra persuadetur talem habuit suum effectum fratem tam quam causa seu virtus causalitas vero ans, tam quam causalitas et exercitium talis virtutis necessario, et ea dem distinctione D. ad probationem

Ad 1m confirmationem patet ex dictis quare licet inter ma et fra medietur vnio nihil omnino absolute ingrediatur vnitas, id enim qd solum hoc qd est vniri immediate nonest vnio sed extremum medium, sicut de non solito qd manum sit immediata vestis gimbri medietur inter illa sic realiter modalis =

Ad 3m confirmationem

Ad secundas oppositiones cedo maiores et neo minores ad probationes dico nonnulle ex illis informare nec. mas recipere impedimentum quod ad vim et vic nihil probate arom probaret tamen illa positio vera esset. Et licet causa intrinseca distinguatur ab extrinseca per hoc quod causat municando se primam, non tamen distinguitur quia causat sine distincta causalitate.

Ad 3m oppositionem cedo ami et neos nec. ad probationes dico quod licet vir cultus nonnihil ita proportionate partibus sicut aqua in ratione cause scilicet activi et potentie est tamen magis proportionate in ratione causalitatis et unionis: ex quarto modo: ex quia semper est unio et vic non indigent modo distincto sicut ipse partes.

24 Ad 2m 2 n. 5 obiectum ibi data solutio sufficere quia respondetur ad 1mum arom, et eodem modo debet respondere ad impugnationem belli solutionis h n. 6. est enim albedo id quod subiectum reddit album, tam gm frater et virtus causalitas, non vero tam gm causalitas et exercitium talis virtutis, quare ultime post omnes solutiones ibi allegate solum restat positum de 3o argo h n. 6.

25 Ad vltimum notandum quod sicut in causa efficienti distinguitur activa 1m seu virtus causalitas, et exercitium seu causalitate realiter distincta ab activa 1a: sic in causa fraterna distinguere debemus activa 1m causa quietis ipsa entitas forma et causalitas actuata (que est unio ut dicitur) fraternitas activa 1a distincta. Ex quia imperfectio est in tua causalitate gm causa efficiens: ex eius quia non potest esse de ratione Causa Create sua causalitas et suus actus 29, ex nonnisi pura actus; et sicut in causa efficienti virtus causalitas et eius causalitas (ethas realiter distinguatur) habet ens ab effectu reale in essendo causa efficiendi, ita virtus causalitas fraternitatis causa et eius causalitas (ethas realiter distinguatur) habet ens ab effectu reale in essendo causa fraternitatis.

26 Secundo adverte quod unio potest dupliciter videri ideo quod ens exercet duplex munus ratione inadequate et per ordinem ad extrinseca connotata distincta: 1o enim potest videri pro ut est causalitas qua mediante fra causat suum effectum fraternitatis scilicet positive; 2o quatenus ipsa pervia non reduplicative ut causalitas forma seu ut aliquid fra et ut quod (ut nic dicamus) potest tribuere aliquem effectum fraternitatis. Late sumendo effectum fraternitatis ut actu est attribuere denominationem reale et attribuere aliquid secundum 1o modo videndi non habet distinctum effectum fraternitatis ab effectu formali quia virtus causalitas et eius causalitas unde prorsus effectum habere debent videndi. Si autem 2o modo videndi habet distinctum effectum fraternitatis saltem inadequate ab effectu formali.

Ad dicendum explicari potest. Effectum formale et unionis pro ut causalitas est activum positive pro ut intrinsice cedit et in recto mea, fra et unionis effectum actu fraternitatis unionis pro ut ipsa unionis fra denominans, est fra ut unitas, talis ut ex entitate fra habere se ad modum subiecti, et ex ipsa unione

habere se

habeat tale per modu forme, resultet hoc creatu, scilicet gra, esse Vnita, et hoc creatu vt sit solu dicit in recto gra, et Vniong, et in oblico, sic per modu notati maz: qd idq; extra intellige de maa Vnita gre. Quare esse animatu v.g. qd est effectu gratis animg: dist mo cu habeam maa vt vnita tam gm includat, et includitur, quia esse animatu dicit in recto maz, gra, et Vniong: gra vo esse Vnitu, solu dicit in recto gra, et Vniong, et in oblico maa.

Ad 1um Hii sortihi ad arg.m Rn. 1. neco ans. L. distmo illud sancta dicta, ad probationg et explicationg illig distmo 1 ans, a for mi exnaa rei distincti distincti ebg effectu probenire debet, qdo forme talit se habent vt vbag. sit gra simpliciter, et non habeat subordinationg essentialem ad illa Concedo ans, qdo forme talit se habent vt vbag. non sit gra simpliciter sed istig habeat subordinationg essentialem intrinsecam per modu tre et exercitii, seu per modu birtuti causalitate et causalitati neco ans, unde cu Vnio ponit simpliciter gra. sed exercitii et causalitas forme, non debent habere distmtu realiter effectu abeffectu forme si precise sic dentur vt causalitas: licet si Vnio consideretur in adequate, et quatenu late potest apelari gra, habeat effectu gratis, seu vt propriu ei quasi denominationem distmtam a gra =

Et ad minu nationg quatenu vtraq; militare potest Rndeo gra esse Vnita, quo vt est denominatiu seu effectu gratis probenientis abeffectu per modu gre probenientis distincte abeffectu gratis forme per modu includentis et meliu: quia effectu gratis forme est totu positu dicens in recto vbag. partem et Vnionem: at vo effectu gratis Vnionis pro vt est gra denominans est gra esse Vnita pro vt dicit gra et Vniong in recto, et maz inobliq; vt extra. Semper tamen vbag. denominatiu probenientis a gra et abvnione est subordinatiu essentialiter et sic non plures sed vna simpliciter dicenda est =

Ad 4 Rn. q Vareq Varij respondent. Et in primis aliqui dicunt inter verbu et humanitate non esse Vniong media eo qd verbu immediate conveniat cu ipsa humanitate adq. adeo et sua Vnio et ideo non indiget probatione superaddita: qd extrario evenit in maa et gra propter oppositu rationis =

Sed quidquid de hoc sit qd precipue ad thesim nostram expectat, neco ans et ad probationg secundo ans et neco negs, quia subsistentia nostra Vnita immediate humanitati absq. alio modo superaddito, quia est modo nata illi proportionatu, qd non habet verbu respectu humanitatis, et sic maior est modo Vniones superaddito. exquo non sequitur qd non sustineat in omnibus bices subsistentie create, licet hoc non faciat eodem modo: et est manifesta instantia in portam Deus potest facere ipsum, ut introduceret in illo gra ionis, hoc potest Deus per ipsum introducere tale gra

suppleda

sup. fo de achibitate ionis; quis possit negare gd Deus vere suplens vices omi,
gmbi ille deuct ionire per actus ne realiter a se distinctos, minime vo Deus: sic
similiter gmbis substatia Creata per se ipsa abeq. alio modo superadito
vniatur humanitate, minime vo divinitas, nec sequitur gd hec non suppleat
quod quod illa prestare debebat gmbi deficto modo =

Ad formationem secdo maiorem et nego minorem ad
probationem dicimus maiorem non posse denominare verbum vnitum illud intrinsece afficiat; tam gm tam carnem recepibile aut perfecti
bile per illam non maiorem tam per fectibem et opibilem humani tatis
et Deitatis adquod esse substatiale divinum secdo maiorem: quare vnio
nec perficit nec mutat, ut dicunt theologi relinquamus; Dicimus
quod sponsio substatialis sit unica et indivisibilis an vo dubitabilis indua

D. 3. vtrum Vnio Ipi substatialis sit unica et indi visibilis. an vo dubitabilis. vel simplicissima

Salutis Dubia et asceps est precipia que. in qua precipua
dificultas quationis precedentis. Videtur autem nobis d. Suarez et Conimbr.
in qua 4a sec. dixit dari duplicem vnionem inter magnitu
dinem et Causalitatem fre: et Causalitatem maa, altera vo informativa
Dis p. 5 philosophica sect. 1. ca. 3 amplectitur aliquanturimi ex recentioribus
sed omnis Causalitas requirit maa, nec causa, abilla q. specificatur, ita
vt distincta Causa deneat Causare distincta Causalitate, sc maa et fre
duplici Causalitate Causat et duplici vnione vnitur, maior constat
et minor probatur, quia Causa vnitur in esse actualiter Causali per Causalitatem, sc distincta Causa Causat distincta vnitur Causalitate =

Confirmatur 1o: maa Causat recipiendo et informando, sed receptio et informatio debent esse Causalitates sc ke, maior est certa quia maa non informat sed recipit et fra non recipit sed informat, et minor probatur quia si receptus et informatus esset realiter, sicut maa recipit per receptionem informaret eliam maa denominaret informantem et fra recipiens fra enim communi Catholicorum communicat illi suam Deitatem =

Confirmatur 2o quia fra dependet a maa per Causalitatem maa, et maa extra pendet a fra per Causalitatem fre sc distincta est Causalitas vnitiva. pro rege, quia si esset eadem Causalitas vnitiva eadem Causalitate maa Causaret et Causaretur, quod stat esse falsum in causa efficienti

essitiqui quenullo modo potest causare eadē causalitate qua idē causat [illegible]

3 Secundo probatur: quia in homine non est unica unio substantialis inter unio 3° neq. malign spiritibus negª patet et ans probatur quia ii essent unae indubitabiles. 2. essent spirituales. 3. materiales neutrum dici potest 3° & 4° minor probatur quia ii est spiritualis non potest unire corpori materiali; si unio sit materialis non poterit unire animae spirituali et in illa subiectari =

4 Tertio arguitur unq et idē modo non potest modificare duas res realiter distinctas, sed unio est modo 3° non est unica et indubitabilis, maior probatur quia si idē modo modificaret duas res realiter distinctas, sequeretur eundē modo realiter distinguit a seipso, qd est falsum, regula patet quia modo idē significat cuius est modo talium ne 3 aliter, et distinguitur aqua cuius re distinctione illa qua distinguitur res quae modificat sed unio modificat mam 3° distinguitur a fra distinctione qua una mam distinguitur a fra, 3° non potest modificare fram, patet sequela quia modo non distinguitur are distinctione reali sed modali; 2 Ulterius 3° si unio modificat fram distinguitur a seipsa distinctione reali patet sequela quia eadē distinctione distinguit modo ab alia re quae non modificat et a modo modificat illa qua distinguitur illa res quae modificat, sed haec distinguitur realiter 3° ergo modo si modificat duas res distinguitur realiter a seipso

5 Ultimo probatur haec 1ª: na unio qua mam unitur fram subiectali in mam, extra 2°. unio qua fra unitur mam, subiectatur in fra, 3° dato duplex unio negª patet et ans probatur quia unio equaliter respicit utrumq. extremum, illud. perficit equaliter, quia utrumq. est ens equaliter incompletum perfectibile per unionem, quae non magis unit mam fre, quam fram mam, neq; unio est materialitatis quae informatio, neq. potest 1ª ratione probabiliter dicere nec assignari cur potius subiectetur in uno quam in altero extremo, 2° dicendum est qd unio adequate sistat subiectata in utroq extremo, et sequitur qd sit realiter divisibilis =

6 Secunda 1ª unica tantum substat unioni in aposito substantiali; quae utrumq extremum unit, haec est communior precedenti quam tenent Suarez Disp 13 metaphi sec. 9. Vaz quez tomo 1. in 3m parte q. 2. Complutenses hic disp. 6. q. 3. et alij: qui a duce infrae dicuntur 1ª: aliqui enim existimant hanc unionem esse indubitabilem et neq. esse per rationem sit distincta: alij 2° dicunt distinguitur per rationem. Alij tandem subiectari in sola mam: alij 3° in sola fra: Alij denique in utroq extremo: Sequitur

Primo dclo

1 Materia et fra unico unionis modo realiter unitur inter se =

Probatur ratione: na unio est propria mam est vinculum et nexus duorum, 2° unica positiva unione indubitabili et simplici, superflua est alia partialis, 3ª patet quia si daretur alia unio partialis sit ideo esset ut utrumq. pars materiae unita

nere opita, et ans probatr quia vnio fruit esse halis ex duobz extremis vnitis,
et in inte hoc ibile videtr gd ex vi vnig vnionis vnus alteri copulet et vniatur,
quim aliud ens vnitz maneat, o essentialit est necag duorz=

Pr matr quia partialis vnio gmtus nrz adversarij
exparte vnig extremi, v.o. frę habet esse vnionis o offert tanto formę effectz
fratis illig, o ex vi ipsig vnionis manet fra vnita maa: hz ne sed deposita
absoluta non potest fieri vt fra sit vnita maa, quim maa sit vnita fra, quod
implicat me esse approximatus Petro quim petro maneat approximatus mihi, o ex
vi vnig vnionis indubitabilis vnitr maa et fra, aspernegrz alia partialis superflua

8 Respondetr vrarij gd vnio partialis eo ipso gd teneat ex
parte vnig extremi vnit illud alteri in optate et fieri tro; no tn gm principio
et subiecto vnionis gd requiritr vt vnio sit opleta; gd quidz aliqs pretendz
esse ex vi alterig vnionis partialis qua setenet exparte alterig extremi; gd ex
plicari potest exeplo relationis mutuę v.o. patrnitatis, qua respicit vnumquem
trumqz ita qn hic et vt respiciat abillo necessaria est alia relatio exparte...ig.
Fit etia aliud exeplu in vniane affectiba volutatis cu animo agendo tamen
non diligit=

Probabilis sane videtr, et qua oppositas seqr talis probabilis ratio dit,
sed adducitr illa arot. ria ex vi illig indubitabilis vnionis vnig extremi exer
cet ma pro mia causalitate, et non videtr esse trę vnionis alterig: sicut de relatione
pretendit qui a non respicit extremu vt vnitz, sed precise vt hic: et de vnione affec
tiba, quia nonest vnio fratis vnigz, sed quasi efficiens vnig, et in his non est dis
crimen, o falso asseritr nonesse opus vnitz vnig extremi, ans probatr na
eo ipso gd inhoat maa recipienti fratz, per ea dz indubitabilz receptionę inte
riorem fratz receptaz, o nonvolz inte sit fra vt trę vnionis maa, sed vt
extremi vnitz, hoc ans probatr na eo ipso gd inhoat fari diuere binz, per
ea dz indubitabilz distinctaz binz manet vtrqz et sreg. probatr quia fra
esse vnitz maa nihil aliud est qm esse recepta 1m immediatione sui esse
o si per indubitabilz receptionę maa inhoat fra recepta, eia inhoat esse
et fieri vnita=

Pr matr 1. na vnio maa cu fra aud aliqd et assi
cat fra vt extremu vnibile. non, si 1m o necessario ea vnit phisice; si 2m
o fra parata ad vnionę partialę maa volz se habet vt trę extrinsecę, et ex
trinsecus eha ipsa maa parata ad vnionę frę volz se habet vt trę extrin
secus tales vnionis; o neutra ex vi ipsius vnionis manet vnita alteri intrinsece,
et tregitr necessitatur vnus perse patet 2da, quia ad hoc vt vnus extremu sit
alteri intrinsece vnitz non sufficit respicere illud vt trę extrinsecę, si patet
in relatiis mutuis qua per relationes sibi intrinsece cas ad inticę respiciunt
et tamen non sunt intrinsece vnita=

Pr matr 2o quia eadz causalitate qua fra causat

maaz; exercet maa sua Causalitatez circa fraz, sed Causalitas Vnigg. est
Vnio 2° eadez indibitibili vnione vnitz extrema, maior probat quia eo
ipso gd fra in formet maaz intelligitr recepta armaa implicat enim in
se hoc vt informatio sit ne receptione ex parte informati sed fra causat
in formando et maa recipiendo 3° eadez est Causalitas indibitibilis vnigg.

Secundo probatr vcto quia per vnionez fit ex pluribz entita
tibz partialibz vna opleta scilicet vnitas, sed si vnio dicit pluralitatez non
potest exillis fieri in vnionez, 2° vnio est simplicitr vna indebisibilis, mas est
certa et minor probata, quia vt res dicitur facta vnz in aliquo vno debet
adunari, naz dicere gd aduna in pluralitate vnionis est dicere gd vnitas fiat
datr in pluralitate gd implicat, quia vnz oppositz non potest esse radix et fun
damentz alterig et vntes oppositz pluralitati, 3° necessario ponenda est vnica
vnio, in qua plura in vnz quo alterant =

LO Respondet Aduersarij ex vnionibz partialibz fieri vnaz
totalez in qua pronta vnitatez habet, et in qua vnitr partes =

Sed contra hanc vnitatez vnionis militat omnia arga quibz
libro L°. ostendimz repugnare vnionez partializ existentiarz, subtilitatiz, et ac
tionez: eadez enim ratio currit in omnibz: reuocate illa loca =

Tuz etiaz impugnatr predicta solutio quia adhuc data positi
litate vnionis partialis inter vniones partiales, de vnione totali idez arguo fit acce
pto illo, in quo scilicet vna pars fiat, et ille partiales vniones vnitr: naz sicut
ponit diu gd scipsis sunt vniones et sic non indigent alia, hoc verificat in vnaquag.
respectuu extremi cuius est vnio, nontamez inter se ipsas, quia vna non est mo
dus vnionis alterius: immo recta proportionata alteri sicut maa et fra inter se =

LL Tadez probatr vcto paritate sumpta ex vnione vtriusz; naz
vnicus punctus indibisibilis est vnio duarz partiu gmitabilz, et vnicus instans
duarz partiu successivarz, 2° idez dicendum est in nostro casu. Preterea quia ponen
vnionez in Xpo sunt humanitatez et Verbum, vnicaz illaz. indibisibilez esse dicunt

L2 # Secunda conclussio

Vnio subraone vnionis non distinguitr ex ea ratione ratiocinata in duas partiales ex =

II ez vcto est contra aliquos qui explicat secundaz 2az, ratiocinatio
probat omnes rationes facte, quia vnio est ens habens est vinculu duoruz extremoruz, et
non potest formari aliquis vsque vnionis subraone vnionis nisi scipsis vt vnio
cuius est nexus duoruz, et sic quaeritr denuo scipsis vt vnitis duo extrema, et ita non
potest intelligi fra vt vnita maa quam Concipiatr maa vt vnita formo,
2° vnio subraone vnionis non distinguitr in duas partiales. Preexi subraone
vnionis naz si sic esset prout accepit diuersas denominationes in ordine ad
diuersa notata scilicet receptionis et informationis seu vtentionis oppositas
quidz distinguitr ratione non ex parte rei et formalitatis ipsius vnionis sed ex
parte notati vt infra explicabitr =

vnio vnitis

L3 Vnio sponsili substantiali eliꝫ humani subiectat eliꝫ in maa L^m —

Probatr inprimis de sponso mere materiali; quia vnio talis sponsili fit per actionꝫ eductiuaꝫ vnionis depeꝫdentis a maa, 2° talis vnio recipit in maa, pakt 2° reg^a quia omnis forma recipit in subiecto exguo eduat =

L4 Deinde ꝺ ipius probatr nsponso humano: quia talis vnio est omnino corporea et materialis ꝺ non subiectatr in anima sed tantuꝫ in maa, ad probatr L^a, nam hec vnio producit ab homine vt a causa efficiꝫ principali, sed agens Corporeuꝫ et materiale non potest virtute propria producere modum aliquem entitatiue spiritualeꝫ, a hoquim effectus superaret mensuram suaꝫ Causaꝫ, 2° tali modo requirit esse spirituale, et sequitr nec subiectari in anima que omnino in materialis et indubitibilis est, et de 2° vnio omnino materialis modo materiali educi non potest. Secuꝺo probatr ꝺ ans: nam vnio est diuisibilis et coextenditur partibuꝫ maa adeste gmsitate, distincta enim est pars alterius vnionis forme Cuꝫ manu a vnione forme Cuꝫ pede, quia vna perseueraret alia destructa) sed hoc sequit rei spirituali debere ꝺ vnio hominis spiritualis ponerit =

L4 Ad L^m aro^m Ex 2° uego maiore, et nego minoꝫ quoad 2^m partem et ad probationem uego ans et nego seq^a quia maa et forma gmbis sunt distincte in ratione Cause et virtutes causatiue, pertanꝫ in ratione Causaꝫ sic actuant sibi ad modum quo dicimuꝫ de existentia eiꝫ de maa et forma, scilicet esse distincte entitatis existentis, non tamen prout existentis: et ratio est quia duꝫ causeꝫ solum requirunt duas virtutes Causandi non autem duas Causalitates, 2as Cause sunt intre subordinate in ordine adeuꝫ de effectu, vt sunt maa et forma: sicut eiꝫ Causa efficiens et finalis Concurrunt eadem Causalitate adeuꝫ effectuꝫ vt manifestum de celo. Et in proposita ꝺ Causa L^a et 2 eadem actione concurruꝫ. Vn de proposito quaereq̃ritr nitr Causalitate et Causaꝫ, nonest in ratione distinctionis sed solum in hoc qꝺ Causalitas est a qua vt est actus secuꝺi Causaꝫ, vt sic causa est recepta, eiꝫ Causalitas est recepta, si informata informata &c.

L5 Neq obstat qꝺ Causalitas specificetr per ordinem ad Causaꝫ et sic si Cause sunt distincte, etiaꝫ Causalitates denegetur distincte, non ingm̃ obstat: tuꝫ quia nonest ita Certuꝫ specificari per ordinem ad Causaꝫ, sed per ordinem ad effectuꝫ: tuꝫ etiaꝫ: quia gmbis hoc admittamuꝫ; tamen Cause sunt inter se subordinate et ratione specificat Causalitatem per moduꝫ vnius specificatiui adequate et non requiritr distinctio realis in Causalitate, sed ad tantam rationis L. in ordine ad diuersa notata =

Ad L^as ꝺ sit maioꝫ uego maiore et nego minoꝫ, et ad probationem ꝺ eo qꝺ maa percauꝺ entitatis informationis Causat et recipit gmbis illas non denominetr informans alteri informatione: tamen do ꝺ cum recipiat plura sub diuersa ratione, non tribuit vnicuiq̃ omneꝫ suaꝫ denominationeꝫ et effectus quos praestare potest, sed tantuꝫ denominationeꝫ debitaꝫ

a quibuꝺam

a con modalitq. Ad 1m potest explicari exemplo actionis et passionis, quę ambę
sunt una et eadę entitas, tamę medenominat agens nasę, nec pasę agens:
et in bilione quę denominat pgtę videlicę et obiectę binę sunt alię aliquot. Est
ella aliquale exemplę in anima nostra quę licet sit in distribili, totalę. Corę
et qmlibet eiq parte in formeli, totalę. intolo et tota equalibet parte sit:
non tamę tota et totalitę Cubiti sunt binę (vt multi volunt), necq quibi
sę distribuit denominationę, i. desq abeadę anima habet Capię qd vibat
bita bocotalibus et non rezitiba, et similit mano vita rezitiba et non ra
tionali. Dicimilit in nostro Casu, eadę unio indibilibilis, quia essentialit
respicit utrumq. extremuq. potest utrig proprię tribuere denominationę justa
Capacitatę suą, et ita per ordinę ad qmlibet dictum receptio et denominat
mala recipientę notatio formę in obiecto, et quatenę media hac unione
fra actuat mala, dicit informato, de nomi natq. fra informatę no
tędo mala inobilius, et sic dabit diffinitio intrinsecę et informationę
non realis, nec rationis precisitę, sed talię penes diversa Connotata.

Ad secundam confirmationę eodę modo Ql, quia dicta dictę respi
cit essentialitę plura et non tribuit unicuiq suę effectię et denominationę qmtribuat alteri,
et ita mala tribuit dependere a fra et non e contra, et fra tribuit dependere a mala et
non a contra, necq. hoc est in rebus vt stat in Causa efficienti et finali vt ibi suo loco
explicabitur. Quare secundo ans et neco negę ad probationę secundo maiorę et neco mi
norę; nec est simile exemplum de Causa efficienti et eiq tro, quia Causa efficiens
non Causat actu tro nisi mala et fra qua ruit ad inbicę Causę.

L6 Ad 2mum neg antecedens; ad probationę secundo maiorę
et neco minorę quoad 2m partę, ad cuius probationę dico obiectum potest seruiens na
turalę adficere et modificare animą non informalibe sed adessibe: nonbile
rigida quę requirit intrinsecę et unionę non est uniboca sicut ignis radians in male
rialibus, L. materia vitalis, sed analoga, quatenę una essentialitę ordinatur ad alia,
qm proportionę seruat anima respectu malę, quia essentialitę est fra et actus illius, et
ide est de unione respectu fręę.

L7 Ad 3m qm4 distinctio maiorę, unq modo non potest mo
dificare res realiter distinctas, sitales res sint perse nectę nec maiorę, si multa
habeant connexionę trinsecam maiorę et ad probationę neco sequelę, ad cuius probationę
neco modus distinguendi are qm non modificat, distinctione illa qua distinguitur rei,
qm modificat, quia modus in quacunq. consideratione seu per se entitas modalis, et
sic rotus modaliter potest distingui cum distinctis requalis entitatę, et similiter nulla
res potest distinguere a alia per rę realiter ase distinctę: unde cum modus distinguat are
qm modificat distinctione reali modali, non potest pertalę rę ab alia distinguere.

L8 Et ad alia quę tacta in qm plurimq inquis solet dici vt ratio non
deat aduerte qd 1o dicit modum identificari cum re qui modificat, deinde infert ex
negatibe, quatenę non distinguitur ab illa realiter tanquam res are: et 2o dicit qd quatenus

eadę una realitas

cadz vnibilis sup eadz intrinse debet intelligi de illis extremis qua sunt idz simpliciter et positive non negative: naz hec identitas nihil ad rez conducit: Et in communi opere omniz opinare multz est modz subiectati in passo, et etiaz tuz modificati, et nihil omino tuz et passuz non idz positive intrinse =

Ad vltimum vt respondeat et proposita intelligentia huiz dicti ga ad hoc vt aliqd extremuz pertaligm actionz immutet vel perficiat non est necesse vt talis vnio recipiatur in tali extremo: naz mutare vel perficere dupliciter stare potest, 1° late quatenz aliquidalitr se habet qua ad naz perfectionz nezo gmpriz: 2° propie quatenz subiectz per actionz extrinsecaz alicuiz accidentis tuz per tuz productz immutatur, ita vt sit subiectz actionis producibilis et vt producti. Et modz mutationis est in propriz et adillz non requirit vt qd recipiat denobo illaz formaz gmtaliz subiectz illiz, ita vt sit in tali re taz gm in toto subiecto informationis, sed tz requirit qdilli adhereat intrinsice, seu qd idz sit qd sit in illa taz gm insubiecto adhesionis, et hoc constat exz pri: naz indistributibile contrahitur per effectum partes minus quantitatiue aut diminuit, et non sit illi informalide sed adhesive. Et eha subsistentia verbi perficit intrinsice humanitatez, et eadez ratione diuina vnitas per modum speciei intelligibilis perficit intrinsice intellectz beati, et tamez neqz subsistentia verbi neqz diuina subsistentia in ipsi rebus =

2° Qd anima rationalis eha in mutetur et perficiatur per talez vnionez, eha si non sit subiectz illiz proprie: tza anima sparat ad talez vnionez tz maz vt pars essentialis incompleta et per se ordinata ad talez vnionez, adeo adeo tali vnioni sparat ad animaz vt actz talitatis suaz potentialitatis et vt perfectius illaz tza habeaz illiz appetitz, naz quelibet pars essentialis appetit vniri suo toti, et non est saltez neqz completz talis appetitz vtz duplex talez vnionez requirat, adeo adeo vnio subsistentialis obtinez sparari potest ad animaz vt eiz perfectio intrinseca, quaz licet non sit illa taz gm insubiecto informationis, erit tamez in subiecto adhesionis perfectibili per illaz =

Ex quo deducit quare verbz diuinuz licet obtineat cuz anima in hoc qd sit non recipere vnionez, et tamez per talez vnionez intrinsice cuz altz humanitatis cuz hoc tamez stet qd per illaz non mutetur et perficiatur secundum animaz: naz verbz non solez non comparatur ad vnionez vt subiectz susceptivuz, sed neqz vt extremuz perfectibile per illaz, quia non ordinatur ad illaz vt pars potentialis et incompleta sed vt actz purissimuz et omnino completz, et requirit vt non indigeat vnione ad suaz perfectionez, et ita requirit tali vnioni obtinendo entitatez et perfectionez humanitatis et non verbi =

Ad arm° 3° in c. nego ans. ad probationez R. gdlit dicit in vltima actione vnio subsistentialis in maa tza q speciali modo requirit taz gm subiectz inhesionis, tza vt taz gm subiectz adhesionis: cuiz rei ibi traditz et potest assignari especialis cautela, naz magis verum est naturam rerum predictaz vnionez subiectari in maa gm in tza: naz pro tuz est cuiglibet communi cationi

recipi

recipi meo cui fit tali communi calu, sat videre est in actione (que cuiusdam absentis, recipitur tamen ingressu) cuiquidem predicta unio sit communicabilis pre ad mag. postulat Vtrum in casu huius insubiecto cui fit tali communicabilis, non vi intra que communicabit. D. 4 Vtrum solus dismembratus realiter a suis partibus =

Dub. IIII. Vtrum TOTVM

distinguatur realiter a suis partibus

1 Pro tale questionis nota solus primicerius potest separari cum suis partibus: 2° cum partibus secundum se sumptis: 2° cum partibus simul sumptis sed non unitis: 3° denique cum partibus simul sumptis et unitis: 4° modo dicit dictum et partibus his omnibus modis, licet precipua difficultas in 3ª videratione consistat =

2 Pro quare vt certa ab incertis secernamus supono 1° solus dismembratus realiter a qua libet parte secundum se sumpta dismembratione inadequata que appellatur includentis et inclusi. ad constat aperte qui omnis realiter dicit aliquid supra quamlibet partem secundum se sumptam, 2° dismembratur realiter abscissa dismembratione includentis et inclusi, ani probatur ad quam vltra ultra dicit maior et econtra =

3 Secundo supono solus etiam realiter et possibile dismembratum ab omnibus suis partibus simul sumptis et non unitis. hoc supposito est vtra anguis quisolus admittit negabam dismembratum intra solus et partes in hac secunda videratione scilicet simul sumptas et non unitas: ingruo sequentis locum ad eaque D° 2° dicentes sicut licet unionem non dismembratum realiter a partibus. Sed non consequentiam ad eaque ibi dicimus, nunc asserimus solus a suis partibus simul sumptis et non unitis realiter et possibile dismembratum dismembratione inclusi et inclusi. D probatur quia solus a dicit supra partes simul sumptas unionem realiter a illis distinctam, 2° dismembratur realiter a partibus simul sumptis et non unitis dismembratione inclusi et inclusi sicut patet et ani manet probatum D° 2° =

4 Primo patet 1° de facilitas visitationis facta separatione inter solus et partes in 3ª videratione 2° notabili; inquam 2ª pars 2ª affirmat solus realiter dismembratum a partibus simul sumptis et unitis: ita Scotus Cursus in 3° dism. 4. q. 2. ar. 2. quem citat Durandus Durel thomistas, Cai. 3. p. q. 6. ar. 5. Ferrara 4 vtra contra: Fradria 7. metaph. q. vltima et plures alij =

5 Probatur 1° ex Arist. 5. metaph. dicente: sex non sunt bis tria sed semel sex: et libro 7. ait si labas Da nonesse B, et A, et libro 8 inquit solus esse aliquid preter partes =

6 Ratione autem probatur quia pura dicunt deloto quo non affirmatur de partibus simul sumptis et unitis et econtra, 2° solus realiter dismembratum a partibus unitis, patet 1ª pars quia quodlibet aliquid sumptum quid quid realiter affirmatur de uno, affirmatur etiam de alio, et ani probatur maior solus est distinctus ex suis partibus unitis, patet 2° unitis non sunt distincte: Deinde totum potest 1° producitur, patet 2° unitis non potest 1° produci, sed reproducitur ad productionem totius, 1° producitur per actionem dismembratam a actione producente solus, Vt patet in hominis =

7 Ex quibus

~~quicq~~ redz da elle alia vnione, impossibe preter vnionz mag et fre qm
nulla philosophoz Coonvbit, dang alios modos substatiales in possibo preter
vnionz mag et fre subsistehiz et existehiz =

Secunda Conclusio

Solus dr Immediate aparibz simul sufficit omibz ratione rationatoz, non
precisiue ibz formalitatz sed dr magis et minz expresse =

Pro ste scto solus in dicto et declaratione ad qd scito qd
hec dr Imitio rationis qm possimz intr solus et partes vnitas, non est ei
milli illi que reperit in homine intr animal et rationale: maz cuibet
horuz Conceptuum Correspondet propria fratitas obiectiba excludens
aliud receptiu alterz: at bo receptiu solius correspondet etiaz licet non ita
expresse receptu partiu vnitarz et extra. Vnde dr imitio rationis qua
intercedit intr solus et partes est similis illi que inuenit intr definitu et
definitiuum, et hec dr imitionz ratonis ad minimz intr solus et partes, relatz
ex posit terminis =

Vltadaro Respondeat nota qd licet aliquz propositiones
materialit et idq hic vere sint talis ficatz tamen seu in propria reduct ex
modo significandi, vt qdo dicimz actus est passio, que propositio absolute
negat mez su proprio et fratio, licet sit eadz entitas obiecta, quia ex modo
significandi dat intellectui duplicez entitatz, sed etiaz fratitatez vnius extra
fratez alterius. Adq. adeo non valet! Omne non predicat de alio proprie
et absolute loquendo, dr Immunitas realit ab illo, quia ad hoc sufficit dr
Imitio rationis qmdo existit o modo significandi quo res possit de
alia enunciatiue seu aliud experimut esse fratez inquo non dant predicari. Quare
presenti in propria dicit solus sua partes vnite, non quia realit id
Omne non sit, sed qz ex modo significandi solus significat distinctz
ex partibz; et partes ex modo significandi significat distinctionem
et ideo huiz modi propositio nec licet realit sint vere materialit lo
quendo, non tamen sunt propria et fratio propria ratione dictaz. Similit
quod solus dicit o generari et corrumpi, ita et partes vt vnite, est tamen
impropria locutio, quia in ea dat intellectui quasi partes que vnitas Corrup
tibiles esse, qd non semper est Omne, licet semper Omne sit vnitas ex par
tibz seu partes secundz qd ramuz Copulatibe pro accepto, o generari
et Corrumpi

Secundo aduerte qd partes vt vnite possunt dupliciter considerari: 1o
modo quasi diuisim ita vt vna remaneat in recto, et alia in obliquo et denotato
vt si dicat maa vnita forma, s. extra fratitatez vnitatis: alio modo possunt
sumi collectibe per modum vnius, non solus qualeng stant sub vnione, sed etiam
qualeng per modum vnius vtag subtali vnione in portant in recto, vt dicit maa
et fratitatem vnitatis: in quar acceptione est maxima Dria, quia maa et fratio modo

non separatur

non separatr ad totu permodu vnig, licet vt vnite separatr, sed tanq̃ duo
causa totaler in diuerso venire concurrerer ad vnitatem totu, talr vt inter illi
sic considerati diuerso modo Causa dr et concurredi coopores catr, et ideo dicit in
hoc sensu considerari diuisim: in secundo vo sensu separatr permodu vnig, itavt
ex una et tra absolute fiat vna entitas totaq̃ considerata in recto =

Vnde qdo dicit una et tra non ponit causare totu propt
separatem vo illud Causat pro vtroq̃ vnite; dicit rebe ut vera sreq̃, et cosu
Zabe falsa: una quelibet pars Causat et constituit totu in quntu vnite alteri com-
parti, non tamen ambe pro vt vnite Causar quia vt sic non habent quod causet,
cuius sint ipsu totu, vltraq̃ nihil est qd ponit intrinsice Causare ab eis =

Ad auctoritatem vo Arist' et ad Lm Pt. ibi non loqui
Arist facta separatione inter totu et partes, sed loquit de numeris gratis, docet
enim ibi numerum senariu extra Componi ex duobus ternariis gratis sumptis
inquntu sq licet sint alterius speciei, sed materialiter ratione vnitatis: et ita
sensus est qd numerus senarius nonest duo indistincta ternarij, sed alia species
composita ex sex vnitatibus, vnde hec ista non est ad propositu huius Rubij =

Secundo autem et Bo hec ista loquit de partibus absq̃ vnione;
sic enim verum est qd si Laba (Ba) non est proprie Pet et, si precindamus
ad illius vnionis ordinem ratione cuius componit talem silabam; nam ha (ab)
habet eam de literas et tamen habet diuersa silaba propter diuersam vnionem
qd indicabit Arist. dicens qd Ly Ba, nonest appositu secundu accentu ideo
per solum ordinem et vnionem ad vnum et ordinem. per qd patet ad Bm huius =

Ad Lm arom in oppm qd quid quod predicatr de toto,
predicatr etiam realiter et identice de partibus simul sumptis et vnitis, quia partes non
sic accepte generatr et corrumpitr, non qd generari et corrumpi ca dat supra
entitatem partium, sed supra entitatem huius compositi, partes simul sumptas et vnitas.
maiorem hoc totum Corrumpitr et generatr qdo corrumpitr et generatur apposita
subita parte. Et aliter modo loquendo nonadmittit omnino hec locutio,
quia vt modus significandi predicatur et predicatr de partibus absolute, qd
non est semper verum vt patet. Vnde quoties arguit ad militem aliqua ex his propositio nibus
ad Citadam, equivocationem et fallaciam semper debemus exprimere subiectum
supponere pro hoc uno, partes simul sumptas et vnitas. Et ita fallacia etiam non
esset totalis totalo penaccidens, qd falsum omnino sequeretur, non dicimus quod
partes, et a signato dicimus qd cumulus desinit esse et destruitur, et non dicimus qd
partes Cumuli desinant esse et destruantur, quia potest efficere hoc sequens, partes
quarum sunt et vnitas sunt hoc cumulo, desinunt esse, et hic sequens est falsa
Ly affirmamus similiter de partibus qd nihilant totu, (hoc est intelligendo de
partibus divisis, sibe sicut aut distributive non vo de partibus simul sumptis et vnitis,
ita vt supponat pro hoc composito partes simul sumptas et vnitas) quia licet partes
quarum sunt Cumulus et vnite destruant totu; et tamen hoc unum partes simul sumptas

simul rapiunt vnite, Copula libe non attribuit solus, sed solus est ipse solus attribuit

Exhis patet ad formalum: ma hoc aggie, partes hominis vnite copulante igne non producuntur per creationem, sed per generationem, et ideo est de corruptione: Unde in morte ipso corrumpit, quia licet remanent partes non tamen remanent earum vnio et hoc non solus dicit partes sed partes, vnitas =

Ad 2m Exis, clar patet ex notabilibus, et ex dictis modo accipiendi partes vnitas que alio habitus nisi ex quo vnitas in ipsis secundum deficit gradi Limitari maiori: et similiter ad 1m et 2m obiectum dicimus gdi partes vnite sumuntur realiter ita 1m rapiunt illig numeri, sic licet secundum et dicimus, vere et realiter rapiunt causa solus habilitas realiter distinguitur: minime vo si secundo modo sumuntur hoc est Copulantes et vnus intrinseco, imobilitas ponentes

Ad 3tium Et secundo sequela, et ad probationem dicitur ad hoc vt solus subsistale sit vnus, pene sufficit gd partes eius vniatur permediante et potentia, licet abilis vt sic vnitas non distinguatur, qua vnionem significat solo per accidens, Disp 4 de causa efficienti

Disp 4. de causa efficienti

Post explicationem Causarum que intrinsice ingrediuntur ad constitutionem entis naturalis, directo ordine doctrine nostre de est de Causis extrinsecis scilicet efficienti et finali, et gmbis hac prior sit efficiens, et in imitatione prior in Causando, tamen quia efficiens in executione est prior, et in sua Causalitate nobis notior idea prig de illa sermonem instituemus, quere sit 1m quid, et quotuplex sit Causa efficiens, et que eius Causalitas =

1m quid et quotuplex sit causa efficiens, et que eius causalitas:

Circa 1m partem Dubium sibi Arist sic causam efficientem definiuit: est id unde primo inicipit motus: gmdi definitionem omnes peripatetici ad unitatem explicanto. dicendo se ipsum esse; Causa efficiens est primum unde prig incipit motus, prima particula scilicet vtd, sem principium positive seu generis reliqua 2a particula huius vnig =

Sed gmbis hac definitio non mihi philosophi admittat ratione tamen sic ostendit: ma illa particula primum simpliciter absolute et simpliciter ita vt de notet Causa efficiente esse primum principium motus intrinsecum alia genera Causarum, simpliciter determinate et Causalitatem ect de tracte scilicet impropriocen, Le Falugm multis probant ista minor quoad 1m prig, ma causa 2o est vera Causa efficiens et abilis

non ergo

non in capit L° moly sed a causa prima, o° non est de ratione Cause efficientis vt sit id vnde L° inducit moly: et quoad 2m partz probatur quia ea dz ratione posset dz efficiens causa materialis et formalis per ea dz definitionz quia ad illas L° primitate importat onere inducit moly =

Confirmatur L° nz instrumentum pertinet ad Causam efficientem et tamen nonest id vnde L° inducit moly ex principiata a causa in cuius virtute agit instrumentum, ac proinde agit instrumentum vt moly abellio =

† principiale

2 confirmatur secundo: nz parecusa L° precipue obtinet causae finali &c, ans probatur nz finis prius influit in efficiens, cz causa efficiens operetur propter finem, adq. adeo vt mota ab alio =

Secundo arguit: Causa Creans est principalior inter efficientes, et tamen non est vnde primo inducit moly &c, minor probatur quia Creatio cz non sit expressa in posito subiecto nec est moly nec mutatio =

3°: nz supra definitum nra cz Arist perhibet qd sit 1m primum moly et quicq. &c hoc non est optima definitio Causae efficientis patet 1o qa quia scepe nra non est Conceptz Causae efficientis vt talis ex his quibus datur =

Ad horz solutionz nota duplicitr posse esse aliquid vnde primo modo inducit moly L° ordine intellectus, quomodo causa finalis est qua L° influit, ex eo enim aliquis agit quoniam intendit aliquid, ac proinde operatur moly a fine: 2° ordine executionis et ita ab efficiente L° incipit moly, nolicet quibus causa sit intra onere id vnde L° incipit moly, (quia nec nra alia nra, nec ytra alia ytrz presa ponit) sit tamen fiat Collatio inter istas Causas, scz causa efficiens est id vnde absolute inducit moly ordine executionis =

Vnde hec conclusio est vera: quia agens agit ideo nra recipit ytrz et ytra informat nra, et ostenditr Compositz qd erat primo intentz: nz Cz nra non possit se ipsa movere ad ytrz, quia nulla est achibitalis, necessario posit ytra se ytrz efficere, quia nullus est Causalis o portet vt a aliquo fiat efficiens qd nra moveat a ytrz et illz de potentia nra educat, sicq. resultet compositz, qd primo intendebatur =

Ex hoc facile ad 1m arom in 2 negando minorem quoad primam partem, nz parvula (vnde L°) significat qd causa efficiens separata ab alia o causa vt est prima principium aquo absolute et simpliciter incipit moly, Cz quo tamen stat qd ipse Cause efficientes se mutuo intrent 1m priorit. excellentiae aut causalitatis: quare licet una causa efficiens sit prior alia causa efficiente 1m maiori perfectionis in ordine generis causae efficientis, non datur tamen alia causa alterius generis quae absolute sit prior efficiendi, unde ultima causa efficiens est prior quacumque alia causa alterius generis. Et per hoc patet ad probationem primae partis nec non et ad 1m o fir mationem

ad secundz

Ad 2am confirmationem Rō gd licet definitio prior
in mte tione tamq in executione prioris Causa e efficiens; et pars L'inhaerdo
definitione in exe cutione intelligenda est. Et pter gm gd definit non est id, unde
L'inquo incipit mola, sed cuq oratio incipit mola

Ad 3am n.3. munitur Rō gd Arist non definiebat cau
sa creatricē quia illa non cognobit. Sed quibus illa cognobitur vel definiebat Causa efficiēs prout pertinet ad philosophū, scilicet quatenus est principium molē exqua definitione facile potest colligi definitio Causae efficientis in communi, dicendo est id unde L'incipit productio m =

Ad 4m n. 5 Rō naā solus esse principium molē intrinsecum quam
adm in definitione naā principium molē et quicquid ei inquo est, Causa E efficiens est id aquo L'absolute incipit mola, sibe sit intrinsecum sibe extrinsecum, sibe possibile per accidens, sibe naturaliter sibe violenter =

Ad 3am partem Dubii facile non expedimus dicendo gd actio
est causalitas et exercitium Causae efficientis. Gd quidē constat naā causalitas
alicuius Causae est id ratione cuius virtus causativa illius reducitur ad actum, sed
ita se habet actio respectu virtutis Causae efficientis 3' et 4' minor patet quia
virtus Causae efficientis est virtus effectiva seu actiua 3' eius exercitium actiuum
Sed dicet causalitas est intrinseca Causae sed actio non
est intrinsece in agente sed in passo 2' actio non est Causalitas causae efficientis
maior constat quia quilibet causa habet intrinsece causa, sed dicitur causa a
causalitate, 3' ista tenet ex illi intrinseca =

Rō distinguendo maiorē causalitas est intrinseca Causae
intrinsece agentis maiorē Causae extrinsece nego maiorē ad probationem dico
omnē causam intrinsece dici causam per modum actus primi vel 2' per modum
actus secundi, i causa sit effectiva effectus, gd actio proprie causat
virtualem quandam effectus impressionem manentem intrinsece subiecto actionis et Causalitas
respectu illius =

Secunda pars Dubii in fine datur quia probabilior est
scilicet quod ultra ex Causa efficiente qua variis distinctionibus et dubiis, L'
dubitat in Causa per se et Causa per accidens: Causa per se est illa aqua im
gd talis est, idest qua per se directe et proprie concurrit ad effectum virtualem
vel imago talis est est Causa per se statuae, et eodem alterius rei Causa 2' per
accidens est qua per accidens concurrit ad effectum Causa per se vt Petri per ac
cidens est Causa statuae quia accidit illi gd sit vitrarius: et musica res
pectu eius de statua, et aqua respectu Calefactionis, nam musica per ac
cidens concurrit ad statuam et aqua Calori =

Dupliciter aliq continere potest Causa aliqua eminenter
dicitur: L' ex parte rei Causae vt in exemplari positi: 2' ex parte effectus, scilicet
quod effectus per se alicuius Causae sim 3' vel per accidens aliquantulum effectus
vel producens

vt e fodiez terra est causa peracidez in bezonis terauri, quia effodiens ipsi, qua est effectu perse hominis effodientis terra, conuenit per accidez in bezonis terauri

42 Dicet vlra hac doctrina: Petro denotat suppositu, q̃ quia est pro prima forma huiq hominis, sed suppositu est causa perse, cu actiones sint pum suppositoru, ꝯ Petro ponent causa peraccidez statuq nec aqua calefactionis

Ad illa maxima non dicit qd actiones sint perse suppositoru, sed qd sunt suppositoru: nq si suppositu assant sulta prima q̃ superueniet illi perse quarit expressa nominibq de no tantibq dependentia effectu abiq, et ino pricipaliby suppositu vt habet illa q̃ pergm effectu dependet, hoc suppositu est causa perse; similiq causa per accidens nq cu nabitu, hunc petro architectu nomine artificis q.o. statuarij explicetur erit causa perse statuq, secus vo in nomine Petri: et idem est de aqua respectu caloris =

Secudo dicendu causa efficiens in physica et morali: causa physica pro vt ad presez attinet est qua vere et realiter influit in effectu vt ipse illuminat; et comprehendit omnez causaz qua sic concurrit sibe sit spiritualis sibe Corporea, sibe Creata sibe increata. Causa vo moralis est illa qua p̃m prudentia exhortationez influit in effectu, et ita se habet ac si ma liter influeret, vt imperans, vocans, consilians ꝛc; et hoc modo causa morali potest dici causa perse et per accidens in genere Cause morali vt cu aliquis imperat larocinia, perse elemosina est causa moralis perse largitionis, per accidens vo vestitu emi pretio e legno sine furto

Sed aduerte qd causa libera v.o. voluntas creata qua operatiua subdita Dei solet ebq̃ apelari causa moralis quibz physica Concurrat ad effectu ob hoc solu quia concurrit subdita Deo!

44 Dividit deinde causa efficiens in primaz et secundaz; in vniuersalez et particularez; in vniboca et equiboca, in totalez et partialez; causa Lae est illa qua in sua causalitate a nulla pendet, omnes vo alie cause pendent a illa in sua causalitate. Causa vniuersalis est qua plures producit effectu vt sol: causa vo particularis est illa qua ad aliqua determinatu effectu destinata est. Vlterius causa vniboca est illa qua producit effectu eiusdez speciei cu illa: q vlra vo equiboca est qua producit effectu diuerse speciei a causa; et vltra dicit aliquem eminentia effectu, sed est dna qd causa vniboca aliquet illud eminentia fratris; equibo cavo eminentia virtualiter, p̃m continet in homine respectu alterius, 2m in Deo respectu Creaturaru: eloquium exhi modi intelligit illud qd de causa efficiente communiter asserit, scilicet nemo dat qd non habet, L. fratris L. virtualiter intelligez =

45 Similiter Causa efficiens totalis est illa qua mediante omnia et ordine potest perse ipso ducere effectu: vnde licet talis causa multis ofneribus dependat ab aliis causis vt a materiali et fratri, immo et a totalibus causis efficientibz, de uenit tamez ordinis et ratioi, vt causa 2a pendet a 1a, non ob id desinit esse

Causa totalis

causa totali ii modo ordine q̃ntatiu, quia non indiget alia causa proxima ei⁹ ordinis. Causa 2ª partialis est ima q̃ pcurrere non potest sine auxilio alteri⁹ cause ei⁹ ordinis producere effectu, vt duo equi portantes currum q̃s neutr pcipiu⁹ portare poterat. q̃ potest diuidi in partiale, partialitate cause; et partialitate effectu; 1º est q̃s tota q̃ effectu correspondet vnicui cause partiali et nec plo posito: 2º q̃to effectu, m diuersas partes suas illis correspondet.

Diuidit etia causa efficiens in immediata et mediata; immediata est q̃ nullo medio se influit in effectu, vt calor respectu caloris: mediata 2º est q̃ non almo it effectu immediate sed mediante alia: et quia bet istam rursu potest dici mediata. l. immediata dupliciter, ad istud mediatione. l. immediatione superiori. l. virtute, ad Dubio regulariter medio explicabit

Tazdz diuidit causa efficiens in primi pale et instrumentale q̃ntu diuisioni explicat hanc é max. diligenter aduertendu; ex illa. pendent. Grauissime quæstiones partim hic partim in 2 tractatu hoc loco pertractande. tamen scitu dignu. sicut dictu explicanda predicta diuisio scilicet: causa principalis est illa que operatur in propria virtute, vt patris propria virtute producit aliu ione; causa 2º instrumentalis est q̃ operatur in virtute alteri⁹ scilicet vt elevata a causa principali ad effectu excedentem ei⁹ virtute, vt in eodem exemplo calor in virtute ignis moderatione. Unde omnis causa sit subordinata alteri non solu principaliter nomen, dupliciter talis subordinatio pertinet ad rationem cause quia quia nomen: vna causa 2ª principaliter sic ordinatur primo, et voluntati intellectui. sicut illud nihil volitu quam previsum, non tamen ideo intrumentaliter quia non operatur in virtute alteri⁹ vt elevata sub ea quia: quomodo aliqua hec exaltatio dicatur q̃ndo alibi dicetur.

Alteri⁹ instrumentu subdiuidit in instrumentu vsus et operis; 1ª est illud qd est vsus. l. ea qua tua. l. alio modo ea agentia principalia vt ligna quæ manu, serra, calamus &c. 2ª modo est illud qd est diuinu adagentia principalia vt humanitas xpi dicitur instrumentu diuinu ad significandu hominem, ad opera miraculosa patranda &c. ergo illa. ex. q̃ cuncta qd illa mirabilia operatur: at sacramenta nobis legis nre instrumenta operantur xpi ergo ad illud ordinat et separata.

Tazdz diuidit instrumentu in morale et physicu, in manuale et artificiosu; in naturale et supernaturale, quæ omnia. l. ex his obstantibus dictis. l. ex dicendis constabunt. 2º vnu causa 1ª concurrat cu causis secundis ad omnes illarum effectus.

DEUS causa prima concurrat cu causis secundis ad omnes illa -- -- --

In hoc D. supponing causas secundas creatas aliquid agere, ratio quippe seq. aliquorum exanimatum philosophi stultum apud Deum, Justa quin iuxta cale facere nihil admittit quin Deus ad precipitationis cale facere. Quo quidem seq. preter quod speciem magnitudinem stat, stultum esse, est ea ratio primi principii, videlicet quippe meritum ab actibus humanis, qua prosus in tridentino damnatur qui dixerit liberum arbitrium hominis nihil omnino agere sed mere passive se habere, et stat agere nam si opera humana non fiunt ab homine sed a Deo ad presentia hominis, o hoc prosus illa nonnisi divino odio aut vituperio nec quin corona aut premio: esset gravis vel dubio Deq Causa secali=

2 Durandus 2o amplexatur aliam extremum viciosum, dicitq. (et sit 1a vera) in 2o dist. 1a q. 5. et dist. 37. q. 1. Deum non iuvare immediate et proxime cum aliis secundis ad earum effectus producendos sed solum mediate quatenus dedit illis virtutes operandi, quibus tuas operationes eliceret, taleq virtutes verbat=

3 Et probatur 1o nam Concursus immediatus Dei in effectu causarum secundarum superfluit, o illum non adibet Deq, secq patet et ani probatur quia Cause secunde nonnisi instrumenta primi, sed sunt vera Cause primi nates, propriaq virtute operantur, et vegetur sunt equalia 1. maiori perfectionis cui effectu o ad hoc ut in actu secundo operetur sufficit virtus innata et assequatur non requirit aliquid immediati concursus ex parte Dei, secq patet quia ad producendum effectus sufficit virtus illi equalis ad perficiendum

4 Confirmatur 1o quia potuit Deus tribuere virtutes creaturis ad operandum sine necessitate divini Concursus, o Credendum est ita gratis fuisse deo ani probatur quia ex hoc non sequeretur Causas 2as esse insufficientes virtutis, nam eliam si ex sola producerent suos effectus haberent alias insufficientes ponere ut pendere a causa materiali, ab a proximo motore agente et aliis dispositionibus, o non esset insufficiens virtutis, ac per consequens nondum aliquid impedimenti in hoc ad causa 2as ita producendi sint=

5 Confirmatur 2o ex illo axiomate pro lo quo scilicet Deus plura operari medijs causis secundis o nonnisi ut immediate earum effectus

Secundo probatur hec 2a, quia influxus 1ae actus per quem fit effectus a causa 1a 2 est multiplex realiter ut cum dicitur causa 1a est una et actus influxus causalitatis non 1m tus quia illa causalitas per quam fit effectus a causa 1a 2 est multiplex realiter ut cum dicitur causa 1a est una et actus influxus causalitatis non 1m tus quia illa causalitas per quam fit effectus totalis, tus quilibet illarum sit totalis, erit ergo duplex effectus totalis, et consequitur duplex effectus totalis, quod quidem unus effectus totalis est tribuendus uni causa totali et reali: tum etiam quia actus et causalitas Dei esset diversa ab actione Creaturae deberet esse illa prior, cum sit ab illa independens, nec o ac actio Dei penderet, et consequens prius quam ab ea creature accederet ut Deus totus produceret effectus, proinde q. nihil restaret Causae secundae producendum=

secundae

Secundo etiam dicit non potest: tum quia ab una causa pura non potest aliqua actio idem producat proprie exeo quod causa virtute agendi habent ex parte in persona dicit ius non potest causa actionis producere multos, quia in 1a et 2do causa non invenitur: tum etiam quia sequeretur causa 2a et 3a, esse causas partiales et quasi totales illius effectus, quia dicit unica illa in qua non est emanatio et exercitio ab una illarum partium, sed ab utraque permodum unius totalis principii 3o neutra illarum erit totalis causa respectu effectus, sicut nec est respectu sui effectus.

Tertio arguitur nam Deus concurrit immediate ad effectum causae secundae producendum sequetur quod etiam currat immediate cum causa libera ad actum liberum, sequens est falsum 2o quia maior seu sequela patet quia ponit maior ratio unius immutabilis, minor 2o est falsa patet sequela pro. in Deo medijs: 1o quia non liber cum sit habiturus actus vitales et immanens; sed actus immanentes illius facilius possit recipi in principio aquo fit aquo fit 2o cum non possit recipi in Deo quia aliàs Deus mutaretur dicendum est quod negatur ad illud primum.

Secundo probatur quia minor quia aliàs sequeretur Deus esse causa peccati (quod est perversum) probatur sequela: tum quia qui libere eligit aliquem actum saltem virtualiter exercitii quo ad illum actum 2o si Deus efficit actionem quae est impeccabilis etiam efficit et operatur malitiam quae ad eam sequitur: tum etiam quia Deus non alia ratione dicitur causa istius actus 2do quia ad illum immediate concurrit ergo si immediate concurrit cum causa 2a sed etiam immediate concurrit ad entitatem 2o absolute dicendum est causa peccati.

Tertio probatur quia sicut illius actus nam Deus immediate concurreret cum causa libera tolleret eius libertatem, probatur sequela quia causa libera est illa quae habito operari vel antecedenter ad actum et ratione immediate positis omnibus requisitis potest operari et non operari, sed positis concursu Dei non potest non operari, 2o neutra deficiente causa libera tollit eius libertatem, sed 3a patet quia ille concursus Dei non est in potestate creaturae quia non 2o probatur 1o quia positis concursu actuali Dei et causalitate eius in effectu non potest non effici, ergo positis Deo et actione implicat non dari hoc: Secundo probatur quia concursus ille supponit efficacem Dei voluntatem concurrendi creaturae secundae ad illum effectum, et voluntas efficax Dei invariabilis non potest invariari quia voluntati eius quis resistet, 3o concursus immediatus Dei tollit creaturae libertatem

Secunda pars communis communis sententia Patrum et doctorum Gallicorum et ideo nemini imputabitur si non refero, ibi tamen invenies rationes

Prima conclusio

Causa 2a necessario dependet in sua operatione a causa 1a non solum mediate quia dedit illi et conservat virtutem agendi, sed immediate quia immediate cum ea concurrit ad omnem effectum operationis eius.

Negatur

Hec recto est adeo certa vt opposita pars tuta in fide aliquam videatur aliis Dno erronea salthim, vt videre est apud recentiores qui communiter admittunt sacras scripturas loca quibus probatur Deus immediate concurrere ad omnes effectus creatos vt Joannis primo omnia per ipsum facta sunt &c. et Cap. 5 Pater meus usq. modo operatur et ego operor et Esaiæ 26 omnia opera nostra operatus es in nobis, Job 10 manus tuæ fecerunt me; ad Philippenses 2°. ipse operatur in nobis velle et perficere

Arato dicit Actorum 17 in ipso movemur et sumus et alia innumera loca quæ indicant immediatam concursum Dei in omnes effectus creaturarum, quibus accedit istius partis auctoritas pro nostra Gregorij et Nominum quorum loca adducit Suarez, quorum omnium sufficiens quæ supra

+dicta rejecta merito erronea et parti tuta judicet, quia licet loca sacræ scripturæ aliquam admittant explicationem et ideo 13ª Durandi non agatur plane ore pressi nulla tamen est sufficiens et convincens ad mittendum ipsum cum sensu Patres omnium intentionem predictæ testimonia de concursu et immediata operatione Dei =

Respondet Durandus ex eo dici deus omnia operari in nobis quia dedit nobis vires ut operaremur illasq. conservat =

Sed contra: si ex primum loca sacræ scripturæ juxta Aquinatis mentem deus in rigore sensu intentionis ideo ex eis non sequitur aliqua inconvenientia, sed ex hoc quod Deus immediate concurrat cum causis secundis non sequitur aliqua inconvenientia (ut notabit ex solutione argumentorum) ergo testimonia scripturæ intentionem deum immediate concursum dei in operationes creaturæ; probatur 1°. Patres in communi hanc solutionem tribuere et apud Aquinatum super Joannem Cap. 5 ex eo quod mundi dicit in illis Deus omnia operatur sed omnia operari dependenter a Deo ex illo Jon. Cap. 5.

Ratione ejus probatur: omnia entia creata immediate pendent a Deo in recipiendo, ergo ejus immediate pendet a Deo in esse, ergo per nullam potentiam potest deus, ad quam Deus non concurrat immediate influxu, ante supposita ex fide certa probatur ideo Creatura immediate pendet a Deo in recipiendo, quia ens ab alio est ens per participationem, sed quilibet effectus ejus in esse et influere est ens per participationem immediate pendet a deo quilibet effectus ejus in esse et fieri, ergo a deo Deus immediate concurrit ad ipsum, quod fit. Ens per ipsum fieri Creaturæ causæ secundæ (ut aliqui dicunt) sic. Ens per aliquid determinatum (ut dicunt alij) =

Confirmatur quia ipsum fieri quo causa secunda influit in effectum emanatum ab ente per participationem a Deo, ergo essentialiter et immediate pendet a Deo ergo a deo Deus influit in tale fieri et consequenter et in ipsum =

Durandus respondet id quod nobis aliquando accidit scilicet pendere per participationem a Deo, non requirit quod Deus immediate concurrat cum creatura ad ipsum sed influit quod virtus qua Creatura operatur, sit immediate a Deo participata =

Sed contra quia creatura nonsolum est ens participatum a Deo quia ad esse sed etiam quia ad operari, at quidem dicitur ens participatum quia ad esse quia Deus illi esse communicavit, ergo quia ad operari est ens per participationem agendi

ergo operandi

elig operatio eis a deo=

D firmat 1° quia agentia creata non mihi pendent a deo quoad agentia, sed quatenus entia sunt pendent a deo immediate et essentialiter, ut ens pendent a deo quatenus sunt agentia, ut dux agendi non solu pendet quia verbatur a deo in esse, sed quia indigent aliquo modo agere immediate et per se regulari influxu dei=

D firmat 2°. quia ex hac solutione sequeretur non magis quod maiori iustitia deus esset causa bonae operationis quam peccati ut ita sequeretur probatur quia ratio deus dicitur causa boni operationis quia dedit creaturae potestatem illa, et eligerit causa peccati quia potest quia creatura peccat eis a deo ab illogi verbatur=

D firmat 3°. quia ex positiva sequela sequeretur effectus creatus non pendere immediate a deo, quod esse falsum ratio quia datur creaturae creaturae quodo sequela, quia actio qua producit effectus non erit immediate a deo ut tales mediate tota pars sequelae effectus producti per illam solum mediate pendet a deo

D firmationi primae Respondet Durandus negando sequelam et ait ad esse dei non esse immediata causa producibile effectus, attamen omnia dialiter verbalia illius, et eius effectus immediate pendet a deo=

Sed ora et inprimis hac solutio adversatur bonae philosophiae recepti actio 2° producibile est verbalis vel producta

Item elig et maxime: nam si causa secunda non indigeret immediato concursu dei ad productionem effectus multominus ad verbationem illius adq. adeo recreata nec in esse quod verbari pendebit a deo, quod sit probatur tum quia Durandus ideo ad productionem non indiget concursu dei quia virtus producibile effectus est proportionata tali effectui sed magis proportionata est ad verbationem, et sic minus probatur quia magis distat esse effectus a non esse quam duratio et verbatio illius a non esse, ergo virtus proportionata ad producionem magis erit ad verbationem=

Denique elig ad mitra hac solutione non teneretur dicere aequum adhuc esse quod non pendeant immediate a deo actiones mixtae, quae non nascentur verbationi, cui non correspondeant durationis=

Secundo posset probari actio a verbationem ad cooperationem proportionaliter: nam quod potest deus creatura sua esse privare per solam negationem actionis seu concursus, ita potest ne creatura sua naturali actione privare persolam negationem et abstractionem concursus, quod ex priori potest colligi immediata dependentia in esse, ita ex posteriori colligit immediata dependentia in operari, antiquum bonum effectus non est eiudens aliquo naturali ex parte mentis, ex parte naturalium autem evidens satis est evidens; privabit enim deus omnia sua naturali actione

per solam

pericla, absq; hac Concursq; siquidq; talis ipius recte applicatq; pati non resistebat nullo obiecto impedimento extrinseco ipsi pugnanti non obstante, solq; quia Deq; voluit illos liberare, & id fecit per solam subtractionem concursq; non enim ex hoc habilis est alio modo quo effici potuerit. Et hoc ipsi significatur Sapienti 24 Cui dicitur ignorasq; oblitus fuisse virtutis suq; quia nimirum hac ipsi Deo exercere non poterat =

L2 Aduerte tamen obiter me non negare posse quin deficiens pendeat a Deo immediate etiam immediate pendere a Creatura, adq; a Deo dicendum est pendere a Deo duplici titulo, media scilicet et immediate: mediate quidq; quatenus dependet a virtute Creature dependente a Deo: immediate autem quatenus immediate influit in effectum, et non solum media predicta virtute =

L3 Ad 1mum & 2dum in contrarium respondeo antecedens et consequentiam ad cuius probationem dicimus antecedens sufficit ad hoc ut causa producat effectum habere equalem virtutem cuilibet, etiam si non indigeat ope et concursu alterius ordinis nec antecedens, ita ut non indigeat ope et concursu alterius causa particularis et cuiusq; ordinis precedentis: ex quo solum sequitur causam secundam esse talem in suo genere cuius ipso ad principalis est, et quod effectus non excedat eius virtutem. Unde indigentia diuini concursq; ex parte Creature non indicat quod Creatura in suo ordine non habeat sufficientem virtutem ad exordinationem debitam debitamq; in esse quo imperando =

Ad 3tium affirmatiuam Rationem in contrarium dicendum quod Creatura non operetur in defectibus actuum Creature eo magis quo Creatura est id quod deficit de actibus, magis pendet a concursu diuino, nam hic defectibilis est de ipsius essentialis cuius cuiq; Creature, cuius essentialis ens per participationem tam in esse quo quam in operando. Quare id quod non spectat ad diuinam prouidentiam producere ens a se independens in esse, ita nec producere actum a se independentem in agendo, quia utrumq; repugnat diuine perfectioni et imperfectioni Creature =

Ad 2um affirmatiuam Rationem illud axioma intelligendum sicut sentiunt notabiliter in L2, secundo intelligendum est talem quod Deus operetur medijs causis secundum id est concursum illarum, quod precindi potest immediatione diuini concursus, quod amisso dicimus solet quod intellectus intelligit media, quia intelligibile non quia intelligit mediate sed quia id melius et nobilius est perfectius intelligibilis intellectibili et ratione cuius doctrina aliqua in precedentibus explicata quidditue operari in media actione supponitur et an hoc sit necessarium ad quam cuiusq; causa efficiens, modis tamen dicetur Libro 1.

L4 Secundo ad 4tum principaliter explicandum an Deus operetur adextra actione fratris tui secundum an Deus fratris in manifestis et solis viribus fratris tui secundum ambos in utraq; opinione respondetur quod Deus di-

Ad qd

Ad 2d nota actionez Dei quarum carrit cz creatura
effectiue hz segli, Dupliciter defz dicit posse; 1o indicat ein defz ponere ac
nonez creature esse vere, proprie, et rigorose actionez Dei, qua Deus im
mediate influat in effectu: alio modo indicant nondari aliqm actio
actionz fratris ad extra, qua positis Deo ab bui, nisi ipsa actionz
causa secunde, qua aliquo modo licet in propria potest dici actio Dei,
nonquia per illaz immediate influat, sed quia est aliquomodo de abilio
causata per suaz actionz immediatam et eternam, in quo sensu
defz dat agustz celeberrimo thomista gloria sal manticz et de
cori Carmeli frater Petrus Cornejo in sua celeberrima maa de
auxiliis, etiam hoc sensu est q. dominus amnis actionez dei. l. non
omnes enim alias contrarij cing. Libenter fatemur qd si aliqua esset actio
dei fratris transiens a dextra, maxime ipsa actio causa secunda. Si
tamez in 1o regula defz dair, illabi dicat actionz creaturz esse vere et
rigorose actionez dei, falsa est talis hz.o =

Quinto o est cz D. tho. et sui accionez quarum aliqd
quarto a dextra esse fratris manifestum est, solz circa alias hz sentes: vt D. tho. qui 3ma
ae. 91 cap. 26 ait, Deus autz nonnisi actionez aliquam quaerit in aliquo pa
tiente recepta quia sua actio est sua subbatia. Et ne aliquis dicere
ausit esse ista Dei subbatia, sinteli de actionibz sui manentibz
scilicet de intellectione et volitione, non 3o de actionibz fratris a dextra:
ipse. 3az Doctor tales actionez fratris ad extra expresse negat in 2o
distinctione 4 robuit Deum agere ad extra per aliz aliquam
media actionem =

Probatur deinde ratione; quia actio qua Deus producit effectu
ad extra est ipsa actio conservabilis, sed actio qua Deus conservat effectus non est actio
causa secunda 4o nec actio qua producit effectus, maioz signo eliz cz ad
versarijs vt videre est apud Suarez loco citato 2L et minoz probo, qua
actio causa secunda est instantanea et momentanea pro duratione statim
evanescit, sed actio dei conservabilis perseverat; 3o actio producibilis Dei
non est actus creaturz =

Tertio maxime ea omnia Doctores qm philosophi ten
tenent cz D. tho. q. 2a. de pot. ar. 1. et in secundo distinctione 2 q. 2
ar. 3. docente causas creatas non conservare suos effectus subbatialiter
quos producunt proprie et immediate, sed Deus conservat illos per eadez
actionem qua illos produxit 5o non est eadez actio producibilis et creaturz
Secundo probatur hec doctrina: nz. id adquod creatura
indiget cz carere Dei non potest esse ipse concursus Dei, sed actio creaturz
est id adquod indigat creatura concursu Dei 6o nonest ipse Deus sua Dei,
maior patet et minor patet in actione chz ab adversarijs probabilis creaturz
indigere

indigere concursu Dei ad operandum, et sic concursus dei et causalitas effectiva actionis creaturae.

Obijcies, tua haec Doctrina non stat cum communi axioma philosophorum actiones non dant actibus, id actio quae dicitur produci effectus, et creatus, cui actione quia producit illum creatura patet sequela quia alias daretur actio actionis, ergo actio creaturae efficeret creaturam Dei =

Ad quod in nostra ~~[illegible]~~ negatur actiones Dei fratres ad extra actiones creaturarum sunt a deo non per modum actionis seu causalitatis, sed per modum effectus, quia actio substantialis Dei quae est ipsa essentia est fratris in manendo et virtualiter transit ad extra, et ita producit actionem et effectum causae secundae: ergo non esse inconveniens quod actio creaturae sit ab actione immanente Dei, immo hoc esse necessario dicendum; esset tamen inconveniens si diceremus unam actionem creatam fieri ab alia eiusdem ordinis. Et ordinis, et hic est sensus illius axiomatis

Ad 2um principale ~~[illegible]~~ occasione huius dictae sunt admittendo unum quod partes ordinis sunt naturaliter prius quam totum ordinem, et ad 2um negando minorem partis quod duplex effectus totalis, sibi duae actiones totales solum inferunt duplicem effectum, quo tales actiones sunt eiusdem ordinis, non tamen quia sunt diversi, et inter se aequaliter subordinatae, ut simul in nostro casu, unde licet unus effectus non possit naturaliter habere duplex effectus totalis eiusdem ordinis secundo diversi: nam licet hoc quod libet effectus sit sua efficiens producere effectum in suo genere non tamen ab solute et simpliciter: quare hoc quod de effectu quod totaliter ab soluta potest producere effectum, solum a dictis totalibus causis unius effectus nam licet sint plura diversi generis, quia tamen ordinantur ad unum effectum, omnia integrant unum effectum adequatum absolutum =

Adverte tamen quod effectus Dei iuxta nostram sententiam cuius ipsa met substantia Dei altissime potest absolute et simpliciter loquendo producere se solo effectum ita dico. dicitur tamen quod se solo non potest producere illum quatenus reduplicative sic accepta et accommodata ad signum

† admittendo naturam dei esse principium producendi omnes creaturarum actiones

Ad 2um ~~[illegible]~~ nationem eius dem primi partis ~~[illegible]~~ ex hoc tamen non sequitur quod effectus producti a bsolute a Deo sit principium productum a concursu creaturae: nam effectus non turbant ordinem quem servant causalitates: et sit manifesta metaphora in causis efficientibus et materialibus, nam illud ouurum est principium concursus illius, effectus tamen illius omnino simul, unus et idem =

Pro quo adverte quod causalitas, causae efficientis habet duplex quasi munus, scilicet producere causalitatem suam, et producere effectum secundum, scilicet primum, et sic prius ante quidlibet causalitatem suam, et non secundum

secundus ponendo [illegible] ⁊ m[odu]s ne ratione istius causa secundæ effectus habet-
statim præsens causalitas Dei habet duplex quasi munus, et causare causa
libera causæ secundæ, et causare effectus, et omnibus modis ratione ante
cedat illos effectus tamen simul absolute. Nobemi =

Ad in[stan]tiam in p[rim]o nationem R[espondeo] secundo partis R[espondeo] tradi
m[od]o operans per actionem accidentia quæ habent tantum virtute istius
esse tantum in accidentibus quæ ergo ordinem habent in ratione accidentis, tantum
habent ordinem subordinatis =

R[espondeo] tradi 2[am] in p[rim]o nationem R[espondeo] q[uo]d licet causa
libera Dei et creaturæ, sit tradita realiter, non sequitur q[uo]d Deus et creatura sint
duæ causæ partiales, omnibus enim modis et vere tradita causarent causa
litate simillimis primis et efficiens, non sequitur q[uo]d utraq[ue] in ordine
non sit totalis

Ad 3[am] in[stan]tiam secundo sequela non valet ratione cuius ad
probationem R[espondeo] et in primis ad 1[am] medium de actionibus vitalibus dico illas esse
immediate a Deo 1[m] omnipotentiam suam ⁊ha[bi]t vitalitatis quæ sit vitalitatis quæ sit calibe regis licet
non reduplicantibus: hoc est q[uo]d omnis vitalitas est a Deo omnibus respectu Dei actus
vitalis nonitis, quia actus nihilitur in ratione vitalis per ordinem ad principium
intrinsecum vitæ q[uo]d est causa secunda, et sic relatus illæ recipit vitalitatem du
plicatibus: cuius exemplum illi actus causæ secundæ, quæ in natura sua est a Deo, non
tamen respectu Dei ut actus sed effectus, quia non sit abillo per modum influxus =

Secundus medium R[espondeo] negando ad theologum quod ad philoso
phum spectat; R[espondeo] tamen pro nunc dum concurrente ad entitatem physicam actus
peccaminosi non tamen ad malitiam et deformitatem moralem, et sic licet
Deus et totalis entitatis physicæ actus, non tamen causat peccatum vel peccatum est:
et tradito est quia actus nihilitur in esse moris tradissime per ordinem ad causam
moraliter operantem: aperiamus enim causa moraliter operans illa, quæ operatur
libere per ordinem ad legem cui subjicitur, et ita actus dicuntur esse mali: mala
per ordinem ad causam nobilitatis suæ. Cum autem Deus non sit causa moralis sed mere
physica, hinc est q[uo]d actus qui respectu creaturæ est malus et peccaminosa respectu
Dei talis non sit. Quare ad 1[am] probationem R[espondeo] malitia non sequitur ad entitatem
actus odij Dei (vide) 2[am] sed prodit est a causa moraliter operante et subordi
nata legi superiori cuius modi non est Deus sed sola creatura. Ad aut[em] mali
tia non sequitur ad actus absolute et 3[am] sed ratione eius q[uo]d est actus quo inordi
nate peccaminosa, in actibus peccatis naturæ sicut in materia intrinsecis [illegible]
[illegible] naturali operatur: Nihil R[espondeo] q[uo]d illa probatio est vera q[uo]d illud q[uo]d re
quirit necessario ut 2[am] se requirit: minime vero q[uo]d non sic sequitur quinti præcisse qua
tenus præcedit et exercet alia speciali causa especiali modo operante quia aliter
cum illud non sit aequalis causa concurrens ad illum actus sed ad illa quæ sui
rit illo speciali modo =

Ad secundum

Ad secundu in prima rationis huius secunde partis. Dicendu causa ignis non proxime per hoc q̃ immediate recurrat ad illu sed quia ignis non pertit alia causa nisi naturalis et physica: at hoc cu peccatu subtracto petat causa moralis, et hac non tortiatr Deus respectu illius, hinc est q̃ non potest dici absolute causa peccati =

2L Tertiu medium erit maxime et insuperabiliter facit difficultatem in mia de auxiliis et predestinatione tractandis: pronunciando q̃ libe uoluntas ista operatur a Deo permodu actus primi si libe permodu actus secundi (in quo ista procedit oro m Durandi) et ambo sit dicimus. L. idcirco q̃ cu concursu Creatore operatis tamq̃ a Deo tota mia bonitatis Create resultet tota illius mia, et tota abeat vt determinate and minuat Creatas libertates vt potuit illas minorificare adstruat: quomodo autẽ hoc almoat non est huius loci; Quia 3 vbi principiu fratis quo una substatia producit aliã sit substatia L. accidens

D. 3 vbi principiu fratis quo una substatia producit aliam sit substatia L. accidens

L Sub alio titulo tulet propositu presens dicere vltra, an una substatia sit in mediate operatiba: sed qua in presentiarum non agimus in tota latitudine de principio fratis producibo tã accidentis q̃m substatia sed tracte de principio producibo substatia ideo recitetur pro nunc, an fro enim stet vbi quid dicendu sit de principio producibo accidentis =

Pro quo aduerte non posse loqui in presenti de principio producibo substatia, hoc enim (secundu dicta prius capitu accidentis) abig. stro bervia naturalis loquendo est superfluu Cuius tot actiones; solus loquimur de principio (quo) sed de ratione fratis assimilibo supposito in esse causa producibe substatia, an scilicet sit fra substatialis L. accidentalis v.o. pri loquis producit actione dubitamus qua sit illa virtus producibo qua immediate operatur, sit ne sua propria fra substatialis, an calor in illo existens. L. virtus fra et quo modo =

2 Lingua vc L. 3q̃ asserit fra substatialis nullo modo currit ad effectum alterius substatie, sed sola accidentia, cuius esse Cause agentes naturales intata producione, substatia v.o lingua est accidens, solus panis habere substatiale virtutes activas quas est accidens; ita Benedictus Pereira 8 phis Cap. 21 22 et 23,

Probatr 1o ex Arist. 1. libro de ieia et ieibili Cap de calore vbi ait ionẽ non agere vt calidu ionẽ sed vt calidu, non agere vt ionẽ sed vt calidu. 2o Calor solus est fratus et primus qui agendi, secundu solus per illu ionitredit Cali dq =

Secundo probatr

Secundo probatur ratione quia accidentia possunt sua virtute substantias producere ergo substantia primi talis illius rei patet adtissima ad diuinum et antiquo experientia probatur, nam calor ingressus existens, producit ignem in stupa et tamen in ferro non est ita nisi in cuius virtute calor operetur, quia alias quilibet in aqua ferro ferrum non maneret ibi sed ferri, quantum ibi remanere experimentum nisi accidentalia ibi esse creata in quo nulla substantialia ibi existunt aqua in tinus ubertate ut descendit per os cuius dicitur: et virtute huius accidentalis qua est in semine producit substantias diuersitatis in natas sicut accidens: sequitur substantia - L. ignis non est - L. sed dicitur ut virtute accidentalis seminis ab ea ad iubam non possit ut patet in numeratione qua est virtute seminis mortui vel animati aqua de ipsum est =

Tertio probatur quia calor ut actu virtute propria et abique aliquid ignis adest potest producere calorem ut actu ergo chaz virtute propria existens ut actu est ultima dispositio ad formam ignis quia ultima dispositio, ut dicit Philosophus in 4 dicitur 4 q abesse est ultima dispositio aqua est ergo substantialis ergo si calor virtute propria ultima dispositio chaz virtute propria ignis est forma ignis =

Secundo Sapientis accidens nullo modo aliquo modo producere substantias, neque ut causa instrumentalis neque ut principalis sed sola forma substantialis esse immediatus immediatus et unica principia producendi alia substantia, accidentia solum disponere et preparando magis sola ultima precedentia ad instans generationis ignis producit substantia: ita scola in L° distinctione 37 q. unica et plures alios inducit quas secutus Scotus et alii Plures ex nominatis non concordant in 2 distinctione 4 Valles contra Severia 3 ad Ironem, Tartaretus et alii =

Probatur quia accidens non potest producere immediate substantia ergo sola forma substantialis potest adtalis productionem quia patet et ans probatur quia accidens immediate producit subiectum - L. ergo ut patet ut causa principalis - L. ut instrumentalis: non ergo ut patet: nec ut instrumentalis - L. quia probo supponendo principium instrumentum esse et ex natura sua esse motum motum alterius, ad effectum causae principalis et dicendum aliquod nomen potens producere talem effectum immediate in quantum per virtutem principalis effectus ad illum producendum et elevatus, autem non potest immediate aliquid imprimere in passum a propria entitate alias si nihil ei superadderetur quia causa instrumentalis remanebit

Quia sicut

Quo posito sic arg^{r} in pl^{is} cat^{r} gd accidens nisi recipiat aliquid p^{r} gd elebatu reddatur. Quo p^{r} sonata ad productionem substantiæ, q^{o} non potest ad illam immediate recurrere cha ut instrumentum aut probatur quia id p^{r} gd elabatur L. est substantia. L. accidens neutrum dicitur potest. q^{o} la minor quoad 1^{m} partem probatur tum quia substantia nequit recipere in accidentibus tum cha quia si illa virtus est substantia immediate operatur gd est inconveniens: et quoad secundam partem cha probatur cha probatur quia si illa virtus est accidentalis manet eque in proportionata post elebationem ac ante illam, quia ideo ante elebationem Calor vnus. est in proportionata ad productionem ionem quia essentialiter est accidens =

Secundo probatur: quia si Calor vnus. immediate produceret substantiam requiretur ad quam. Calor remissus posset producere alium intensiorem gradum est falsum q^{o} 2da sequela probatur quia potest id gd maximum est potest id gd minimum est, sed Calor potest producere 4^{tum} gradum gd maximum est, q^{o} potest producere Calorem intensiorem esse gd minimum est =

Tertio quia 4ta substantialis est immediate principium respectu substantialis opposita q^{o} cha est immediate principium operandi, patet 1^{a} pars quia operari sequitur ad esse q^{o} gd fluerit immediate principium esse dicetur immediate principium operandi; cha quia idem ma^{r} L. se solo est immediate principium quo recipiendi quia se sola est 1^{a} posita q^{o} cum 4ta substantialis se sola habeat ratione actus, cha se sola dicetur immediate principium operandi respectu patet quia simul recipere probenit existentialitatem ita ac esse actualem; maxime quia 4ta substantialis per se concurrit ad suos proprios effectus immediate ad suos q^{o} limaa non indiget ea peradita virtute ad causandum, cum 4ta substantialis indigebit ea ad effectum quia bella procedunt ex genere causæ efficientis =

Confirmatur 1° quia ideo 4ta accidentalis potest esse immediate principium efficiendi effectum accidentalem et habentem esse 3^{m} quid quia est actus accidentalis tribuens esse 3^{m} quid, q^{o} cum 4ta substantialis sit actus de genere substantiæ et tribuat esse simpliciter, poterit etiam se sola esse immediate principium efficiendi aliam substantiam =

Confirmatur 2°: quia gd 4ta substantialis immediate non aliquo alt productionem alterius substantiæ. L. reponunt illi ratione impertectionis. L. ratione imperfectionis: non 1^{m} na accidens est immediate principium effectibus alterius accidentis: nec 2^{m} quia in simile imperfectionis est substantia divina quæ immediate et per se est operativa q^{o} en nullo capite reponunt 4ta substantialis gd immediate producat aliam substantiam =

Tertia sit in concordia reducendo duas precedentes ait L. gd accidens immediate producit substantiam et instrumentum substantiæ producit, imperfectionem

in quo sbenit Cuz thomistis et parvis Cuz Lª 2ª, et dicent 2ª: adit 3ª accidens monere istam virtutem proximam producendi substantiam, sed subsari a subi. quae in mediate etiam alterius principaliter producitur subª simul cum accidente et in hoc partim sbenit Cuz Scoto et dicent 4thomistis. Ultimo tandem ait quod gestet cum instrumentum est separatum a principali agente ita ut non possit a subi cuiquet instrumentum subsari - L. quia ita non existit, - L. quia sic dictat (ut in exemplo seminis) sunc accidens subsatur ab altera causa superiori principaliter Concurrente Cuz tale instrumento, quae verit vices alterius substantiae cuius erat instrumentum: ita Suarez disp. 18 Metaphi sectione 2, quae aliquis ex illis se cuzt =

Pro cuius 2ª declaratione aduerte bene posse aliquam causam Lo prin cipalem esse talis nata ut nequeat almodere effectum immediate sine medijs instrumentis, et tunc omnino agendo per illa exibere propriam aliquam sursum per quam possit eorum in effectum, ita utrumne illo nequeant instrumenta alterum effectum principalis agentis. Nam Deus Lo. abrogeretillo. L. alio instrumento nequat immediate; atamen prout illum cum curru quae adhibet Petrus illa praestat illum alium immediate qui illum sursum subsit et elevat (ut aliqui vocant) ad illum effectum artificiosum =

Sicº licet subsª negauit sine medijs accidentibus tamen instrumentis producere aliam substantiam aeper aliquam nonsit immediate operabba (ut ly jn mediate) excludit consortium alterius tam instrumentis quae ad subsistendum ipsam. Nihilominus potest adhuc dubitari an se mo esse ad medijs hijs accidentibus tam instrumentis, habeat aliquam propriam influxum immediate seu proximae ad eam producendam quo effectum et corroborent influxus accidentium, in ordine ad effectum substantiae - et quae esse nonnulli alterum oeri: ambº solum in quantum per illum in effectum, quae sunt virtutes accidentia existent, absq. eo quod ipsa subª aliquem alium immediate proximae praestet =

Dicoi quo corroborent in effectum accidentium, quia suam tam 2ª non dubitamus an subsistam accidens seu in virtutem etiam instrumentalem naturalem, prodeat aliqua virtus, qualitas accidens seu instrumentum subsistat in actu Lo spiritu. (quia talis virtutes non dari nec 2ª tenet dictum) sed an praestet aliquem influxum effectum immediate suum actum Cuz in effectum accidentis et hoc sicut ita illum corroborat ut possit producere substantiam ac proinde subsª licet non sit in mediate operabba solitaria et exclusibe (ut 3 quatt Suarez) sit tamen proxima operabba socialis et cooperabba Cuz accidentibus, et hoc secundum est quod affirmat nec negatio

LL Quae probatur 1º praecedentis ingenue intelligi subsistentia facere in mediate operabba. Et confirmatur roboratur Auctoritate Aristotelis

2º de generatione

secundo de generatione text. 49. vbi probat, eos qui propria efficacia gravium negant etc. Amplius autem ex potestate tribuit corporibus propriam quam et generationem vocat de instrumentali, auferentes eas quae ipsa, contra =

Necesse erit dicere qd licet forma substantialis non posset aliquo prius modo in fieri, adductam talem formam quae avit sed vt virtus principalis, quia ab illa manarent qualitates quae sunt principia efficiendi =

Sed vtra: qua ergo emanatio qualitatis iam presentis, forma substantialis minus aliud avit ex producit virtus effectiva substantialis, et inde vt absolute loquendo minus agat, quia per diminutionem illa presentia minus modo in fieri sed facta remote et radicaliter, eo tamen modo quo homo quia homo generabit concurrit remote ad generationem alterius hominis omittit ad eo qui ipse generabit

Per materiam quod sub substantia tribuat influxum accidentium exeo proiisse ad illa qualitates et accidentia dimanarent a subiecto, solum est illi attribuere peraccidens: non solum illi attribuitur quia est subiectum accidentium qd est attribui peraccidens

Certe si substantia nullum immediatum influxum prestat nulla sufficiens ratio assignari potest quare non concurrat pera ad talem productionem, et non concurrat aqua pera ad calefactionem: non absolute immediate influxum solum quod est illi attribui secundum accidentium exeo qd tali accidentia subiectat, qd profecto habet aqua respectu calorem =

Unde hinc sequitur rationem Aubertini de qui 3p. q 77 ar 3 ad 2m. ait qd quo ad speciem sacramentales operatur, huc deficiat quin habeat a subiecto impropria operationem, et actio et efficacia forma substantialis ut pleta a Deo, sed in subiecto nullum influxum habet distinctum ab eo quae prestat peraccidentia non potest verificari qd supleatur ad eo in influxum substantiae cum influxum quae prestat per accidentia non supleatur, sed re vera ibi sit, sicut et re vera ibi adest qd talia accidentia dicebat hoc qd est esse virtutes substantiae, et ab illa dimanare =

Ratione illius probatur: non Calor v.o. vt est virtus ut producit calorem, et ideo ad illam productionem concurrit substantia vt virtus, o qd concurrit ad producendum subiectum, et ut alia alibi et substantia tales actiones qd quidem ibi producti ita inter se diminuuntur vt se invicem excedant, o vt hae actiones elebationes eliciat oportet vt eius concursus fortetur ab influxum formae ignis, patet ergo, quia haec producit calorem vt virtus substantiae, hic effectus est adequatus suae virtuti id qd sic habet quia est sic per effectum sicut alium, o vt alium ab habitiores effectus

precesso est

necesse sit vt celebet et sonet tali influxu aliquam agere vltra id
qd potest =

Vltimo probatur nra anima nostra prestat proprium concursum
ad respirandum ad producendos actus vitales qui fiunt mediis potentijs vitalibus,
o multo maois probabit huic resurrit ad generationem subita pala, patet
3reg a quia actiones vitales habent protho aliquid accidentale, adhuc
adeo potes vitales sunt nimis proportionate ad illum trum qm ad pro
ducendum subitum ars vo probatur quia sequis nimius oratore
vacet luxe nec deguscuit cibum, nec sensu percipit obiecta circumstan
et certe cetere potes ab operatione deficiunt; et etiam si nimis attente hoc
aliquis inspiciat non audit qd in alijs negotijs ehm experitur: at ibi
non deest influxus radicalis anime vt vitam o nonum sit adesse
ibi aliquem alium influxum anime nisi radicalem ad tales operationes re
quisitum, patet hec vltima 3reg a nam quelibet operationes aliquem non
sunt impossibiles in vno supposito, nequit nimium unum vnius potes impe
dire operationem alterius nisi 2 operatio vnius potes indicaret influxum
alterius, 2 vtrumque indicaret influxum nimium principij sui, licet anime
quia limitata est et nimium influit in vnam operationem, deficiunt
illi vires ad hoc vt influat in alias, Iuxta illud pluribus intentus mi
nor est ad singula sensus Luce sic sed operatio intellectus non depen detur de
coctione cibi aut apotemate decoctibus aut extra nec audibus abissibus
o ob hoc caret notione cibi, audivi de coctibus 2 et minuitur intellectus
ad intelligendum 2 ad videndum et idem sequit simul currere ad
decoctionem 2 ad auditionem =

Qd confirmatur ex especifica ratione quibusdam habent inter se actiones vitales et non vitales qm iste non possunt intrinsice agere sum proprium suppositum a quo fluunt secundo ille: unde
licet calor separatus ab anima potuit calefacere, non tamen intellectus sepa
ratus ab anima potest intelligere, qd ratio est necessarium esse in me
diatum influxum anime in actus vitales; nam ad actus intelligendi nul
lus alius influxus deberet derivari ex parte anime nisi qd intellectus abillo
dimanare et qd sit virtus illius; Cur intellectus separatus non poterit intel
ligere et videre Deum, simul potuit calor separatus ab igne calefacere:
et sequitur si dq annihilaretur anima et reservaretur Deus intellectus adhuc
post annihilationem posset esse beatus ex eo precisse qd suum intellectum
videret Deus qd est ridiculum =

Quarta 2a ait substantiam creatam necessitatam
3reg una cum accidentibus posse habere aliquem influxum seu propriam actionem
qua ab ea immediate exeat, sed totam rationem immediate producibilem alterius

subitaᵉ p̄obenire abaccidentibꝫ, non vt causa ii prima partes sed pre
cisse abinstrumentꝫ subitaꝫ, odꝫ adeo subitaꝫ (reata, esse tale
principiꝫ radicale accepit: hꝫ est adeo ipsella D. Thꝫ vt deeꝫ
merito dubitari non possit, tenet illaꝫ 1ª p. q. 54. ar. 3. et q. 77
. ar. 1. et 3ª p. q. 11. ar. 3. et in 4. distinctione 12 eaꝫ. tenent recentio
res thomiste quos citant aplures sed hic q. 4, sit 1ª

Prima Conclussio

Accidentia non currunt vt causa prima patet ad productionem subitaꝫ
sed sola substantialis est principalis et precipua talis autem non est accidens

Hanc tenent omnes theologi et plures philosophi inter quos Pereiraꝫ
illaꝫ probat aro 2º et 3º rationibꝫ et amplius robur addit: quia causa princi
palis est illa quæ effectum dit et communicat propriam perfectionem vt pro
pria est, sed quod accidens currit ad productionem subitaꝫ non communi
cat propriam perfectionem vt propria est sed prout alteri, 2º non cur
rit vt causa principalis sed vt instrumentalis maior patet et minor
probatur quia accidens est nimis pluris in perfectione quam subitaꝫ et non
habet illa eminenter neq. formaliter neq. virtualiter, 3º in productione
subitaꝫ non communicat proprium perfectionem in virtute propria, patet
2ª quia id quod est in perfectione non potest amittere in virtute proprio.
productionem rei perfectionis, aud talem rem communicare, nam in genere
causaꝫ efficientis nemo dat quod non habet=

Respondet Pereira quod accidens et subª possit dupliciter considerari: 1º in ratione entis, 2º in ratione productivi et primo modo sumatur accidens ut in perfectione quam subitaꝫ, secundo modo: attingit ut quod accidens in ratione productivi vincat subtilitaꝫ vt possit illaꝫ in virtute propria producere=

Sed contra quia id quod est perfectionem actus in ratione productivi debet esse perfectionem 1º saltem equaliter perfectionem in ratione entis; tum quia virtus productiva in entitate fundatur unde quod in esse entis equaliter non potest aud perfectionem actus non potest habere in ratione productivi: tum quia necesse est quod vincat illam 1º formaliter 2º eminenter quia in 3º causa efficienti nemo dat quod non habet=

Item nam: nam causa principalis 1º est equivoca 2º univoca: si equivoca vel alterius perfectionis: si univoca, equalis, tum accidens ut in perfectione subitaꝫ non potuit esse illam causam principalem=

Et tandem quia ex eo quod dicit causa omnium naturaliter colligunt omnes theologi quod sit perfectior omnibus illis, quod aro 1º Justa hanc solutionem nullius esset roboris=

Et ultra quia non posset efficere aro 1º efficax ad producendum

secunda ꝯclo

Subitatia Creata de rebus non potest producere aliq̃ subitꝰ, sed semper diffr aliquo accidẽtali exigente intrinsecũ ad talẽ productionẽ, patet ꝯsequẽs de primitiua sed ens in mediate almo est talis productiuꝰ.

Quas parem habet ꝯclo et ꝓbatur euidẽter requirea primo ens accidẽtale anteceden, et omnia est alia ꝯclo et tanq̃ autoritas quarto sequẽs. Et ut propter aduertẽdum, q̃d illud omune accidens dicitur esse subitꝰ metaphꝰ talicet: actus exigitꝰ ꝑ in codẽ, nec dicitur limitatiue absolute admittit: et est q̃d inde actus dicitꝰ positꝰ instituta ad talẽ actus. Et ut per dictũ ens accidẽtale ꝯsequens mediate mediante reductione ad aliquod principium subitatiuum ita ut ꝑ accidẽtale ita ut ꝑ ponit esse ordinata ad actus subitatiuos et ad accidẽtalis ita accidẽtalis non dicitꝰ esse recipere q̃d actus ponitꝰ ꝑ in ens ad actus predicamẽtales. Et in subitꝰ cuius ens, ratio est predicamẽtalis non solum ita imperialiter tamq̃ in potentia operatiua non esse manifestꝰ.

Ratio huius actꝰ omalis est quia perfectio perfectibilis omnia pertinens ad cuius cuiq̃ rei complemẽtũ necessario debet esse eiusdẽ ordinis cum eorum, et genꝰ proprio perfectibilis, aliter res in promptu esset ordine esse et maxime imperfecta. Sed ens potentiale actus agui specificari esset alterius ordinis et generis.

Eo quod inferitur q̃d ens operatiuum ꝑ operabile sit accidẽs ponitꝰ operatiua perfectio ordinata ad talẽ operationẽ necessario debet esse accidens pertinens ad aliq̃d medicamẽtũ accidẽtale et ita talis potentia operatiua immediate inest subiecto qualitatiui (quia dicitur potentia passiua operabile quia permodum ordinis ponitꝰ esse ordinatus ens qualitatiui ut fate prosequitur Suarez disputa. sectione 4.

Probatur ꝯclo ratione .4th sicut ens redacta esse et operari in creaturis sunt actus realis et essentialis distinctus primarius esse dicitur ens actus realis inter distinctus, sed subitꝰ est primus immediatus esse dicitur simplicitatis, ꝯ nomen immediatus minus primus operatiuus, sed minor subiecta patentis ꝯ ꝯclo ens qualitatiui ꝓbatur quia ponitꝰ esse primus distinctus esse ens operatiuum ad actus realis et essentialis distinctus patentia dicitur debet ordinari, ꝯ subitꝰ quia debet esse ordinata distinctus habilia ponitꝰ quia ordinata ad operari.

Vana conatur respondere primo huic rationi D.th. in primis enim dicunt esse, et operari nonesse duos actus primarios,

sed unus

sed unus (scilicet esse) esse actus primarius: et alius (scilicet operari) esse actus secundarius: et cum potentia non multiplicetur per actus secundarios, hinc est quod unica potentia subiectiva habilis sit primis m essendi et operandi simul =

Sed contra nam si subiectum esset primum essendi simul et operandi, operari non esset actus secundarius sed primarius et requisitum essentiale caret distinctam potentiam abillam quam specificat esse ergo non esset solutio, antecedens probatur quia actus secundarius non almoitur sub diuersa ratione formali ab ea qua almoitur primarius, sed si subiectum esset primum essendi et operandi, esse et operari almoiretur sub diuersa ratione formali, ergo non operari ut actus primarius et secundarius, minor probatur quia esse recipitur a subiecto inquantum est causa materialis - Z. addendum formalis; operari autem almoiretur in genere causae efficientis, ergo almoiretur sub diuersa ratione formali, et utrq. primario =

22 Secundo respondet ad multa dicendum sint actus primarii dicunt tamen esse inadequatos, et sic non diuersificare potentiam, quia una potentia plures actus inadequatos almoit ut patet in intellectu respectu intellectionis =

Sed neq. haec solutio tenet nam actus inadequatus requisitus per modum unius tantum omnino obiectum totale tantum potentiae specificat sed impossibile est subiectum esse hoc modo primum essendi et operandi ergo &c, maior patet et minor probatur, quia subiectum debet recipere per esse perse, et non per ordinem ad aliud predicamentale accidentale qualis est operatus, et sic per se terminum ad se propter esse et propter operari non: alias simul et primarius esset per se et ad aliud quod implicat ergo subiectum non requiritur esse et operari per modum unius tantum actus inadequatos =

22 Secundo probatur retro et roboratur argumentum sic: natura principium formale (quae) productibile subiectum essentialiter est accidens pertinens ad genus accidentis physici et predicamentalis, ergo tale primum non est subiectum, sed patet prima accidens physicum reale dimoitur a subiecto et antecedens probatur quia actus et potentia pertinent ad idem genus (videlicet quantum) sed operatus quia productus subiectum est physicum et reale accidens, ergo principium formale (quae) talis productionis ens est accidens =

Confirmatur quia ratio principii operabilis pertinet ad 2m predicamentum qualitatis ergo tale principium essentialiter est accidens =

23 Item respondet Aduersarius huic argumento et etiam impugnando precedentibus, solum probari his rationibus potentias operabilis 1m ratione formali potentias operabiles non esse formaliter subiectum, non tamen realiter et materialiter, nam eadem entitas 1m diuersas rationes ad diuersa genera pertinere potest ut patet in actione et passione =

Sed contra quia ut cum declaratione tua suaves dicendum ratio subiecti et accidentis ita opponuntur ut inuicem et eadem entitati repugnent non primo ergo si ratio principii operabilis est accidens implicat eadem entitas esse

substalia et principium operatibus simul =

24 Secunda pars dictoris scilicet qd accidentia immediate ad
almoant productionem subste tangit illic in tractatu sequitur ex 1a, nam
cum substa negetur esse principium operatibus immediatus, oportet vt alius
aliquis substa producit qd accidentia sint virtutes et proprie operatibe: et cum
aliás non possit esse causa principalis, erunt virtutes =

Deinde ibi probat quia si accidentia nomine instrumenta
subste nequ. almoerent productionem subste sed solum dispositiones, sequeretur
totam efficaciam substalem sepissime attribui causis universalibus tanquam
principalibus: 2a sequela probatur in omnibus alijs agentibus quorum per
alium medium instrumentum reparato, et tamen aliquis virtutis quæ per tale
dem causa principalis negatur almoere effectum, ó ita in medio
tali instrumento solum dispositiones, et absolute non producit substa, nullo
modo dicetur causa prime subste producte, sed solum Deus - 3. alia universalis
talis causa qua immediate producit talem effectum; ac per sequens nec homo
generat hominem nec. Leo Leonem, sed talis metaphorice huiusmodi
operationes tribuuntur illis qualem dispositionem, talitatem autem sequentem
citat quia sequeretur qd vnus animal non esset vera causa alterius, et qd
non daretur relationes patrinitatis et filiationis, cuius falsitatem hoc
ratione quavis procedit ab alio =

Tertia secto

25 Substalia creata nec simula nec. vnaquæ accidentium potest habere aliquem
influxum et actionem qua ab ea immediate exeat quæ influxus accidentium
sfortetur in ordine ad producendam substam et hoc ibi talis accidentia sit subiecta subsistentie

Evidenter dicto militat ostendere qui duo dicta rationes primam
mediantia apparet medium in virtutibus =

Probatur ó rationibus factis pro ratione precedenti quæ etiam
hæc confirmatur et faltuit; et dicitur probatur ratione dicta ex parte ex parte
nam multiplices ostendit qd substa mediis instrumentis et virtutibus accidentalibus
nequeat exibere immediatum influxum in aliam substam, et nihil omnino qd
generabile illa substantialis propria et principale tali subste tribuetur tanquam causæ
principali, et equum bene fiat ac fiunt alia generationes substantiales ita
tionem qd tales causæ sfortant nomine necessarie, ac per sequens nomine ent.
virtutes accidentales subste ita exire ad finem principalem et sfortatur ultimo
dispositionem illi ad quam substa sfortatione curvat sufficienter substa ad talem produc
tionem; ans est manifestum: 1a in generatione ignis talorum in visceribus
terræ qua fit virtute Caloris: 2a et maxime in generatione viventium inanimatorum
euidenter est qd generans agens decisum est semen, nullum in medium et nobis
influxum exibet in ipsa generationem; 1a quia non est presens et fluxus
passus: 1a quia semen non existit, et tamen exiitat per accidens, habet tendentiam
ad talem generationem

ad talq̃ generatiõnq̃; et ideo eiq̃ deest generatr̃ prohibetur tribui
libe non =

26 Ad hoc arg.m Respondet Suarez qd Deq̃ supleat aliquid
immediatr̃ et p̃ortatr̃ quia ad talq̃ generatiõnq̃ est necessariq̃, et ideo Deo
vt supplenti specialiter vices Causæ secundæ tribuuntur generationes hãm Causæ primi
pali Causæ autq̃ secundi attribuuntur exercendo operatr̃ per sua instrumenta =

Sed contra ea hac resolutiõnq̃ sequeretr̃ generatiõnq̃ non
esse a causis secundis principalibus, nec illis attribui propriq̃ nisi falsum
et sequela probatr̃ quia Causæ secundæ principales (Suarez contraria ſq̃)
solum currunt ad generatiõnq̃ remotæ siquidem Causa inqua immediatr̃ influit
solum est Deus sed causis remotis non attribuuntr̃ proprietatibus sicut non alteri
buitr̃ patri, qui generatiõnem aliquã filij filiationem =

27 Secundo Respondet Suarez talem generationem tribui
causis secundis inquantum earum instrumenta aliquam productiõnq̃ effectus mul
tiq̃ causa superiori quæ est Deus =

Contra quæ arg.m instrumenta semper dicitr̃ tale respectu
causæ principalis cuius est instrumentum et in cuius virtute operatr̃, sed in tali
casu bestia non est Causa principalis (Suarez predicta ſq̃) nec in virtute
spiritus operatr̃ instrumentum, sed solum in virtute Dei quia specialiter illum effectum
producit specialiter nec instrumentum [illegible] aliquem effectum in virtute
Causæ abiectæ sed solum in virtute Dei =

Ad aliud dicendum quod homo non suarez quia
(Suarez ſq̃) accedit currere ad productiõnq̃ subitæ in virtute subitæ
et vt illa instrumentum, sic currere vt adultus ad subitam primo pativo generalem
cuiusdam, sed in tali casu accidit non adiuvari a causa 2.a principali abiecta
sed a solo Deo quia non concurrit in virtute Causæ abiectæ nec vt illius in
strumentum, sed tali vt instrumentum Dei accipere nequeat nec generatio procedat
a tali instrumento potest attribui aliquo modo causæ 2.æ abiectæ, quæ non con
currat per se ipsam nec per instrumentum =

Sed respondet istam huiusmodi generationem spe
cialiter tribui causis secundis, quia licet 2.a hæc eligeret et oporteret tale instrumentum,
tamen ibi solum reperiret supplendo defectum Causæ secundæ et quasi eius
officium =

Contra istum arg.m 2.o quia solum aliqua causa dicitr̃ supplere defectum
alterius, quando est possibile illam aliam Causam adesse et posse currere nec per ac
cidens tamen ratione alicuius impedimenti abest et non concurrit: vt quilibet
in quacumque alia subita supplere vices subitæ quia possibile erat subitam adesse,
immo et ex natura rei debebat adesse; nullo autq̃ modo supplet defectum subitæ
Angelicæ quæ non potest talia accidentia subitæ tare sed impossibile est
naturaliter subitam subitæ generationis adesse in loco generationis et mutare
immediate

in mediate mitela generatione elebare instrumenta, 3° Causa L^a non impedit
Leffectu tali Causa 2^e sed exercet propria Causalitatem Causae primae et
universalis, sequitur operatur secundum modum naturae rerum praecognitum 3°
propinquae ipsae melius non tribuitur generatio productio effectu =

Secundo quia quod aliquid agitur per alterum et non
per virtutem ab eo physice. L. naturaliter ibi communicatam, sed per suam propriam vir
tutem impraeditibuitur effectu absoluti proprietatem ipsetet vicem illius, cui
mandatur dependere per effectionem alterius sed propriae suae perfectionis: atqui
Causa superior mediata per suam propriam virtutem et nullo modo
communicata ibi ab absoluti animati almosti illius generationem et effectu
dependet propriae perfectionem et non alterius ergo ipsi tribuitur effectus Causae
Causae primae pali, et non animati absoluti quod est absurdum =

28 Utaro respondeat sic oportet quidditate accidens occurrere
et operari in virtute subiecti: in hoc enim differt forma accidentalis a substantiali
propter advertendum quod licet instrumenta naturalia et artificialia:
naturalia enim ut operetur non indigent actuali elevatione sed aptitudine illorum habet
quam inditam et innatam, quod aptitudo habet esse instrumenta proportionata
ad effectum producendum, ut calor sua habet esse quam habitualiter
et elevatio ad producendum ignem tangendum virgam sunt instrumenta quae medietatem
animalis producendum alterum ignem: instrumenta vero artificialia nullam habent
proportionem nisi actualiter elevetur et moveatur a causa principali recipiendo
ex vitalis motionis aliquam impulsum et actualem motionem ad eius artificium
ad hoc ut in virtute illius facilius agere. Quare instrumenta naturalia ab
aliquibus vita appellantur, quia amore vitae habet suae principium, habitualem
sui motus: instrumenta vero artificialia appellantur mortua quia
mittuntur mortuorum nullum operum Causa sunt nisi actualiter elevata a causa
principali =

Ex quo patet ad quod dicitur accidens operari in virtute subiecti, per
hoc (in virtute) est intelligenda instrumentaliter (ut Caietanus explicat L. p. q. 45
ar. 3.): quia cum accidens operatur in virtute subiecti non operatur ratione alterius
virtutis, non denuo recipiat admittat et communicata absoluti, sed quia ex mera sua
est virtus et potentia subiecti illi habitualiter subordinata, quod omnis accidentis me
quia omnis subordinata subiecti principaliter movetur, et eius omnes
effectus producendos, non in ratione entitatis sed in ratione Causae instrumentalis;
quae proportio in hoc consistit ut instrumenta naturalia v.g. Calor sit anima
sua determinata ad exequendas operationes ignis: hoc est quod anima et entitate
sua sit proxime et post proximam ignis accepta ad operandum, exercendum
enim tales calores radicales in ratione habet quandam virtuositatem, et vigorem
vitalem, per quam manent habitualiter elevata et proportionata ad hoc ut tanquam
instrumentalis

instrumentaliter agens ignis producat subitam, ymo ex oriatur abione naturaliter oriri posse. Dicendo primum ultimum rationis gd potest ei atali subitam communicari, et sic ad hoc ut in actu secundo instantaneo ducatur subito non indiget ulteriori elaboratione.

Ad II positi ad aro et ad auctoritatem Arist. in 2 de Anima illam affirmare nostram secundam sententiam: ibi enim solum vult Arist. ignem non nisi per calorem ut per instrumentum agere: unde ipse videtur ut detur tale a calore non generabit aliud ignem.

Ad primum Ens necessarium ad probationem dictorum ex aliquibus experientijs, qd licet in illis caribus accidens resolvi aliquod producitur subito, semper tamen virtus virtus subito illi subordinata: qd patet in duobus ultimis exemplis, in quibus accidens ex natura sua est virtus et instrumentalis: Quare nihil refert qd generans principale pereat, quia iam reliquit ibi suam virtutem, et videtur media illa tam instrumentalis operatur. Unde accidentalia divini Consecrati sint virtutes illius in ordine ad conversionem illius quia aqua, videtur salis esse manere talia accidentia, ut vinum adveniat sit causa principalis talis conversionis: non sic ac de semine de cisso semine ab homine statim moritur homo ille, ita non est dicendum qd semen illud sit pars hominis geniti, sed homo ille aqua decisus est, qualitercumque non existat, concurrit tamen semini tota virtute ad operandum. Et per hoc satis patet 1° exemplo de ferro candenti.

Sed ulterius sec. in ferro illo esse aliquas partes porosas formam ignis informatas ratione quarum ubertas stupa radicalis et unctuosa huius cibi qd postea in ferro illo apparent aliqui cineres, sed hij nunquam venerant nisi ad destructionem formam ignis, sicut nec forma cadaveris nisi ad destructionem formam animalis: Unde sicut ex eo qd in aliqua massa sit forma cadaveris colligimus fuisse ibi formam animalis itaque ex eo qd in ferro apparent illi cineres colligimus praefuisse ibi formam ignis explicatur an accidens sit causa principalis alterius.

Explicit 2a accius sit caa pp alis alterij accij

Tertium aro Tertie dicendum principaliter distinctum ruitudinem an sit. Licet unus accidens sit causa principalis alterius inquantum est eadem habet tamen quia accidens semper tale facit quamquam quia quidditative est illius proprietas et subordinatio illi accidenti consequenti tale facit ut causa instrumentalis.

Secundo quidam quaerebat qd ignis non influat efficienter tanquam causa principalis in effectum et actionem caloris, qd esse falsum videbat: sequela probatur quia implicat qd respectu unius et eiusdem effectus detur multiplex causa principalis totalis eiusdem ordinis, sed in productione caloris subitanea ignis est causa totalis, et in ordine causarum per

ticulatim

licularum prima patis, ꝺ̄ repugnat gd calor qui ro lis per modu cause
principalis influit ꝺ̄ aliqd per modu cause instrumentalis =

Ad tertia ratiõ dicẽdu ꝙ tenet expositio ꝺ̄ th̄o 3p. q 62
ar 4, qua secuti ꝛ̄ multi philosophi. Quia ꝺ̄ agens talis est
per causa instrumentalis efficax ad producẽdu effectu per efficaciã
etiã excedẽtẽ ei⁹ virtutẽ, quia ei⁹ non agit in virtute propria sed per
influit in ordine ad effectu excedẽtẽ virtutẽ propriã sed calor in
producẽdo carnẽ non operatur vt ele bata ordine ad effectu excedẽtẽ
virtutẽ propriã per efficaciã quia virga est eiꝰ ꝺ̄ spẽs, et calor pro
ducẽs hãc excedit intentione producẽtis (et sup̄ addit ad pro ducẽdu
virtutẽ eiꝰ ꝺ̄ non influit per modu cause instrumentalis =

34 Quare ad 1m̄ rationẽ Fonsece q. 3 L. 8 ꝺ̄ ad rationẽ
instrumẽta non agunt operari vt virtute alterius vt cuius sed vt virtute alterius et virtutẽ
subordinata in ordine ad effectu excedẽtẽ talẽ virtutẽ, ita vtibile instrumẽtu
non habeat vt de facultate propria per efficaciã sed alterius prout alterius
dispositibile: Unde qdo effectu non excedit talẽ virtutẽ, plus dicit talis virtus ope
rari vt virtus alterius quia non nisi quatenus agit (vt qd) sed (cum) et quatenus
illius subsistit sup̄positi illud (scilicet illud accidens vt virtus) in ratione operabilis
(vt qd) precipui. Unde ignis vt calidus calefacit per modu cause
principalis (vt qd) licet vt calidus non sit causa principalis ignis ꝺ̄ sed
id habeat a forma substantiali, et ita alia ratione est virtus ignis ad ignis ꝺ̄
et alia ad calefaciendu =

Ad secundã rationẽ Fri 32 ꝺ̄ causa efficiens
tutẽ agendi proximã, qualis ante ꝺ̄ explicata est non ex seipsa ꝺ̄ sed causat
sed vnã ad vnã ordinẽ pertingẽtẽ: et sicut non debet currere
ad calefaciendu principaliter radicaliter per rationẽ ignis et principalis
principaliter per calore qui non est principalis
sed causa ꝺ̄ virtutis per virtutẽ
licet deus respectu sue voluntatis habeat se nostro modo intelligẽdi
per modu principalis voluntatis et rationis sue nate et rationis sue voluntatis,
principaliter hoc non ꝺ̄ venit quia nata fuerit per modu virtutis radicalis,
voluntati per modu principii proximi seu virtutis =

35 Unde ad 3 Fri 4 huius ꝺ̄ oratione hgt dictum
ꝺ̄ sciendo ens et necessario deus ad probationẽ ad minus qd ab ea effectu
causa a qua probenit ultima dispositio probenit etiã principalis,
pontianus est necessarius qd probeniat eadẽ modo quo ultima dispositio ne
si causa haberi proportionis ad ultima dispositionẽ et non ei⁹ ꝺ̄ respectu
respectu ultime dispositionis dicitur causa prima patis, et respectu forme causa
instrumentalis = Unde calor vt actio respectu alterius caloris vt dicit ens et causa
principalis, qui ab illo producit in virtute propria, respectu vero forme ignis

erit

erit instrumentalis quia illa producit vt subordinata subalterne =

Ad 1m sequela 1e Et h. necessario, ad probationem dicit gd accidens alimenti producitur subalterne vt causa instrumentalis, et ad huius improbationem dicit gd huiusmodi instrumentum artificiale etiam naturale in diversis aliquo superadito et distincto a propria substantia per gd elicitur et proportionatur in ordine ad effectum producendum; secundum instrumentum naturale: ex hoc dicit etiam vt virtus virtus et facultas proxima subalterne (vt infra explicabitur) =

Sed contra hanc productionem et generationem effectus ab agentibus principalibus, ꝯ impossibile est gd accidens (cum hoc vt virtus existens in alio subalterne) aliquo et aliquo superadito productionem effectus subalternalis, patet 2o: quia accidens secundum opinionem 3am est instrumentum principalis agentis, et medio illo effectus egreditur a principali agente, sed impossibile est effectus egredi a principali agente permedium, nisi aliquod tale in medio quia impossibile est esse transitum ab extremo in extremum nisi per medium ꝯ in isto casu est gd accidens (cum hoc vt virtus subalterne) sit instrumentum productionis subalterne, patet 2o: quia impossibile est subalternans in genere alterius =

Ad hoc arguendum procedens (vt dicit Dns) ex eo quod quicquid, quia recipit egressum effectus ab agente, sicut egressus productionis alicuius, et recipit effectus prius in agente, deinde in medio et instrumento, et tandem ad extra, cum tamen effectus sit tunc semper, producitur per actionem quae primo principaliter tribuitur agenti principali et minus primo principaliter instrumento. Quare dicit secundo 2o vt ad probationem dicit effectus non esse in causa sed tantum esse in illa virtute primo principali, per quam producit effectus principaliter, et tamen causa principalis dicitur habere effectum instrumentum vno solum est medium et virtus qua causa principalis immediata producit effectum =

38 Ad 2m Et 1mo sequela et ad probationem dicit gd quicquid maximum potest producere minimum si eodem modo respiciatur et subordinatum illi: Unde quia calor respectu alterius caloris operatur vt causa principalis respectu vno subalterne vt instrumentalis non requiritur gd calor potest producere subalterne gd calor vt duo possit producere calorem vt sex, nec ad hoc vt calor agat vt instrumentum non requiritur gd diminuat -L- gradum -L- eminentiae effectus, secundo ad hoc vt operetur vt causa principalis et sequatur eum calor vt duo non diminuat istum per effectum generatum vt sex, non potest esse illius causa principalis =

39 Ad 3 Et 8vo nego 2am ad 1m probationem dicit gd oportet requiri et habere esse simpliciter tam quod 1m principium radicaliter et proximum quia id gd datur simpliciter datum operari radicaliter non tamen est necesse immo est impossibile gd creatura dat esse simpliciter

simpliciter et substantiale tribuat hoc q̃ desse operari in mediate quia adhuc non finita perfectio requiritur. Et ad 2m̃ probatione q̃ demaa Lª erat nã in minimis illa esse in mediate retenibã ꝑ probenitª ex macia materiæ ad perfectione, scilicet exigentia potentialitate, et ideo nihil refert q̃ posit illi in mediate superaddi quia materia actu eius est substantialis non inhærentis q̃ potª esse primus respiciens illud sit ens substantialis =

Ad 1m̃ confirmationẽ Dñi q̃ desse minus operatis proximum tali modo ita ut non sit simul prima radix operandi respectu effectus substantialis est materia non perfectionis nata, et ideo patet evenire accidentia non substantialia =

Ad 2m̃ confirmationẽ Dñi q̃ desse minus operatum simul principium: scilicet proximum tale: principale seu radicale tale: et proximum et principale simul: elicere operationẽ ut principium proximum tale est in perfecto, quia tale principium oportet esse accidens: elicere vº illud ut principium proximum et radicale simul est ratio per q̃ fecto, quia oportet tale principium per quod elicitur operationẽ per q̃ fectam substantialem et accidentalem quæ non possunt immediate operari nisi in actu puro: elicere vº operationẽ ut principium radicale et principale tale, medium quo dicit, et sic dicens substantialem creatam, quæ medium non potest nisi per Deum et accidentia: unde substantia non est principium radicale et principale operationis dicti infinita perfectionis appetitus [illegible]

Ad aro 3e lẽ Dñi et ad auctoritatẽ

Arist 2 de ll Dñi non esse ꝓ ratio sed solum ratio cui quia ad cognoscendã accidentia ad quæ Dñi subst̃ medium illi non est et quia principium operandi. Unde obiectum est ibi assignata causalitas =

Ad 4m̃ rationẽ dico q̃ desse ipso q̃ dicit accidentia dimanare a substantia per modum virtutis manentis in hoc q̃ dicit esse id a quo dimanant, sed modum ipsum est quo per modum causæ principalis agit nonquia ponit nobis et immediatum sicut quia hoc ipso q̃ sunt esse virtutes substantiæ manentes sufficientes elevatæ et subordinatæ eidem in ordine ad productionem alterius substantiæ: non ita sunt q̃ fortitudo actionis operantis Deo in medium per suam substantiam eliceret aliquam actionem per quam ultra q̃ fortaret et elevaret in ordine ad productionem alterius =

Unde necessarium est medium modum esse remotum et per accidentia [illegible] non tamen sonat esse q̃ non proximum quia activum radicale est tamen per se ac proinde necessarium est q̃ substantia ipsa sit

imperfecta

in perpetuo occiu q̃ aqua id q̃ ratione, predicto ordinationis et subordinationis accidentis adilla habet operari primo paliter predicta actiones illorum accidentium. Quare illud dictione non est ad rem quia totius entis non est virtus generalis nec q. ei subordinata in ratione actiui =

Ad confirmationem & effectus tertium alicui causae per accidens, q̃do virtus producibilis per accidens obtinuit tale causae [illegible] non aliter q̃do pervenit ex limite nato, et ita respectu positionis non est per accidens sed per se, sol illuminat totum calefacit, quia sua irradiat illam proprietatem que sunt virtutes productibiles talium actionum. Unde in ista nego sequelam ad probationem dicto Calefactum tribui per accidens aque quia Calor non subordinatur aque vt causa principali nec est virtus eius, et radium est subiectum illius: at instrumentum naturale, per se obtinuit subitatem eius. tam virtus quam subordinata =

40 ... Ad auctoritatem Dñi Thome & accidentia illa Dei consecrata agere in virtute Dei quia sunt virtutes unde ibi non explet de virtute agendi sed modum agendi (vt notauit thomistae). Explicatur hoc. Accidentia ante consecrationem tantum erant actiua respectu, et post illa nuda diuina virtute existunt vt q̃d, ita nuda virtute agunt vt q̃d, quare si efficiebat subita Dei, ipsa effect quia agebat vt immediata (q̃d) nonquia ista subitas talis esset ei talis elicitiua aliquo modo lucem immediatam, sed quia Deus esset ipsa et actiones mediet ipsa virtus que est principium quo, tantum mediat aliquid q̃d habeat rationem principij (q̃d). Certum semel ab igne subitat et Deus subitetate accidentia, dato q. illi q̃d existat panis, non tantis media id quo elicitiua lucem sedet q̃d elicit illam vt q̃d): adq. adeo replet diuinitas illa modo influendi per modum principij immediati (q̃d); immediatum non explicatur. Quantum ad hoc est q̃d plus modo concurrit accidentium non tollat q̃d vna subitatio Dei sit principium radicale respectu illius actionis quia non est ibi nisi vna virtus que est ratio agendi =

Ad 2um & 3um dicit ans et prima negatur sustentatio explicatur et nego 2m. ad probationem q̃do ans et nego 3um: nam licet non nisi vt actiua per accidens calefactiua, tantum requiritur ex parte Caloris aliqua maior virtus deberet per aditum ipsi adaugm actionem [illegible] aliquis influxus quo fulciat et roboret totum Calorem, quia sicut illa actio exhibitiue retracta de facto, ita obtusura dicebamus, potuerunt accidentia ex principio suae productionis dimanare cum tanta debilitate q̃d non esset necessaria ex adilla efficientia. Quare Calefactio est adequata virtuti Caloris operatiui per modum virtutis principalis, non vero minus, nisi talis vt operatiui

3 mi precedentis

vt operatis per modu virtuti instrumenta sis=

Ad vltimu[m] tu[m] Ad illa q[ue] dicta sunt ad coclusione
cibi cu[m] quis nimiu[m] oratu[m] Dicat no[n] ex eo q[uo]d desit aliqui[d] suu[m]
in medias subtracta sed ex eo q[uo]d ad decoctione necessarij sunt spiritus
vitales qui sunt radij quidā sanguinei habetes suas potētias vitales
accedētes ad maiu[m] p[ri]ncipiu[m] et ij deficiūt siquis nimiu[m] oratiōi aliqdat
et ratio est ma[gis] ad intellectione requirūt exp[er]t[a]tia spiritū animales; Vnde quāplurimu[m] alteratione contrahūt plures ex his spi
ritibus animatibus, inde est q[uo]d etiā desit copia spiritu[m] vitaliu[m] sufficiēs ad decoctione=ma[gis] cū spiritū animales q[ui] sunt tenuissimi et mobilissimi decocta suas etiā potētias operatibus habeāt quā
in spiritibus vitalibus quia nihil aliud sunt q[uā] subtilia tenuia spiritus vi
talis a corde decocta et non pura, pura enim et clara et sereno cerebro generatur
depurata et sequens erit q[uo]d tanta copia spiritu[m] animaliu[m] p[ri]ncipiu[m]
tenuia, alte, honesta requirat etiā copia spiritu[m] vitaliu[m] ac proinde
non superfluat necessarij ad decoctionem=

Et eodē modo ad illud dicē q[uo]d desolutiua
terrestria, ma etiā quis nimiu[m] aliqua insipiēs aliqd obiecta quātu[m]
cunq[ue] copiosa plures spiritus animales etiā deficiūt qui necessarij sunt ad quam
illoru[m] decoctionē nec impedit=

Vel secūdo ad hoc vltimu[m] dicē q[uo]d plus dicta sunt
et forte multo q[uo]d q[uā]dā in predicto casu fiat resolutio in ignem exterius
non tamē per oritū humidi radicalis ad ignē interius scilicet ad potentias
ignis quarū nec abilla percipit; ma[gis] cū potentia tactiua totū animal occu
pet in altera ignis desolutione, illiga obiecti perceptione, non valet
ignē simul influere in alteratione obiecti alterius ignis distincti et ideo q[uā]dā
potentia exterior efficiat desolutione, quia tamē nulla fit resolutio circa obiec
tū talis potentie ignis interiori hinc patet q[uo]d non dicimus aliqua
in spicit non discernat aut iudicet an audiat. Si non, ma[gis] ad tale
iudiciū et discursū requiritur operatio ignis interni=

Ad obiectionē respondet aliqui potentias vitales nullo
modo posse separari a subiecto sed quia de hoc fit admodū dubitat
de anima q[uā] tales potentie vitales realiter possunt ab anima separari, nec
tamē inde sequitur posse eas separatas actu vitale elicere, licet simi
adequate causas illius producendi immediate. Propterea dicit
aliquas virtutes adhibet quibus efficit totalitatē assimilatū respectu effectus
actualis vt in actu 2° illius producatur necessaria portionis conditionē
actualē q[uā] aliquo subiecto seu principio radicali, ita vt nisi illi
simi vltimi actus actionis non possit produci ens progressus effectus, vt
animatum in gradu et sensibile in sensu, quia licet respectu naturæ
inferius

sarium et dicorum, inter ade quate rationes agendi attamq; mixti inter se principia coniuncta, quatenus et tales nonnoq; tales e fecta producere, et suppositor Calor ad productionem Latris indigent actualis influxione cum anima et huius generis sui potestate. Quare licet possint separari ab anima non potentia ne separate operari: nq; vt actualiter influxi influxi in actu vitali, necessario postulant vnionem intrinsecam cum principio radicali vitali. Ad probem ex ipsa ratione ad q; vitali nq; cum per illa vitam vitalia in actu 2° vite, necessario requirit ad recipiendum intrinsece istis affectum illis elicitat et vitalitate ad intrinsece illis realiter: nq; vivere in actu 2° vitali in hoc ad vitam vero principium actum mobilem ne actum, ingressus et efficientia vero principium intrinsecum et receptivum intrinsece ad q; vitali necessario includit.

:et in hoc consistit diversitas actus:

:vitalis, an physicalis ab vitali:

4m

Dm substantia sit in me diate operati. respectu accidentium

Dubium hoc ritu et procedere non procedit de principio (ad sol. de principio quo) scilicet subiecto vitali in actu 1° producit aliqd accidens immediate per se ipsa, immediate dico, an vero per aliqd aliud accidens, pro quo sit aduertendum ad disputationem accidentis subiecti immediati distinguendum est. Quoniam quo habet se per damnum in esse subiecti illi debite immediate generationis, actuando pro priotate. Quare pro priotate substantiali vitalium quo quibus aliquomodo per se ciant subiectum, mentionem ea habent necessaria necessario nec denique illi immediate generationem. Dm 3° procedit de accidentibus primum genitum requirit q. an passionem et proprietatem dimanent ab ipsa per aliquam vera et realem actionem immediate ab ipsa pro fluxu distincta q. ab illa per quam subiectum ipsa a generante producitur, an vero genitum ea dem actione qua produxit ipsum producat ipsa passionem.

Inquam 2a sq. affirmat passionem et proprietatem relinquam accidentium que per recentiam, concreatum naturaliter in illo tali generationis resultare immediate ab ipsa substantia per veram actionem illi realiter distinctam ab actione generali qua ipsa subiectum produxerat ita Suarez Disp. 18 Met. sectione 3. Actio 2a de anima et aliis eiusdem sectionis.

Probatur quia ipsa per se ipsa et radicaliter aquam dimanant proprietatem et passiones sed non potest esse talis radicalitas et immediata

et non esse causa aqua ehuc ō esse est causa efficiens suorū proximū
ō in mediate per terram patet hec ro. quia aliquis mare de Lt passione
aneam subitaria tristitia, accidens habet, et minor probat quia
esse suę radicę suarū proprietatum derivat aliqd esse causalitati
circa illas, sed non derivat proprie causalitatē materialē nec ehic
sit aliqd accidens dependēt a subō tergm a subō non dicit dependere
ab illa tergm a prima radice sed tota sua edificia ex eis posita, nec ehic
derivat [illegible] sed ab illa vt a radice ori ori nalis: nec hic dependet causalitas pīte
quia essa non est pra patronū, ō dependet causalitas efficientę =

Firmatur quia essa virtualiter continet patronū
et talis eltid aqua probenuit ō est causa efficiens illarū patet
ro. quia ista duo sufficiunt ad causam efficiens =

Secundo probatur pars aqua calidam
pristinam reducitur frigiditatē, reducio illa est resultatia quę dat
ut emanatio illa sibi resultatiua est vera actio immediate dimanans
a aqua ō in dat aliqd accidens ad qd immediate recurrat subiectū
minor quoad Lm partē probatur, nam fit incipit a liaqua entitas esse
in aqua quę antea non erat et inapti: abiq aliquo rei productione
ō incipit per aliqm causam efficientem et diequalis per propria actiua
et mutatiua: qd vō illa actio provenīat immediate a aqua elic
patet, iquidē aliud a seni aqua prodat arcenari negnit =

Et si huic rationi respondeat qd illa actio provenit
a essentia illa aquę, nam tale a seni reliquit virtutē in aqua
ad hoc vt in propria frigiditate reparanti perilla reducatur ad
suam naturalem statum, et talis virtus est accidens qdam distinctum a aqua
et ista resultatia ipsa aqua non est immediate operativa =

Sed contra est in primis non est ista certum dari
tale accidens sed quid quod de hoc sit in quo nam predicta solutio
nam certum casum qd tale accidens reparet et certum omnes proprietates aquę
fuerit deq reliquerunt aquam sua nam ita habitum habilia ad manandum tales proprias
tales ō tales emanatio immediate provenirent a subō in aqua, patet
ro. quia tunc ponam qd ehic in prima pristina frigiditate abiata et tunc probatur
sic ex omnium vera philosophia tunc ehic quia theologi communiter dicunt
qd in verbis dimittet humanitatem et illa relinquerentur nam habitabilia ad manandum propria subsistentia

Secunda sententia est communis inter thomistas quam tenent
et nequit oppugnari in presenti Disp. Lo q. 1 articulo 9. positione non dimanare
ab essentia per aliqm actionem immediatam et nequit naturaliter emanationem seu resultationem
pergm precedat aliqua nouella vera actionis distincta ab actione pergm

generans

generaz̃ produc̃it effectũ =

1 Ut hoc sq̃ q̃m non vt probabiliora tq̃m
actiones amplectamur explicem et probem rebus in memoria doctrinæ
Dubijs præcedentibus quę hæc actiones equa probat: nã ad oppositũ huius
sq̃ alterata non potest sine iniequa de fectu substãtiæ nonnisi
immediate operatibus =

8 Deinde probatur octo: nã proprietates produ
ctiuæ a generante vt a principio effectibo, q̃ non existentia vt a prin
cipio nutritivo actibo recipientis patet etiam probatur quia nutrimẽtum
naturaliter existens substituere debitæ per actiones, et illius ritu alimentare
in quibus postea, declarandi quid quid pertinet ad eq̃ naturales statutũ:
ex quo ortus habuit illud omne axioma, quo dat forma dat
etiam recipienti ad formã, sed generans immunicat subiecto generatiõ
ad illum expectat immunicare illi proprietates et passiones quę
pertinent ad integritatem naturalis status talis entitatis in ini
tijs generationis =

9 Dicas proprietates ideo esse a generante et immunicari abillo
subiecto generato, quia illi immunicatur essa ab generante, ex qua naturaliter
profluunt et effectibe, ad eum modum quo lapidis tributur ge
neratio qui a principio habuit in forma ab ipso =

Sed contra quia posita hac solutione proprietates non sunt propriæ
et immediate dicentur immunicari ab generanti
vt a causa principali sed potius propriæ et immediate immunicari
effectibe ab essa et effectibe dicuntur vt illud omne axioma verum
maneat dicendum est principium effectibum passionum esse ipsum generans =

10 Tertio quia posita hac solutione et ex quæ plu
ribus positis de creatibile sequeretur quod subiecta ipsa posita esset mutua
mentum ad salutem virtutis quintus principalis ipsius creati quod est falsum =

11 Denique probatur octo quia si emanatus esset vera
actio distincta ab actione creantis, sequeretur quod nullius actionis na
turalis posset dari duplex finis quorum alter esset primarius et alter
secundarius, sed hoc est contra omnes philosophos et contra ipsa rationes
et ex sequela probatur nam in quinto an illorum quæ secundarius
esset distinctus... [illegible] non finis secundarius ab
quia finis secundarius debet sequi et resultare post primarium: Primum
dici non potest quia quæ terminat vera et distincta actione ad ipsius
rotis terminatus est finis primarius adq. ita non est finis resultans
ex alio fine

Nec valet cedula destructa aliqua dicit secundarius quia
Et sic per

et si per vnã priã actionẽ fiat, illatamq actio talis rationi est vt necessario alliã priorẽ exposcat illaq posita hãc 1ãm actionẽ statim ponj necesse sit=

Sed vtrã nãq inquiro an in fluxu priorũ actionũ utroq illũ qui secũdarius dicit. L. nost: si utroq illorũ superfluat illa secũda actio? vel nonalterutrũ quomodo eorũ trũ dicipotest=

Affirmatr: nãq posita visione Dei beatifica non potest non poni amor Dei beatificq, sed hoc non obstaũ amor Dei beatificq non potest dici trũ secũdarius visionis Dei male posita illorũ ratione dictũ passionẽ esse tres secũdarias generationis emanatiuũ est Vera actio a generatione distincta=

Retinet explicatũ in quo emanatiuũ ista passionẽ ab essa differat: et quo modo ad eorũ causas efficientes reducatur. Et ad 1m ex D. Th. opusculo 4q Cap. 6 qd dicimus passionẽ dimanare ab essa non est intelligendũ taliter vt emanatiuũ hãc fiat actio media inter essa et proprietates, sed emanatiuũ fit mirabili ordine quodq procedit a causa generali: hoc est qd licet ab illa per vnicã actionẽ essa et proprietates producãtr, tamq proprietates non quo modo tũq fiunt ex vi illiũ actionis, sed cũ dependentia ab essa ita vtiq essa non produceret per modũ subiecti radicis illarũ passiones produci non possent=

Ex quo fit qd hãc emanatiuũ quasi adita sumpta ista importat inrectã ipsius essa trãsmradicẽ media qua passiones alimoũte aggenerãte, deconnotato tamq dicit actionẽ ipsas generãtis qua secũdarie fiunt: sitamq emanatiuũ quasi passibiliter dicit ipsas passiones inrectã trahi tamq ipsas essa trãsm radicẽ media qua causãtr sine aliqua actione in qua ipsa resultãtia fundatur, et qua careant ex parte ipsius essãtis. Ita licet passiones fiant aggenerãte per actionẽ mediã, qua abijs non resultant per modũ proprietatis ipsiq, sed vere et proprie licet secũdarie ab eo efficiũtr: non tamq resultant ab ella per resultãtiã quasi actibus aut quasi passibus mediantibus illis quia talis resultãtia esset vera actio et sequatr non esset naturalis sequela et emanatiuũ=

Secũdo aduerte qd licet resultãtia hãc non sit aliqua alia media, tamq reducãtr gmbus ni perfecte ad eorũ causas efficientes: quia licet essa non sit quã causat passiones, sed generans

media

media actione generaliba: Attame quia generans non alin
quit illas nisi media essa, ideo hę mediata essentia reducit
adeam causę efficientis. Nam vt ait D. tus 2 p. q. 77 ar 6
ad 3 plura ordine quodam ab una causa procedunt, tunc id qd
prius procedit, dicitur aliquo modo causa respectu ceterorum in
eodem genere causę, quoniam aliquo modo quasi deffert causa
litatem talibus causis ad tale agere effectu, nonquidem quia nobis
aliqm et vera actionem eliciat, sed quia causa illa requisit alin
vera sua causalitate posteriore effectu nisi prius attingat
priorem. Sicud quomodo dicitur ait D. tus operatio 4 q
genera causę materialis nonnulli dicitur causa illa que
recipit sed ea, illa que aliquomodo reducit et disponit
ad receptionem: Unde nonnulli vera dicit accipientem causa
sed ea, illam molitem: sic in proposito nonnulli dicitur causa de
cere que causat vera actionem, sed ea, que reducit et dispo
nit necessario ad illa causalitatem sicud essentia respectu potentię
L3 Ad 2am initio posita Qd stat ad 1m q n3 recedo
materia magis explicata in probabilibus precedentibus et nego minorem
L. dicimus illam Iusta enim regulam, ad probationem ad mitto qd
in hoc qd est esse radicem proprietatis aliqd genus causalitatis mate
rialis et finalis inveniat pertinens ad causam efficientem: Ceterum
in proprio reducitur talis modus causandi ad causam efficientem vt
ita explicui. Nam vera causa efficiens passionis solum est generans
qd per veram actionem primario terminatam ad essentiam et hinc dicitur
passionem, qm quidem actionem non habet essa. Exquo non sequitur
qd essa sit in puro otio quia sicut resultantia hę non sit vera acti
tenens se ex parte essentię tamen qd pure obiectiue excludit omnem modum causandi
etiam in proprio, et essa aliquam modis in proprium habeat, scilicet quia habet quasi
deferens causalitatem agentis et reducens per modum tri primarii ad produ
ctionem secundarii idem non est esse in puro otio =

Ad 2dum Ratio non stat ex dictis dicimus enim
passionem ultimo virtualiter in essa non tangam in habente virtutem ad eam
quia dicitur illius esse sed tangam in radice et ratione a priori ita produc
tionis modo explicato =

Ad 3m Ex 4 Rationis adibent doctores
solutionem: aliqui enim respondent illa solutione in predicta huic ar
ratione tradita, reputant probabile quemlibet elementum indita esse qualita
tem gradus cuius munus est in debita proportione temperare qualitates
illas, quibus unumquodque elementum est naturaliter dispositum, ex quibus producta a generante

et tibi resistit

et ibi recepta ad id muneris vt naturale dispositionē elementi debeat et seruet et si aliqua ex qualitatibus elementi recluserit patiatur posit ad tali qualitate reduci ad pristinum statum=

Ceterum quibus modo iste pro sua autoritate dicitur sit probabilis: Aliis ehaꝫ doctissimis non stat et pro nra opinione. Vnde aliter respondent ad argum in q nta et ad id qd dicit n.q: Quia tamen cum distinctione; nam dicimus ista pro facto rei esse qui quia reiterum ꝯ aduenientē post generationem cum expulsione contrarij; et intrillas qui sine expulsione contrarij resultat vt multa in terra lebis, et leonis, orabis: et similia ita esse quod eq in pedibus resultat tamen pro pietate sine introductione contrarij periculo sui permanendi eundo; et loquendo de primis qualitatibus dicunt qd aqua calida reducitur ad pristinam frigiditatem, et tali actu reducitur probenit a frigiditate que re manet in aqua que non potuit naturaliter privari totaliter frigiditate. Ad qd non obstat (inquiunt) qd tales frigiditas sit remissio caloris, quia vt radicata in tota aqua et vt birlg illig et generalis est fortior: maxime cum in illorum ꝯ tales frigiditas remanens non causet nobꝫ frigiditatem sed maiorē intentionē illig, que non est per adiectionē ordg ad oradum sed per maiorē radicationē in subiecto vt visum extr. Dicatij, Quod qualitatibus dicunt fieri gerationes et resultationes sine nobꝫ actione distincta ab actione generantis, extrinsecum positis omnibus requisitis et ablatis impedimentis naturaliter emanet: ad qd non requiritur qd generatus frater per maneat, sed sufficit qd in instanti finali esse sui naturaliter perseueret; Qd sibi pertinet ex eo qd Arist ait sufficiet ad retardationē non deficere motus ad actionē quia est per resultationē=

Alij tamen quia in hac ultima doctrina nonparum difficultatis remanet satis respondent ad id quod notanti qd actus ꝑmo ducibus et seruabilibus actuum existentium, quando (ut dicit primarius producens et seruans) sunditimo unum existerent sed tales per transmutationē negationis, quia eadem actus que in materia ad existentiam primo introducit in subiecto ante qd non erat talis existens dicitur producere et quadam terminatio ad esse dicta entitatis que antea erat et ita dicunt seruabilis, et sicut hoc se habet ꝑmo producibus rei quo ad suam entitatem semper manet perseuerante causa, quibus sub diuersis denominationibus, quia in ꝑmo instanti dicit producere et postea seruare quo supposito Respondent qdin illis casibus ponens producere vltra per actionē producibus ipsius subito et cessante que manet

sub raone

sub ratione turbationis ejusdem subiti, et sic non est necessaria ejusdem operationis productio ab essa sed ab energia. L. ab autore nata media illa actione, adhuc per se bene se habet Disputatio finalis

Disputatio quinta de causa finali

Omnis finis non omnes causas finales nobilior, originatiq. sit, atque quia ejus causalitas ceteris suo carior est, de ejus esse est, ut sit in rebus, cum dilatione de illo agere. Ut sic cognitis ceteris causis, ejus cognitio facilior appareat, sit. D. L. quid sit finis et an sit causa realis.

D. I. m quid et quottuplex sit finis et an sit causa realis

Ad. a. ratio di. tale non experiens omnes enim Philosophi Christ. finem sic definiunt finis est id cujus gratia aliquid fit in ratione di finiendo ejus (ria) habet rationem onerosi et non finalis in qua principia. Alia ratione ratione finis et non finis causa ipsius tale modus subtrahendi quia habet finis, ut sit ad agendo ea exactam. Ut sua gratia seu propter quem aliquid fiat.

Nec obstat qd primum quia finis est principium dicendi quia qd est 1.m in intentione potest esse ultimum in executione. Unde finis ea ratione qua est 1.m quid non est esse principium.

2.o Supono cum omnes Christ. religiosi philosophi nec non et sapientes habuisse illud tanquam ratione finis inducere posse qd bonum aliquid est, et eo est quia finis intra ambitum — bonum et voluntatis et principium prosecutionis boni tanquam tale non est sed obiectum prosecutionis boni tanquam tale non potest esse malum per malum significationem voluntatis quod est bonum quia est finis est bonum aliquid in genere tale, minime erat existimandum bonum qd omnia appetit, et exitus celebratissimo Dionisij exornat nemo nitetur ad malum operari.

Unde qd aliquis appetit malum (et desperati) et pejus non esse (ad desperatio est subaliquo ratione bonum et bonum qualemcumque causet habere ad aegre carnem, facilem, maiorem malum. impossibile quia mala realia non habet rationem finis, sed bonum illud quo privat. Ideo eramus quia mori et nolumus mortem qua aggregemus sumus nolumus bonum. Quare malitia et quia a malitia est potius in fine

sed defectu

sed ad alio medij ex vi amoris boni operis =

Dicel ergo non esse affert Carelij beati
tudinis quia sum dat in ea Deo malo qd affert secundum est
maig quam illud qd habet, et pregnatur negand quod non esse qualem
dicit Carelius principaliter malitiosum sit ut impossibile quam Deo esse =

Bz Rationes non apparet contrarie est
est iniusta Carelij beatitudinis sed stet iniusta Carelij miseria
qm caret dam nato Deo esse: cui accedit qd dam nato indicat
ibi impossibile beatitudinis, et hinc Communiter Verba Xpi Domini
melius erat ei si natus non fuisset hoc ille, scilicet quia ex sua
positione non poterat fruere perpetuo dam nationis miseria natus =

Circa 2m partem di de diuisione finis
aduerte qd varijs adhuc modis secatur finis, non 1o precipuus illum
diuiditur adducens: 1o quem finis dicit finis in fruitu et obiectum
2o vt assequitur, in finq (qua) et finq (qui): finis 3o fruitu
seu (qui) est operatio secundo tergens aliqua rei qua in ea requiritur:
finis 4o obiectu seu (qui) est res qua per actum tactu obtinetur, qua
vera dicit Thomas 1 q. 26 a. 1 esse finq fruitu seu (qui) et Deus finis fruitu
Virq finis obiectu seu (qui) sed aduerte ex Bz. 2ae quod
quod finis omnibus quia rectq. finis obiectu aliquam rei per
actum: rectq. actus quo est finis fruitu, sit rei Circa finem
obiectum: Unde ex thom vere quasi reflexa vna est adequata
vna finis =

2o dicitur finis in finq vltimus et finis medius
Lq est quia nullus alius ordinatur quasi est Deq 2q. 1 est qui
ad vltimum finq ordinatur =

Sed aduerte fruitum de ratione iustum
non videtur esse vna ratio finis qd non sit vltimus 2o 2m quam non admittimus
ans probatur non finis est cuius gratia alia fiunt et ideo ad proprie
et non propter aliud, sed vltimus ad aliud ordinatur non est cuius
gratia alia fiunt nec est propter sed ipse est gratia alterius
et propter aliud =

Bz ex illo gloriosum se habet principium in spe
culabilibus ita finis in operabilibus primum 2o qd principium in
speculabilibus nomen primum vltimo: ideo merito non 2o principium
per notatur in tali casu propositio quia est principium primum
est vltimo aliquam proportionem bonum finis manqua est per se nota
sic enim vltimum finis in fine respectu operabilium quia finis non

omnis medij

Utriq medij est medium a Utriq finiri Vbi dicit Deum esse ad
Vltimum, Vt quis desideraret medicinam propter sanitatem, est
sanitas propter studium et in obsequium Dei, Vnde de ratione
finis solum est terminare ordinem alterius (scilicet medij)
et in hac ratione possibile videtur ratio dicit, at Vº solum
terminare talem ordinem vt ipse alias nequeat ordinari, solum
est de ratione Vltimi finis, in quo reducat summa bonitas.
Simul de ratione Causae efficientis solum est habere virtutem activam
non Vº quod habeat hanc virtutem sine subordinatione ad aliam causam,
quia hoc solum est de ratione 1ae Causae, quare Causa 2a est vera
Causa efficiens, et ideo est de ratione primi respectu secundi =

Pergo patet ad obiectionem negando ans et
ad probationem dico qd in Vtroque non solum dicitur aliud dicitur finis
appetibilis ratione propriae bonitatis Vt possibile ex cludat subordinationem ad aliud
negatio est Vº sensu sit qd possibile illud non includat, sed mere negative
se habeat vocat dicunt =

Pro qd dicitur finis (ex cuius obiectione) in
finem (Cui) et in finem Cuius oratio: finis Cuius oratio est ille modus Cuius
conservationis actus operati, Vt sanitas medicamenti obiecta: finis Vº
(Cui) est ille Cui finis (Cui) desideratur, Vt in casu posito hoc Cui obtinere
et desiderato sanitas =

Circa haec autem duo Vtrumque Dubitat Doctores
an Vtrq finis vere participet ratione finis quidem dicunt finem (Cui)
solum esse Verum finem: quia finis est ad quem alia ordinantur, et qd amatur
propter se, sed finis (Cui) oratio desideratur propter finem (Cui) Vt ille
subordinate ultimo finitur est finis =

Obij Vº contra dicunt solum finem (Cui
oratio) esse Verum finem. Tu quia finis Cui non est finis, sed subiectum
aliud quod subiicitur finis. Tu etiam quia finis est ille quo adepto quiescit
anima, sed finis (Cui) est quo obtento, non tamen finis (Cui) Vt ille est
verus finis =

Pro primo quidem (finis Cui oratio) apelit de finis subordinatis
vt patet Vº Et

Sed certe Utrq modo loqui de conciliari potest sicut dicit:
asserendo finem (Cui) et finem (Cui oratio) non esse duo totaliter
sed ex Utroq unum totale finem fieri et oponi. (Sicut Cui dicitur
obm alicuius rei alia in obm (quo) et qd), ex Utroq ratione est Unum
totale et perfectum obm Vt Vno. incolore et visibili tale. ponendum finem
(Cui) terminat amorem nisi magnitudo est aliquid cedat non modum illius

Cui desideratae

Cui desiderat nec similit intento agenti tibi in fine (Cui) sed 1ª
subitat fini (Cuig) tag m vaõe fratis: nocum desiderat medi
cina homini nisi ot sanabili

Quare ad vaõe 2 n. g Ot fine cuig
non deri derari prir fine (Cui), sed fini (Cui tag m subrecto seu fini
materiali =

Pergd patet ad 1m vaõe secũdi modi dicẽdi 2 ng et
ad 2m vaõe eg ad numeri Ot non quiescens animg actio finis cuig)
sine fine (Cui) et similiter, et similit fing (Cuig obtinen
ti stat sub vaõe fratis finis Cui =

Ad 3 firmaõe dicimg qdo
in di finitione fini dicimg cuig oratia aliquid ponit de ist propr
cuig bonitatg) necesario in cludit talg bonitatg esse 3 veniẽg alicui =

Visita pre libati Circa ista finis exasg
dicussiones = restat 3ª pars q examinanda an radicet finis ist
vera Causa realis =

Lingua non de fuere aliqui dicẽtes finem nonesse
causg realg et physica sed tantũ intrinsecam et meta phorica, propria
causg solũ esse Causa morale = Et probatr 1º quia secta Aristotg finis
tantũ probat meta phorice 2º sequit vera Causa realis

1 probatr ng finis non influit realiter 2º
non est Causa realis antecedens quia 1º non influit antecedenter ad exist
tiam qdo existit non 2º quia qd nonexistit nullũ influxum realem
exercere potest, siquidem ad Causam duplex necessarium requiritur qd
Causa existat necessario 2º ng qd finis existit esset actus et
causalitas agentis, quę solũ erat propter finem requisitus

3º probatr quia causa realis et physica debet
habere veram et realem Virtutem Causandi, sed virtus Causandi a fine, cum
bonitas aliqua sit accidens et imperfectio immo ficta et imaginaria
talis, 3º finis nonest Causa realis =

Ultimo tandẽ: quia nihil
potest esse Causa sui ipsius, sed ista secta Aristotg ait finis generationis
naturalis, quia ipsa producit, et sanitas est finis Curationis quia pa
ratur; et Roma est finis edificationis quia construitur = 3 finis qua
tenus talis non potest esse Causa realis =

3 firmatur ng si quis ambulet
vt sanetur certe finis ambulationis quod sanitas, nec
tamen talis quia sanitas est finis sui ipsius, 2º si finis est Causa realis
ideo erit Causa sui ipsius =

sed rationum

47 Sed nihilominus statuendum est cum Arist
et Sth reliquis philosophis finem esse Veram Causam realem =

Et probatur quia Causa realis est aqua realiter
est prius de re, dat effectu, sed trahe habet finis, ⁊ est Vera Causa
realis, minor probatur na finis est cuius gratia aliquid fit, sed
cum aliquis effectu realis fit gratia alterius, dicitur prius et realiter pendere
ab illo cuius gratia — ut propter cuius bonitate fit, ⁊ finis, cuius
gratia fit effectu realis, et Vera Causa realis, hec minor probatur
na ille effectu ita procedit ab agente Ut ex ea sua natura det fieri
gratia alterius, maxime si fiat ab agente qd non tenere et casu
assere sed gratia alicuius finis intelligi ⁊ talis effectu pendet
a fine, patet 2ª pars quia ideo effectu pendet prius a tali gratia
fit ex illato ⁊ ideo pendet a fine quia fit propter finem, cui
non magis particulata (ex) qm patri de a (propter) dicit rationem causæ =

2 firmatur, na bonum mobet ad sui amorem
et dum est absens allicit ad desiderium istamen est presens causat
gaudium letitiam, et quietem ⁊ finis est Vera Causa realis patet
2ª pars quia illi effectu — sunt effectu reales et illa motio non est
fantastica et imaginaria, sed Vera et realis =

Ad auctoritate Arist 8 n. 3 Dr motum
finis dicit metaphorice nam quia non sit Vera et realis set quia non
est effectiba sed in rationalis et animalis, in quibus finis Dr cognita
ab intellectu et propositu Voluntati propter in gratia harum potentiarum
excitat et allicit illas ad sui amorem. Unde motio finis non est ab
solute dicenda metaphorica, sed parialiter ad motionem Causæ
efficientis, que proprie dicitur motio, et in hoc ratione debet intelligi
quando dicitur ab aliquibus qd motio finis non est physica; Ver.
hoc enim non intelligimus qd non sit realis =

49 Ad 2ᵐᵉ n. 4 negamus ad
probationem nego minorem, ad cuius probationem dico qd licet aliquis
finis at existere qdo mobet Ut patet in deo quies finis nostrarum actionum, hec tamen existentia finalis per se loquendo se habet,
quia ad rationem finis solum requiritur existentia intentionalis, que
quidem est necessaria ad hoc Ut finis causet, et tamen sufficit
ad talem Causalitatem propter aliquam modum Causæ quem habet
finis. Per qd patet ad probationem secunde partis non enim est
Causalitas agentis ex eo qd finis existat in apprehensione seu
obiective, nec ex eo qd existat existentia physica sed ex eo
qd sit potentia aliquo modo

Ad 3.

20 Ad 3 Arg 2 finalis esset proponis
sidiceremq apprehensionq esse racionq finalitatis finalitatis. de qua infra
Sed hoc relicto quidq dicit qd licet bonitas in se nonnisi vera bonitas
sit ficta et aparens, sufficit tamq qd iudicetur vera et realis ex parti
bus vt ponit mobere Voluntatq =

Sed melius Rsp quidq Nõ
ex nostris negando minorq quia aliud est rq quae est finis aparere
bonq aliud vero mobere voluntatq secundq bonitate aparentq 2m est
verq quia ad hoc vt aliquis mobeat vt finis sufficit vt per
apprehensionq illi applicetur bonitas realis, 2m vero est falsq quia
quicquid voluntas attingit ut finem sibi sub ratione bonitatis realis,
sibi coniunctae sibi delectabilis, quae realis sit, et respectu illius non
est de cognitio, licet sit quaedam applicationq et ambitionq rei quae
dicitur finis, et peculiariter bonq aparentis =

2d hoc erq plus explicandum est vt quis per viride bibat, videat obm Judicq illud
viride hoc quod fruatur obiectiba est verq et realis Color viridis
licet sit decepta in applicatione et attributione talis Coloris obdicto
tali colori, cognoscatur, tali modo significando. amat fur vt
exilio eximatur finiat, mobeat quidq a bono existimato, non
tamq abexistimata bonitate sed a vera bonitate et honestate miseri
cordia quae in tali casu esse existimado. Quare qd intellectq proponit
voluntati obm qd vocatur bonq aparens Duo sunt: 1m est applicare
realq Voluntatq rei, cui nulla bonitas inest: 2m est proponere Volun
tati illi obm Cui illa Voluntate falso applicata: quare sq per Volun
tas mobetur a Voluntate reali et non ficta, licet ficte applicata =

22 Ad 2dum Dnm Rsp qd fra subs
tantialis et quicquid aliq finis non causat immediate secundq, sed
semper causat deriuatiue et in tertiono sui, et aliorum actuq quibq perbe
nit eis causalitas vigore illius actionis qua finis ipse operatur
et ita sq per accidens aliquid distinctq a fine ad causandum ipsum
finem, vt patet in Domo et edificatione. Propter quod Cause
sunt diuersorum generum Causq sunt ad inuicem Causq non mobentur qd
domus sit Causa in genere finali, edificationis, et edificij illius in
genere Causae efficientis =

23 Sed licet hec solutio incaute aroi Verum
teneat et sustineri possit, tamq quia non videtur soluere Casum affirma
tionis, ideo ad oram Cuius affirmationis alitur et fortius dicq
Rsp non esse inobedientem in Causa finali eadq rq est de Causa
inuicem

sui ipsius S^{m} diuersos status quos habere potest: nã cũ causalitas finis sit obrechiba, et finis obrechibe precedat secundũ VI existere non reperiũ nat qd eadẽ res in gnẽ L^{a} in intẽtione et obrechibe sua sit causa sui ipsius in gnẽ est posterior in executione quia non est inconueniens eadẽ rẽ esse priorẽ et posteriorẽ sm̃ hos diuersos status neg. qd depẽdeat S^{m}, illos assigna nã licet sit eadẽ in vtrog. status saltim distinguitur per realẽ existẽtiã qm̃ accipit peractionẽ ad ens, et hoc non habet locũ in aliis causis propter diuersũ modũ concurrendi ad suos effectus, non enim in fluxu permodũ obbi sed VI realiter existentes=

A iij tãdẽ dicit qd in nullo casu finis causat sicut efficiens quia finis (cuius) non causat nisi VI cognitus vnitus et totaliter finẽ cui finis (cui) et hoc modo realiter distinguitur a se secundũ suam= 8 2 que sit in fine vel Causa finalis Causa finalis

D. II. que sit in fine ratio finis causandi finaliter

L Pro intelligentia huius dubii aduerte finem nullo modo posse causare nisi vt cognitus et repraesentatus abinte lecta qd cũ finis caret alleciendo voluntatem in sui amorem et desiderium, et voluntas non potest amare aliquid nisi precognitum exparte intellectus iuxta illud nihil volitum quin precognitum, inde est necessarium non minus esse cognitionis bonitatis finis ad hoc vt finis possit mouere voluntatem=

Et sicut ex hoc quod cognitio boni sedeat non sufficit vt practice prosequatur et amandum: non enim sufficit cognitio speculabilis finis ad mouendum voluntatem sed requiritur cognitio et propositum practica per quam intellectus proponat et dictet voluntati finem hicet nunc est amandum=

2 dl.° in quirimy est vbi vnitas quia finis mouet voluntatem sit illa practica cognitio et a precepsio obbi, an p.° bonitas ipsius obbi a precepsi L.° aliquid a bonitate et malitia abstrahens=

2 Inquare L^{a} dl^{a} ait non solum bonum in ratione boni sed dicit malum in ratione mali posse haberi in ratione finis proinde patet non solum bonitatem secundum quam dicitur superiorem ad malitiam et bonitatem esse rationem finis mouet in actu L^{o} pone de ffs dict nominales et in eã inclinare videtur scotus in 4 dist. 2 q 14

qd sibi

3 Ista viti persuadent Lo illi rationib⁹ quas inri
nuabim⁹ in principio qui precedebi de damnatis et de beatis, et
de his quib⁹ actus fruitis et odijs est verg actus voluntatis versatus circa
vltimum obm sed non prosequimur odio bonum vt bonum, o ad hoc actus
odij et fruitis exercendus nobemur amato sub ratione mali, et ne
quem malum vt malum habebit rationem finis.

4 Secundo arguim⁹: nam qdo odiam⁹ inimicum amamus malum vt malum o Lo probatur quia odisse inimicum est velle illi malum, o sic volumus malum vt malum, ans patet
quia qdo odimus illum L. volumus illi malum L. bonum, si malum habet
intellectum: si bonum o non odimus illum, o qdo odimus inimicum amamus
malum vt malum

5 Tertio: quia potentia indifferens ptr in vtrumlibet ob hoc enim in electione versatur circa verum et falsum o voluntas
ptr in bonum et malum vt talia sunt, sed patet nam voluntas
est potentia indifferens =

6 Secunda pars affirmat apprehensionem et dicit illum qui obm proponit voluntati esse rationem finalem proximam finaliter agendi ita Albertus, Bonaventura, Medina Lo
et alij. Soncinas. q. met. q. 3. et plures alij =

7 Et probatur L: nam diuersitas specifica actuum proveniens a fine venit vnde ex eo qd est in illo tanquam ratione finaliter agendi, sed apprehensio variat speciem actus quia sunt
circa finem, o apprehensio est ratio ratione finaliter agendi, maior
patet quia illa est ratio ratione constituendi finem in esse causae
finalis, secundum quam diuersitatem diuersificatur actus quia est circa
finem, et minor probatur quia licet finis incidit onerose, attamen
quia apprehenditur illum vt honestum, eo ipso actus quia circa illum finem
versatur, erit honestus: Extra Vo si finis onestate careat, et vt
onestus intime civiliter apprehendatur, hinc actus erit moraliter onestus o =

8 Tertio: nam ideo malum apprehenditur vt
presens causat horribile et vt futurum timoreum: et ideo bonum
apprehenditur vt absens causat desiderium: et vt presens delectationem, o apprehensio, qua est causa huius diuersitatis, est ratio finalis
et finis malus actionum =

9 Secundo probatur, nam finis causat eo modo
quo causa est, et omnium Lo, sed hoc non haberet locum nisi esset reale,
quia vt sic est omnium potentissima, o sic esse in effectu malum et apprehensum =

10 3a Lo docet solum bonitatem finalitatis

proponitur

pro ponit per aprehensionem rectae rationis finalis, quae est naturalis, quae est
actus spei, seu concupiscibilis, talis bonitatis, quae est necessaria ut conditio requisita ad causalitatem finalitatis et omnino ut dicitur
sequenti ordine 1ª 2ae. et L. q. 80. ar. 2. ad 2, quae refertur
a primo de bis q. 4. Quare etc. =

Conclusio

Malus subrahere mali nonpotest habere rationem finis
boni, quae relationis superioritatis ut certius patuit
praecedenti et sub exemplis dictis et amplius, nonnullo autem boni
ratio potest inducere rationem finis non boni, est illud quod est partialis
causa finalis. Concurritur sed in, sed in actibus quae
sunt ex aliqua deficientia ab ordine ad rectam rationem quae ad objectum
pertinet. Unde ista divisione in bonum, utile, et delectabile
bonum medium est quod est appetibile propter aliquid quod habet in se ut
sit utile quod delectabile sibi non ut virtus: delectabile est quod
est appetibile ordine delectationis, sic medium non sibi non: utile quod
est illud quod est appetibile propter aliquid quod a fert, sibi
medium autem delectabile sibi non ut labor qui premium corresponderet, aut potio amara qui corresponderet sanitati =

Deus ergo nullo modo actionem in electionem
mediorum impossibile est voluntate eligere aliquid ut medium ad
finem quatenus huiusmodi ut impedientem speculationem finis
quod est eligere malum oppositum bono utili) 2° in intentione ut
amore finis impossibile est quod feratur in aliquid ut in finem sub
ratione mali, ante actum quomodo enim in intentionem potest quod aliquis
ex intentione finis eligat quod repugnat fini: quia nullo modo
bonum tale est medium vere ad aliquem finem nonpotest voluntas
illud non eligere si vere et efficaciter intendit finem, nullo
6° in positivo quod est quod eligat medium in via quaerendi tale et 2ª 2ae.
potest, quia tales regiones nati malus ut malus in electione, vide
in vitio et in vitio electione =

Per mala quia impossibile est
quod intellectus aliquis praebeat speciem quaerendi tale, 3° et quod voluntas
prosequatur malum ut medium est, patet ergo: ius quia quod intellectus
praebet ad verum et falsum ita voluntas ad bonum et malum; sic etiam
aliqua intellectus propositio est aliqua falsa 2° nonpotest iudicari malum
est malum habere unde amare, nam id est eum desse contra falsum, et
ratione nonpotest hoc proponere voluntati =

Conclusio

vão frates

Q[uar]ta fratis solutio finis ad causas duas est bonitas finis, que per intellectu apprehendit et proponitur voluntati =

Probatur 1° auctoritate D[omi]ni 1. Ioh. 4. v. 8 ad 2 Qui non diligit manebat in morte. Deus caritas est enim non est intendere in via et in patria hec Ibid. Quare ex utraq[ue] scriptura manifeste habetur q[uo]d aliunq[ue] actus virtutis sit perfectus ex hoc q[uo]d habet finem caritatis, quia caritas perficit omnes in patria nisi caritas est ratio finis, ad quem actus amore et caritate. Cum hec nonnisi eadem in via et in patria quia in via est per fidem et in patria per claram visionem sequitur q[uo]d omnis actus sit eadem =

Secundo probatur ratione naturali et quasi experimentali. Finis ultimus cuiuslibet agentis naturalis est quies in fine propter finem, sed quies non est nisi in bono conveniente, quia bonum est quod omnia appetunt, ergo finis ultimus cuiuslibet agentis naturalis est bonum conveniens. Sed finis ultimus hominis est quies in fine, ergo finis ultimus hominis est bonum conveniens. Sed bonum conveniens dicit rationem finis

habet rationē boni honesti et delectabilis obtinere potest habere rationē finis, non potest absolute et ordinate sua optare sed relative ad aliud. Nec aliud optat alia ipsum sed bene optant ordinate ad bonum ultimum ordinatum.

Conclusio

Gratia est conditio necessaria requisita ad hoc ut finis cadat sub meritum.

Hæc conclusio ad mentem probat arg. 1 sed. illa. quod dicunt Arist. 3 de Anima C. 10. Ubi ait appetibile non movere nisi mente aut imaginatione percepta. Et amplius observare potest ex propositione adductas causas in quibus existentia, proximum quale et debita approximatio sunt conditiones necessarias ad causandum sed gratia illis additat illis conditionibus additat influxum causandi ultimo obtinendi quia existentia obiectiva gratiae habitualis et actualis ut sic habens rationem conditionis necessariae.

Quoad arg. 1 et primum cum dicitur est in memoria id quod dicimus nisi de praecedentibus, damnatus enim potest desiderare beatitudinem, quia licet hoc nisi bonum privatibus non sit, habet tamen bonitatem quasi negabilem, quatenus deficit carentia maioris miseriae; sed licet haec carentia habeat bonitatem privativam, et tamen bonitatem positivam habeat, quia carentia mali est quoddam speciei boni.

Ad 1.um dicitur ex illo dicitur, quia malus non vult malum suum et odium nisi in bivalente boni amati, actus enim suos et odii seu veritatis amatus non est motus in finem sed est electus quasi electio medii ad obtinendum finem scilicet bonum. Cui opponitur malum quia furor ideo enim dicitur in furore mitta quia placet sanitas.

Ad 2.um negatur ad probationem dicitur quod odium inimicitiae verum est nos velle illi malum non quia malum sed movet illud malum ad ultimum habet aliquam proximitatem nobis ad vindictam ad aliud huiusmodi. Unde quod est malum in se accidit nobis bonum et obiectum.

Ad 3.um ex quo quod dicit intellectus et voluntas versatur circa veritatem, scilicet circa bonum et malum, aliter tamen et aliter, nam circa verum versatur intellectus, et circa bonum sicut in directe et per se. Tamen circa malum non nisi circa malum alterius et malum versatur secundario et indirecte, et non tamen circa bonum, sed ut sub bono nostro, et hoc modo intelligendo est solutio primi arg. ex. 4.

Ad arg. 2.um et ad 1.um ex 3.o dicendum maiorem et ad illud

et di hmo minorꝫ aprehẽsio Variat specieꝫ actꝰ habitꝰ ꝙm rac frat
ssificꝫ di prosequi finẽ, habitꝰ applicant diuersa rationẽ frat
specificꝫ di recta ministrꝫ: ad tantꝫ ad hoc sufficit habere mentẽ ut dicit.

Et explicat hoc: nã ambo Conclusio pos.
tatis obn rationẽ sit vltimꝰ necessarius requisita ad hoc ut finis moueat
voluntatẽ, (quia tota currit per modꝫ applicabilis et proportionabilis voluntati
obn bonitatẽ): attamẽ tantum est ratio, vt mediante illa possit variari ratio
seu principium frale finalitatis, non quia ipsa sit ratio fruitiua
et specificans, sed quia applicat diuersa rationẽ frale modificantis et specifi
cantis. (qd ehꝫ proportionem seruatam in causis efficientibus licet:
nã quia applicat causas pares e disiuncte, ambo solum rationẽ Causæ per
accidens et applicabilis habeat, tantum diuersas causas efficientes, quia
diuersa frualia agendi principia mouent, applicare valeat, potent
ex ea parte variare rationẽ frale agendi, et regulare istis predictis
modis causa diuersitatis effectus.

Vide cũ quis inordinabiliter ama
rat aliquod actum esse pro minori, et illum ob finem exercet
tales actus erit bonus non fruitiue ratione apprehensionis, sed quia media
lis pro positus operatis diuersa ratione bonitatis actus illis specificat

Per qd patet ad confirmationem, nã bonum
præsens non variat speciem audiendi et desiderandi sicut mali
actus specifice distinguit proprie solum apprehensionem sed quia bonitas
ipsa et ratio eius (scilicet præsentia &c. obiecti) per illam apprehensionem
applicata natus est diuersos actus causare in voluntate.

Ad 2m 2m qd dicit qd finis
causat ut esse apprehensum, audiendum est hoc ratione est prior suo effectu
hoc, solum demonstrat et reducit ad conditionem nostram rationis
causandi; D. 3 qua sit causalitas causæ finalis.

D. 3. qua sit causalitas causæ finalis

Explicata ratione virtute cuius obiectum causæ finalis verum
ratione eius causalitatem, pergendum est in actu 2o ultimo examinare
prosequi aduertendo qd in voluntate creata (de hac enim principaliter
intendimus) duplex est ordo actuum distinctus inter se Philosophis, alius vocatur
ordo intentionis, et alius executionis. In 1o ordine dilectum est duos
actus: quia enim tendit directe in finem absolute desideratum est
amor quo finis amatur propter suam bonitatem et intentio finis de

videndum

sideriz illiꝰ: Alij 2º ruꝯ qui proxime versaꝯ circa media
Vt bñia, et a mabilia propter finē Vt consultatio et inquisitio mediō
ruꝫ et electio eorūꝫ: dicuntꝫ. hec duo genera actuuꝫ pertinere ad
ordinē intentionis, quia noticia antecedit finis prefectionē, sed
ea exercitionē mediorū. In 2º autē ordine sūt exercitiones
dictorum actuuꝫ alia duo genera actuuꝫ: quia enim versantꝫ
circa mediorū executionē, Vt vig actibꝰ eorū, hoc est actꝰ voluntatis
applicatis hic et nunc potentijs executibꝰ mediorū: Alij 2º versantꝫ circa
finē vt ita possim et velim vt fruitio et oauctio qd ea animi
quies dicitur et isti omnes actꝰ dicuntꝫ pertinere ad ordinē executionis
quia versantꝫ circa media et finē vt habet exitētia.

2 Deinde aduerte istā ꝛa apud omnes tā maxime + causa + omnes recepta
liter finis esse motuꝫ quēdā metaphoricū: dicit autē hec motio
metaphorica non quia aliquis vera et realis causalitas Vt supra dictū
sed quia finis per illā non mouet efficiendo sed attrahendo et in vitandō
potentie suos actus conuenientes. Qd in potest explicari nā premia mo
uere et aliquid efficere, sibi illud qd facit moti, sibi formā
aliquā et ideo quia causa efficiens efficiendo causat, dicitur
qd sit primus principiū motꝰ: Quare ad qd alicuius mouet, dicitur
mouere metaphorice, quia quodāmodo imitatur motiuꝰ effectiuꝰ
huius, nā ita attrait ad se voluntatē aut eius actiuā et ore cultus
mouendo illā efficiendo aliquid in ea, cuius tamē non contingat
efficiendo sed solū inuitando, quare totalis difficultas est in quo
consistat hec metaphorica motio, qua finis mouet causā efficiētē
liberā scilicet voluntatē.

3 Circa quod iterū aduerte tribus modis
posse intelligi finē mouere voluntatē quibus potest etā dici
causalis. Primus potest actiue potest multo pro prima aliqua mo
tione ante cedere omnē actū liberū voluntatis, quia obiectū pro
prium voluntati inuitet et alliciat illā in sui amorē proprie ipsum:
et iusta hunc modū ita est mouere qd inuitare et allicere; et
ita est fieri gratia finis aliquid, qd fieri ab agente excitato
et tremoto adimpletā et obedientia finis, secundo accipi potest motiuꝰ
hec metaphorica finis pro ipso amore et intentione finis, quo 2º et
directe tendit voluntas in finē, ratione bonitatis eius essentialis et
proprie non tamē precipue aut precise desiderate, et iusta hunc modū
ita est mouere qd immediate per propriā bonitatē propriissimē attra
here et allicere voluntatē ad tui amorē tanquā proprium obiectū illiꝰ,
et ita est fieri aliquid gratia finis, qd fieri non amore finis

ideꝫ

idelt non propter finem prig amatig aut prig intellectig, sed propter bonitatem
ig solig proprietatig. 3. Tertium modus predeterminationis voluntatis ad exec
tionem mediorum propter ipsum finem preamatum et preintellectum, et sic ista hanc
modum ideo erit finem aliquod ordinata finis, qd fieri amore et desiderio
finis: Vt cum ista firmum ex amore sanitatis vnobet et determinatur ad
ehoeuda et sumenda potiones amaras=

Longinquum o Vltimum exercitium
Et actus ig causig finalis sit aliqua multo prebia et antecedens omnem
actum liberum voluntatis circa amorem et intentionem eiusdem finis: an vero
consistat in actu aliquo prius voluntatis: et si hoc secundum, an talis causa
litas sistat solum in actibus ~~simplicibus~~ subsecutis post amorem et intentionem
finis: an vtrumque sistat in quocunque actu et motione libera voluntatis, ita
vt ipse charitas amor et intellectio finis sit propter finem=

Ad oppositum arguitur primo
haec metaphorica, qua est causalitas finis, videtur esse in aliquo ante
cedente omnem actum voluntatis sumta modus explicandi haec motionem
scilicet in hoc qd finis exibeat se propositum voluntati et excitet illam ad
sui amorem, quae excitatio naturalis sequela resultat ex eo qd finis
proponatur ab intellectu voluntati; ita Dionysius in hoc libro C: 7 §2

Et probatur 2o Auctoritate Aristotelis qui 3 de anima
dicit appetibile esse motum non motum, appetibile vero esse motum in mobile 3o
modo voluntas operatur in supponit motum a fine, patet sequela quia dum
voluntas operatur non mota sed movens dicitur antecedere ad rationem mo
tionis praesupponit motum a fine et sequitur talem motionem antecedentem
vnde causalitas finis

Probatur ratione: nam eo ipso qd bonitas finis
est cognita et voluntati proposita excitat illam qd amorem sui et omnem
eius tractationem omnibus voluntas ex eo qd libera est potest sui pro
prium actum 3o hic motus finis est dubium vtrum sit ab actu voluntatis et antecedat illum et sequatur illum talis causalitas finis,
an potest ex impulsu et ratione qua est inter intellectum et voluntatem:
eo enim ipso qd intellectus cognoscat bonitatem, et proponat eam
voluntati voluntas est bene affecta illi et quasi in illam inclinata
antequam eliciat actum: ex eo enim eliciat quia supponit bene affecta
tam; ex quo etiam vltra. sequela patet quia bonus et malus et attractivum
non potest finem nisi finem vt ab actualem causam significat illa
attractio non est mere potentialis sed actualis=

Probatur ratione causa
litas finis est primus ordine inter causalitates alias causarum o
rum est

chiz est prior ptia causalitate volutatis que est causa efficiens
et sequens causalitas finis realiter diuersa a causalitate voluntatis
Vtraq; istarum patet per amen probatur, nam pro causalitate finis vera, quia finis in actu
attrait et mobet voluntatem agentis ideo effectiua producit voluntatem actus amoris; et
contra pro alia est falsa, quia voluntas effectiua efficit actum amoris ideo causat
p. et mobet a fine =

8 Ista 2a pars ait causalitatem finis consistere in determinatione illa quam habuit amor efficiens gratie gratia electionis et executionis interne mediorum, intentionis autem seu amoris intentionis finis presupponit ad causalitatem finis, ita pro quarum 2a q. [illegible]

Probatur pars ista, quia finis est causa gratia reliquae finis et ipse nullius gratia fit finis est causa cuius amore cetera fiunt cetera fiunt, amor autem finis non fit amore finis alias daretur processus in infinitum, sed amor mediorum dicit fieri gratia et amore finis ergo causalitas finis non exercet circa ipsum amorem seu intentionem, sed tantum circa electionem et executionem mediorum quae extracti amore deberet fieri gratia patet et minor probatur quia finis ideo mobet metaphorice quia non mobet et causat. porro ipsum sed potius desiderium et amorem gnobis enim dicitur quod voluntas metaphorice et amat finem allicit ab intra pictatem modo efficiendi non est finis, sed mouet ens cui libet bonum quicquid libet potest omnia enim potest allicere ratione obiecti ut pictatem sue rationis ad hoc ut finis moueat ut finis debeat mobere per ipsum desiderium et amorem =

Confirmatur ratio ideo in firma. v.o. electio potentia et illa amat, quia amat et desiderat sanitatem ergo amor et desiderium finis est causa electionis mediorum =

Lo 3a pars 1a q. affirmat causalitatem finis consistere in motione metaphorica que est ipsemet actus voluntatis prout ab fine et in ipsis in amore finis, ac deinde procedit circa electionem mediorum vig ad executionem finis per est communis inter dd tam antiquos quam de nostris cuius obsequium sit =

= Conclusio =

LL Causalitas causae finalis non consistit in aliqua motione praeter transeuntem actus liberi voluntatis =

Probatur in primis Aug. 8 de trin. qui 3 de anima dicit appetitus esse mobet motum adit mobet enim id quod appetit ea ratione qua appetit, et appetitus ipsa est motus quidam, ergo motio finis esset ipsemet actus voluntatis, sed intra motionem stante causalitas finis ergo.

Probatur deinde Auctoritate 8 de trin qui q. 22 de veritate explicans hanc motionem ait: sicut influere causae efficientis est agere, ita et finalis appetere seu desiderari, ubi vt videtur in ista appetitione et desiderio

et desiderio ordinat causalitatē finis =

L2 Probatr deinde ratione: nā non potest dari causalitatē in actu 2 et qd non detr efficiēs causalis, sed potest dari ista excitatio motiua qm possit aduersarij) absq. eo qd detr aliquid causalitas a fine, q causalitas finis non consistit in aliqua motione motiua, maior patet et minor probatr, quia nihil potest esse efficiens causalis a fine nisi p. L. actus imis voluntatis L. aliquid ab illo distinctus, sed nihil horum potest dici efficiens illius motionis, ergo nulla talis motio potest reperiri absq eo qd voluntas actus eliciat: et preter talē actū nihil aliud excogitari potest qd causet a fine

Dices cū aliquibus peripateticis nonē finem imprimere voluntati aliqd esse intentionale distinctū ab ipso fine et ab actu voluntatis, et mediante illo finem movere, excitare, et alia ei voluntate

L3 Sed contra quia illud esse intentionale qd merito nihil, cum sit aliquid creatum debet habere unam causam efficientem, sed non potest assignari aliqua causa efficiens illius, nā in primis voluntas non influit nihil, siquidē iuxta aduersarios precedit omnē actū voluntatis; nec etiam potest produci efficialis a fine nā finis ut finis non causat efficienter, q ab illo nihil hac ratione non potest causare aliqd esse ad omnē actū voluntatis accipiendo mediante tale esse non modo finis voluntatis

Confirmatr quia in aliis causis causalitas est aliquid in passo L. in causa distincta L. a causalitate, sed hec excitatio omnis in passo scilicet in voluntate ponit, quali excitatio potest dari qn si voluntas nullum habeat actū L. aliquid aliud super actum (ut modo dictū est) nec etiam ponit aliquid in causa, quia nihil addit supra denominatē mere actionis facte per intellectum, aliq addit nec supra ipsam rationē finalitatis ut efficientis ordinatē enactu L, nā sicut causa efficiens requirit ad hoc ut ex omni p.te sit completa et ut efficiens ordinata enactu L. tā quoad rationē causandi qm quoad additiones, qd sit prederi paro, ita et et finis qd sit presens voluntati per assignationē inuisibilitatis =

Conclusio

LA Motio hec metaphorica finis ingua nihil habet eiq causalitas nihil aliud est q rationē actus liberi voluntatis prout est a fine vtaq. talis actus et est a fine et a voluntate, et prout exit deinde a fine (quia scilicet est propter finē) est causalitas illius

Hec vera sequit ex precedentibus et videtur esse communiter

tenenda

debet probari a precedes si enim causalitas finis non requirit in alio quo precedente, omne actus voluntatis necessario debet requirere in ipso met voluntatis actu

Sed dicet illis rationibus solus obtinet causalitatem finis nullo modo antecedere causalitatem voluntatis, non tamen obtinet identitatem inter utrique causalitates, sed solus simultatem

Sed ista ratio predicte rationes si recte perpendatur probat quod in se dicit: nam de illa actione que est causalitas ad exitum inquiro. L. est affine. L. non: si Lm habeo rationem, ita enim eadem actio est causalitas ad exitum et finis: 2m dico non potest quia omnis actio creata libera est meritoria. L. premium. L. supplicium, ergo est propter finem omnem. L. nisi oneratur. Secundo ad tertium inquiro an illa causalitas finis ipsum debeat aduersarius distinctam a causalitate efficienti sit ab efficiente. L. non: si Lm ergo ita una et eadem causalitas potest esse et a fine et ab efficiente, 2m dico non potest cum nihil creatum possit influere de novo sine aliqua causa efficienti =

Ulterius probatur hoc dicto: nam causalitas finis est id quo mediante finis aliquid habet esse effectus, sed actus appetibilis propter finem habet esse a fine ergo minor probatur nam ex vi actionis appetibilis fit effectus propter finem, ergo ex vi eius causalitas a fine in actu 2o patet sequela. Quia causalitas a fine in actu 2o est fieri propter finem.

3a Conclusio

Causalitas finis non requirit precise in illa motione et determinatione voluntatis, qua voluntas remouet ab electione et executione mediorum, sed requirit in qualibet motione libera voluntatis, qua removet in fine

Igitur dicto est ista pars quem cuius ergo patet ex precedentibus, supposito enim quod causalitas finis est respectu voluntatis quo ad dictum fine, asserimus quod tale causalitatem non solus exercet in electione et executione mediorum, sed etiam in amore et intentione finis et in complacentia in eo, ad quod actus eligitur a voluntate esse propter finem.

Et quidem quod ad electionem mediorum et eorum actibus eorum amen manifestum patet; quo ad alium vero actus probatur. Nam hij actus propria sunt absque habitu libero ex proprio diuersione se diuersa entia ingrata propter eius bonitatem, ergo propter causalitatem a fine

et sequentia

et requirit causalitas ipsius primi finis mouentis ad electionem et Voluntatem respectu
probatur quia causari aliquid a fine est finem propter bonitatem finis
et oratia ut, sunt autem patet quia intentio finis et simplex amor ejus
finis in sua obiecta totalitatis Voluntatis ad sui amorem propter eorum
Voluntatis o finis cum declaratione a fine

Confirmatur quia tam finalitas pro
pria finalitatis est bonitas proposita Voluntati et amabilis propter se ipsam
illi actui prodest ab obiecto quatenus proportio ab intellectu et dilectabili
propter se o dependet a fine et substituto medio L. sub ratione finali
proximum causam finalitatis o vere finis cum declaratione a fine ut
finiretur, tam premisse omnibus ratione meo videri potest=

Secundo actus charitatis et caudij probari chi
potest dicto quia iustitia est a Voluntate propter bonitatem executam et ratione
tectam, seu oratia eius o bene causatur a fine. Iustitia quia actus iste
est meritorius premij - sanctitatis o finis propter finem=

Ad arm Lis et ad Lm rationem Aristi
2o Duplicitur explicari posse. Vnde dico 2o qd non vocat Voluntatem mobilem
motam prout aliquam motionem actualem antecedentem adeo motum actionem
sed quia dum mobet mobetur etiam sua actione et causalitate, quae est actus
in manens in illa, ideo finis non desinit. 2o Do qd voluntas dicitur mobilis
mota quoniam ipsa ase mobeatur nec requiratur mota actualiter
a fine vt ab actuali causa, sed tantum vt actuata in actu Lo proximum
disposito ad causandum vt ista explicat

Ad 2dam rationem Do qd
qd bonitas finis est data Voluntati finis mobet Voluntatem, et attrahit
aliquo, et inuitat ad sui amorem: potentia perhas propensiones non necessi
tatur aliquid actus sequens aut aliquam actionem. Lo immediate finis in Voluntate
sed solum sic ratificatur motus in actu primo et quasi ius primi pro
ximi, qui motus existit in fruitione bonitatis quae regnat in tatur
Voluntati, cuius oratia Voluntas obsecuta attracta et affecta in actu primo
mobetur per suum actum 2m in actu tali bonitatem, Vnde omnis propen
sio bonitatis ab intellectu ex seata Voluntas inuitata et affecta, hoc est
intentio in actu primo in omnibus est omnia ista requisita disposita, vt
si velit prorsus patet machina=

Ad illud autem: qd dicitur Voluntatem
esse bene affectam et quasi inclinatam ad talem bonitatem, dico qd debet
intelligi taliter qd extrinseca naturali conformitate omnibus habet istam Volun
tatem tali actu tali bono, ad hoc vt in illud feratur finis absolutus vellet
missi qd ipsa velit qm divina Vo non vult ex se finis non exer
cuisse suam causalitatem, quia vt supra dicebamus ex D to.
sicut in fluxu causae efficientis est agere, ita in fluxu causae

causae finalis

finalis est agens seu desiderare =

Unde in fra dictum modum ans; exeo ad
22 bonitatis proponatur voluntati frui et mobet illa, qua in actu 1o secundo ans
in actu 2o et exercito nec ans, et in hoc sequitur secundo 1um nec 3et nec 2um
ad cuius probationem nec ans sicut ad illa attractio et modo ill actualiter
nec. ex hoc sequitur ad quod voluntas ante ostensionem bonitatis non de
nominabatur mota a fine ita nec. denominetur facta ostensione:
nec ante ostensionem illa bonitas solum parabat ad voluntatem remote nec
erat sufficiens attributa in actu 1o cui omnibus requisitis ad causandum
at ad hoc est pro posita voluntati habet oma requisita et quibus extra
posita attracti per modum actus primi proximi voluntati, solum deside
rativum ad voluntatem venit proprium per in actu 2um =

2o Ad 3m Et aliqui secundum ans et nec ans nec regulis
nec reputat inconveniens ad hoc et eadem causalitas reservetur plurium
causae et 3m ad hoc est causalitas unius sit prior vna re pura ut sit causalitas
alterius

Sed quia hoc non parum difficultatis habet ideo Dr nec ans
ad cuius probationem nec hoc ans solum est vera illa causalis finitis
gubernationem in actu 1o. Unde per illam causalem non de potest aliqua
ordo seu prioritas nec inter causalitates causae efficientis et finalis
sed quae dam esse talis medio inquam secundum est vera illa causalis; ad hanc
hoc modo tam 1a quam 2a est vera, ceterum quia in 1a solum de notabile medio
in actu 1o, idem absolute est vera et 2a falsa, sequitur ad sensum nec in actu
1o nec in 2o probet finem; et hoc est ratio quare finis non omnes causas
dicatur primas =

2a Ad 2m 3es 2dum Eng Dr illa expositionem difficultatis
finis falsa, et extorta esse, nam particula illa cuius oratio ideo
potest accipi bonitate, quod propter cuius bonitatem, et non cuius amore
et desiderio. Quare cum affirmatione et obiectione amplexus, non eligit
propter amorem sanitatis sed propter sanitatem amatam: ad probationem autem
maioris nec ans et ad probationem dico nulla potentia mota
voluntate alicuius actionis metaphorice ea causae finalis: nonnemo con
sistit ago illa metaphorice cum hoc quod potest operetur exercitium et mota
nec ad suam mam, sed in hoc quod ad eius desiderium et exprimia dispo
nitur proni bonitatem finis quod in nulla potest talem inquam debeat

Ad 4m Imaginationem Dr quod intellectus et amor finis habet
aliquam causalitatem circa electionem mediorum solum est causalitas effi
ciens, et hoc sicut fecit illis dictum bonitas (idem, et quia) quare mutuum
nonnamat potentiae et electionis illius propter amorem sanitatis sed propter sanitatem
quia =

Ad 5m

D. 4. V3 omnia agentia agant -m-m-m-m- Propter Finem -m-m-

Primo videndum quid dupliciter dicatur aliquid agens: aliquid enim agit intelligendo: aliud vero intellectu et tamen cognitione: et istud patet quia dicimus quod operatio imperfecta alicuius cognitionis non rationalis sed sensibilis vt bruta: et alia quae omnino cognitione carent vt inanimata sensibilia

2 Et vt certa dominemur esse rerum agentium propter finem, quid sit finis vel unde habeat rationem finis in actionibus inquirendum

3 Primo patet ratio quia deus nullo habet causam a deo proprie operari propter finem quidquid habet causam a deo habet rationem finis: Ex quo ulterius constat 2° patet quia actiones illae in quibus deus immediate deo aliquid deo acquirunt habere causam ita ut vis =

3 Secundo patet quod deus operatur propter finem in productis ab eius actionibus quamvis dicitur dupliciter extra remotum quia sit finis tantum ex eis

4 Primo patet quia deus in illo proprie ordinat ad finem in operando quae deus: et ex illo finis sui esse sui ipsius et omnia eius: in pace autem operatione operatur deus propter finem omnium tam sibi ipsi quam creaturae: et ideo deus vult pluralitatem propter mere finem suum, (propter) non dicitur causalitate finali respectu aliorum ei, sed respectu pluralitatis: quia cum deus voluit deus vult hoc propter illud, non vult hoc esse propter illud similiter ergo per 2am conclusionem nulla est causa finalis voluntatis divinae, et per 2am et effectus voluntatis divinae habere causam finalem ad quam ordinari ex ratione dei in illa =

5 Ex hac patet ex 1° principio quia deus aliquid produxit ad extra est extra ipsum deum, erit vel creatura vel venit ex aliqua creatura in hoc quod est habere finem, et ex regula ad hoc ordinata a deo

6 Dico 3°: hoc absolute agit propter finem ex propria directione quod patet ex illo inclinatio communis ad faciendas suas creaturas habet rationem finis. ratione naturali cuius ex illa vult homine libertatem arbitrii habere

7 Quare difficultas restat examinanda an velit deus reliqua ab omnia agant propter finem, et quidem si quaeramus de agentibus quae cognitione deficiunt certum est quod ex directione propria sunt operentur propter finem, cum cognitio sit necessaria ad dirigendum operationem in finem: si autem loquamur de illis agentibus vel habent intellectum et directionem quam

agentis

determinatione naꝫ quo ad exercicium quin quoad speciem, & remanent
fruibiles prout finem, ans patet et 2m probatur, quia aduersus patet
prout finem nihil impedit quin possint et determinentur ad aperte
dum ornata beatitudinis finem, & ita naꝫ ut determinata non determi
nabuntur et negabit remanebunt prout finem 2m patet quia
aduersus prout finem ex determinatione naꝫ et ex determinatione
propria regnant in illis

Ad hoc aro 2m potest responderi quod aduersus ut determi
nata ad operationem ex naꝫ sua, et quod ei ad finem determinet ex propria
directione, quia non implicat aduersus dirigere se et diuisi ab alio
in aliquem finem, bene enim repugnat me obligit, quia deus dilexit sum
mum finem et sibi ea ratione debuit: eligere primo et per se
a deo ut dirigat ad nostram electionem, non mediante. quia ea per nostram
directionem tendunt in finem =

Sed dicitur ad aduersus determinatum
principium illius ita ut necessario operetur esse dirigere, et non absolute
impossibile. Ceterum potest dici, ut absolute maneat liberum ad
hoc ut possit recta dirigere mutuo finem, sic absolute non impleat, et hac
directione petit ecclesia Iudicium

Sed ad probationem, dicendum quod non
ad actus qui prebeunt ad libertatem non dicunt expropriam directionem tendere
in finem & tractat minister non tendunt in finem ex propria directione
ans dicat ex peruersa quia mihi actus non redunt boni et ideo nec
merentur nec demerentur, et deus est euidens quia debitum non excedunt homines
eius gratiam ad istos actus

Inquiret an dicendum habeat uoluntas nobis quasdam
ad actus necessarios qui non procedunt a voluntate nostra libere =

Dicendum quia in illis actus procedit deus ex
determinatione naꝫ et non directione ad eum naꝫ in finem

Nec obstat quod in nobis actus necessarios, aliquando mo
uendi ex perfectione obiecti actus amoris in patria est necessarius, quia mereun
tur in patria Dei bonitatis claram uisionem. Non inquam obstat quia actus
creatus bonus uoluntatis mouet ex directione propria, sed ex de
terminatione naꝫ, est enim uoluntas a naꝫ sua determinata ad amo
rem diuinitatis fruitionis clare uisionis

Ad 2m dicendum quod non
ad probationem, licet quod ad aliquem finem non sufficit aperte bonum
sub ratione boni quia obiectum, sed amplius requiritur apertum illum
sub ratione finis, hoc est sub ratione completi obiectibus, qualem prius

ad eum

ea, ao ens ex directione, qua mia operatr. Sic enim ao ens est determinatu, ana sua ad seque du illud bonu, quo modo operatur ovalia talis boni metha forica atractu et allectu.

Ad 2 n. Ut respondet recole Qus precedens n. 24 et nu. Et sciendo maura et mesa do minore ad probatione dico qd illa atractio qua bonu, proprie tu Brutu attrahit illud noneit atractio meta forica finis gmbus explicet ad modu atractionis, sed brutu ipsu et ea apetu ex se et ex nata sua est determinatu ad seque du talebo nu, et gmtu ad hoc eode modo se habet ~~activu finis~~ bonu respectu apetu bruti; quod qd libet aliud obm respectu cuiusqbet potest ad illud terminatu; Et ad illud oeng ad qd reducit causalitas obm, ne ducit ehu in nostro casu modu illi atractionis. L. quasi atractionis apetu bruti ad bonu sensibile =

Ad 3 en 4 nego ans, ad probatione dico qd dato qd brutu cognosceret propria obta sub ratione apetibilitatis et obenitu tame non bonu ea illa sub ratione finis, qua nomine ratur bonitatis et obenitu ut elicibile ex directione propria, sed ut ominans prosequendu ex determinatione nata: ad ia autu qd ex minore subsumta tu nu (scilicet) esse duri modu apetibilitatis protrie et proprie aliud, dico hoc esse verum de apetu ~~ex~~ ex directione propria. Nu bonitatis apetibilis ex directione et determinatione nata, nimis improprie dicitur qd apetatu protrie aud proprie aliud =

Ad 5 firmatione meo ans ad probatione meo 2m parte antecedentis scilicet qd ex desiderio canis aud ex Cane ne desiderio mobeatu canis ad apetendu rubbonu vi naturae qd tame necessariu erat ut apetens ea ut medius, sed sufficiens vel ad Carne et ad rubbonu vincubonu pertinet ad actu qualitu ex eo inferatur omnu obtu inferiorem suu apetibilu, qd ex siccitate et ~~Et Carnis siccatione siccu~~ ponitur qm dico obtu aliqua pertie ordinem finis et medii, arri pertie Carne et vnu pertie vincula, sed ut unu obtu, et sali est qd sua mogiade denudo rubbo vincubonis sub ratione omnitu qm pertie illius obti ut sic ens in siat de nobo arripere ea, qmbus non proponitur sub ratione medij; et tide dicitu de ex illo trudanii =

Sed dicet: Canis apetit rubbonu vincubonu sub ratione boni et ex do Conservatione Qs hic canis, et tame non sub ratione boni ordinatu ut gal pertie boni de esse illi, quia vbiq; finis Conservatione o sub ratione boni vti, et ex inquesti ordinatu ad aliud qd est esse medius

Qd [illegible] aliud ac precise qua illa ratione media est ut nu o de qua tas, qua ut dicat rubbo vincubonu apetibilitatis ut

unu

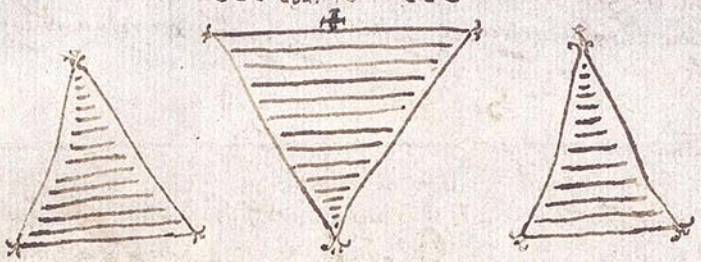
Quia ubi cum arepht carnis, et sensea festucam cum quidi Constructione
et ideo Virag apprehendit arbutus sub ea ratione boni sicut frug
mobo brutis. Ad quod tas dicit in oratione, Ego aqua, quae bonum
beatr brutis cum apetit obta

Ad quod dicta ea g. ar 2ad
ad rem per se delectabile: quare in exp plus cum positi de rub
tione Dinarborum et consarcio alione festucarum dicendum est ad brutum no
bonis delectabilis ico non ut bona sibi delectabilia, nam ibi non adio
mam festant de delectatio quia per ipsi virtutem ad in concre alione festucarum
et quidi Constructione, credatur tamen esse aliqm, quia ut adiecit ibi
loco citato, nisi ponendo sicut necessarij, et ideo ad rerbationem pe
tici apprehendit delectationem Propter rationem necessarie ad talem rerbationem
quae [illegible] erubescabant malibus

Vel 2o potest respondere ad ambis per
dilmtos actu canis apetat carnem et rubum rapit, quia tamen non apetit carnem, sub ratione
finis, nec etiam apetit rubum sub ratione medij practici, na ratio finis
visibilis in ordinatione finis ut finis est practici, nec obstat ad apetat
rubum sub ratione boni visibilis, na hoc ratio ut sic mutua materialiter se
habet ad rationem medij sicut et ratio boni delectabilis ad rationem finis.
Et sicut brutum anima sua est determinata ad prosequendum bonum sibi obvium
ita et adiuta duce aqua tale peculium inpedunt, nec non et ad prosequendum ad
ad illam adducit.

Fuit ab aliquibus dispt solet de casu, fortuna, et fato,
quae sint causae peraccidens et etiam de operatione et principale causarum inter
sed qui plenius sint dicta manent hic disputationibus de causis, videsque
duo possunt videre quodcumque libet ex moderniis: Dicta 2o sufficiant

Deo soli secundo libro physicorum, Ad Laudem omnipotentis
Dei intemperate q. semper Virginis Mariae
et eius nuncij Gabrielis Archangeli
Cuius nomine condecoratur
- - - explicit 2o - - -

Liber physicorum

LIBER PHISICO rum

Postq̃m Arist. impreceda̅lib⁹ de ente naturali eiq̃ cause diuersa
ęq̃ in hoc libro demostr. sermone, restitit, tr̃ quia potuit fin di finitione
nat. tr̃ quia inter a fectiones entis naturalis est valde ne cessaria lr̃ nob.
et cum nob. sit de scen̄ ad cognitionē quoꝝ oberit esse finita. l. infinita
idcirco ehaꝫ de infinito dispt̄ texti qđ et nos ehaꝫ prestabimꝰ. Prius tñ de
motu, actione et passione, in comuni.

Disputatio prima de Motu, Actione, & passione, in omni

Solꝫ de motu in comuni in hac disp̄ agemꝰ, quare de eiꝫ speciebꝫ
in particulari quitt l. 5. quia tamen motꝫ l. est idꝫ cꝫ actione
et passione l. sallim cꝫ illis maxime habet ne cessitudinē, idcirco ehaꝫ dis
putabimꝰ de actione et passione, sit ꝯ d. l. Utꝫ definitio motꝫ ab Arist
tradita sit legitima.

Diuꝫ Diffinitio motꝫ ab Arist. tradita sit legitima

Sic Arist. motꝫ definit. impreꝫ est actꝰ entis imperf. mouti
impti. procul dubio a duabꝫ inquibꝫ fieri ab eiꝫ entis quatuor
esse videtꝫ da. s. mobꝫ qđ mobet, mobile qđ mobiliꝫ motꝫ, quꝫ fie
ri, et tr̃ per motꝫ producitꝫ: Vt in motu calefactionis ignis ponit
calefacit aquaꝫ, dat mobꝫ s. ignis, dat mobile qđ mobetur l. aqua,
et dat fluxꝫ qđ tr̃ fit aqua de calida in non calidam l. calefacta
et dat tr̃ productꝫ s. Calor, in qua actu calefactione tria ponimus

distinguere

distinguere. ꝛ raone actionis. ingmltꝫ est actꝫ io nis Calefactiuꝰ
ratione passionis, qualemꝫ est actꝫ quo patiꝫ, patit, et ratione motꝰ qui
est via seu trꝫ ista et fluxꝫ subiecti de gribatione Caloris ad calore

Ymbis actꝫ hꝫ dispmlio ad ominutꝫ admittit
hit tamen aliꝰ potest impugnare. Lo nꝫ de raone actꝫ est vt in ea ratione
qua actꝫ est, talis actꝰ subiectꝫ, Vt nullꝫ potꝰ in ea recipiat, sed
motꝫ non augeret potꝰ subiecto inquo est, cui rehingeret illud in potꝰ
made diminuti per hoc qd ist actꝰ

Per mutꝫ Lo quia forme subiectꝫ
tali actuat subiectꝫ relin quendo illꝫ impotꝰ ad formas accidꝫ tales
et tamen non est motꝫ ꝛ

Per mutꝫ 2: nam echꝫ obtinit forme
remisse v.o. Caloris Vt duo, nisi ille actuat subiectꝫ relinquꝫ dorillud
impotꝰ ad Calore Vt qualuor ꝛ

3 Paro uitr: nꝫ cui motꝫ sit via
potꝫ in ordine ad trꝫ aquo specificatr, desinent diuiri sicut quelibet
alia Via quin in ordine ad subm

4 Tꝫ dꝫ quia non obtinit mutationꝫ
pribabilis Vt corruptionis remissione, quꝫ tamen sꝫt Vere motꝫ
ꝛ

5 Sed nihilominꝰ predicta dicto ꝰ admittꝫ dꝫ sit Cui communis
phi lorophi, et pro cui intelligꝫ aduerte qd quecunꝫ res corrupticilis
ꝑtra potest melioꝰ quasi in duplicꝫ potꝰ fuita duplicꝫ actꝫ illi corres
pondentꝫ, Lquidꝫ ad fieri seu ad productionem per gmtalis ꝑtra desinit
ad quiri, 2º ad esse ꝑtra quꝫ actꝫ subti, per fectꝫ quidꝫ. et licet
potꝰ subti ad fieri formꝫ prior intelligatur gm potꝰ ad esse ꝑtra,
sꝫt tamen intrinseca omnecnꝫ quꝫ iste potꝰ, vt L. ad 2 ordinetur
trꝫ gm in perfectꝫ ad perfectꝫ: et ita licet ordine executionis
prior actuetur L gm 2 potꝰ, minime vº ordine intentionis. et cui potꝰ
correspondeat actꝫ, huic duplici potꝰ subti duplex correspondet actꝫ:
Lo quidꝫ per quꝫ fit ꝑta, et hic actꝫ qui in perfectꝫ est diuisi
et est motꝫ. Lo est per quꝫ res priuatur medio esse ꝑtali quo antea
carebat, et tales actꝫ diuisi ꝑta et trꝫ motꝫ, ad illuꝫ motꝫ qui e
ordinatr

6 Prequo aduerte Lqd actꝫ est duplex: actꝫ perfectꝫ qui perfecte
ꝑficit et actuat subiectꝫ in primo ꝑfecte et non relinquit illud in potꝰ ad vltiorem
perfectionem trꝫ gm actꝫ actꝫ: sicut qualibet ꝑta subiecta tali
actuat maꝰ: actꝫ est actꝫ imperfectꝫ, qui imperfecte actuat subiectꝫ relinquꝫ
illud in potꝰ ad vltiorem perfectionem. Quiactꝫ adhuc duplex est, actꝫ

imperfectꝫ

imperfecto accidentali, quali est fra accidentali remissa, cui deest perfectio fre intrinseca: aliq est imperfecto essentialis, quia ex intrinseca sua ratione solum est via ad actu perfectu, adq adeo solu actuat subtm tanq via et fieri actu perfecti ex nata sua ordinatione illud ad Ulteriorem perfectionem; Vt motus est actus essentialis imperfecti, quia est via et fieri tri et actuat subtm relinquendo illum imposte ad actu perfectu ~~reliquendo~~ in facto esse requisitu =

Bonitas 3° dicitur ex similitudine ex rimotabili, particulariter explicatione ostendit: pono 3° illa particula (actus) loco generis, et abstract ab actu perfecto et imperfecto. Cetera 3° particule ibi posite habent rationem fre determinate actus ad talem imperfecti essentialis, ordinati subtm ex nata sua et possibile ad Ulteriorem actu perfectu quiett trs ipsius: et ita sic notificatur qd potest recipiat motus, Vt ordinato possibile et in Via ad actu perfectu quiett trs motus; Inquo diuiditur motus ab actu imperfecto accidentalis (Calor - Calefactibile) quia licet illi actus relinquat subtm imposte ad actu perfectu - s. calore, vt ecce, hoc ipsum est non habere quia non tendit ne actuat postea. Sed relinquendo illum capace ulteriorius gradus recipiendi calor vt dicit est actus imperfecti accidentalis: at 3° motus non ita actuat subtm sed ex propria ratione ordinatur in actu perfectu, et ideo non habet ordinem subtm imposte ad illum in Via et tendit ad illum, et non denominatur per illum nec habitus (pro Vt in posito)

Ad 3am 3° in tertio, et ad 4tum 4° dicitur quod actus imperfecti accidentalis, imposte relinquendo actus perfectus. ma. actus non relinquit actus imposte, irrespective ad actus perfectus. ma. respective ad alterius actus ordinati subtm necessario. ma. quia de tali actus essentialis etiam imperfecti et ipsa via ordinat subtm ad Ulteriorem actu, et ita habet absolute probatio ng qm respectu qui prius habebat, non Vt respectu trs ad qm ordinat subtm

Sed aduerte quia ex precedentibus intelligitur, quod motus, et trs producti necessario, maxime propter ad perfectionem mistam tanea et proportionalitatem de multa successiua respectu partium qm et Verum dicere, quod mobile est actuatum per motum, et non per trm motus; et sic etiam qm et Verum dicere quod est destructum probatio motus, et non est destructa probatio formae, sed illa prius data aqua inferioris prius destruit probatio motus in mobili quod est in probatio forma, et tactus prius dictus; hac enim ordine principiate motus antecedit trm

Ad 4am 4° dicitur quod non omne agens naturale potest obtinere trm subtilem, quia fra subtilis non actuat nisi motus imposte, quia non ordinatur ad actus perfectus, et ita ex Vi modi actuandi non actuat Vt possibile et actu ordinatus subtm ad illum, vocat 4° motus, qui

ens essentialis

cuz creabilis sit via et fluxuz adtuz stabi ex vi modi actuz ei ac
luare et ordinare motiue vt est motus ad esse sic

Ad 2m principaliter Dr ponunt ficere ad
rationez moz qd ibi sit accidentaliter in per fectis, sed bliem requisit
qd ex propria essentia sit via ad illuz (qd denotat vt diximus nomen Luz
mobilis) et sic color vt quo et quilibet alius habitus dispositiones et preparatiuus ad actuz formalem (vt v.g. ibi semina aud
entium) non dicit moz, licet maneat dubium in hoc, quia non vi
detur habere vim, ad quam ordinatur dicere per illas remanere tuto in mo
mobilem tuz, per modum vt precise ad quam est principaliter via ad
executionem

Ad 2um Dr qd in hac definitione dantur mol
te et virtualiter explicatur habitudo illa quam dicit moz ad actuz terminuz:
nam ens in potentia dicitur esse actu ens, inquantum potest in potentiam
ad alterum actum ad quem promouetur et ordinatur, dicitur etiam Simi
liter definitio cognitionis per hoc quod sit actus potentie non visibilis, in definitione
definitionis per actus specificatiuus, quia definitio per actus specifica
tiuus cognoscibilis: aquo etiam explicatur contrarium: vt bene patet formam
demonstrat dicit quatenus per motum definitur

Ad vltimum Dr qd de correctione
et illa est de actibus) dupliciter potest mouere: 1° creatiue sine fac motus
mobilem: 2° realiter et ratione motus vt est illa cui debetur: 1° modo
nondefinitur per hoc actus definitus nec est motus motus: 2° modo
2° modo considerata est motus prout generationis, sicut regula cui generatio
nis vnius est corruptio alterius: Dr 2am definitio motus est bene mutationis mixtanee

DII. an definitio motus sit bene mutationis instantanee

Ad hoc Dr. mo dicendum qd sit definitus motus definitionis; propter aduertendum qd mutatio seu motus sic definitus: Ad primum
propter quatuor mutationes vel alias reperiri, quas sequens distinctio ostendit
actionis intrinsece, extrinsece, successiue, quas sequens exemplum ostendit
Omnes motiones, quibus est illa cui debetur: 2° nomen amore
sed Dr propter mutationes instantaneas, quia tamen quilibet
vt generatio successiue illuminatio &c. et hoc modo sequens potest
absolute notari mutatio: 3° tandem quibus illicite sequens vt dicit
licet propter motus successiue quibus hoc nomen habet sic sequens absolute
potest motus, quibus sequens

impressis

In mixti 1° non debitang an mutationes simplices omnia
indagandis subiectis mixtis et mixtis ad naturales, sibe successibe, sibi molg locales,
etg de spebg dabit hac Diffinitio: siguidg molg sibi non pertinent ad phi-
losophg naturalg, sed ad theologg. L. ad methaphisicg, et ideo hic
non debent diffiniri. Quare solug inquirimg an diffinitio huiug di-
finitionis sit solug molg successibg an 1° molg seu mutatio pro ut
abstrahit a mutatione successibe sibe instantanea, omnia tangg diffinitis=

Linguarie L sg^a aik predicta diffinitione
non obstante mutationi instantanei sed solu molg successibg, ita solg
impugnat g. L. Molg in hoc libro c: 2 Pereira L. 13 cg. Conim
tricesei C L et alij=

Et probatl L nag molg potest hic diffinitus esse adg
finiti impost^a pro ut impost^a adg adue debet obtinguere subtm partim mutu
et partim impost^a sed subtm mutationi instantanea potest partim mutu
et partim impost^a 2° non debet hoc diffinitum mutatio sit instantanea, minor
pars quia mutatio instantanea potest inguere genus: 2° in mutatione
ista subitaneali 3° subtm mutationi instantanei adu recipit et debet
talg mutationg potest partim mutu et partim impost^a;

Formalr nag molg quidditas diffinitus re-
linguit mobile impost^a adtg et negatu pribatu illius, (i guidg simpli-
cat esse ri mut mutu et impost^a respectu eiusdem) sed mutatio insta-
tanea non potest in inguere mobile cu pribatione rei 2° non potest
illi obuenire predicta diffinitio, minor probatur quia illi adg instanti
reali non potest esse ista et pribatio illig, sed in instanti generationis
introductiua in mat 3° in illo non potest esse pribatio formeg
adg adue nec pro aliquo priori natg potest esse cu pribatione
eiusdg formeg: ng quidquid pro aliqua prioritate natg ibi inhe-
rere necesse est ad instantis eiusdem priori eiusdem

Secunda sg^a licet admittat mutationg instantaneg
pmehgdi hac Diffinitione hac de causa non tamen absolute, sed aik mu-
tationi instantanee quia sgit aik in perfecte, et mutationi proh et tali
et cha sg relationi non pmehgdi hac diffinitione ita tenguit homines
quos citagt et sequit ibidem hic diffinitus L b g. 2 =

Et in primis probatur Quatuor. Primo quia anima
linguit de ratione mutationis recte, sanguis aq et huiusmodi (quia
ratg molg et actg in pereuntes, et ideo ratione huius quidditatis
eius est quod sit aptus 2° quia sensationes et huiusmodi actg
acti. Manifestg est de gestatione, quia est molg, et alias esset de qua libet
mutatio et in libris physicorum, et L. 2. 4. 8. Lan. L. de et mundo

et sequitur

et ig̃ive nonelle mag̃ p̃prie

Quarenit: ñ mag̃ qui hic
diffinit actū trāſ (aqua), quia est actꝰ entis imp̃fti, et idē motibile
dicit esse aliquā de sub̃ p̃batione ḡ mag̃ gñ hꝰ, sed magis ñ
relict tale p̃bationē, sicut relat talia, et idē adam in 2°
instanti quo congelat est idē habet actū ig̃ationis 3° magis ñ non di
ffinit pfecte diffinitione =

1 3 ig̃ dit omnes has mutationes .s. ig̃ationē,
et alias in electionē nostrā positas, sc. Deus et gl̃ p̃prie
dicat amaa, p̃ quā di pfecte diffinitione; ¡ tamen pauci nec rōnabiles
moderni, sic 3

Io clusio

8 Diffinitū mag̃ ab Arist. habita Vere ꝑ hoc dit mutationes
instantaneas et generationē illuminationē 2°

Sed ꝑ hoc non ſ̃gitur de ig̃ationibus
aud intellectionibus, et idē ꝑ hoc nec ſ̃gitur de 1a ig̃a. et ip̃rimis
est expressa Arist. qui predictā diffinitionē exp̃ plicabit in 6° ubi
tāgit quē est mutatio instantanea. Ita etiā p̃bat Aut. 2° 2° 2°
qui explicat predictā diffinitionē inquit, acquirit hinc multa ꝑmutatiue pro
mutatione, non actū christe 3° 3° 3°

sed Vialis, quia eiq; erat visibile inhæ. qd sit Via et trazitq; ad ftq; 2º est actq enlii impostæ provt. impostæ hæc est in Via ad trazq;=

Sed dicet qd q̃mbis verum sit nomine rectæ tamen ad motum qd relinquat subitum in post. ad Vlteriorq; motum. Quia motq; et idem ex hac parte possit obtenire mutationem intrinsecam predictæ Difficultatis requiritur tamen ad motum qd relinquat subitum in post. ad trazitum motq; qd immutationem intrinsecam non reperiri cum tamen simul stetit et facta esse, reperiri tamen in motu successivo=

Sed contra quia sicut in plicat dari mutationem intrinsecam et qd in eadem duratione realiter indivisibili non detur trazitus, ita implicat dari motum successivum et qd in eadem duratione realiter non detur trazitus talis motus: nam motus est flexibilis successivus, et implicat dari flexibilis diuturni et qd in eadem duratione realiter non detur trazitus producti, et motus non relinquit subitum privativum pro aliqua duratione reali antecedenti, ac per consequens provtr hanc rationem non est Clara hæc Difficultas non adaptetur mutationi intrinsecæ=

Conclusio

mutationes intrinsecæ quæ fiunt actu vel per Accidens (vt. ig̃ rationes materiales) vere importunitur hac definitione=

Dicit ig̃ rationes materiales Primo loquor de mutationibus quæ in tri nitate et eucharistia fiunt actu, quare mihi certus Angelus et nostra fides separationem non importunitur hac Definitione: immo necessitate fidei nostræ pro hac statuta in Verum est qd diximus Lib. 2 Disp. 2 de mat. D. 2 n. 20 .·. animus rationalis per potentiam non habent rationem nati=

Aduerte etiam et mechanicæ qd dico hæc procedit in opinione asserentium præter rationes et alias mechanicas quæ generantur circa circumstantias actionis depredicamentales actionis et non talis ornamentalis haberet. Verum hæc probatur abillis distinctione. Primum supponamus non esse veras actiones sed tales ornamentales, ergo. Solum quæritur et per veras actiones habere rationem mechanicæ, dico hoc esse nullatenus importunitur hac Definitione=

Ad 2º respondeo doctrina prælectionis: nam hæc Definitio importunitur omnes motus per ordinem ad quem habent proprie et vere veram rationem, sed materiales ig̃ talis est Verum motus per ordinem ad quem habet ig̃ ratione mutationis loco dicti manet, ig̃ talis ig̃ talis Vere importunitur hæc Definitio, materiæ ex Arist. dicenti se ad ea dem mobile quæ utilitet indivisibile, in cuius esse positione talem fieri motum ig̃ hæc

Definitio

diffinio ꝛ prehẽdit, omne motꝰ p̃ordinẽ ad quem diffinita
est nãa, quãa alias adhuc latere diffinitio ꝓpria

74 Z probatr 2clo et ꝛ simul, ꝓponatr quedã
solutio aduersarioꝝ: ꝓpõdo ipsi dicũt qd Arist. solũ diffinit
motꝰ qui est actꝰ imperfecti = Z per ly (imperfecti) intelligit subtm
omnẽ actꝰ imperfectꝰ, quod omne perfectione caret, et ad ella pure
ordinatꝰ, vt est nãa 2ª : L. solũ intelligit subtm imperfectꝰ ꝑm
quã, id est carem solũ illa perfectione ad quã mobile ꝑ
motꝰ: ꝛ L.m 3.º hãc diffinitõ nullꝰ motꝰ virtãlr ꝓhẽdit, ac
per sequens nec augmentatiꝰ, nec nutritiꝰ hanc diffinitionẽ ꝓhẽ
dictr qd est falsa et ꝛra Arist.ꝝ probo sequelã, nã augmentatiꝰ
ponit actꝰ imperfectꝰ ergã habilitr nã est actꝰ vltr hꝰ vltr vltiꝰ
nisi ꝑ tãꝝ subsistẽtiã tãꝝ ꝛrã, et vltr ille habilitꝰ dicit elicit et
in illo reapsꝰ: 2.º motꝰ iste ponit actꝰ imperfectꝰ: ꝛ 2.º dicatr
2.m aperte sequit qd etiã motꝰ ꝛgãlis hanc diffinitionẽ ꝓhẽ
dictr, quãtãlis motꝰ est etiã actꝰ imperfectꝰ reapsꝰ dicꝰ quia
id est carẽs ꝑ fectione ad quã ordinatr est virtãlr ꝛ

75 T ad 2clo probatr 2clo quia motꝰ materialis ꝛgãlis
ꝛ benit predicta diffinitio 3.º ergã ad 2clo probatr quia ꝛgãlis (in opinione gm
nostrã habemꝰ) n 2 penitus est actꝰ imperfectꝰ, ꝛ quia ꝛgãlis tꝛgia
et fieri hꝰ, et etiã est actꝰ entis imperfecti ꝛ recipibꝝ tãꝝ motꝰ gm fit ꝑ
illꝰ producti; et est actꝰ entis imperfecti ꝓ vt in potꝝ, quia talis ꝛgãlis
priꝰitate nãe ꝓcedit tꝛm ad quã ordinatr et promobet subtm

97 Dicit ex hac probatione et doctrina sequitr hanc intellec
tionẽ motꝰ localis ꝓprie ꝛ pro hoc statu, sed ꝓ statu separationis immo et in
telligendꝰ Angelꝰ ꝓhendit subhãc diffinitionẽ =

Sed Dñs qd licet verꝝ sit: qd diffinitio adhibita
nudis verborꝝ abstractis diffinitꝰ ꝑ motꝰ non solũ ꝛgãlis ꝓprie motꝰ mate
rialibꝰ, sed etiã omnino spiritualibꝰ, verãtãꝝ iusta subiecta nãe
diffinitionis tãtꝝ materialibꝰ ꝛ benit mutatꝰ motꝰ: nã cum philo sophꝰ
dicit actꝰ entis, nomine entis intelligit tãtꝝ ens de quo chiputat
.i. ens naturale corporeꝝ =

77 Quare ad 1.m arꝰ m.e sq.e 2 n 3. dicimꝰ
ma. motꝰ debet relinquere subtm partim machꝰ et partim impotã
3.m diuersas partes sibi motꝰ sibi ꝛ thesꝰ ma. 1.m qd motꝰ est actꝰ ens
habitꝰ imperfectꝰ, talitr vt relinquat subtm ordinatiꝰ ad vltiorẽ
actꝰ ꝛcedo ma. et in hoc sẽsu nego minorẽ, et ad probationẽ
dico qd licet motꝰ inhabitaneꝰ sit inedꝰ mutatꝰ tãꝝ ꝛra, dñs
tant tãꝝ subtm partim machꝰ et partim impotã nec pe quia virtuosus

subiectꝰ priꝰitatis

nitr priorit[at]e nat[ur]ę ad ęfa; ęq̃ vir via et effectiv illig ordinat
et promobet subm ad rem, qd adhuc stante mysterio explicabitur =

Ad 3ţm rationę dicimus ma. postq̃ venitur
subm inpot[ent]ę, pribalibus meis ma. in pot[ent]a possibili ordinata ad pro
motę ad actu per effectu recedo ma. et in hoc regu non mpli[cat] qd
aliquid sit simul in actu et inpot[ent]a. Et amplius dico qd nec etiam mog
succeribus veniunt subm inpot[ent]a pribalibus respectu illig tri. L. respectu
partis tri qui illi vnres possidet vt dicebamus n 40 =

L8 Ad L[ocu]m aro[nis] pro 2a pţe, et in primis ad
auctoritatę philosophi 2 q 3 qd qd philosophus volat rationę
motus duceritę et imperfectę sumit illę comparabile ad motus proprię
dicti et vigoroşi - S. motus succeribus, non tamę sumit ea com
parabile ad motus pnca generali ratione qua hic definitus, nę motus in
hac definitione non sumitur stricte vt alibi dictum est n 8. Et eodem modo
ad auctoritatę Dñi, ubi qdo ait rationę ponere motus de quo dictum
est in libris physicorum, intelligendę est de illo motu de quo agit
physicus Libro 5, non autę de motu de quo agit Lib. 3. Nisi
velit dicere qd Scriptus et Dñus, non argentur opinioni mitigate
n 42

L9 L[ocu]m aro[nis] admitto assumptę et non video quo modo contra
ea hic quę ipse adducit de eductione alicuius formę ex subiecto meo dę imitatis
productio. Et revera si aliquid obstet, equa vere probat illa ratio
nes agentis, incarnę quo ad et agens simul producere formę nonnullas mu
tationes, qm tamę ipsi formę esse vere eductionę, et qm multę istarum
actionum transmutabiles, licet de facto per accidens non transmutetur.
Et idea est de generatione illa subitaneitatis qua producitur materia aliqua
substantiale ex maa inquam oberitur qualitas in Eucharistia =

Quare obsecro vt recolas doctrinam qm
Lib. 1 adducimus Disp. 3 de gra d. 1 actione 2. n. 16 et precipua
d. 2 partibus precedentibus n. 3 et 4 et in responsione ad aro[nem] n. 1 huius
ad finem: et exibi dicti respectu huius aro[nis] qd licet rationes sorgt
frivolę nonpre supponendo subm tę pare precedenti, qd ratione alterius
illustrationę, qm alterius formę esse vere materię, hoc tamę est per
accidens, nę cum tales actiones non sint productibiles subito in quo recipi
untur oblime potuit tamen mutare illud quoniam est esse vt ex doctrina
tradita locis citatis patet =

Vnde qdo in diversis locis materię dicitur est
ad mentem inpot[ent]a prout in pot[ent]a tyę (prout in pot[ent]a) non sumitur necessario
pribalibę, sed sufficit qd intelligatur ordinabilibę et possibilibę, quatenus ex

Vnoquoq

Vi moly ordinate subtm et promobile ad trz tali motz; ade
qd hoc aro sque probat de omni mutatione instantanea non esse
vere motz, et tali mutatio posit fieri in subito medio instanti produco
qd non omnis mutatio successiua sit motus. D. 3 Vtrz actio, passio et
motz, inter se distinguantur - - -

Caietanus Vallen. congaleg. assumpto, et aliis plures quos citat
explicat hic Dur. Li 9. 2. Et licet patres [illegible] de mysterio carnis
sal magistrio hoc non esse dicta tanquam media. Sed ostendit nihilominus
mihi videtur. L. Concludit nulla. L. adhuc plures reales difficultates

Adhuc impugnat omnes, veniunt ad distinctionem
omnia operationum intellectus probatur Alb. D. tol. Quest. 8 de potia ar. 2 ad L
ubi queritur, Utrum relatio realis differat realiter a subiecto realiter, q. ratione
quarte in illo modo tanquam, sicut Verbum in nobis significat: ad
Lm dicendum, quod nulla substantia quae est moenere potest esse relatio
quadam de genere ad unum, cum accidens consequens excludit a talis
cum sed essa divina non est moenere substantia sed est supra omne
genus: ex quibus verbis sic argumentor, ergo ex illis constat, quod aequalitas finitarum
quantitatum, distinguitur realiter quia ad aliud genus seu predicamentum dicitur
quatuor, sed actus et passio utiliunt diversa predicamenta, ergo ex natura
rei ad invicem distinguitur =

Probatur ratione nam actus, passio et
motus ante omnem operationem intellectus. L. sunt plures formalitates
distincte. L. tertia est una et eadem realitas et realitas quae per
intellectum distinguitur in plures: si Lm habeo intentum: 2m assumptum
non potest: nam [illegible] omnia a parte rei sunt una et eadem realitas
et realitas, ergo dico quod tales hae realitates per intellectum, diuidi-
dir in partes ex quibus utiliuntur, sicut ad diuidit intellectus enti-
tatem hominis in animal et rationale, sed actus et passio, et
motus, nec per intellectum sunt partes alicuius formalitatis, ergo nulla
datur intrinsica formalitates distincta, quia si datur est realis,
haec minor probatur, nam actus, passio, et motus, non utiliuntur
etiam Lm nostro modo intelligendi aliquod totum ex partes
illius, nam quae habent istam

Sed istam actus et passio sunt una
sissima ratione ut dictum, a talis non sunt ad alia ex quam
actus et potentia, et in utilitatione rationis una pars habet rationem
actus, et altera potentiae, ex eo quia actus et passio Lm sunt una
simam rationem sunt quod utiliuntur et non utiliuntur diuersa
predicamenta, ergo non ordinantur ad constitutionem alicuius generis

Formaliter quia ad plures formalitates
uniuntur nostro modo intelligendi ad utilitatem aliquam totalem, tales for
malitates debent servare inter se aliquem ordinem superioris et in-
feriores, generis ad [illegible] determinatis ad determinabile,
sic actus, passio, et motus, non servant inter se istum ordinem ut patet

quaquelibet

quia quelibet est supra ma oeng 3° non sibiz vna
fratitatz et realitatz sed sibiz plures

3 probatr hqc 3ª ma actione
parabr a passione 2° realitr distinguitr abilla 3ªg patet et ami
probatr quia 3ª gradus vnr et pro pria est actus et milla mouet
passio et quia in 3ª gradione tz non datr subtz ex cuius potª educi
tr e effectz necdatr mobz nec passiu, 3° realitr separatr actus et pas
1 4° probatr ma actiu et passiu sibiz diuersa
predicamenta 2° distinguitr ex ma rei ante omnz operationz
intellectz patet 3ªg. Quia quz sibiz diuersa predicamenta ne
cessz distinguitr; tz quiagd sibiz distinctz predicamentz, est quid ptes
sua essa 2° distinguitr realitr abillo gd sibiz aliud predicamentz,
tz ebiz quia predicamenta sunt L° diuersa et respui distinguitr, 3° intrilla
est predenda aliqua distinctio ex ma rei patet 3ªg° quia quz sunt
primo diuersa sunt primo distinctoria: tz de se
quia maior separatio est in primo diuersis quz in realitr distinctis, sicut
hec possunt vnibocr obuenire, sed predicamenta sunt primo diuersa, 3° ebiz
tz actus distinctus antecomnz operationz intellectz
2 3ª ait actionz passionz, et probatz non di
stingui ex ma rei antecomnz operationz intellectz, ita Suarez disp.
49 metaph. sectione 6 Rubio in presenti tractatu L q. 1 Mairg
hic et alijgm plurimi moderni =
Hec tamz 3ª non cadit via adomnibz
explicatr na in primis hurtado disp. 1 de motu sect. 3 et disp.
16 metaph. sectione 4 ait ita realitr identificari vt neqz per in
tellectu distinctione rationis ratiocinate distinguatr =
9 Et probatr: ma mouere est fratitr agere
et moberi est fratitr pati sed mobere et moberi probenit fratitr
abeadz simplicissima fratitate 2° maiz fratitr est actus et passio
3ª patet quia id pergd agens dicitr agens seu agere est fra
ctractus, et id pergd subtm denominatr pasz seu pati est passio,
et maior probatr, quia alterare subtm est aliud fratitr mobere,
et alterari est subtm fratitr moberi, sed alterare est fratitr agere
et alterari est fratitr pati, 3° mobere est fratitr agere, et
moberi est fratitr pati, ma. Duns in 2 sentm vltat quia alterari
est quedz speties motz, et mi. ebiz quia alterare est producere
qualitatez in subto ea Cargle, et simili alterari est recipere actio
nz producibz qualitatis, 3° alterare est fratitr agere, et alterari
est fratitr patet =

Suarez

Suarez 2° licet a se ipsis met actiones et passiones dis-
guant precisive ratione rationata, tamen ait passionem et motum
non distinguere precisive ratione rationata sed solum nominis appellatione

Et probatur modo iste discedit 2°: nam motus
est magis actus mobilis vt mobile est. Vt vitat ex eius definitione
et passio est actus passibilis vt passum est, sed mobile et passibile sunt idem
formalissime, 2° et motus et passio, rectum patet et primum. Probatur quia mobile
et mobile dicunt potentiam et receptibilitatem motus, sed passibile seu passibilitas
est habens formalissime potentiam receptibilitatem motus, 2° idem est formalissime
mobile et passibile: nec ullus probatur eadem ratione quia ex eo quod subtrahitur
aliquod genus non potest recipere nec potest mutari nulla alia formalitate
intellecta, nam ex eo dicitur Deus immutabilis quod carens potentia receptiva ali-
cuius formae de novo, 2° subtilius perpendendo capacitatem formalissime
nihil in ratione passibilis vel mutabilis seu mobilis.

Nec valet dicere quod passibile vel passum importat
habitudinem ad potentiam activam quae non importat mobile

Sed contra quia passibile seu passum est principium
proximum mutationis ab alio (loquendo de passibili vel illud de genere Entis),
2° passum respicit agens formaliter quod transmutabile aut mobile, patet ratio
quia esse principium proximum mutationis ab alio est formalissime esse transmu-
tabile seu mobile

Et amplius haec solutio et doctrina impugnatur
a duplici capite primo potentia passiva seu passum vt talis est solum respectus et passionis
2° non respicit potentiam activam, vt sic, et ex consequenti sunt duae explicatae formaliter
passionis per unum respectum ad subtum, haec secunda ratio patet quia
praeter istum respectum nihil aliud addit modernis nisi respectum ad agens
seu potentiam activam, et ante probatur quia passum prout sic solum importat
existibi, 2° in medio et directe solum respicit receptibile, sed ens passibile
et non potentia activa est receptibilis in passo, 2° solum respicit illa, et ex consequenti
passio non solum in ordine ad subtum formaliter quod importat ordinem ad potentiam activam.

Tandem in nostra hac solutione passio existens
ratione fratricidii absolute ad agens, solum dicit extrinsecum connotatum ad quod formaliter
solutum passionis, sed probatur quia existentia in medio ad agens non benefit
fratricidii actionis vt actus est, 2° passio vt sic respicit subtum vt respectus

Probatur modo ista di Suarez: quia per
fratricidium ratione passionis intellectum subtum mutari vel fratricidium
fratricidium ratione passionis cum ratione fratricidii, ante probatur per illud fratricidium
alius se habet subtum gratia recipiendi fratricidium quia non habebat

2° principaliter

3 per illa fratio mutatr, sed his non obstantib⁹ sit nra 4 dcta

I conclussio

Actus, passio et motꝰ, mundi huiusmodi ex naa rei ante omnẽ operationẽ intellectꝰ.

L5 Hec est expressa Arist⁹ in primo phi et 9th⁹ 4 metha ficie, Vbi ex puris actionib⁹ et passionib⁹ tactus rasura differe

Probatr 2° 3 minꝰ arꝰ deducto ex inseparabilitate: naꝫ actus et passio ita sunt unite in uno motu vt nulla istarum sit malitia ab altera separari possit. nec separatione mutua nec non mutua 3° omnes ille formalitates realiter identificate, probo 3tio naꝫ ubi in precedit omnimoda inseparabilitas talis mutua qm non mutua est inseparabilitatis realis qdo duo manifesta non continuit oportet vt vno. quia est exigentia unius ad alterum talis qm alterum exigentia habitudinis, et ans probatr, naꝫ ens ipsum qd motꝰ ponatr in rerum naa est ab aliquo talis qm causa efficiẽs per suam met realem entitatem, et requatr deinde ens talis motus in rerum actus: et si milr talis motꝰ dicat ordinem ad uno recipi aꝫ non sit quid possit subsistere, et requatr in genere passionis, naꝫ receptio motꝰ in subiecto ab agente est passio: Deinde motꝰ ipse 3m se et Pria et tactus mobilis in aliud vt in fine, 3° repugnat dari motum in rerum naa quin sit mul dctus actus et passio =

L6 Nec instatia quꝫ hic adduci solet a staticis de naa 2 et 3tia, .. de quantitate et figura, et alia huiusmodi Brevis naꝫ quantitates naa negant separari a re ipsa tamꝫ ab hac .. et illa (et forma talis separari potest a naa) ideoꝫ dicitur de quantitate et aliis exꝫ plis quꝫ hic adduci solet =

L7 2° probatr dctus quia non sunt multiplicande entitates sine necessitate, sed eadem entitas est in efficiens denominare principium effectibus assens, subtm actus passionis et motus 3° actus et passio et motꝰ mundi huiusmodi realiter, m. probatr quia positaꝫ una entitate Calefactionis principium efficiens denominatr Calefaciens, subtm Calefactus, in quantum ipsa recipit ab ao entitatem qd est esse parꝫ et qualem media eadem Calefactione tactus in fine et 3tia dicitur moveri, 4° eadem entitas realiter sunt actio passio et motꝰ =

L8 Ad hoc est precedens ar.m potest responderi ex dictis prima 3 partis in quantum nonnulle migrationes ad actio et passio non possunt separari motus .. ehoꝫ sicut in quatuor ex naa rei ante omnem operationem intellectus aꝫ ehoꝫ sunt in una entitate modali .. in motu. Ex quo ehoꝫ sequitur aliqd omnes ille formalitates ex naa rei distincte requiratr vt regula dari Conica Calefactionis, et idem ponitꝫ

calefactione

calefactione omnes alie denominationes subsequi.

Sed hec doctrina videtur multum

Videtur: nam ex una parte docet actionem et passionem distingui ex natura rei et creatura intellecta ex alia vero aliquam realem saltem modalitatem; quam diu minime quenam esse potest; nam illa distinctio ex natura rei - aut est distinctio per intellectum - si maior illa, si 1ma habeo intentum; si 2da aut 3a erit distinctio realis in rebus ipsis reperta, et utraque non potest esse formaliter realis ut dictum est; requiritur ergo aliqua realitas et possibile intra est distinctionem et diffusionem ad aliquam distinctionem hanc ita modalis quidem alium ad rem quo modo illi reperta distinctio ipsum ens operationem melius ut videbimus gratia patebit.

Et certe sancta doctrina admirationem, nonnullis in intellectibile creato inde lectui mysteria primitus suis ens summe hoc ad plures personas realiter distincte diffusio quam eadem ella: nam actus et passio sunt distincte ex natura rei secundum intellectum, et tamen diffusio quam eadem sunt tale modali; et tamen non obstat ad mysterium primitus diffusio personas quas sunt bene rei ens ella quae ebus et Verbum, in nostro Vocabulario sunt modi quae etiam diffusio quam alia sunt tale modalis: hoc enim quod requiritur ad ergo difficultatem straellud principium quae sunt quidem Unitentia sunt eadem inter se

Ultimo probatur nam si passio distinguitur realiter ab actione, - distinguitur a bella Vulcano producente per actum - per actum actionem - tandem videtur inde quia distinctio effluxus in entitatem quam entitatem; hoc ultimum dici non potest quia ens precise diffusio unica tantum est effluxus absolutus et non duplex, alias esset duplex actio, nec 2m quia omnes passioni unica tantum actio correspondet quae sit productibilis sui ipsius: Nec tertium potest dici quia adequata ipsa actionis calefactibilis ens est calor

Conclusio

Actio et passio mutuo inter se sedem amoris distinguuntur distinctione rationis ratiocinate.

Prima pars huius conclusionis absoluta (uno excepto) certa est ex dictis et clara ut ipsa per se: nam quidem actio et passio realiter respectu quodam modo oppositorum, facile percipitur distinctio inter illas quam inter quaslibet et multo

Fuit secunda conclusio adstruens probat ipsa 1a 2ae et omnia roborationes rationes et passio sunt omnino idem realiter quo modo potuerunt utilitate amoris predicamenta, sed certe ad unum

de precaveamus perniciosi: acta et omnino sunt idem quo modo potuerunt

esse

esse ℔ dicere. qd aute ad huiꝰ modi distinctionē dicte regule amittꝰ
in rebus, ritabit ex dictis dicendū pro 2ª par. ꝓpositionis, ex qua etiꝫ ritabit
actionē dictum esse ualde rationi ratā et precisse

Probatio 2ª partis dictionis actionꝫ in casu
formalissimo concepte nihil aliud esse q̄m exercitiū habentis,
q̄d potest explicari per rem regule (ab) et ritabꝫ actio est exercitiū
potē actiue et cauallitas Caij et Titij sed hoc exercitiū nihil
addit q̄m exercitiū habentis ab agente

Deinde aduerte qd ratio
que medicamꝫ passionē ritabit cōmisit in receptione rei,
sed q̄eri hic q̄ causa ritabit in receptione rei adquisite
per rem (Vt probatur est. l. 2. Dig. 3 Dec.) necessario cadet
cōmissio in receptione rei

Quoꝫ ampliꝰ aduerte qd rubrica
duplicē dicit habitudinē ratione primi illiꝰ potē q̄m dicimꝰ D.
n. 5 reperire in textu ratione cuiꝰ dubitatū fuit: Vtrum
bene esset: 2º Vt pars seu narratiua, quā duo testes et in uno eoꝝ
esse Vt dicit, nihilominꝰ in iudicio fuit dubitatū; rationem
mouebat quia importat rubrica qd mobetur q̄d in textu cauetur Vt
frā est. l. probat ab Imo in actione frā agit: Unde posset
hoc ratione eximi pertinere ad agentē seu partē Vt dicit text.
Ratio autē pars importat potē rubrica non q̄m qd pertinet
in frā Vt frā est, sed q̄m qd per eā agenti rubrice tenetur
in frā Vt frā est, sed q̄m qd per eā agenti rubrice tenetur
in primā actionē per eā effectiue producat. Unde frā dicerem modo
se habet per rubricā mobē et actionē, nā sua narratiua frā mobē non
importat grauitatē deducendi emanationē ab agente, sed tota
esse actiua exercitiū mobē frā mobē et quo ad primum quiescit
2 ratio Vt rubrica mobē frā actionē Vt actio est, imo Vt frā est
aliquo modo passionē dicit reuera effectiue

Quare pars mobē in
actione est Vt pertineat rubrica, qd mobetur, ita pars mobēs,
et hic ei inhereat, qua pro alia non est aliqua eiꝰ pars pro Vt im-
posita ad frā rubricā Vt hic dicamꝰ ratione ppi. Quare pertinere
rubrica qd mobetur rubricā pars, quare licet ei inhereat, in est
tamē Vt rubrica ei ab eadē in ordine ad inuentionē actionis
et effectiue circa finē producendū, quare frā Vt actiue mobē
rubricā mobetur negatiue pertinet, sed relatiue et effectiue
dicit ab agente ad quē illi inuentū

Et habemꝰ qd modo

3 multq nationi committit in recepcione multq ab alio ita
ita D. Th. 2.2. q. 44. ar. 2 ubi ait: secundo quia
bili ab aliquo dicuntur, ita omnes ignis multq simul accipit
ab alio agit actio

Et probatur ratione quia passio est exercicium potentie
et ita quo constituitur patiens in esse passibili sed passio constituit in esse
passibili per receptionem multq ab assenti. Et talis receptio est spiritualis quedam
materialis et immutatio probatur quia passio est quedam actio
cientis ab illo in recipiens, nostra passio
nostra passio est primum principium quia passio ab alio sic passio quia est
ex exercicium actus et ita actualis subjecti quia motus
alterius objecti, sed primum principium recipiens exigit multq, recip
exigit receptionem ignis multq. Et constat ex dictis multq, et
materialis naturalis non consistit in receptione multq in natura
in recipiente multq ab aliquo

24 Exquibus omnibus manifestum est dictum
ionis B.V. calefactibilis non est idem est de quacumque actione
physica concepta ex multis ibi agentibus formaliter, non calefac
tivum quatenus est actus huius assentis in hoc subiecto est formaliter actus quia
tenus recepta in ipso ab hoc assenti est formaliter passio et ita
de quatenus est actus huius subiecti ad hoc ita est formaliter multq: pri
dicatur respectu (ab) secundo per respectum receptionis, 3° per respectum passionis =

25 Sed quia ista hec doctrina est valde
gratis mihi dicta, et ita necessaria sicut de facilis, liberum mihi
arguere istam solutionem aliquibus gratis pro maiori: non passio
est recepta multq ab assenti, et posita pariba est capacitas recipiendi
multq ab assenti, 2° passio est formaliter multq, et posita pariba
est posita mobilis probo 2am quia per hoc quod passio est recepta
multq ab assenti non solum quod est recepta multq, 2° per receptionem
multq ab assenti mobilem subtm, et ex sequenti patet est formaliter
multq, hec 2da ratio 2a patet ex 1a quia multq est in pergamo
bile subtm, 3° si per receptionem multq ab assenti mobilem subtm,
et talis receptus est passio, ideo erit passio et multq, 1a 2° 2da mobi
ex antecedenti quia subtm mobilem per receptionem multq, 3° si recep
tio multq ab assenti est recepta multq, per receptionem multq ab assenti
mobilem subtm

Et quod aliud est loqui de motu et aliud loqui de recepto
eius sicut est ab assenti ibi non, Unde accedit ani et mecum 2da sequela probatur
probationem accedit ultimo 3ta sequela. Et dicimus 2da sequela per receptionem
multq

mag abazenti mobeli subtm, idq̃ licet reale reg^{a} fratis pertinq̃ relationq̃ nesse reg^{a}, quia isti mobeli per id qd recipit et per hoc patet ad probationq̃ huius reg^{e}, quia subtm non mobeli fratis pertinet ceptionis mag, sed ad motu recepti, quabis verum sit qd non mobeli per motu nisi recipiendo tali mag, sicut recipiendo subtm dicendu est Calidu nisi calor uniretur illi, in illo recipiendo, ex quo non licet inferre quod Unio. L. negatio Caloris sit calor ipse, aliter aliquo qd subtm redit Calidu

26 Probatr 2° secundo principalem quo militat ratio suarez: nam mag ut mag est entitas, quia et id quod subtm ad unu recipiendi subtm fratis ut mobile, id est ut habens pt^{a} ut ambeali ad unu, precindendo ab hoc qd recipiat illu mo. abalio. L. non et quia est ex se requirens in subto probationis, sed passio requirit subtm ut sustinet, id est ut possit recipere predicationem ab alio, in quo non precindit ut recipiat ad essendi seu pt^{a} adhibz nec connotat probationis ut unu (aquo) sed hec omnia tanq̃ superfluu quia dicamus subtm passione et mobeli 2° Le.

27 2° mobeli non pari attribuit speciale predicamentu esse quod perfecte et perfecte, mag vo subtm attribuit post predicamentu, 3° dissimilitudo salima ratione ratione nata, patet reg^{a} quia fratis alia, p^{m} patuit, eadem non potest esse repleta et superficiem attribuere predicamentu et similiter in completa et in superficiem ad ellia. Ita pro ut est quod incompleta et post predicamentu. L. dissimilitudo ad esse ut est completa et predicamentu. L. non: si 2um habeat intellectu, si 2um o passio pertinet ad post predicamentu, sicut mag. L. mag ad predicamentu secundi partis

Ad arg^{um} L. reg^{e} et in primis ad auctoritatem D. Thome Ex ratione qm ibi allegat D. Th^{as}, quare essa divina ab eterno ne mundi, dimonabi obliviu et efficaciter esse Mahetame a thanij, intellecta: Ita licet ex eo qd essa divina ponit ab eterno ad esse subtm obliviu ab eterno attribuat ad esse mundi subtm et realiter ab eternitate: inde tamen non potest colligi qd fratis accidentalis qui ad unu predicamentu pertinet habeat realiter dissimilitudo ad formalitate ad aliud predicamentu pertinenti

28 Et ratio huius est quia subtm qui ad predicamentu subtm non est aliquata ab eternitate subtm fratis, alq. adeo habet et habuit esse per unu simplicissimu realitatis

realitatis per sectionem rubricarum et accidentis, ad q. adest aperfectura accidentalis, nisi qd per sectionem sit in accidente non dicit motum realis. subtus vo que ad predicamentum subste est aliquata, et finita simpliciter, nam finitas est quid requisitum ad predicamentum aperfectura talis subste hic realiter distinctum aperfectura accidentali alterius predicamenti, nam vltimum per vnam realitatem per sectionem rubricarum et accidentis solum venit entitati infinite simpliciter.

Diuersa forma vnius rei non est deentitata accidentali nam licet vna et eadem entitas accidentalis ad diuersa predicamenta accidentalia terminata non sequitur qd sit infinita, et sic licet eadem entitas multa ad predicamenta actionum et passionum terminata non sequitur qd sit infinita. vt patet.

29 Vt ad secundum arg. respondeas nota qd vna que est multiplex virtualiter aliquando est multiplex virtualiter totaliter: aliquando vo est multiplex virtualiter partialiter. hoc dicit multiplex virtualiter totaliter qdo prebet fundamentum intellectui vt concipiat diuersas rationes quarum quelibet precisa abalia sit completa, vt deo potest dici multiplex virtualiter totaliter, quia prebet fundamentum intellectui vt concipiat diuersas rationes perfectas et completas in suo genere, et sic ens quod est in Lectu nostro in deo non diuinum intellectum et voluntatem quia omnia completa sunt, illud vo qd est tantum multiplex virtualiter partialiter prebet fundamentum intellectui vt concipiat plures rationes partiales et incompletas vt deo quia prebet fundamentum intellectui vt concipiat in illo diuersas formalitates partiales genere et ordines ordinatas ad vnitatem vnius integre formalitatis.

Ex quo sit qd illa entitas que est multiplex virtualiter totaliter habeat tot in quid vnum per accidens virtualiter quia illegitimate sunt virtualiter et non ordinate per se ad vnum q. est vnita in vno modo accidentis genere.

30 Aduerte qd licet motus aparent omnium actionum et passionum non tamen est communis vltimo predicatum singulare nec vni boum nec arbalo nec vni marmuli sicut relatio, ratio, actio et passio qd est de ratione predicati superioris, eadem enim vna multis inferioribus actionibus et passionibus, sed preter ad illas motus quasi vltima materia ad diuersas fines, et sic materialiter sunt, ideo quia habent ideo quasi vltima: et sic qd dicimus albedo et dulcedo formaliter sunt a parte rei distincta a parte rei distincta et materialiter ens et ideo quia ens in vltimo abbedinis et dulcedinis

et dulcedinis. ita hic sequitur dilectio et passio gmhz ad diffinitionem vonis

31

Quare Ad 1m arg. 2m hnc rndeo
secundo pro parte mai. et nego mi. et ad probationem dico qd quo intellectus
distinctius aliquam realitatem realem dividit tanto magis in incompletas superiores
realitates quo tales formalitates reales sunt multiplices virtualiter
pluralitates; non autem quo est multiplex virtualiter totalitas simul est
multa: nam actus et potentia, differentia specifica et materia tam quam duo subiecta simul
et sic de aliquo. potest esse completa in re una. Ad huius rei
exemplum reperio in doctrina scoti. quemdam intellectum et voluntatem
identificari cum anima tam quam duo quaedam subiecta simul, qd non obstat
ut ab intellectu recipiatur tam quam qualitates completae, sic de actione
et passione physica dicendum est. et per qd patet ad confirmationem.

Ad 3 hnc dico qd non impregnis solum
quaemur de actione physica recta cognita et passione et hac
dicimus non distingui ab aliqua distinctione actuali a parte rei et materia
non tamen sequimur de omni actione recenter est qd realis est vera
et vocata actio transiens, cui non facile aquiesco

Ad 4 hnc rndeo ani et nego ag. ad
probationem dicendum quod ens est aliqua entitas realis distincta duo praedicata
quae distinctione formalitatis facta per nostrum intellectum, et hoc
damus in proposito, quidem intellectus a parte rei reperit distinctionem
virtualem vel diversitatem rationis intellectae talis entitatis. et ratio est quia
natura rerum collocavit in praedicamentis ut subsistat conceptibus magis quibus
distinguitur in proprios. Caeteros, unde si aliquae naturae ut correspondentes
rei proprios conceptibus suis reducibiles sint ad aliquod genus illius rationis
et commune ad ista praedicamenta pertinentia. Nunc obstat tamen
habeat diversitatem obiectivam ut non videatur in aliquo primo movens
ad diversa reducendum; sic de ratione distinguatur sibi non; Cum
actus passio sic separatim in re ut ex virtute Conceptus Entis non
ordinetur ad aliquem alterius, et ex alia parte ut correspondeat praedicatis
propriis conceptibus non habeat aliquam obscuritatem veneritatem, ideo cum
fundamento in re in diversis praedicamentis ab intellectu colocatur

Quare ad 1m probationem dico qd ultimum potest
aliquid recipi in sua entitate ut quid completum et non dividi in quid abstractum
et concretum ut quid completum recipitur sed ut trinum potest esse ita in aliqua entitate
quae est multiplex virtualiter sola ratione ut explicatum est

Ad 2m probationem dico qd praedicamenta
non sunt necesse qd habeant primum diversum medium sed tantum ratione hoc est ut

habeant intellectum

ab intellectu recipiat Concipiatr: dicendum ꝺ̄ quemlibet ꝺ̄ inter
predicamenta, in hoc scilicet qꝺ ex propriis rationibꝫ rationis ꝺ̄
ferat vtrum conveniat vel aliquo modo repugnet esse in alio, et hac
ratione sit principium distinctionis in aliis.

Ad vltimam probationem
qꝺ si loquamur de separatione correspondente motui recto ad aures re-
peratum in primo libro, non in realibus distinctis precise; non vꝺ̄ sequitur
esse separationem in re ipsa; vnde qꝺ in hac probatione sumitur pro
dicto extremo Ldiuersa ma+ ad intellectum, debet intelligi de diuersitate + minime
realibus, non de diuersitate actuali et formali; hoc enim probatum
in aliquibus predicamentis ab intellectu.

Et non obstat qꝺ ea quæ pertinent
ad diuersa predicamenta habent distinctas definitiones, et ideo realiter
debent distingui; Non inquam obstat, ia enim similiter ꝺ̄ ratione
sua manet tracta. de vniuersalibus; meminit Ipse dicit qꝺ ibi
est duplex alteritas quæ scilicet in actu intellectus definientis, et
alia habita quæ realiter est rationis diffinitæ: loquendo ꝺ̄ definitione
habita respectu pertinentium ad diuersa predicamenta, scilicet habent
a parte rei distinctas definitiones virtualiter respondentes quæ tanquam mobili
intellectui definientes operantur actu definiendo: loquendo vꝺ̄ de
definitione formali, cui hoc est actu intellecta, non sufficit ad rem habi-
beant distinctas definitiones formales, vt realiter distinguantur, nisi ad
illas sequatur distinctio virtualis.

Ad aro Secundꝫ et in primis ad
3t aro pro primo modo dicendi Ipsum qꝺ̄ nego antecedens; imo in proposita
re inquit Iurtado; possunt tamen moueri ex eo qꝺ videre pariter
et pariter esse videtur sit vnus et idem, qꝺ quidem ratione loco
dicendum esse falsum, sed dicendum hoc ad mutatur non tamen debet con-
cedi qꝺ mouere et moueri sit omnino realissima ab eadem formaliter,
quia tunc esset formalissima respectu quæ diuisio debet non esse videtur
et ens in actu et ens in potentia illud vnum (Iusta Ipsum modum dicendi)
qꝺ non sit ens in potentia.

Et licet hæc doctrina sit valde probabilis et vera
sit, tamen quia ex explicatione maiorum et minorum propositorum
quibus probatur sit est veritas notitiæ rei in se, videtur adhuc esse
qꝺ ratio scientiæ actibus (Mouere, nequaquam mouent amoris, nec
motus vt motus est extra talis scientiæ, sed actus scientiæ qꝺ idem
est: Unde scientia motus vt motus solus est mouens. Quare secundo

Lꝰ pars

LAA

Ad secundu in oppositionu q̄n 42 dicendu q̄ passiba solu recipit passionē tā grauatiuā et exercitiuā, secundū q̄ grauat cui subijcit per illū modū et cū illis cōditionibus ad probationē allegatis. dicendū q̄ passiba cōsiderata in ordine ad subiectū recipibile non solū recipit recipibile, sed id aq̄ recipitur est.

Ad tertiu in oppositionu q̄n 43 dicendū q̄ passiū p̄cipit ordinē ad agens tā grauatiuū q̄ alterans inquantū est actiuū et cuius q̄ agit exercendo et educendo. Concedo antecedens. hoc enim modo solu agens recipit a passiuo cuiusmodi tā grauans q̄ alterans cui per hoc subijcit passiū nocans.

Ad 2m̄ as m̄ sup q̄n 44 dicendū q̄ aīal grauatū et ad probationē dicendū q̄d subtm patiendo mutatur et aliter habet se habet. hoc non obstante ipsi perfectissima passione. Vt dictum fuit amota. sed solu remanet et aliter se habere. Eo modo sanatus! mutatur ante ex vi fortis alterationis morbi qui per illā passionē recepit. quare sicut non percolocent qui ex eo q̄d per receptionē calorīs mutat subtm calidū q̄d recepto calore fit calor gradus, ita nec similiter ex eo q̄d per fortis alterationis aliter se habeat et mutetur subtm quantū et inquirendo patiū ita dicendū q̄d morbi quia illa mutatio non fit ex vi fortis alterationis passionis. Vt dictum fuit, sed ex vi gradualis morbi cuius ipsa est gradus recepto restituens subtm naturalem motum alterationis. Et q̄d nō fit subtm actionis transeuntis.

DE QUARTO SITU SUBIECTI ACTIONIS TRANSEUNTIS

Primo circa hanc materiam sciendum est communiter philosophos conuenire duplicem esse actionem. scilicet unam transeuntem alteram manentem. transiens est illa que habet hoc proprium. extra agere. immanens vero est illa que habet tria contraria ipsi transienti. scilicet intelligere. velle. et presentialiter. Non procedit de actione immanenti. patet enim omne subiectum subiectatum in agente in quo fundatur manet retento eo ipso quod actus procedit de actione transeunte. Et de quarto quinto et sexto q̄n subtm exponitur et consequenter de illa q̄ in tractatu de actione transeunte. Et passione dictum fuit.

Quarto circa presentem q̄nem in titulo imponit et aliud in dicendo. scilicet. Supponat actionem transeuntem intrinsece et essentialiter per modum predicati transeuntis de subiecto includere ordinem ad subtm non actualem sed habitualem. quia in positione sitat ex dictis in predicamento quando habitus dicit

non dicit

nazticetactio subex pretione actus nisi cuius ideo mett per modu predicati quasi specifice non dicat ordine ad subm, sed enim ratione solus dicit esse correspondens abagenti) tamen in phisica et per modu predicati transcendentis ultra includit, talis enim ordo est de essentia entis mobilis ca cuiuscunq accidentis phisici vt constat ex dicto loco citato quare solus verbum m° ad nazticet subm istud inguis actus inhereat

2 Inguis 1ª 3ª ait subm inherentia actionis educibile cuiper intrinseca interpretationem communicat suis effectus transeuntes ergo agens inguis eo ordine, ita explanant thomistae inguis in hoc Cai. 2. p. q 25 ar 2. quos refellit 2 pluribus sed in metaphisica disp. 12 q. 4

Probatur Auctoritate Arist. qui 2 de anima textu 26 ait actus esse in eo cuius est actus sed ignis phisicus non dicet actionem esse actus agentis, ergo subrectatur in agenti =

Sed ad maius obiicit hoc esse magis Aristotelicum ei ad ipsa ergo probat Mundum fuisse ab eterno, quia si Deus produceret illud instanti poterit, ergo agit actionem illam ad extra ergo producit et mundus subrectatur in agenti. s. Deo, patet 3ª quia aliàs omnia coligeret mutationem Dei ex vocatis actionis =

3 Deinde probatur hoc 3ª auctoritate Dtis qui in 2 distinct. 40 q. 2 ar 4 in corp. Cui actus sit in agenti, et passio in patiente non potest esse idem numero accidens quia actus est ad extra, et passio non potest esse in mundo subrectatur, et cuiuscunq exemplo de actione transeunti qua Iudei crucifixerunt Christum

4 Ratione 4ª probatur hoc 3ª: nam omnis fractus actus in eo subito mutat cui imprimit denominationem, sed actus vitalis solus denominat agentem, ergo solus subrectatur in agenti =

Dicitur actionem esse extrinsece denominationem intrinsice agentis et ideo nomine necessario debet in illo intrinsice: illud quia vivum denominat extrinsice parietem, ideo non debet esse intrinsice in pariete, sed in calce

5 Ultra quia omnis fractus intrinsice denominans aliquid subm debet aliud intrinsice denominare (vt videtur in exemplo visionis) sed actus vitalis non denominat subm intrinsice, nec alteri subito nisi agenti potest denominationem intrinsecam actionis tribuere, ergo subrectatur in agenti

6 Secundo arguitur et primum in proximate predicta solutio, nam in agenti est intrinseca relatio causae ad effectum, sed hoc relatus supponitur ergo denominatione ergo eam

actionem in agenti

actiõ in agẽti debet intrinsice inherre, patet 2ª quia alias ichne
duo fundamta. 1. actiõ et passio subiectatur in passo, 2º ichã in illo erit
relationes in ipso fundatas: nã sicut relationes sunt oppositæ ita et
fundamta, 3º signum obligati hac oppositione non multiplicat fundamta
esse in eodẽ subito ita nec relationes, C. extra=

3º firmatr actiõ
et passio oppositæ inhæse 2º exigunt subiectã distincta, sed passio subiectatur
in passo, 3º actiõ in agẽti, ans probatr quia actiõ et passio aũt inclusæ
relationes diversas audiunt fundamenta illarũ=

3º arguitr: nã actiõ
est maxima agẽtis per effectiõ, 2º subiectatur in agẽti, ans probatr; tũ quia
actiõ et exercitium potentiæ realis pertinet ad potentiã agentem: tũ ichã
quod agens de facili communicet pertinet ad maximã eius perfectionis
et ideo dicit Arist 2 de cẽlo: bonũ quod est proprium operationi; et
2ª probatr quia perfectio et actualitas maxime est agẽtis quod est per effectũ=

3º firmatr quia actiõ est exercitium virtutis cau
salis, sed hoc nunq̃ non potest exercere nisi intrinsice subiectetur in ma
2º ãe: probatr minor C. quia virtus agentis est virtus intrinseca non
potest ad actũ reduci nisi per exercitium intrinsecum, patet 2ª quia omne
potẽs et actũ debet esse proportio: 2º quia nihil potest trahere de con
tradictorio in contradictorium, nisi per aliquid intrinsecum a quo habe
bit sicut ante, adgita non trahit ab uno contradictorio malum, sed
agens per actionem trahit de non agente in agens 3º actiõ ergo in subiectatur
intrinsice in illo

Ultimo probatr: quia quod in nihil calefacit duo lignea
C. est unica calefactio C. Prg: non C. tũ quia agens unius actiõis
potest duo lignea calefacere; tũ ichã quia non dicentur unum agens sed duo
2º erit unica calefactio, 3º in uno subito 2º cum non sit maior ratio quare
sit in uno hoc nunc q̃m in alio erit in ione=

Secunda 2ª affirmat subm
in hæsionis actionalitas educibile q̃m ex potentia passiua est vera passionis gratia
esse tria pereilla producta: ita aliqui ex nostris

Et gratia adactionem educ
tibã probatr: nã illud est subm in hæsionis respectu actionis cui ipsa com
municat suum effectum gratia primario, sed ipse actus communicat actiõi tria
2º illa et non plura, erit illius subm inhæsionis materialis et primo
dato quia non est assignabile effectus quem actus virtutis communicet passo
3º tale effectus communicat tria antecedens probatr quia C. communicat
illi passio C. probatr et hoc non quia tria effectus pro beneficio apassione
et motu: C. esse agens aliã producta, et hoc etiã non quia tria modi

effectus

effectu non reperiuntur in alio sed bene in agente extrinsice et aliqm in ipo intrinsice, 2° actio nullus effectus fratris communicat patri, aliqui actus non est in potentia in illo, 3° quia solus communicat sunt effectus ipsi erit subiectibe in illo =

Ex actione autem creatiba dato qd sit fratris transiens facile probat ratio 3ª quia ex una parte actus hic non subiectatur in agente et ex alia nonest in creatura, patet de mobili manifeste sequitur qd sit intrinsece in potentia =

Ad 3ª 3ª ratio affirmat actionem eductiba subiectaria in patre sed immobili nihil est tam periculosa productiua: hoc est manifestum precedentibus et probatur per hoc quia subiectum in patre facit thomas filium qm ex alijs in actu fabricat sit actio

Nulla actio eductiba fratris transiens est intrinsice in agente hic qm in subito in patre =

Hec certa doctrina Aristotelis videtur Rubio opinitas nonesse probabilis ex principijs Aristotelis: et probatur ex ipso tertio de anima. Ubi sic inquit: quando aliqd mouetur et actio actu patitur necesse est aliquid audire in actu et audire quia est potentia esse; auscultans patibilis operatio in ipso patiente suscipitur actu in eo, aliquid actio patiens non manet in eo sed in togo patiente sic et illius scientia actio in ipso est scientibo =

Que cum sic explicata dicit ibidem: probatur supponendo ex hinc nisi ostenta in 2° physicorum, ibi enim ostenditur quod tam motus quam actio et patio nisi in eo quod potest dici in mobili et patibili: idcirco dicit Aristoteles doctor ostendit alijs in locis ita videlicet male dicitorum, non potest: Vide Toletum in questa hoc citato =

Probatur probatione actio fratris transiens et actio in manens distinguitur per rationes oppositas et quia essentialiter diuersas, sed actio in manens manet in agente sit est per se actus intrinseca agentis et in illo manet 2° actio transiens egressio qd transiens sit, non est per se in intrinseca agentis nec in illo manet: ~~manet~~ =

Respondet Aduersarij prima quia est mtr actionem transeuntem et immanentem non distare in eo qd illa manet manenti non 2° ista, sed in eo qd immanens ista manet virtualiter producet aliquid ex terna mea: ad 2° transiens ista manet virtualiter aliquid in illa producat =

Sed contra est quia si actio transiens solum dicitur tali quia effectus producit in extrinseca mea solum erit virtualiter transiens seu quoad effectum, 2° in radice transeuntis fratris non potest in mediate operari et ultimum abactione immanentis patet ratio quia esse transeuntis consistit in effectu et virtualiter manet ista ratio actionis

in manenti

in manglis fratis (vt patet in 3ª tertia conclusionis aperejus actiones nimanifestet Deus habens efficiaz ad producendum ad extra non est tamen id ipse formaliter in manentes fratis in mentes (vt potest intellectus et voluntas) 3º preter habent virtutz et efficaz ad producendum ad extra non est sufficiaz ad visibilitatem speciale rationem actionis fratis transeuntis specialitatem et exercitiz distincte ab actione fratis in manglis. L4 6

L3 natus ab Arit. et Dto 3 probatur ex dicto primine separato et passibus quod ex doctrina ejusdem in hoc videlicet quod postea pure actiba quia nihil recipit, nec se per efficit intrinsece duo operatur, precedente posta actiba simul et passibus sed omnia actus recipiuntur in agente mandatur posta pure actiba sed omnes erunt actibe simul et passibus ratione ipsius quod posta actionis recipiat non est posta pure actiba sed actiba passibus vt stat, et media actione se ipsa per fiat, 3º actio posta pure actiba non recipitur in agente.

3º per fir matur ratione posta pure actiba seu operatiba tria requiruntur per se ordinata ad perficiendum passum 1º hoc ipso quod perficiat illud ex traitur extra potentialitatem quam habebat, sed ex ipso quod dat actus subiectata in passo et abscindit potentiam exigit perficit passum, 2º superficiat actio subiectata in agenti ad extra endum agens de potentia ad actum

L4 Conclusio

Nulla actus transitus causa mota vel acta potest subiectari intra per illa producta.

L5 Probatur 1º actus et simul precedens actus realis in aliquo effectu causa mota et passione (etiam finita in aliquo quod in quo manet) sed passio et motus non subiectatur intra sed in passo et mobili vt etiam visibile est et per euidens) 2º nec etiam actus patet ratione quia quod quo realis in aliquo effectu quod quod realis et effectibile non benit ibi, realitet identitatibi conbenit alteri sed motui et passioni non conbenit subiectari inter mobile sed in passo, sed in passo 3º nec etiam actioni qua realis causalis in aliquo effectu.

Respondet quidam ex nostris (quest principium strarie ratione defensor) subiectionem distinctionem non in ferri in actibus

in actibus talibus createndis sine sono, nisi gdo subita sunt mente distincta et mutuo modo subordinata: quare optime dixit eadem ratione gdo diuersi in homine intrinsice in passo sint gd est passio S. Mathei, et etiam mentis delectatio =

Sed certe hec solutio eadem facilitate qua dicitur reijcitur: et potuit ad hominem retorqueri: nam una ex rationibus quas ipse adducit ad probandum mundani unionem distinctam agentibus est, quia reputabat melius esse gd unum entium modo intrinsico inhereat duobus subiectis: in quorum ab illo non ne una et eadem sit ratio et subordinata quare non potest tollat intrinsecam unionem abillis resultantem distincte: quare sicut nos hoc dicimus unionem subiectari in una intrinsice tantum in subito in hellonio. Quasi in hellonio, et gd afficitur alterum intrinsice forma illa in alio in presigli dicendum est gd actus subsistat intrinsice in passo seu mobili, et aderat et afficit intrinsice tria, quia etiam est intrinsice in eodem passo =

Conclusio

Actus transiens in alia cum motu subiectatur in passo =

Hec conclusio patet ex precedentibus et probatur sufficienti partium enumeratione, nam cum actus corpus gdsi actus dicendi debeat includere ordinem ad aliud subitum, et illud sequatur esse non tria, solum restat gd sit passio: preter gmd vas facta propter cedentem actionem agentis intrinsecum et illius =

Inquiret quod dicendum sit de hac

Ad gd Vrgebit Respondeo gdsi hoc quam iusta principia et doctrina Dti, cum talis actus sit ipsamet subitum Dei, Vt pote dignificata cum eius intellectione et volitione, manifestum est gd dicendum sit de illa

Si autem talis actus sit vere propriae transiens et exigens [illegible] accidens supponit enim ad precludendum [illegible] suaviter gd sit creatio [illegible] dicendum existimo gd omnino subiectetur intra per illam productum. Nullum enim aliud subitum actionari potest. Et licet doctrina hec non sit exposita diffuse cum statibus quia iusta doctrina Dti euanescunt non vacat tamen illas examinare, dico tamen Vrgebit gd in illo casu ad mutuam illam causalitatem et priorita[illegible] quas [illegible] inter causas ad mutuo exigendum [illegible] statuunt =

Ad 1m 2m et 3m principale

Ad testimonia Arist. 2 Phys. gd dicendum est actum esse in eo cuius est actus. Loquitur de actu intrinseco et inexistente, non de actu extrinseco et dimanante: et gdo dicit

et actus

gd actus est actꝰ agentis debent intelligi gd sit actꝰ emanans =

Ad secundꝰ testimonium aliqui dicunt probationem illam nonesse Aristi: sed a commentatore adiectam. Sed dato gd sit Aristi dicendum est gd Aristi errore decepti existimabant gd impossibile esse Deum producere mundum de nouo quum habeat iobꝫ actꝰ voluntati et in tempore: // et hoc supposito errore obmne requirit Deum fore mutandum si denuo mundum producerent; Negamus gd philosophorum lumine fidei destitutꝰ non potuerit concipere Deum facto posito de nouo aliquid velle in tempore ab aeterno. eo gd habeat nouum actum qui antea non habebat: hoc enim fore inconueniens habet de ratione actus voluntatis vt vidimus 2. p. q. 19

Ad testimonium dicit 2ª n. 3 gd sequitur de actione dicitur esse morale vt considerata vt ex littera patet S. Thomas crucifigere dicitur peccatum: actus autem dicitur esse morale formaliter vt considerata est in agente: nam esse morale solum intrinsece habet actus liber, qui est intrinsece et in mente agentis =

Ad 2m ex nouo n. 4 Venit ibi considerandum est: contingit enim circa nouum actionis vt solum extrinsece denominet agentem, quia circa id quod vt obiectum agentis, non est necesse vt denominet agentem quia est in illo, sed quia est ad illud. Et ad ingressum dicendum gd licet verum sit gd forma accidentalis extrinsece denominans subm, deneat intrinsece aliud denominare, non tamen est necesse vt utrumque eodem modo denominet, visio enim dat potentiae extrinsecam visi denominationem, non tamen requiritur vt aliud subm denominet intrinsece visum, sed sufficit gd intrinseca denominatione et si ab hac limitando (s. denominatum) tribuat: sic simile actus magis denominat agens extrinsece patiens vero intrinsece hac denominatione s. actionis: nomen enim huiusmodi impositum est nomen simplex ad hoc tantum significandum, sed probatio solutionis vide infra n. 26 et de nouo

Ad 2 n 6 nouo negatur quia circa actus et passiones non sunt fundamenta pro primo relationum sed conditiones fundandi, non est necessarium gd sint in eodem subto in quo est relatio sed possunt esse in alio. Ad probationem dico non esse propria et realiter oppositas actionem et passionem circa easdem, relationes vero sunt proprie oppositae, et ideo illae requirunt esse in eodem subto secus vero illae. Verum de tali patet ad oppositionem =

Ad 3 n 7 nouo ans. s. actionem

actionq esse propriq perfectionq agentis quatenq per fectus est
agtis extrinseca, sed solq dicit perfectus eiq extrinseca, quatenq
eo ipso qd abeo exierit actus vt per faciens patiq vtitur in
trinseca per fectus quę erat in agente, quę tota est vtalijs
per fectionq gnaliq caberit, qd mlta bona extrinseca agentis
numerari queat. Sicut ad honorq extrinsecq pertinet
qd se in alios diffundat Licet per hoc non perficiat intrin
sice: et ista propriq loquendo agens vt agens magis declarat
per fectus hę tuaq gm perficiat, nisi ex actione sua aliqd
mmodq reportet, vt. v.g. recipiendo in se tuq actionis vt in
actione remaneat, - de Ped. dorsa straviis quo pacto Lato
modo potest dici qd per ficiat, quatenq tuetur per fectionq suaq.
Ad 1m aultq ateee dicitur duo qd cum vita Caualiba agentis
sit pura et solq actiba, hoc est solq ordinata ad per fectionq
actus, non est mirum qd eiq exercitium - s. actus sit extra fale
potq et per illq ad actuq reducatur =

Ad 2m aultq probatus
antecedens illud prosequitur Unusq. s. est propter suaq ope
rationq nonne dicet relationq vt ipsa operatio nude sumpta sit
formę agentis, sed ipsum met agens vt actione per fectus non
aultq intenit extendi Unusq qdq esse propter se ipsum vt per fectus
per fectione extrinseca =

Vel 2o dici potest agens esse propter opera
tionq tuaq gm propter finq extrinsecum

Ad confirmationq concedo
maiq et nego mi. ad cuiq 2am probationq dicitur ex dictis. ad 2m proba
tionq vt qd dicunt agenti per actionq tuaq tuetur, ad agentis non nego tuetur qd de
nominatione entitatis seu denominationis intrinsece in alijs dicendis intrin
secq entitatis seu denominationq sed tuq extrinsecq. et ideo optime
potest esse huiusmodi ratio ibi abq forma intrinseca hęc enim solq
requiritur qdo fit tuitiva actionis entitatis intrinsece agentis

Ad vltimum vt in proximo exemplo dicebatur duas
actiones ab eodem ione procedere non potest duas tuetur duas
iecta Cale facta, necq ioni Unica actione potest duo Roma Cale
facere. Necq per hoc dicitur ione duo agentia quia vt attracta
tactu dicta Cale tuetur multiplicetur non tamen fiat multiplicatio formarum sed
requiruntur et ad fiat multiplicatio subiectorum vt ex dictis.

Vt ad arm pro 2am [illegible] patet ex dictis.
qd in qd in subiectis respectu actus subiti dicitur inhęrentia potest

distingui

dii Inoui altera probenieçiui a ratione quare communibus accidentibus quales tales verbi gratia; altera ex fratissimo eis recepta specialis et particulari pro vt a ratione communibus aliquomodo diminuitur. Exempli gratia in specie virtutis que recepta in aere est in illo gratia tali sub ratione accidentis et qualitatis, nostrarum fratinet verum sub ratione speciei. Recepta vo in aere est in illo non tali sub ratione accidentis et qualitatis sed etiam sub ratione speciei, ex quo probatur quod licet tales species in aere recipiantur, non tribuit illi gratiam et per se nunc effectus gratie immediate probenientes ab ipsa sub ratione speciei. Est enim species virtutis, unde dicitur, sed solum tribuit effectus gratie a ratione communibus talibus qualitatibus probenientes nempe qualificatus vel effectus speciei, quia non venit agere fratinet verum in ratione speciei, sed in ratione communi ratione accidentis et qualitatis. Oculus vo cui in ratione specifica venit tribuit effectus gratie, a tali ratione verum probenientes verum probenientes et hoc idem erat si diceretur in lectione in Lapide quia non faceret intelligentem sed informatum. Habet in lectione, et idem est de oratia ut nunc dicitur Lapide ponendo.

Ad aduersa quod adductum, licet in communi ratione accidentis et qualitatis quod tamen dicitur tales includit, petat in hoc non venit in communi ratione propria et particulari specifica, nam in hoc nec respicit aliquid subtus nec vtrum reduplicabile inherent, sed solum decisorem tribuit absentia, adque adeo fratissime pro vt sic dicit respectum ad cuius hoc est dicere, et etiam respectum ad cuius hoc est hoc ipsum per se cuius: Unde cum vtrum passio non venit sub expressione accidentis sed sub expressione accidentis adque adeo non est necessaria quod illi tribuat determinationem probenientes ab actione in communi ratione specifica, sed illa que probenient a ratione communi accidentis tribuit in quia ratione specifica vo est actionis et affectus actionis.

Sed maxime aduerte quod dicitur quod actionis communis passio non sub ratione ~~qualitatis~~ actionis sed sub ratione accidentis non est quod non inuenitur habet in hoc etiam ratio actionis sed solum quod ratio proprie actionis non habet per se et fratissime respectum talem, sed materialiter adque adeo licet tribuat potest effectus gratie non fratissime quia ad omnem rationem sed quia ad aliquam materialiter talem: Unde licet fratissima ratio actionis non determinatur per se nec quod inuenitur subtus nec hoc tamen ordine ad agens et alteram penitus actis, alias ratio qualitatis in communi ordine ad agens et tunc dicitur dicitur in esse passio.

Nec ad illud dicitur actionis precisum quia inhaerit amittere rationem actionis et esse fratissime passionis: quia non idem est dicere et dicitur de precedenti habet rationem passionis quia illi cui inest

sed quia

Sed quia subtia per modu specificatiue a gm causalitat et exercitiu respic[iu]t

Ad arm 6 2n. 9 dicimo mai. 3, illud
est subtia alicui forme cui intra municat suu esse fiedu fradu pri
mariu, p[ro]ueniens a forma sub ea ratione qua p[er]se potest esse in subto
Deodo mai; effectu, p[ro]ueniens a forma sub qua cuq; ratione meo mai.
Unde cu actio non sit at esse in subto sub expressione actionis, sed sub expre
sione alicuius, hinc est q[uo]d nouit necesse q[uo] tribuat subto (si licet paro
fradu) at p[er]e effectu, prueniens ab ipsa sub expressione actionis, sed sufficit tale effectu
tribuere naturaliter, q[uo] modo p[er]se et fradu tribuat effectu, illud
abiecta p[ro]bonitate, sub ea ratione sub qua est in subto; et in hoc sq ra
tiuo mi. ad p[ro]bationes iq dicit quale effectu tribuat actio sacra

Pro[ce]ij dis[ti]o de infinito esse dat necessaria ad plures sacras
Theologie adeo denodadas dari quotiens enodatio et gmbitis
adeo necessaria adueit multo legadius quo ad aliq dementiamq ad alia nomina
de ficta disputationes b[ea]ta ita de positiue ostenda, q[uo]d
exam ad infinitu in sui mitheoria assistentes p[ro]q de infinito nq
cu mota sit de oen[e] stimatu quibus p[ro]benit esse finitu... infinitu
absoluta disp[ut]e de modis, de infinito seremus nq instituit quare sit
Utrum detur dari posit naturaliter infinitu in actu

DIVs detur vel dari posit, natura liter, -m-m-in finitum in actu-m-m-m-

Sit hoc 9o vt titulq indicat solu loquamur de existentia
infiniti de facto et de possibili naturali: nq quid dicendu sit de pos
Dei absoluta 9a seu eli examinabit. est autem supponenda in presenti disp
infiniti gm aduert Arist ubi anhguor. 3. infinitu est cui semper
est aliquid extra. diuidit autem infinitu in infinitu magnitudine et in infi
nitu in determinato oen[e]: 1m dicit illud qd caret tot esse finali, et non
potest pat determinate hoc - 2m illud p[er]fectionem, sed inuenit
ens nq p[er]fectione, nec potest habere nisi p[er] mutabilitatem in p[er]fectione;
positiue, 2o in parti cularis qe est illud qd solu relationem est in
potentia vt 3m durationem intrinsecam; et istud est adeo dyslexa aliud
infinitu infinitate indiguoen[e], vt est illud qd in illo oen[e] coreq omnino
potest vt linea infinita in oen[e] continuitatis; et aliud 4m quod

+ et est in presenti de ficto

elig in genere

etiã in genere determinato preter illud qd licet in loco habet hoc, tamen omne peccatum debitum in omni gen. Vt Aug. et Anselm. Micael de celo in finibus sm quos quia mundat omne peccatum et necessitatem
sue especie

Supposito 2° nomine de 2° infinito hoc enim + necessario in rerum natura
sup. oritur quia dicebatur 1. P. B. M. et istud Clare, quia deus in nullo
tempore claudit tres 2° in omni oe est infinitus patet: rea quia
in finito est illud qd caret hoc unde qm solus procedit de in-
finito indeterminate gen. qd est simplex 2 in duratione et est
illud cuius durata non claudit tres; 2 in intensione et est illud
qd habet infinitos gradus qualitatis circa eadem partes vbi vel
in finito calor ii dareter: 3 in extensione, et est illud qd habet
magnitudinem infinite extense: qd diu potest in successibus
et permanens: successibus est motus 2. 3pg Vidarzir vivere in ce-
lestibus; permanens 2° est linea, superficies 2. corpg et hoc
quinquies

2 aduerte qd in finitis in quacunq exhis consideratis non
accipis aliud esse infinitum nisi hoc, qd est Caldeo ore mathematico solet appellari
et aliud impota qd solet dici hinc abe sorimabiles. Licet illud qd
sm id qd actu in eternitate nullos tres claudit: 2 2° est illud qd sm id qd
habet actu finitos quidem est, et tamen infinitus est sm id qd potest habere
quia vtrum nullos habet tres sed actualiter possibile quocunq q remaneat aliquid
qd possit habere, dicitur in pota in finitis quia mutabilibus istis
potest sm id qd actu habet sed sm id qd habet in pota; quemadmodum cognos-
cit homines dicuntur in finite quia possunt scire aliquid. Vnde hoc
in finitis 2. potest esse per additionem vt in casu posito 2. perditionem
numeri vt subtractione stimuli =

3 Supponitur etiã in pregressis dari in
finitis in pota 1a per additionem vt in casu posito de cognitatione hominis,
2a modi diminutionis, 3a quo libet quantitatis est in in finitis diminutis =

4 Prima 2a in hoc est non esse
esse possibile in finitis, quia id de facto dari in rerum natura ista
est natura rationalis et Christi natura mentis relati ad Christ et in primis pro
festa ad homines transeunt ex precedenti suppositione: nam datum in finitis
secundo modo 2° in finitis non actus, patet rea quia frustra est pota que
non reduceretur ad actum

5 firmatur quia finitis et in finitis iuxta
phisicos fas rest pro prietates et passiones quantitatis, 2° ii de facto
dantur finita quantitate ita et in finitis dicent idem =

secundo argumentum

§ Dato quidem magno in infinito dari infinitas partes est enim diuisibile in semper diuisibilia. Item dato parte, ex quibus constat, esse finitum, potest ista diuidi in illas vt non constent alias partes inquas amplius diuidere, 2° dato in quotis vltimus [illegible] in finito, quia tunc patet ratio quia alie partes deberent esse et actu ponere continuum, et non constaret esse actu [illegible] nunc [illegible] impot.=

3 Nec quae sit impot. possit producere effectus sibi proportionatos sed deus vtaqueus naturale debet ex ordinata virtute. 2° vtaqueus naturale potest producere potest deus quia effectus in finito habet proportionem cum pot. in finita = ÆCVMCA

Sed nihil omnino dicendum est cum omnis sit erroris nullius de facto dari in finito in actu =

4 Quidquid si loquamur de in finito 1° esse aperte constat nulla enim data de facto creatura vtaqueus potest deus aliquid per effectum producere: hoc enim quia quilibet creatura non est ideo per decretum vt non contineret esse et sua quaestiones essentiae 2° esse et huic ordinati verba sacrae scripturae quia licet deus omnia facere in numero pondere et mensura quamuis vniuersum infinito =

5 Et de in finito 1° magnitudine dico vt constat de facto nulla est creatura quae sub ambitu celi non contineatur et quae sit sine figura ac prohibetur Clausa 2° &c =

6 De in finito 2° multitudine probatur quia omnia quae de facto sunt in hoc vniuerso ordinata ad quae creaturas, sed in finito non est ordinabile, est enim multitudo sine ordine 3° &c.

7 De in finito tertio 1° intensione constat experientia non loquamur de qualitatibus quae accipiunt intensionem et remissionem; quae cum omnes habent limitatam intensionem, aliás repugnaret remissio. de reliquis 2° probatur nam dicunt omnes mensurari potest, et deus omnes sunt opera haec tractatur proxime et omnes mensurabile principio radicali, sed potest non est finita 3° &c.

8 Ad 1mo. ad 1m Rta potest reduci ad actus eo modo quo est pot.: Duplicitur autem potest aliquid esse in pot.: 1 modo ad actus totius cuius habet ens, quia non existit esse in pot. ad actus quo exit de vltra finit.; et hoc modo nullum datur in finito in pot. Cum nunquam possit plene reduci ad actus: alio modo potest esse aliquid in pot. quia successive potest reduci ad actus qui numquam plene habebatur, quia talis pot. est in ordine ad actus ad multos potest habitare, ac proinde quoties talis pot. sit in rationi, numquam habens

nugmtarez in talibus esse, et hoc modo datur in finitis in pot[a] de augmento
et ut nugmtum in talibus esse quia alias infinitum impot[a] non esset, quia illud
infinitum magis daretur, sic non haberet, ita infinitum in pot[a] sic nugmtum
habitalis non habet. Unde pot[a] hoc reducitur circa terremotus ad actu pot[a]
V[o] Cathegoremalis, ut patet manifesto. Continui quo rst infinitum in pot[a]
quatenus non potest simul dari omnes sed quibus dato adhuc potest dari alia
et alia, et sic pot[a] ista esse simpliciter et salvari nugmtarez in talibus esse

Exquo redeo ad 1[m] et 2[do] rem ad probationes nego
illationem nam hoc pot[a] nonatum frustra sed reducitur ad suum actum licet alia
nomen sumat. Sed Cathegoremalis, sed successive et circa terremotus

Ad 3[or] maiorem Cd gdo dicit Arist. aut finitum
et in finitum esse proprietates qualitatis per hoc finitum in tertio in finitum
impot[a]: est enim proprium qualitatis esse finitum Cathegoremalis, et circa
thegoremalis in finitum; et verum hoc secundum Arist. quomodo enim
potest esse proprietas qualitatis esse infinitum in actu et simpliciter, et simpliciter
esse finitum et Cathegoremalis

Tm arom nego cit. differentia inseparabilis
et humana inte lectui inniat de quolibet continui. et ut rationem
ex Lib. 6 gd partes qualitatis sunt indivisibiles: Nec enim vocatur Ali
quale et nomine communicabiles et ultra equales, quarum una in alia non includitur:
Alique vocatur partes proportionales et inequales et communicabiles: iste sunt
ille que semper minores et minores sumuntur ut in una una dividatur in
duas medietates et una medietas in alia duas et sic in in finitum; que
libet istarum medietatum dicit pars proportionalis et communicans respectu
medietatis: partes V[o] Aliquale sunt partes determinate visibiles Una
determinate citare debet medietatibus aut quatuor palmis, de hoc alibi dictum

Pro nugt dicimus ani in stimulus sit infinite partes
equales inequales aliquibus non sed ani sunt infinite partes pro
portionales et adinuicem concludentes nedo ani et mensis nugt[a] sed
in finitum simpliciter nunquam noscit habere infinitas partes proportio
nales sed bene nugt requirit habere infinitas partes equales. Et ratio est
quia partes equales eius nomen solum ut una sit extra alias adequate q.
distinguatur abilla ac per nugt nomen illud determinate et distincte:
at V[o] partes proportionales nomen excludunt ad invicem sed quilibet earum
proportionalis concludet plures ut in finitas, Exquo patet
ad partes Aliquale sibi equales licet de facto non sint separate tamen
quilibet potest ab alia separari: at V[o] proportionales quilibet eorum simul
separate existunt, ad quas partes equales extra latitudinem partis habet sub
tilez actualis tatis, ut simul actu infinite, scilicet infinitum actu,

nego

secuq̃ v° proportionales; Et hec est rō quare ista pars Licet in-
in finita non habeat quantitatē infinite extēsionis, Vel sic hāc figurā
vel q. adiuncta

Ad 3 q. 6 Et qd gētilis 10ta Dei naturalis sit in
finita montanus potest naturaliter producere effectū infinitū, ratione huius
modi potē operatiue Iuxta exigentiā effectus, qui naturaliter non potest in
finitatē, ēntia nec naturaliter potest deus illi tribuere, qui recedens pe
nitus et nesciens deq̃ ad probatum dictum eius qđ potē operatiue
Iuxta exigentiā rei finite nec ad aliud, qđ non operetur Iuxta talem exi
gentiā transeat ans (et dicit tractat quia vt Bibliotheca dubio seqūtur
de subiecto non repugnāti): Ad secundū vt potē Dei sit infinita simpliciter
magnificit qđ possit producere magnitudinē magnā, hoc est non tot effectus
quam plures. Ex tertio qđ magnitudo potē Dei aliqūde potest colligi
ex modo 1. operandi indigentē alicuius; Et ex hoc patet q Dei
absoluta possit dari Creatura in aliquo genere magnitudinis in actu

D.II.V3 per potentiam Dei absolutam
possit dari creatura in aliquo genere
infinita in actu

1 Pro mētis hoq̃ aduerte qđ potē Dei absolute id qđ implicationē implicat:
duplex tamen contingere potest hoc implicationis implicatio: 1° quia datur
due propositiones simul vere aut simul false, vt si dicat deus posse
facere partē maiorē toto, ex hoc sequitur esse partē et non esse partē:
2° modo quia oppositum principij et essentiē rei, vt si dicat posse deus
facere hominē irrationalē: nequit ens ēntia si videri potest apertē inuenitur
primā implicationis implicatio: inquirimus 0° an deus sine aliquo expre
dicto implicationis possit facere in finitū in actu =

Inquiunt 1ª seq̃ ait posse deum facere Creaturā
perfectā in sua essentia vt aliqua perfectior nequeat producere nec
illā auferre. C. 1m magnitudinis. C. 1m multitudinis aut intensionis
ita Aureol apud Trapezol, et Durand in 1 dist. 44 q. 2 Et
Henric quodlibeto 8 q 6. Et quibus istis autores est dat vt nec q. in
finitū in potē recedat, seq̃ 2° exitium qđ possit existere quod deuet impos
sibile dari infinitū in actu, hac enim sola ratione non posset deus aliā
Creaturā perfectiorē producere =

Probatur 1 quia quilibet est implicatiue in hoc qđ deus
habeat

2

habeat hoc in primis fiat perfectissimo effectu quia me fieri potest
tha vt per fectior illo produci non possit; hz sic ita Creatura
esset necessario in fine ſmeſa, o pribile est infinitu in adu ſm
per fectionz essentiale, et sequetur posset dari Creatura vltiagm alia
per fectior nequeat produci, mu. probatr quia non posset dari Creatura
finita vltiagm deg non posit alia per fectiorz producere =

2 probatr quia pta est infinitatis
plicitr et Cathegorematice o posset producere effectu infinite
per fectionis deg patet quia pta et effectus deuet proportionari et
quo per fectior est pta per fectionz effectu valet producere o pta
in finitu =

3: quia Creaturae quae cadut sub omni pta dei sut
infinitae, ſm numerum sut in finitae, ſm num. sed in trillas necessario
deuet dari aliqua in finita ſm essa, o erit adeo produbilis bilis
mi probatr quia inter illas deuet dari aliqua Creatura quae omnes pri
biles excedat in per fectione, sed Creatura quae excedit in per fectione
in finitas se ad minus excedentes, non potest non habere in finitu
per fectionz o &c.

4 firmatr seu iterum probatr mi. na inter has
Creaturas pribiles deuet dari aliqua quae per fectior adeo Creari
non posit, nam collectio Creaturarum pribilium aliqua terminatr, sed
ita deuet esse infinita alias vltima non esset quia deg est virgo in
finitus partium pali =

5 probatr quia si omnes Creaturae pribiles produ
cerentr actu inter illas esset aliqua determinate per fectior, o deueniretur
ad aliqm quae per fectior creari non posset ex omnibus pribilibus, o illa
sola produceretur esset in finite per fecta

6 firmatr quia si alia sequ
retur tota collectionz Creaturarum pribilium esse infinite perfectae
ſm essa quipe quae non habet in hoc ordine trz =

7 Deinde probatr hec reg^a: quia inferius naa
dato subl^a quae dat (v.g.) naa sublunaris ita imperfecta vt non
posit dari alia entitas substantialis imperfectior, o in inferius potent
esse aliqua Creatura ita perfecta vt non posit dari alia per fectior
pat. reg^a a paritate rationis et ami praeter omnia est Aristot. 12
Methaphysicae Cap^e 7. ratione probatr, nam si illa substantia esset sua
et tuae esset per fectior quia naa, vel esset. Contra positum est hoc ebus
vt constat esset per fectior. si tota esset naa, et si non esset ea
in per fectior, cum non posit actu substantiale in per fectiore, ſm ille
quies ami inferiori, ad quae naa sublunaris respicere =

Replica para un Porconio

1 Tercia hoc primo probatur de infinitate motus: nam infinitas quas Deus potest cognoscit non cognoscit actu infinita, 2° cognoscit aliqua infinitas finita tanta quanta ut augeri nequeat, ans patet quia si Deus cognoscit aliqua infinitas possibilia actu infinita, poterit illa producere et sic Deus probatur quia partes quas potest addere illi infinitati et ut possibiles a Deo cognoscuntur. C. vigt. Gisule. L. infinite: si primo 2° post adicionem illarum partium remanet infinitas finita talis extensa ut amplius augeri non possit: si secundo: 2° infinitas illa ut possibilis cognita habet extensionem actu infinitam et sic erit possibile in finitum in actu a Deo produci =

Respondeo concedendo ans et nego cs cum sequela, et ad probationem dico talem partem esse infinitam impossibilem

8 Tertio primo ut dicitur quia res per hoc cognoscitur ponit Deus illas partes non ut infinitas in potentia sed in actu cognoscitur ab Deo ad omnes sensus dicitur, 2° si Deus cognoscit partes illas infinitas possibiles, poterit illas producere et sic Deus habebit infinitum in actu

Secunda ait possibile esse infinitum potentia Deus infinitum in actu et Catholice communiter tam infinitudine quantitatis quam multitudine Gregorius in 2 dist. 48 q. 4 Cum ceteris Nominalibus, et ex modernis Jacobus quest. 20 dist. 26 cap. 2 et 3, Petrus Tartaretus libro 20, cap. 22. Martinus de Bisp. 23 lectione 2 et 3 =

Et probatur 1 nam si Deus assumeret ex necessitate naturae produceret simul quid quod est illi possibile, sed infinitos annos est infinitum in finitate 2° potest illos producere sic patet quia libertas non minuit Dei potentiam et major probatur quia assumeret ex necessitate naturae aliquem finitum actibilem, sed hoc est esse possibile 3° ea =

10 Tertio quia in quo libet continuo potest Deus facere infinitas additiones sine ullo sed nulla est impossibilis quia talis potest reduci ad actum 3° ea. Major est certa quia nulla est magnitudo in Deo amplius et amplius non potest augeri et minor probatur quia non repugnat ex parte Dei actum esse infinitum potentia pos. nec ex parte Continui, immo dicit Aug. de civitate Dei quod daretur linea infinita quae moveretur in predicamento quanti.

Confirmatur quia Deus potest cognoscere omnem magnitudinem potest producere sed haec non est determinata et finita quia quaecumque posita potest major et major 3° potest se simul producere in finitum =

11 Tertio: spatium imaginarium est infinitum impossibile alter in illo est Deus 2° potest illud replere aliqua infinita magnitudine patet 2da pars quia nulla est implicatio in hoc quod producat hoc vel hoc ipse est

hoc

hus elia: quia spalis imaginaria est non repugnat ha et ne plate corpore

L 2 4ª probatr quia in vtroq; sunt infinite partes se omunicates intrse omunicates et mtr se Brite, sed nulla est mplicatio gd Deg vnat omnes illas 3ª

Dices posse diuidere omnes diuisibe non vt collectibe = Sed contra na vnis et minucis eam pelet a Deo in seruari, sed nulla est mplicatio inhoc gd sit ne dat actione verbalibz omniu vnionu, 2º potest illas partes collectibe diuidere, mr probatr quia quid quid Deg seruat mediatam seu ab aq non est de esse rei. Sed aq non habet exigentiam nec actiuam potentiam ad seruare, sed Deg conseruat intrinsece vnionis partes continui, et vnio sita mouet ad essa illaru, Cui nulla sit ibi pars que non sit diuisibilis et seperabilis ab alia, nec alias non esset finita, 3º potest Deg illas seruare sine entrinsece vnionis =

L 3 §. Nec in Cnatra sit infinita intralia que a Deo coo non exit, sed potest Deg in gdibet instanti creare unu Angelu et sic per totu eu infinitos quos Angelos Crgate =

L 4 Vltimo probatr (quia S. Th. docet Thomiste in mam de scientia Dei) omnes coo tationes quas per totu eternitatis habiturus est Deus habitr de facto eternitati Dei, talitr vt scientia Dionisii illas coo non cat, sed etiam docet ipse Thomiste hanc scientiam esse practicam et effectibz rerum quas coo non exit, 3º sicut coo non exit omnes illas simul potentia simul illas seu ducere =

L 5 3ª Seq dat omnino repugnare dari infinitu in actu, mr entiu, qm mr multitudinem et multitudinem, sed quatuor data Crgatura posset Deus alia et alia perfectiones producere sed quatuor multitudine et multitudine data non possent aliqs auueri: vta D. Th. L p. q. 7 ar 3 Cui robus D bona Natura in L dist. 43 q. 3. Scotus in 2 dist. L q. 3 et Alij plures quorum ferut et sequitur opinio Medin L 8 q. 4 in qua vq obsequium =

CONCLUSIO

Implicat contradictionem dari Crgaturam infinitam essa, sed quatuor data alia et alia perfectiones producere potest. Et similiter data quacunq; quantitate potest alia et alia producere maior: adeo dari infinitu impossibile est mr essa et quantitate perfectiones, qm mr quantitati motis

Hec est vta L mis 3ª Est terminus omnium omnium etiam primis quoad L mam partem probatr quia nulla est Crgatura que non habeat postq iacibz causa Cuius sit capax alicuius perfectionis infinite, 2º non est infinita mr essa, quia est in posse ad alia et perfectiones, 3º non includit illas pernia essa et entitates, 4º non est infinita mr magnitudinis et ideo probatr quia implicat dari Crgaturam que sit pura actus et nullius

(Secundum

(hoc enim est predicatu soli Dei) 3° re pugnat Creatura que non habeat totos partibz

Sabato

Secundo probatr ratione Dth: nã Creatura est participatio et partibz immixtio Divine perfectionis, q nonest talis nobilitata per fecta quin possit aliquot alia perfectior dari vel quia est diminuta ad participatr, et omnibz modis in finitis, ac proinde infinitis modis imitabile, ita stat quocunq. dato aliquot alio per fectior superexit, 2° non potest ita perfecte ab una Creatura participari quin possit magis ac magis participari ab alia

Confirmatr et explicatr exemplo imaginis; nã si exemplar perfectissimu representabile est in finitz, tunc non potest dari imago adequata immo representatione illud exemplar, oportet dicere quamcunq imaginem et representatione superexit tanquam possibili aliquot alios modos representationis, alia et alia imago in infinitz, quia talis exemplar perfectior modo representet, quia modus exemplificandi adhuc restat maior et maior representabilis, : Cum non possit dari Creatura que Deum adequate representet vnquam est vt quatuor data possit alia et alio perfectior dari

Ad 2ª pari dictum probatr: quia potentia quantitatis habet quantitatem in finitam est quantitas quam habet additionem, et diminutionem, sed non est dabilis aliquota quantitas ita parva vt non sit dabilis alia minor, 2° nego quantitas ita magna vt amplius augeri non possit, patet nega quia infinitas Virtutis, seu in ea contentibz vt non possit habere truz

Conclusio —

Implicat dari infinitz in actu magnitudinz =

Hactenus ultra 2mas rationes in favorem 2ae partis expressa Dth loco citato, cuius auctoritas est quam precipue contendit poni quamplures quibus defenditur; et in primis probatr ratione deducta ex codem Angelico magistro. Quodlibeto 12 ar 2. Nam quantitas continua debet esse figurata, (cum figurari sit propria passio quantitatis) sed implicat esse figuratum et in finitum, ergo minor probatr quia figura est trm quantitatis et in finitis debet terminari =

Dices posse Deum separare passionem a propria sua, adhuc adeo posset producere quantitatem in figuratam et infinitam =

Sed contra: nam licet possit Deus propriam passionem ab essentia separare (id si casu precisi non facile aliquis concedat et difficiliter intelligitur) tamen non potest facere id quod non est propria passio eius sed in diuersum corpus materiale remouiaret illi figura, sicut quod moueret habere truz 3° est impossibile tale Corpus in finitum =

Deinde hoc ipsum alia

20 ratione Dth 1p. q. 7 ar 3 probatr: nam si daretur posset in finitum magnitudo

sequeretur

sequatur possibile esse distantia finita in infinita et inter duos ptos Claudij
et si talis distantia esset infinita et finita, dimicarent. Sequela
probatur sit ita ponamus illud principium Geometrie primum, dari duas lineas
ab eodem puncto ductas in figura piramidali quo plus attrahuntur,
eo plus distant inter se ut patet in hac figura. Unde si protraerentur in
infinitum ab illo puncto, in infinite distarent. Ita arguo. data annihilatione
infinita potest ab eodem illius puncto protrahi duas lineas in infinitum, quo
lineas illae distabunt in infinite minus, at talis distantia Claudius inter
illas lineas, cui neutra illarum excedat, quo dabitur distantia actu existens
citra infinita Claudius inter duos ptos, qd est esse finitum, et infinitum =

22 3 probatur dicto quia infinitum non potest reuel
tare aut de perdi expositione aut deperditione partis finite, sed linea
infinita ex deperditione partis finite fieret finita, quo infinita non
erat, minor probatur, finxamus talis lineae extremum abscissa medio
una vice, quo posito redit finita. qd ni probo, nam si dicatur inter
eius partes illius lineae, illa persequens desinet occupare ex una et
alia parte spatium illius vicis, quia implicat. qd mobile moveatur ad ad
quietandum locum, quem non occupabat antea, et qd non deserat spatium qd antea
occupabat. Et partis inquo quia ratione finite omnibus talis de fiet talis
nec aliquid conclusionis, verum illa pars qua finite erat infinita,
quo non erat infinite longa

3 Respondet Hurtado qd requiratur
talis punctus illarum linearum, nam requiruntur multa localia in finito, qd
exa probat qd in finito occupat omnem locum =

Sed vna quia hoc non
facile sustineri posset si fingeremus qd illud mobile esset corpus verum
omnem positionem extrema, in presenti autem formatur de linea in
finita. v.g. Verum oriens, sed finita verum occidens ratione illius
oppositionis: et licet huic lineae repugnaret multa localia verum orien-
tem tamen verum occidens, cui non occuparet talem locum et spatium, sed
linea illa non occupabat illud spatium illius plane ab ea precisum, quo potuit
ad illud moveri acquirendo partes sibi oi

22 Exquo etiam sequitur
alia implicatio quam adducit Dtus Locus citatus prima parte, nam licet corpus
in finitum in duabus non posset moveri multo fortius ut patet, non esset ratio
cur non posset moveri in multis circularibus, cui ad hoc multa non requirantur
ad quietandum nisi loci et spatij respectu totius sed solum respectu partis. qd
autem nec hoc omnino posset moveri corpus in finitum patet: nam in motu
circulari oportet qd una pars corporis non feratur ad locum inquo fuit

ante pars

3ª conclussio

23. = Implicat etiã in finitã multitudinẽ =

Ista Aulores pro 3ª conclussione Reales et certe inquamur de numero pro
lium quotalibuscũq; eodẽ modo probeti ac precedẽs: nã implicat dari mãm infinitã
nẽ actu infinitã, 2º etiã implicat dari infinitã multitudinẽ corporeã,
patet 1ª quia quod in finita illa corpora posset adeo pro duci separata
possent etiã produci coniuncta, et ita sequeretur in commoda illa quæ ad
uersa in finitã magnitudinẽ intulimus

24 Sequaeuq; autẽ multitudine
in finita probatur sic: Deus operatur libere per intellectũ et uolũtatẽ, sed
agens qd sic operatur deuenit inde aliquid determinatũ in sua operatione
2º nequit producere multitudinẽ in finitã in actu patet 1ª quia in fi
nitũ uirtute non est quod determinatũ sed omnino indeterminatũ minor
etiã esset quia aliqua per intellectũ et uolũtatẽ eo ipso qd tale est aliquid de
terminatũ sunt et intelligit

4ª CL.

25 Nec sequitur etiã dari de facto aliqua qualitas infinita intẽsiue =

Probatur quia si posset dari qualitas infinita intẽsiua, etiã posset dari in finitũ
lumen efficiẽs et in finitata uisio Dei, Deus esset falsus 2º cõs. mat. patet
et minor probatur, quia se quereti Deus posse cognoscere beatos per creaturã qd est
erroneũ hẽt regula patet quia per uisionẽ infinite intẽsiue beatus vi
deret in Deo quicquid in illo uisibile est, et ita tanta cognitio Dei es
set infinita. Vnde Dns. et alii plurimi theologi 2ª q. 12 art. 2 ex eo colli
gunt non posse Beatos precognoscere Deum quia non posset habere in finitũ lumen
gloriæ, 2º si illud haberet uno. intuitu cognoscerent Deum =

Dicat Cg. hoc quod et
Iam tactum fuit modo Deus posse comprehendi per lumen et uisionẽ
infinite intẽsiue, nã omnis talis uisio sit infinite intẽsiua non tamen nouit
omnes formalitates in Deo reperiri, sed aliquas tales uisiones datur for
malitates infinite

Secunda est in primis stat Autoritas D. Tho. qui
exe. probat (et dicimus) impossibile esse qd aliqua creatura comprehendat Deum
qui impossibile

quia in potibile est qd habeat lumen in infinito 2° sequit qd ei tale lumen possit illud ppre hendere

I. etiã quia in plicat tale lumen et visionem esse infinitam et qd non cognoscat omnes creaturas que sunt in deo: nã infinita visionem adhuc talem creaturam infinitam, posset ad cognoscendas illas quarum infinitarum acu pere, 2° non haberet visio illa infinita infinitam potentiam; quia infinitum in aliquo genere addit super finitum ellm genere, 2° visio infinita infinite intensa haberet omnes gradus intensionis visionis, et tamen probatur quia ille creaturas que talem non cognoscibiles a creatura 2° posset dari visio ad illas terminata, et consequitur illa 2ª visio posset intensione vel extensione ad cognoscendas tales creaturas =

2° pro merito quia adhuc latent alias infinitas malitias cognoscende, sinoamen qd mihi dat illud lumen et illa visio ad illas cognoscendas, 3° hoc deus comprehendit =

Sed contra hoc videtur primo: nã gratia xpi homine est in aliquo intensa 2° sic esset probatur: nã vt ait Joannes in sua canonica non enim ad mensuram dat deus spiritum filio: 2° quia se extendit ad sanctificandos in infinitos homines si esset, sed qd se extendit ad effectus in infinitos, deberet esse in infinito 3° hoc etiã quia aliás posset crescere gratia alicuius creaturae, ita vt perfectior immo et perfectissimus esset gratia xpi homini, sed hoc est contra id qd dicitur Job 28, non equabitur ei aurum - Vitrum vt exponit ibi Orbo parer Gregorius

Ad hoc respondeo nã gratia xpi in esse habiti et qualitatis est finita et habet finitos extensionis licet habeat in finitatem esse meritorii quatenus licet est gratia capitis. Ad 1ª probationem duo illud testimonium possem intelligi - L. de dono qd deus aeternus dedit filio - S. divinum nãm, - L. de dono qd fuit concessum humanae nãturae assumptae, - S. de unione ad verbum quae est donum in finitum vnam personam vnitae. - L. tangit de infinitate gm explicatum

Ad 2 probationem dicendum est gratia xpi sit gratia capitis, et humanitas sit conjuncta verbo, ad hoc vt posset in fluere in infinitos homines si esset, ambo ponuntur in finita 3° intensione =

Et ad 3m dico qd eo ipso qd gratia xpi sit gratia capitis est cuiusdam ordinis superioris ad quem non valet pertingere gratia alicuius puri hominis: nã licet haec possit habere in esse physico et naturali tantam intensionem quantam illa, nunquam tamen pertingit ad dignitatem et perfectionem gratiae xpi, - S. ad hoc vt sit gratia capitis. Ad denig. dicendum est finita in esse gratiae, quia se extendit ad omnia quae sunt gratiae =

27 Secundo arguitur: scientia beatae animae xpi est infinita

in finita ꝑ̃ in liquonq; ꝛc, ani probatr quia anima Xpi per hanc scientiam cognoscit in Verbo creaturas in finitas. Cognoscit enim omnes Cognitationes que sunt. & erunt in tota eternitate Dei nunc supposito. & quo sic probo talis scientia esse infinita, quia ad cognitionem, quia ad duo noscendum duo obiecta Dei. distincte requiritur Cognitio perfectior et lumen intelligibile quia ad cognoscendum Deum, et tota Celestis patria genito plura obiecta cognoscitur, talis requiritur Cognitio perfectior et lumen intelligibile, & ad cognoscendum distincte in finita obiecta requiritur Cognitio in finite perfecta, et lumen infinite intelligibile.

Ad 1um Magistro Curiel in mea Dei scientia Xpi negando ait et ad probationem ad mitto Xpi videre omnes illas Cognitationes ad id autem quod dicendum dictum ani et intellectum ante cognitionem plurium, in se ipsis, ad mitto et quia quo plura obiecta intelligit Cognoscentes, tanto Cognitio quae circa illa Verba talis Celestia sint paria, erit perfectior. Sit tamen intellectus de Cognitione plurium non in se ipsis sed in uno aliquo tamen in obiecto primario prius Cognito in quo Virtualiter continentur necessario: quia non sufficit numerus plurium obiectorum quae sunt secundaria, sed sufficit modus quo illud unum, quod est obiectum primarium, penetratur et Cognoscitur, est mensurata per perfectionem Cognitionis: quia ex maiori penetratione illius obiecti primarii probent maior exigitur Cognitionis ad obiecta secundaria, quae Virtualiter continentur in illo. Et eodem modo distinguendum est sequens, quia ad Cognoscendum distincte infinita obiecta in se ipsis requiritur Cognitio infinita, ad Cognoscendum Deum eadem infinita non in se ipsis sed in uno aliquo tamen in obiecto primario, non requiritur Cognitio in finite perfecta, nec lumen infinite intelligibile, sed in his sufficit Gradus finitus quia mensurata Gradui ꝑ̃ quae Cognoscitur et penetratur divina essentia.

28 Et si obijcias sequitur ea hoc videri divina essentia in finite, quia videtur adequate perfecte. Ut ex divisione videatur in finita =

Ad negando sequelam quia essentia divina non videtur in finite nisi Videatur quoad omnia quae Virtualiter vi net, quorum tamen valde exigua pars est tota Collectio in finitorum Cognitationum =

29 Restat ratione 2di mihi possibile respondere, et Ad 2dum 1e 2e respondeas et primum Caveat plura quae hic dici solent aduerte duplicem dari in finitatem potentiae: Altera est in ordine ad durationem et diminutionem, et altera est ad continuationem et augmentum: et huiusmodi potentiae obiectum in hoc quod Virtualiter est quoddam modo in finita quia nonnullo actu adquos ordinatur non habent tam intrinsecum quo finitatur habent tamen tam extrinsecum quo non possunt augmentare. Vocatur autem tam extrinsecum illa adequatio non posset pervenire, Venetum tamen adequatum

subtilis:

subito: intrinseca autē dicit illa aliqua potest aliqua res pervenire
negue tamē vltra illud trāsire. Vo. tñ extrinseca augmenti qualitatis
est ita finita qualitas aliqua nulla qualitas pervenire potest nisi vene
tamē ad gradum aliquem minorem, et sic habet tñ extrinseca diminutionis li
neā est quia indivisibile aliqd neqd pervenire veneturā aliquē
gradū maiorē. At Vo neq quoad augmentū, neq quoad diminutionē
habet tamē qualitas tñ intrinseca vltra quā non potest pervenire

Ad 2m aduerte qd qdo dicimꝰ qualitatē posse
30 augeri in infinitū aud augmentū, illud esse infinitū in potentia non
est ita qd possit de facto habere augmentū infinitū, sed nihil aliud
dicere qd potest augeri versꝰ infinitū, ita Vt infinitū sit tñ extra
trinseca talis augmenti, cui tñ potest qualitas maior ac maior accedere,
licet non possit tale tñ infinitū actuare. Simile etiā qdo dicimꝰ lineā posse minui
in infinitū, non intendimꝰ dicere qualitatē posse decremētū infinitū
de facto accipere, sed nihil aliud qualitatē posse minui versꝰ infi
nitū negatiue maioi ac maioi atāmē actuale infinitū Vo. sed nullo
neqdē pervenire. Vnde in Phoe Casa per parabolā infinitū sic Vo tñ
neq augmentū intrinseca augmentū. dicere nihil, et ita sic augmentū extra
trinseca quemcūq valet aliquid actuare, sed potest quoad actuare
oēm ad illud accedere

Vnde qdo dicimꝰ possibile est multitudo infinita
31 posita non est ita qd detur posita ad possibilitatē in infinitū, qd fortasse equi
pollet arguēti, possibile est quedā non repugnantia. Et quedā ex
trinseca denominatio dicenda de non posita Dei, et hāc denominationē
sic per intellectū imaginamur actuatā, sed tñ est ita qdā de possibilibus seu posi
bilibus et non repugnantia ad hoc Vt ponatur in actu multitudo infinita
posita, idest ad hoc Vt ponatur unitates, non tot quin plures possint poni.=

Ad 1m et 2m pro tali tñ ita negandū.
32 Implicat enim Deum habere talem intellectū, quia nulla Creatura aut Deitas,
sicut neq dicere diuidatur continuum vltima diuisione que potest
fieri amplius quia re vera neq actionabili neq cogitabili est etiam
a Deo, cui nulla sit Creatura ita perfecta Vt per fectionē Deo Crea
re non possit.=

Ad 2m tñ ita concedo ani alicuius negās, adqua
33 bationē duco omnia posita Dei non dici infinita quia possit producere
in infinitū in actu (hoc enim implicat) sed quia potest producere magis
minus sine chaos bonum malum, non solū quo ad multiplicationem rei
cuiuslibet sed quo ad speciē differentiam inquā differentiarum regulari que
cunq possunt habere influxum et effectum sine actiue aut bonum malum non tamē
re ex cedentes in perfectione creaturali. Et ita dicit infinita ex modo

producendi

producendi qd in finitis aruent per sectiones =

34 Ante qm ad 3 aro^m respondeatur oportet explicare an obiectiones sigillatim et omnipotentia in finitis in actu - L - impotentia. Et quidem si loquamur de obiectionibus correspondentibus omnipotentiae certum est iuxta dicta in conclusionibus tales esse in finitis in pot^a: illud enim est absolutum qd possibile denominatur ab obiecto potentiae dei: nam in finitis in actu non est quicquam denominatum possibile ab obiecto potentiae, sed potius ipsum est mere impossibile et repugnans. quando autem dicimus qd omnipotentia denominat possibile in finitis impotentia non intelligimus qd omnipotentia sit in pot^a ad hoc ut denominet tale infinitum possibile, nec actualiter denominat illud eo modo quo actualitas quae denominat Antichristum possibile, - S. in Christo Casu actualitate retenente exparte ipsius omnipotentiae.

Quare maxime advertendum est qd infinitum in actu non est qd explet possibilitatem infiniti impotentia: nulla enim datur possibilitas nec potentia ad infinitum in actu, sed in finitis impotentia est qd explet suam possibilitatem - L - potentia obiectionis, et est actus L - quasi actus illius. Sicut si daretur infinitum in actu, ipsum esset qd explevet, possibilitatem - L - potentiae obiectionis, infiniti in actu =

Et si inquiras qdo reducitur ad actum possibilitas infiniti impotentia. Dico qd cum haec possibilitas sit ad actum ad quem tale, quoniam cuius alicuius actus ex illis infinitis possunt in rerum natura, reducitur talis possibilitas ad actum eo sane modo quo possibilitas gm habet ma^am ad hoc ut actus formae in finitis in pot^a reducatur ad actum per positionem cuiuscunque formae =

35 Qd autem in finitis qd omnipotentia denominat possibile ponitur infinitum in actu sed infinitum impotentia inspice Clare indivisibilia continui: possibile enim est infinita diuisionem; sed quae in finita, an infinita in actu an V^o in finita in pot^a. Certe bene video qd non infinita in actu, cuius ista in actu in omnibus o^o infinita in pot^a id est nondum quicquam plures. Reducitur autem haec possibilitas ad actum per positionem cuiuscunque diuisionis ut dictum mihi fuit ma^am prima =

Et haec doctrina sunt relucidata fortissima ratione; ut qdo dicunt - L - formant sic aro^m homines in finiti in actu sunt possibiles, ut potest enim realis et nequit repugnat alteri, sed possibile est qd potest poni in actu o^o et hoc qd ponens ponitur non dat in christo Verum explet aliquam realem pot^am

Negabis enim maiorem: homines enim in finiti in actu sunt

actu sunt impossibiles et in productibiles, necnon entia realia
et in infinito aro in minuta fra: Quia tunc infinite in actu
sunt impossibiles vt puta entia realia etc neutra regno nec alteri
sed impossibile est dd potest poni in actu, 2° ex eo dd nonq̃ non
solum mundus in plicatus vere explet aliqua realia pot̃a. Quia
ponitur dd ista prebuerint, adhibe etiã et illis,

36 Non est maior de facultas respecta
scientie et cognitionis, quã respecta omnipot̃: sed datur in illa maior
equibocatio: Certum est enim dd ad ultima obta se extendit scientia
Dei quã eius pot̃a vt patet d quinto &c. Atamen si loquamur
ex parte rei vere cognitare Certum est dd Creature quas Deus cog
novit sunt in finite intra tres gremalice Licet exp̃te cognoscat
simul et Catibegoremalice omnes alle cognoscantur =

Ad quid̃ in omnitate per
fectionis apertã videtur retinere. Certum est enim Deum nulla Creatura
cognoscere in finite perfecte, cum in omnes possibiles nulla sit pfa
alias omnes excedat vt dicitur nona Lã. Siautem quantum
de omnitate modi quo ad diuisibilitatem et diminutionem, Certum
est etiã Deum posse cognoscere aliquam partem in finite minimam in
actu, dd quidem requirebatur vt diuisionem illam esset in finite in
actu, Loquor vt supra de actualitate ex parte rei vere diuisionis non
2° ex parte opis cognoscentis: Hoc etiã conuincit de ratione
dicendi de omnitate respectu omnium. Quarto dd hic notat
fieri plenum peccat ad modum cognoscibilis ad modum rei cognite
quare Deus non videt aud cognoscit aliquã macululum possibile in finite
simul in actu ex p̃te rei visse, licet simul illa videat ex p̃te cognos
cibilis, sed videt dd ex p̃te rei cognite qualibet data alia maior potest
fieri in infinitum

31 Concludit 2° dd id dd denominatur extrinsice ribe
arcigha, vbi abominatio Dei potest dici in finitus in actu, prout hinc actu
denotat actualitatem denominationis probenigne arcighe. Omnipotentia Dei
Sed idem est dicere, dd id dd inest est in finitus in pot̃a et in Catibegoremalice
actualiter denominatur arcighe. Ex posito tibi etiam denominat actu possibile
in finitus in pot̃a non tamen denominat possibile in finitus in actu =

38 Ad 3m 2° arm in 4 respondet Lo 2 solutionem, et
hoc etiã solutionem adhibet 4 arm Cuius formalionem negando minorem
ad probationem dicit dd etiã si inter Creaturas illas esset aliqua que omnes
alias excederet, adhuc tamen nonesset in finite per fecta et ratio predicti
quia spectat rem possibilem nunc excedere extrema perfectionem dd in esse
et determinate finitatis, sta vt in omnitas perfectionum vnius speciei sit vt

vnus

vnu, hic species illi immediata habeat perfectionē vt vnus, sed habebit perfectionē vt vnus et aliquid amplius ita tamē vt illud amplius non sit necesse aliquid qd sit aliquid certe et determinate perfectionis, sed incerte et indeterminate minoris. s. et minoris quacunq. perfectionis determinata cognoscibili, et hoc modo potest fieri adiectio in infinitis in infinitis creaturis possibilibus =

Exquo non sequitur (quinto) qd sit aliqua creatura possibilis infinite perfectionis, sicut nec ex additione rationali et per partes minores ac minores qua ponit adductio, consequitur fore infinite rationalitatis. Sicut etiā si infinite species rationales essent, produceret, adhuc tamē nulla illarum pertingeret ad perfectionē cuiuscunq rationalis vt visum =

Ad 4 rnm respondet eodē modo, qd admisso illo impossibili adhuc nulla esset infinite perfectionis. Propter quod etiā iste potest adduci confirmationis

40 Sed licet hec doctrina ex nā vera sit et exactius in ea adducta de speciebus possibilibus respectu rationalis hoc aliquatenus excipiendo, et in tali casu vera teneat, eo tamē modo vera non valet quare species vere possibilis in tota sua additione nunquam excedat excessum determinate finitatis perfectionis. Inquirendum enim cur non possit deus habere hoc in proprio, quod creatura per electa vt vnus. ro. et postea vltra dicat, quod alia quasi per electa (quibus non sit immediata) et sic in infinitū, certe in tali casu quicquid perveniret deus ad aliquam vltra quam non posset alia producere, o. species omnes possibiles in tota sua latitudine certo et determinato excessu perfectionis excederet. Sicut etiā linea possibilis in finita impotā finitā qd dicit impotā excedere in finitā lineā vnā vltra. Alicubi 6 querēdā est solutio ad hec argumenta

41 Quare pri et nego illi alia solutione addibenda et imprimis ad 3m aro. Et 4 concedo maiorē Iusta igitur explicatū et meo mō et ad probationē dico nullā esse creaturā que aliās omnes in perfectione excedat, sicut nulla est pars in toto que sit minor omnibus aliis, cui ipsa adhuc sit divisibilis in alias duas minores =

Ad confirmationē nego ani, ad probationē nego etiā ani, est enim vna essentia ipsius in finiti in potā qd totū simultaneū habitā implicat in tres qd aliquo tri modo sicut implicat qd duo nonnulli rationales =

42 Ad 4 exq vltimo nego maiorē qd tota collectio creaturarū

surarg de facto nonatr quia est vna ratio, in finiti in pot.a et in
cathegoriis mathice. Et vna ex precipijs implicatis mihi (meo videri) est
qd necessario deuerit dare Creatura in finite per potentiam in sua esse
si de facto darentr omnes species possibiles et produci, sicut si darentr
omnes valores possibiles de facto produci necessarios deuerit dari Nu-
citudo in finite extensa: Nonerit maior ratio in vno qm in alio =

Sed nunc (obsecro) tras fert 2 forma
lem huiq arg.i et ex illa et ex precedenti solutione arguo sic. Si
de facto darentr omnes species possibiles produci, darentr aliqua species
in finita per potentiam in sua esse, Sed vere sunt possibiles talis species
in finite, dabitr sub esse possibili aliqua species in finite per potentiam,
ac proinde hec sola posset a deo produci,

Ad secundum am et negando
arg.m 3: quia Creatura posset deus dare vna Creatura per finitissima
productere aliq et aliq per successionem in in finitum, processus iste
tps (in finitus) nonerit in in finitus in actu sed in in finitus in pot.a
idest nunqm in vltimum sed semper actu in aliquid qd est actualis
nitr, stabitr tamen qd extra illud restet mensura aliud et aliud spa
tium. Exquo clare constat quomodo ex hoc processu in in finitum
possit sequitr in tota illa collectione Creaturarum non posse dari ali
qm sume et in finitam per potentiam quecunq illa sit, nec alias in ea
sisteret processus qd est vna ratio, ipsius processus in in finitum, de
cuius conceptu est qd nulla Creatura quecunq illa sit sit determi
nata sibi in determinata sit vbi, quecunq sit vltima, et in qua vltimo
modo sit talis =

Quare sicut non valet hoc arg.m. Si dari in finitum deus darentr
de facto per omnes suas divisiones hyperegularetr, deuerit deus esse ad
partes in finite minimas in actu, ergo si talis divisio possetr dari dari divi
sionis in finitus in pot.a erit possibilis non in finite minimas, sic
qd ergo arg.m admissa concedit nihil valet, ergo in alio arguendo
sicut talis. Cuius medietas est maior illa. Vtrq igitur admi
tamus, qd de facto darentr produci omnes Creaturas possibiles requi
retr esse vbi aliqm in finite per successionem permanentis inde co
lligitr qd si sunt possibiles Creaturas in finite, sequetr non esse aliqua
que sit in finite per successionem existentis in illo esse possibili. Ad
hanc doctrinam replica alias similitudo mollis =

Tras est quia nullus
casus arguit tr ab in finito in actu ad in finitum in pot.a de cuius natura
est qd nunquam sit in eo aliquid sibi determinatum sibi in determinatum qd
habeat positive sibi annexum omne illud cuius ng. Ideo remanet nihilominus
quia est

qui actu in ordine ad actu permixtu potentialitate =

Potest hæc doctrina roborari aliarum rerum. quæ quidq nihil valet ex alio simili antecedenti. Ro. si reperiatur dari duæ contrarietates simul vere & non potest saluari potuit dari duæ contrarietates simul vere quæ vltimo loco obiecta Nulla est =

Ad confirmationem pro arº Rl. qd inde solu sequit in tota illa collectione essentiarum dñe esse, in potª et in actu ordinabile; sicut ehaq in tota Collectione diuisorum continui non datur aqua pars minima in finite in actu sed solu in potª =

Ad arom 2m 46 recedo ant. et nego cons. et dr. et ad parilat est: nq creature accedut in perfectione, quo magis ad diuinu esse accedut: Unde sicut dato quo cuq accessu adhuc maior restat, ita data qua cuq. creatura adhuc restat alia et alio perfectior. At creature eo in perfectione decrescut, quo magis a diuino esse recedut. quare sicut possibile est omnimodo recessu (quasi ipsi nihilitati propinquit, quo nec minimu accessu ad Deu habet) sic potest dari, omnimodu accessu saltim infra Latitudine entitatis subitatis =

Ad arom 3m 41 venerabi respondet et ad rationem 2m 8 vtat exemplo n. 36, quamuis Deus nonnisi imperfecte in actu creaturis partibus, non tamen quælibet partes sint infinite in actu earª sua, quia ad hoc requiritur non solu qd simul coexistant, sed qd coexistentes possint produci simul quæ quidq non sic coexistit, sed talis coexistentia in ordine ad productionem realem vt quacuq earª data sit alia maior in infinitu produci, sicut dicit potest descriptis minoribus et minoribus penes diuisionem 4a

Ad 4m arom 2m 2dæ 2m 9 Rl cuiusdam sibi 2o qd si Deus ageret ex necessitate nature non esset Deus, negamus in finitu, quia hoc arguit imperfectionem ne pe defectu libertatis et sapientiæ in operando cui quo quæritur non potest virtus infinita =

Deinde Rl. qd dato hoc impossibili qd esset aseitas in finitu et operaretur ex necessitate nature, vtrumq negaretur. S. productionem effectu infinitu durationem et numerum, vt ostendit arom et non productionem implicat =

Ad 2m 2m 20 distinguo maiorem in continuo potest fieri edition sine termino, infinitam in potª et in actu, transeo maiorem in finitam in actu et actualiter sine medio maiorem, et medio citra minorem, quarum proportionem in finitu in potª qd totaliter esset simul ad actu reducta, ad probationem minoris Rl. implicat nisi deducatur ad esse extra qua deducta

Circa actionem

7 de gd

Ad gd magis essa gmitatis sicud redo manet non apparet linea illa in finita in predicam gto qui gmitat quo modo possibilis est et si sit ne non sit radix certi et determinati tri pelit tamq hyc L. illa Verse, necq potest ei repugnare Vir ginitas Claudie necq ellaq potest illi repugnare proxima: at nec illi gdoi ulorisq repugnat, idcoq non erit cignq essentiq cum gmitate predicamentali quo modo est, dicitur autq ei necq ellaq in predicamento gmitalis sore colocandaq, quia dato hoc in possibili non esset lege de essa gmitatis petere certitudinem sed tantum habere partem extra partes=

Ad 1 formalem Vr gd Deus posse producere cognoscit mathematicum in finitum impsm et non cattle ornatticq, hoc erit nonnisi de facto quia maiorq, non tamq cognoscit gmtq determinate potest producere, quia quacunq sic nata potest et aliaq maiorq, sicud non cognoscit gmtas durationes determinate potest facere in duratione de facto, quia quibuscunq sic natis adhuc restant plures, cognoscit tamq in finitum in posse

Ad 3 Et 4 Vr gd Deus spatium imaginarium non erit aliqua entitas positiva, parum est Corpus an sit dicendum in finitum simpliciter et sit actu, an Vm quod et in posse Dato tamq detur modo sit in finitum in actu non exinde in sequitur gd possit simul replicari sore, quia posito quocunq adhuc restat locus imaginarius alijs corporibus aliasq immensitas Dei ponit a beatitudine Creatura adaquari; et ita aliq non repugnatia gm dicit spatium imaginarium, et ad hoc Vt recipiendo triplicatur=

51 Ad 4 Et 42 Venerabi respondetur, utrat enim continuum non potest dividi omni sua divisione ei mul et de facto cui sit dividibile in q per dividibilia. Adverso aliq Vr negando minorq, et ad probationq dico gd licet Vnio nonsit de essa quarum cunq partium, ita Vtq tibi pars dividibile et sic talium accepta potest Deus alteri determinate communicari et tamq de esse partis alterius quia eq necessario pertinet gd omnis una ab alia separetur sed creatura semper tamq habebit alias partes alienas et Veritas. Unde dicendum dividi rem in omnes suas partes segregatas eq dividi totaliter, et partes illas esse in dividibiles, et quia in omni earum parte posset esse actualiter, et esse simul dividibiles quia partes alienorum sunt dividibiles gm ipsum alienum=

Ad 5 Et 43 Vr gd licet

52 inquolibet mathematico puncto hoc dividibile sit posse producere Deus Etnoq eliq Deq, non tamq in omnibus Collectibile. Ratio est quia

signato Vr

sionalo ⊥ mitali in quo deg creat primus Adueltg, in quo o
ani immediate post illg diuelit Creare alium. ⊥ expectat ad aliud
instans in quo debeat Creari illg; si ⊥ io non creat illg in instanti
sed in tempore, qui immediate post instans, sequitur tpg, di
uenit a fin mari g d in finita mitalia transeunt in quibg
nullg est productg Aduersg, quia Cg ibi posita sit. nar et hg
stet in finitis partibg et mitalibg, ex quo g d transeat aliqua
pars quantitatis minima, transeunt in finita mitalia, sem per
o Carg est impossibilis =

§ 3 Ad aro m in ⊥ & g d admitto
totam illam doctrinam quam ibi supponit. ⊥ tales Coo. talionem esse
impossibilem in mundo eternitatis, et g d Coonestari per talem practicam
dictionis. Quod quod autem Deus coonestari possit per hanc dictionem potest
eha efficere, eo tamen modo quo illud factibile esse coonestari,
non tamen necesse est vt modus quem habet in esse actuali in
re pona; Unde licet Deus Coonestari non faciat Coo. talionem fu
turam, non tamen Coonestari illas vt simul factibiles, licet simul
exptas sua Coonestari illas. Quare secunda maioris et minoris
negatur reg a

§ 4 Sed dices tales Coo italiones sunt impossibiles et existentes
in eternitate, et aliás non sunt finite Vt supponitur o saltem respectu
Eternitatis sunt infinite in actu, o omnes poterunt simul dari
in tempore saltem per diuinam potentiam, patet reg a a similitate rationis

⊥ Concessa ⊥ reg a sunta ea quæ dicuntur
n 37 negando secundam et paritatem rationis, quia eaque coexistunt
nostro tempore sunt simpliciter simul et in actu, et ita implicant mu
tuam mutuam inclusionem nostro tempore coexistere, Celum eaque
coexistunt in nunc eternitatis non oportet esse simpliciter simul
sed Cg adhuc vt simultate in nunc eternitatis, quia res quæ
bis essentialiter successibile et eha aliquid et diuisum adhuc quæ
simpliciter loquendo negarent esse simul, habitudinem potuit co
existere simul in Eternitate: nam cum sit mensura superior et in
diuisibilis et totaliter simul amittit rationem suam infinitatem per
terita g m presentia et futura, et ideo potest aliqua mensura
non plicata in finita in finitate in potentia et simul esse presentia in
eternitate: sicut supra n 37 dicebamus de presentialitate obiectiua
g m habet esse in intellectu diuino: nam quo ad hoc eodem modo Deus
philosophus loquitur. Nam sicut futura non amittunt rationem fu
turæ, si simpliciter ex eo g d sint presentia in eternitate, ita nec g.

in finitis

in finitq in pot. amittit vacuq in finiti in pot. simpliciter
exeogdcit presentiq in eternitate. Tractatq de positione Continui

TRACTATq DE POSITIONE DIVVI

Ambi tractatq ille pertineat ad 6m Libq Phicorq Obicq Arist
De positione Divi tamq quia precedenti disp. intelligha. maxime patet
Ma Divina pezdet ex eo quhoni compositione Divi ut simul in bet ad
maiorq huiq penetrationq, ideo q mbi non verbemq melodiq ab Arist
precipitatq Liber impressi de abdihissima et vere inapplicabili,
mino et in intelligibili positione Divi avere D. L Vte in Divino
Lyr actu et fraliter indiuisibilia realiter a partibq distincta =

Nr. DIVq incontinuo de tur actuet fraliter indiuisibilia realiter a partibq distincta

Primo aduerte qd indiuisibilia quq contingit esse in con
tinuo, sunt in triplici Vria. Aliqua enim solq sunt indiuisibilia sm
profunditatq Vt superficies; Alia sm profunditatq et latitudinq
Vt linea: et alia sm omnq dimensionq Vt punctq. Ex quibq omnibq
quq dq sunt continuabq quq sunt in medio quhtahi Vnitatq Vnaq par
tiq alteri alie aduentq terminabq quq sunt in extremitatibq quan
titatis sibe Vereq initiq sibe Vereq finiq. in continuo autq successiuo
.s. in motu et tpe, alio nomine Vocatur indiuisibile, seq indiuisi
bile tpis Vocatur instans; indiuisibile Vo motq Vocatur mutatio esse
Sequit ex dictis Vq dqr in continuo tq permanenti quq nec existentibus
in modo indibisibilia, quq sunt entia realia positiua =

Inpmo Vo supponitq dari aliq
a parte rei partes aliquot distinctas vna aliquas alias seqtes. qd
apiori patet ex definitione quhtahi. A posteriori autq patet. ex Corol
pono dqna partiq quhtahi ad partes totaliq. Libq: nq quhtas non
occupat ex naa sua bq indiuisibilia Nulla enim
rationabiliq, sed dibisibilia bq obiectalia et sensatalia ne suarq partiq
Vo ex naa sua continuatiua et fraliter partes distinctas patet =

Nec obstat qd Arist et Doctq aliquando
dicerq in continuo solq dari partes distinctas in potq: quia cu bq
in ordine

in ordine ad numeros sepe contingit horribiles distinctiones et diuisiones.
Vnde non dubium est in continuo esse aliquas partes indistinctas in tali
quidditate de partibus acsu diuisibilis — quas non esse in continuo declarat et
demonstrat dubium nequaquam esse in continuo numeros. Multi
studiosi ad pluralitatem partium deuenerunt in tali doctrina pluralitatis et tanquam
vigorose accepti, et vt ruffus dicit magis explicabiliter.

Longum est et segnis ait mordax Italia in dubium
sibilia in continuo. dicentes tamen eius Autores: non quidem Vniuersalitas
omnia illa nequaquam aperientes in continuo nobis esse partes
per se ipsas Vnitas et terminatas lineas, latas, et profundas,
nullius esse studiosi pigra non Latas nec Latitudine non
profundas, adeo nullam esse indiuisibilia in re sed tantum per
intellectum: nam idem Corpus vt consideratur quibus vt habet Longitudi
nem cum negatione Latitudinis altero quidditatis, dicatur linea, vt
Vnitas Lineatur cum Longitudine et Latitudine sine Profun
ditate dicitur superficies et vt considerata per modum entitatis pari
bus carentis omni extremo nisi aptatur nobis: ita dicendo in
dicti 24 et alii antiqui: Reuera Q. phisicum.

Alij Vnitas indiuisibilia continuabilia minime Vnitas indiuisibilia terminabilia: ita
aliqui ex recentioribus.

Alij Vnitas Quidam dicunt dari indiuisibilia
terminabilia non Vnitas continuabilia: ita Fonseca Q. metaph. capite
q. 6 et aliqui Modernii. Ex probatione autem huius et precedentis
modi dicendi patebit probatio.

6 Probatur primo modo dicendi Quia
non tali indiuisibilia non sunt necessaria ad aliquid partes,
super fluunt ponuntur tali indiuisibilia ergo probatur quia si non
esse partes talia indiuisibilia continuabilia aliquid actu; illa con
tinua erit: non inquiro an illud quod remanet sit indiuisibile
indiuisibilia; non enim alias non esset ablata omnia indiuisibilia,
primo secundo remanet linea, quod omnino continua: Vnitas probatur
ratio, non sit partes mediis indiuisibilibus Vnitas tanquam terminus communis,
medius intrinsecus immediate poterunt Vniri in medio illi, patet vltima quia
sic erit in medio alicuius Continuo

7 Secundo probatur quia Vnitas indiuisibile
Vniat partes quibus necessario debet illas tanquam esse, sed hoc est impossi
bile, primo nondum talia indiuisibilia, maior patet quia impossibile est
quod unus vnus Vniat aliquas partes quum illi nihil minime distet

quidditas

Sabato

Sed aliq huiusmodi indiuisibilia dicimus aggregatiue constare ex certa separatione magnitudinis sed indiuisibile negant manere separata, aut partibus nullatenus est determinata sari quia non potest manere sine continuatione et unione ad aliq partes. Quia ratio cuius continuetur diuisibilis terminabo =

17 Pro completa o intelligentia sciendum aduerte sed indiuisibilia terminata corporis non pure terminalibus, et est illud sed tale terminatum partis magnitudinis non requirit aliq quia uniatur per tale indiuisibile: aliud non pure terminalibus, sed terminalibus aliq unitibus, sed non solum terminat partes sed aliq ea unit. Exquibus ratio sunt terminalibus solus contenit. De facto superficiei ultime, quia quasi in volbit corpus non unit lineis et punctis =

Et ratio desumitur ex dictis minus sed nescit inter superficies ex una pte, et lineas et puncta ex alia: nam superficies talis ex duabus facie ubi ita dicas potest continuare partes corporis, cum solus terminus sit indiuisibilis, et ita solus exilla duabus facie potest nulla concurrere partes corporis: et cum corpora finita sint determinata, necesse est unum alterum super facies illius ex una pte exterioris magnitudinis corporis, et ex alia pte nulla sit magnitudinis quia consistit. at puncta et puncta non tantum ex alia ad facies sed ex inuentis potest terminare lineas et superficies pro ad illas concurrentes. Ad unq enim linea vel circulus sibi non continuare in finita superficies, et similiter ad puncta omnes ex pte inferiores et superiores ex omnes. Latera singulo puncta excedit lineas. Cuius ratio est quod ita magnitudinis est in diuisibilibus corporis facies quod nihil potest ad illas continuare partes illius dimensionis quia tales continuari potest.

18 Ad 2nd arg nam in 6to ani, et ad 2m probationes dico impossibile esse casu quia ablati omnibus indiuisibilibus manent continua diuisa in omnes suas pte: sed impossibile mutationis magnitudinis dicit precedit, et ut habet ex dictis de sequi. Unde ipse imaginationes aut fictis, erit fundamentum quimericus, quia cum linea sit extensibilis in una, imaginari lineam sine contiguo continuate est una ficta illis et repugnat quimericus =

19 Ad 2m probationes ante eadem facile respondet quia aut talia indiuisibilia continuabilia solus esse modos et singulis unionis extremorum: unio enim non potest sed extrema sint immediata =

20 Ad 1m ambi ad mutuum esse veras sed non esse singulis modos unionis, sed id inquo tangunt in termino communi contiguo sunt extrema adueniunt solum sed talia extrema sint immediata immediatione requisita ad unibilia pene per continuationis: quia non requirit sed sit unum quo tangunt partes sicud unis substantialis intra materiam et forma qua non est potest penetrari; maxime de partes unius cum sint diuisibiles, adeo adeo duxit dari aliquid 3m medium indiuisibile inquo fiat unio et nisi =

Inquisitio acuta exhibuimodis dicendi quae probabiliorem ultimo

sed secundo

red secundo dare, sicut necessaria talium diuisibilia, negri unoparti diuisibilis aqualem alteri diuisibili penetrare, quia et non per extremitatē cum penetrabile, penetrantis Cōtinua, inquida relicta vniretur Cōtinua et non tangit per extremitatē red tantū gd in omnē diuisibilis vnirētur, et sic totum vnitum esset vnitum alio, quia nō minus vniretur alteri parti posset diuidi, et sic non solus medietas illius esset vnita red etiā altera medietas, adeo adeo poneret tota extra aliā, ped intra gd est penetrari Cōtinuo. Valet aūtē quare pars vnita est extra aliā pars in loco, et inuisibile vnius est intra alia, est quia vnius in illo indiuisibili tangentis in loco vnum.

Adgm doctrinā capitis dicitur modi tibile non esse ipsa totalē vnionē, gd constat in indiuisibile pure terminale gd est verē indiuisibile et non vnit red terminat partes ipsius indiuisibile continuari potest redire partis vnibilis gm totalis vnitis, eo gd redit partis non sic tota communicabilis alteri, et penes diuisibilis totalis, red penes extremitatē, gd est esse vnibilis alteri sine penetratione, potest indiuisibile redire partis nō communicabilis in penetrabile, gm est ipsa totalis vnio.

Solus potest obstare huic doctrinæ gd indiuisibile non est res et non modi ipsi vnionis, necessario requiritur alia vnio ad hoc vt vnitas Cōtinuo partis constituat, vt constat ex his quæ dicta sunt q. 2 ad 2ū de vnione substantiali.

Negari absolute concedit sequelā non tamē explicat ingnā pt̄ deneget in hoc esse et Cōtinuo non sit maior ratio in vna quā in alia deberet esse in vna q. gd non facile concedemus. Alii autē dicunt deberi in hoc esse impenetrabilitatis p.t̄, sed quia vita est tantū nec sic.

Ego ratione dicendi existimo gd tale indiuisibile quantitatis non subtractis inhæsibe in aliqua pt̄ quantitatis, sed adeunt totā: inhærent autē in alio indiuisibili substantiæ.

Quarto et ultimo declarandū est quæ sit ordo partium quantitatis. Ordo enim est in his de quibus est ratio prius et posterius, sicut patet in numero, oratione, motu et tempore. Ordo autem partium quantitatis non est secundum situm, quia sic ordo esset in puncto, qui est indivisibilis situs, et in instanti, quod est indivisibile temporis, quod patet esse falsum. Ordo igitur partium quantitatis est secundum positionem, quæ est ordo partium in toto. Et quia totum quantitatis est duplex, scilicet totum continuum et totum discretum, ideo ordo partium est duplex, scilicet ordo partium continuarum et ordo partium discretarum. Ordo partium continuarum est ordo partium in toto continuo, sicut patet de partibus lineæ, superficiei et corporis. Ordo autem partium discretarum est ordo partium in toto discreto, sicut patet de partibus numeri et orationis. Et quia ordo partium continuarum est duplex, scilicet ordo partium permanentium et ordo partium successivarum, ideo ordo partium continuarum est duplex, scilicet ordo partium permanentium et ordo partium successivarum. Ordo partium permanentium est ordo partium in toto permanente, sicut patet de partibus lineæ, superficiei et corporis. Ordo autem partium successivarum est ordo partium in toto successivo, sicut patet de partibus motus et temporis. Et quia ordo partium permanentium est duplex, scilicet ordo partium simultanearum et ordo partium successivarum, ideo ordo partium permanentium est duplex, scilicet ordo partium simultanearum et ordo partium successivarum. Ordo partium simultanearum est ordo partium in toto simultaneo, sicut patet de partibus lineæ, superficiei et corporis. Ordo autem partium successivarum est ordo partium in toto successivo, sicut patet de partibus motus et temporis. Et quia ordo partium successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum, ideo ordo partium successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum. Ordo partium successivarum simultanearum est ordo partium in toto successivo simultaneo, sicut patet de partibus motus et temporis. Ordo autem partium successivarum successivarum est ordo partium in toto successivo successivo, sicut patet de partibus motus et temporis.

Et quia ordo partium successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum, ideo ordo partium successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum. Ordo partium successivarum successivarum simultanearum est ordo partium in toto successivo successivo simultaneo, sicut patet de partibus motus et temporis. Ordo autem partium successivarum successivarum successivarum est ordo partium in toto successivo successivo successivo, sicut patet de partibus motus et temporis.

Et quia ordo partium successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum, ideo ordo partium successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum. Ordo partium successivarum successivarum successivarum simultanearum est ordo partium in toto successivo successivo successivo simultaneo, sicut patet de partibus motus et temporis. Ordo autem partium successivarum successivarum successivarum successivarum est ordo partium in toto successivo successivo successivo successivo, sicut patet de partibus motus et temporis.

Et quia ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum, ideo ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum. Ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum est ordo partium in toto successivo successivo successivo successivo simultaneo, sicut patet de partibus motus et temporis. Ordo autem partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est ordo partium in toto successivo successivo successivo successivo successivo, sicut patet de partibus motus et temporis.

Et quia ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum, ideo ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum. Ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum est ordo partium in toto successivo successivo successivo successivo successivo simultaneo, sicut patet de partibus motus et temporis. Ordo autem partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est ordo partium in toto successivo successivo successivo successivo successivo successivo, sicut patet de partibus motus et temporis.

Et quia ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum, ideo ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum. Ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum est ordo partium in toto successivo successivo successivo successivo successivo successivo simultaneo, sicut patet de partibus motus et temporis. Ordo autem partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est ordo partium in toto successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo, sicut patet de partibus motus et temporis.

Et quia ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum, ideo ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum. Ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum est ordo partium in toto successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo simultaneo, sicut patet de partibus motus et temporis. Ordo autem partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est ordo partium in toto successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo, sicut patet de partibus motus et temporis.

Et quia ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum, ideo ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum. Ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum est ordo partium in toto successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo simultaneo, sicut patet de partibus motus et temporis. Ordo autem partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est ordo partium in toto successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo, sicut patet de partibus motus et temporis.

Et quia ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum, ideo ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum. Ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum est ordo partium in toto successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo simultaneo, sicut patet de partibus motus et temporis. Ordo autem partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est ordo partium in toto successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo, sicut patet de partibus motus et temporis.

Et quia ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum, ideo ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum. Ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum est ordo partium in toto successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo simultaneo, sicut patet de partibus motus et temporis. Ordo autem partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est ordo partium in toto successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo, sicut patet de partibus motus et temporis.

Et quia ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum, ideo ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum. Ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum est ordo partium in toto successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo simultaneo, sicut patet de partibus motus et temporis. Ordo autem partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est ordo partium in toto successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo, sicut patet de partibus motus et temporis.

Et quia ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum, ideo ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum. Ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum est ordo partium in toto successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo simultaneo, sicut patet de partibus motus et temporis. Ordo autem partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est ordo partium in toto successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo, sicut patet de partibus motus et temporis.

Et quia ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum, ideo ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum. Ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum est ordo partium in toto successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo simultaneo, sicut patet de partibus motus et temporis. Ordo autem partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est ordo partium in toto successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo, sicut patet de partibus motus et temporis.

Et quia ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum, ideo ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum. Ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum est ordo partium in toto successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo simultaneo, sicut patet de partibus motus et temporis. Ordo autem partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est ordo partium in toto successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo, sicut patet de partibus motus et temporis.

Et quia ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum, ideo ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum. Ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum est ordo partium in toto successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo simultaneo, sicut patet de partibus motus et temporis. Ordo autem partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est ordo partium in toto successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo, sicut patet de partibus motus et temporis.

Et quia ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum, ideo ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum. Ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum est ordo partium in toto successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo simultaneo, sicut patet de partibus motus et temporis. Ordo autem partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est ordo partium in toto successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo, sicut patet de partibus motus et temporis.

Et quia ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum, ideo ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est duplex, scilicet ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum et ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum. Ordo partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum simultanearum est ordo partium in toto successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo successivo simultaneo, sicut patet de partibus motus et temporis. Ordo autem partium successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum successivarum est ordo partium in toto successivo

extensionis modalis seu virtualis et idem est de Cylindro ad modum diuisibile ad puncta vt diuisibile taliter hoc modo indiuisibile non requirit quod habeat extensionem partes habentes extensio virtualis quia profecto nec punctus extensus quod extenditur ad terminos et vnius de partis diuisibilis =

Ad 1um fundamentum concedo maiorem et totum quod in eius probatione adducitur: quia ratio quod nulla alia forma potest conferre suum esse quod habet vltimo actui sic nec indiuisibile potest vltimo actuare indiuisibile vnius. Sed diuisibilis; ad quod est necessaria extensio partis, sed superficies virtualis vnius quia potest habere contactus et coaptationes ad illas partes, vt patet in exemplo anime et Angeli. Ad id autem quod dicitur de continuo successiuo retrahit ex dictis Lib. 4 =

Ad 2dum quo dicitur: substantia solubatur partes quantitatis facile respondetur secundo sequens. Nos vt dictum est ad ea quae dicuntur in forma illas concedimus, sed negamus, ad cuius primam probationem retorsi varijs solutionibus Respondemus in illo casu in terminis desitionis duarum superficierum subtilium habentium communem basem et producuntur vnius superficiei vnius tibi illarum partium, quae vltimo terminabant vltimam superficiem amissae =

Solus restat difficultas facta primo, quia videtur ibi intercedere vnus creatione et annihilatione illarum in diuisibilis. Sed Ad id dicitur negando consequentiam, sed quoddam genus desitionis, quae reducitur ad corruptionem, quia est desitio alicuius formae respectu alicuius quasi subiecti, quae superficies vltima ethis substantialis habet se quodammodo per modum formae respectu partium substantialium quae vltimo terminat: (et idem est de puncto respectu lineae et de linea respectu latitudinis superficiei). Et similiter de productione illarum rerum superficiei materiae ethis dicere possumus quod non est vera creatio quia hic est superficies mea et non fuit ex praesupposito subiecto in terminis, sic tamen ex praesupposito adhaesionis, i. ex partibus mea quae adhaerent et in quibus adhaesibe producitur =

Nunc ad dicta Scoti respondeo ad ea quae dicuntur Lib. 2. dist. 2. de causa efficiente Dico vltimo, quod talis productio rerum superficiei est ipso facto non habita partium quae erunt. Negando consequentiam dicimus quod Deus produceret substantias absque omni proprietate et passione et postea illas retineret sine illis, resultarent passiones ea illo ea videlicet conservabiles: sic ergo in nro Casu resultat illud indiuisibile cui vltimo actioni conservabilis [illegible] partis =

Ad 2um probandum

Sed 2m probationem & ro. Varij respondent plurimi quorum rationes non vocat examinare. Sed 2do gd qualitates contrarie eiusdem gradus non possunt in eodem subto simul inesse ratione suorum indivisibilium, sed solus pugnat rotunda suarum partium; quia nat enim calor vt sex vno. cum frigiditate vt sex: Cetera vero indivisibile frigiditatis vt sex non quia nat cum indivisibili caloris vt sex et ne unquam inconvenies talia indivisibilia in eodem subto reperiri. Et potest reddi ratio huius solutionis, ex eo gd non magis quia nat duas qualitates contrarias in eodem subto, quam duas qualitates in diuersis loco: Nihil coming indivisibile vnius corporis non quia nat esse loco cum indivisibili alterius corporis, quia esse in eodem loco est indivisibile qualitati respecta eiusdem subti. =

Ad vltimum 3m 2do gd inualibet dimensio duplex finitas: alia aequalis, ratione cuius ipsa subta est aequalis alia naa existe ipsa finita est vna perfectionis aequalis: et altera semper duplex et triplex, et sic illa quae debet subte ratione adiacentis triangulo excludit in tempo prius coexistere illo ipsum et reddit incommunicabilis alteri, qualis limitata naa humana persubsistentia, sita in quantitate dimensiua vnitas duplex finitas secundum totum: et quod illa necessario quando limitatur in subta adeo est necessario vt necessario ad illum aequalem, ita in quantitate talis connexionis debet habere ex naa rei =

Quare ad aro in 2do gdicitur ipsa sibi per intellectus precindatur indivisibile terminativum quantitatis, manereti limitata et terminata solus similatoni aequali, non tamen finita et tuo ipsi debito ex naa rei (quod dicitur de naa linee subtatali precisa a subtitia) Vnde in quantitate maxime hoc terminativum requiritur: tum ad ipsius quantitatis: tum ad hoc vt duo corpora possint setangere et tangi, gd fieri non posset sine indivisibili terminativo quantitatis. Q. 2 vltimum continuus ex solis indivisibilibus componitur: —

DIIVS DTINVVM EX SOLIS INDIBISIBILIBVS

-uu-uu-uu- dstituatur -uu-uu-uu-

Dubio precedali de vno vere dari indivisibilia in rebus: negatiuum arguitur talia indivisibilia dare aliquid aliud, gd permanens partibus non est illud, an vltimo ex illis indivisibilibus tale aliquid ponatur =

Negatiue 1a 2ae ait aliquid solum ex indivisibilibus componi numero finiti: sicut vt linea nihil aliud sit quam multitudo punctorum, et superficies multitudo linearum, et corpus multitudo superficierum

vide Bruerio

ita vniuersa sibi coniuncta familia regulis suis diuinis Cenonq: et eius
alijs ex modernis societatis =

Probatr 1° ratione desumpta ex nostro axiomate
3° predecessis n° 13 ad hanc fra redacta: nisi globus perfecte sphoricus
supra aquas perfecte planas motu continuo moueatr, sed esse potest ita vt
certis) hic globus ille solus impulso tangenti plano (vt stabilis dicemus)
3° solus illud planum tetigit ex solis indiuisibilibus punctis, ergo videtur esse
quia omne mobile non primo tangit omne illud spatium per quod primo
mouetr, non enim tangit ab extremo in extremum absq: eo q̃ per tangat
per medium, 3° si globus ille solus tangit impulso, nonq: et q̃ immediate
post unus aequalis aliud et aequalis q̃ spatium illud extensum per q̃ mouetr
solus ? ponit ex indiuisibilibus =

2° ratio matr: quia motus ille quo globus aquis
moueri apposito lineo alio plani habet suum principium mutatus esse
2° in mediate post illud punctum et minima plani alia puncta, quam patet
Ergo et aequalis probatr quia per illud 1 mutatus esse ab aequali globus
alium extensum linea alia linea - tangit indiuisibile punctum, illig
non 1 quia non potest in mutatis et duratione indiuisibilis spatium extensum
tangere, 3° adquirit punctum, non mediate (quia aliter transiret
ad extremum ad extremum per transitum medium) 3° immediate, 3°
in illa linea unus punctum est immediate post alium =

3 Probatr unum per solam verba Consecra
tionis panis Xpi sub speciebus panis sed ex 2ª Attil' sequitur eius
panis ac illius 3° &c. mi. probatr quia quocienscq. fra ait hoc
est corpus meum hoc est praesens Xpi corpus nobis panis naturalis, per hoc
quod dando nobis resultat, et quod antea non erat presens, 3° panis Xpi
sub illis et non ex verbis Consecrationis, patet sequela quia mutatio hu
minalis ex vi fractionis resultans, 3° sine verbis Consecrationis
est illic presens Xpi =

4 Probatr quia si Continuum non componeretr
solis indiuisibilibus, maxime quia unus in distans ab alio alteri
non facile mouetr, sed hoc est falsum 3° &c. mi. probatr duplici
1m quia nihil addit ex parte facili illud corpus, 3° nihil ex parte
addit alteri potest facere maiorem extensionem, ans patet quia ex
duobus extremis corporis in 1° instanti unius horae et decem minutis in
ultimo instanti eiusdem, si unum desineret in illo instanti esse ab
extremis, magis duraret ille quam iste, et tamen solus excederet
in unico instanti. 2° probatr eadem ratione, quia unitas est indiuisibilis,
et tamen addita alteri unitati facile mouetr, qui est bene quilibet ex
2, 3° similiter unus punctus addit alteri facile maiorem extensionem =

4 probatr

Arguitur: et inquiro an inter punctum qd est initium lineae
celeraq omnia alia punctum mediet aliquid. L. nihil: si nihil habet mediu
s. ibi nunq ex solis indivisibilibus quodlibet esse, nihil q. esse in illo pretendi
visibilia: sito aliquid mediet ruriq inquiro amittit linea, et ha non
naq impossibile est mediare linea, quin etiq punctum mediet, punctum autem me
diare non potest quia inter punctum et omnia alia non est aliud punctum qd
mediet (vt ostat) 2° inter punctum linea et omnia alia puncta aliud me
diabile, sed tota linea erit collectio illa punctorum=

Ultimo quiari ibi nunq ens
mitex partibus sequit eos esse indivisibiles. et sequitur motum nunquam posse
totum spatium diuisibile. N.o. punctum dignari pertransire; at hoc est vana euide
tia experientiae 3° ex sequela mox ostabit. 3° sequeli et iccirco dicendum,
quia aliud data hac in finitudine antigmlibet partis minoris alia, sita
moderemur nunq pertransiri; et quabis parte permota ad
quietata ruriq restaret alia et alia adquirenda, 3° mobile nunquam illas
finiret, seu omnino pertransibit, patet sequela. quia illas nec tetigisset
net, neque esset partes illas non esse let vt quabis adhuc restaret alia et
alia assumenda, sed necessario assignaret vltima ad quam mobile vltimo
perueniret=

Secunda 1ª est Aristi Cap. communes peripateticos philosophi
theologos quia esset ibi nunq non componi ex istis indivisibilibus sed ex
partibus extensis et divisibilibus saltem hypothetice continuatis, non
refert in particulari eius definitionis fuisse, omnes philosophos in eum
obpugnasse=

Conclusio

Quod continuum non componitur ex solis indivisibilibus sed ex partibus extensis
et adhuc vltra diuisibilibus=

Aliqui ita voluit hanc conclusionem esse certam vt existi
mat esse fidei dogma definitum in concilio Constantiensi ex eo quod Ioannes
illi qui tenuerunt Ioannes huss, et Vbicleff. reperti sunt errores quos isti tenuerunt
illud vocat Concilium errores in philosophia. sed mihi videtur non obstare
dictum definitum concilium vt fidei dogma. a crescit tamen illi maxima
auctoritas ex eo quod patres et theologi in Concilio congregati dixerint Ioannem hus
et Vbicleffum peccasse circa philosophica et maxime philosophi
cum theologi et physici eos qd sic sensisse dixerunt=

Rationes quibus hanc conclusionem probabit
aliqui philosophicas et alie mathematicae et principaliter probabit conclusio
philosophica assumpta ex Aristo et Diui Thoma: nam vnum indivisibile
addito alteri non quicquam maioris extensionis 2° continuum non componitur
ex solis indivisibilibus, patet sequela, quia continuum essentialiter habet extensionem
et antecedens probatur quia vnum indivisibile immediate alteri contiguum

Vnum

illud adequatus et 3^{m} selotis, ita vt nihil sit in vno gd no tangat alterabilis, sed aliquid sic retangat quod non faciat maiorem extensionem, ex qua manifestum quia cum indivisibile nullo modo dividibile sit, nec extensionem habeat necesse est vt sit tangit aliud, tangat illud adequatus et 3^{m} selotis. 3^{m} sui prohibet tangat; nihil probatur quia quae retangunt adequate sunt inedia, seu non faciunt extensionem, ani probatur quia in tribus aquis retangunt adequate, nulla est distantia, nisi sit aliqua esset, cum nullum vacuum mixtum sit, illa esset repleta aliquo corpore et sequitur aliquid intra ipsa mediantes, et non retangunt immediate et adequate: quare illae quae hoc modo retangunt necessario vnum est, intra aliud adequatae, cum indivisibilia adequate retangant, nisi sit vnum esse extra aliud. Et cum ita arguatur de tribus positis de 3^{et} indivisibilibus, manifestum est non esse facere maiorem extensionem, nam extensio est quaedam partium extra alias, ita vt vna pars non sit intra aliam.

Ad hoc respondet aduersarius quod ex contactu adequato solum potest inferri negatio maioris extensionis, quod talis contactus sit in rebus diuisibilibus adequate se tangentibus, non vero quod sit inter res indivisibiles. Nam ego dico quod diuisibilia 3^{m} selota se tangant necesse est vt vnum totaliter intromittatur in aliud, et sequatur quod penetrentur: at indivisibilia ego dico quod adequate se tangant, non habent quod vnum actualiter penetret - ad hoc ego in contrarium, quia cum sint indivisibilia, ad hoc vt 3^{m} selota se tangant, satis est quod vnum sequatur immediate post aliud, et sequatur vnum extra aliud erit et maius faciet.

Ceterum haec solutio gratis et pro libito adiecta, et solum dedat in eo vt dixit dicunt tangunt. Certe qui non videt quod per extensionem quod 3^{m} selotis tangunt seu non faciunt maiorem extensionem, quia 3^{m} selotis tangunt et adequate, 3° melius hoc in partibus indivisibilibus negat patet quia per 3^{m} selotis habent extensionem abstractae extendere alibi quam non habent indivisibilia, et hoc non obstante si tangunt adequate non faciunt maius, 3° minus nisi in indivisibilia.

Vnde vna haec solutio sic muro: nam hoc pro quo vnum ponitur tangat aliud totum, necesse est vt vbi vnum est necessario totum et aliud sit, 3° cum hoc contactu non potest cognosci quod vnum sit positum aliud, ani patet quia cum vnum ponitur sic tangit aliud. 3° vnum vbi vna pro credit, quod aliud non pro credit. 3° non, sit 3^{m} duorum non tangunt ambo 3^{m} selota: si 2^{m} ibi erit vnum vbi et aliud, maxime quia non ponebat hic contactus ex quo vnum aliud quam vnum eorum accedat inclusum quo et aliud, cum quod illa distantia inqua vnum est non ponit aliud inclusum pertinere, quia tota ponitur quae quae indivisibilis est, quod inde vt non ponit non quod ponit inclusum esse, et sequatur ibi insimul vnum vbi et aliud. Quod potest explicari ex eo quod vnum inclusum cui vbi est in dicto vbi locali cui tangunt, quia tangunt ad inuicem et 3^{m} selota

per mala

D Jarmatr nra omnia phibia gi docet Locarie
adequatas et equales mesuras locali; ita Vt nec locata, cita citata, nec
Vsta procedat. Ed quidq; moueret Vnus digitus superficiei sue ex a corpori
locati et super superficiem concauam localis maiorq; faceret excessionq; aud
aliqm retineret pro dimidiatq; j. o exces habet omnimodaq; equalitatq; quia
super superficiem cui sit indiuisibilis, nec profunditatq; ei adatur alteri super ficiei
sue nec dimensionq; non faciet maiq;

Lo Sequdo nobatr dicto abbreuiatore Aristo
et Ptole: Nec ex spirita dga sequeretr mobile velocissimu promptior equalitq;
pore percurrere q; segnatiq; qm mobile tardissimu, sequiq; esset ridi
culq; 2o dr. sequela patet, nq; demq; Clarissimi grapha spatiu deqq et nobq;
indiuisibilia seu puncta, huic mobili tardissimu taliq; potest ocurrere Vnicq;
instanti, duq; Vnu indiuisibile spatij pertranseat, nq; iccirco meret ipq; prius
percurrere Vnq; partq; puncti et postea alia, qd quidq; implicat quia cui
indiuisibile illud partibq; careat. Lo sibi simul et sequalr in instanti. L.
mobili illiq; deuet adquirere, ac proinde in deqq et nobq; instantibq; sibi
illud spatiu percurret. Similr autq; mobile velocissimu non potest
transire illud in minori duratione qm in deqq et nobq; instantibq; quia
qd libet indiuisibile spatij debet pertransiri in minori duratione sensibili,
Quare cu instans sit minima duratio quipe qd est omnino indiuisibile,
necesse erit Vt cum tardior Vnu instans instantisibi per qd libet ex illis
indiuisibilibq; et sequalr non potuerit non transire deqq et nobq; instans
instantis illa per omnia illa indiuisibilia =

Respondet Lo aduersarius
negando in Vnico instanti Vnicq; taliq; posse pertransiri spatiu, sed quo
mobilia sint velocissima simul, et quo tardiora eo tamdiu spatia
simul percurrere. Et adit qd mobile omnino tardissimu pertransi
bit in Vnico instanti Vnicq; taliq; spatiu =

Ll Sed hec solutio manifeste in
ducit absurditatibq;. Nec ex illa euidenter sequitr qd corpa simul et semel
esse in duobq; locis sibi citis aut velocibus. hoc q; naturaliter diuinge posse, quo
nihil dici: sequela probatr nq; si mobile sit non minoris magnitudinis quq quing. punctoru, et sit ita velox Vt in Vno instanti deqq puncta
simul pertranseat, huic mobili instanti ingaq; ducenti in primis quing
punctis, erit in quing. sequentibq; quia non transiit a 1o vsq; ad Vltimu
puncti non percurrendo medios nec debuit pcipere in Lo aud medium
in Vltimo puncto, aliasq; pertransiret illa successiue, deberet utiq; qd
solutio hec presupponit. 2o medios instantis est in quing. primis punctis
et quing. posteriorib, et sequalr in eodq; instantibq; duobq; sibi equa
qualiq; locq; occupabit =

D Jarmatr

Petr: naz si unus mobile sit duplo velocius qm alius, et spatium percurrendum pabeat illa decem et nobem pucta, sequetur qd unus mobile duplo velocius percurrat totu spatiu, tuc mobile duplo tardius nobem et dimidium puctu percurrat: at puctus, cui sit indivisibile, nequit adimi date percurri, alioquin divisibile nonesset &c =

L2 Quare secundo restat Cano cui nec gdo dari aliqua molitudinu, realmente illu constare aliquibus indivisibilibus motibus, et ita semel adquisito mobile velocius qm alteri, quiescere aze qm adquirat = Unde licet unus ex mduci ribus horu sonatu pugat pulsionu aliqua mobilia esse velociora; naz quo maioi impulsu duraverint seu quieverint puctu eu erunt tardiora, et eo duro maioi quieverint in duplo tardiora erunt =

L3 Sed vera naz data vota eximia dura conjecta, tuc ibi circulariu moveatur, nulla pars illiq moveri potest quin et cetera omnes moveatur Et oculari constat experientia adeo nulla pars habere potest meo motu aliqm moruq seu quieq qm altera par. non habeat, et eame manifeste videmq pariq circumferentie velocius moveri qm pariq aliqm centro approximate, cui tota recta per curret duplo spatiu qm ista, o tardius aud maior L minor velocitat molq non potest ex predictis moribus provenire =

Pretq qd velocius videatur dicere nondum motu constituu. Ex predicta tamen ratione ehiq sequetur dari motu aliquo ita velocissimu quo aliq velocior dari non possit, videlicet mobile qd totius quieverit in illo puncto per quem transiuit =

L4 Age deinde radicitus mathematicis sequamur demonstrationes, cujus esse euclidis probatu fuit naz in primis sequetur qd in circulo ultima linea circumferentie erit maior et crit equalis omnibus aliis rubiginibus qd supponitur: sequela probatur naz demq ultima linea circumferentie esset decem puctu, ita linea in gradibus existens cui sit illi immediata, deberet habere nouem: illa o ehiq deret habere alia decem puctu, patet ergo quia si unumquodq haberet necessario deberet tanto ere per unum puctu duo puncta lineq superiores alignem assignatione subtilitia qd imaginat: et idem erit de reliquis de alia linea minori

Confirmatur: naz ellipsis exhibet 1a sequetur falsu esse maxima illiq ab omnibus mathematicis admissa, et quae adhuc videtur vera i. diametr quadrati est indiametro et incommensurabilis costae sequela constat, naz demq linea costae habere decem puncta, tuc tota diametr habebit diametros; naz 1m puctu diametri erit supra 1m puctu primq costae 2mum puctu eiusdem diametri quid poterit tanto ere quod supra quemlibet illi pucti supra 2m in divisibile secunde costae et ita de reliquis diagonalibus quia nullus

quelz. Cretrygmd ꝯ solz quadratz mduisebelz3 constat ex tris facie quadratz, ii 2a linga 2e corse decz ꝯbiki constat, decem3 lineg equa cuz costa vnig ad alia, et quelibet linea habebit decz pyta; quot o gnaci habebit diametr.=

Tzdz Euclides demonstrat omnz linea possedividi in duas ptes equales. Et similr omnis linea possedividi in duas ptes quot alia, licet partes vnig sint minores partibz alterig, qua quidz omnia falsa sunt vt patet in data linea a signis quing. pallealia vt hibz

Ad 1um argum. 2 respondz ꝓbatqui (ut arguis) stat collegium Conphilgse et Joannes a stho) q dimisso casu q solz mobilis motu alicuius ꝑ aere circulazdz corpz planget q globz: at vt ꝑ planz solz mobilis dicente pensatz ꝑ solz in pyla, sicud de pila docet ꝑspectiua=

Sed hec solutio non habet locuz in casu quo globz habet ad manz, ita q forsitz vtsatz omino ꝑpendat, tz chz quia non facile explicabit illi Autores cui nobz hoc illud ea subsequibz pylis adquirat mobilz ꝑ 1mam 2m mutationz et 3at alionz=

Quare aliz vt notazdo ꝓ globz duplicit potest tzgere planz: 1o modo determinate et permanentr: alio modo ꝯtinue, indeterminate, et permobz: 1o modo necessario debet tzgere in pylis: 2o autz modo adhuc duplicit potest tzgere: 1. modo rotationis: 2. modo ꝓtractionis hoc est tractu alicuiz ꝑ lineaz planz: et quidz si ꝓdictus globz nullz habet axem in quem talez (ut arguis) pluri manz) quia linga cuiuz planz globz tzgit lineam rectz plani succedite, et partes correspondent partibz et pyla pylis. inciditz in pylis alternate ꝑ pyla scilt. Si vo globz mobilz tractu debet se accomodare successionibz, et ita debet alinquere partes planz, quia partes mobz continuo correspondz partibz planz, et vadit successionibz mobz ꝯtinuo potest alinquere partes planz chz si cuilibz non habeat correspondentiaz. Unde ad argum secundz Aristotelis ꝓbatum expliczdo in responsione conseqntie et negdo ꝯsequ3 ad probationz dicto q globz tzgens tzgit in pylis determinate et permanentr, non vo successive. Unde in solutione tzgens in pylis tzgit successione qm in permanentia tota linea planz globz constaret ex indivisibilibz

Ad 2m ꝑmationz secundi Aristotelis ꝓbatum ex negdo ꝯsequ3 et ad probationem dicto q ꝑ initialibz mobz adquirit globz inicialibz indivisibilibz vbi futuri. 2. pregliz adquirede quispore seqntis: ad tertiz illud inhabilz pregliz correspondet eidz spacio indivisibili inquo antea erat persum vltimz quietz esse: et hoc quietz esse tz desinit esse in instanti tertio. Quoexistz autez simul hec duo indivisibilia, de mutuo pregliz adquirede, et terminatiuz pregliz precedentis, in eodz indivisibili hoc adeoz modoz quo duo indivisibilia motz contrariorz quoexistut eidz indivisibili

ii bi li in stagli te pori; Vt gdo Canis Cadit de turri et in medio ihmeris mo
vit: et similiter duo indiuisibilia gmitalia ponit esse in mal non continua, sed
contigua / et correspondere alteri indiuisibili alteriq gmitalis Vt patet in
huius cuiq medietas est magna et altera in aqre =

Set obijcies 2° olobq
in illo instanti imitatibo motu et perse m. mutatq esse illiq rotunde seu illud
spatiu indiuisibile ingw erat, et, reqagit nonem mutatq, m locq indiuisibileq,

Rd gd licet maneat in eodq, patio indiuisibili seu
puncto pro illo 2° instanti et mutatq esse imitatibo motq, tamq aliter se habet in or
dine ad illud gm antea, quia antea non occupabat illud per mutatq esse in
habitq motq, sed per quietq esse =

Lr Pertqz solutionq sufficiat manet rationes
Caro 2n. 2. Sed recurso alij valde probabiliter respondet negando olobq
illiq solidq tqoare planu in puncto, sed necessario debet tqoare in puncto et pariter pro
portionaliter indiuisibilitr adeuq modu quo duo precedenti n. 22 dixi mq
indiuisibile similiq tqoare partes quas continuat =

Et gd ista euenias ni
probat. Nq olobq tqoit planu in puncto et per puncto, sed pariter olobi tqoit cha
punctu illa, et idq est deq planu Vt constat, 3° Vnaq pariter tqoendo punctu al
teriq, tqoit cha parteq, patet 2da quia punctu nonest extra suaq partiu =

Lg Neq ex hoc sequitur (quinti) esse ibi eniq habere
aliqm planitq neq Duo Corpora penetrari, quia ad vnuq requiritr contactq
corporu mq determinatu: planu enim est gd habet centu magnitudinis extq
qualitercuq superficie; penetratio autq est contactq duaq gmitalq m partes
diuisibiles: neutriq autq contingeret in isto casu

Lg Sed licet hec doctrina sanc
ta non videatur vera sit; Caute tamq in illa est procedendu, ea quando ex magnitu
necessitat indiuisibiliq; 2° Vo licet gd in isto casu ratio potest esse varietatis inter
peripateticos in modo loquendi: et mihi videtur ponitq propriq dicto in isto casu
gd olobq et planu se tqoent in partibq, sed debet dici gd pres olobi et planu se
tqoent in suis indiuisibilibq, adeuq modu quo partes continuate non dicunt tqr gd
una pars tqoit alia, sed gd ambe se tqoent in indiuisibilibq continuantibq:
sic etiam in pres olobi et planu se tqoent suis indiuisibilibq continuantibq.
Neq in hoc est maior difficultas gm gdo duo corpora per facie planaq se tqoent
in suis superficiebq

2o Ad 2nq Nego gd ex 2a Arist sequatur aliquid
ma mysteriq fidei; quia nullu est inconveniens gd in porrio diuino sacto
et racionabiliq institutione meipsius Xpi Domini esset preces illis nondu
inchoabq, qua nota precq seu nobq tra precibq gmantea non habebat,
sic a Deo ex pacto precibus habitabili et Sanctis eius precibq, quare licet absolute

ponit Xpus

nomit ꝺ̄g̃ subsp̃elib⁹ sine verbi consecrationis, vere tamꝫ sub nobis in diuisibilib⁹ existẽtib⁹

21 Ad 2ndm nego minorẽ et ad probationẽ ei⁹ respondeat solo, qd particula (magis, maiꝫ, &c.) potest sumi stricte pro vltra affectio gmitatis dicitꝫ maiorꝫ existẽtiꝫ: et tale pro vltra dicit non maiorꝫ existẽtiꝫ sed magis in aliquo accidere, sibe extẽsitatis sibe actualitatis &c. ad 1m ꝑ̄o probationẽ minoris nego anꝫ, quatrꝫ sic (nonaiꝫ) vel centenariꝫ cadens supra 1g̃ꝑ denotat existẽtiꝫ; quare aliud est facere durationẽ maiorẽ, et aliud est facere nonaiꝫ aut maiꝫ 1g̃ꝑ, quia duratio abstrahit a facere ibi et vbi nua quę est 1g̃ꝑ, et ab instãtaneo et permanẽti: et ad probationẽ huiꝫ antecedẽtis nego anꝫ et nego 2ndm̃ ꝑ̄mitꝫ rationẽ dictã. Quare ille Ang⁹ qui duraret existẽtibe maior gmitatiꝫ, non tamẽ haberet maiꝫ 1g̃ꝑ gmille. Et huic verbo dico qd instans non facit maiꝫ 1g̃ꝑ, sed facit maiorꝫ durationẽ 1m existẽtiꝫ durationis, quę (vt dicebã) abstrahit ab instãtaneo et successiuo seu existẽtia.

Ad 2ndam probationẽ dico qd aliud est loqui de gmitate existẽtia discreta et aliud de continua: quare nego ans et nego 2ndm̃ et ad probationẽ dico qd dispanitas stat inter qd gmitatẽs discreta potiꝫ attẽdit ad maioritatẽ pluralitatis vtpote dicatur gmaioritatẽ existẽtiꝫ. Cui addo ad maiorẽ claritatẽ, pluralitatis sibe numerꝫ ꝑ̄ueniri ex indiuisibilib⁹ sibe indiuisibilibꝫ, hinc est qd indiuisibile addat numerꝫ, et negatꝫ qd numerꝫ ex indiuisibilib⁹ ꝑ̄ueniat, minime vꝝ. Consequentiã.

22 Ad 4tam maxime propter hoc qd diuisio qua vtimur inter partes et ꝑ̄tã entitatis est includi et includi et in adequata: quia implicat mediare partẽ inter indiuisibile, et sic non possumꝫ ponere extrema huiꝫ diuisionis aut maxime indiuisibile separata, sed necessario vnꝫ extremꝫ includitur in alio. Quare ad argm̃ dico qd inter 1m̃ ꝑ̄tem et tãtam diuisibile ꝑ̄tã mediat linea: ad 2ndam̃ dico qd inter 1m̃ ꝑ̄tem diuisibile ꝑ̄tã mediat linea: ad 3tium̃ dico qd inter 1m̃ ꝑ̄tem diuisibile ꝑ̄tã mediat linea; quoniã nihil aliud restat; nec ꝓ̄ꝫ inde quia solꝫ sunt indiuisibilia, sed quia nisi sumatur ibi ꝑ̄tes non assumitur omnia ꝑ̄tã collectibe; nec ꝓ̄ꝫ ꝓpter remanẽs deinde manere vnitẽ, infinitis, sicut et ibi erat vna existẽtia vnibꝫ, quare deꝫ non potuit separare omnia ꝑ̄tã a linea, quia aliter manerẽt separata vbi ꝓ̄ponitur et non manerẽt.

23 Vltimum ar̃m̃ patet ex dictis cum id qd ibi ꝓ̄ponitur. 1. anni continui sit indiuisibile partes qd proximi (qui sequitur) ex cuiꝫ resolutione constabit qd diꝫ dicit ad hoc ar̃m̃ quod ꝑ̄tes in continuo dicte partes ꝓportionales sunt indiuisibiles

Dm̃ 3tꝫ

De actu infinito dentr[o] p[ro]p[ortio]na[lem] finita, et infinita

1 Tibi ipse pr[a]e[sen]s text[us] manifesti non esse verum Legaribi aliquibi certe et determinate magnitudini, has enim suppon[it] non esse infinitas, sequit[ur] eq magnitudo continui maior aliqua ex predictis partibi, unde si ipse esset infinite continuus etiã magnitudine haberet maximas quid autẽ sint partes aliquote et proportionales minimas dict[a] procedit, et hoc d[e] radicitus explicabile, quare solus est terminus de partibi proportionalibi quale per minores et minores assumit[ur]

2 Ad autẽ huius modi par[ti] non sint infinite probat manifeste pr[a]eb[et] q[uo]d in corporibi huius modi dicendi resilitio ex cessione, quã quidã ex pr[a]edict[a] legunt verbi infinitate partiũ excludat=

Et 1° arguit[ur] sic: nã si dentes p[ar]t[e]s esset infinite ex illis resultaret continuum infinite extensum, sed hoc est falsum, 2° ergo sequela probat[ur] quia quelibi pars quantitatiua habet actu realem entitatem, et realiter ab alijs consimilibus distinctam etiã extensione sibi propria quantitatiua terminis claudet, quia cuiuslibet entitas realis est eius realis extensio, 3° sic continuum actu in tantum infinite p[ar]t[e]s, etiã actu multiplex infinite magnitudines et extensiones, 4° ex eis ad minus unius infinita crescet magnitudo, patet 1us 2° quia unius extensi et diuisibilis additi alteri facit illud maius, 3° infinite additiones infinitarum partiũ extensarum efficiũt infinitum in extensione=

3 Dices -- Concedatis illas partes non esse equales sed proportionales et finitas communicantes, et ideo licet sint infinite nontamen faciũt infinitam extensionem quoniã extensio quantitatis non est proportionalibus partibus, quippe quã non habent magis extendere, sed ex aliquibus certa data est=

4 Sed contra: nã quilibi partes ille dicitur proportionales, minimum non video abesse solitã qd habeat suam propriam extensionem distinctã ab extensione alterius. Quinimmo per hoc quod sunt communicantes, non necesse qd practicalia generentur quia non proportionalis etiã est infinitas ac proinde est magne inutilis cuiuslibet, 5° quelibi extensio cuiuslibet partis est omnino extra extensionem alterius, et ex sequali existi infinitis extensionibus resultabit infinita magnitudo

5 1° principaliter arguit[ur] et simul supponatur predicta solutio: nã hoc ipso qd accedunt p[ar]t[e]s infinite non erunt mutuo communicantes, sed ex hoc sequeretur infinita magnitudo

magnitudo ꝯ ea, mar probar, nra pars aliqua idea dicit communis
cas Aqualis quia ea includit ita Vt sit medietas illi, qua ratione me-
dietas medietatis dicit dicit Cas illa communicare, quoniam eis aeqlis
in 2a medietate includit: Ut si includat in primo infinite p.al necesse
est Vt nulla exhis infinitis includatur alia, quia inter quamlibet et quam-
libet medias partes ratione cuiq vna continuatur cas alia et est ea 2a pars 3i ꝯ

3o probatur nra Deg coaequalis communis diuisionales
portionales primi ꝯ nullis infinite, ante patet quia cuiuis Dei diuisionales
ille et nullis probatur, nam inquiro an grados Deg coaequalis diuisionis
nullis fras p.s primi illa habeat partes diuisionales. Dum ꝯ si non habeat
pars illa est indiuisibilis et sic quilibet primus componitur ex indiuisibilibus
cuius patet alias ꝯ non coaequalis diuisionis Vt diuisionales ab aliis, quia
quia ex illis includit et ex illis componitur, et nullis componi
potest ꝯ nullis diuisionis a partibus quibus componitur =

Conclussio

Licet p.al proportionales quae reperiuntur in continuo non
sint de genere infinite multitudinis sed finitudinis: attamen non patet ex
eis argumentum La et Vltima, adquam ille quinque exactis huius, nisi esset
medius extremis illarum - s. quia et inter numeros, esset infinite multa Vt
quare p.al ille dicade esset infinite 2i gradus =

Ad rationes Ut patet ex dictis
patet ad primam quia dicit aut
patet ad secundam dicit quod non
quae cognosci nisi explicetur radicis proprietas, quia minuta circa de-
nota in hac minuta p.al p.al aliquale, determinate et non minuta tale, et
p.al proportionales, indeterminate et minuta tales

Quare ad ipsius patet
ibi nota illa dicit pars aequalis, quae est eiusdem magnitudinis cas reliquis
aliis in illo continuo reperibi, et est talis nata Vt si aliquibus reliquis notatis
fuerit exaequet et mensurabit totum continuum, et ideo nunc aliquale reputa
est Vnde nec ipsa nec aliquid eius [illegible] reliquis partibus per ea mensu-
rabili Vbique quod nomine partis non denominatae est appellata, quia idem
alio communicari dicitur quod in eo includitur, ut dictum est

Sed circa illa dicenda est quare a tanto ita. quod partes
proportionales entitatibus nondum finito, quod aliquibus reditur infra eas p.
alias et alias p.m diuisionis sic proportionales et numerabiles diuisibilitas eius
explicat. Ideo nunc non potuit demonstrari partis exaurire, sed quia
cuius negotia illa potest diuidi, et p.al minus diuidit eius potest ver
bare alteri in mediate Vt per illa diuidatur, et hoc est ratio p.al pro-
portionales esse numerabiles infinite nunc quia penitus, sed quia quae determinate
nunc si denominatur eius potest terminis reliquis quibus finitis et infinitis

diuersis habile

Liber 6. Capitulum decimum sextum.

Unde p[ro]p[ter] mo portionales seu commensurabiles
rectę illę quę in partibus equalibus et aliquotis in eadę[m] lęxi q. Cum
ergo rectę illa vtrum[que] mediętatis mediętatis, et vtrum[que] mediętatis assump-
ta mediętatis vtriq[ue] vtrique. Quę quę igitur quare nonq[ue] proportio-
nalis immo et minorę et maiorę adeptę sunt: Quę[n]ta enim ne
quia ex proportione quanta opponit vtrę, quatenus in maiorib[us] mi-
norem sunt metiatur, et in his vtrum quę sunt minores omnibus horum,
Unde par: proportionalis vt nec semper id est certe quod determinate
maior minus dimidio sed vtrę habeat mediętatis quidę et indeterminata
maior minus dimidio et exigi nonq[ue]

5

LL Sed Maxime aduerte qd quodlibet
partes hat esse mediętates mediętatis non debet intelligi. Una me-
diętatis est 1ª proportionalis alterius mediętatis. Cui quia commensu-
rabilis 3ª duplo maiori quoniam Unaex his mediętatibus non est me-
diętas alterius neq. in tota mediętate per idem in vtra 4ª quoniam non
est pars proportionalis alterius palmi sed respectu dimidij vtrę
quare tertię integrum partes proportionales esse vera mediętatis
extremę. Ut trium dotenorum proportionalium necesse est ut prime
ad tertię cum parte tertię vtrę[que] eaq[ue] mediętatis 1ª proportionalis
non quia duarum tertię continuę mediętatis prime quia simul me-
diętatis inquam quadrij in puncto abila recepta ad alia est mediętas quę
comparata ad 2ª mediętatis inquam includebat semper est minor illa
qd 1ª simil exigi grapia recet loqui (5 quidę in partibus proportio-
nalibus non est assignabilis 1ª et vltima) pars proportionalis quarte
cuiuslibet tertię quoniam eorum includit, et secunda tertię 1ª mediętatis
tertię quadrię ea mediętatis est in infinitum, neq. cuiusdam dimissio
minori adeptę proportio nalis explicandę tyc recepta alia mediętatis
alicuius tertię ad maiorę et exigi ex illa recepta alterę alibi et sic in
infinitum Et eadem ratione vtrum hac figura cernere recipiet

LL Ex quibus plane patet qd quilibet
partes proportionales multiplices in infinitum minime exigi nonq[ue]
in infinitum faciunt, nonno nec vllę exigendę maiores vltrate
nisi vltrię, et vltrię vltrę ponit 1ª qua tertię hoc modo in infinitum
Claudi in certa aliqua et determinata maioritudine: Unde omnes
mediętates dicit duo maiores quidę duorum nec duplam
mediętatis alterius minoris mediętatis maiorę in portat exigionem
quę 1ª mediętatis, et ita quilibet mediętatis in infinitum quod
in primis non possit exigi Continuę ad tertia solum modo exi-
gi non illius quinta quoniam omnium quarum partium equalium

qd 1ª exigibilis

Ad hoc aut̃ ꝯ explicandi potest quis dicere pars
Capitis pag. Et illa aqua mensura vbiq; semel in pal. diuisa
pro certa et determinata extracta, iterū per medietates
diuidatur in infinitas, vna ad prius medietatem habitę aquę, et ex mobile
tale manente alia medietas, et iterum ex hac quę remanit iterū
alia medietas, et sic in infinitū in infinitas partes aquę pedalis
partes illud ꝙ ꝓ in infinitas aequales minutias diuidetur =

3 Si nichil gutte in una vena solu
modo in tot qualuor palmi non communicabit, et ad minus secu
cludet, possunt autē in infinitis numerari seu meliori palmi
proportionales. Nā ab istis qualuor palmi rerum numerandi
meliori ꝙ volumus, si ab illis actipiamus partes necessarie
tali mensuratoni et numerationi. Vt semel mensurando
quod 2 palmo ex alijs quę restant semper aliquid adest per
pter minutias et frictiones

Ad hanc autē doctrinam omnes ꝓpositiones
istius probationis manent eiusdem primi Lr et vltima pars 1. ad tales ꝓpt
non sunt diuisibile in infinitū inacte et in ꝓprio sed ꝑm quid tantū: Nā
omnes ille partes componunt magnitudinem finitam simpliciter finitā et ꝑticu
laram ꝙ quidē magnitudo ꝙ est in finitis simpliciter =

Tertia quia ꝓpt hoc dicitur simpliciter infinitū
in actu ꝙ do datę ꝓpt sue numero et fine equales vniuerse et
determinate: et dimi. ꝙ do talis ꝓpt infinitū sit talis condicionis
vt quilibet ex illis infinitis actuabit, ipsi separata possit esse
esse quę omnia manifeste constat ꝙ in continuo non repe
riuntur, ꝯ in illo non reperiuntur ꝓpt infinita inacte simpliciter
sed relatiue ꝑm quid =

Determinate: quia ꝓpt proportionales vtrumq; de
terminatę nonnisi alique simpliciter a determinatas sed relatiue ꝑm quid.
Quare dicere esse infinita simpliciter magnitudo pro portionales et
aperta stultitia et ridiculum, vt si quis diceret magnitudo ꝑm quid
magnitudo ꝑm quid est simpliciter magnitudo. Nā esse infinitū est
tantum proprium naturę est esse magnitudo ꝑm quid. Vt ehizi
aliquis diceret ex suppositione ꝙ homo sedeat sedet necessario in
plicate, nisi quia enim tunc esse sedere naturę. ꝙ ex suppositione
et necessario simpliciter =

5 Ad aut̃ ꝓpta et manifestatione ehz dicendū
sunt infinita ꝑm quid relatiue esse ex quibus ad ꝙd amplius ad
uerte ꝙ sicut dato in continuo ꝓpt determinate et mensurande
sic in diuisibilia determinata et determinatum sit proportionalia

quę diuisa

Nonquia pars indiuisibilis est inclusa in alio sicud pars determinata est proportionalis et inclusa in determinata. Sed quia pars et tres ligna indiuisibilia includuntur in multitudine partium et dez et de alijs indiuisibilibus partis determinate, sicud etiam [illegible] proportionales includuntur in indeterminata. et sicud pars proportionalis accipitur respectiue determinati, ita et illemz pars accipitur respectiue determinatorum. Quare sicud se per finitum diuisum per finitum, ita etiam in quacunq diuisione continua pars extra pars (quecunq actus et fractus continuus) non est in numero et multitudine finitus, ita vt positionari in eis 1a et vltima stat ex lictis 2o precedens, et amplius probatur non in continuo sunt actus et fractus 1os realis fractus. ad inuicem diuisibiles, sed non sunt in numero et multitudine finito, o multitudo quelibet erit talis vt nequeat assignari 1a aut vltima pars, ac non de nisi obesset predicta modo existente pars nihil deesset existenti multitudini quo minus esset actus et fractus in finito in actu, minor probatur nam si ille sint finite dempto decimo. Ne decez et tres minores quelibet sit vltima diuisibilis. S. non: si hoc 2da decem o cum tribus solis constat ex duodecim indiuisibilibus, si vo decem non sunt decez sed viginti nec quidem decem de viginti [illegible] (et sic de alijs) non esset. S. ad minus ibi multitudine partium que sit talis vt nequeat assignari 1a et vltima. S. continuus consonus ex solis indiuisibilibus.

Concludo 1o quod gratia alicui ad rem ipsa vera est doctrina quam statuimus. Gratia 2o alicui ad modum loquendi talem, et dicendum in finito quid quod ita est ac infinitum esse non potest non meo se sue quia diuisio et diuisibilis continui esse in finitas multitudinis. S. quia non datur totum diuisibile actu quod non possint dari alia plura sed assignatur in finito in potentia propter modum existendi de quo patuit.

Quare ad 1o principale patet ex dictis. Ad 2um patet ex dictis. Ad 3um patet ex 2o. Ad 4um patet ex 3o. Ad 5um patet ex 4o. Ad 6um patet ex 5o. Ad 7um patet ex 6o. Ad 8um patet ex 7o. Ad 9um patet ex 8o. Ad 10um patet ex 9o. Ad 11um patet ex 10o. Ad 12um patet ex 11o. Ad 13um patet ex 12o. Ad 14um patet ex 13o. Ad 15um patet ex 14o. Ad 16um patet ex 15o. Ad 17um patet ex 16o. Ad 18um patet ex 17o. Ad 19um patet ex 18o. Ad 20um patet ex 19o. Ad 21um patet ex 20o. Ad 22um patet ex 21o. Ad 23um patet ex 22o. Ad 24um patet ex 23o. Ad 25um patet ex 24o. Ad 26um patet ex 25o. Ad 27um patet ex 26o. Ad 28um patet ex 27o. Ad 29um patet ex 28o. Ad 30um patet ex 29o. Ad 31um patet ex 30o. Ad 32um patet ex 31o. Ad 33um patet ex 32o. Ad 34um patet ex 33o. Ad 35um patet ex 34o. Ad 36um patet ex 35o. Ad 37um patet ex 36o. Ad 38um patet ex 37o. Ad 39um patet ex 38o. Ad 40um patet ex 39o. Ad 41um patet ex 40o. Ad 42um patet ex 41o. Ad 43um patet ex 42o. Ad 44um patet ex 43o. Ad 45um patet ex 44o. Ad 46um patet ex 45o. Ad 47um patet ex 46o. Ad 48um patet ex 47o. Ad 49um patet ex 48o. Ad 50um patet ex 49o. Ad 51um patet ex 50o. Ad 52um patet ex 51o. Ad 53um patet ex 52o. Ad 54um patet ex 53o. Ad 55um patet ex 54o. Ad 56um patet ex 55o. Ad 57um patet ex 56o. Ad 58um patet ex 57o. Ad 59um patet ex 58o. Ad 60um patet ex 59o. Ad 61um patet ex 60o. Ad 62um patet ex 61o. Ad 63um patet ex 62o. Ad 64um patet ex 63o. Ad 65um patet ex 64o. Ad 66um patet ex 65o. Ad 67um patet ex 66o. Ad 68um patet ex 67o. Ad 69um patet ex 68o. Ad 70um patet ex 69o. Ad 71um patet ex 70o. Ad 72um patet ex 71o. Ad 73um patet ex 72o. Ad 74um patet ex 73o. Ad 75um patet ex 74o. Ad 76um patet ex 75o. Ad 77um patet ex 76o. Ad 78um patet ex 77o. Ad 79um patet ex 78o. Ad 80um patet ex 79o. Ad 81um patet ex 80o. Ad 82um patet ex 81o. Ad 83um patet ex 82o. Ad 84um patet ex 83o. Ad 85um patet ex 84o. Ad 86um patet ex 85o. Ad 87um patet ex 86o. Ad 88um patet ex 87o. Ad 89um patet ex 88o. Ad 90um patet ex 89o. Ad 91um patet ex 90o. Ad 92um patet ex 91o. Ad 93um patet ex 92o. Ad 94um patet ex 93o. Ad 95um patet ex 94o. Ad 96um patet ex 95o. Ad 97um patet ex 96o. Ad 98um patet ex 97o. Ad 99um patet ex 98o. Ad 100um patet ex 99o.

Concludo

cludatur in p.e qua Componit et intra solas distinctiones includi et inclusi ab ea distinguatur

Exqua &c, Vt si nulla mensura aq certa mediataliq incerta magnitudine penetretur, attamen aq illa mediata aq qua communicat penetrata virtualiter existet, Equalq quatenq ratione communicat cum non magis illa exigat quam mediatas illa talq includat mediatalq nullo modo illam includat, sed eiusdem qualitatis omnino simplex omnis carens partis realis distinctionis =

Vnde est maxime advertendum qd hic p.e exq dicit in finem communem, qlo solas communicat magnitudines, et vtq certe et determinate magnitudinis, s. equales vnitatis ipsi natae et determinatae, hoc enim est proprie esse aliquotas (vt dicamus p. 8) Vnde in finem partes equales alteri indeterminate, in determinate q. exigentia non exprimit magnitudinem in finita ipsi alteri sine finitae =

Exqua ad 2.m arg.m hnq nego min.q, et ad pro balancq nego min.q: nam p.e et Continui non data intra se ordinata vt intra vnum et aliud determinata quia mediet vna etiqua et determinata pars qua certe ipsi et determinate magnitudinis, nec inse aliquot alia includatur pars, sed ita vt pars sit indeterminata; indeterminataq et in certa habeat magnitudinem, idest vt non tota ejus sit terminus mediata cujus, sed ejus mediatas, et pars quinq mediatas non tota sed illa mediata ejus finita numeri pars ipsi alteri ad de creat aliquam mediatam illa non erit diuisibilis in eq per diuisibilia

Quare licet quelibet pars aq alia Comparata aq qua solas impotis communicat re vera non sit aq illa communicans: attamen quia illa, et in aliis partibus mediatalq quiq que interse et indeterminate magnitudinis sunt, semper aliquid vni certe, idem aq aliis mediatalq aq pars q. tota communicare potest, et respectu illius plicabile hoc de illis communicatis

20 Ad 2.m arg.m Negando 1.m dicimus casu proprie a Deo distincte Cognitione distincta g.m partis nam Continui: nam aliter dicimus ~~aliter~~ scilicet per omnia exactissq quam qui libet ex aliis sit possibile. Quare dicit Deus Cognoscere clare et distincte gmeq partis huiq Continui vt dicimus citra adequate aqualibet alia p.e aq qua non Componitur, non autq Cognitione Cognitione distincta hoc ea deq p.e vt distincta ab omnibus illis partibus exquibq componitur. Ad autq huiusmodi Cognitionem non sit distincta non probetur ex defectu Cognitionis Divine, sed ex

naa quia

naa rei q parti qua petit talem cognosci. Unde cognitio diuina potest dici distincta cognitione distinctionem clarum tenere ex cognitionis qualitate, illa cognoscit obiq; quidq; cognoscibile est, qd respicit aduo minoq; distincta: cognoscit aute dicit cognitio distincta distinctionem retinere ex p^te obi, quia obiq; respicit illa, solu distinctione inadequata distinguente a partib; exiguib; componitur, et ita non potest cognosci pt distincta ab illis.

Et si obijcias qd ad hoc vt aliqua cognitio sit distincta nec sit cognitionis requisitu qd cognoscatur clare et distincte omnes exiguas componitur obiq;, q; non potest cognoscere clare et distincte omnes partes continuu, nec poterit cognoscere aliud clare et distincte claritate et distinctione retenente ex^s ipsius cognitionis.

Contra hoc dicitur ad cognitionem distincta sibi requiri cognitionem distincta partiu aliquot intensiu: de partib; determinatis qua ratione Causa ipsius sibi, p^t proportionales partes sufficit qd cognoscatur ea claritate qua respicit naa existentis.

Ex dictis facile ad obiectiones argm^a dubiu procedit cuius occasione dubiu priuens ens talitatis: naa dicimus 6 maiq; seu sequela 6^m sequitur p^t continuu esse infinitas, et proportionales et inequales concedo maiq; partes determinatas et equales uni certe nego maiq; et nec sibi sequela, ad cuius probationem nego infinitu impliciti non posse succedere pertransiri, posse tamen finitu imquid, quale est qd sibi est partib; proportionalibus infinitis.

Ad id autq qd obijcitur, q. nulla parte esse resonabile quam alia mag pertransita sit. Nego idem esse inconueniens, quia resonabile est finite, qua potest successiue transiri. Tractatus Conclusione per ea pro medium dici, nullu sequitur ab inferiori qua ratio non sit simpliciter distincta ad determinatu, ita nec sit simpliciter infinita, nec obstat pertransiri. Vt per transeuntes determinate, immo pro hac nulla alia maiori sit pertransita, qd non est in contentis, cu etia in motu eadq; infinitus et indeterminatis partiu requiratur.

22 Legitur qua communi traditione, plures ex Vt Conimi arg^a dubitabat. Et frivola tetelica persuadebat. Sed quemadmodum Videt qd in Vnig q; figura sup^a de Cuiusdam Gigantetelich fuit et execrata: Et Omnig generaliq; rei videtur Vt plane conuincere videatur. Atq; quia qua Auctor. quemcunq; duas questiones, non forte Clare de

questionari.

LIB 4. PHR

DISP. I. ED. LOC.

D. I. VS DIFINITIO AB. Arist. TRADITA SIT Legitima

L Pro intelligentia aduerte qd locus est duplex: alius circumscriptus et alius diffinitus: Circumscriptus quidem est primus decimus est qui vel materialibus materialibus et physicis continuis diffinitibus vel metaphysicis dicitur et vel spiritualibus tribuitur: Nam civitas Angeli et alia res spiritualis sunt in loco: quid quid enim est in re[gione] nam alicubi est, Arist. 4° asserit solum de loco circumscriptibus eoqd circumscriptus locus et locari et quasi circumdari a basilero loco solum vel materialibus videtur:

rei mag spiritualeꝫ cu sint indiuisibiles circuꝫ ferqha caret, et
in loco circuꝫ scribi non possut: dicit autꝫ esse in loco diffinitiue id
est determinate et taliter in hoc loco vt extra illu non existat, Vnde
locꝫ phicuꝫ idꝫ sonat qd receptaculu alicuꝫ corporis non qualecuꝫ
sed tale vt sit extrinsecuꝫ ipsi Corpori: na Corpꝰ non vnitur extrinsece
tali receptaculo qd sic ab Arist diffinit: Locꝫ est vltima
superficies Corporis Continentis immobilis primo: et ita hic inqui
rimꝫ an dñi spiritus hoc loco sit locatus et vegetur inquo tran
slatus hic consistat =

Deinde aduerte qd in Corpore existente
in loco quatuor possut Considerari et diffinoni: 1mo est spatiu illud
seu intrinsecuꝫ qd locꝫ replet, et occupat vrtute sue quantitatis: 2do
est superficies ipsius Corporis habet ritatis spatiꝫ: 3 superficies vltima
Corporis Continentis locatꝫ: 4to vero Relatio quꝫ dꝫ ipsius ad locꝫ:
3

Exquibꝫ 2m est spatiu illud qd immutate apre
hatur imaginariuꝫ, ipsiuꝫ explicatione multi valde laborant: ob
quam tamꝫ nihoc qd non sit aliquid reale positiuꝫ sed quedꝫ non
repugnantia vt repleatur Corporibꝰ =

Tertio aduerte Capacitatem qm
spatiꝫ imaginariuꝫ habet adrem ipꝫ de Corpora non esse in illi
qm habet subiꝫ Carenꝫ fra: Nonenim in hac capacitate spatij aliquid
positiuꝫ reale reperitur, sed est sola Carentia Corporis cuꝫ non repug
nantia ad illa habendꝫ sicut ab aliquo producatur. hec autꝫ non repug
nantia nec est omnino nihil pribationis, Nec hec salim ex 1o subti
dicit aliquid positiuꝫ et reale: nec etiꝫ est mere negationis (cuꝫ hec
non dicat absolutumꝫ aliquid non repugnantia) sed est quasi quodꝫ
medium inter vtrꝫ, aliquid participans ex extremis et in aliquo
abstrahit differens: est nagꝫ mere pribationis fratis realiꝫ in quo
sicut subiꝫ pribatis potest actuare fra quam carebat ita spatiꝫ hoc
potest replere Corpore qd non habebat: est 2o diminuta pribationis
in eo qd subin. dicit positiuꝫ ordinꝫ quo aptit fra, quatenꝰ
non dicit spatiꝫ imaginariuꝫ: et ehiꝫ est simul negationis in hoc quꝫ
nagꝫ illud illa non dicit ordinꝫ ad fra negatꝫ, ita nec spatiꝫ: est 3o illi
dini mihi mens qd spatiꝫ imaginariuꝫ habet saltim non repugnantiꝫ
ad corpꝰ: saltim 3o resecta fra negate habet positiuꝫ repugnantiꝫ
ad illa

Exquibꝫ constat inquo sensu dicatur hoc spatiꝫ imaginariuꝫ:
Non enim fingendo sumatur et ficte, sed realiter, et est Carentia Cor
poris cuꝫ non repugnantia ad illu habendu: 2o sumatur fratis et vocatur
hoc imaginabile, eo qd est quedꝫ quibus ex illa possumus ex permo ex rerum pribate

quo quibꝫ

que q̃mq; est ex se Corti Corpèitq; est tanq; absq; ulla habeda
ac ri per modu exaltationis probabile, quia ubi intelligitur modq
positibq trinedimensionis q̃mlibet, non potest intelligi capacitas aud
habilis ad recipiendu Corpora trinedimensionis sicut concipitur in
spatio imaginario, qd facit ipm Utrq; consideratanq; sit quid ne
gativu et probabilitq; semper tanq; Corpus habet potentiam capacitatis
q̃m habent Corpora ad recipiendu illa; et ita denominatione extrinseca
a post Corpora dicuntur potentiæ possibile poterit dici possibile alla Corticinera, licet
intrinsece inse totu habeat potia negabilitq;

2 Zm Vo qd in corpore
exilegi in loco reperitur .s. pergilia q̃m habet natura q̃mlibet, est
modus quida realis constitutivus predicamenti Ubi, (deque Dub. seqnti)

3 .s. superficies corporis
contingit est Ultima et Concava eiq; superficiei. Circuq; adiacentia qd
superficies Corporis est duplex, .s. concava et Concava: Concava est
Ultima superficies Corporis Corpori contingit et ambitui alliud, qua est
intrinseca contingi, et extrinseca contingi; et q̃mlibet aptatur
loco extrinseco, naturali, et physico: Concava Vo est Ultima
superficies Corporis Contingit intrinseca ritq; et extrinseca ritngi
qd facile explicatur in Vase aqua pleno, in quo superficies Concava ei
lla qua Vas tangit aqua, Convexa Vo est superficies aque Con
tenta intra Vas

4m demq .s. re Locali ritngi est ordo quida pre
dicamentalis subsecutus in corpore ex eo qd ambit et situat locatq;

8 Hi mobilibus Ubi cuiq; inhaerq; (qua talis dispu
tat sufficienter qd capitula, Locus erit alie recensendo modos diversi
quorum probabiliores tales proponemq;

Quare 1a affirmat locum
esse spatiu illud imaginarium supra explicatu, qd occupat et in quo
recipitur aqua actuali extensione eo ipso qd illa habeat hanc extensionem
plures philosophi tam ex veteribus q̃m ex antiquis, eaq; probabiliq;
reputat Tolet in hoc libro q. 3.

Probatur 1o quia omnes proprie
tates loci Conveniunt spatio imaginario, Continet enim locatq;
est illi equale, et eiq; ratione distat intrinseca corpora, est tq; mobilis lo
calis, habetq; omnimodam in mobilitatem, immo ria aqua in mobili
tati superficiei ambientis locatq; obenit desumitur per ordinem ad spatiu
imaginarium, et denq; Cetere alie proprietates, qua locus in diversa
secundum q̃mlibet spatium imaginarium obenit, et nulla ex illis obenit superficiei
Et spatium imaginarium est locus

Primus est

Primus est quia si daretur Vacuum in rerum natura
posset per illud Corpus localiter moveri sed hoc nullus negat fieri reale
ad quaerendum, sed solum spatium imaginarium Vt constat ergo solum spatium ima-
ginarium est locus.

2° quia si omnis aqua ambiens terram perireret ima-
neret nihil omnino terra in suo loco naturali, et non alia de causa,
nisi quia maneret in spatio imaginario in quo nunc est, et eliam si quatuor
coeli et terra perseverarent et Deus annihilaret Corpora inter media, sic eodem
modo distarent Corpora inter se ac nunc distant, sed hoc distantia localis omnis
teneret in loco medio, inter cornua quae distant ergo hoc esset aliquod corpus
medium praeter spatium imaginarium nam certa colligitur tale spatium esse locus=

3° quia locus ita talis debet esse vt abilla oriatur nimo
litas loci quam propria patitur, sed hoc non oritur necessario ex rame super
ficiei concabe, quae tamen aliquam spatij imaginarij ergo hoc et non super
ficies est locus Min probatur quia superficies est accidens inhaerens corpori na
turali ergo ex vna sua mobile est, ergo ad motum eius eliam mutatur superficies
et consequitur non est vera sua immobilis=

Confirmatur 1ª: nam locus est
superficies requiritur ad corpus quiescens et immotum manens moberi localiter
hoc est impossibile ergo &c. probatur sequela quia turris B.C. in mota manens
variis superficiebus aeris circumdatur successive ergo in superficies est loco
turris in mota manenti mutata loca ergo moberi localiter, patet quia nam
beri localiter nihil est nisi mutare loca=

Confirmatur 2ª: conbertio ora
tionis quia tali sequente Corpus moberi localiter non mutando locum est impossibile
ergo &c sequela probatur, nam aqua ad motum vasis mouentis
probatur et tamen semper retinet eandem superficiem ambientem ergo in super
ficies ambiens est locus sine mutatione localis potest aliquid localiter moberi

Vltimo probatur quia continens debet esse maius
contento sed superficies ambiens non est maior superficie Corporis contenti
sed equalis ipsi ergo non est maior vas quare superficies con
cava continentis continet totum locum, quem superficies ambiens tenet
et consequenter et locatum tenetur totum locum sed tale spatium imaginarium

2ª sic arguitur: nam esse modum quantitatis
intrinsecum adquisitum per motum localem qui appellatur loci intrinseci: ita
aliqui moderni=

Et probatur quia locus est res adquisita per motum loca
lem, sed per illum non acquiritur aliqua superficies, sed modus quidam rei
localis, ergo tales modi partium spatij imaginarij non habent quia quidditas
quidditas est res aut negationis, ita locus est res motus localis et minor
probatur

probatr 2° aut° Arist quia 3 phisi ait ad hoc predicamta dari
tpre motus, .s. ad qmlitate, qualitate et vbi: ad vbi autq nonest
nisi motq locali: 2° quidtq motus est aliquo modo productus peritus,
sed solus modus ille intrinsecus producitur per motum localem 3ª 2ª
43 3ª 3ª asserit locum esse malum, alterum non
imaginarium, sed verum et reale corpus continens prima dimensione sue tamq
quid im materiale capax imaq et extra, vt sic possit eum locatis penetrari:
et dein g. aiunt Auctores huius 3ª esse indubitate non obstanti qd sit ens
rationis: exempla mihi adhuc dehinc aut separari potest: vbi aliqui ex
antiquis quos refert Maisq dicens valde illi placere modus
ille 3ª legendi =

Hec dammata illis denuntiatis ex dictis pro 2ª 3ª probatr
qd spatium imaginarium non est aliquid reale sed nihil, 3° quia corpora
naturalia mobilia in suum locum mobebuntur ad consequendum nihil qd est falsum,
2° nobebuntur ad adquirendum predictum spatium verum et reale =
44 Ad 3ª 3ª
pmo communiter cum D.th tenent cum discipuli sequentes Arist cum g. dicit
ibidem ad milites ait locum physicum verum naturalem esse illum qui super
ficies corporis continentis vt modi decalus figuram concauitatis: in cuius
laborat ut

I H C

45 Locum physicum verum naturalem proprium et vnicum vocant nonnulli
hunc illud imaginarium qd corpus replet vt asserit 2ª 3ª: et motum lo
mum spatium verum et reale vt adstruitur a tertia
Vt hoc 2° probatr
aduerte qd duplex est genus spatij: 1m est positibus illud qd realiter cir
cumdamur et per qd mobemur, hoc est locum verum: aliud 2° est spatium illud
ex quo quasi penetramur vt .v.g. dum hoc vel mobeamur agam, et non
tamq nullum aliud sine re dicamus, hinc inter latera vasis continentis imaginaria
huius vnicus latus et profundum: illud autq spatium duplicitur explicatur.
Aliij enim (vt aut° 2ª 3ª) dicunt esse imaginarium illud .p. qd mirum
quid dubij manet explicatus; aut° tertij modo dicunt esse verum
et reale vt dicimus n. 43 =
46 Probatr 2° 2ª pars: quia locum physicum
et naturalem corporum decet magnitudine, continere, et circumdare re
liter locatum, sed istae realem proprietatem non conuenit spatio imagi
nario 2° hoc non potest habere ratione loci, nisi constitat quia illud spa
tium non est aliquid reale et positibus vt dixerimus contra 3ª 3ª
non potest ille probemus predictam proprietatem

3° Confirmatr quia corpora mobilia naturaliter ex
tranea tam magnitudine vacua circumdantia, sed hoc negant conuenire

spatio

spatio imaginario ō Et

Et 3 ō 2 pari conclusionis probatur: nā spatium vacuum creatum sicud abinitio potuit nullo proreq probabili habet, immo necessarium in fide, quia tale spatium abiq repleri corpore est clarum, et in creatis potuit nunquam esset modo quidem Deus, nec posset annihilari quia q per inhoitu spatium abiq repleri corpore et denig misua declaratione mihi claustq in volbit cui dicat esse corpq habens trinq dimensionis, et actus esse indivisibile etiam imperfecta, nec aparet an sit substantia spiritualis an corporia: non 1m quia non posset esse extensus, nec 2m quia haberet ambitale, et consequenter impediret qd ibi esset locatus, nec posset cui illo penetrari vt tuli dicit

2 conclusio

48 Locq propriq et in rigori non est illud usi qd affirmat 2ā Hec est dicta: nicuq intelligenti nota qd licet ubi et presentia intrinseca in loco accidat locq intrinseco, et cuiusq quidem amplioris locus extrinseco vt dicunq Doctores, tamq absolute loquendo nonq loqui impositus est locus extrinsecus, et sic omnes ipsi in regni nomine loci super quibus coarctabuntur exercitus corporis ambientis: nā re vere esse in alio tanq in loco proprissime dicitur nomi dicare habitudinem adaptam continentis rei locatq inquo quasit: Ubi enim seu modq intrinseco potq est in aliquo: quare in hac limitatione nq et explicatoria melius dicta est vera.

Ad 1um probatur quia qd libet corpq debet esse in aliquo loco tabernaculo continens et circumscribens, sed corpq nondum proprie esse in illo modo intrinseco ō loci proprie loquendo non est datus modq intrinseco ergo probatur quia nihil potest proprie contineri abillo qd intrinsece est in ipso.

Ad 2um negatur 1ā: nā locus est id inquo aliud est, sed res non est in ubicatione sed ubicatio potius non locata cui sit accidentalis

Ad 3ia, 3ū ubi nata 2ā quia ubicatio sit ratio gratia quare nobile est in loco, Ad 3ū Ubi non est locus loquendo de loco intrinseco inquo ubi accipit Arist.

3 conclusio

49 Locq physicq et proprie veri naturaliq est ultima superficies corporis continentis vt modificata per figuram concavitatis cui ratio ultime explicatur per definitionem Arist.

Probatur quoad 1m partem ratione ultime superficiei modificate per figuram concavitatis in quia constituit corpq ubiq adrecipiendum aliud naturale corpq cui superficies

ficiei convexa equalis sit alteri concave, 3° talis superficies nemo diffecta ut loca naturalis, 2da patet quia motrix loci est ambire et continere locatu adjacens per id deuet constitui in ratione loci per id continuatu ablu ad exercendu munu continendi et ambiendi corpu; Cuius superficiei est concavitas, hec enim ratio requisita ex parte rei contente seu locate; ans autu probatur et sumit ex motu rectu sesti asensus cuius esse relationis gmdu predicamentalis p.ma ratione ultime superficiei illo modo disposita seclusa quabet relatione predicamentali corpu potest terminare et continere aliud corpus in ultima eius superficie concava, Quia talis relatio est per senor nata poni contacte et continentia 3° ratione eius constituta in ratione locatu Utpd.

Confirmatur quia duo potissime conbenit loco. s. esse equalis locato, circuscribere et undequaq. tangere illud (Ut ex communi modo concipiendi omniu constat); at hec duo competut superficiei; et ratio loci, magis probatur pq superficies duo habet, 1mum esse bona et tuta; 2m posse emendicabile. 3m profectu talu; Unde ex quap est indivisibilis, 3m profectu talem potest terminare locatu, 2d quidem non potest ut hec indivisibilitatis non haberet, quia nequeut duo corpora 3m profectu talu recte coere nisi adsit, inter alia aqua penetralis; et ex qua pte est bona et tuta potest undequaq ambire et circuscribere locatu, qua ratione Celu; 1m omniu ratione sue ultime superficiei concave pq est ampt et continet ea magis omnia

2a Ad aultu hec superficies debent esse de prima superficiei corporis continentis, et non alia superficies continualibus probatur supponendo ad hoc non loquimur de loco omnium, sed proprie et specialiter vocatu cuius, sed loca specialia et propria debet esse proxima superficiei ipsa et loca minus probatur quia loca specialia sunt quorum immediate pte sunt locatu et non mediate alia, sed sola ultima superficiei tangit immediate

2a Ultima pars .s. ad hec ratio Lu naturalis ultime explicatur per diffinitione philosophi dicentis ex eius auctoritate et ex illius explicatione: Na mea prima pars eius .s. superficiei ponit qualibet corporis ut conpositu hec dicit superficies pq 3m ratione extensionis et mensure intrinsece subjecta est vera quantitati gmdali, qm habet mensura et quasi forma extrinseca locati et ibi ut est terminans ad alias superficies medias corporis: sub sequens aultu particula .s. ultima ponit loco duo, quia per illa dicitur loca aliqua superficies media et continuabilis, que loca ratio non habet: altera particula .s. (corporis continentis) ponit ultra loco duo, Ut per explicet ultra ratione figure concave, ratione cuius distinguitur loca aliqua superficies ultima

con vecca corporis: in vltima particula. s. im mobilis experimur quod
loci pro priet. s. in mobilis quę in ista explicabit=

22 Sed adhuc loca sit in mobilis et adhuc recepta apud
plurimos Dct, Vt de hac materia sit apud illos strouersia. Dicet. Deberemus
de ea ista loci reperiri et constat ex ratione dicta: qui ex oppositio
Dicet loca cuius ratione loci esse in loco et ex regula dari possemus
in in finitum, regula valet nam qd localiter mobile est in loco, et in loco
sub ratione loci est immobilis, continuetur vt talis in loco et sic de alijs vsq
in in finitum

23 Ctd 1m arm pro 1a pte 2m. Dicet qd dicet positio
talem loci realiter et secundum conuenit spatio imaginario non tamen
positibe et cum phisica, sed solum super ficiei ambientis vt constat ex dictis=

Et ad 1m medium quo probatur oppositum Dicet Corpora
lia in vacuo posse moueri per illud, et Deus posset mouere celorum
et hoc dicet non ad quire vel super ficiei ambientis, ad quire vel tamen loci
intrinseci. s. Vbi qd est primarium inter multa localia: Nego autem phisicę et ex
trinseca dicitur inter multa localia non primarium et vim phisicę sed secundarium
et reo usitate iusta hunc ordinem naturalem verum=

Et eodem modo Dicet ad
secundum medium, qd in illo casu terra maneret in loco naturali intrinseco,
remanet in loco extrinseco phisico et naturali, sed tali relatiue: et ad
secundam probationem Dicet qd distantia localis non requirit per necessario numerum ponen
dum realem extrinsecum, sed ordinem in intrinseca sed datum pergendo
calum est hic et nunc ubi, quo facto in illo casu celum et terra ordinarent
inter se, sicut modo distant partes vltimę sphęrę=

24 Ad 3m medium dicitur
primum est qm varię respondent Autores: nam primus aliqui thomistę
dicunt loca dicta immobilia propter in variabilitatem relationis distantię qm
quilibet super ficiei continens dicit ad centrum et ad polos mundi: ita
loca assignata possunt considerari dupliciter; 1o materialiter hoc est non super
ficiei ambientis: 2o formaliter quatenus talis super ficiei subest denominatio
tantum in variabilis: Vnde in 1a consideratione loci non dicitur in mobilis, Vnde
tamen in secunda

25 Sed per contra nisi amplius exigeretur non daret de facto
aliquis: quia illa relatio distantię --- propinquitatis --- est predicamentalis
s. tertię ordinis talis, sed vtrum dentur variari realiter et entitative ad variationem
super ficiei, 2o loci non est in variabilis formaliter ratione illius: primum probatur
quia relatio predicamentalis distantię aqua loci dicitur formaliter in variabilis,
est in super ficie terrę in subiecto, sed variato subito variatur formaliter
entitative, 3o variata super ficie variatur relatio: qua ratione adhuc maneret

habet pm

habet vim vitalis vegetativa et magnetica, quae fere reperitur in corporibus animatis

Unde hoc solutum mens declarat, qd corpus mundi perfectum ambigit aliqm superficiem spetialem realem realiter et non habilem variabilem et immobilem, et una superficies Variet qd repugnat = 26

Quare haec solutione veritas Veram solutionem consonat Aristi et D.ti Thomae dicentis, qd in Mundi dispositionem requiritur locus physicus, qualem est corpus naturale in Vacuo permodum ad quae permodum accedens Ang. recedens potest tanquam conservabilem. Ang. destructibilem sua natura, sine et qd loca physica magnitudo talis mundana, finalis, locata, sed continentia illius intabilis Ang. talis spatio, et in tali. Ang. tali distantia respectu alicuius partis fixi mobilis, Utique Poly mundi Veri Ang. imaginarij et certa terra =

Hic aliqs distantia potest sumi Ang. pro invariabili et minima qua respectu mobilis extremi qua distat: Ang. 2° superficies realis realiter ideat pro tota vacuo aqua vel denominata a bolia diabeni. Quare superficies est mobilis quia potest mutari seu succedere alteri; sine 2° spetialis modo continentia et distantia, et super ficies mobilis realis in hoc, et Vt stat subea non stet simul moberi, sed stabit ac recipit moberi pervel alio distantia in illa superficie, et spetiali, sine modo continente singulo figuare =

27 Quare dicendum est hoc physicum et extrinsecum pondus in mobile propter aliqm identitate aut Unitate numerica qm mire verum in conservatio materialiter aut gratia, sed solum dicit gratia in modo, ratione spetiali modi continentia locali respectu huius spatij et certae distantia, qualem Vt stat sub ea non stet simul cum ea moberi =

Probatur aliqs haec expositione esse rationi naturae ad rationem loci physici non tales pertinet superficies continens, sed ista continens intabilis et distantia minima unitatem respectu distantiae ad polos mundi veros Ang. imaginarios, sed super ficies continens non est in mobili, nulla respectu illa continentia intabilis spatio et distantia, 2° loca non in mobili ratione superficiei continentis, sed ratione respectu ad tale spatium et distantiam, 3tio de superficie probatur ex rationibus n. 29, et exhibitis quae tale adducit nec stare contra ex positione, et de spetiali modo continentia et distantia mobilis, quia hoc non stare contineri, super ficiei in alia spatij loci mobilis Vt contineri =

28 Quare ad 3 medium Ex 20 Ad rationis in mobili non materialiter ratione superficiei mobilis, sed gratia ratione continentia talis realis et distantia; et hoc non quia talis continentia sit realiter et entitative mutat in alteram superficie succedente (Ang. talis aliquis nihil dicit Ang.) sed solum qualem superficiei continens realis in tali distantia quam habet continuat in ratione loci, non stet simul cum illa moberi =

Ad 1m per mutationem rei respectu ad quae res habet quod

D. II. V3 prepter locu extrinsecu detur aliquid intrinsecu in loco per qd sit in loco et terminet motu localem

1 Explicata nãa et ẽsa loci extrinseci modo restat exami
nare dũ an talis locus extrinsecus sit corpori naturali adiacenta ratio existendi
loco et terminandi motu locali. 2. Ultra quod sit animadvertendu alia ẽ ratio
seca ex pte mobilis ad talem locum pertinentis quo Vbicatio seu Vbi solet nũ
cupari =

2 Inquare 1a dicã affirmative corpa naturalia esse in loco nonnullo modo distin
cto ab aliqua ẽa intrinseca in ipso existente, sed tali modo proximo extrinseca
.s. ẽ superficie ambiente, alio aliquo ẽa intrinseca contentu. Vbi autem esse loci
extrinseci Probatur Ex dictis Aristotelis in 4to phisicorum Cap. 4. 9. alias 4 Aristotelis
3 Probatur 1o Quia Petrus in 2o. n. 9. 110. ar. 3. Vbi ait: Mobile dum
est, non est in ẽa ad aliquid pertinente sub hoc modo proximo
ad aliquid extrinsecum .s. ad locum, 2o dum dicit quod ẽa naturalia existendi in loco
et terminandi motu locali dicitur esse in superficie loci extrinseci ambiente =

2o probatur ratione nã existere non potest in aliquo ambiente nisi
ẽa corpa naturale debite se habentia in loco et adiacentia 3o Declaratur ad hoc et dicit
aliquod ẽa intrinsecum aliquo modo potest et ante probatur quia aliquod
ens existens in loco quod habet ẽa intrinseca, vere dicitur in loco potissimo
quod est recepta in spatio et circumscripta a superficie ambiente loci, 2o dum non
est in loco seu adiacentia quod est ẽa naturalia existendi in loco, 3o dum non est in loco
ambiente et nondum aliqua ẽa intrinseca =

4 1a dicã quod aerem existentem in aliquo vase in loco esse spatium imaginarium
vel repletum corpore, et sit in superficie vasis ambientis: ita aliqui antiqui philosophi
sectatores 1ae, et probabilius reputatur hoc 1a Scotti hic q. 3. =

5 Et probatur nã Vbi sit unum 1o corpus recipiens,
et unum primo est, sed corpus 2m recipit in spatio imaginario 2o Secundo
probatur sic quia spatium est aptum natum penetrari spatium intrinsecum intra latera spatii
vasis existens quam superficies ejus concava exterius existit: sic etiam quia in solo
hoc spatio tota aqua recipitur et partes aquae imparibus spatiis, ita ubicumque
partes spatii diuersae partibus corporis diuersi fundati, 3o ad unum 1o est et recipi
tur corpus sit spatium imaginarium, aliquo modo sic existens quatenus in eo Vbi aqua
recipitur a multis constituitur =

6 3a dicã est ad hoc quod aliquid existat aptum natum penetrari a
exilis

existendi in loco esse aliqm trans intrinseca Corporis, alienigenas tamen tales trans non producit aud Corpus pi per motus locales, videlicet transitus unus existentiae actualis per mensuras immediatas in ordine ad locum aud ipsum, et hanc existentiam habere se dicit pro prietate immediatis distincta ab existentia ab hac diuina ingressa immediatis consistit esse ab illa separabile ut constat in Xpo domino sub specie Corporis: ita assignat rationibus suis extremis, probatis suas trans ipsum nando omnia consimilia rationes transitus esse in aliquo modo realis intrinseca per motus locales producibilis =

Et 2° sic arguunt tales, nam ex variis modis non consimilibus Corpus potuit habere immediatis, 3° talis modus est possibilis patet sequela, nam ad hoc potuit ami autoritas ut per illum Corpus potuit hic quin alibi, et ami probatur quia tales modus multis dicit respectu ad spatium, multationem tam subsequens adduci potuit Corpus in ad hoc spatium, quam ad illud dicit spatium ordinatus, nam sicut illi modus hic producti sunt per motus locales potuit ubi naturaliter alibi produci, sicut ista quinque modi potuit esse in potuit et illud spatium, 4° patet modi huius Corpus completis hic immediatis existit, et consequitur nec requirit spatium precisum esse tam transitus existendi in illo

5° probatur nam Cus mobile localiter mobilis, 6° produci huius modus quo est in hoc spatio 7° ante quam sit mobile: si 1m° prius nam supponit mobile in hoc spatio quod habeat huius modus, et arguitur illa ruperfluit ad tales modus existendi: si 2m° dicatur 2m° sequitur mobile habere mille trans ab eius suo effecto transitus et naturali, quod habet mille modus prosequitur productus et tamen ex rei ens non est mille tales realis, quia nullo ad illud non occupet prius illo prius sed habeat in intrinsecabile

8° Et quod mobile ante quam producat huius modus debeat esse mutatus, nihil probari potest exeo quod agens naturale debet esse mutabile operando, sed mobile operando mutatur spatio, 9° presupponit ibi anteoperationes, et consequitur ante productionem talis modi

4 ra° adducit ad propositum transitus rei est in loco ex parte rei locati, et pro quo transitus constituit predicamentum ubi, esse modus quo realis intrinsecus ipsi rei, ipsi rei quo est in loco, a quo transitus et intrinsecus habet rei quod sit hic aud illic; unum a pelari ubi, et produci per resultationem huius Cus rei de nobo producti, postea 10° variari et mutari per motus locales cum et ing intrinseca et formalis, ita quod rei dispositiones etc. Cum mutui quia recipiuntur; quia duo intrinsecus sunt modus modus explicandi quo sic habet =

Prima est arguens quia sicut concedatur mille modus presentis esse per motus locales producibiles simpliciter de facto ab auctore secundum [illegible]: dicit tamen tales presentia posse resultare in re creata ex eo quod alius

gd a loco continuatr, adp. adhuc persequendo et ab intrinseco relevet locu extrinsecu; 1°. super suu ambiens: ita docet aliqui thomiste mr quos stat collectus Conclusiue in loco di. 2. Lb. q. 3. et ehu aliqui ex nostri, quoru aliqui dicut prischa illa, qua dicut ibi nullu exire importare respectu ehu hic certe tolu ad spatiu imaginariu, sed tantu ad locu extrinsecu agno pere dependet tu gm alio primario=

Et probatr 2° ma implicat aliquid esse in aliq pore nisi sit tu gm cui quocumtat, 3° nec esse in loco nisi in tu gm cui connotaret=

Secudo ehu probatr ubi cahoma nullu importare respectu adimaginariu in quo tale spatiu est imaginatu nomen et nichil, 3° si nullu ratione dominabit terminare respectu realu ehu intrinseca

Primatur: nam ubi cahoma importat talu respectu ad spatiu esset tu gm ad id quo corpus naturale constituitur, sed hoc est manifestu 2° loc, nu probatr quia esset non posset esse mobile in illum quo est possibile mouiri: quia penetratu in dimensionat penitus modu agendi abolitu, 3° impossibile esset corpus penetrare in alio tu gm in loco, in loco possibile non est. Secuda probatr ut cadu minor quia spatiu imaginariu est mere imaginariu, cui tolu exptr spatiu quod non repugnatia ut dicitur, 3° esse in illo spatio est esse in nichilo, 4° esset mobile et consequenter immut esset comparabile et mobile ad repugnat=

Secudo modo explicandi eadu gndu rei et adaequatu rei modu illius intrinseci qui dicitur ubi, esse presentia corporis ad spatiu, et presentia primariu ei esse constituere corpus in illo spatio, et non posse penetrare penetret exhalitr circuscriptionem superficiei ambientis hic modu est communiter procedendo, ni 3° nostra 2ª Conclusio=

Prima conclussio

Corpa aqua habet corm naturale esse alicubi presens non est superficies extrinseca ambiens. nec spatiu imaginariu=

Est de fide est tria 2ma sqa et probatr 2° quia ad 1ª partu, quia licet deu destruat superficiem ambientem totalem 3° conservando tamen aquam absq aliqua sui mutatione intrinseca, illa aqua erit ibi ubi antea erat, immo de facto licet variet superficies circumdantes ipsi aquae, absolute dicitur manere ibi ubi antea erat, 3° superficies non est ratio exigendi in loco

Primatur: quia hoc in vacuo constituto posset locabile probari, sed ex hoc tali motus conderetur nulla illud vacuum et vera esset ibi absq aliqua superficie ambiente, 3° hoc non est ratio exigendi in loco=

2° probatr

L° probat quia rei denominatiue fratris et intrinsice esse alicubi, constituit recte predicamentum ubi adq adhuc est eius species, sed loco extrinseco nulla habet entitatis esse cui constet ex recta diuersorum predicamentorum, s. ex genitate et figura 3° nonest fra aqua et corpo denominatiue esse hic - L. alibi presens =

Ex quo ehaz patet 2a pars conclonis, nam cui patitur imaginarium sit quid nec alibi recte predicamentum non potest constituere, et consequenter necesse fra aqua corpo presens denominatiue. Et patet ea quia esse hic - L. alibi importat entitatem realem positiuam (vt dictum) 3° non potest nobem realem imaginarium tale forma =

Secunda conclo

Forma aqua fratris habet esse alicubi presens, et modo quidam realiter presente ad spatium, qui mutatur et variatur per motum locale, per quem adquirit de nouo tam ipsi quam eius partes =

Legenda est ista 3ma pars et prima illius intentionem aduerte qd aliquid huius dubij pertinet ad questionem dere, et aliquid ad questionem denominationis, questio enim dere esse potest an per motum locale adquirat aliquid positiue, qd sit intrinsecum mobili localiter se mobili, et quid situdinis; an 2° adquirat relationem alicui extrinseco qd sit - L. spatium, imaginarium - L. locum positiue, s. vltima superficies. questio 3° denominatiue est an. s. habitus intrinsecus adquisitus positiue dicit mobile vere et realiter esse in loco; an 4° a toto loco extrinseco tibe positiue tibe imaginario

Pro quo sciendum et maxime aduerte ad tolendam equiuocationem in hac tota et ad solutionem plurium argumentorum, qd esse in loco - L. hic - L. alicubi (qd ita inuentum per ista aduertentia facilia) potest accipi dupliciter: Uno modo pro vt est concretum quod extrinsecum tibe vere, et positiue (qualitercumque super ficies ambiens) tibe imaginarie (qd est spatium - corpore remoto) et vt sic esse in loco seu alicubi significat de facto receptaculum quoddam corporum permolum ambientium et continentium ipsa tibe sic vere, tibe imaginarie: alio modo accipitur potest pro est concretum intrinsecum de predicamento vbi et vt sic dicit de facto, vel recto et intrinsece, prout ita vere ad spatium tibe vere, tibe imaginarium. Quo duo concreta licet videatur formaliter quia est eadem nomine quandoque nihilominus sunt valde diuersa vt constabit ex dictis =

Probato 3° concto exstat s. ubi esse per se motum, motum g. locale esse alibi in positiue, redeat ad unum vbi ad aliud, 3° vbi vere producatur per motum locale =

Deinde probatur

Deinde probatr vana declyta ex vbo Arist. sylogyzando cuj pro
et cuj omnibus philosophis motus localis esse vere et proprie motus
physicus: Nam omnis motus physicus est conjuncta cum vera actione physica
producibo alicujus tri, sed motus localis est vere motus physicus, ergo per illud
producit aliquid positibus in isto mobili, non nisi vbi, ergo vbi est
vere trs per motus locales producibus=

Ad hoc respondet aliqui motus
locales solus habere connexionem cum actione vnibus, et ideo cum illo,
non autem cum actione producibo, vnde trs motus locali non erit aliquid
vbi de nouo producibus, sed ipsum corpus vt vnibus existens in tali spatio. Quod
placet ex gto vbi generationis subiecti talis hominis qui non est actus
producibus aliquid entitatis de nouo sed vnibus tantum illorum quae =

Sed hic resolutio sufficit manet in suo nato
Libro 2. disp. 8 § 2 vbi probabimus actiones generabiles esse produ
cibus alicujus vnionis realis trs aggregatis distincte=

Et adducebat hanc resolu
tionem sic arg.: Nam actus generabiles sicut sunt actus vnibus, tamen omnes con
cedunt esse producibus aliquid entitatis realis in ratione vnius per se. No
hominis qui est trs producibus per generationem, sed in motu locali non
est aliquis trs qui maneat producibus ex vi illius motus precise
ducti, Nam spatium est omnino extrinsecum corpori locato: Et dicit sed
ex vi motus localis qd corpus sit in spatio, non est dicere qd ex vi illius
maneat aliqd verum ens reale de nouo productum, ergo ingenerabile falsum
est dari aliquid trs de nouo productum per motus locales, quia non est
aliud nisi ille motus precise=

Confirmatr 1o quia motus localis est in
trinsecum mobili trs cujus primarium deuet esse esse in trinsecum mobili
potest 2da quia motus est fieri in aliquo adeo deuet esse vbi est trs=

Confirmatr 2 quia motus existentialiter
est actus entis in potentia pro vt in po, actus adeo necessario deuet distinguere
in mobili duplex potentia, altera precipua in ordine ad formam al
tera minus precipua respectu alterius forme in mobili per motus
locales eadem duplex haec potentia reperitur, ergo ex vi talis motus aliquid
de nouo ad quod mobile qd intrinsece remanet in isto, sed omnino
nisi modus precise, ergo talis modus vere producitur per motus locales
21

Tertia secto

Talis modus precise non dependet existentialiter ab aliqua entitate aliqua extrinseca Corporis ambientis: quibus ob naturalem ordinem Corporum Universi
non quiescentibus illa pars quae mobilis una sphera Celestis=

Fit secto sequitur ex precedentibus: et possibilitas explicatur

ex gto

Secto

ens q̃ vltime sphere celestis: nq illud corp̃ habet vera et realq
presentiq̃ ibi vbi est, et tenq̃ non habet aliud corp̃ q̃ sit cui circumbatur,
2° hic modq presentie non requirit esse q̃ alibi super superficiem extrinsecam am
bientis, mediantibus istis videlicet nota, q̃ quomodo enim melioi potest
corpi q̃ quiescenti alteri et continuo esse illud nisi quatenq̃ habet realem
presentiam sui ipsius illud; sic autq̃ est vltima sphera celestis sui ipsa penultime=

Ad amplius confirmatur quia corpi potest per vacuum
moveri, ad hoc tale corpi adquireret modum presentie, cui tali mobili nece
sario debeat habere tres partes; 2° modo presentie seu vbi non deperdet
esse alibi nisi super superficiem ambientis, cui hoc in vacuo non reperiatur=

Ad aut̃ tale vbi nullum separatum a superficie am
bientis extrinseca in corporibus infra supremum celi consilii probatur
ex naturali ordine vniuersi, qd ita est constitutum vt natura abhorret vacuum
dari vacuum: Vnde fit vt nullum aliud corpus adquirat mutuam presen
tiam localem quam sibi ad terminum extrinsecum alicuius superficiei vltimi
corporis ambientis

Conclusio

Presentia localis seu vbi dicit ordinem tractatus digitalis ad spatium imaginarium
tanq̃ ad terminum primarium: super superficiem autq̃ extrinsecam solum recipit tangen
tem secundarium

Hac dicta sequitur corollarium et magis inducet explicationem
quam probationem, qd vt patet nota qd sicut ad vnitatem entis reale
tractus digitalis ad ordinem, vnitatem intellectualis potentie q̃ obiecti, ita vbi actus
adquisita per motum localem est presentia realis vnius rei existentis in loco
alicui illo cui est presens, quo ita est relatus tractus digitalis ad illum vltra
tremisice illius vniat alicui relocate: vnde res esse in loco idem est qd esse illi
presentem, vnitatem extremisice alicui; et cum habet vnitas continuitatem mate
rialem tractus digitalis ad extremum vnitatem, ita hoc continuitatem indeclinabi
lem materialitatis ad locum, quo est relatus tractus digitalis mobilis relocati et cum=

23 Verum tamen sicut vnio physica potest fieri
dupliciter: 1° modo per mere extrinsecum ipsi extremum; 2° modo relatio
per relationem predicamentalem superadditam rebus vnitis, qua intrinsice physi
cum referuntur: ita hoc presentia potest dupliciter fieri: 1° modo absolute
per vnionem presentie rei existentis in loco ad ipsum quo vnio est presentia
tur: 2° modo relative predicamentaliter, per quam relationem presentia
lis quedam imperfectibilitas absoluta, qua relatio predicamentalis ter
minatur ad locum physicum positivum et realem, cui adalium tractus digitalis
relatio terminari negatur=

Deinde aduerte qd tale modum presentialem
sicut 1° modum recipiat duplicem tractum vnum primarium et alium tale=

primarium

imaginarij per Corp. repletis; Alijs secundarijs et solis ad talis pertinentibus adquirit. S. superficies extrinseca ambientis. Exquo probata et explicata manet vera quinquies talis explicabilis probat. 1ma aro. 3ia pro 3a sea Qn. 1.-

Quare ad aro. 2da 1e sq. et ad Obiectum rationis Dubitationis Qn. 2 dico in omnibus verbis Dubitationis solutionem contineri: non enim dicit absolute qd mobile non sit in potentia ad aliquid intrinsecum, sed qd non sit in potentia ad aliquid intrinsecum in quinque huiusmodi, in quibus verbis solus intendit docere hoc habere nostrum motus localis, qd non sit in potentia ad ultimum terminum absolutum ab ordine ad extrinsecum, (sicut motus alterationis terminatus ad qualitatem, et augmentationis ad quantitatem) sed est mobile ad ultimum quiescens aliquid intrinsecum. 1. Spatium. 2. Locum adquisibile etiam per motum alterius extrinseci et secundarium.-

2q Ad 2dum Qnis revocat in prominentiam duo hinc secundi notabilis posita prima secundi ad octavum, et decimum ultimum eorum conclusorum problematis adscripti, videlicet quae dicimus ens, existit in aliquo vel ens, et in loco extrinsece continens ens, intrinsece ens, et ad probationem qd ait ad mutandum posse manere Corpus in rerum natura Vbi intrinseco dicendum est talem Corpus finitum circumscriptibile superficie extrinseca posse manere in loco nequibe: sicuti tali superficie circumscribatur potest dici 2o lucem solum extrinsece manere in loco et non intrinsece.- 2. secundo est quidem probabiliter dicendum qd locatum quod Corpore amoveatur Vbi intrinseco, non superficie extrinseca non comparata ad ipsum vt forma actualis ipsum locatum, cui talis Corpus circumscribatur relatione ad illum.- 1. Vbi intrinseco, qd vt dixi est unio Corporis cum loco et ablata unione negatur forma manere aliquo effectu

2b Ad aro 2da 1e sq. Qn. qd vltimo adversarius (Vbi) aliquando verificatur et explicatur per istas ablatibus in quo, et hac ratione non constituit essentiale predicamentum, qd asserat Vbi, sed pro Vbi sionis significat vacuum per quem Corpus est motum, qd explicatur per illum ablatibus (in quo): Unde Corpus in spatio imaginario est motum intrinsece vera denominatione ab Vbi intrinseco, vera Vbi absque extrinseco non erit motum possibile sed quare nequibe Vt explicabitur in solutione ad vltimum.-

2c Ad aro 3tium 1e et ad 1um Qn. 1 negatur, negatur Comitat modus illum dicendi penes ordinem tragi ex defectu ad spatium imaginarium tanquam ad suum primarium et ad probationem nequibe est non esse maius vacuum quam illa modo nobis bene qualitercumque spatium repugnat. Ratio enim est quia est Vbi huius.- 1. illius, et ibi. 1. unde

videtur alicuius

ei duabus gd ab intrinseco circumdatur situata in circulis / pellicis [illegible] diuisa ducatus per diuersas ordinis ad hoc spatium et non ad alium: Unde respondet gd idem numero volg locatis in liga aula stat per spatium Relatis, et si milites respondet gd ubi pro iuris producitur alibi pro ducatu, Ut forte magis explicabitur dictus sequitur=

28 Ad 2m Rn Bdi

mo ans, illud tamen gm significet antecessionem temporis Ut in Mgdi. re vera oppositi mo ans, si non significet antecessionem nam alterius diuisionis prig et coexig in hoc spatio gm producat Ubi est prig et presens quasi re alibi existendo ans, positibe mo ans et mo consequitur, ad probationem huius gd ex philosophis dicunt adesse naturale prig non deuere esse presens alicui spatio gm generet in illo, respondet gd presentia locali est conditio requisita exp[ressa] eig ad operandum Ut veritas intelligendi est gd operatio motus dat ex mta sua ad existendum mobile in loco existens seu presens: Ita enim talis presentia requirit esse conditio operationis, cuius est natura terminandi illam, et propterea respectu huius operationis significet gd mobile prig non requirit natura eius naturalem capacitatem ad talem modum, et gd sit mo alibi presens, id est non ibi totum. Et hoc arg[umentum] ex dicto Brin habet vtra aduersarios quatenus dicunt motum terminari ad unigenitum corpus seu mobile ex loco Ut in singulis constabit=

29 Ad arg[umentum] 4m iq[uod] pro 1o modo dicendo et ad 1m in lo

Rr. gd Ut dicemus in hoc eodem libro eodem modo philosophando de spatio et modo existendi in illo, ac de loco et modo existendi in illo. Quare dico gd esse in loco pro Ut termino extrinseco non solum requirit rationem sine superficie ambiente; secundo pro Ut termino intrinseco et est perfectio dimensionalis Ubi=

Ad 2m nego

concedo ans in sua ratione explicando et nego rationem, quia praecise ad terminandum aliquid positibe non requiritur positiua et realis entitas Ut habet in probatione quae est tria generationis, et in ente rationis gd terminat realis coexistentia intellecta, quia in ratione istius alicuius respectus pro Ut nec includit aliquid cum realitate talis propria et positibe exp[ressa] Ut, quod declaratur dicendo in materia exp[ressa] eig gd terminatur ad illud praesertim in casu argumenti Ut ita dicam=

Ad confirmationem nego minorem

et ad 1m probationem dico gd dato id unguo est aliud exercet aliquid cum realitate talis rationis. Circa ea quae tactum sunt in isto, sine id unguo est aliud dicunt circa aliquid reale positibe: Et nego quo ultra spatium imaginarium non dicitur recipere corpora, nego ista esse in illo, modo aliquis positibe realitate quod dicitur de illis proprie, sed solum contrarium ad ea quae tactum sunt in isto Ut tria nego alibi quod quasi ingenua negatiua non omnes regulas Ut ibi corpus habeat praesentiam et per negationem ulteriorem explicationem, et ideo nec est necessarium non est

gd credo

gd reale et positivu sit =

Ad rendu probatoriu Ar gd ut constat ex dictis ut particula aliquibi aud nullibi prout significant cum loco intrinseco addat extrinsecu positivu L. negatibu: Unde non opponit nisi rationi et significationi sumpte, quare sibi Corpus sit in loco nullibi, sibi in spatio imaginario falsu est dicere gd nullibi est, si by (nullibi) ly negat prout loco intrinseco, quia sic per habet Corpus presentia realis; si vero sit ipsa adiacentia prout loco extrinseco adhuc nullibi potest sumi duplicit. p. Ut excludat omne locu sibi Deu sibi imaginariu, et sic falsu est gd Corpus existat in spatio sit nullibi: aud solu dicit nonesse in loco positivo, et sic licet Corpus dicatur esse nullibi et aliquibi nonesti in contemptu, quia ista non opponit sic accipiatur p. diversa significatione =

Ad dictum aut quo in primo arg. mgdit probatur ideu esse esse in spatio imaginario ac esse in nihilo Ar. gd omnis spatiu imaginariu sit nonens, nonesti gd cu omnibi: neq; cu privatione et negatione specifica alicui quali sunt huiusmodi entia ipsa Caligia, ut patet in Cecitate, qua licet sit Caligia Visus, non est gd cu nihili, sed Caligia big non absoluta sed in subiecto ablo ad illa habendu, et sic habere Cecitate nonest habere nihil simpliciter, sic simuliter esse in spatio imaginario non est esse in nihilo absolute sed cu spatiu importet Caligia seu negatione rerum natu, ideu erit Corpus esse in tali spatio, ac esse ubi esse non rerum nat =

Ad 2um L. exdictis in tota hac questione dimissione, qua ubi Creatu generaliter dimidet; Magister ubi dicendu in circumscriptibu et definitibu: Dicit illud exbi cuius subtum cuius est presentia dimensibilis per omnimoda commensuratione locati ad locu, sic ut rerum eius toti locati correspondeat toti loco, et partes eius partibus loci cu quadam extractione et penetrabilitate; ad quam gd. ubi circumscriptibu, nonqua ad illud necessaria sit extrinseca circumscriptio, sed quia rerum eius ablu est Corpus circumscribi. Ubi aut definitibu, ut illud exbi cuius subtum sit presentia constituit ut inter limitatu et terminatu, spatiu contineatur nec dicta impenetrabilitate partiu, aud commensuratione eius ad locu, sed natiui subsistere modo, toti intoto et toti in quolibet p.: quibus Angelu habet hoc ubi in loco unquo est =

Et hoc modo nonsolu nullibi similis sed falsu est de loco ubi est Commensi ad diffinibu et circumscribibu =

Prout aut subduo modi pregustabilis seu ubi coloris adi solet alius by qui super naturali et tacita negatio dicitur, qualis est modu presentie qm habet Xpus in mistico sacramenti loco solu tu et toti inquolibet p. exbi cuius presentia dictatis fusta

doctrinam

doctrina Dth̄ non est ypsa dominus ibi bz̄ qm in loco saltim pura
sed assumpta per accidens ratione spetiosi et ratio est qz corpora naturalia
qm̄litate alicuius sunt in loco ratione qm̄litatis aqua habet posse coexigdi
et circuire corpi alioco: at ypsa licet in Eucharistia habeat proprias qm̄
litatis, habet tamen illas ad modu substantiæ indiuisibiliter modo, q̄ solu
est in loco ratione alterius qm̄litatis, et consequēter per accidens, qz substa
est pure in loco ratione propriæ qm̄litatis: quæ omnia inferiora sunt
sufficienter dicenda Dubio sequenti =

Colligo 2 nostra doctrina non esse
a Thomistarum qui cū Dth̄ asserunt dicunt ratione qua aliqd est in loco
esse materialē esse qm̄litatē molis: qz per hoc non excludunt modū
vbicationis ad existendū in loco, sed dicunt qd subtā abstrā qm̄litate non est
capax recipiendi talē vbicationē et existentiā; et hac ratione qm̄litas est
talis qualis redditur subtā materialē capacē existendi in loco circūscriptive
circūscribe. Quarationē etiā dicimus qm̄litatē esse rationē qualē non
tamen quia per hoc excludatur modus quidā a qm̄litate distinctus, qui dicitur
forma, sed quia hoc impossibile est qd abstrā qm̄litate contineat
subtām; sicut una quantitas potest esse in duobus locis totalibus et adequatis

D. 3ª. V3. Vnum Corpus possit esse in duobus locis totalibus et adequatis

In hoc Dubio duo ut certa supponimus et aliud inquirimus dicimus.
Supponimus enim vtra Dandum duo Corpora diuinitus posse ita simul esse in uno
loco: qz ut constat ex misterijs nostræ fidei multoties duo Corpora re
nebrata sunt, qz in primis ypsa Dominus post resurrectionem suam ingressus est
ad discipulos fanuis clausis. Et in resurrectione sacrū illius Corpus esse
petro obseruato coexistit. et eius quidē Celum accepit, ipsum Celum pene
trabit, iuxta illud Pauli habetis similitudinem qui penetrabit Celos scz

Sed prælata Fidei aperta diuini in partu Virginali
inte mente Virginis sine Lesione suæ Virginitatis penetrando S. sacrū
illius Corpus =

Ad hoc Et Durandus dilatatas esse partes Virginales Vteri,
et sic sine Lesione Virginitatis ypsum natum fuisse =

Sed certe non est audiendus, quia hoc non parum derogat integritati Mariæ (quæ
in hac natione voluit nos sacrificiabat) qz dilatatio partium tollit
integritatem corporis: adq; dico sacrū Corpus Mariæ non manendo vtantia
evat;

erat; hyc eha quia Vt Constat ex sacris patribus partu virginis sicut ipsum dq miraculq, sic eidq modo Continuaret ac partu alianq Mulierq instaurare inceptq ipsaret perdilatationq partuq; et eq beata Virgo sit mater eiusdq ordinati reguardu huiq partuq illi naturaliq similis =

2 Nec obstat huic ipsi Christine qd partes eiusdq molimina possint Corresponere eidq partitq potis ad durationis, q necy diuq possit qmlitahi permanere Vnde et eidq loco circumq patet apparitate vacuis, nq sicud dictum est pt eidq molq patuit exercere indistinctis partibusq potis sic distinctis pt eidq qmlitahi permanere existunt distincta loca, et ans probatu, sicq eo pacto totalis successionis ordo quq intrinsecahet qdq quidq una nonnulli prior alia, sed Vtraq simul existeret qd est extra rationq esseq halq molq et tq potis =

3 Rem enim Concelq do ani et nexq dispositq, et dispositus Constat exigua probabilitate antecedere, nq hoc ipso qd diuq pt molq eadq potis sint in eadq duratione totalis successionis ordinis quq essehabitis patq 1. ordo prioris et posterioris; at exemplum qd totalis actualis existentis Vnius corporis ab eodq loco nisi successive distinctis partibusq qmlitahi in ordine ad se sicud necq hoc totalis existentis qd totalis qmlitahi coexistat essehabitis in ordine ad locq Vt Constat in mysterio Eucharistiq =

4 Verbum autq in dubium an Vnus et idq Corpus possit esse in duobus locis totalis et adequatis; Vbinam asserimus de locis sacramentalibus et per accidq Vt Constat, solus 3 procedit dubium de duplicis prescindia ratione Vnius principij: hoc est an possit Vnus corpus esse exercitus in duobus locis adequatis ratione Vnius qmlitahi =

Dicendum ita ratione Vnius principij Vt excluderet decepturus adsequentis ad hoc resolutionem huius dubij solus procedere de principijs qmlitahibus Vt qmlitatibus non Vt de spiritualibus sita Vt sit certus posse esse Vnus Angelus aut anima in multis locis adequatis definitive ratione propriq virtualiq quantitatis in loco, licet hoc sit miraculose Dubium in qmlitatibus locis existentibus circumscriptibus =

4 Falsum inquam in hoc modo loquendi; nq eadq est difficultas de locis spiritualibus ac de qmlitatibus, dq modus ratione Vnius principij; sicut si in Vnaq 10 impliceret vtraq dictarum actionum in altera. Quare Vtrq eidq rationibus probat Vnus Angelus posse esse in duobus locis adequatis quibus idq probat de Corpore; Deus Vnus est qd in locis circumscriptibus aliqd especiosus et apparatus magis difficultatis Videtur in genere. Contra verum autq a doctoribus posse Dubium de locis circumscriptibus, quia Corpus naturale dignus ac ita in philosophia

Vnicatis

vnica tota habet presentia et haec circumscriptibus ratione omnitudinis =

In quare 2ª et quinta celebris 2º ait non implicare contradictionem vnum et idem corpus esse in diuersis locis adequatis circumscriptibus, haec est valde communis illam tuetur scotus in 4 distinct. 10 Rubio et in libris physicorum in praesenti Vellarmin. Libro 3. de Eucharistia, qui vt alios exhibeat refert pro sententia quasdam haereticos immo et pereiarcas, vt Lutherum, Calvinum Obiclef, et alios; tenet etiam haec 1ª 3 Suarez tomo 3 in 3m parte disp. 8 sectione 4: et fere omnes illi Authores praecipue nostri quia cernebant illam esse necessariam ad persuadendum haereticis veritatem mysterij fidei vt exilio deiciatur tota haec veritas pendeat, quare ait Paterson Sanctus mirum tibi semper visum fuisse oppositam 1ª 3. pijs et Catholicis doctissimis viris persuaderi potuisse. Sed certe non ita per fecta de principijs fidei sentiunt, dum fundunt illorum inde fectibus certitudinem adimunt veracitate deinde pendere ex dubia, et ab incerta philosophorum opinione, in qua alij in vnum, alij in alium partem magis ponderi rationibus inclinantur =

Primum 2º arom pro hac 1ª desumitur ex analogia pietatis nostrum occasione (ait Suarez) haereticis vt nouam praesentiam Christi domini in multis locis, dum dicimus hoc implicare in alijs corporibus sine vllo effectu rationem =

Secundum quare facta est Christus dominus in vno loco circumscriptibiliter et in alijs sacramentaliter, sed hoc est difficile et mirabile; ergo facit inducibile modo, et hoc vltimo potest fieri a Deo. Maior: est de fide et minor constare videtur: et primo quia omnia argumenta quae ab aduersarijs obijciuntur praesentiam Christi sacramentalem non impugnant contra sacramentalem: 2º quia mirabile haberi duplicem praesentiam vnam naturalem et proportionatam naturae rei, et aliam illi non proportionatam, ergo habere duas praesentias vnam proportionatam et naturalem, sed 1m continuit in Eucharistia, et 2m meam quae sit gloriae 3m, 3º illud est mirabile et difficile, maior probatur quia in vno corpore Christi inest duo habet et datur in Eucharistia quod est in vno non naturali modo sed modo indiuisibili et indiuisibiliter in re extensa, 3º adit. maiorem difficultatem =

Et si respondeat quod in Eucharistia habet Christus plures praesentias sed non creatum vnum principium et quotidianum, in quo est tota implicatio quae in nostro casu apparet, quia ex illo sequuntur duo contradictoria in actu Verbi (vt infra dicam) non 3º est necessitas sacramentalem ex qua solum sequitur quod quotidianum prius actu 2º esse praesentialem, et sic mirabile illud erit =

Ultra tamen instantiam aduersarij, nego consequentiam, quia ex substantia panis

panis [illegible] fuit Conuersa mutatione Corporis Xpi Conuersa etiã hãc gra
tiã panis in genitalẽ Corporis Xpi genitalis Caro esset Corporis Xpi, genitalis
locali ratione propria genitalis, ꝯ fuit solutio

9 Probatur conseq̃do fir
mis fundamẽtis aprilis 2ª; nã qd Corpus Xpi sit mdiuidualiter genitalibe
nec repugnat ratione genitalis nec ratione modi essẽdi essẽdi in loco circ
cũscriptibe, ꝯ ex nullo Capite repugnat, conseq̃a patet et cum probatur
quoad 1m parte quia ista genitalis est prior et indepẽdens aprehẽsiua
circũscriptiua et sine illa potest saluari; sed qd est principaliter dependens
ab eo qd est posterius, et inuariata Manente ista genitali nonq̃ esse
plures preseñ circũscriptibe: et quoad 2m p3 probatur quia modus
essẽdi in loco circũscriptibe solũ petit qd locatus Commensuretur loco
et sit pars in pte et toti in toto; sed gẽbi sit mdiuidualiter, possibile
quoq̃ habere mediate correspondẽtiã et cõmensuratiõnem et contactum

Nec obstat ratio, dicẽs repugnare modum essẽdi
de in loco circũscriptibe esse repugnatiua rationis alterius modi essẽdi

Nazarenus, ꝯ quia hæc non alia est oratio
facta; ꝯ quia Contrarium constat in Eucharistia, nã gẽbi Corpus
Xpi sit circũscriptibe in cælo, non ideo non est ibi

Confirmatur quia
ideo concessa quidditatibus circũscriptiuis ut qd locatis mediate extra
talẽ locũ, ꝯ non possit Xpus instituere sacra mẽta Eucharistiæ &
sequela constat quia Xpus in cena erat extra in ordine ad locũ
cui adhærat circũscriptibe, ꝯ mediate circũscriptibe in loco
non possibile erat in cena, illud, nec potuit esse ratio predicti panis

Dicet aliquis esse sacra mẽta tãtum de
finitibe Italiqui sed male dicit, non ꝯ circũscriptibe, quia
circũscriptio includit in se exclusionem alterius circũscriptiui non
alterius speciei sacramẽtali, (quod definitibe ut illi dicit)

Sed vltra ꝯ ita non est de ratione
circũscriptiui, cũ non sit extra illũ locũ [illegible]
absolute, Cuius ꝯ euidens ratione illius vt non sit extra illã circũscriptam, esse nulla ãpugnãtia ab
quare una pars eius circũscriptibe non repugnat magis cũ alia circũscripta
cum sacramẽtali quod definitibe, imo maior contrarietas habet
et magis subtrahit pars eius circũscriptibe et definitibe, quam
una extra aliã, ꝯ illa sit in diuersis locis, quando circũscriptiue
sic mutue, quamq̃ libet est eiusdẽ rationis

Confirmatur quia ideo non est de ratione circũscriptiui
est

esset alia excludere, alia esset de ratione definitionis requisit falsitas 2° sequela sumenda probet nra circumscriptio sub ratione specifica Circumscriptionis tm habet talis alter mutare locum ad vitandum vt simul non sit in malo, hoc enim obenit illi ratione omnipresentia Vbicationis in qua obenit ea Vbicatione Angelica, Vbiq. prima Vbicatio 1m ratione immensa Vbicationis hanc limitationem habet: Sacramentalis ratione Vbicatio non est in loco Deo repugnans: quare Vbicatio circumscriptiua ex propria ratione specifica solum habet qd partes locali correspondeat diuersis partibus loci, ingressu dimensionibus ac definitibus, et definitio non excludit alia definitionem, Cui circumscriptio excludit alia circumscriptionem =

Falsitas 2° sequelle qua est 1a minor probat: nam potest Deus Angelum seu animam in pluribus locis distantibus et adequatis constituere, 2° vna presentia definitiua non excludit alia, ergo est falsa Antec. Lic. de Cura pro maiori euidentia adhuc aliqua possit Anima alicuius sancti esse in Cælo et in Terra, et videri constare ex mysterio fidei; habet enim maxima definitiua presentia definitiua et sacramentali, Vbiq enim suo modo est indiuisibiliter, et localiter ubicuit solummodo et tota in qualibet p.e, quare ex eo qd Xpus dominus Sacramentaliter in pluribus locis existat videtur Cotton posse Angelus aut Anima in pluribus locis definitiue existere 2° ebia potest ide Corpus in pluribus esse locis circumscriptiue, patet 2da. Contra Angelus indiuisibiliter existit in quo habitat Deo conuenienter ergo 2° in pluribus, Vt magis Constabit

Contradictoria 1a asenit. implicare Contradictoria Vnus et ide Corpus ratione sui de quantitatis posse esse simul in duobus locis adequatis: ita Dott. Loci in fra citandi, nostri Angelum in Monacchio Cap. 20 Bona Ventura in 4 dist. 44 ar. 2a dote subtilitatis, Abulensis tom 4 in Matth et concordat communiter Theologi relatia complurimi; et ebia Vasquez tom 3. in 3m. partis disp. 184 cap. 4 in quorum sequitur Dt

Dclussiounica

Implicat Contradictoria qd vnus Corpus sit circumscriptiue ratione propria quantitatis in duobus locis adequatis =

Hæc est adeo expressa D.ti vt dicit m.r. vt ne in ea non certa in furia dubitari non licerat: illa in ciuat 3. p.te q. 76. ar. 2. et in 4 distin. 10 q. 2 ar. 3. et Clauius distin. 44. q. 2. ar. 2 quæstiuncula 3. ad 2m. Vbi non presumeret aro. Deus ita assimilare rationis vnus Corpus non posset esse in duobus locis 3° nec duo Corpora in vno concauo

respondet 3°

Respondet 3°. ad 4 dicendu qd vnu corpꝰ esse in mul locis naturaliter in duobꝰ locis non potest dici per miraculu, corpꝰ enim xpi non est in mallari localiter. qꝫ. et qd habetur 3. hꝫ verba habet: ponere qd vnu corpꝰ sit localiter in hoc loco, et tamꝫ sit in alio loco est ponere contradictoria simul vera, vnde 1m promissa hoc modo dici non potest, hꝫ qd. tho

Respondet Aduersarij notandu qd hoc qd ut circumscribi recipere in loco potest dupliciter accipi, 1° pro ista ut sit circumscribi potest hoc qd est continere locatu alicui quousq; omnes suas pties contingat nec aliquid eiꝰ de in alio loco: 2°. ista ut solu importet presentia locati ad spatiu et locu continentis et circumscribentis totu ipsum corpꝰ, sicut 1m alicui presentia sit extra illu sine omni dimensione circumstantie nec aliquid eiꝰ de in alio loco: et 1° modo dicunt implicare contradictionꝫ qd corpꝰ existens circumscriptibiliter in uno loco simul sit in alio, non v° secundo modo; et in 1° sensu negatur 2. tho non v° ni 2.=

Sed quia non videt qd hꝫ solutio euidenter verbis et sensui ꝫdicti verbi tho: eadem enim ratione et diffinitione posset quis dicere non implicare aliquid et oppositu simul reperiri in eadem pot. Maneat 3° in dubio tutior nostra conclusio esse perpetuo negandu tho.

Probatur autem ratione desumpta ex eadem diffinitione gmtis quam ponit Ioannes andreas tho: ng vnu subtilis gmtis existens ita adequate ambitu circumscriptiue, qd nequit indupliciter circumscriptibiliter, dicit dictu ens gmtis, et sequitur ipsum corpus sic q. existens simul ubi et diuersum qd manifeste implicat. qd autem gmtis dicit dictu hoc modo qd nequit localiter in duplicibus locis probatur, nam illud corpus sic positum in duplicibus locis haberet duplices superficies terminantes hinc inde ita ut si simul accederent tanquam essent vere contacte sicut extra quam illa loca nequit ponitur; illa autem superficies quarum extrema seu superficies sunt simul, si illud corpus positum in duplici loco duplices haberet superficies, patet sequela nam si poneretur in loco sibi immediato, vere esset sibi contiguum et vere contactu haberet adeo sicut habet vere contactu ad corpus circumscribens illud duplicem locum: si enim penetraret hoc non esset in duplici loco et est de intentione casus: poterit autem poni in loco sibi immediato, si semel potest poni in duplici remoto, sed sic habet contactu et esse contiguum quarum extrema sunt simul, ea existentia, que immediate copulantur, si illud corpus positum in duplici loco sibi immediato vnum contactu habebit, ad q. adeo duplices superficies non si sic eadem gmtitate seu superficie potest poni in duplici loco=

Ex hac ratione quidam ponunt corpus indupliciter

locabile

loco ac Nemolo. Ro. Rome et sal maglie hoc sito gmitas illig Corporis
manet diuisa, 2° non potest manere eadē, 3 reg° patet et ans quia illa
gmitas dr continuatr, 2° diuidit, hec ans probatr quia hec dr continuatr
gmitas, gdo mtr hoc et hoc gmitatē mtr ponitr aliqd Corpg medius
gd non sit continuatr Cū tali gmitate, sed postq Corpora Rome et Sal maglie
mediat Corpg - s. agr qui non continuatr Cū illo, 3° dr continuatr gmitas
illig Corporis hoc sito gd remanet indupliq loco, et sic est gmitas diuisa non
eadē, adg. actus est contra dictū gd eadē gmitas ponatr in duplici loco
et non maneat diuisa =

17 Huic rōni posset dupliciter Respondere
primo mō dando illā: nā obiq gmitas Corporis Xpi. est in celo et in sacra
mēto, Rō tamē nec est diuisa nec actia, 2° si mihi non evit diuisa ex eo
gd ponatr Circūscripte in duplici loco = Secūdo dicēdo gd ex dicta positione in
duplici loco non sequit diuisio intrinseca in gmitate, sed solū extrinseca in
duplici obicatione sensibus, gd Veritas mīg est =

18 Sed certe 1ª gmitatis exēs
proedit gd auctores prie loq̄ntes de loco Cū dr. gd modo illo modo pos
sibile est dari quē habet Xpus in Eucharistia, non est modus essendi in loco,
gd milies repetit dr. sed existit in sacramēto ad modū habitatis sine
vllo proprio Contactu ad alia Corpora: et sic non Caret ans mā strata modo
gmitis Xpi in sacramēto habeat eadē gmitatē et sua propriā gmitatē in celo

Ad 2m mitatis Rō gd non est inconueniens, ibi
illa duplex obicatio et Circūscriptio sine diuisione et diuersione gmitatis
quia nihil excludit gmitatē alterius gmitationis loco vt mtr ponatr aliud Corpg
medius non Continuatr Cū illis extremis, sicut necessario requirit postq
Corpora in illo duplici loco per modū Contactus et Circūscriptionis vt supra
nu. 20 et 21 magis explicabitr =

19 Ex dictis deinde ad rationē dr
nā pro nunc pro determinatr inducendā Vnig non potest esse principiū
indamuchi plicationis eadē, 2° infert gd Corpg sit ratione vnig in duplici loco gmitatis
ans patet et reg° 3 probo, quia gmitas est sm sua Virtutē essentialē prin
cipiū indiuiduationis proximū localis Circūscriptionis, Cū sit radicale
principiū essendi in loco, 3° licet essentialiter principiū determinatū et indi
uisū in plicāt gd sit ratio multiplicationis essendi in multis locis

Determinatur deinde gmitatis Vtrum sit gd sit subsit
adequata vna radicali essendi in loco, 2° de ratione huius determinatē
gmitatis erit gd sit ratio essendi in vno determinato loco =

Ex quo constat pro multis aduertendū vt hoc
aro solvatr recurrendo ad proximas locales et diuisi gd omnibus gmitatis
sit vna, proximas tamē sint plures. inutiliter inquam, quia non ex
principio

principio determinato ubiq; presentie, qd est impossibile, cum Deus
per illud non possit presentiam multiplicari, quia hoc implicat principio
individuationis

3° probatur etiamsi explicatus 2us modus fuerit verus: Nam si Corpus Xti
esset in duobus locis pro tanto quia habet unum principium, requiretur
esse indivisibile, et non esse subdivisibile, esse divisibile, et non esse divisibile, quod implicat, sequela probo, et in primis quod sit indivisibile, et indivisibile
supponit aliquem terminum, quo ad quem probatur, nam illud Corpus distaret aliquo
loco cum esset in aliquo loco, distaret aliquo, et esset divisibile saltem virtualiter
tam eo ipso quod sic distaret, sed daret relationem distantiae, sed relatio
realis non potest esse nisi inter extrema realiter opposita et distincta
3° esset divisibile=

Venerunt aduersarij ad multiplicandum presentiam
dicens quod Corpus distaret localiter nonobstante=

Sed vtra non licet praedicti modi dicitur localiter (vtique) tunc vel unitur, et quia distant, vt quod, 2°
ipsum Corpus eiusq; partes sibi distant relationem distantiae (vt qd) ad se quousq;
non ad extremum oppositum, 3° ipsa partes illius distant aperte sequitur non
esset inhibibile diuisum=

Et vtra hoc distantiam localiter et inhibibile
arguitur: hoc ex ratione huius quia distantia individualis requisita
ad unitatem abstinet quantitatis non a radice, hoc videtur quia sicut se
habet principium essentiale ad substantiam, sic habet quantitas
ad substantiam Corpus abstinet esse in loco, quia sicut una et tota sub-
stantia non est substantia, ita quantitas est radix constituendi
re in loco, sed implicat quod quantitas explicetur spatium sine multipli-
catione principiorum essentialium, ergo implicat quod multiplicetur
praesentia sine multiplicatione quantitatis=

Dicens hoc ipsum non
posse fieri de praesentia sacramentali Xti Domini quia sit in altari et in celo ac esse
Sed contra hoc euasio procedit vt dixi
ex regula principiorum Suarez et aliorum 2us quia sequitur ad illa omnia
principia Xti negat. Procuro mihi quae natura nota ex vi huius Xti
3. p. q. 16. ar. 5. quae obsecro vt recolat Corpus Xti non esse sub
speciebus sacramentalibus tanquam in loco, nec ibi habere proprium locum, sibi
definitum, sibi circumscriptum, quo illi Corpus praedicat, quia Corpus Xti
est sub speciebus ratione Dei subtilitatis mihi omnibus excepta tamen hac
una autem subtilitatem quam habeat proprium principium, ratione
quantitatis, hinc est quod meum Corpus Xti sit proprium praesentiae habeat sed locum
et nullum locum per accidens ratione speciebus sacramentalibus, quatenus sunt

Deus subtilis

[illegible] ei rabisl. qui erat ibi pene ratione qualitatis. Exquo probatur primo qd non implicat tam tradictione qd corpus xpi sit sacramentaliter in multis locis; et 2° etiã qd neg. 2m propria entitatis aud propria proprias [illegible] dictorum relationum dicitur, necessarium est esse in loco, [illegible]

23 Quinto probatur vlto na de ratione loci circa quem mobili adequati est qd illi commensuretur adequate locato, ꝯ de ratione illius est ens habilis mensurari alio a se prout patet quia locus circa quem mobile est locus per commensuratione, 3° adequato per adequata commensuratione, et prima probatur, quia implicat locatum contra mensurari localiter et adequate alicui mobili, et esse extra illum commensurabile, alias commensuratum esset et non esset adequatum. Et preterea locus imponit qd sit illi equalis, et ex opposito de equalis sequeretur non esse equalis cui deberet aliqua eius de extensionis, 3° locatum est duplum maius suo loco adequato, qd implicat =

Formatur na implicat qd corpus sit in aliquo loco adequato et qd distet aliquo eius sit extra illum locum, alias enim non adequabitur illo loco, 3° multo magis repugnabit qd sit in aliquo loco adequato, et qd sit totus et totaliter extra illum, ans secundum contrarium; et prima major est clara =

Et mitetur dicendo ad oppositum, qd si poterit esse de ratione loci circa quem mobilis sequeretur qd explicatum non posset esse in altari, quia est in celo circa quem mobile ut maxime adequato loco =

Nec ingm hoc dicas quia ut constat ex dictis locus circa quem mobile qui habet esse in celo et illi adequatus est mensura dimensionata qualitata, sed adeo ratione illorum implicat qd alibi existat; bene tamen ratione alterius dimensionis, ratione cuius per accidens dicitur esse in loco: na esse in duobus locis solum repugnat ratione unius principii =

24 Tertio posset probari vlto aliquibus in communi mobili, nam sequeretur qd corpus moveretur motibus contrariis quia posset moveri motu sursum et in altum deorsum; in uno loqui et tacere in alio; ad. adeo posset verificari qd moveretur et non moveretur si in uno quiescere: et qd taceret et non taceret et denique Petrus presens duobus locis si in uno moveretur et ibi ipse curreret in eo dem loco, maneret Virginius sicut sanguis habens membra unius utrumque partes qd sanguis pro maiori parte; et si amplius in hoc occurrit amplius moveretur mutare ingrediendo [illegible] (agnus) necessitas sibi patiatur solum unius utriusque partes moveri =

25 Contra 2° excludit qd idem qd dicit magnitudinem circumscriptibilem, dicit duo etiã et de loco circumscriptibili ratione cuius dicit principii; sed de ipsorum enim loquitur de utroque s. tibi [illegible] praxima loco citato n. 22 ubi in fine

continue

professi ad 1m sic ait: ad 1m dicendu g̃d Corp̃ Xp̃ti nonerit in hoc sacra
mto defin̄itive quia sic non esset alib̄ q̃m in hoc altari Nec congr
git hoc sacramtu =

26 Colligo 2o q̃m falso aduersꝰ Authorem nr̄m
3d hęc verba proferat Suarez, affirmitate quib⁹ sua 3a3
debet dare Conradi ex pte mentis sue veritatꝫ fidei manu hauꝝt:
falso in q̃m hęc profert, cū tota nra 3a. veritatꝫ Catholicæ mise
rij fidei, q̃m omnes Catholici debent habere firmissimè con fidet maxime
Iubet, vt nra hęresis illa impugnetur propugnemꝰ =

21 Proquo supono vt fidei dogma Corp̃ Xp̃ti sacri
ficij esse Christum immutato perseuerante in Cœlo per Conuersionem panis in
eum, talem vt ad eius essentiam subsistentiam panis destinatæ omnino, et 1a3
non sit substantia; et esse Corp̃ Xp̃ti remitti sub dimensionib⁹ per Con
uersionem Substantiæ panis in eum. Ita hoc tantum principium fidei mise
rij hij pręsertim erasati Crudeli hęresi aliquorum asserentiū non esse
presens Corp̃ Xp̃ti per Conuersionem panis in eum, sed substantiam
panis per sedere Christum sub especiebus =

Nra 2a 3a non solum errori
dicendum Corp̃ Xp̃ti non esse presens in multis Dei sacramentis, sed radicitꝫ
destruit radicitꝫ hęresim 2o magis quam principijs fidei et Ipsum Conflat
ex discrimine assignato inter esse mediate Dei sacramentaliter tanta adeam
dimensionem et esse tanta Deus omnipotens. Ad magis adhuc ex plicabile.
quod 1m vo probatur quia ex nra 1a in qua dicit Corp̃ Xp̃ti non
posuit panis sub speciebus immutato perseuerante in Cœlo missi per conuersionem
substantiæ panis in eum, quia tota illa non est alia media principalis quo eum
Corp̃ posuit esse in mensa in dubio Dei: at tota thesis 1a3 dicit pos
sibile esse Dei sine Conuersione panis per propria pręsentiam Xp̃ti, illa 2a dicit
hęresis et nra omnino destruit =

2d confirmatur ex Concilio Tridentino
sessione 13 cap 4 vbi sic ait: quamq̃ nulla Xp̃ti corpus sumi, id dicit subesse
speciebus panis offerebat bene intendit, dicit per tantam sanctissimi Eucharistiæ
quit, id q. nec demum tanta sanctitudo declarat per conuersionem panis
et vini pręsentiam Conuersionem solis substantiæ panis in substantiam Corporis Xp̃ti.
Ibi maxime pendere dicit Concilium non probare Conuersionem panis
ex alqua alia reuelatione -1- alia 2a, sed ex reali hęresi Corporis
Xp̃ti, hoc enim declarat Causabi illa (Gloria) sed dicit id Causabi
Concilium non posset dum in opposita 1a et in nra excludat tuidetur 2o la
probo minorem, nam in Contraria 1a posse posset permiracula pręsentiam Xp̃ti
in sacramento sine Conuersione panis in eum per potentiam omnitatꝫ, eligimur
milleter in Cœlo sit nra 1a hoc implicat, 2o Causabi Concilium in nra opinione

tenet

tenet, in oppositu Vº subsistit est. Videat oº D. Suarez quomodo mysterium transmissionis quibus suis rationibus probare conatur, pretermittendo suam sententiam si in quo nauserit=

28 Vltº arº contrarie respondeat aduersa ad modum exigendi in loco pro vt abstrahit a definibili et circumscriptibili, diuisibile et definibile, de cuius ratione est definire et determinare locatum ad modum quo definitus locatus determinat, finit et claudit illud: unde sicut id definitum hoc est adequatum loco illud explicat, nihil illius mensuratum relinquit, ita res immensa seu indefinibili est adequata, ita definit locatum et claudit locatum vt nihil illius extra relinquat locatum=

Dicit autem modum immensitatis esse indefinibilem per vbi circumscriptibile et vbi definibile, specificum retinere primum sui generis. Circumscriptibile est illud quod definit et totaliter determinat locatum in loco vbi toti sit in toto loco, et partes in partibus loci: definibile vero specificum totaliter definit et determinat locatum vbi toti sit in toto loco et toti in qualibet p.te=

29 Quare ex vtro vt fundamento huius questionis scilicet, subsistat Spus Dominus non sub specie rei gm in loco, nec definibile circumscriptibile est sub aliis speciebus in alijs altaribus et in celo; nec circumscriptibile, cum sit toti in toto et toti in qualibet p.te: Nec sub panis dimensionibus, cum immensa sint ad modum subste. Nec sub aliena locatis, cum sit ubi circumscriptibile panis gm nulla dicitur esse subsa gmtiue tm gm in loco: nec sub dimensionibus aeris tm gm in loco, cum non contineat ad illas dimensiones rationes mensurati. est forma modo sacramentali=gd nihil aliud est gm obire munus subste abiz. Vnum scilicet. L. subsistabunt. L. e speciebus eroa speciei=

Dicet 3º Xpm non est in celo circumscriptibile, probo reg.a quia non est definibile pro vt definibile est communis ratio loci, cum extra celum in sacramento, gd autem non participat rationem generica nec sp. specifica potest participare=

R. nego 3.m reg.m quia non est extra celum per modum loci pro mia gmitate sibi modi sibi virtuali=

30 R. replicabit tibi sit in loco tropice sibi non, subsistentia spes habet esse toti in toto et toti in qualibet p.te; sic supponere mg gd non esset circumscriptibile, nec in alia ecclia, sic certe definibile videtur existere in prima ecclia consecrata, cum alicubi deuenit esse=

Sed R. nego 3.m quid requiratur ad rationem definitibus, minus et quare illa de necessitate Xpti in Eucharistia ad gd debuit gd ad hoc vbi aliquid sit definibile minus non requiratur gd sit toti in toto et toti in qualibet p.te, sed oportet gd ibi sit ratio sue gmtiuis sibi modis sibi virtutis, et gd nomen alibi ratione sue gmtiuis gmtialis (hec enim ratione deg nomen in loco) et requisita ad hoc vt nomen ibi definitum

ibi definitum

ibi definibile reperiet q̃ deposit esse alibi vrãe gmsitatis aud virtutis pergm̃ est ibi. Sicenim Corp̃s non posset esse alibi, quia non potest habere ibi illã gmsitatẽ pergm̃ est hic: nec Anima esset potens operari adequate illa virtute adequata pergm̃ hic operatur, esset enim adequata et non adequata q̃d implicat. Ex 3° Corp̃s xp̃i subsistebat ponsit vrãe suã gmsitatis, q̃d vrãe illius q̃d est in isto Cenacu, cuius dimensiones remanebat ibi, potest esse alibi eodẽ modo vbiq̃ fuerint dimensiones panis Coniecti in isto, est enim precisse vbiq̃ conuersionis, quare non respicit presentiã gmsitatis vbi modi vbicationis = Vnde D. pp dic: vbicunq̃ est definibile, operatur q̃d est ibi sicut in loco Corp̃s curatu aliquo modo sua gmsitatẽ. E. virtute, et ideo Anima definibile est in loco non autẽ Deus. Corp̃s autẽ xp̃i gmbis in Eucharistia est sub speciebus, non tamẽ Completiue ex vrãe sua quia nec vrãe sua gmsitatis nec vrãe sua virtutis, sed vrãe illius q̃d est in isto Cenacu est ibi presentialis, cuius dimensiones adhuc manent, quibus adhuc determinatur, et ideo non definit xp̃s esse sic hic, sed vnico modo potest esse alibi vbiq̃ fuerint dimensiones panis existentis in isto, hactenus.

Quare licet per impossibile xp̃s non esset in cælo, et non daret plures ostias consecratas nisi vna stante non esset ibi definibile, quia Cor est per conuersionem alterius in istã, non est sua gmsitatis, nec mihi nec. virtutis, sed vrãe alterius conuersi in istã =

Dicet 2° saltim loca dimensionum ostiæ erit locus Corporis xp̃i, sicut est locus subtilis panis ibi esset, siquidẽ succedit ei vbiq̃ per conuersionem

Dñ negãdo vrãm, quia dic D. tho Corp̃s xp̃i non comparatur illis dimensionibus mediante propria gmsitate sed aliena, qui sit medium, vt commixtio vitæ cum aqua, ita vt nullus dat ei effectus nec ex se dat nec aliunde tribuatur; nihil enim est tale peculiarem vrãem præter illã communicatã Corpori ex effectu præter secundum calorem 2°. communicatur aquæ. Et hoc ideo obseruat vt intelligat q̃d peraccidens est duarum modo xp̃i est in cælo, accest albedo et rigor accedente aqua egidia sua materia sua

Ad 1m 3° aro m En. 6 ia̅ constat ex dictis

Contrarium rei gmsitatis habere quatenus Iudicat Veritas Officii ad hoc minagio Dubij pendere, et posse esse ens q̃ ab illud impugnabit, et cha dat occasionẽ hæreticis vt dicximus n. 27

Ad 2m n 1 secundo maior est

negãdo minorẽ ad 1m probatum vtat quo modo vbiq̃ non impugnet sacra mysteria =

Ad 2m probatum obiectum est ibi assumptum

Soluto

solutio, et ad replicaz dn 8 dz gdi gmitata corpis Conuerse retr in gmitatale corporis Xpi non esset Cor Xpi in duplici loco qui non esset in loco paris, sed solz meo qui conuerit illi ratione propriz gmitatis: et ratio est quia non remanet aliquid panis qui deberet eiz presentia, sed hec Cz gmitate Conuerse retr in gmitatez et presentia Corporis Xpi gm modo habet in celo =

35 Ad 3m rnm ans qua ad vltimz partez et ad probatiom in oppositum Constat dn. 29 m Licet presentia sit quid portanz essa gmitatis et sic possit separari per ab illa, non tamen potest multiplicari absq multiplicatione gmitatis ~~et esse~~ qui a deberet esse alibi ratione talis gmitatis quia aliter esset gmitatis quia aliter esset gmitatis quia aliter esset

D. I. an natura sit er detur, vel posit dari vacuu in rerū nā.

1 Pro intell. ogtā adverte gd Aristo. vacuu dicit
esse loc non repletu corpore abtā tamē repleri. Vt Ve. vasa
per ficies concaua varios non continent a tgb corpa esset vacuu
Vnde vacuu intelligit quasi concretu quoddā dicēs de materiali
superficie concaua loci abtā continente locatu, et de figti pri
vatione corporis contenti; inquis dicit vacuu abinanitu, quale
est spatiu illud gd est extra celu gd promissa non dicitur vacuu
sed mare: Arguitur 2° in hoc D. de vacuo pro parte sua non
de vacuo in secuda consideratione

2 Et in primis supponimus posse
dari per potiā absolutā, nulla enim est implicatio in hoc gd Deo ani
pitet in mitigli elemētis ignis et aeris, abrog. eo gd ibi producat aliud
corpus, in quo casu manifeste constat gd daretur vacuu, quia corpora
continua non possent in mitigli moueri ad occupandu spatiu gd occu
pabat ignis et aer: solu 3° est de facultate an de facto detur Vacuu
S. posit dari virtute alicuius angelis naturalis =

3 Arguitur aliquis
dixerit de facto dari vacuu in rerū nā, et probatur 2°
quia si non daretur vacuu nihil posset moueri localiter gd est fal
sum; sequela probatur quia gd mouetur localiter S. mouetur ad locu
plenu. S. ad vacuu, si secundu habeo intentu; si 2m 3° duo corpora
naturaliter penetrantur; nullu ergo adquu mouetur mobile est plenu
alio corpore, 3° quodo mobile peruenit ad tale locu plenu per
netratu aliu corpore ibi existente

Dicet non male in ferri corpus
penetratione, quia admenigle corpore mobili alteru expellit, et unu
alteri cedit

4 Sed contra quia inde sequeret ad motu cuiuscuq corporis
moueri totu mundu, patet sequela quia quodlibet corpus mouetur ad locu
plenu, unu corpus aliud expellit a loco in quo est, et tertiu corpus
illud expulsum non mouetur ad locu vacuu, debet expellere aliud
corpus a loco, ad quē mouetur et sic in infinitu; ergo si aliquod totu
mundu traxi mutari ad motu cuiuscuq corporis =

5 Arguitur quia
si vas plenu aqua calida undequaq. clausu vi ignis diu circumclusa,
aqua subtilis

aqua subito moveret cum tabula et tamen ipse non moveret dicta aliud corpus, &c.

3 ratio vacui plenum cineribus valet ex experientia, quam aeri esset cinerilli &c. igitur fuisse ibi aliqd vacuum, et duo corpora penetrari.

Tertia ratio si duo corpora valde magna et perfecte plana se tangerent et elaborarent valde velociter, ipsum corpus equaliter undique omnes suas partes in tali casu daret vacuum, nisi aliqua circumstantia, qui vacuum illud replere posset, poneretur in medio quia per curreret magnum illud spatium inter utrasque tabulas interjecta consumeretur, quam consumeret tabula superior motu velocitatis suo, et ita et minimo motu.

Conclusio vnica.

Sed nihilominus dicendum est aristoteles et eius sequaces eorum sectatoribus non posset dari naturaliter vacuum in rerum natura.

Valet huius conclusionis demonstratio communis universi quod consistit in ordine et collocatione omnium partium eius, multo magis quam horum animalium in collocationem suarum partium, licet possent unum corpus mutari de uno loco in aliud tempore tamen subrogatur aliud corpus, quo manente illius per collocate et coordinate: si vero illud corpus succederet sed relinqueretur vacuum, hoc ipso tolleretur ille ordo de faciendo partibus ipsius non collocatis, et si aliquod corpus illuc moveretur et non repleret totum vacuum maneret illud corpus separatum ab universo et posset dirumpi ab omnibus eius partibus, sic etiam vacuum destrueret precisum ordinem et totum universi quod est contra naturam deus.

Ex quo sit manifestum quod neque per virtutem Angeli possit dari vacuum, quia solum autoris naturae est immutare ordinem et dispositionem totius naturae, et non vacuum. Contra naturae ordinem non potuerit dari vacuum per virtutem Angeli.

Et probatur ista quia natura corporea maximo impetu et vi et quasi insuetis mediis conatur vacuum evitare, et ideo et quod illud valde abhorret tanquam monstruosum et inordinatum et quod naturaliter repugnet: ideo patet plurimis experientiis, nam si natura vacuum fugiat tunc duo organa aurea levia adinvicem mobiles, aliquando una valida fortissima magnum pistillum pulsu, non magnum ebur corpora rare fuit amplius quam nauem postulat.

Ad 1m dicendum est quod 3. obiectum est ibi data solutio: ad impossibile naturae non est nec sequela quia licet ita deberet evenire quia aliqua corpora elast

corpora essent solida tamq in corporib liquidis nunc necesse solida
esse nisi, quia Corpa liquida facile rare fiat, et sic pervare spa
tia possit exigi ad occupandu locu ab alio corpore dimissu quinto loco
Corpa liquida multo locu ut patet de piscib moventib intra aquam =

Ad 2m Ln 4 Ql. in eo casu. L. aqua
non cogetur da. L. Vas rig pfdis nagr nullo modo in gredi potuerint
tubis adamantinis sit, et illa fractio Vasis inueniret per partes duriores
L. Vbi maig pfecg inuenit. qd sic ex omni pte Vas sit equale et spheg
circumstanti etiam equale. L. non Conseq̃bit aqua. L. exillig exhalatione
generabit agr. L. tandem ad primu Dicendu pertinebit determinare qua
pte Vas sit rig pfdis =

Ad 3 Ln 6 Ql. qd ex infundit aqua in
Vase pleno Cineris aliquid aque aliqui aque recipit intra pores Cineris
et partim Calore ebullitionis Cineris incitate exit et evaporat: ex
tandem pars frigidi Cineris Cyclonis quod sit dissipat: ex quibus omnibus fit
qd Vas cinere plenu tanta aqua Capiat ac ni hil habuerit =

Ad Vltimu Ln 7. Ql qd inequalitas subtilis
tabule superior non poterit ab inferiori diuidi, sed necessitas secabit:
L. non poterit equalitas subtilis dari sed prig 1m aliquid gmis maius, quod subtilis
habebit. L. si magna Vis adhibet ad separationem altera necessario
confringet; Ql. 2m Vtrum in Vacuo possit Corpus localiter moueri et qualiter fiet
illa motus

Dubitum in uacuo possit corpus localiter moueri, et qualiter fiet illa motus

L In hoc Du° in primis videndum est modus Cuiuis et rationis
gratia, quia per potentiam Dei absolutam non possit dari motus localis in Vacuo:
nam si aliquid obstaret maxime qd non obstaret tam illius motus,
sed ipsi ex dictis dupl Constat precedenti tum motus localis esse Vbi mutatio
cum 2° obstitit Corpori dari tale motus in Vacuo supposito Deo per eius
Concursum dependentia qm posset habere Corpus motum a Celo =

Deinde supponendum est qd si corpus contineat
contiguum alicui superficiei loci Vacui non posset naturaliter moueri,
quia si moueretur locus ei daretur Vacuum qd Cuiuis naturaliter fugit =

Et tandem supposito, qd si ponerentur Corpus mundi
dio Vacui sine Contiguitate ad ipsum superficiei moueret naturaliter ad
unum locum, grauia deorsum et leuia sursum: tum Vbi ex tali motu Corporis
non Vehiguitur

non relinquit proprij Vacuj quia non est facere Vacuj re
mobilis Corpora ne illud repleat, sed super Vacuj ita mera positis
mutare dictabit proprij. Si autj Corpj illud positis in Vacuo
esset animal moberetur motu progressivo eleuando et deprimendo
pedes sine Corpore in Vacuo existens, Ita nj qui potuit mittere spatho Corpj
situare ani mal absq; eo quod malleus Corpore mitteretur Haberet vltj Vir
tutej ad re mobilis sine alio Corpore firmado quidquid super stabilitatq; quasi quid
fit mobile ortq; terre =

Et probatur hoc suppositis quia in Vacuo nullj
deficeret mobili vt posset moueri localiter 2° ens ans probatur
nj haberet unj Virtutj cum mobilj haberet ethnj terre motj. C.
libri, et rotj deficeret spatium repletj qui deficit non mi pedit sed
iubat ad motj thj spatij plenj resistit mobili 3° mihi deficit
4

Quarendj restat examinandj an motj duplj
per Vacuj sit mutatanej. 2. succurrit - in qua re aliqui philosophi
negantes Asserj esse mutatanej in mistalj, et
probant 2° nj quo medio impingj resistit mobili eo velocius mouetur
sed in Vacuo nulla est prorj resistentia 3° motj esset mutatanej =

3 Firmatur nj ideo sol dicitur lucere
in mistalj quia nullj occurrit resistentia exp[re] medij sed mobile in nro
casu nullj habet resistentia 3° motj esset mutatanej =

2 probatur nj motj in Vacuo fieret in
tempore et succedit sequeretur duo mobilia equalia posse moueri equa Ve
locitate et medij in pori per equalia spatia quorj Vnj sit plenj et aliud
Vacuj, sed hoc est falsj 3° ; minor sua falsitas arguitur
patet nj cum spatij plenj resistat motui non p° Vacuj non potest
non celeritj pariter retardari magis motj per illud ; ma 3° p° seu
sequela probatur, nj quilibj Vnj mobilis percurrere Vacuj per qua
dratj ore, aliud 2° moueri per plenj per dimidiatj ora, hinc
si detur aliud medij equale et duplo nobilis ponatur idem mobile
percurrere illud per quadratj ore, quia quo medij est nobilis
eo velocius percurritur, ea proinde si duplo nobilis percurretur in
duplici minori quantitate et consequenter per quadratj ore =

6 **conclusio**

Sed nihil omnino obstat quin motj localis fieret in Vacuo
nullo modo fieret in mistalj, sed in tempore et successibe, ita
omnes veri patetici

Et probatur supposito qd existens motj localis
ex multiplici causa potest probemus 1° ex p[te] spatij 2° quia Corpa
lis sit diuisibilis, necessario debet habere quasdam p[tes] proximiores
ita adquas

ipso adequ. ffi. mobj et alias magis distabet, ea quod requir. ad posse
xi motoris prioris gm distabit secundi pertransire: 2° potest probari
mire succinte ex 4ta mobilis, quia cum istud habeat p.m motoris et
posteriores per mangles ilonata quae habet parte spatij intermedij
prioris ad quam debet accedere pars motoris mobilis gm posteriores
prioris; et tria ad potest preberire successio in motu arrestighia me
dij, quia cum illud plenum sit aliquo corpore non potest a mobili hoc
si mul spandi, sed succedere debet illa resistighia superari.

Hoc secundo probatur sic, quia succe
sio motus non probenit ex sola resistighia medij sed magna ex resis
tione et diuisibilitate gm istantibus corporis ad mobetur, cum p.
simul spatium divisibile aliquando pertransire, sibe medium resis
tat, sibe non 2° transire punctum et latitudinem rei mobilis corpo
reri in instanti per succ, ams probatur et experitur hoc exemplo,
nam si a celo vsq ad terram concipiamus columnam gmdam discretam,
reliquum spatium sit vacuum, hoc in aliquod corpus habens magni
tudinem vsq ad terram descendere iuxta illam columnam a celo
vsq ad terram, non potest in uno et eodem instanti esse immediate
ta omnes partes illius columnae, 3° esset prius iuxta priores et deinde
iuxta posteriores adeo non mobetur in instanti, ams potest
tighia corpus exigens gm instanti non potest simul et semel conveni
dere corpori magnitudine gm instanti, tum etiam quia alias simul esset
corpus illud in duobus locis adequati et hoc naturaliter; tum denique
quia cum in illa columna sint assignabiles sex quatuor .l. sex partes
habentes inter se ordinem priorum et posteriorum non potest corpus illud
esse iuxta posteriores partes quin prius sit iuxta priores in eodem
determinato tempore.

Ad 1m 2° argm Rnd Constat ex notabili
Rnd quomo successio motus non probenit adequate ex resistighia
medij et sic non sequitur ex eo quod nullam sit resistighia quod fiat in in
stanti, quod illi velocitati gmii esset aliqua, adhuc caret ut teneret sequi
deretur ea resistighia adequata tam successionis.

Ad 3m principium
Rnd quod lux solis non descendit per medium sed producit in illo effi
cit calorem et virgia medium est subtilis et nullum habet straneum admix
tum in instanti iuxta lucem de qua potest: quare ex eo illuminatio fit pars
in instanti quia nullus provisus inuenit resistighia exp.m partis (quod
proprie non dicatur medium) at in motu per vacuum fieret non sit
resistighia exp.m medij et tamen ex aliis capitibus.

Ad vltimum Rnd quod corpus quod mobetur per
vacuum

vacuu per quadratu ore consumere hanc duratione ratione re
tardationis orte ex aliis Capitibus; et ideo qd unu aliud corpus
qd mobetr per plenu sic celeriasset pariter non posset non omni
mere eq̃le duratione et mutuer alia ratione retardationis ve
lij resistentis: quare si ex vi huius resistentie consumit alia
quadratu, tunc et mobeatr per medium dupli sublimis consumet
medietatem illius secundi Quadratus; et si ponatr aliud medium
duplo etiam sublimis consumet medietatem illius medietatis quod re
manet et sic in infinitu; quare si mobeatr per vacuu et celeri
ter pariter cum stet illud primum quadratus qd alterum mobile
consumebat: Unde in casu arcuatus mobile qd mobetr per plenum
sic per demet consumere nisi temporis, quia quilibet medium sit sub
tilis, cum portamus aliquid resistit et ex hoc Capite retardat ma
gis motu, Dispt° 3. de tempore - - - - - - - - - - - -

DISP. 3 DE TEMPore

Adeo difficile est quid sit tempus, vt Cumq Relinq Aristot. in hac verba mo
rumpat; nihil tempore difficilius, sed nihil tempore cognitius, nam
si nullus interrogat sciamq̃ dicit si vero quid sit aliquid intersecat
vix possumus explicare: sed Veruntamen commodius explicetur inq̃ de duratione
(sub quatuor sub ratione generica continetur hic pq̃) ser moris mihi cum
quare ille D. Lr. quid sit duratio et qualiter distinguatur a re durante

D. I. quid sit duratio et qualiter distinguatur a re durante

In hoc D° omnes supponunt qd duratio est permanentia in exis
tendo ita vt existentia gaudet fluxu et successione. Lr. materia alterat
in obiecto in ratione durationis; maxime vero dicendum in explicando
qd formalissima sit hec permanentia in existendo

Et in primis
Certum est esse aliqm fluxum realem et positivum rei durantis, non
tamen Certum est quo genere distinctionis distinguatur a re durante. Lab
illis existentia, inquo est maxima Auctorum Varietas; sed non circa
omnes durationes, Cum Certum sit qd duratio Dei que est eius eternitas
nec revera esse diuinum non distinguitur ab illo; solum° est dubium
circa duas dealijs duabus durationibus. S. Quo et tempore; 2a. est per
quam mysteria subsistit spiritualia et in Corruptibilia (sit in opinione
aliquorum etiam Corruptibilia) 2a. vero est per quam mysteria res successibile
et 3ia aliqua

et

et p.m aliquas res tm nec Corruptibiles ehazij Corruptibles, ehazij
ut ead permanentes Ita quo forte in fra ductr

Explicatur esso Durationis et substitubz
predicamenti quado

explicatr essa durationis et substitubz predicamenti quado

2 Qd vt presentis nota qd ead dicit Dupl ter respondendum
qd ad hoc vt aliquid sit in loco et presens spatio diuisibili permanens
duplex tm requiritr quarez altera est radicalis exp. subs et hec
est qualitas per manens sibe spatij sibe virtutis; altera vo proxima
et gratis qua constituit in modo presentie totalis locatij qua constituitr
gratis presens aliquid et vnitz Locatr: vta proportionalitas ad hoc
vt aliquid sit vnitz pore et presens spatio successibo sibe vero sibe
imaginario duplex tm requiritr; vna qualitas mgtalis secundi
adi ex p. subs et hec est exigens quod successiba sibe gratis
sibe virtualis qua res reditr abta ex capax cognitionis et habendi
presentie ad spatij successibz et hec est intrinseca rei durabilis; altera
proxima et gratis et hec est modus quidam superadditus ipsi durationi;
Quo extensa et proportio nata existere per durationem cum spatio succes
sibe sibe vero sibe imaginario postea vnitr et sit presens ipsi
per quod modus vnionis qui potest vocari presentialitas respon
dens ad primam presentialitatem locatij qua est gratia vbi constituta
vltr modus in respectu trium ordinum vnionis et presentie rei durabilis, simul
dicimus de vnione presentialitatis respectu sui quidditatis vbi =

3 Qd autem modus istius vnionis dicimus
adurationem probatr: quia prius intelligimus rem proportionari eidem
habitari per propriam et intrinsecam existentiam successibz sibe gratis
sibe virtualis spatio successibo sibe vero sibe imaginario quam
illi vnitri per realem presentiam; sicut prius intelligimus idem habitari
per existentiam per manentem modum ad spatium permanens
quam illi vnitri per presentialitatem localem =

Ex quo colligitur quod omnia
substitubz predicamenti quanti habent intrinseca rei durabilis sed
aliqui modus intrinsecus illi superadditus, qui vocatr vnio. p.
tialis temporalis ad spatium successibz. qd probatr ex proportione
que reperitr inter predicamenta vbi et quo: nam sicut vbi cons
tituitr per ultimam differentiam ad verbiorum localium. s. hic, ibi, et &c.
(modo non loquendo explicato) ita quo, constituitr per ultimam differentiam
ad verbiorum temporalium. s. heri, cras, olim, et &c. que adverbia
significant presentiam et vnionem cum tali spatio successibo sibe vero
sibe imaginario: spatium autem successibz verum est tm generale genus
probatum =

Formalis

Dfirmatr quia ali durato constituerat ad
dicamtq gd et non aliquid aliud requiritr gd ens q̃ manitat con
tinua permanens constituerat predicamtq Vbi et non aliquid
illi superadditq gd est fa Zing Vt supramanet pro batq sequa
probatr quia simul q̃manitat permanens stq dat et coabitat nq ad extensionq
spatij permanentis, itaq durato ad extensionq spatij successibi
subtus

Collico 2o gd durato molq. 1. tpo constituit peculiarq speciq q̃manitatis continue successibe Vt dicamq
in Logicis, Durato vo rei permanentis in corruptibilis cq caracteris
tsione fratis et solq sit Virtualiter successiba ad nullum
peculiare predicamtq pertinet directe sed reducitr ad predica
mtq rei durantis. Itaq aute durato sq̃ta 2m Concepit fratq
continuanq Vtriq est extensio successiba abstractq a fratis et Vir
tualis cuiq effectq est rq existtiq constituere tantq. L. tantq 1m
Latitudinq successibq sibe fratiq sibe Virtualiq, sicut effectq
fratis q̃manitatis permanentis est constituere rq extensq in ordine
ad spatiq permanens

Hii ita præstabilis circa 1m partq questionis;
circa 2m 1a rq a affirmat durationq nondistinctq realiter ab existtia
rei durantis sed tantq ratione rationata ita Scolq in L. distm. 2q.
2. et nominales, Suarez disp 50 meta. sect. 1. Valetia 1p.
disp. 1. Molina, ibidq q. 3. ar. 4 et plurimi ex recentioribq qui
diuersimode explicant distinctionq rationis inter durationq et rq
durantq id autq in quo conueniunt =

Probatr 1a pars per hoc
precise gd res in uno et in alio tpore habeat esse actuale et existat
a diq aliqua fratitate realiq superadita inter hoc ista durari
o durat fratissime per existtiaq probo ans pq per hoc precise
gd existat in uno et in alio tpore permanet in eodq tpore
sed durare est permanere in esse o ex hoc precise gd persistat
in eodem esse durat; probatr maior quia ex vi illiq existtiq existit tpori
diuersibili o ex vi illiq permanet in eodq esse o ex vi illiq durat
sine fratitate superadita =

Dfirmatr quia potest Deus creare unq
Angelq et illum conservare in re aliqua fra accidentalis realiter illi
superadita o durationis nondistinctiue realiter ab eo ergo Consequens patet
quia in tali casu ille Angelq fratis duraret et ans probatr quia
Angelus non dependet a Deo extrinsecaliter ratione alicuius accidentis realiter
ab eo nondistincti =

Probatr hec 2a pars quia actio per batiba fratis est
durans

durat. abiq. aliquo modo impera dicto 3° alia trg eiq 2req pabit apparitale ratione et ans probatr quia ex oppositio sequeretr dari processu in infinitu in productionibus et durationibus rerum, nq duratio illa superadita actioni reservabilis distinguitr realiter ab ipsa actione et non trg quin trg eiq, quia hic est rei Conservata 3° aliud talis duratio produceret per aliq durationq ab ipsa actione Conservabili distincta, sequa ideq inquiri potest dabitr 3° processu in infinitu =

Ultimo quia creatio est reservatio sit una et eadem actio 3° ideq et trg Creationis et reservationis, sed trg Creationis sit esse et reservationis duratio et permanentia in esse 3° esse et duratio non distinguitr =

Ad aliq Durationq realiter et reliqua intellectu distinguit a existentia rei durantis: hic est obiectum quod refertr et secuntr splendores hic Dicit 21 q. 3.

Procuq in tertia et alia dictionis tradite in principio Dubij scilt qd permanentia seu continuatio in esse non sit rei permanentis absolutu sed alia successiua, quia sicut habet existentia successiua, idest in continuo fluxu consistit, ita hoc alia modo habet permanentia seu continuatio essendi in esse: nq aliud habere permanentia seu Continuationem in esse, aliud 2° qd ista permanentia sit simultanea, hoc enim non requisitur ad permanentia Dicit: omnis enim habens Continuum fluxu inquisitu aliquando habet coming ad hoc me dicit permanere in illo Continuo fluxu. Nec obstat qd rus permanens per permanentia distinguitr ab successiua, quia ista dicit successionem: nq eo modo illo Respondet per rq permanentia intelligitr idq qd simultanea, Unde Dubius hoc Universaliter procedit de omni duratione Creata et eiq distinctione ab existentia, hic primi sit =

Conclusio

Duratio distinguitr ab re durante et ab illiq existentia a parte rei ante omnem operationem intellectus

Probatr 1° ex quibusdq Verbis D.th 1. p. q. 10. ar. 2. ubi sic ait: in Deo non distinguitr duratio propria eiq abillo. Secundum Creaturas. Ex quo probatr tali ratio sic: Eternitas qua est propria duratio Dei distinguitr realiter virtualiter ab eiq esse, et probatr per rationem 2° propria Creaturarum duratio realiter distinguitr ab ipsarum esse distinctione ans supponitur ex theologia et 3req probatr quia duplex modus distinctionis virtualis in Deo sumitr ex distinctione realis actualis Creaturarum 2° ideo eternitas qua est propria duratio Dei, distinguitr virtualiter ab eiq esse quia duratio

in Creaturis

in Creaturis realiter actualiter ab ipsarum essentiis distinctum =

Per mat. quia ex positis sequitur humanitatem Xpi durare ratione Eternitatis sicuti ipsa essentia divina sed hoc est erroneum &c. probo sequelam, nam in opinione adversariorum existentia Dei non interrumpitur est eternitas et duratio ipsius sed humanitas Xpi existit existentia Dei & durat ratione eternitatis; quod absurdum bt Thomistae Bannimi Conimbricenses fatentur non durare humanitatem Xpi per existentiam Verbi sed per durationem accidentalem =

L probatur scto. Durare est aliquid successivum intrinsecum in re quae durat, possibile quia a fieri in re contingit mensuratione destructi; in rerum natura quia ens non est ens intrinsecum Verum res duraret intrinsice per se ad ens imaginarium; sed non est ens rei, alias res esset aeterna durare, sed non neg. existentia quia haec ut est educibile rei extra Causas sed durare ut haec non durat & est aliquid superadditum et distinctum realiter ab Deo =

Per mat. ad 1am haec existendo spatio permanenti et ad habendam praesentiam in illo indivisibilem entitas existens absque exigentia permanentis fluxus. L. Virtualiter realiter superadicta & ad 2am existendo spatio successivo indivisibili res absque exigentia successionis fluxus. L. Virtualiter realiter superadicta propria existentia: hoc sic sed talis exigentia est duratio &c.

Dices existentia Ut cum nonesse durationem sed quatenus connotat tempus et divisionem ab illo &c. Contra est quia L. nisi connotatum esset aliquid in re quae durat L. non. Si hoc 1m &c. duratio est nobis, si primum &c. distinguitur realiter ab existentia patet 2da. nam debet advenire absque ratione ratione Cui obviat existentia connotativa temporis et negationem illius quia ex se illi non convenit =

2 Distinguo probatur scto quia duratio in modo secundum intellectum distinguitur ab illo &c. quaelibet alia duratio creata quatenus permanens distinguitur realiter a re quae durat 2da patet ex paritate rationis, nec etiam quia omnes durationes creatae debent esse in hoc est distinguuntur L. non distinguuntur ante Ult. probatur. quia possent durationes duorum motuum esse aequales quantitatibus ipsis motis inaequalibus sint &c. realiter distinguuntur duratio amotu. 2da est quoad 1am et 2am probatur quia aliquid mobile moveatur per spatium unius leucae per unam horam. et aliud duplo velocius eodem tempore duas leucas percurrat, haec duratio utriusque motus est est aequalis (Ut ex suppositione facta patet) et tamen ipsi motus inaequales sunt in

sunt in grnitate et multitudine partiu: ita mas nitudo motuu
et multitudo partiu successiuarum ex mas nitudine spatij depromptæ
sunt vic: sed spatia illa decursa sunt inequalia vt constat ⁊ et pre
dictus motus inequalis erit =

Dices an inequalitatis et diuersitatis
probatione non existentia ⁊m se sed pro maiori - L. minori cognitionis
pone = Sed ubi quia ex pte existentiæ datur esse aliqua ratio
quare maioris - L. minoris cognitionis pone, sed hoc non est motus aud
existentia cuius rnde dicta vt in casu primo apparet, ⁊ est motus
durationis realiter distincta

Primato quia inde colligo inæquales
durationes indiuisibiles v.g. duos ictus angelicæ dicere intrin
secam inæqualitatis quia potest grnitas esse cognitionis eque
lis pone ⁊ eodem modo de duabus durationibus motus tardi et ueloci
tis per equalis temporis tactus rectæ cognitionis esse intrinsece equales patet
ergo quia potest grnitas esse cognitionis equalis pone =

Pro solutione argumentorum contra doctrinam
duas albedines separatas relationem inæqualitatis fundamentalem
tantum et non adhuc idem non diuinitus vbicumque capa
bile relationem) ita uere per manens in esse sine fratre durationis
quia est motus realiter ab ipsa distinctus, dicitur durare correspondere
sibi cognitionem temporis fundamentalem tantum et non adhuc non ⁊ fra
ctum et prohibet =

LA Ivdæi iuxta promissa ad 2m primum dico
re in uno et in alio tempore habere eandem rationem existendi, ergo
ad habendi fratrem continuationis et per manentiæ in esse, et cog
nitam continuationis et existentiæ, sicut fratrem durationis, ideo erit existere
in uno et alio tempore ac habere fratricidium durationis: Quare
vt equibocationis quamcumque dictum illud amen. Per hoc ad rem
existentiam in uno et in alio tempore est fratrem durare, ex vi primi
existentiæ precisive non ad ex vi continuationis et per manentiæ
iterum sub distinctis fundamentalis et non adhuc non amen fratrem et
prohibet quin non significat illud verbum existentia in uno et in alio
tempore) Concedo amen et non ergo, per quod patet ad totum ergo
quia vita continuatio aliquid prohibens est naturaliter
realiter superadditum et distinctum ab existentia =

Et si dicas per hoc pre
cise quod complangere vt respicit 2m motum formalitatis et
conceptus obiectivus existentiæ tantum, precisa aliqua quacumque fra
ctate est fratricidium durare cum sit permanens in existentia et fra
ctas durationis et precise ipsa existentia vt cognitam tantum realiter do

mitat. L.

instagli. L. tg pris spatij veris. L. imaginarij =

Ad ultimo dicit ans est durans irritabe negatiuas (hoc est impossibile sicut Conceptione extinctas sine extinctione) est durans negatibe per negationes Dei tractionis vel interruptionis ipsius existentis precise sicut ans et nunc sequitur quia non sequitur in hoc tempore sicut non sequitur extra ad Conceptiam durat albedinem sine relatione stratis similitudinis quibus dicit negationes similitudinis esse inter se stratas similes =

Ad 2 dicit motiuum ab inuio antecedentis nego negam. et ad probatio negationis Antecedentis Creatis et conservatis adest sine ~~clinis~~ actibus omnibus durare potest negatibe et sic damnatis potest non Vo prohibe et stratis sicut negari dicit desinitudine duplicis albedinis: Vas est quia durationes stratas rei non consistit precisse in ipso esse Vt dicit negationes interruptionis et desitionis, sed Vt dicit possibus per manentias et permebera ipsis esse, qd probenit ab aliquo accidentali saltim realiter modalitrab ipso distinctis =

Ad 2m negatur ad eius probationis nego. ans sequi processus in infinitis in durationibus dicit producuntur per nas durationes actionis Conservabiles non producitur per alias actiones sicut ~~dies~~ nec ipsa actio Conservabilis, sed dimanat ex illa tanquam proprietas Concomitans eius entitatis, sicut in productione esse producuntur passiones per respectus sine noua actione distincta ab ipsa per qm producitur esse. est tamen dicas nas actio producibilis esse et passiones est fieri spiritus; actio Vo durans non est fieri sui durationis sed habet se per modum radicis Vnde durationes dimanat, nec hoc inconbenit sed est necessarius in esse qua est actio, non sicut ipsa non ens est alia actione per qm fiat nec nego. eius motiuum tale =

Ad Vltimum Concedo ans et Lm nego. et ad minorem subsumptam concedo Lm parte et nego sequelam, quia tg potest primario Conservationis potest esse durare stratis, sed negatiue durare; et tg diu Conservatur quandiu ex Vi actionis Conservatiue perseverat retinens modum esse de quo habuit in primo instanti suae Creationis = Dm ~~quidditatis~~ quidditatis realis. s. l. rationis

---

DII. quid sit temp, reale. s. vel rationis

Quaritur Cognitione pertinat ad eius ratione esse ens quidditatis gmtis ad quem pertinat notitia ad eius quidditatis ratione probitius explicandis ad redimendum [illegible] quia [illegible] dum Lo se probet obiectum est

verbi dubio

rectitudo et figuratio. Sic enim phisicus hic ẽ pg̃ nõ diffinit ẽ pg̃ et numerg̃ multg̃ ꝺm̃ prig̃ et posterig̃; vbi numerg̃ hic non sumit pro spatio et Mathematico quo numeramg̃, sed quida ipõ mensurat gd̃ mensura ad gm̃ sic̃ rectitudinẽ dg̃ vocamur hoc nomine, quia gmthabet directa nobis notior est, et ideo per illã explicamg̃ gm̃ cuiusg̃ mensurã et rectitudinẽ mensuratg̃; Diuisg̃ enim vlna habet quatuor palmos et passus decẽ vlnas=

Vltimus plenius constat hãc diffinitionẽ esse stabilitatem et superficiẽ et obiectionem circũcirca diuisibilitatis notatiuã et ꝯ in multis proprie dicto quiescentibꝰ ẽ positis potuisg̃ diuersimode tripliciter extẽsione, Ita est gm̃ habet aliquod magnus est simul et reliquis accidentia Corporea, et ita aliquid pars multg̃ in eis et alia impedit, et ratione huius extẽsionis multg̃ simul et ẽ pg̃ est gm̃ per accidens, immo a hac extẽsione et successio exigit subiectum obtinere posset mutationis mistatanee, Vt patet in illuminatione aeris qui prius obtinebat extẽsionẽ ad extẽsionem subiecti, sed quasi successiue mediantibꝰ diuersis gradibus aliqua prioritate et posterioritate saltem natãe partes aeris isti procedentes prius cum ab ipso recipiũt gm̃ magis distantes et remotę=

Secunda et alia extẽsio que conuenit multis pertinet ad spatium. L. tri gradus ad que. L. pertinet positio latitudinis extẽsibilis. L. inẽsibilis spatij. L. tri. hec tamen extẽsio diuidit in intrinseca mobilis Vt pote orta ex latitudine sui tri gradus et intrinseci quiescentis radix et origo Vnde ipsi intrinseca hec extẽsio continuatio et successio deriuatur. huius generis est extẽsio gm̃ habet multg̃ Catechumenorum v.g. ex eo gd̃ est ad quisitio Catorii habentis latitudinẽ inẽsibilẽ: et similis extẽsio gm̃ habet multg̃ locatis in gm̃ spatio gd̃ pertinet mobile et successibile aliquid habet maiorẽ. L. priorem extẽsionẽ=

3a tas hec extẽsio et diuisibilitas successiua multg̃ est que ipsi conuenit a deriuatione sua partis, id est ꝺm̃ maiorẽ. L. minorẽ correspondentis ad spatia successiua quia. L. diuisibilis. L. tasio. L. tasio le pere, et hec extẽsio accidentalis est multis conuenit enim illi gradui alterato=

Nec explicatur exẽ plo. que modo dicitur enim in substantia materiali diximus duplicẽ extẽsionẽ, alteram entitatiuã que importat tantũ partis distinctionẽ et alteram quantitatiuã que addit ordinẽ partis. Cui de nec obsistentia et impenetrabilitas in ordine ad locum: Ac in motu et est extẽsio entitatiua sue partis conuenientis ipsi ratione latitudinis extẽsibilis. L. inẽsibilis sui tri. L. spatij, et altera gradus successiua obtinens ipsi gradui ratione extẽsionis:

et sic de

et sic ad gmtitat permanes habet extẽdere p̃t subit. redẽdo illas
in penetrabiles respectu spatij permanentis ita simultr tẽp extẽ
dit partes motꝰ et cum ꝑt ei ordinẽ fratis quo una est extra
alias redẽdo illas in penetrabiles respectu spatij successibi veri
-L. imaginarij, qd est habere ꝑtes priores et posteriores m̃ dura
tione correspondentes priorib⁹ et posteriorib⁹ partib⁹ spatij =

Vnde licet motꝰ coexistat ex partib⁹ nullo
modo successibilis non est de concepta essentiali eius fratis successiue, videl
qd una pars sit prior et alia posterior per correspondentiã ad spatium
successibile imaginarium, sed hoc habet fratis alte pre, ac proinde
eo modo quo dicimꝰ permanturꝰ subsistẽtia sine gmtitate propria
sibi nata modo dicẽdi quo est permanens motꝰ in ordine ad spatium
successibile si per possibile -L. impossibile de medio tollatur tẽp =
3 Z notandum est duplex esse tẽp unum intrinsecum
et aliud extrinsecum: intrinsecum est illud qd est eius motus ipso pertinens
intrinsece consistẽs in rede, ipsius durationis et permanentie V.g. durationis
ipsa intrinseca motꝰ: tẽp vo extrinsecum est illud qd solum habet
regulare et mensurare motꝰ sine unione intrinseca -L. consubstantiali cuiusmodi
durationis. S. motꝰ primi mobilis; quo propter suam
veri simultatem et naturalem invariabilitatem habet non solum
constituere propriam motꝰ intrinsece durationem, sed eam regulare
et mensurare aliorum motuum in inferioribus et sublunaribus, per ora
dies menses ec̃. =

Tẽp etiam intrinsecum subdividitur in continuum et
discretum, continuum est cuius partes copulantur in communi vinculo
instanti qd est unus seu instans; discretum vo est cuius ptes non
copulantur aliquo tertio communi, et hoc est tẽp constans ex illis mo
tibus et durationibus que reperiuntur in motibus prolationis et verbo
rationis orationis predicamentalis =

Vltimo recole in memoria
adiectionem illam que fuit in fratis et instrumentalis, in actiua et passiua
qua videt tradi Capr de gmtitate et eam illud qd ibi cum dicit videt
nullam -L. earum esse rationem fratis gmtitatis, sed proprietatis consecutam
et posteriorem existentiam que est ei ratio fratis

Hii visis penetrabi
lis facilis est intellectus definitionis tẽp posite, nam ipso qd pro articulo
numeri assignatur mensura (vt ita supponit) possumꝰ et debemꝰ dicere
qd intellectus definitionem ratio mensurabilium quo pro mensura fratis
qua mediante redditur motꝰ tantus -L. tantus in ordine ad spatium successibile
-L. pro mensura actiua seu passiua in actu Lo non vero in actu exercito,

et sic fatis

et sic dicit: hoc regis: tg pg est. Mensura aud mensurabilitas mobg tribuni ei forte mensurari aud mensurare alius mobg. Extensionis succedibg partibg priorg et potentionis=

2a particula (mobg. 1.) primo ad significandg tactg mobg proprie dictg quibg est capax tg positi; et tactg particula. Im prig et postg adire ad illo facto ad explicandg extensionis tractg mobg successiva non non discretiva sed continuo de cuius vasto est ordo et dispositio spatiij inter et in ordine ad spatium successivog=

Ex quibg colligo predicta definitionis esse obliman et cambenigtg non in ea expn nil tralaguid in quo tg pg Combenit cum aliis extensionibg. 1. Valor mensurare, et aliquid per qd abillo distinguitur et est propriu tg positi successio. 1. actio et fluxus. Falsor tamg predicta definitionis tactg esse defectiva non quia dabr per genus mensurare Vel no mensurabilis extensionis: poterit tamg reduci ad essentiale si tras mensurare radicaliter sumatur, sicut in quidditatibg definitis. tg pg est durabile successiva et continua mobg. quog definitio essentiali et quia dabr per durationis in continuum quog est genus immediatius ad tg pg Vbi quotagm inchoat continuu et per respectu differentiarg contractibg durationis. 1. extensionis successivog et continuarg=

Sed circa definitionis et eius explicationis nicarag. 1. quia tg pg non potest esse mensurabile mobg. 3o male definiri per mensurari probo eni quia mensurabile debet esse minor vel mensurata, sed mobg est restrictius ad tg pg patens; tg pg Vbi et habitudinibg Vbi supra dictis ex 3 Ao. 3o &c.

Qd sicud Calores et frigora corpg sunt subiectiva obedientialia in actu exercito quia a agente excitantur in subiecto passibili et disposito ad illos recipiendos difficile et aliquando in actu exercito facile corrumpendos quia in actu exercito perfectionis et fluxus illog et retinuit quo tempore durante tam difficile est in actu exercito aliquo corrumpere quia existentia sua exigit eius fluxus, ceteris autem breui ad sui finis non ad melius non sufficit. Qd priori modo sit nobis manifestum. per qd patet ad argumentum=

Ad 1o obiectum dicta definitionis non solum mobg tg pore mensurabile, sed etiam habitabile immo et qd aliquid eius corruptibile quia quotibi permanens. 1. tg pg. male definitur tg pg per mensurari mobg solum= Ad 2dum dicta et qd aliquid eius corruptibile quia mensurabile tg pore qualemg est mensurabile

mutabile

Mi tabule ac per consequens quatenus subiecta motui, et recaid. Aristo. 4. Phi. q. 20. ar. 5. primo. Istest tempore mensurare viri. 11. motus 1. subtus motui dicitur esse. quadrupla dempsit ex philosopho hic

Cap. 14

Inquirere pro exacta rerum intelligentia. quid sit tempus quod est definitio in tractatione quid sit sabbatismus. Ibi est mouere duo ari, antiquitatis unius numero tempus, hoc est antiquum quod soluere periatur in corporibus mobilibus, et rij alijs, licet durabilis tempus tamen minuit

Ad hoc respondeo quod sit tempus sumatur in ratione mensure fratis extrinsece universalis creabilis omnium motuum Gruforum et in variabilis naturalis, ita ut absq. errore primum primi coeli motus, vel mensurate deuenire possit et unicum tempus, hoc est durabile primi mobilis. Cui proprio arridet philosophi hic Cap. 14 textu 133 ubi ait motus quidem velocissimus sphere, unde et velocissimum tempus esse sphere motus, quia hoc mensurat altissimus et notissimus et communis diuisibilis axiomatis, Primum quodq. in unoquoq. genere mensura, Ceterorum ceterorum: et quod hoc modo Cap. 9. 66 ar 5 quia primus est omnium velocissimus et habet omnem commensuratam et realitudinem, et illis aliis angusta certitudo conuenit et proprijs, hoc est per accidens non ex propria ratione videre

Si vero tempus sumatur ut mensura non est unum numero res variabiles et multiplicabiles ad multitudinem motuum quia in unoquoq. est propria durabilis intrinseca successiua et visionum mensura rectorum, achiba. 5. fratis extrinseca et tamen mensura fratis primi motus et stabilis respectu primi mobilis. Ex quo sequitur quello, Nam omnis diuinitus philosophi esse et mensurabile coniugiat motui primi mobilis continet tamen alijs temporibus quia unusquisq. est mensura rei motus primus priores et posteriores

Ad obiecta questionis patet dicendum, ad explicanda. 5. existentia temporis: an sit realis. 5. fratis, ad quod obserua quid quod dicitur quo rationali modo adaptari motui quia unus cadens ratione tantum

Prima pars istius rationis non militat de materiali rebus importantes realitatis ideat motus quod est mensurabile temporis esse omnes reales, temporis 6. mensurate et infinitelates sui contemporis esse temporis in anima. ad 2. obiectum de realitate successiue absolute et prius sed negando ex omnimoda realitate temporis vide Galeno relato a D. th. quidam de tempore Cap. 5. Procentina deitificatione 2. ar 2. Verat expeculatione Peretina Libro 12 cap 13. Probatur 2 pars. 1a. auctoritate philosophi in vocabulo

Cap. 15 Ultima

cap. V. huius. Vbi docet phs q̃ rationes ad animā vbi nō sunt
sunt animæ non essent q̃ plures, existit ratio ultima argumenti q̃ probat
animam esse in perfectione una =

Deinde probatur haec vnica ra-
tione: ens reale est illud qd dicit in sui ratione q̃ capacitatem
ad esse q̃ dicit, sed q̃ non potest existere in re, nisi ens
est ens reale. Minor probatur, quia q̃ entia q̃ ratione habet exis-
tere in re, quia eius partes existere habent, si quidem existentia
obiecti est alia ab existentia rationis partis; sed ens rationis non
potest habere existentiam et realem, ergo non est ens reale. Minor
probatur quia ens rationis solum est praeteritum et futurum, sed istorum
existere realiter, siquidem praeteritum non est vt dicit desiderii esse, et fu-
turum nondum est quia nondum aduenit. Ergo partes entis rationis non possunt re-
aliter existere, Maior sic patet declaratur probatur quia quilibet
pars entis rationis habet successiua. Ergo includit essentialiter partem
priorem et posteriorem. Nulla pars includit in propria existentia potest
existere realiter: nam si tales existentiae haberent non essent successiua,
siquidem rei realiter presentis et existentis non includit partem priorem
et posteriorem, quia hoc essentialiter dicit qd vna transierit et altera
subsequatur. Et sequitur qd vna sit praeterita et altera futura.
Ergo sequitur qd id qd est presens in tota sua solum est unicum realiter
indiuisibile tempus, qd quidem nec existit nec pars eius sicut
punctus linea nec est linea, nec pars eius =

Nihil omnino Verum et communi est opposita
ratio quia est = conclusio = dicto

Ens perfectum Verum ens reale realiter existens in re extra
Colligitur ex dicto euangelii loci sacre scripture ex quibus de-
notatur esse ens reale vbi est illud Genesis 1° fecit deus
duo magna vt dicit glo. Diebet noctem et erexit in
firmamento celi pura: Et illud actorum 1 non est vestrum noscere tempora
vel momenta. Vnde scola post in 3is arti. Merito arrorii damnat
opinionem =

Probatur deinde ratione dicto quia aptum nō mō potest
ab intellectu Vere et realiter durare multo tempore quod est alio diuturnior,
vt Deo coelum 0° aptum nō potest ab intellectu Dei durare realiter
talis multo, patet nec quia in dicat dari ens reale realiter
existens in tempore realiter existente, sed durare multo successiue
existens in tempore 0° Vere Dei existens a parte rei =

Quod dicta opposita rationi dicunt et ab auctoritate
philosophi rationem patres Conclusiones et Verae Aristo. ibi excitasse
quaestionis

quelibet vbi anima non existente esse tpg et ad illa verba adducens
pro pma opinione: sed hoc gmbi non verum, nonesset verba philosophi
posset sufficienter declarari verba de actuali mensuratione, quia gmbr
tpg existit mensura permanens actu primi de quo dicit anima in
actu secundo mensuratione.

Ad explicationem dicti duns et aliorum
doctorum aperiare tpg in perfecte esse non quia non sit vere ens
et reale, sed quia non habet esse successivum ita realem, sicut habet tempus
habet esse successivum actualem, non est in actu, sicut sed
aliquid .c. partes .c. instans indivisibile. Exquo infertur tpg
non habet rationem animam, similiter omnes alios habere
totalitatem aliquam, ratione cuius sit totum, similiter cetera, nec non requisita
non habere realitatem actualem successivam; quam non sit realitas illa
successiva per declarationem ultimi argumenti, propter quam sit dum.
vbi tpg non solum existat realiter ratione sed etiam ratione partium

D. Z. Vtempus non solum existat realiter ratione instantis, sed etiam ratione partium

Ad primum rationem aliqua existentia realem in anima quae realiter sit; antem tpg illam habeat virtute alicuius partis quae vere et realiter sit presens ratione cuius an vero tale praedicatum existentia solum instantis partis deriberetur.

Valde dicit doctores et nominis plures antiqui et moderni philosophi quos referit et sequitur subtilissimus Scotus in 2. g. q. affirmant tpg non posse actu existere nisi ratione solum instantis indivisibilis quae sunt partes praeteritae et futurae illius tribuens non permanentiam et existentiam, sed negant praedicatum, ad hoc ut tpg sit vere ens reale.

Quorum rationes fundamentum sunt plures et diversae
Auctoritates philosophi Dionysii Aug. et D. Thomae quibus tpg non videtur expresse
convenire.

Deinde praedicta ratione illa facta no 2a tpg. q. praecedenti
quae ratione cuius tpg videtur consimiliter existentia seu praedicatum tpg oriri
ex solo instanti partis deriberi.

Et confirmatur quia in dando aliqua
partes prius quae prius et ratione cuius esset praesens, tpg non esset successivum
modo sic, sequitur tpg in dando aliqua non esse praesens
ratione cuius sed solum ratione instantis. Probatur quia quia si tpg
in tpore

sinlg porre et idlg qd predictlg et futurlg d. si dantr alleganr
lg poris presens ratone sui defectus lg poris esset diminuta, ejusdem
lg ng non solug deuet esse mosg negata sm allegues sed eliz sm omnes

Z modor ratone dco no cessat qd
hge for ma redderis solor quia qug libet pars cuiglibet entis contis sui
clig succedit et dibisibilis in infinitar partes q. i aliqd ens succedens lg
continuu existens non solug sm aliqd indibisibile sui sed eliz sm omnes
sui partes negaretr qd mul te partes ignig esset simul qd vna ratone
sacchorlg =

Q di dica partlg illg esse dibisibles in infinitas partes proprias
negha tenda et viale ebia non haberet permanentiam qug cz simul
tale concedit =

Q tra tamq et quialge solubo verbis tenda et pticip: ma
L. per hoc qd partes illg sint pregles q tenda et vialiter ionctar q.
simul existant. L. qd vna sit preterita et alia futura! ni L 2m. tenden
verbis signifg realit aglr plures partes simul existere ac per consequens
pregles si mul haneg et permanere. L. 2m. o lg non dator allegnapars
qug ratone sui habeat pregladitatlg qd est negandu =

Q fm dicta
nistr mang durat qm duraret ilapsus ideoret: sed instans, qm habet
esse simul, ideo existit simultanee et eo modo permanere qd
hori ratone idlg exit dicg dr illas pregles =

Z lg. conclapregles
tenent lg ng habere exilgtiz realg non solug ritlgtis ratone sed eliz quarg
partiz. hgcest Durandi in 2. distin. 2. q. 4. Suarez disp 40 met.
tione 9. nu. 22 Rubricenses. Murtia, Zaca Vicbiset
communiter recentiores in quibg fabor sit. Z dcto — — — —

CONCLUSIO

Lg ng non solug dicte realit exilgtiz et presens ratone ritlgtis con
trahentis eiq ptes sed sm se et sm illas habet exilgtiz et pregligibi
propria modiz

Antequm rationes nostrorum posta L. qd Lg ng de omnq
continuorum de illo dcto eiq compositione ghibito Lg dicendu est co modo
qd se continuu permanentis Unde sicud infinitea dco. de tempore et
successiue quialge parte temporis copulatiue tota et misgtione de tota parte, et
sicud singlg miciabiliz et terminabiliz est in nullo indibisibile de
partes L. dibisibilis in infinitas sinchategorematice, ita infinitas
lg poris est omnino indibisibile, partes L. lg poris sunt dibisibiles in
partes infinitas impta: et sicud in mediate positis singlg non dabet esse

Vltra minora

determinata quia quaecunq; non nata datur alia et alia proxima
ita etiã post infinita puncta non datur immediata praedeterminata
sed quaecunq; non nata alia et alia datur immediatior: et ita etiã
secundo post infinita sequitur alia pars indeterminata et in consequentia
post infinita immediate sequitur pars ita puncta immediate et in consequentia

Secundo nota posse esse duplicem existentiã et prae-
sentiã rei permanentis et existentiã et praesentiã successiue, qd existen-
tia rei permanentis est indivisibilis et tota simul, quae licet propter ordinatã successionem suae durationis actu existere, potest tamen
imaginariis extensis et successiue, ita tamen illi correspondet vt vna
sit in toto spatio et tota etiã coexistat omnibus instantibus indivisibilibus,
sicut existentia hominis Angeli etc.

Existentia vero et praesentia successiua
possibilis modo habet; est enim illa quae non est simultanea sed gra-
datim existens et divisibilis, visibilis. Gradatim in successione et successione
quae proprie correspondet spatio extensio diuisibili vtpote et aequa-
dem in commensuratione impenetrabili suarum partium, quae omnibus
hoc dato pars eius coexistens parti praeteritae et immaginariae necessario
excludat aliam a coexistentia probabiliter posse, sequitur praeteritam
immediate antea fuisse, et postea immediate futuram esse =

Quinto patet 1° praeteritum esse quia existere
vere datur pars successiua et pars futura 2° et non quae manet sit
praesens patet 3ª quia nullus est praeteritus nisi qd fuit praesens
nisi futura nisi qd est praesens existens 4° sicut datur pars quae non
sit praesens nulla etiã datur pars praeterita et futura 5° nec
ex praeteritis qd ab intrinseco petitur patet =

Rationabiliter patet conclusio concedendo om-
et negando reg: ad cuius probationem aliqui non esse considerandam
immediatam praeteritionem et futuritionem ex parte modi futuri
horum et praeteritorum rei permanentis; nec hoc habet vera ratio
habitudinis diuinae ab immediata futuritione et praeteritione, et ideo
non potest praxim impraeteritum nisi obtinendo qd est esse immediate
futurum habeat aliam praxim praesentiã et existentiã: qd tamen
propter ordinatam rationem non potest continuere in entibus successiuis, et ita
ad hoc vt pars ita posita praeteritio alii est qd immediate antea
fuerit immediate futurum, quia praeteritio sequitur ad praesentiã habitudinis, et
pars ita posita vbi existit et est praesens qualem immediate futura
in omnibus probabile quantitatem ultra omnia habitudinis continuatio ratione cuius pars
ita posita habet praesentiã et existentiã, qui modus existendi est
proprius

ne mig predicte partis =

Sauem guidg instaglig si cuiuscumq; partis potii qua ratione ei esset presens pars preteritg distincte et propriis nominibus dicta futurationis (vt non volumus) quia hoc modo predicte partis preteritis seguaretur preteritio illig, vbi quia pars illa potii existit quig dum in mediate futura, ideo potii hoc pretextu eiusmodi ratione instaglii ante ceaglii sibi seguitur preteritio illig =

Dra hunc est et ita 2m arg.m ms octone qua ideo dicitur gd pars tg potii habet existentig qualem in mediate futura te potest quasi precise futura habet vnig existentig realig nonnecuig sit propriq extra causas et not.s obiectibus. L. nulla existentia realis tribuitur futuris ratione cuig mediate futura sit extra causas vt hoc 2m dicebat 3o q pg non est ens reale potest 2neg quia mihi placet partes eig existere realiter extra causas et extra not.s obiectibus, et ens reale solum dicitur illud gd totg existentig habere potest ibe propriq ibe alienq: si vo dicatur Lm 3o tg tales pars existit realiter per existentiq propriq et non solum per existentiq pti tglii patet 2neg quia existentia partis tg non potest examinari realiter talg partis existentg 3o si alias realiter existit erit per propriq existentiq =

Proba ans L.o quia nihil realiter existens potest nominaretur ig non esset futura sed presens et actu existens (gd aduersarij vnani viiter negant) quia vltra hoc partis vt existentis multa gl omnia arguq 3o quq nobis obijciunt =

2o probatur idem ans nq alias pars preterita et futura eodg existeng realiter existeret (gd ipsi aduersarij fatentur) hoc tamen esse falsum probatur: quia sequeretur partis preteritg et futurg si simul existere et hyeme vna gdo estate alia. Nec refert si dicitur gdo est una existentia vel existentia vtrarq partium hyemis et gdo est instans indiuisibile 3o hyemis erunt ptes vtriusq preterite et future gd implicat, 3o q fatemur quoniam est partis preteritis cum futura vel vltg ptes pregrei et vltimo eius modo patet hoc vltimum neg.m quoniam pars illa quq dicitur futura re vera esset existens et presens sequeretur habere totam illam existentiam et esse simul existentias insimul =

Dices partis illius esse future vltg partis acute in instanti. Contra est gd L.o pars futura potest habere aliq cum naturalq existentiq preter eam quq ratione intrinsici habet. L.o non si primum habeo in tertio si secundum 3o absolute et omnino modis existendi vnius partis illius esse presentis et nullo modo futuri potest hoc neg.m nq gd existit per existentiq sibi debita et cum naturalq primum est futurum

sed omnino

sed omnibz modis preiz =

3° probatr 2cto quia quelibet pars mole .l. tę poris habet suą proprią durationę in fine 2cę 3° ella propria exis tęlia patet 2eq. quia cu durabo sit permanęlia re ni esse necesario ęxistatr in exiłętia 3° illa entitas quę non habet existętią proprią non potest habere proprią durationę =

4° et vltimo probatr 2cto ipehabilis gmitę ad prieshabilitatę tę poris .l. molę, quę vltimat predicamętę (quando): quia .. tali prieshabilitas est esse habilis succedibz contras suo modo exper tibz et indiuisibilibz .l. solę ex indiuisibilibz compositę : sed l.m 3° tali prieshabilitas l.m indiuisibilis modificat indiuisibilitatę poris et l.m partes, partes tę poris 3° ię milepartes habebunt proprią prieshabilitatę distinctę a prieshabilitate milterii =

Si vo dicatr 2m probatr euidęter esse falsum: nam ratione vltię partis tę poris habęt esse impenetrabilem in ordine ad spatia succedibz sicut ratione vltii circumscriptii habet gmitas permanęt actualę impenetrationę in ordine ad spatia permanęntia : sed talis prieshabilitas solę 3° natr ex indiuisibilibz indiuisibilibz imprimat qd habę impenetrationę tri buat mobili .l. tę poris : sequitur quod impliat terminu habere effectu formalę subtilo quę ipsa forma non requirit nec requirebat talem vltimu (quod) =

Ex quo patet qd non contineret ex solis indiuisibilibz non esset indiuisibile penetrabile ultię vltimo, quia qd solum ex indi uisibilibz quę adequat necq. existentię necq impenetrationę habere potest. 3° non potest dari prieshabilitas reddere impenetrabilem partem tę poris in or dine ad spatia succedibz qd est falsum =

3° formatr, quia prieshabilitas tę poris est ens per se partiens directe ad predicamętę qdo 3° non stat ex solis indiuisibilibz patet 2eq a quia solę aggregatiue indiuisibilia non faciunt vnum per se cu non habeant aliqm vnitatę per se neq per informationę nec per informationę =

-2m- Secunda 2cto -2m-

Tę pq prieshabilis est illa tę poris partialis quę vltimat exduabz partibz mensi et indeterminatis, indeterminate proximis milterii vltimatibz prieshabilibz quę partialis dicatr presens et existens prieshabilis succedibz =

Fulgo 2cto magis inducet ex dictis ad probandę qm probabile et rationabili quę dicimus in notabilibz quarti est tę milehoentia dicimus enim tę pq esse ex illis duabz mignimis partibz mensis et indeterminate existentibz quę vltimo proximo indeterminate milterii prieshabilis, deest ex illa quę immediate ante illud instans fluxit et immediate post illud fluxit

Cap 2m Tahi

Corpulabis talis instans; et de hac ipsorum parthium asserimus existere et esse pregis pregnia et existentia successiva, que in continuo fluxu omnis partialis visibilis =

Dico 6° sic explicata vitate ex precedenti quia ipsum est vnus ens reale quod in suas partes habet veram existentiam et pregnantiam realem, sed non est alia pars ipsius quae possit dici vere et exacte existens in rerum natura quin illa cuius pars actu et realiter coniungatur in mutuis presentiis, et illud in mediate alimoeat (aliquis enim simpliciter et omnino preteritum — futurum dicitur) 6° nota ista est pars ipsius presentis existentis non existentia aut pregnia simultanea sed successiva in fluxu et successione prioris et posteriorum visibilis =

Dico 7° quia instans presens in mediate alimoeat et unit illas partes successivas habentes veram existentiam et pregnantiam realem, quia aliter non esset realiter non existens aut vere insolubiliter vera unione realis in rerum natura existentes =

Antequam dissoluamus opponitur 2° nota quod sicut in simultate permanentis per eius status non pregnantes, ut una pars eius presens illi parti boni, et non alteri qui altera pars est presens, et propterea licet dicamus unum ens esse extra locum alterum, et existere illo existamus possumus dicere esse absolute, quia nulla habet necessaria pregnantia qua est presens respectiue ratione istarum in simultate successiva quae habet partes successive existentes et pregnantes partibus successivis existentibus vere dicamus unum eius esse pregnans non pregnans ratione et non ratione cuius est presens altera non. adeo ut extra aliquam aliam absolute dicere; non tamen possumus vere affirmare illam absolute non esse pregnantem ipsorum, quia licet alteri tali ipsorum presens non sit cui est pregnans alia, est tamen presens illi pars realis illi correspondens =

Similiter ex eo sicut quod indivisibile simultatis permanentis et correspondens indivisibili eius partes simultatis non sunt pregnantes sed absolute aliquales (cui non haberet pregnantiam ad illud possunt in diuersa habere partes non esse loco pregnantes: eo modo non verificatur in illa successiva quibus unum motus indivisibilis durationis sit presens in tali ipsorum visibili. 2. imaginarii quinquagesimi pregnantes eius partes, quando ita mutatis talibus sit vere diuersa pregnantes partes existentes et pregnantes habentes mutuas et vere diuersa pregnantes non esse pregnantes, aut non existere partes imaginarias, quia licet non sint pregnantes et coexistentes simultanea existentia ipsa mutuis existentiis, tamen pregnantia et existentia eorum existere ipsa mutuis existentiis non pregnantibus existentibus non existentia nec nata quo pertinentia. 5. successiva et fluxualis =

Nota 2° quod omne (est) ens (existens) impossibile non est ens creatum existentia aut ne actu existentia successiva et existentia extrinseca.

Vnde

dmatronem existiseci quasi actus do gl actus as alg existentie sua,
Ubrit Verg dicere pari tg poris Sunt et sunt presens et cognitens alteri
parti tg poris existenci gd ms sufficit ad hoc Ubrit Verg eius
reale mereg =

Unde gd parter tg poris dicatr pretende. l.
Quature habet ex Comparatione et re-ahone ad seruig in unieg
aud exeo gd una pars Comparatr ad parte tg poris existencg
cui altera pars subreguig Comparei respondet: quia Cgd una cui
prior altera ita Una negut esse presens. Ui parti tg poris cui
alterare respondet; retang quelibet pars duratronis respectatr
ad tg exhinsecg sicut respondetur prig aud posteriori rei pec
uerig Sed illi adequatg Velutti extrinsecg regulam standeg
metienda nec futura dicatur res recta alg sed presens et cognitens
modo sibi proportionato =

Ad 3 formatione negoatis ad probationg
dico tg esse mensurg motg ut prig et posterig non sunt alg Stabilis me
se esse mensura partis preterite et futurg, sed per tg prig et posterig
Vlg denotatr proprie existio et ipsencha Entitas partium tg poris quas con
stituit in hoc gd una pars tg poris coexistens Uni parti puncty Veri et una
ei nary necessario excludat alig partes a tali coexistentia et talitr Ut una
pars tg poris simul Correspondere non possint et ide partes quasi sine
cenibi sed necessario una respondeat alteri, et hoc est Gratissime
dictum esse priores et posteriores per gd patet ad omne =

Ad 4 Ratio omnia est ibi data solutio;
ad 5 pro natione dico gd tg poris fluide existere non est Stabile me
neg. gd una existentia et alia existentia sit C gd est esse preterita
et futurg / neg. gd sit simul, sed solum contingere in hoc quod pars
tg poris non possint habere existentia simul et semel sicut una habet
rei per manere, sed necessario una post alia; gd non obstat
adhoc gd gentibi una pars Cg alia Comparata successit illi presenti
secg Uti non pareter tg alia quasi parta successibi cui Correspon
det Ut ex Thesaurg manet

Dicet si pars tg poris non existens existentia mistalis erunt Verg dicere gd negata duratione mistalis sit vellanon existens
non poterit reddi Unire tales pl quia implicat aperte gd pars que
non existit pro aliqua duratione reali terminata talis Unionis

Ad hoc sicdo ans et nego 3g, ad pro
bationg dico gd ad hoc gd justag realiter Uniat partes non requiritr gd
ipse coexistat in mistali i. mistie sed sufficit gd coexistat pars tg
quasi successibi mensurabg mistali et nige pregni. Sufficit
ad hoc Ut tales pl dicatr absolute presentes presentia Glucida et realis
sicut una respectiua alterius. i. respectu mistalis non sit presens =

Ad formatione

Imaginarij

del formabilis dicimus mali, illitas minus durat. qm durabit. quam
prius et si dabitur durabunt successiva secundo quia mistio multis habet
mensuram successivam durationis simultanea et permanentis vero mali qua
tale mistio non habebit rationem cum esse simultatis habeat aliquam licet mistabilem,
si multatis et permanentia in ordine ad mistionem extrinseci veri
L. imaginarij, partes vero poris. L. mistio cum sit fluide et vitales
nec habeant rationem esse simultatis habet simultatis esse mistionem ex
cludunt =

Alia aro volent adducere quia cum de occultitate compositionis
continui pene accidunt, ita de illis suficienter notitia habetur supra
et hic de hoc dubio dispe. de poris necnon et de loco a libro philosophus fuit
liber 4 phorum

LIB. V. PHR

Liber iste sex amplectitur cum exquisita tria priora continent doctrinam
necessariam ad intellectum tria vero proxime consequentia necessitatem obiectum
suorum generationem et corruptionem necesse multa, et dubitationem ad tria ultima
predicamenta dari pene multa, quantitatem - s. quantitatem et verbi. in 4 vo
tavit de unitate generica specifica et numerica multa; et in sequentibus
de eius contrarietate disputat. hec tamen nisi in precedentibus et multa
in subsequentibus noticiam manet et manebit obscura: nisi quae adessent
multa in communi videre videtur excludiona sunt igitur libro philosophus
prosequentibus, et de motu locali et cirtro vi. (ubi) etiam libro 4 termonis
misticum. de ceteris vo motibus, nutritione. s. augmentatione et alteratione,
in gra in libro de ortu et interitu necessario augendum est ubi de
scientia an ad substa, quantitatem et qualitatem dictum pene multa sunt
quare hoc libro petri mitto ad 6 peri bolemos, liber 6 phisicorum

LIB. 6. PHORUM

Nobis cassibus

Nobis capitibus hujus libri absolutis primo §9 in 4 primis de continui compositione pertractat. deinde de modo inciendi et desinendi motus disputat. et in 6ta ultima p.te libri agit de spacio et minimo. Verebatur ibi quos ab hoc libro expedire conabimur Cum precipuus nobis compositio 8. Continui supra manet ex modo, quare ad tres hec procedemus sit di. p.o Unica de inceptione rerum.

DISP.o VNI. DE INCEPTIONE Rerum

Cum ebbe obscuro quia sit ens naturale admirabile et corruptibile merito in hoc libro interpretes Arist. demo do inciendi et desinendi motus et omnis mobilis agunt res enim incipere esse inde et aut fieri et res desinere esse et corrupti. res autem que incipere et desinere possunt aliquo successive ex partibus fluxibus et indivisibilibus constat; ac no.o pertractabit de motu et mutatione. Sint motus [illegible] et ratio habebit quomodo incipiant et desinant esse res successive et indivisibilia earum

De quomodo incipiant et desinant esse res successive et indivisibilia earum

Pro intelligo adverte quod licet quelibet res habeat principium et finem in tempore, et ab illa parte imaginaretur, tamen imaginatio principium et finem in coelum aut desinendi rerum, et habitudinem ad hoc et alia res successive et divisibiles et indivisibiles earum principium et finem. Verum tamen quia in hac doctrina loquimur de successivis seu fluxis, et in de ea mirabimur modo, mutatio vel mutatio Vocabuli de mutatis et successivis, deo melius procedimus ad mutatio, quam principium ad partes successivas et desinendi rerum mensuram, quia magis ad hoc videtur prima et prima mutatio a primo ad ens mutatur et

Quare cum certum sit quod principium desinendi et desinendi finem, nihil quod est in esse mutatio, quam mutatio, nisi in tempore sit mutatio: et ita de principium et finem in tempore et desinendi rerum consistit in mutatione quidem mutatio, quibus res mutatur ad finem. et omnis res quae non mutatur, nec incipit nec desinit ad illa mutatio. Et cum ita fiunt in coelum et desinendi rerum

rerum

porcamq per protothonq ad inceptiones et desinentes illarq vere quidditatq et illiq mutatiq mutuatis=

Z° adverto tales esse modos
dicendi et desinendi vere: mamq modq imaginabiles est intrinsecq et
per se malitq, quidditi inceptis per Ultimq esse rei; qualemq est Verq dicere
ignorando mutatq declinatq, nuge est rei et immediate ante rem
quit: et talem tales dicit intrinsecq rei inceptis in centonis; quia re vera
esset inceptio rei: et demum modi similiq et tales instar negantur illaq
ratione: 2q modq imaginabiles est extrinsecq et non alitq, qui dicit inceptis
per Ultimq nonesse, qualemq est Verq dicere, nuge non est rei et im me
diate post hoc erit, dicitq. inceptis per Ultimq nonesse, quia nondum rei
Ult modq existit in illo mutatis immediato ante 3q in quo habebit esse,
et dicit extrinsecq, quia esse talis rei non mq curat illo mutatis, real
3q vere immediate requisiti=

3° Dico 3q est modi desinendi: 1q intrinsecq
est a formalitq, quidditi per Ultimq esse rei, qualemq est Verq dicere, nuge
est rei, et immediate post hoc non erit: 2q est extrinsecq et non alitq,
dicitq desinis per Ultimq nonesse rei, qualemq est Verq dicere, nuge non est rei
et immediate antea quit=

Sed ne equivocatione laboremq videlicet aquil
aliquos dicendi modq cognoti. Circa hoc 3q, advertq est omnibus dicentes
Entis Complexi et aliqui phenisse Ultimq gradu esse desinendi: per Ultimq
esse rei, vocent extrinsecq; 2° modq dicendi: per Ultimq nonesse
rei, asserent intrinsecq: Ultimq modiste cognoti tales mutuatis dictat,
attento non Vo in re ipsa quia in hac omnia Convenimq. Vocabulumq ab
ultimi patitq ille modq desinendi per Ultimq esse extrinsecq, qualiter
finitas solitq Comparq ad nonesse, et ad ipsa desinendi, et cum in
tali mutatis adhuc non sit nonesse nec desinis, ideo respectu Ultimq apellat
extrinsecq. Non Vo quo vocamq tales modq desinendi intrinsecq, compa
ramq illud in tali ad esse rei Ultimo quidditq in illo, non Vo ad non
esse, quod ad istaq desinendi: sed hoc pertinet ad modq cognoscendi re
ipsa Cretet, nostramq est Communis=

Et quibus Contrarius dicit quod
philosophi quq 3q successibus mutuare extrinsecq per Ultimq nonesse, et de
cinere similiter extrinsecq per Ultimq nonesse; tamq ista Ultimq quinq sicarowith:
nq videtur quod munerq stercoq mobeatq et in medio modq animalq de
3q mediet ipsa per Ultimq esse et intrinsecq vt dicemq 3. regulq),
et modq inuq de 3q mundi mediet intrinsecq per Ultimq sui esse, quia
3 Reg quia quo modq mediet cinerq de 3q in capite elaq mubeni ad molq mini,
et sic de 3q mediet intrinsecq ista elaq et modq inuq mediet intrinsecq=

de inde

6 Deinde vna 2m aerij arcuite, malg et qua libet aria m
succedaneg habit mihi mig et patrig, sed mig et patrig non erunt simul in instan
dem nec, quia ante tam denominatio pars superior, q dicit esse patrem mig, q
malg non desinit in instanti per Lm nonesse =

Per eadem: idem signum nat,
malg mihi pater in instanti quia mig patris necquam simul esse, sed pater nunc
nat signum inueniri quod esse possit patris et patrem mig, q impossibile
erit malg desinere per Lm nonesse =

7 Sed mihi minig dicendum est Lo nec
quam nec ens habet incipere extrinsece per vltimum nonesse: et desinere extrinsece per Lm nonesse =

8 Probatur dicto mani: quia ens
incipit extrinsece per vltimum nonesse quo in Lo instanti in quo habet, antea
habet esse non habet, sed immediate post: et desinit extrinsece per Lm nonesse quo in instanti vltimo in quo habet: et immediate antea habebat: sed successiue in Lo instanti sue inceptionis ens non
habet, quia instans indiuisibilis non dat successio, teste Aug, sed multe
sed immediate sequitur. Et similiter propter eadem ens in vltimo instanti sue desitionis non habet nec esse in immediate antea
illud habebat, q incipere extrinsece est vltimum non esse et desinere
similiter extrinsece per Lm sui genitum. Quare in istis est pro dicere
nunc non est vel est in immediate posse ens, sed iste est modus inceptio
per vltimum nonesse. Et similiter est verum dicere nunc non est vel est
in immediate antea fuit, sed hic est modus desinendi per Lm nonesse =

9 Dico 2o: in diuisibilia temporis, sed motus
et motus est mutatio esse: incipere extrinsece per Lm fuisse: et desinere
nunc extrinsece per vltimum fuisse. In diuisibili 3o rem per manen
tiam mensuro et desinere est ipsa res ad modum illarum, quas 2o sequuti
sumus.

Probatur La pars quia quod est nunc non habuit
esse dum indiuisibile et instantaneo adquiri, q hoc indiuisibile habui
ei nunc in motus in quo est vere dicere nunc fuit et immediate antea
non erat: q incipere extrinsece per primum nunc esse.

10 La vo pars et
similiter La probatur quia hoc indiuisibile habet durare per instans, q
medium motus vere est dicere nunc esse hoc indiuisibile et immediate
antea non erat (nec modo incipere extrinsece per Lm esse): et similiter
vere est dicere nunc est et immediate postea non erit, nec modo de
sinere extrinsece per vltimum esse.

11 Dices itaque aliquis: ego concedo
quia non

qui non habet esse simul sed successive, habet simul et in instanti non esse, 2° multo minus in diuisibile, qd est totus simul et instans, habebit; cha tunc non esse simul et in instanti, habet negō: tū quia multo multo plus ponere instans consistit in indiuisibili, qm non esse tēporis seu motus: tū cha quia esse et non esse eadē mensura deuent mensurari =

Ad diſtinctō dicendū, et concedendo quies et requies sit qd indiuisibile tēporis seu motus, multomagis qm motus habet tunc non esse simul, id est non per partes successiue ad mihi deuent, si 2° dicitur qd multomagis habet tunc non esse simul, id est Cōpetere ad indiuisibile tēporis indiuisibile magis simul inuariabiliter necessario est = Et neo est quia non esse indiuisibile sit omnino indiuisibile mihi hic nomine tunc indiuisibile ab intrinseco ebo naturaliter petit non esse ad successionē quietis &c motus, adeo ad motus et existentiā tēporis: tūc quia et ab intrinseco potest vltimum esse esse tunc sequitur motus &c quies (imbarra) instantis) adeo ad mensurat non esse talem indiuisibilem est tēpus; in quo nullus est inconueniens, Cū tamen seu non esse mensurato dicat mensura, quod possibile actionis sit duratiua ex de possibilet simul possibat esse possibile. Et 2° esse successiue indiuisibile continuatiue tēporis quod motus ab intrinseco petit qd succedat motui &c antecedat tunc, et requies qd mensuretur mensuram diuisibili et instantanea, hoc enim est quod antecedit &c subsequitur motum. Quare non esse per esse et non esse petit eadē mensura, sed multiplicem diuersa sua propria cuiuslibet rei existentia et natā

LL

Inquirei quomodo quies operatiua motum mei piat et desinat. Ad qd Ad notandō duplicē esse quietē aliquando habitū et priuationē aliā: quies neo habitus est Cauſa motus qd a inducto dari non potest, et hoc est quia qm habet mobile in motus, quia simul non potest esse motus. Quies 2° priuatiua est Cauſa motus in tempore in quo mobile ablatus est moberi, et ideo dicitur quies operatiua motus: in regula 6° nonet vermo de 2ª quiete, hoc enim certus est recipere intrinsece per primum esse, et desinere simultim intrinsece per vltimum esse ad modum quadam de indiuisibilibus tēporis et motus. De 2ª 2° dico incipere et desinere extrinsece ad modum rerum successiuarum =

Et quidq 1ª pars de quiete negatiua Conclet nā Cū huiusmodi quies sit omnino indiuisibilis et instantanea deuet incipere et desinere ad modum instantis =

Ad 1ª 2° pars, quadet quia quies ultra priuatiua est successiua sicut motus ipse 3° deuenit desilla philosophi sicut de motu, 3° Cū motus non mensuret mensuratur.

fiat intrinsice in primo instanti per totum esse, nec desinat in vltimo per totum esse, istius motus nec quies nec aliqua, probatur, quia incipit extrinsice per vltimum nonesse, et desinit similiter extrinsice per totum non esse =

L2 Dices vna haec secunda pars, et instantia vna modus inscripti quietis: motus desinit per totum non esse, quies incipit per primum esse patet arg. quia in illo instanti mobile non mouetur, ita est quies, sicut in isto est verum dicere quod mouetur motus, et immediate ante hoc erat, sic erit verum dicere quod hoc erit quies et immediate ante non erat, quod incipiens est intrinsice =

Contra istam et explicatur inquirendo vtrum in illo instanti primo probabo motus naturalissime L. quaerat: non totum quia alias motus desineret in primo per vltimum suum esse, 3° diez diez est 2m, et sequitur etiam est diez diez quod quies per totum suum esse incipiat, non enim potest dari medium inter quietem et motum cum enim motus et quies opponantur probabile ad aliud in mediale, necesse est vt L. motus L. quies in aliquo instanti debeant subsistere, singulis enim probabile hoc est regula quod alterum oppositorum necessario debeat poterire subito =

L3 Deinde vna modus distinguendi quaestionis praecedentis: nam in vltimo instanti quietis L. mobile mobetur L. quaerit, non totum nam motus per totum suum esse inquietur, 3° quaerit, 2° quies per vltimum suum esse desinit

L4 Sed contra 2m et 2 praedicta ante et distinguendo quod sequens quies incipit per totum suum esse si intelligatur de negativa praedicto sequenti probabilia negativa, et eodem modo dicit ad probationem sequentis nam in illo instanti instans nouum mouetur motus et quies negativa non probabilia =

Contra patet ad 3 dicit instantia; nam in illo instanti primo probabilis motus quietis mobile quiete negativa non probabilia quaerendo hoc sequens praedicta distinguendo et qua ratione sequentis quies negativa incipiat intrinsice per totum esse, ad id quod in hac 3 formatione dicitur L. non esse medium inter quietem et motum. Et hoc esse falsum si intelligatur de quiete probabili. Unde quia communiter dicitur in probabile aliquid alterum necessario debere obtinere subito, nonnulli intelligunt quod absolute sed prolapsione et durchsinn quia subito est capax talis formae vt patet in casu ante nonum diez, quia tunc non potest [illegible] nec obtinet [illegible] nec vivit, et ideo nec est caeca nec videns, sed non diez. Unde cum mobile non possit intelligere potest mouere inde est quod non nisi intelligere potest quiescere quiete probabili respectu negativa, unde ista obtinet illi in instanti non primo esse =

L5 Ex quo arguitur ad oppositum vna modus distinguendi 4m L. 43. nam in instanti vltimo primi negativi quietis quaerit mobile quiete negativa non probabilia =

L6 Contra 3° et ad oppositum patet in principio 4m. S. cum praedicto ans

D. II. quomodo incipiant et desinant esse, res permanentes

2

Cuius 2as. 2a affirmat res per magis. Corruptibile vitium
per 2m rei esse, et desinere per Primum rei esse: stong vide ita Divinus Iustinus
et dic ita 2m esse omnis rei qua generatur, et Primum esse alienius qua corrumpitur hoc
enim esse abiurdum Consta; nec ex hoc sequeretur inconveniens in Deum tali Fabre ad
mens 3m. Sed affirmat hic 2a quod in omni generabili et Corruptibili
primum datur duplex materia Continua quoniam omne terminatum illius rei qua
desinit et est intrinsecus illius et alienius initialibus eius qua incipit si mutatur
illi intrinsecus qua dispositio coexistit illi extrinseco si primum subiectum est
corpus Continuum ad eius modum quo dicimus diuersarum coloris diuersarum
figure prout est Continua et in ea diuersa corpora, ut aqua alienius, mutatis alienis
corporibus vt v.g. quidam vinum et imago et in aqua) sicut in una quidem
non existendi talia mutata in mutato, sic similiter quia illa dispositio
existentia sub diuersarum durationum non remanet esse immediate. Ita docuerat
aliqui antiqui, ut Duns Scotus, et eius postea secuti circa 2m q. 2 lib.
de Gedat oratio et peratio primum existere in corpus intrinsecum et primum
subiectum in sua Ciuitate si Damiata

3

Probatur 2o huius 2m ratio
rationis Scoti sicut dangs eorum gitur tam qua generatur est
primum, dico modo indiuisibili dum aliquando sicut Scotus
gcorum gitur est nobilior quam generatur, quia nigrum esse
non incipit cum potius generatur incipiat intrinsece in instanti
intrinseco, quia 2m sui est potius in cuius incipiat et desinit extrinsece
in instanti intrinseco cuius sicut proprio

4

Sit matr 2a quia nihil non requirat
rem successibilem incipere aut desinere in instanti intrinseco
qm. non permanentem successibilem in tempore desinere: hoc
est quia 2m rei est, sic requirat motus rem successibilem desinere
in instanti intrinseco qui ultimus est status habilis ad aliam rei
permanentis desinat 2m rei est motus successibilis, qui patet
desinere quia 2m rei est est desinere quia latius est status

Sit matr 2a quia nullo successibili
fit in instanti sicut generatio, sentio ar., quia dicit aut quia
generatur non fit in instanti desinit sinistr in extrinsece in instanti quando eorum gitur

2o probatur argumento
huius quia nihil desinet extrinsece quia 2m rei requirit quia mo
tus habilis in instanti aliquando est quia est extra diam
quando animal iam est agrum corpore sequens est salus salubris
est enim ens beatus qui deus fuit in actu et habitu semper existens

mortalis

mortali) ꝙ negandu ẽ valem Modꝰ desinendi ꝙ m굣 nõ ẽ ẽ obtinere
nisi ꝙ manentibꝰ, sequela sui maior stat exigua ẽ martirij
desiderabilis, alle ẽ ꝙ sit testimonium fidei, nec ꝙ sit in
uocabile (ut stat) ꝙ antiquus mortem nõ subire martirij gratia
martirij. Potest in instanti mortis ꝙ tale instans dare sit
m굣 nõ ẽ hominis, iam dabitur homini gratia quando nõ inuita=

Nec ualet dicere ꝙ cum actu diligendi
actu ꝓ christo sit actus ex tanto fortissimi amoris ẽ ista
illud maiorem caritatem dat finem ẽ ꝙ hõ ille accidat ad mar
tirium strictu dum gratia collata illi inuito, quando sic fuit ha
buit talem actu strictionis=

Ninguꝫ ualet ꝙ posit fieri argum굣
to modo quo martirium auget gratiã ꝙ grad ẽ illi cor
pondentes, proter gra. ꝙ tunc ultimo nõ tunc imparabilis abero
de intrinsecis antecedentibꝰ tum circumstantionis=

Ista firmatur argumentꝫ facta
andato casu ꝙ hõ atritꝰ actidat ad sacramentꝫ penitentiꝫ
d mori ac in ultimo instanti ꝓ sationis verboriꝫ absolutionis
ita ut m굣 sit verboꝝ, sit dicto m굣 nõ ẽ hominis, sequitur ꝙ deꝰ
homini gratia quando iam nõ ẽ ꝙ quando anima ẽ separata
a corpore de extracta, ut supra diebamꝫ de martirio) ꝙ
sequentia ꝙ hõ mortꝫ ingicatꝫ sit in ecclo sit hoc ẽ falsꝫ
ꝙ ꝙ hõ destinatur in trinsice m굣 nõ ẽ sequela ꝓbatur ꝙ
ante illud tẽ nõ ẽ ser tut gratiã=

Ista firmatur ꝙ licentia de corꝫ for
mꝫ incipient intrinsice m굣 nõ ẽ ẽ desinent extrinsice
m굣 nõ ẽ ẽ de tutum ꝙ sit hec ẽ aut dere dicto in ruibenibꝰ
quando incipient ad esinant in nõ determinata. at
nõ quando nõ ruibentia incipient in nõ iam indeterminata ad
firmat incipere extrinsice quilibꝫ nõ ẽ ẽ de ꝙ
otraria, quia dentro ducionꝫ altrius desinet ẽ in nullo
desinere quilibꝫ sui ẽ: hec ẽ baldꝰ mucius contra doctores
ut aiunt de recentr explicantes ingressum=

Quidem quo ad 2am tem. inquo
quo ad allegandum uenit ꝫ dicta ꝫ sententia quidentia ambos
infra ꝓbauit, quo ad 2as uero ut ꝓbet sequentur allegati
et dicta de ruribꝰ ꝫ licentia nullos habere determinos nec
magnitudinis aut gratitatis sed sub minori de minori quan
tate possessurcuari=

Qd explicat

2--3

Sexpliciant duenos sorcie animate
gorie incipere L in mõ determinata, L in mõ determina
ta: gr mõ autem determinato sentiligunt eam q̃ tanto
L tanta d duo ditr determinatr certis entibus sibi sib;
sicut d ens alor re vgella entis vicitr determinata, q̃ licet
absolute sit mutabilis ingantet L gradg intentionis
nec hil minus in cõtenci L: q̃ gradg ita duo ditr certis in
duis sibi sig ut di catr in in duis sibi sic. duent q̃
si cũd calorosi de rato ingradu determinato in cigitur
in tinsicie gr mõ cẽ absolute tamẽ dendeterminate ens git
estrin sicie gultimẽ in cẽ: sic semeter forma ig vg
in mõ certa d determinato q̃ tsi de ama rub quantũ
tate q̃ gicitali ens git entrin sicie gr mõ cẽ, absolute
autem d in mõ endeterminata ens git estrin sicie
gultimẽ in cẽ: d sequentr alterã formã q̃ din
cecionẽ illg desinit, desinit entrin sicie gultimẽ
cẽ

7 Probatr q̃ quo adanc ser q̃ rei entia in mõ in
certa d in determinata non desinent terminos par
bitatis sd sub minoris aut maioris scdm potte q̃ nun
quam ueneperit decen in ma endeterminata nunc
esse forma ig nig dicam d tale non existens in ig in mõ endeterminata
entia d antia erat, q̃ ens git gultimẽ in cẽ ad modum
q̃ dicitur ibi. q̃ quidam aiunt d desinit esse ens
sd tracõe quantitatis aduente

Sirmatr q̃ in gricto casu forma
que corrumpitr in desinerct gultimẽ in cẽ sequentr mõ manen
te omni forma ecclesiast nequam forma q̃ generatr ens
git estrin sicie ens in instanti in quo nẽ sit immediate post esse
rumpe q̃ L forma corrumpenda sit in illo instanti d
in sequenti desinat gultimẽ in cẽ L q̃ mõ in tali instanti
carebit omni forma q̃ sequenti

8 Tandem sr absolute asserimat modi
conaturalem in ci q̃ in omni rerũ in cẽ estrin sicie q̃ mõ cẽ
modi d semi bitr conaturalem de rerum di datur in cẽ estrin sicie
q̃ mõ cẽ ita allegũ et nostri

IXL

rũ animate generabilis ens ci q̃ ient entrin sicie gultimẽ in cẽ

II gce [illegible]

primeq; cuq; parcitatis ipsa p[ro]pria substa talis vitis introducta
sit in talib[us] mat[er]ia talib[us] in minoribus non posset introduci 3° non prig
in p[ro]duali in medietate mat[er]ie q[ua]m in tota mat[er]ia sed primus instans
adquisitus non est prig et posterius mundat curatus &c. sed ins
tans in duobus 3° in instanti producit ipsa vitis adq; adeo mins
tali generata vel animata, incipit q. per Lm nicolle, Greg. patet,
quia deilla est Petrus dicere mortuus est vel et immediate ante hoc
non erat =

Confirmatur quia res animate ex vena p[ro]pria habent
solum esse Lm et ex alia non adquirunt per motus successivos &
generatio illarum non fit successiva sed omnino instantanea 3°
ergo ipsum in instanti et per Lm fit esse. Obijcitur quadruplex quaestio fieri
contradictorie explicabiliter et solvetur infra =

Dicitur.

Res animate quae earum partes adgeneratione alterius desinunt ex
primitiue per Lm nonelle

Consulo dicendum, Respondetur
gatione solus pugnemus cum auctorib[us] primo de 3 tragm mistarum
octo: et probatur supposito id per eum declarato. 2° ibi
quae generatur, ingredi intrinsice per Lm esse: exquo fit argumen.
Nam res animate desinunt esse quia earum formae desinunt aut absolute
si intrinsecae vitales, aut informare mat[er]iam, si intrinsecae spirituales, sed
formae illae desinunt ex trinsice per Lm ad nonesse, 3° ergo talia
vitalia, spiritus probatur nam tales formae non desinunt intrinsice
in illo instanti a quo producitur alia forma substantialis, quae loco eius
succedit, 2° desinunt esse in illo extrinsice, prog. patet et iam probatur
quia alias duae formae substantiales in eodem instanti informarent eandem
mat[er]iam, quod est impossibile, verificaretur in eodem instanti unus ens. 2°
et immediate post non erit et similiter nec ens forma cadaueris et
immediate ante non erat: adquod non potest esse primum actuata
duabus formis substantialibus 3° cum illud mutatum sit intrinsecum formae
cadaueris quae generatur, erit extrinsecum formae equi quae corrumpitur,
et consequenter talis forma desinet extrinsice per Lm non esse

Respondetur cadaueris dari duo instantia continua et immediata quorum unum est intrinsecum formae cadaueris
quae generatur et extrinsecum formae equi et alterum forma intrinsecum
formae equi et extrinsecum formae cadaueris Ut explicatum in
prima resolutione =

Sed ultra quia instans primum mundatum illa duo instantia immediata (et concreata ex dictis) in quibus mutatio fit indivisibiliter
non potest

non posuit esse, sic forma resultet existere in ea, materia. Cui habeat mistio
aliqua oppositio, quia corrupta definit extrinsece per 2m modum
generata incipit intrinsece per 2m esse.

Sed hoc in sua ratione
sect respondere contrarij modo dicendo: dicitur quod mistio
non desit duo illa mistalia immediata immediata mihi omnia
dari in duabus illis formis contrarijs mediate mistio extrinseca
secundum libro 4 capite de Cœlo dicitur quod dicat in vna sed
qualitate negant dari duo indivisibilia immediata, mihi dicunt
duo indivisibilia diuersorum corporum posunt esse immediata et corpus
pondere eidem indivisibili alterius corporis, vt exultat in Cœlo vna
immediata sit in aqua et altera in aere. et adhuc potest mistari alio
ex pluribus accipiendo data ad hoc explicandum, nisi causa esset
de turre in medio elementi materia tuo modo illius dari nisi in eodem
mistali in quo incipit modo Cadauerii, et quilibet horum mistus habet
quo mistalis esse, cui terra pondet suum mistale intrinsecum et mihi
dicunt ex pte totius poris solet dari vnicum mistale indivisibile, et ratione
potest mistalis quod gentis, mihi pro non dato duo mistalia immediata
possunt formam dari in alijs duabus locis quorum et intrinsecus et corpus
pondere eidem mistali extrinsecum, pro pore: adhuc ratione possumus
melioare quantitate mistalia nisi terra pyda et aqua data habeat
quod libet suum mistale intrinsecum, et vtrum terra pondet eidem
indivisibili mistali extrinsecum pori

Sed certe hoc solutio est ex pia data mea ex hoc patet credit
quia non datur vnicum indivisibile in diuisibili vbi in diuisibili vbi. Cum patia non cedit
subito, hoc ipso non est omnino, adhuc adeo potest simul permanere per
totum spatium quod permaneat per instans: nec aliqua. Sic aqua non
dat diuisibile pori potest. Et non obstat quod illa data mistalia mista sunt
et extrinseca quilibet eorum, et quilibet habet suam figuram
intrinsecam diuisibilem: Nam certe illa non per hoc manent mistalia, illa ora
erunt extrinseca quilibet ex illis, et quilibet habebit suam dandam in
trinsecam diuisibilem mistalis oris.

Nec est ratio dicendi ante aliquid corpus natum
ne duo quilibet non possunt vnire suorum indivisibilium nec duo poterunt per
sua mistalia esse, sed partes suarum partium dicit vnitatem et extendatur et
sit magis vnum indivisibile extrinsecum, potest communicare
multo amplius potens corpori duo. Forma substantialis, etenim iste
intrinsecus omnia indivisibilia supremam in compositibilitatem habet. Unde secundo
ad hoc dicendum nunc sit ei vnitatem quod aliquando aliquando

potest proxima

est ... et immediate post hoc mutatio loge caim requirit certa et
certa cum certe mutationi, alioquin mutationi in celeste qui naturaliter
et nouiter ... quod non accidit talia superius ... mutationi in
rebus inferius rebus partibus quae nunquam complentur, sed qui formae
rebus aliter in animalibus et maxime et diuersis rebus dicit in contrarium
tales equine introduci in certis aliquibus determinatis mutationibus

26 Quare patet etiam ad hominem quae
stra omnes opinio rg. Nam si aliquis unus aliquis maximus mo
dulatus in mutationibus requiritur in illa certa quantum et determinata diuersi
tionis ... quae ... ita ut negetur introducitur
ta rationis ut in pluribus calor ut octo, sed calor ut octo 1m gradus
tionis incipit in primitus in aliquibus; et tota quae talis est
dispositionis incipit esse modo, minor est octo diuersarum et
illa proiecit esse qui calor ut octo dicit determinata parte calori
que non potest assignari in gradus sed maioribus alibi quia in hac
tractu dicit ultimis terminatibus calorum.

Determinatio ad hominem
in particulari ... con ... ixi falsum qui dato minimo ma
iore in non dubio, qui sit diuersi qui non dubia existit determi
nata mutationis, et quantitatis, sed in mutationibus determinatis requisitis tanto
duo minus in motibus; et talis calor in aliis minutis gradus mutationis
minor est existit quia in mutationibus determinatis ... quantum
quorum non potest ... nisi duci successive et minore gradu; ... mutationis
diuersi introducitur in medietate et minoribus quantum determinata
illius ut constat.

Ex quo et ex regula vera tradita Clauis constat ve
rum conclusum, ... modus diuersi habitus rubedinis diuersi esse qua
litatis non esse.

27 Ulterius ex dictis quo modo mutatio rei materialis
et naturalis existit mutatio formae ... diuersi diuersi, ... qualitatis
ei diuersi. Et quidem quod modus mutationis requisitus calori
constat eorum qui mutationis intrinsice per se. de modo ut diuersi
non omnes modi existunt ... rei materialis ... modis ut diuersi
modus diuersi habitus habitus esse minimus per ultimum ...
Alii ut dicit de illis habitudo qui dicit ... diuersi habitus, unde
habitus diuersi per se nominis.

Ex ut existimo qui minus mutationis
quae dicit substantialis: et in primis adueto minoribus de in
ceptione et diuisione mensurata proportionis habitus rerum mensuram, sed hic
enim in mutationibus ... mutationis sed non et mensurato ... non ...

patimi ...

it. et in mediate antea exat

ebrime significatur Bc oratio Conferens illi martiri in instanti terminatio sue vite: nec potuerit sequi qd detrilli oratio exme Dia, ehazi anima sit extra corp, quia non datur nisi mho vie; trg autq vie ad Dia ipsa pertinet tazgm aliquid illig. Nec ehaz sequitur qd solo tempore vite existerit in peccato mortali; quia non exhibit solo tempore vite vltimu cludens suu vltimu terminabile =

Ad confirmationem ad primo dicit oratio hominis existi illig sacrifica mgli in Lo non esse verborum, ambis illud idem sit Lm non esse hominis; sicut ehaz plures hostias diuinit auctoritatez remissoriu Catholici dari in fine vite, quamvis ille vite licet extremu pertinet ad vitam, sicut trg ad rem terminatam =

20 Ad arm 2m rgm 2m r. nego mam quia vt dicemus D. sequali, ehaz non vitalia habent partes integrales, et ehaz pluit pene determinata dispositionem in aqua determinata partes receptas, qm illo modo considerata omnes gutte solum ministate in ministeio pene inducere =

21 Ad confirmationem stat ex 3a actione =

Fulmen cecidit de nubibus et rebus subtilibus habitu permanentibus, restat nunc ostendere de formis accidentalibus, que quidem sunt in subiectis: ahq enim recipiunt esse multo et permulto vt calidu, et qualitates que habent contrarium et ex pulsione illius vt calor: ahq autem nullu habent contrariu, et diu multo producuntur. Loquendo autem de ultimis que minime recipiunt de facili tale esse qm quidem pluit instantanea per Lm fieri esse, ei constat. Clare quia productio huius accidentis est instantanea ergo nullum est contrarium qd illud retardet ado. adeo trg ipse producens instantanee debet adquiri =

Sed aduerte qd hoc debet intelligi quando est ex gla forme et subti, quia ex defectu approximationis agentis potest accidere qd qualitas non habens contrarium introducatur aud in tale subiectum susceptibile: vbi in medio huius aeris accenditur aliqua lucerna que habeat virtutem sufficientem ad illuminandum totum aerem, nunquam illum illuminabit; at vbi postea multe lucerne ponuntur circumcirca, tunc susceptibile ad susceptionem huius lucis illuminabitur subito? Ideo dicit per vltimum non esse =

Dedarationem vm omnem aliquo modo cogm: ahq enim dicunt destructionem subitanea per vltimum esse: ahq exhinitionem per Lm non esse: et hanc vltimo modo magis aquamus: At tamen in obsequium primi dicendum qd aliquando actiones et causa quare huius modi qualitates destruuntur, ex qua facile ostendit Iustinianus n. Lgis tradita, qualiter in malefici corpus sit =

qualitates

22 Quelitates autē diuingles et incongles seu motus dis
plicite possūt cōsiderari: 1° absolute 2° vt tale. L- tale sunt, hoc est
pro vt cōsiderate sub determinato gradu et mensione et alio, in parte
determinata subiti, vt v.g. Calor vt duo recepto in gentilitate Viotali=

Dico 1° accipiatur absolute in esse extrinsece
secundum ipse per vltimum non esse: et dein[illegible] intrinsece
seu per primum non esse; Falso prime partis est quia motus in L° instanti
in natalibus nemen sed esse: postea, 2° ita dicendum est de calore per
illum producto, qd est magnum per vltimum non esse: Et quod alio
2° pars istat nam ex dictis patuit qualitatem posse esse ex vi
motus producentis diuersis qualitatis inde est qd. dicendum est motus
+ ad illud motus ipse quia in quacunq; duratione antecedenti, ex per est aliquid illius
quelitatis qua diuinit

Qd explicari potest motus in qualitatibus
contrariis sed alia in vbicatione: nam corpus potest vbicatione in
aliquo spatio imaginat ab illo moueri successibe, hoc non requiritur
absolute illud spatium, nec ad vltimum instans terminandum motus per
qui adquiritur presentia seu vbicatio diuersa, adeo ad illo vbicatio et
presentia absolute desinit extrinsece in illo instanti in quo ad
quiritur presentia diuersa; sed tamen est (vt statim dicemus) si illa
presentia non consideretur absolute sed determinate ita determinato
spatio, hoc enim desinet intrinsece vt ita expresse proposita fuit
prima quedam obiectionis necessaria ad illius explicationem=

23 Dices hoc qualitates non motus adquiri
desinere per vltimum successe, cum si absolute consideretur, quod est
hoc doctrina probatur ans: nam dum aliqd nouum frigiditas celestium,
hoc enim motus et calor per eius adquisitus incipiat per vltimum non esse,
verum erit in illo instanti nonesse motus nec calorem sed immediate
potest 2° ens demonstrari quod frigiditas illa non sit, ita est Verum
est non mabitur hoc non esse sed Deum nostrum, adeo adeus hoc nonesse
dependentia frigiditatis, sed nostra Dei dependentia, qui est desi
nere per vltimum esse 3° frigiditas absoluta consideratur desinit
intrinsece per vltimum esse patet ex 2da quia Deus generalis nostra Ca
loris sit dependentia frigiditatis oportet vt eo modo quo frigiditas
verum Calorem excludit - Deus generando illi ita verum frigidi
tatis esse dependentia - Deus dependendo, adeo vt eo verum frigiditatis
hoc esse non esse, sed in medio Deum, verum frigiditatis
hoc esse et in medio non esse=

Dico negando ans et ad mo
tionem concedo ans et primum 2dum in sensu ita in exhibendo et nego
secundum

secundo, ad 2dm probatur dico, q̃ qualitates in gradibus et desinentes
per motum ita mutuo se Comparant vt Cx una incipit absolute et 3m
gradu indeterminatu, hyc alia desinat vt tacta et Rosa. Unde
quia vt tacta nititur in indivisibile ideo potest desinere mere rei
indivisibilis desinendi per vltimum esse: Quare Cx est verum dicere
mediante primo nunc est Calor et immediate post est, hyc etiam
est verum dicere mediante primo nunc est frigor vt tacta et immediate post nunc est
tacta; non tamen verificatur quod nunc est absolute: Contra Sc. 2 q
2 A

Quare dicendum est quod illae qualitates Dclo
aequales in gradu determinato et in ordine ad certum partem subiectum
mutuo intrinsice per Lam diuersas, et desinunt intrinsice mutuo per
vltimum esse =

Ista communis omnes doctores: et La pars stat ex n. 26
et 2a R n. praecedenti immediate: nam vt dixi quod qualitas Contraria incipit
absolute, hyc alia desinens desinit vt tacta, Cx g. qualitas Contraria incipiens
absolute mutuat extrinsice per vltimum non esse, manifestum ex ar
gumento tradita n. 25 quod illa quae desinit vt tacta desinat intrinsice per vl
timum esse dicendo mediante primo est qualitas vt tacta et immediate post non
erit tacta =

25 Sed dices iterum videri impossibile quod quod Calor vt tacta desi
nit, hyc frigiditas absoluta et 3ms pars indeterminatus incipiat extrinsice
per 1am: ante probatur nam ibi addimus ad intensionem horum accidentium ibi
adextensionem in subito, inueniemus tot gradus frigiditatis adquiri, quot
Calorii amittuntur ita vt in 1. minimo Calorii amissi detur, hyc etiam primum
frigiditatis adquiratur: in illo in quo Calor incipiebat informabat magis absolute, ho,
hyc in secundo illi informare desinat, hoc primo tacto modo et mutuo
primum frigiditatis informabit, quia non posset ad destructionem Caloris
et in pluribus partibus in quibus Calor desinit, frigiditas incipiet, et exemplum
quod erit impossibile quod quod una gra desinat vt tacta, hyc alteratio
via in aliquid absolute et 3ms pars indeterminatus; et ratio a priori
patet ex dictis.

Obiicitur primo quia potest una gra absoluta introduci
in nihilo; et aliquando desinere vt tacta, ergo non est necesse quod
quod de nihilo incipit, et ratio est, quia Cx gra illa quae desinit sit certa
et determinata ante sui destructionem, vt patet in Calore existente
in subiecto; et id quod est certum et determinatum si aliquo aufferatur potest
aliquando esse certum et determinatum, si non certum et indeterminatum, et patet
desinat vt tacta sua vt determinata, potest in nihilo quae desinit in
nihilo, hoc nihilo quod aliquo potest esse determinatum si non

indeterminatum

indeterminata aut gerat / idus fra preexistet rab certo gradu et vt tota possit desinere ad intrinsecum formę oportet, quę absolute et sm partes indeterminatas introducit: nq hoc ejus tota fra desinit vt tota et sm gradus illius determinatus

Et sic veri qd catr regula supra n. 4; assignata. s. qd tota una fra desinit intrinsece, alia incipiat extrinsece et extra: quia non requiritur qd si una incipit intrinsece absolute alia desinat intrinsece absolute, sed sufficit qd desinat intrinsece vt tota; D 3 vz omnia entia naturalia habeant tres magnitudinis et parvitatis ~~~~~~~~~~

D 3. V3. Omnia entia naturalia habeant terminos magnitudinis et parvitatis

1 Potqm res mixtę habet maiorem et minorem gradum remissionis et intensionis vt ad minimum gradum latitudinis subquę esse potest reducatur: et idem potqm accidit de receptione, prout ad maximum et minimum eorum inhęrentię: inquirendum quę sit proprietas V. 3. assignata determinata gradum latitudinis, extra quem obiectum magnitudinem crescere non possit, et minorem aliquem gradum latitudinis intra quem obiectum parvitatem conservari nequeat, ita vt si diminuatur statim corrumpatur: et idem est de quibuscumque aliis entibus naturalibus.

Est autem advertendum qd in mixtis existentibus de corpore naturali physice considerato, idest prout subest considerationi philosophi: nam si considerentur mathematice et pro tanto habeant omnes male mathematice, nullum dubium est quin aliquem eorum sit minimum gradum latitudinis, qd adhuc sub minori et minori seruari queat (et idem est de quocumque alio): at tamen illud idem eorum physice consideratum potest retinere tale determinatum gradum qui petat ad sui conservationem alium determinatum gradum latitudinis extra quem obiectum magnitudinem, aut intra quem obiectum parvitatem seruari non possit.

2 Pro quo scito duplex esse triplex magnitudinis quę parvitatis; alium intrinsecum et alium extrinsecum: trium intrinsecum magnitudinis est illa sub qua res esse potest, et sub maiori esse non potest: vt si hoc sub magnitudine denarij vnarij esse possit, non tamen sub maiori, hęc magnitudo predicta est trium intrinsecum magnitudinis hominis: trium extrinsecum magnitudinis est illa sub qua res esse nequit, vere tamen sub quocumque minori vt si hoc sub aliqua magnitudine esse nequiret, secundum sub quacumque minori, hęc illa qualitas esset trium extrinsecum magnitudinis

seq̃ magnitudinis hominis: eodẽ modo philosophus dicit de virtute
aquali quare ille erit trꝫ intrinseq̃ parvitatis subquo hõ esse posset,
non vñ sub alio minori: sicut dicit ille erit trꝫ extrinseq̃ parvitatis
subquo hõ esse non posset, bene tamẽ sub quo cõgruo maiori =

Sed aduerto in presẽti qd omnes conueniunt
circa modũ quo debet assignari trꝫ intrinseq̃ tꝫ magnitudinis qm parvi
tatis: omnes enim dicũt trꝫ intrinseq̃ magnitudinis veram maximũ
qd sit, trꝫ vñ intrinseq̃ parvitatis minimũ qd sit: at vñ circa
tres extrinsecos non omnes eodẽ modo loquũtur. Nã aliqui vt Comple
tensis assignãt trꝫ extrinseq̃ magnitudinis minimũ qd non; et
extrinseq̃ parvitatis maximũ qd non: alii vñ trꝫ extrin
seq̃ magnitudinis assignãt maximũ qd non, et extrinseq̃ parvi
tatis minimũ qd non. Hoc dixerunt negligenter, a bene si
apud aliquos inueniri, nego vñ, nunc alio modo loquendo;
tenere enim omnes obiectum et explicant sicut et nos exponemus =

3 Sit 1o in hoc vñ aliqua assg. controversia
certa. Et 2o certũ est dari de facto inter ea quæ sunt magnum, vt
non detur aliud maius, et 3m certũ discursu est ens completum, et
4m hinc sequitur 5m notabile. Dato enim ente naturali ita magno vt non
detur aliud maius in omnitatis, qd forsan non videtur esse contingens
et in re non videtur ita esse et licet angeli non sic non esset contra
eius tamẽ deum. L. ad finem. Et hoc supposito dicunt multi
non solũ in creatore et in omni, sed etiã in qualibet alia, ita
vt in qualibet detur maximum vltra et citra minimum, vbi maxi
mum dicitur positive, quia omnia alia in duplum excedit, vbi
non citra, quia a nullo alio excedit: sed vltra est de minimo). Et
ratio est manifesta quia alias sequeretur in finita multiplicabile
in duplum. Vt patet =

4 Dein certũ est qd mundus ad ppm
dei absoluti nullatenus vbi vltra, sicut nec vltra habet trꝫ seq̃ magnitudinis
aut parvitatis: adeo adeo hõ d.o. nullo quanto grauitate debilitate posset
sub maiori et maiori, et sub minori et minori cõmensibili. Vnde verisimile
nil iudicio per ordinẽ ad ppm absolutum solũ habet hõ trꝫ extrinseq̃,
qui est in quanta mole imaginabili: et ratio huius est quia aster
deq̃ aquæ virtute alendi nutriendi, et conuertendi illa sine
lesione, impedimento aliquo parvitatis, et quoad omnia alia ordinata
ordinare ad hominem connaturale hominem est iuxta trꝫ calore et corroborem
in ordine ad conservationem in humido, restaurando multo plus habet
quam per digestionem alimenti ingesti aliquem deperditum: sicut plures doctores

opinantur

spinazza de strato arbori vite qui homines conservarent in pergulis &c.
sal in per octo aut decem mille anni, verisimile parvitatis nostra apparet
rebus nostris, remotissima mens ad sub minori et minori pertinet
ad res conservet vt clare in pigeli contabit.

Debet certitudo et naturalitas
legendo brigida habere tres intrinsecus magnitudinis et parvitatis, que natura
eius negauit excedere, et eas pertinet ad tres magnitudinis eius quia vibetia
aut ex per quorum rationes que fiet per aberrationes aliorum inuisibilis
ex vi circuli annuribe, cuius actus exercendi eius varijs dispositionibus et organis,
ac propterea varijs sensionis et in varijs subiecta est tali posta, et varijs re
cessus est trahere ad ipsa nobiliores status, et ad deteriores peranguste transeat.
quia vis pacibus, & vibetia habet certis tres magnitudinis.

Et pedicis habeat certis tres parvitatis vbi a
vera experientia que videmus animas ignitibus vsq. non introduci nisi ama
per certa organizatione partes principales vt cuiusi, cordis, testis &c.
quam quibet ut ad fiant de digiot vita animalis. et huiusmodi desi
mul ex per actione vibetis forme que petit tales organizationes et dis
positionis membrorum ad operationes exercendas, que varietas necessario certis
et determinatis spatijs sibi desinit: impossibile enim videtur quod tota
hec organizatio fiat in ma organizationis.

Quare quilibet tota de qua sibi ad res vibetia.
Sed sic quidem quod dicimus potest intelligi quia corpora vita habeat tres ma
gnitudinis et parvitatis. 1° rationem ratio duo nata: 2° rationem
alicuius extrinseci impedimenti, quod potest esse dispositio et ordo vni
uersi &c. extrinseca impedimenta; et hac posteriori ratione certis
quia est maximata potest certis tres magnitudinis propter humanitatem
loci non enim esset extra vltra concabas lunes, sed in grattis de
aut continuari. Simili ratione habet tres parvitatis, quia
in minus vsq. adeo potest de minui vt in spurias circulationis corpora
terre non possit, ac proinde extinguatur. Solus ergo procedit quilibet de
corporibus maximalis considerabilis. Mexicanis vita nata, ad magis
extrema sua potest certos tres magnitudines, vt in maximis conser
bationem possit, et similis certos tres parvitatis vt in minimis conser
bari non possit.

Sed membra. volucris in more muris vitula
rie respondet, quia est, quibus attinet ad tres magnitudines, et subtilis
dispositione vt in comedendis reducatur contrarius &c. dico ergo
maximata ex vi sue generationis et re determinata quibus
et tres intrinsecus habet. in generatione autem seu incremento quod
obt intrinsecus

ffit per extrinseca appositionē fale mūs in intrinseca non habet=

hec octō status in obiectiō ffth. gīa vā
rijs modis explicat mēte Arist ex mente tenit Sō3 p3 nrā octonū:
ait enim Arist gd ratio aequalitatis minoritatis est in corporibus libra
plicabilibus, mā autē contrarietas omnium hūm est et mā maioritudinis et
aequalis: que verba ex glosa Ph̄i dict. Mani festum est gd in om
nibus que sunt dēm mās et certis hūm et determinata mā maioritudinis
et aequalis: et statim adiungit gd determinatio quantitatis in rebus na
turalibus est ex forma magis quam ex mā. Et probat Ph̄s hanc enun
ciationē quoad 1m p3 hac ratione: nā corpus naturale habet aliquam
formā substantialem determinatam, sed ad formā substantialem sequitur
hā, q ad determinatā formā determinata accidentia: Unum autem ex
accidentibus quantitas, q ergo corpus naturale habet determinatam
quantitatem=

8 Ad 2am patet solutio ex primis verbis Arist: inquit
enim gd signum aequalis est vbi minus signum, cui non potest melius
assimilato probemus illi rationem generationis et formē, Ut
ex verbis regulis sensatis manifeste vidit gd deficit melioribus
assimilatis probemus illi per extrinsecam appositionem. Et hui gnōnat
verba alla probentiorum 30: io nisi magnum diū sufficit. et hac
dictum sufficiat ostisse potest respondere ad aro qui conatur ostendere
Ut Unus quisq suum sensum probet=

Octauo de quarta parte pncipali quarti
sit mihi principalis inquo videtur mihi et rationes eius alijs modis
ostendere de deo non esse multiplicabile hoc sensu patuit habi
ted qualibet data quantitate possibile. Ad. 8. dubitatur et minor
conceditur=

9 Et ad 2am arō conceditur sed pdicta solui:
nā in nisi duo. approximat mā dicit ante mig addit in parte pro
pinqua qm remota, q prig introducet calor. Ubi dicit in parte pro
pinqua qm in remota, q si minima contrarietas adhibeatur, hoc prig mi
ducet calor Ubi in prima medietate illig qm ultima, ibi prig
in 2am medietatem illa medietatis et sic deinceps, patet rōem quia cum illa mi
nima sit divisibilis et exhauribilis, minq distabit ab ista 2a medietate qm ultima
et tanto minq distabit medietas prima medietatis ei vicina a tertia, et sta
tim qm introducet calor Ubi ista, quia prig in illa contrarietas habet, quia prig in illa et calor
minus p3 introducet quam: hoc sic est in quanq parte minori non
potest introducere calor Ubi actu non q patitur a illo qm erat ante, q virtus
potius ultima qm io nisi q semper in ista, habet minori, et hoc
manuet mā sine qm; q potius nisi habet mūs gradus=

Septimo

D̄ fir matr rīgēs modo quo ḡt nullū et cō
uersio alīqli in substāciā alīd ḡt destructū ḡrā subi tālis alīqlis,
sed nullū ḡt subsistēs per p̄t minores ac minores, ꝯ ēlig
destructo et corrupto ḡrā panis, ꝯ nūq̄m dabit ḡ minima pars
alīqlis quā non sit altera alia minor et minor, adq̄ ālēnūq̄m
dabit minimā pars alīqlis =

Lō Lō arguit: nā si nō vībīlia habēt
nūq̄ intrinsecū principiū vltraq̄ p̄ōdi nō nocerēt, sequer tūr
ḡt nāa posset esse sine ḡrā: .L. ḡt nāa posset ab alīō animari
q̄m a deō, nīq̄s est falsū ꝯ cō sequela probāt et sit casꝰ ḡt detur mi
nimū in rē, et sequeret nō nullā esse partē alīq̄s alīs ḡrā q̄ posset esse
sub minori q̄ntitate: hāc illud minimū cū sit diuisibile poterit diuidi
ab Aristo, dicō ꝯ ḡt ē falsū diuisiō: et nūq̄d vtrūq̄ maneat illē
p̄t minores minimo .L. non: Lō ꝯ cōtrā petr ḡrā ḡt necessariō con
cedēdū est illā ēē dat q̄ntitatē detr minatā, et hāc cū possit alia
ḡrā minorē nāa q̄ posset introduci in illā minimā q̄ntitatē, manēdō
nāa sine ḡrā: Aristo dicat ḡt non manet illē partes diuise, cui
attribuebātr nāa: et ratiōē dicat ḡrā non venire in illā diuisionē
ꝯ non dat priuat sibi q̄ntitatē =

D̄ fir matr: et dicō ḡt detr mi
nimū panis, nūq̄s posset talis ḡrā conservari, et sacerdōs nūq̄d
consecrare medietatē hāc, hāc medietas esset consecrata, et ista
medietas sub ḡrā panis, ꝯ hāc dabit ḡrā panis sub minori mi
nimo =

Lā Lā ad extremū opponit ait non vībīlia non minq̄m vībīlia
habere hūc intrinsecū q̄ principiū, talēm vt in minori q̄ntitate
conservari nequeat; ita Dñs. p̄dicēbā in locis q̄ cōmendātr
recitr omnes aīg diuinituli vt videāt ēē apud Salutēsēs hic Dñs.
27. q. 2 et 3. nūcq̄ obsequit sit =

D̄ Cusio - - - - - - -

Vel māmināle habēt hūc intrinsecū principiū =

Hēc recto nō exclu
cēdēt ḡt ḡrā substātiāli nō tēnēt detr minatā q̄ntitatē, et in
teritatē quātū pōtis, inter quās talis sit cōnexiō vt ad minimā
redeat, et ḡrā ab vsū vt vnitā et cōnexā, talēm vt dissoluta
vnione dissoluātr ḡrā in omnes suas p̄tes =

Lā Et probāt autōritātē Dñi
qui 31. q. 11. ar. 4. sūmens cōtrā Dñm tēnēbat cōservari sub accidē
tibus panis, quēdiū substā panis cōservāretr in ēē suo; et Rōtra hāc
dicit nōva ēē quōd deū nō posset ēē alīq̄s talis substā panis. Prō cui ꝯ
sūmens ait

ypostasi ait q̃ miscet subsª panis potest desinere esse corpus pis, alterata forma. N. et diuisione, ita si miscet Corpus Xpi potest desinere esse corpus Xpi in Eucharistia: 2º modo potest alterari accidentia q̃ fuit miscet Corpus subsª panis: 2º modo ista mutationis gmitas panis, et ista minutissima, et diuisa dat vt non remaneat in eis ydea panis. ideo esse habet in 4. dist. 12. q. 2. ar. 2. questiuncula 3. vbi sic ait: subsª panis potest Corpus pis exª qualitati, vt alteratione: et ex 2ª gmitati, quia cū vnaquæq; rei naturali habeat gmitatē determinatā, ita tñ quod potest fieri diuisio, q̃ non remaneat ydea: 3º de mgte Xpi diuisi tari non potest =

Z3 Sed probatur: nā ex nichilo omnis res naturalis per multas diuisiones tñ corpi vt patet in vi libro q̃ ex minima Corporea substantia potest produci in quantū, ō igitur et diuisio tanta diuina nihilo et ad tñ exigua gmitatē vt nulla maior vel conueniens gra fieri =

Z4 Tertia probatiua quia licet gra subsistendi non habeat determinatū aptū quantitatē per modū dimensionis, habet tñ vt cumq; sit non introducatur gra ō idē dicendum est de gmitate quia et vna exigua dimensionis Corporis, adæquatio gre requirit determinatā gmitatē, vt patet. Constare videtur, tū ex se: tū declarato exēplo introducto circa dimensionis, quia potest esse adeo exigua vt nulla actiua q̃ operationē exercere valeat =

Quare ad 1m arm Ego Varii adducit solutiones thomistæ. Vt primus Respondet bene ad tō tertia q. 8 ar. 3. ad 3ū casu q̃ ignis applicet gmitati ita minori, q̃ de facili corrumpere naturaliter continere q̃ tūc producta calore infra octo vel 10 minori gmitate requiratur ad gmitatē ignis. Cessat agens mitigare calorē in cæpar. qua ad exp. acuta gmitas vterius sit diminuta eodē modo, ita vt subsistet gmitatē mutata vltra gmitatē primū introducta calor vt octo quia est vltima disposita et sine qua non in natura. Sed vltima dispositio requisita introducendū gra et exacta mensura requisita accidentis quantitatis gmitatiue =

Z2 Ad 2m contra tū ad agens naturale vnione, nisi agere in pātes precari mixti dissimilis illis et producendo similia calorē cum illis tñ mixtis: hoc tamen non impedit quin totaliter actum

quia mixti

quinquennal monnes[tis] illig ptis q̃ minimal introducatur: quia ascen naturale non introducit sug ẽ̃ quoad vigilias, ptis ad rationabiles requisitas disquisitas, et obseruatas quoad vig illa disgositio quae tabula perducitur gnitalis existendo. Quare non sequitur qd dict ptis sine ẽ̃, quia ẽ̃ praecisitas non existit ad aduentum illius mediate ob mala dispositione, corruptio enim aũ dispositionis non ultima, gnibet est via corruptionis: non autẽ dat ultima dispositio ad ẽ̃ esse vnius. g. gnis tibi nitens color detur, nisi vig. dictabit color sit de quing penultia gnitatis, gm exibit ẽ̃ esse vnius.

Ad 1[um] dicit qd ascensus naturalis pũ assit in minimis proximis gm in remotis, non vo in proximis minimis propter rationes dictas. Sed 1[a] et 2[a] solutionis stat ẽ̃ est.

Ad 2 firmatum ℞ nihil obstare qd ẽ̃ sibi sit via corruptionis sub minori gnitate gmest illa minima qua abrogato via conservationis et naturalis dispositionis gebit: pro hac enim assignatur [illegible] parvitatis. Dicebat autẽ qd duo ẽ̃ essent minimorum rerum in productione sug ẽ̃ quia 1[a] illa ẽ̃ vnius praecisitatis, et tertia non est prima productio illius superiori. Et idcirco est de ascensu ad vnius esse sorsit per patrem.

Ad 2[um] in lo nec adequatus ad unius productionem Angelus non posse dividere minimum naturale, nec figura dicimus non posse in modum puncti corporis ẽ̃ sibi ad diuidendum: sicut nec habet potẽ ad immediatam generationem minimi disparis. Sibi ad quatorum nũ pertinebat providere de tali minimo eo modo quo sibi placuerit.

Ad 3 firmatum ℞ qd milla causa vllatenus media non conservata cũ manent continuata et subiecta gnitate aũ pticulari mediante generatione de modo conservantis ac ante conservationem, eo qd gnitas mediata ob ẽ̃ conservate ex subiecta diuina habet esse subitum, et ita fuit qd ibi placeret subito si adesset: si autẽ ibi adesset subito in illa mediatate conservaretur alia illi adiuncta, et sic in infinitum. Et sic est conservatum, liber septimus physicorum.

LIBER VIII. PHIS

Domina huius libri partim agit in precedentibus et partim agens, circa regulas: sigue autẽ duo dicenda sorsit apud modernos videri quae ad 8. accedamus. Liber octauus physicorum.

Liber

LIB. 8. PHR

Liberiste dignitate et maiestate mirabili omne aliud superat, agit noster Arist. de eternitate, mundi, et motus, actor. de Deo summo auctore rerum artifice sermones instituit. Quare si precise ad dignitatem rerum, de quibus in eo agitur, actus dirigit, omnium praeclarissimus est: Vtamur Aristotelis ordine, quem in inquirendis operationibus servat, in mutatis ab imperfectis ad perfectum gradibus ex motu nobilia ad primum motorem deveniat, nostrum. Cujus de omnibus enumeratis aliquid dicamus, Disputatio unica de mundi eternitate, D. Thomas mundum fuisse ab eterno

DISPUTATIO UNICA DE ETERNITATE MUNDI

DIVI THOMAE MUNDUM FUISSE AB ETERNO

Plura in hoc D. Thomas in dubitabilia supponenda sunt videlicet quae sunt talia de quibus, via parcimus: supono 1° cum Arist. mundum initio pene in ea parte, qua Christi fides tenendum est mundum quidem simul cum tempore coepisse divino: in principio erat Deus et principium et recte recitata Scriptura divina sapientia, ponendum erat absque et eos jam concepisse esse. et hoc manifeste Hebraeis testatur recitans Caterano nepote sub Leone I. ubi precipitia praecipitia, et figmenta aeterna quibus veritatem hanc Arist. mundum fuisse desolvant: cui ut obiter respondeamus Arist. praemittamus=

2 Et 2° sicut nemo bonus (ut ait Dominus) est de genere sui, et se communicare invidet, sed Deus est summe bonus ab eterno, 3° ab eterno de facultate sua bonitatis, illam ab eterno aliis rebus communicabit=

1° Nam mundus non habuit initium 3° nec mundus a deo. potest et ante probari quia qui ens a nullo dicitur recipere motum, aequus fuit (ut pene visum) sed hoc motum primo fuit facta per alium motum, et iste motus dicitur recipere alium motum, et sic de aliis usq. in infinitum, 3° magnum habuit initium, sed fuit ab Deo, ille. i. per quem facta fuit primus motus=

4 Facta: nam Deus est purus actus et expers tibi potentialitati, 4° non potuit mundum inde pone producere, probo sequela. quia aliter per totam eternitatem motus ad actionem per quam mundum de facto produxerit, cum illa actio esset de tanto in tempore in Deo, 5° Deus nonnisi purus actus expers tali potentialitati=

Et si respondeas Deus mansisse in potentia ad actionem, quia in tempore

imo pore mundu produxit, sed tale actionē esse ab eterno in Deo, cui ipsa non
electio, et voluntas, quia ab eterno omnia fuit, et quamuis ignis agat, per im-
pertitio decreto Creandi mundu pertalis tēporis, in illo ponit mundu
tamen ad extra sine aliqua mutatione ex p.te ipsius actionis, sed solum ex p.te termini =
5 Dra tamen est quia ponita actione producibatur sine
aliquo impedimento debet necessario poni effectus sua tēporis, sed actio producibatur
mundi est ab eterno 6° et mundus ipse ab eterno erit productus =
1 Et si huic minori negatur Rō. qd licet Deus ab eterno
voluerit mundu produci ab eterno, sed pro tali Dra tēporis: nā voluntas illa
quia mundu fuit est libera quo ad electionē, Dria tēporis =
6 Dra: nā libertas alterius pertinet ad Dria ad actu (nā
semel determinata voluntate peractu, libertas seu Dria non remanet) 6° si
ab eterno voluit producere mundu, cuius voluntas est eius productio ab eterno
illus producet: =
7 Ad 1.m 6.i 2.m Dr. qd ad communicationē bonorum
sufficit communicatio ad intra qua Pater Verbū, filio et Spiritui sancto se com-
municabit, hec autē communicatio fuit omnino naturalis et necessaria. Cui autē
communicatio ab extra omnino libera fuit, illaq ad rei per fectionē Deo non indigerat,
potuit illaq defuisse quo ergo voluerit eorū modum communicationis elegere quibus
placuerit fuerūt. Valde decens et congruus mundu deinde incepisse: tū vt Sanc-
tus Creatori in duratione non esset equalis: tū vt ordo decretus Creaturis illis non
indicare: Justa illud. Deo negesit tu quoniā bonorum minorū non esse? tū etiā
malignis de Creaturarū productione dubitarent: aud non libere produxisse,
quasi arbitrarentur. Cui etiā certissime fidei tenendum sit Deum libere et non
ex necessitate res omnes condidisse Justa illud Apostoli 1.ad Corinth. 8. Scimus quia
omnia et propter voluntatē sua erunt, et Creata sunt. =
8 Ad 2.m Dr. 3 necessarium esse ad
probationē rectū maiorē et rectū minorē, quia productio primi mobilis non fuit
motus, sed Creatio, qua tale dicitur motus et in hoc sit tēporis, et tamen est necessa-
rium aliquos motus priores imperfectiores =
9 Ad vltimum Dr. 4 oblimere, solutionē
ibidē assignatē: quare ad vltimum in quo nātionē Dr. 6 Dr. qd in nobis est li-
bertas a fieri ac in Deo: nā in nobis est libertas quoad subtā actus, quia possu-
mus velle et nolle habere et non habere, et quoad positionē tis quia possumus velle
velle pertali. 2. tali Dria tēporis et in Deo nomen libertatis ad actu quoad
subtām actus quia aut ipsa subta Dei, sed quoad positionē tis et quoad Dria tēporis,
in quo ponitur quia non solum vult ipsum poni libere, sed vult poni pro tali Dria tēporis,
et sic non operatur ad positā voluntatis tis quoniam =
10 Ad cha ea fides supponit et mundu re ipsa durā
tionē esse de facto in eternū Justa illud Ecclesiastes 3° didici qd omnia
quę fecit

qua dicit Deū perseuerare in eterno / Celum uidelicet stabile durare
habere, qui non habet: Celum non habet (vt Ecclesiastes loquitur) et terra nō stabit
et omnia mundi nobis producet. Nec aute nō producit, et mundus
stabit meo uidelicet ad Celorū motū mutatā q. omnia cerabunt, Cū creaturē
sint generationes hominū, in quarū obsequiū ordinata sunt producta, et
sicut Ecclesiastes remanent quoad substantiā, remanebūt mutationi diuersa
tioneq. per actuā quoad accidentalē: nō Ecclesiastes minime mutabit, mouabit, sed per dictū, et lux Celorū
pro cuius causa, Celi dicuntur stabiliri; erit enim lux lunę, sicut lux
solis, et lux solis erit septem plicis maior, vt Isaiæ Cap. 3 ait, quę
in hoc sensu interpretanda sunt Hugo nonimo.

LL Ombis 2° Certū sit mundū
mundū non permanere esse in eterno suo esse statu et generationibus quibus
nunc est. Tamē supono ex bona philosophia ipsum esse in eternū permanere
sine nāq relinqueretur et solo Concursu Generali Dei adiuuaretur.
Nāq nec deficeret aliqd ad generationē necessariū eorū quę pereunt
sub motu hoc elū ex nāq sua eterni quę minime destruuntur eterni, et
prīa 2ª, quę nonpotest esse mutatio sine aliqua forma, est in corruptibili
bus et hoc viui quę ad generationē concurrit respectiue mutationi
nonq te porū successiue: nō licet ad mutationē qd parcialis ordo generā
habet humidū radicale in perfectibili illo, qd in ipsa generatione
accepernt, nihilominus sepe communicat eis humidū radicale per
fectibili illo, qd ipsi parcialis habet. Et proinde parcialis accepernt qd
prohibit. Et ex Vemona in Eucha Celorū in variabili generationi, Et
alij multi de causis accidentalibus in illo instanti occurrentibus, quarū
videmus effectus sepe robustiores nec sui pares. Nō quo possit videre
splendere quisse demonstrat ex eo qd periodus horę hominū, est nec
ita intelligenda ps Dauidis, quia multi nunc septuagenarij et octo
genarij alinquot anni, vt de sui ipsius patris dicebat Dauid.

L2 Est aute maxime dubiū an aliqua creatura
creatura fuisse ab eterno, difficultatē procedit, tā de creatura per manens qm
succedibus. Ingressus Lª Sē absolute ait impiarum vna dictionē dari ab
eterno Creaturā aliqm sibi permanentē sibi succedentē: ita Albertus
Magnus. Hugo Bonaventura in 2 distinct. L. q. 2. Ricardus in eodē, Scotus
et Valles in eodē et alij relati a Spinelensibus hic q. 3.

L3 Et 1° probat ratione 1ª. Emplurimis sacrorum
patrum testimonijs, in quibus docet nullā Creaturā posse esse Celorum Deo
mino hoc arō. Deus omnes Ecclesię patres Concinunt Adam no
mine Verbum esse Creaturā, nimirū quia nulla Creatura potest esse
aeterna. et cū Verbum (vt scripturā docet) sit Patri Coeterna erit

Deus:

Deg, regula 2° omnes ecclesie patres ita esse Dei propria eternitate, ut creaturi communicari omnino in creatum esse Deus =

Et probatur ratione dicta ex iiis patribus: nq in finitas Dei nequit communicari Creaturq, 2° nec alq attributq eternitatis, patet 1a quia eternitas Dei dicit infinitq duratione, hic sic sed Creatura esset ab eterno, sic, sic, pateret attributq eternitatis 2° 2a: probo minorq, nq durant per eternitatq sicud ipse Deus, 3° quia pateret attributq eternitatis =

Confirmatr 1°: nq duratio eterna est propriq attributq Dei in immutabilitate fundatq, ideo enim Deus dicitur eternq quia est immutabilis, sed perfectio, que 1m propria ratione est attributq Dei, est a Creaturis impartibilis, ut patet in infinitate &c, 2° nec eternitas potest communicari a Creatura, et inquit nec potest esse ab eterno =

Confirmatr 2: nq si Deus creasset ab eterno Angelq, in eterno duratione Angelq ille esset in finitq actu 1m duratione, quia duratio Angeli non est successiba sed permanens et tota simul, et tunc talis duratio Angelq correspondaret in prima duratione infinita rie successive =

14 2° probatr: nq propria est cuiq creq Creaturq, ut ex non esse transeat ad esse, sed qd habuit esse ab eterno non transiit de non esse ad esse, cui nullum communicavit suum esse, 3° nulla Creatura potest esse ab eterno, maior probatr quia producibilis Creatura ex propria ratione potest trq (aqua) et (ad quq), sed trq aqua, est non esse, sicud et trq (ad quq) est esse eiusdq, 2° quilibet Creatura in sua productione transit de non esse ad esse. Quarationem dicunt Deus de causis patrq eternq non esse causq filij ex eo qd causa est illa aqua aliquid esse habet post non esse, qd in filio eterno non reperitur =

Confirmatr 1°: nq quilibet Creatura aud produci per generationem aud per creationem, sed ad generationem requiritur ea ratio qui in patre fuit genita, set ad creationem requiritur non esse ante, in creato sit producibile vel esse ex nihilo 2° in producente una Creatura nequit ponere non esse eiusdq =

Confirmatr 2°. nq illa Creatura imperet extrinsice per ultimum non esse, et intrinsice per primum esse: proximum aliud precederet ultimum non esse ad esse illius, et sic non esset eterna. nec obstat 2m: quia quq incipiens per 2m esse, hoc habet esse, et in mediate ante non habebat, 2° deinde precedens hoc qd est non habere esse, et sequitur non est eterna =

Confirmatr 3°: nq illa Creatura producta ab eterno manens eternaliter ab eo sed etiq producente, nq ex conservatis sit quq ex productione

diminutis

dii cessans qui contrarium tenent =

Et probatr 2° aliquib testimonijs sacre
scripture expresse docet probari esse mundi creatio nec ab eterno quia ad omnes
veras inferes et earum mutationes, cuius diuina exat humanas regit ex
certa, sed nomine mundi significatr vere omnium creaturarum uni
versitas sibi inuicem succedentes, 3° idem ratione, quia non
solum vere nec manens, sed neq; successiua potest esse ab eterno =

Deinde probatr ratione: quia non repugnat aliq
esse ab eterno q̃ aliq moueri aliq potest dici. quamuis casu. l. celum
ab eterno moueretur, et sic habeo mihi. l. quiesceret, et sic licet
non moueretur ab eterno posset tamen sic moueri quia quiescens quiete
priuatiua repugnat ei quia nata esset esse mobile, et adderi ibi infinitum
tempus imaginarium, in cuius latitudine posset tot circulationes moueri,
vt tante quantelibet prius esset alia et alia et sic in infinitum, sicut vltimus
ille circulationes correspondent illi tempori et consumerent diuturnitatem infinitum =

2o Secundo probatr et explicatr argm̃ de vacuo: nam ex hoc
damno inferr dari ab eterno tempus imaginarium. . . illud. Concipiatur ab eterno
3° et positum potest dari patet illa quia omnia argta quibus infertr vtra
tempus possibile, mentitur etiam vtra tempus imaginarium cum hoc damno in re
Concedatur, nam impossibilitate temporis veri sumitur ex hoc damno, et non
probatr quia si deus creasset ab eterno Angelum quod homines intelligere
non illis declaratum et reuelatum ab eterno per ordinem ad tempus imaginarium
3° dat. . . Concipiatur ab eterno cum hoc damno in re tempus imaginarium =

Ab eterno potest dari motus circularis 3° ea
ratione probatr quia non requiritur nata subesse et agi ingenio mobili, sed
mobile circulare posset esse ab eterno, et similiter linea recta si ergo fieret
motus non haberet principium nec finem, quia tunc circulus daretur non
potest 3° similiter motus potest esse sine principio =

Tertio probatr: nam motus
ab eterno est possibilis 3° potuit deus ab eterno producere motum, vel patet et
non probatr, nam possibilitas rei est quidam extrinsecus denominationis ducta
. . . a potentia productiua. . . non repugnantia quae retinet exemplar rei, sed
haec omnia sunt eterna 3° est possibilis motus ab eterno, probatr quoad 1m
3tis vtrat, et quoad 2m probatr quia non repugnat vt motus producatur
nunc ergo in tertio instanti pugnamus in eo dicere nunc est non repugnantia et
in medietate eius nonerat 3° huiusmodi non repugnantia motus est eterna
vt cuilibet non repugnantie rei permanenti =

2a 3tis Mediatrix incidit et
ceteris obstat si aliquo obuenit et cui nihil aliquo deperit: accidit enim cui
productiuum

Contradictionē rē succedēs esse ab eterno, et in hoc differt a 2ª: Cui
qua conuenit in hoc dicit rē permanēs posse esse ab eterno, et in hoc
differt ab 1ª: ita Durandg hic 2. dist. 2 q. 2. Soto. 8 phis. q. 3:
Molina 2 p. q. 46. Suarez Disp. 20 Metho. fisice sectione 6 et Disp.
29 sectione 2 citg. cum maior nr Modernos dicit o=

IDCLO

Non rē pōnat Creatura aliqm permanēs producī ab eterno 2ª
23 Hī gerit adhuc ex mea Dist: Vt mri
Lat utrum rē sit: et probat ratione dubitā ex eodē: rē non repug
nat nec exp[t] Caus: nec exp[t] ipsi rei permanēti: nec ex parte
actionis creabis, o ex nullo Cap[te] repugnat: patet rē quia
in antecedēti rē non repugnat omnia cap: exquibus oriri potest repugn:
tanti quanti probat, quia si repugnaret ratione Cause maxime quia Causa
deuet esse prior duratione sua effectu, saltim Causa libera, que ex ali
quo operatur, sed ex nullo Cap[te] repugnat o rē; maior probatur quia
ad 1m[m] B, quia ad rationē Cause Vt omnes philosophi dicunt sufficit
precedētia naturā quia admittit coexistentia effectus Cui Causa: sic patet
ex phis Xpti Domini mysterio nativitatis sue incarnationis habuit
actū liberū meritorium: et tū erit deinceps eternitate in instanti rē con
cepcionis et de Angelis et aliis quo 2º argutur: cuius in
stanti Scotus 2. 6. distinct. 1. q. 1. dicit quod si homo esset eternus splendor esset
illi Coeternus: exquo dicit quod ad 1m patet constat ealtm maior. i. Causa
libera non esse prior rē duratione sua effectu: et quod quidā hoc sit de ratione
Cause, est tamē indubitatū Deū ab eterno habuisse actū liberū, quo
libere voluit mundū in tempore creare=

Ad 2º non repugnat ex p[te]
Creatura quę est 2ª pars antecedēti principali probatur: nā si propter
aliqm ramū ex p[te] ipsi repugnaret maxime quia repugnaret termi
nari attribui, eternitati, sed repugnat sicut et quod partibus pet
omni potētiā), sed hoc non repugnat o rē: maior probatur quia actus
Creatura non mutaret quā non haberet rē durationis initio, finitam
ob id ei communicari attribui eternitati: est enim eternitas ens im
mobile vite tota simul et per fecta possessio: ad q. adeo caret rē
durationis omnino successibilis et immutabilis ab initio vsque: Creatura
autē licet ab eterno crearet producta eiq durationis esset immutabilis et indefec
tibilis, nō tamē producta sua omnino posset adeo non mutari ad eū
modū quo fieri Angelū dicet in perpetuū aliquē esse non tamē
ei obesset diuina eternitas et duratio ap[te] post, sic enim perpetuus
exhibet Deus non permanentē durationē aliquā omnino successibilē

quoad 3ª

Deficiēs Eternitati
, tadoq lig

posterior durationē qm aliud hoc pō amittit esse eternū cū non sit coē
tpus illi, et minor probatur quia amittit esse habitus in eludit partes posteriores
aliis partibus ſm durationē, et negatur minor eludit partes quibus repugnat
esse abeternō ō eliā repugnat qd possibile vbicūq; existens in suis partibus
sit abeternō, patet ista quia tūc vbicūq; vbi tale negatum esse abeternō nullū
agens ſm abeternō sunt =

Huic aīo respondet Scotus sec. qd licet primum
eludit prius et posterius negetur primū aliqm duratione finitā ō ipsum esse ab
eternō, nontamen repugnat qd ante quodlibet ſm posterius duratione aliquod
prius et ante hoc rursus aliud etc in infinitum ita vt ponit verificari
nullum qm ſm illud medium =

Sed ista eternistarum sic recte pugnat
hoc totaliter volunt probat ſm eos multa esse infinita in potentia, quia
dato quocunq; ſm posse potest dari aliud et aliud prius, nullum tamen possent
pertingere ad eternitatem qua se habet tempus infinitum ad finitum =

Tuncēha hac solutione non quarto, quia eorum
non quaro nisi illam partem quod ultimo, sed solum integre probare illam rem
esse ab eterno vana facta quasi vroneo: nam implicat qd ab eterno sint in
finiti anni quorum anni preteriti essent habiti infiniti, infiniti dies, horarum,
creatura quadrata, et infinitum esset eorum partium esse habitum successio,
et una pars esset prior alia ō nectoly diei L anni putemus esse ab eterno
quia qd est eternum nulla alia re potuit esse duratione posterius, Unde
nullum qm potuit verificari qd una hora est ab eterno quia ad hoc necessarium
est qd 24ti hore essent ab eterno qd implicat =

Dicitur matheus
cautus: nam vt aliqui exponunt intelligat est forte euidens implicat dari
ab eterno aliquam relationem aut corruptionem alicuius rei cuius annihilatio sit de
inuentio rei preexistentis et ita res ab eterno corruptum haberet etiam habere
esse ab eterno, ō eliā implicat dari motum sed successionem ab eterno
probo vtrūq; quia successio motus localis est per corruptionem priorum
vbicationis, immo et partium motus, implicat enim inchoare successionem
motus sine partium corruptione et primum prioris habitationis) ō ita
ab eterno non potuit esse corruptio implicat qd sit ab eterno successio motus
28 Deinde posset aliqua ratione dari excessus ō. ttt:
nam si motus et generationes sint ab eterno dari in genere infinitus existens
qd implicat ō 2o, sequela probatur quia prius qd generationes hominum essent
ab eterno, fuit infinita generationes precessisse, sed anime fuisse perfectae
immortales essent ō dari infinitas animas separatas et simul existentes

Dicitur matheus: quia in casu quo tempus esset
ab eterno fuissent infinitae dies sed in quolibet casu possit deus creare
unus Angelus

vnus Angelus aud anima ō dantr infinitas in actu =

Confirmatr 2: quia si dantr multa abetrno possibile dari qualitas infinite intensa et gmlitas infinite extensa vnguus est Deus ō ea sequela ostat si supponamus multos illos eternos essentias vnus et augus talens quas habent postro gmlitas et qualitas =

29 Patet vltimus respondet huic arō et suis confirmationibus, et Lō dicit ad arōm Gabrielis esse sequelas, et ad probationes respondet religiosus multi et generationes posse esse abetrno minime vero generationes hominum, et ratio est (inquiunt) quia alias darentr infinite animae separate simul existentes qd mre hguis generationes non euenirent =

Ad Lm confirmationis Respondet dupliciter: et 2o dicit posse Deum in quolibet anno diuinibe ostis creare vnus Angelus non tamen in omnibus Collechis sphi: vnde non valet; potest Deus in singulis annis diuinibe sphi creare vnus Angelus, ō in singulis collechis, quia a quibus aeqsu diuiso ad positis seu copulatis, qua ar cumulatio nulla est: sicut pluries dixi inq non valet ratio Stat de mista libi vnig ore =: Sed videntes hac solutione incidere in Charibdim illi vitare cupientes incidunt in scyllas: et dicunt 2o qd posset Deus creare perpetuos annos vnus Angelus sed gdchia quod libet anno alius annihilet =

Ad 2m confirmationis dicunt chia non posse dari multas alterationis et augmentationis abetrno, ne scilicet quis concipere debite esse vnica qualitas infinite intensa aud aliqm qmlitas infinite extensa =

30 Sed certe qui non videt Lm solutionem mente gigni esse tradita, et solis ad effugiendas inconbenias demfinito in actu esse Conflicta qd tamen in finitis concipere concedere si Deus vellet omnes eas corruptibiles conservare vt potest. et vltra redat obiectum tale inter generationes Leonis et hominis =

Primo ō soluto prima confirmationis vt ait Joannes a S^to Th^o est omnino inintelligibile: nec sequitur libet dicere Deus Angelus et dicere qd in finitis, et Angeli perveniant in finitis erunt Collechis. et ecce plus de mista libi vnig ore non habet illis, quia ea pertinentia sunt Confessa et vnus nomine, seat determinate potest aliud quidem posse Deus diuinibe in singulis creare vnus Angelus non tamen potest in singulis Collechis propter nimis tradita libro Zeto phi secundi =

Et multo minus est inintelligibile 2a solutio eiusdem Confirmationis Lī Vnde enim constat tenori

Deus ad infinitos

(Quę ad aliquid dicę aud quid Conducit architectus huiq Artificis
ad productionę alterius? Solę enim hę videtur conferre ad finem
dę manuenięs qđ ex illa sęa sequitur de infinito

Ex quo manifeste precludit istius
secundę opinionis; prętq qmqđ non videtur qua rectę dicatur motus
localis circularis, posset dari ab eterno et non recte: et similiter
qđ licet possit dari recte ex hac tanę non vđ omnino recte
omnes enim rationes quę vnius Concludunt aud aliud etiam aud nullum
Concludunt

3ę probatur recte: nam si generationes essent ab eterno manifestum esset
vltimę qđ nascitur in finite generationes Leonis. Vlo. (Citra vt habemus generationis
nominę) sed etiam esset non esse infinitas 2ę. maior patet et ad minus
astruit, et minor probatur quia vbi esset ∴ et vltima generatio non esset ens mul
plicato in finita generationę, sed in illo casu esset 2ę et vltima generatio
3ę. minor quo ad 2mam patet et quoad 1m probatur quia leo et Legna im
mediate ab eo producti alios Leones immediate generarent, sed ante ista, sicut
rationę immediate abillis procedętq non esset alia ratio (aliquin non trace
retur immediate ab illis) 3o hęc esset 1a Leonis generatio, 3o deberet ider
vltima generata Leonis 3o generari infinite =

Respondet etiam aliquis qđ in hac linea primi viui Leonis
a Desegali nonita generarent alios Leones vt ce. esset secundę Leo, quia
nulla esset secundę respectu illorum priorum, sed ante quę haberet esse ab eterno
quam ante abillis =

Sed hoc etiam dicit quia vnus est ans, posset enim casu
qđ vna Lea et Legna varios ritus Leonis et Legna generarent, et hoc non
videtur quare non esset determinate aliquis 2o genitę ab illis a Desegali,
ita vt respectu illorum esset 2a: nisi vellent dicere de generationibus viuis
et Leonis genitorum esse determinationem alicuius continui in quo nascerentur quare
1m et vltima, 2a, qđ est ridiculum

3ę Vltimo probatur recte: nam nascitur
organi aliquid ab eterno et qđ mea dij possent in qua organizatur non duxerent
ab eterno ante, quia qđ erit ab eterno est successionis durę, 3o impliret
potuta hanc infinitate. Quare motus ani patet et 3ę probo quia linea
dij principij in quib esset organi particulare gradualiter est narrationi
et terminati, neq (cę non posset organi vnius) 3o pręcise non determi
nato ex qua mobili produceretur diuaret ab eterno, 3o pręcise illa una
determinate inchoaret moueri ab illo loco; et declaratio sic: Inchoationes
ab eterno illius organi nullo determinato, vt 3o Oriens, mobili cui se
recte esset qđ isti non moueatur ab oriente per eternę durationis, quia vltra
nescitur determinata productio ab eterno pars plus ab eterno pertransit =

Quię ab.

151 Ille aro respondet Deus quia et Angelus etiam potuisset ab eterno creare mundum producendo omnia ita determinata sine abstractione, non tamen fuisset illa aequisitio determinata sed aliquo quo determinata sed aliquo quo consonata poterit assignari a tempore quo prius fuerit =

Sed vltra: quia actio qua Deus produceret, erat actio instantanea et determinata producens determinate et finite, ergo produceret vel aliquid valde determinate, quia actio productiva alicuius rei tribuit illi vbi et tempus sicut dare, non ad ipsum duratione rei necessarie et subsequitur Boicalio quod ab est determinata, sta ergo Boicalio =

Dfirmatur de rationem dicte, nam in motu in quo producitur fuit de facto vel implicat quod mundus sit ita vt motus esset actualis equalis in duratione tempora, et ens implicat quod ab eterno produceret ab eterno mundum ita vt motus esset illi equalis vel aliquid equalis in duratione eterna, ami est petere euidens et ab omnia ad mentem Contrarijs; redant quidispari tales, si necessarium rei, quem certe videre non potest, sic abillis petere rationes necessarii euidentis petere =

33 Ad aro straniam rebocca in memoria de finitione eternitatis qua propriae est talis durationis quam creatus est attributus dei communicabilis creaturis. Ex quo respondetur Patres in relatione dare esse de eternitate pro vt significat durationem interminabilem, tam mentem reiecta quam Magnardi tui et tam actuum post, quia sic est proprius Dei attributus; Caeterum eternitas Late accepta pro vt significat durationem actu interminatam interminabilem tamen et defectibilem, non est attributus Dei et ideo potest communicari creaturis. Unde pro 1.i Patres negant creaturam posse esse creatorem ergo: - L. solum negat creaturam esse eternam durationem infinitam et indefectibilem: - L. tam ligo negat de facto id euenisse, quod verissimum est: de quorum numero tuti Patres qui vltra Arium ponunt verbum esse creaturam obijciebat scripturam ex quam tandem omnia creaturam nihil esse nisi ex alia vo verbum esse ab eterno, ex quo necessario vltra Arium ex scripturis inferebat verbum esse verum Deum, quia de fide est solum Deum de facto fuisse ab eterno =

Ex quo ad 1.m rationem Ex L3 concedo ami et L.m negatur, sed nego minorem rationis ad probationem dico quod vt constat ex dictis ad hoc vt parti ei pareat attributus eternitatis vt est proprius Dei debet durare per eternitatem durationem indefectibilem et interminatam tam actu quam pot.a =

34 Pro quo aduerte ex st.o Magistro Curiel hanc propositionem quia immutabilitatis oratio: omne verum quod ex natura sua est immutabile est, sed per voluntatem Dei aliquid non immutari ab eterno: ergo aliquid quod ex natura sua immutabile est verum Deus, habet tamen quodam non quia natum, vt ex voluntate Dei immutabiliter

Dei mutari possint, Vt Angeli et anime rationales: Primo dicit in mutabilitati, vadq. est cui repugnat ex omni p.e mutabilitas et huiusmodi est vltq Dego hic 2° tribq gradibz tres correspondet durationes eterne Iuxta illorum conditiones, quarum Vltima est propria Dei dicitz infinitatq ab intrinseco et nomine eternitatis absolute caudet: Eternitas 1° correspondet secundo eradu oberit Angelo et anime: et qua correspondet primo conuenirent nobis permanentibz si ab eterno produceretur; Cui adq conuenit quitz ab eternitate 3° modo accepta dicitz, manifeste repugnare qd creatura permanens sit ab eterno ex eo qd repugnaret illas partes parte eternitatz infinitatz dei Iuxta tertium ora dicz=

Ex quo clare constat ad 1m obiectionz. et ad 2m Ibi neq. dicendo repugnatz, repugnat enim Dei producere infinitatz durationz simul et actu existentz: et tali probationz dicto qd dicit Deg. creatus ab eterno Angelus duraturus in actum, tamq duratus illis momentis infinita, sed finita: Quod duratio, qm aeuz habet Angelo, et rerum Coexistit infinitatz pori futuro, nonest infinita simpliciter=

Et non valet dicere Iozc duratum in Casu ro Coexistere tz pori infinito Vero L. imaginario, q est infinita. Nonin quit valet: quia duratum postea aliquid Coexistere duration infinita 2° succedibz ita Vt non simul Coexistat et Correspondeat omnibz partibz illius durationis quarum aliquis sit indiuisibilis et permanens, quia quitz ad Correspondentiam successionz habet: 2° simul et sine successione ita Vt simul Correspondeat omnibz partibz tz pori infinitatz, nonsolz quia duratio talis infinitatis est permanens, indiuisibilis, et tota simul, sed etiam quia simul Correspondet omnibz partibz illius tz pori et quia nullum alteri; et 1m nonaugebit infinitatz duratione: et 1m indicat eadez in infinitatz talis durationis. et ex isto Dego ratione tz eternitatis hoc 2° modo correspondeat infinito tz pori vero L. imaginario solz Deg est infinitq simpliciter 1m durationz. Ceterum duratus Angeli ex solo Correspondeat successibz partibz tz pori, non ambitu ad concludendum tz, nec dicitur infinita sicut ad numerum 1m quidem Et potest hoc exemplificari exemplo arboris existentis in aqua, qua succedunt Coexistentia nouissime existenti aque fluenti, et Correspondet omnibz eius partibz, etiam si infinite tz fuerit, non tamen existere requisitum habere tz existentes vt adequet existentes aque fluenti: Ceterum si daremus aquam fluitare qua infinita Correspondeat omnibz partibz aque fluenti, quelibet esset existentium et non minoris=

39

Ad 2m 3m et 4m obiectionem ex 3m inductione primae Obiectionis. Quarum vltima doctrina Angeli mediocriter communis

an dicipiatur

in diuersabile proprium creatura vt ex non esse trahat ad esse, sed solum
qd talis habeat esse vt omitto et dico non repugnet illi non esse: immo
et qd naturaliter petat trahere de non esse ad esse, gratia supernaturaliter
petit causari sua durationis initio. Quare patet ratio quoniam
ergo quia non est aliud nisi esse de se, id est tale esse qd omnino
et de se petuerit non esse, sed ipsum esse omnino necessarium et in
diuersabile vt dictum manet 2° principaliter dep. 2 de causis, ex quo
ad probationem dicti solutio, quia dicit permotum et actum succedere
debet habere sua productione medium diuersabile inter (agens) quod discreat,
ad illud recedat, non tamen est ita necessarium in his quae fiunt actione
instantanea =

Ex quo patet ad 1m rationem. Et ad 2m dico qd
illa instantia explicata Libro. 6. solum describit successionem et durationem
quae ex parte determinata fit: quae enim ab eterno esset, non haberet
ibi suam durationem, et ideo ultra nec 1m esse, nec ultimum non esse,
sed unum esse nullo modo supponens non esse sed ex existens =

2° dico qd tale creatura incipere in instanti; ad
qd non requiritur qd precesserit non esse, sed qd in illo suum esse habeat
esse, unde qd in hoc modo incipiens dicit et immediate ante non erat,
ex non diuersabiliter requisitum est id est huic nunc non precesserit aliquid rei
in esse =

Ad 3um rationem Dico qd data creatione rei ab eterno,
nulla esset creationis et conservationis via, cum solum differat creatio
a productio a conservatione qd rei create respectu quae duo habitudines
addit: una 3° esset tunc conservationis et creationis vana, nunc
enim est duratio aliqualis creationis vt sit productio esse non non
esse vel tunc qd sit productio solum enim ex nihilo modo supra explicato
ex doctrina Anselmi posset tamen adequate per mutationem
dicitur non esse causa conservationis a creatione, nam eadem actio
pro vt est emanatio solum essendi dicitur creatio, quatenus 1° est
quaedam mutatio essendi de non esse, dicitur conservatio =

Ad 3um rationem Concedo maiorem et minorem syllogismi 3um et ad probationem dicti in instanti ea qua in instante
est non esse non transire: quare duratio eterna non sic est, illa. 6. quia
ante omne esse quod fuit non caret, nullo modo potest pertransiri:
at 1° duratio eterna solum aparte ante habet hoc ibi pertransiri qd
ex una parte potest tunc fuisse dicitur tamen eternitas caret principio,
ideo dicitur potest tunc esse quod ibi pertransiri non tamen successio. Ceterum
duratio temporalis aparte ante dicitur talis quia caret fine, licet principium habeat,

quia propter

quæ nisi omnis deus natus magis nisi esset non tamq; magis diuinus
deus. Impossibilis erit 4ª pars, quia impossibile est, illud
qd omnes sequitur, penitus impossibile vt qd possit habere esse. Quare
illud procreando non tq; natura nulla duratio erit adeo exigua
vt adæquet durationq; Angeli aut animæ: stans mundi retrocedit
ab hoc nisi nulla esset duratio qua adæquaret durationq; rei pro
ducte ab eterno =

37 Ad 4 rñ ad 6 nec sequela et ad probationē
dico qd ad libertatē non requiritur essentialiter mutatio tq; pars ani, sed
sufficit concomitans, scilr qd detur res que possit non esse, ubi ab
eterno ponitur a Deo ex suppositione qd detur, non potest non esse, qd
non caret necessitate consequentis. Ad idē Cernere licet qd Deus im
mutatus tq; potest producere effectū, tq; enim immutatus
ex suppositione qd illū produxerit, non potuit non producere; absolute
tamē et simpliciter potuit illū non produxisse, sic similiter licet ex suppo
sitione qd Deus habere determinauerit ad producendū hominē ab eterno
et sine principio, non voluerit illū sine principio non conseruare et
perennitatē ei dare; potuit tamē absolute et simpliciter liberalis
esse enim solus requiritur mutabilitas, quæ non tq; pars =

Ad 5 firmatur argumentū qd Iustus reo urget
promissatq; se mouisse Deū in illo casu producere id qd erat nec
id qd promerat, sed id qd est: Verbi gratia erat, aliqm arbitrium gra
tuitū per effectū denotat: Venit Petrus qd si non saluamur in adeo peccatis
et propriis sensu potest dici qd Deus produceret id qd erat =

38 Ad vltimū rñ et data vltra
potest. S. Duo contraria illa non actuari simul in uno: S. et ad eorum
neutrū expellens aliud a proprio subto, sed tenens Deus ex suppositione
suppositionis vtriusq; conseruare, quia supponit vtrumq; esse ab eterno subsistē
ordine mutationis vt octo, vbi vltra illa infinita duratione non ponit
quoniam esse. Nec hoc est vltra nata illorum variari, quia facta illa
suppositione sequitur naturaliter vnum ex illis duobus: Quare obtinemus
habitū D. tho: qd simul aliqua conueniūt hominī naturaliter vt sit in
vtero matris, et alia (minime contra) vt sit extra illū, et ideo naturale
est illi in vtero existenti non respirare nec comedere, necessario ha
expellere; extra vō ea est extra vterū: Ita ex suppositione qd vel ex
se corruptibili sit ab eterno, et quasi in vtero (vt sic dicamus) eternitatis
naturale est illi qd per infinitam durationē duret, tq; tamē ab eterno
non fuerit, quoniā naturaliter ei conuenit =

39 Ad vltimū Secundū et ad auctoritatē D. tho dico
qd quando

in mutabile, eternum enim Verbum. Quare decretum hoc pontificium, quod sane magis philosophicum quam theologicum esse dicitur. Est enim Cathedra sapientiae magnum veritatis alumnum in dubium vertere. Videremus ipsum nonnulla.

Solum est dicendum ad quod dicitur primum quod veritatem hanc demonstrare aliquem modo philosophico, cum tamen ipse philosophicus sit. Vos. Vtrop. sit. Quod hoc mistare dicunt. Sed in quo. Hoc quod quaerebat ex Academicis subiicitur ad tale quaerendum; Vos ergo inde principium D. Suarez. Disp. 29. Sec. 1. Quare reiiciatur ab eo quod methaphysica ex se et sine ad ullum philosophum hoc ipsum facere possit; philosophus dicit aliquomodo via parari et disponi ad probandum demonstrationem Dei, tamen aliquo ad principium methaphysicae pertinet tale demonstrationem per facta dicere.

Methaphysicus ex proprio principio methaphysico demonstrat esse omnium Vnam primam causam primum motorem immobilem: primum autem est hujusmodi omnem omnino ab alio esse sive creatum sive increatum sive generabile, sive quacumque ratione dicatur. Ergo primum ex eo demonstratur quod nihil potest [illegible] efficere se, nam ut sic esset, adquirit esse per efficientem: ergo esset quia efficit se ipsum habere esse, et ideo causa respectu sui nihil potest quod ipsum faciat esse, prius enim omnem esse habet, non potest esse in actu ad faciendum se.

Hoc posito principio sic concludit demonstrationem: omne ens quod aliquo modo fit, fit ab alio, sed non potest ens quod nullo modo est esse factum, quia necessarium est esse aliquid quod non fiat, maxime est eius ens et minor probatur quia omne ens factum ab alio est factum, ergo illud a quo est factum vel fit factum: ergo non, si non est factum ab alio aliquid esse non factum quod mihi dicimus: sit ens, illud ens quod non est factum vel non fit ab alio esse debet, de quo tolerem ista inquirere de ente, et ita ens quod nullo modo est in esse non facto quod procedit in infinitum quod circulum committit: non potest autem quod simili circulo, quod in infinitum procedit, sistendum est necessario est in esse non factum. Quam demonstrationem late prosequitur Suarez.

Physica hanc ipsam demonstrare intendit ex suo proprio principio, i.: omne quod mouetur ab alio mouetur: procedit methodo analytica, et illi [illegible] et mouens ab alio: duplex potest haberi processus circa quae ratione aequivocationem tollimus dicit. Mobile enim ad esse potest sumi primo quatenus importat aliquid ens, mobile absque mobili sumpto ut primo ei potius quod excludunt deus et quae ab alio principiari ejus ordinem quaerationem

D mtaria In
libr: Dgratioe
et corruptioe seu
Decortu & interitu
p ss. M. fr. Mau
ly Mnel; anno
io Dni 4t~

portqm

Postq̃m Arist. perf. 8. egit philosophus de mãa phibus in communi
ibg. p̃missis et a sechonibz, accedit ad particularia ordine, q̃ subtilio
obtinebit: et 2° loco sermonz instituit de ente mobili in corruptibili. s. de celo
sed quia q̃ in illis libris acutz dictatz da plg obiectionis q̃m facile habet
ides libris de celo omissis accedit disputationz de ente mobili corruptibile
deq̃ Arist egit per duos libros q̃s de ortu et interitu nuncupabit, hodie &c.

LIB. I. DE GENE
ratione, & corrptione

Liber iste decz ampliabit Capita in quinq̃ p̃mibz agit Arist de mãa gene
ne rationis et corruptionis necnon accidentalis alterationis et diminutionis et in
ipsis alqua conditiones requisitas manifestabit, et tandz agit de medio
inquirit. quomodo fiat, et an in nullo eleméto remaneat de quibz nos Vthoma
de hoc erit dispt. prima de generatione et corruptione simpliciter secundum substãtiale

Dispt. 1ª de gratione & corruptiõ, simplr seu substãtiale

Cũz generatio sit res maxime p̃mabz teneat Vt. pote ad subst. terminatã
rectz credo dicendũ exigit ut prius de illa sermo instituam, deinde utrũq̃
eadẽ fit dictio de corruptione simul agendo, quare fit 1° q. quid sit generatio
tã sit communis q̃m in partic. ~~~

dñ̃ntr esse falsu ex eo, qd vibriꝫ per decimꝫ haberit apellatu ad genere
rez duꝫ aliud sibi simile, scilicet habi generatu et p̃ncipiu ad nouu
esse probatr quia alias apellatio naturali ordine frustratoꝫ non poset consequi id
qd appetere=

Dñr matr ex his que tolo Lib. 2° phorꝫ dicta manifest. S.
maz 2m esse in generabꝫ et corruptibꝫ ad plures formas substaꝫ
habet, quaꝫ naturaliter educi de potia illiꝫ, nisi qua eductione ad ipsaꝫ debitaꝫ
unaꝫ formaꝫ expulsi et aliaꝫ introducta, adq. actu dr̃ generatoꝫ=

Respondet antiqui illi, phi nouoꝫ formaꝫ prohgressiuaꝫ
ipsoꝫ corporꝫ pi sol occultari, et ex multis aliis, que sunt in maz, abꝫ esse di=

Sed ostra quia ex hoc euidenter sequit dari de facto in
maz plures, imo infinitas formas substaꝫ habes, qd est absurdu, Ut patet=

Varias diffinitones generationis substaꝫ habes adducit
philosoph in pred. Ex Arist: naz ex eo qd Cap 4 textu 23 ric inquit:
qdꝫ 3o tibi nihil mutatr et nihil ex nihil Ut ejus de substaꝫ remanet generatu est:
ex quibꝫ verbis haze colligit phs nouoꝫ diffinitoꝫ: generatio sit mutatio
tibi, ultra nulla ex istis remanenti=

Sed pro intelligo adueniendu hoc diffinitoꝫ istoꝫ comparendꝫ duce generationes substaꝫ habes Ut modo dictu
Ut con naturaliter fluent: naz loquendo de generatione substaꝫ hoc
ni et qualitaꝫ continue solet, hec diffo quidditatiꝫ non explicat
ratiaꝫ generationis, elenim prima productiones celoꝫ in esse
nione meliorꝫ fluerunt generationes et nichil comune habent cum mutationes
tibi motꝫ. Si multi alii asserunt maz 2m prius conseruari in nostra substaꝫ hali
ipse anteq si deꝫ applicaret ipsaꝫ tali maz, ex illa generaret alia ipsaꝫ,
et non esset mutatio tibi motꝫ. Qd etiaꝫ constat si iusta aliquaꝫ opi
nionꝫ deꝫ nr̃i ducerent formaꝫ in maz aliaꝫ ex qd probe nr̃i ex possent.
et hoc dicꝫ in nra opinione nr̃ tenenti hyle diuisibilis quidu corruptibiles
species sacra mentales et generatr fiebant

Diffinitio 2° qua iusta omniu
opiniones omnis generatio substaꝫ habes comprehendit, ne debet: generatio
est in ducto formaꝫ substaꝫ habis in maz. et dicitr in ducto quia nonnulli formaꝫ
esse habi, generatoni Ut in productoꝫ formaꝫ Ut patet in generatione hominis=

Hic 4° dicto abstrahit a quauꝫ diuersitate opinionu
circa modu recipiendi de eductione formaꝫ substaꝫ habis. Sed quia nos supra
libꝝ 2 Diffe de formaꝫ dicimus omnis generationis et eductionis substa
tialis esse hoc mutabꝫ subtus omnis est de se, ideo iusta nra principia
sic dicet generatio diffinitiꝫ: est mutatio de non esse ad esse mutato
est exacta hec diffinitio: naz generatio sit mutatio, et hec sit esse
habitu via actu (agens) ad ens (ad quod) et talis sit mutatio formaꝫ, et ista

extra ipsa

ꝺra ꝓsa, ꝺnc est. gd predicta ꝺctō quē per hoc non videtur exacte explicet mātz ꝯnerationis in communi =

§ Et ꝓ maiori hōnz ꝺcōnz ꝺiffinitionz, sciēdū quatuor esse actionz ꝯnerantiū ꝓ vt ad ꝓsens attinet: alia enim est actiō producibilis et non vnibilis, vt producere rationalem; alia vnibilis, et producibilis: aliud animā: alia est vnibilis tantū et non producibilis penitus, vt ꝯnerare hominē, quē non produxit mātz aliud trē sed vnionē, et similiter determinare ad ꝯpositū vltimū; et ad partes ꝯpositi vnionē solū vt (quo) vltimo est alia actiō vnibilis simul et producibilis ꝯpositi vltimi vt creare celi et dēi. est alia actiō vnibilis simul et producibilis vnionis partis quoad entitatē vt ꝯnerare educere trē materialis de potētia mātz

6 Ex quo facile erit colligere quis sit trēs gradus ꝯnerationis: ad qd tenenda in memoria ditimus tradita in logica de obto (qd) et quo, et ratione gradi (subquo). Et merito aduerte trēm quo ꝺmūnare apellari trēm gradū quia generalius trē (qui) constituit =

7 Dico q trēs (qui) ꝯnerationis esse ꝓprium totale et ꝓpletū constituēs mātz et trē: trēm vō (quo) esse trēs ipsa: ratione vō subquo ꝓsa trēs vt vnibilis seu vt entitas. Et istā natz trēm qui ꝯnerationis est ille qui ꝑpere et ꝓprie ꝯnerat, et qui vltimo (quod) habet esse et vltimo, est simpliciter ꝯneratus, at talis trēs est ꝯpositum totale ꝓpletū &c. 2ª autē pars istius etiā natz trēs subsistentis talis constituit trēm (qui) 3º ipsa est trēs (quo). Qd vō ratio gradus subquo, sit trē vt vnibilis aud entia probare et explicare in hominis ꝯneratione; natz anima rationalis ꝺmūnis entitatē non est capax terminandi actionē ꝯnerantis vt constituat 3º solū potuerit illā terminare vt vnibilē. Vnibilia ad mātz, et ꝑsequēs probabiliter potuerit specificare et terminare actionē ꝯnerantis =

1 Sed dices trēs gradus quo ꝯnerationis dicunt esse productū aud oēnia talium vltimo, sed anima rationalis non potuit esse trēs productū per ꝯnerationē eius (vltimo) 3º sequit esse trēs gradus (quo) ꝯnerationis =

2 Et nego 2dam mātz, talis enim est trēs gradus (quo) communicari licet nec per ꝯnerationē nec per vltimā actionē producentis natā esse divina est trēs gradus (quo) ꝯnerationis ꝺfi; et nihilominus non est ꝯnita nec posse nec per accidēs, sed solū requirit qd trēs (qui) ꝯnerentis =

8 Generatio 3 tis communis accepta dividit vt dixi in ꝯnerationē non vibilis et in ꝯnerationē vibilis: et circa 1ᵐ nulla est ꝺficultas; oportet tamē explicare 2ᵐ, quia via parat vt eruat verbi ꝯnerationis aliquatenus perspicuum. Qm D. th. sumens illā non vltimate

est ens

ctr mgrm generationis qua est mutatio, sed nobl est communis ad
creata et in creata generationem sic definit 2a2e q. 27. ar. 2 et 4:
vt ortus vibetis a principio vibetis Coniuncti sm similitudinem in eadem nata:
gm sacra doctor apte sumpsisse ex variis locis philosophie et ista ab omnibus
obiectionibus controversia admittit, quare tales induxit explicationes=

Primo particula tota est accumulatio seu processus,
nomina. Loca Genesi, per illa enim nobis cum aliis actionibus abstracto
ab hoc qd ducat de pedetim et mutationem. l. non: Reliqua vo particule
vim habent dicis. Particula (vibetis) denotat relationem de substa vibetis
totali completa et perse subsistenti, per gm excludit generationes non
vibetium: et ehiam quelibet alia productio, qua aliquid manet vibere de
novo in vibetis tam pro ducto, vt nutricio. Ly (a principio vibetis) explicat
qd principium radicale qd petere postulat generatio vibetium debet esse vibe
in genitis tale per qd excludit productio vermis ex putre factione terre
virtute celorum=

Particula (coniuncto) non est michi necessaria de mente illa
conclusione gm decimo nono libro secundo disp. 2. est necessaria inter causam
et effectum in mediatione virtutis aliquis superioris: sed hec particula
simul cum precedentibus explicat modum quo tale principium radicale debet
concurrere ad omnem productionem. s. quoad vitalem modo generationis
gm fuerit in ipso principio coniuncti cum illo, tribuendo et communicando
ipsi aliquid ex propria substa. qua ratione reperiatur in omni rationi
principio generationis, quo modo Pater per virtutem seminalem dat vitalem
modum decisum et imperfectum reperiri illi coniuncto; per qd excluditur pro
dicto huius ex costa Adami quia licet productio huius fuerit ex aliqua
eius pte presupposita, non tamen ab eo vitalem modum decisum virtute potentie
generative, sed habuerit a domino mere passive ab illo tali parte materiali
destructi deinde secundum potuit ex homo. l. ex terra

Et pro hac particula nota ex d.to Augustino
de Gen. ad lit. cap. 11 coniunctionem istam talem dicit habere: nam in primis non vibetia non
habuit gm coniunctionem istam sed diximus materiam, in qua tria tibi similia
introducit. Vibetia vo semper comunicant aliqd esse mutationis et defectus tanto
magis quanto per defectum modo in gradum vibetii quemlibet: nam vegetabilia vt pisces
qui minus defectum sunt habent pinguem humorem qui conuertitur in carnem, et terre
mandata creuerit in plantas: sed tibia vo cum quibus in quibus talia per actionem im
manentem, maiorem coniunctionem esse habent: et intellectualia qui per defectum modo
operandi, producunt verbum tibi simile in esse intelligibili: vide Patrem cum
quo intellectio est ita per se, vt valeat producere verbum substantiale ut equale
genitum sm per defectum coniunctionem, quia quoad per defectum per defectum
modum communicat generando=

Vltima

LO g[ra]ma parhcula (p[ro]p[ter] simi\litudinez in eadq[ue] naa) explicat rationq[ue] g[ra]tie requisitæ ex p[ar]te ei oeneratiois, denstato. g[uo]d oenitus non debet esse Vibgis, sed g[uo]d sit Vibgis in eadq[ue] naa especifica Cq[ue] suo principio; g[uo]d declarabit 2 de Anima asserendi naturalissimum esse Vibgli facere aliud sibi simili in naa ei[us] dez spehei, g[uo]d colligit ex fine adq[ue] oeneratiois ipsa ana ordinata qui est conseruatio spehei. Et per hoc excludit aranee oeneratiois origo Capilloz albgli, et producthis Vermis ex humori rubrico Vibgis quia neutra est origo Vibgli p[ro]p[ter] simi\litudinez in eadq[ue] naa specifica.

Notata tamq[ue] g[uo]d per hoc non negamus simi\litudinez istoz posse esse maiorq[ue] q[uo]m ex specifica, sed dicimus tolq[ue] ad minq[ue] deuere esse ~~reductionq[ue]~~ nq[ue] in oeneratione perfectissima qualis verbi diuini est ilgliis in eadq[ue] naa: qua non requirit ad emanationq[ue] realq[ue] pluralitatem rea et essq[ue], sed sufficit suppositalitatis entitatis pluralitas, q[ue] est trinitas vnde parhcula illa non est mtehoz da de simi\litudine q[ue] est velamen g[ra]tie nisi extrema realis distantia, sed sumit pro conueniehia pro vt abstrait ab omni perfecta conueniehia q[ue] est simi\litudo in naa specifica, et aper fectissima q[ue] est ilgliitas=

LL Sed p[ro]ra vsq[ue] diffinitionq[ue] et eiq[ue] explicationq[ue] sic arguez 1o: Omne animal vere et proprie aliud oenerat mediante virtute seminali ase decisa, sed non est conuicta talis virtus animali oenito modo explicato in diffone, 2o: deficit talis diffinitus, minor probatur quia nulla pars subiectalis est animal oenito qui precesserit conuicta oeneratio, et q[uo]d de p[ro]ra certum est; et de maa probatur quia semen viri solum efficiens concurrit ad effectum formalem et multa semina passiue, quia femina solum ministrat totam maam ex qua Vibgis oeneretur: g[uo]d docuit Videlt Christ 2 de oeneratione animalium: et eh[ri]a probari potest ex eo g[uo]d causa materialis et efficiens non coincidunt sed potius distinguntur, at semen viri in omnium opinione concurrit efficiens ad formationem effectus, 3o non potest concurrere materialiter, o ipso fetus nonnisi nebula aquea de subito oeneretur=

Dcedo maiorq[ue] et nego do minorq[ue] ad cuius probationem dico in allata questione apud predictos patres de contraversia: an sem[en] marium concurrat solum materialiter ad effectum formalem, talis vt boto achibetur mari tribuatur in oenere causq[ue] efficientis, nullo q[ue] concurrit in oenere causq[ue] materialis: 2: an in semine ipsius maris aliquid sit q[uo]d materialiter concurrat, et in formetur fetu oenito, sed abstrahendo ab hac questione, et supponendo vtrisq[ue] opinionibus probabilitatem in vtraq[ue] ad probationem minoris Dr, et in primis iusta 1m dico q[uo]d ex dictis in de\finitione aprimapio. Conuicto deuet intelligi de principio totali et adequato q[uo]d in tali oeneratione est non solum vir sed eha femina, seu potius ex vtroq[ue] vnigabile q[uo]d vere resultat=

Iusta 2m

Iuxta 2m Vm opinionem Duo seruntur

essentiæ, sed etiam materialiter et passibe ad generationem concurrere, nec contrariatur doctrinæ Aristotelis, qui non negat id aliquando posse concurrere essentialiter simul et materialiter 3m diuersas partes: Vnde quia hæc secunda opinio distinguit in semine plures partes, alias corpulentiores, quas Medici vocant subtilitatis corpulentiæ: aliasque Vm subtiliores, quæ ab illis dicit spiritus impregnatus: et 3m has dicit Pater essentialiter concurrere ad formationem fœtus: 3m illas Vm materialiter simul cum partibus matris sub ministerii=

Arguo 2o specialiter contra rationem vltimam partis de similitudine specifica; nam multa procedunt ex equo et asinum ut mula producta per generationem, et tamen nonnisi ex principio a quo procedit Vm non est de ratione huius generationis qui producat hanc materiam specificam=

De generatione istius mulæ monstruosæ et præter naturam hominis agitur, partim a multis diffinitionis interlocutis de generatione naturali et justa in hoc loco agitur=

Vltimato hoc articulo de diffinitione fatuarum Theologorum, cuius solutio non modo vires philosophiæ excedit, verum etiam Angelicas superat potestates, et portum in sacra theologia latissimum ingressa quæstionem, vix ab aliquo explicatæ nec forte percipiendæ. Proponitur multa hic: nam processio et origo spiritus sancti nonnisi generatio justa fidem in diuinis Athanasii profitemur, et tamen illi conuenient partim cum omnes diffinitiones non est Lessius talis diffinitio nec explicat rationis essentialem, neque minus probatur nam in primis sit origo Filioli ex spiritu sancto sit Filius) et a primo principio Filioli S. ab ipso patre aguo est Filius, et a Filioli sicut Pater, et ob hanc 3m similitudinem naturæ, quia habet omnino idem specificam naturam patris et filii. Vnde ergo procedit ab illo tanquam a primo principio=

Sed ex his quæst. 1. p. q. 27. ar. 4. dicendum nego minorem ad probationem nego spiritus sanctus procedere simul in natura specifica ex diuina processione sicut Verbum, quæ requisita ad hoc Vt illi conueniat prædicta diffinitio et illius particula, nam licet spiritus sanctus procedat simul in natura monstruosa formalissima Vtpote per voluntatem sed materialiter ex eo quod productiones diuinæ admittunt communicationem eiusdem naturæ; qua quid quid est admittit in deo est vere med Deus: ex quo probetur quod tres Spiritus processionis spiritus sancti habent sibi communicatum diuinam naturam hoc tamen monstruosum est sua processione=

Ex quo aduerte ex his quæ non obstante dicit spiritus sanctus aliqua habere per processionem: aliqua Vm ex Vi processionis, quæ id est ac habere aliqua materialiter per diuinam

aliqua

Ex quo colligo Corruptionz habere in tra se aquas, non esse Compositi
nec ex ris ista et in tra aquas esse elemta: et negata Corruptiones ultimas
rationes formales, non esse actiones aliquas positibas primarias tendentes ad
tale non esse. Et probatur quia omnis actio tendens in id quod primario intendit est vera efficientia et productiua alicuius tis, sed Corruptio in suas rationes
precisas formales est ex pulsio et destructio rei ad non esse, ergo Corruptio non
est actio positiba tale non esse intendens=

Sed dices: inoculatio &c. est quedam actio intendens occidere animal est vera actio positiba, sed illa est formalis Corruptio animalis, ergo Corruptio est vera actio positiba, minor probatur
quia inoculatio nullum tale positibum habet, ergo tale erit non esse animalis,
ergo erit formalis Corruptio=

Ad quod concedo maiorem et distinguo de minorem,
inoculatio est formalis Corruptio in suas rationes primarias et in id quod primario intendit verum in suas rationes secundarias, et in id quod secundario intendit concedo minorem, aliquam probationem dico inoculationem habere tale positibum: est enim inoculatio prolis scalis oculi, et tale positibum illius
est bricatio oculi in loco, in quo erat aliqua pars quantitatis animatis: &
est in pulsio in pressio partibus animatis, virtute cuius partes animatis mobiles et
separate mittere adquadeo Corrupte ista animal quatalibus partibus ut talibus
tale debet=

Dices secundo: Generatio, ortus ex lionis &c. est vera actio
positiba, ergo et Corruptio horum, patet quia ex communi proloquio philo
sophorum desumpto ex Arist in principio 1. Generatio unius est Corruptio alterius=

Hoc argumentum vocat non in 2am partem Dubij, ut 1. explicamus
qualiter intelligi debeat generationem unius esse Corruptionem alterius. Pro
quo nota predicta propositionem tripliciter sensum habere posse, formaliter, identaliter
et causaliter: in sensu formali accepta denotat Corruptionem esse derationem et formalitatem Generationis ut impropositione hoc est animal, hic inducatur
animal formaliter hominis convenire: in sensu identaliter exprimit tale generationem esse eandem entitatem cum Corruptione: et tandem in sensu causali denotat illationem et consecutionem unius ex alia, videlicet quod ex unius generatione alterius Corruptio sequatur=

Circa hoc autem tres modos variantes quidam aliqui moderni affirmant predictam propositionem esse veram in sensu formali:
Et probatur non generatio est formaliter tale positibum malum, ergo generatio unius est formaliter Corruptio alterius, ans probatur
quia generatio ut de facto contingit et procedit ab absenti creato superinducendo non ens privativum formaliter introducendo sed et actuatur per formas inconpositibas ex petendo, ergo ex vi eius tripsit missa ab una forma in aliam

prima 3ª rei 2ª patet quia transitus ab vno tro in alium includit fraliter non solum accessum ad tum (ad quem) sed etiam recessum a tro (a quo) sed recessus a tro positivo fraliter est corruptio et destructio illius, 3º ri generatio est transitus ab vno tro positivo in alium fraliter erit corruptio=

Secta affirmat ad huc motum fralem ad minus non esse predicta probatur ghi vbi generatio et corruptio considerentur vt mutationes et vt passiones recipiuntur in maa: attamen actiones considerate sunt ide in re materiale et ide fico affirmat hec secta, quatenus eadem actio probatur terminari ad esse rei omnino apellatur generatio, quatenus vo terminatur ad non esse rei corrupte, apellatur corruptio: hec est communis opinio thomistarum=

Et probatur: nam in rei per eandem actionem positivam operata aliquem tonem ex nouo, et corruptio tionis, 3º generatio tionis realis et fice est ipsa tionis corruptio, 2ª patet, et 3ª manifestum ex se manifestis videtur probabiliter in tra actione 1ª=

3ª ait predicta propositio esse absolute vera in re Caietani et illatiua: hec est Vera de communi

1 Hec est 3ª, quam communiter tenent Veteres Vltra quas simulta rum alia opinio minoris hurtado: ait enim generationem et corruptionem non solum considerandas vt mutationes, et vt passiones recipiuntur in maa, sed etiam actiones realiter distinguuntur: vnde sicut hec 3ª generatio non corrumpit eandem sed solum materialiter introducendo dispositiones varias et tras, quas quasi naturaliter mouet deus sustentationem concurrum conseruationi, ita cessationem (ait) consistere corruptionem=

Probatur aliter dei 2ª: nam si fieret suppositio actionis conseruationis dei ad corruptionem tis, 2º non esset longe alia actio corruptiua illius, 3ª patet, quia non esset multiplex hec entitas sine necessitate, ani aliter videtur certum quia eadem Gentium peractione conseruationis dei teneat in esse, et tari in illa conseruari nequit, si fieret suppositio conseruationis dei ad corruptionem=

8 Pro resolutione aduerte quod hebet rigoroso mutationem Veteres inter duos tros (a quos) et (ad quos) quorum quilibet potest considerari in ordine ad mutationem. L. perse. L. peraccidens: hoc peraccidens (ad quos) mutationis est ille qui peraccidens communiter tro (ad quos) perse magis ad mutationem, vt calor respectu molis locati: hoc (ad quos) perse dicitur, qui necessario et perse adquiritur per mutationem; qui aduc duplex est: alius perse primarius et mediatus ille. S. qui perse Lº adquiritur per mutationem ita vt rine illo mutatio minime nequeat, vt bicatio respectu molis locati: alius Vº secundarius et mediatus, et est, ille qui licet ex nata rei per mutationem adquiratur non tamen perse Lº sed secundario, ita vt sine illo minime et saltem possit concipi et esse mutationis, vt proprietates respectu productionis esse, et expulsio alicui

corporis

Corporis respectu molę locali; et rede est suo modo de ętate [illegible] corrupte

Si mihi trę (aqua) est duplex, alia perse et alia per accidę; trę (aqua) per accidę est ęa que accidentaliter reperitur in nubibus mista et non de necessitate deseritur vt dulcedo in lacte, aut de frigore de qua dictum est Caliditę trę (aqua) perse mutationis est illa que necessario deseritur, et ehoc est duplex: alia primaria, que ita deseritur vt nequeat misceri cum trę (aqua) quales est pribatio illius forme, que ad quam fit per mutationem, vt pribatio forme ignis ad generationem ipsius ignis: trę (aqua) secundaria est illa que licet necessario deseritur aut cum trę (aqua) primaria, et simul cum illa deseratur, tamen sine illo saluari potest et ista mutationis, talis est ęa positiua que reperitur in nubibus mista simul cum pribatione ęrę intro ducte =

Lo aduerte qd trę generatę qm corrupti que habet ex ipsis potest sumi dupliciter: potest enim Lo accipi in vi rei simplicis mutationis, et quo ad id qd thag. ex propria ratione et ęa stricte essentialiter includit: 2o sub ratione rei trę ista et mutationis inclusę trę essentialiter qm accidentaliter, id est vt id qd thag includit per ordinem ad suos trę tam primarios qm secundarios: et in hoc sensu dicit Collectionę thag materialis: et non est bona mutatio perse sed per accidę =

PRIMA LEO

Si loquamur de generatione et corruptione actibe entis, idest de actu quo agens aliquid generat et corrupt sit oppositus, hic realiter ideo ficte, et tunc actus qua generatio intro ducit ęrę nihili et corrupt actibe ęa entitatis: ita tamen vt trę primarię illi est ęa genita; secundarię vo corrupta.

HIc certo est vna turbatio precipę qd actibe generatibe sit efficaciter corruptibe: est tamen ex mente Dicti Lis 2e q. LLB. ar. 6 vbi loquens de misericordia orabat et remissione peccati ait: eo dę enim actu Deus tribuit Gratiam et remittit Culpam, sicut etiam in rebus naturalibus generatio vnius est corruptio alterius =

Et ratione probatur nę corruptio perse non misceatur anaa, cum eius trę (aqua) sit non esse ęrę et nullus agens miscens ad malum operatur, sed si esset actus realiter distincta a generatione, esset perse mista anaa o Lis maior est communis inter phos loquentes, et minor probatur quia agens efficiens actum misceret perse trę primarię illi, o si corruptio esset realiter distincta a gene ratione, trę primarię illi, qui est non esse ęrę corruptę, esset perse misceta anaa =

Poterit respondere hurtado hoc aro m amouere hoc quod dicebat, supponit enim agentes corruptionem esse actionem aliquam, aut dari aliquid qd actibe corrupat, et thag misceta illi est falsa; corruptio enim talis consistit in suspensione actionis generabe

Qui =

sed vna

Sicut ergo ad actū naturalē requiritur concursus Dei ad productionē effectus naturalis sicut causa 2ª tamē Deus adest naturali reru ut semper concurrit simul cū causa 2ª et non solū ad productionē generis, sed in singulis individuis ~~quibus~~ cuius concursus Dei ad productionē tamē actus naturalis reru tamē media causa 2ª corruptionis dicitur, patet ex quā non est sufficiens ratio quare Deus ad productionē effectus concurrat cū causa 2ª et ad destructionē eius sine illa, quia non est magis proprium Dei destruere quā dare esse immo oppositū est verū =

Ad 1ª ergo quod Deus media causa 2ª destruit (ut fatetur) hoc fit ad corruptionē rei, et media illa efficiēs corruptionis dicitur, patet ex quā in via ducta dei positionis est quasi medius seu via ad corruptionē tanquā ad finē sed tamē talium positionū, sed ex hoc non sequitur quod Deus intendat, sed ex hoc sequitur quod, si finis naturalis non esset corruptionis, sed generationis, et actiones naturales ordinarentur ad generationē, et non ad corruptionē, quod est falsum, et absurdum. Et ideo Aristoteles in 1º de generatione dicit quod natura omnia ordinat ad generationē et conservationē, quia natura procedit secundū ea quæ sunt in maiori parte, et non secundū ea quæ sunt in minori parte =

Ad 2ª dicendū quod actiones naturales sicut corruptibilia sic et generabilia separabilia sunt a materia, et generabilia et corruptibilia dicuntur ratione materiæ, ut patet per Aristotelem in 2º de anima, quia potest Deus conservare unam partem rei sine alia, et quamvis in materia introducit contrarietatem, non tamen introducit generationem sine corruptione =

Ad 3ª dicendū quod actiones naturales non sunt impossibiles in formis substantialibus, cum duo negentur simul esse in eadem materia. Ad primum ergo rationis ad primum dicendum quod quia aliquis simplex agens naturalis potest facere generationem coniuncta cum corruptione, et ad probationem dicendum quod in illo casu non esset eadem actio quæ nunc est sed alia producibilis tamen et non corruptibilis: sicut etiam licet animal ideficetur in homine tamen extra hominem posset dari sine illo: Ad dictum quod esset eadem actio ac nunc est dicendum quod illo casu non separari a generatione non actionis corruptibilis quantum ad intrinsecum, sed quantum ad extrinsecum scilicet ex extrinseco impedimento per accidens, ratione cuius impedimenti licet de facto non corrumpat, tamen esset nisi posset producere: sicut etiam Verbum abbreviationis in panis facte accedente consecratione non remittit illa tamen potest remittere et idem eadem actione qua conficiens induceret gratiam destruit etiam peccata ibidem sint =

Ad ultimum quod fuit secundum huius dictorum dubium patet ex dictis id quod primum dicebatur. Corruptionem esse actionem positivam non enim negamus quod aliquis positibiliter sit realiter corruptus, sed quod non detur actio qua mortuus sit corruptus et mutetur per ad primum rationis =

Secunda Conclusio

Si generatio et corruptio sumatur quatenus quælibet est una mutatio pura et simplex per ordinem ad duo primaria sibi correspondentia, neque magis gradus: neque in idem possunt ad unius Deus faciat: sed istum magis

Causati et

Isi ag: dchorig cg hac precisione sudicij ameuen-
nesari ponit. Et quad 2m trg rotat quia ista mutationes quad id ad eng
habitr includut, requicig trg (aguis, et (ad eng) nonstig speche sed ehig
genere diuersos, o non sunt idg pratis patet 2g quia dictus L. idg
Vitas pratis nisi mutationes desumitr ex trig (aguis) et (ad eng) ans 3.o
probatr quia trg ad eng primarig generationi est esse rei corrupte, et
trg aguis primarig est tribatiu formg habiti eminentig rolig gradus eng
habitr generatig, ita Vt quis eng alig sublato adhuc remanet integra
eig essa): si mihi trg primarig (ad eng) corruptioni est non esse rei
corrupte, trg 2.o aguis primarig est esse eig dei, sed omnes isti tri
plicem ispeche et pratis dicimus, o mutationes istg requisitig diuersig trg

Quad 2m 2.o parte probatr, quia generatio ms
Considerata est trg ig positig ad ribatione ad trg positiuas, Corruptio
2.o est trg istig pribatig ab esse ad non esse o non magis positig idg
hificari reahtr quam ens et non ens, adg. adhuc non sunt idg in rerum ide
hus, ans probatr quia trg istig positig non potest esse L.o terminari ad
non esse, Via enim et rg dctia positiua terminatiue esse L.o ad trg positiuas
o.o ig corruptio essentialiter ordinatur ad trg pribatiuas, non potest esse
trg istig positig sed pribatig =

Ero probanda 3.a dctionis in pone exdi
cendis solo hoc libro mutatig prioritatis mag et Consubstantialis Verbi nitroge
nitatis ng et corruptionis ng: mg minimis Corruptio est prior mo eneris
causis materialis et dispositiue quatenig ad introductionem trg nece
sania est expulsio trg preexistentis ex pte mag, (indirecte saltim
et per modum remouendi prohibens in ordine trg Venturi) Progtr maior
positibilitatis eamg. Ista 2.o generatio est prior mag Corruptione: et minus
mo eneris Causis pratis prout ex positione eig et trg oritur in mag
sequitur destitio alterig, quae ehig Causalitas in directa est et secundaria
quia Vna trg non intendit primario pribatiue subtum aliquid per fectionis,
sed solum ipsi Communi Causae, quia tamen ipsa est mo negatibilis Causal
tatis, sequitur secundario Corruptio illig: 2.o ehig est prior mo eneris Causae
finalis, quia ex positione formae nouae propter se intenta mag, sed
propter introductionem et mo ordinem subtae formae in mag =

Isi ad 2.um probatr 3.ae dctionis: via ge ne
ratus producit in mag trg mo negatibilis cg trg preheaistentis, 2.o ne
cessario infert destitutionem eig intimi mag, aliás mag manerent na
turaliter indualis formis. ita cg corrupti prior totus manet mag,
sed non sine omni trg, o manet cg trg venisti, et sequitur ad
Corruptionem Vnius sequitur generatio alterius et Vltra. Quae doctrina
ad ea est

ẽra ut vera ni generatione accidentali, qdo ẽra sit in corrupto
et vna necessario debet habere subtm =

3ª conclusio

Ista generatio et corruptio sumuntr in ratione vnius mutationis per collectionẽ
intuitu terminabilitr qm acquisitiue, et tm in ordine ad vtrũ primariũ qm secũ-
dariũ verificatr ad minicẽ sfalitr =

Istã rationem [illegible] arm probat 1ª 1ę, et etiã 2ª dicte
generationis adducta ex Arist. 5º metaph. n. 3., et amplius roborat: na gene-
ratio. V. g. 1m hoc ratione non solũ est sfalis accessꝰ alterius aquei pribabilis, sed
etiã actus in compositis prehexistis, ꝯ vt sic considerata non solũ est accessꝰ
ad sfam positibã denuo, sed etiã ad pribationẽ prehexistentis, patet 1ª. quia
sicut recedere a pribatione sfe est sfalitr adquirere ipsam sfam, ita recedere
ab aliqua sfa prehexistente est accedere ad eius pribationem, ꝯ si generatio
1m hoc ratione explicata in tertia [illegible] vt. s. respicit sfam primariam
et secundariam aquei, est sfalitr recessꝰ ab illis, erit etiã sfalitr accessꝰ ad hanc
(aliquã) primariam et secundariam, qui illis opponitr. Et idem vice versa de corrup-
tione proportionaliter dicendum est: ad ades nihil aliud includit generatio et corru-
ptio nisi ut explicatum est de relatiue distinguitr 1m modi actuum generantis, 1m qd corruptio
2ª. exercitij significat pribationẽ mutationis; Et extra generatio =

Sed ista hoc sensu intellecta, ut scilicet per totum genus di-
cat generationem esse tranſitum ab vno esse substantiali ad aliud, qd quidem verum
esse videtur de generatione naturali supra, nihil probat ut includat corruptionem; na
recta ratione corruptionis, solũ remanet mutatio positiua, ex qua cum nihil
positiue derivatur sfalitr sed potius denuo incipit: et cum eadem ratio currat in corru-
ptione requirit qd ut vtraq; accipiatur non per modum simplicis mutationis intercedentis
inter duo hoc nunc, sed successiue et per se mutationis quasi gradue
existentis, non potuit dictum nec sfalitr nec realitr =

Obijcies: generatio in ratione actionis est vna,
quia respectu cuius terminus corruptionis est secundarius, et terminus secundarius non multiplicat actionem, sed etiã respectu eius de generationis ut est mutatio, terminus corruptionis et secundarius, ꝯ est vna mutatio tantũ, ergo patet aperitate rationis
et minori probatur, tum ex n. 8: tum quia ad mutationem quæ introducitur
per generationem, sequitur expulsio prexistentis, ꝯ est terminus secundarius =

Sed hoc non concedendo maiorem et negando minorem
et ad probationem dicendum solũ probare qd mutatio pribativa et corruptiua
sequatur ad generationem, non tamen qd terminus corruptibilis non sit illi primarius,
terminus tamen mutationis posteriorem. Sicut ex eo qd actus voluntatis sequatur
ad actionem intellectus et sit illa posterior, non sequitur qd eius terminus non sit pri-
marius illi: Unde licet ad actionem generativam sequatur terminus corruptionis tanquam
terminus secundarius, quia non mediat alius actus, non tamen ad mutationem generativam

quia

quia mediat mutatio corruptiua seu priuatiua =

Et iuxta istum ex eo dicit

18 dicit quod L. 3 principij - s. actionis presentis ideo specialiter cognoscit secundum
gen. unica tantum est actio, unica tantum erit mutatio =

Dd Cum magistro Curiel non esse inconueniens
unicam actionem in se habere duas mutationes unam primariam et alteram secundariam, quia non ideo specificatur nisi tantum ex primaria, et secundaria respicit
vt effectum - l. Vt aliquid prime. Sed de hoc late cum ipso Curiel L. 2. q. 4. 3.

19 Sed maxime aduerte et proculdubio habebis quid
facta solutione precedentis quæstionis indubitanter omnia quæ in hac 9a decimatertia n. 8 quæ fiunt circa primariam et secundariam penes mutationem cessant.
Dicit enim priuatio et non esse quæ præsupponit. V.g. in secundaria generationis, non quia non medium inter illam et generationem et tale non esse alterum mutationis priuatiua, sed quia quatenus unum acquisitum in viribus naturæ mutationis, et ex primitur vt mutatio generatiua, hæc id quod participat ad mutationem corruptiuam essentiæ quasi secundariam: et ideo vbique verum dicendum est ex primitur vt mutatio corruptiua. Nam si generatio sumatur vt est vnica simplex mutatio solum vocata inter duas formas (aquæ) (et aquæ) - s. priuationis et formæ et ideo ad formam et de corruptione. Non tamen aute[m] tale esse vnum mutationis generatiuæ vt actio, quia nullo modo intelligi potest ex eo actionem primariam esse ad non esse =

20 Ad 1um arg. 1æ Dn. Dd solum probare nostram rationem ex explicatione n. 19 precedenti: vt enim de facto generatio contineat duplicem entitatem mutationis, vnam ad formam aquæ et aliam priuatiuam ad formam, et aliam priuatiuam ad formam, quam dicimus esse generatiuam et tendit de vno in ad aliud vt est vnica simplex mutatio ideo dicimus vt est mutatio in collectione duarum quasi realitatum concedo dicimus esse ad non bationem tam antecedentis quam consequentis ideo respondemus mutationem ex parte prima et exigentia rationis ex parte materiæ solum versari inter formam aquæ, quiet priuatio et [illegible] et formam aquæ, quiet forma =

21 Quare ad hoc assumptum omnia quæ adducuntur ad probandum 1um rationem clare concludit corruptionem non esse aliquam realem distinctam a generatione, nostramque quæ non sint mutationes realiter distinctæ: nam cum actio sit potissima actualitas agentis requisita esse in secundaria mutatione, adeo in præcisa quæ dicit actio penes mutationem ponenda et quæ penes illa corruptio, obtinere autem potest dari mutatio aliqua saltem priuatiua quæ ponenda 1um primariam ad non esse, quibus hoc non sit de primaria mutatione nata =

22 Ad 2um 2æ Dn. probat nostrum 1um rationem
et nihil amplius =

ad argumentum

D. APENDIX QVALITER SE HABEAT GENERATIO ET CORruptio, et quem ordinem serbent inter se

Ut exacte cognoscatur mea generationi et corruptioni mutat examinazdus id quod multum dubij provenit quod consulto seorsim disputazdus ea cauſa, ut abundantiam admittatur opinionum circa ideſ ſi tale aliud dicimus illam, ſi enim tale actibe quis patibe et ut mutationes ſint dicimus, facile percipitur ſic et mte nostra ſibuſi: ſi autem ſm omnem rationem, ideſt ſtricte certum est quod una nequit esse prior mea alterâ: hic autem ſibuſi dubij debet intelligi de ſtricta ipsa ut genita, et de alia opposita ut corrupta aut exputa, an-ſ. una ſit prior alia aut de ſtr mutua inter illas prioritas =

Et nec dubitandi est: nam ſi corruptio est prior quam generatio, requitur quod pro illo priori ſit mea cum omni ſua ſtricta debita non existente quodlibet corruptez: ſi vero ſumatur omnium ſua generatio est prior corruptione requitur quod ipso illo prioris quo agens in producit ſua genita ut ex pelat corruptam ſint ſimul due ſue, nam ſua quę nondum in mea non potest quodlibet causare existendo alterâquam omnia causa causat exilez =

Formata quidem generatio et informata unius ſue est prior ex pulsione et corruptione alterius, quo in illo 2° instanti ingquo est generatio et informatio unius, non est ex pulſio et corruptio alterius, ſed ſunt due ſue simul

3 Ea vero de hac de inceptione videnda habenda visa

adeo grossis

adeo omnimode esse potest circa quod dicentes calx et aqua esse medio mistas in anima festis est fieri substantiam vini nisi aa sed ipsi ea in suo nobismq; huc modu dicendi. Et dicimus quia non solu requiritur ad substantiales et ea q̃ actu et realiter esse simul medio mistas q̃ prii et ea q̃ potentie sequuntur regula stat quia oportuit quo probetur illi ex potentia sed ex promia sua qua est eadem mistio tali ac in potentia sequuntur =

Quare dicendum est cum omnibus philosophis et pluribus alijs multas veras mutationes generationes et corruptiones priuitates, non esse priores originaq; sed nata, causabiles, educibiles, et hoc non promia et in rigore ex parte corruptionis, sed esse in potentia et reductibile, nam corruptio non potest habere veram rationem causa, sed esse reductibile =

Declarato hoc dicendo quod generatio vnius ad alterum est de in fectione oratio respectu ex positionis peccati non est mutatione corruptione aut ex pulsione altera, sed est simul in eodem instanti una generatio et corruptio oppositorum, ad modum quo dicitur Philosophus sacar vnum clabo contrario. Unde aq in mutationibus mistorum sicut simul mutatio et eiusdem, sicut in eodem instanti vnius generatio vnius et corruptio alterius, ita est simul esse vnius et non esse alterius, vide 2 libri. 6 =

Cum hac autem simultate esse prioris contentu mutua priorita natu, in duorum tamen genere cause: nam corruptio est prior generatione in genere cause materialis, quia ad hoc omne reducuntur dispositiones materiales ad formam omnem, in qua priuatio est probatio formae oppositae. in alijs autem generibus est prior generatio, ut in genere cause efficientis, non agens de nouo dat formam corrupti oppositam eadem actione (ut dicit D. precedenti): est etiam prior in genere cause finalis et finalis ut dicit, ibidem n 4

Dicendum: generatio est finis corruptionis, et est prior in mutatione, sed quia est prior in mutatione non est posterior in executione et in executione et de facto prior est corruptio =

Concedendo ans et primam consequentiam, et dicimus minorem subintra respectu mediorum qua propria sufficientia et aquibus finis pendet vide minorem, respectu illorum qua non sunt propria media nec habilia ut a mediis finis dependat nego minorem, nam finis non est posterior in executione quia in respectu mediorum genere causa ut finis antecedit: sicut licet productio proprietatis sit propter productionem esse montanum, ideo proprietatem in executione est prior esse. In casu autem non licet corruptio sit propter generationem tamen est medium necessarium, sed concurrit per modum abstractionis sine quo impossibile est generationem =

Dicendum

Dices 2° gra generata est causa gratis expulsionis contrarię 3° g. 3° prię est in mā g mouit expulsa contraria, patet cons.ª quia una gra non potest pugnare cū alia antegm exiitat, 3° debet esse prię existęs gm sus net =

Ad hoc arom.m solū obtinere prioritatę nāę ex parte generationis et gra generate respectu corruptionis, non tamę prioritatę ingus seu omnes proprietates concedi possunt. Prog.o aduerte qd gra iste non pugnant simul sed succedit una ex peiori alię, quia existęns in mā non compatit cū existę alterię, et ideo cū gra posterior existęns in mā alia non existit, a dgt sufficit qd gra corrupta desinit existęs respectu illius mistię ingus existit generate: nonenim est hęc pugna sicut diuersi qualitates in bello =

Ad 1am rationē, Ps dubitę de principio gratis est soluta ex dictis. in his enim et similibus argumentis arguitur a prioritate (aquo) ad prioritatę (ingus) seu tęporis, qua nulla est argumentatio Vt dicit ming. libro 2° physicorum disp.ne 2. q. 2. qd necessario est recolligendum in mo Vt ibi dę chaz dicit ming non ęs per Vallet a prioritate (aquo) reali ad prioritatę (ingus) rationis, Quare nego sequelā pro 2ª parte, quibus enim corrupto mō generet causa materialis il prior nāa gm generatio, cū hac tamę prioritate patiatur simultas tęporis, et ita in hęc in illo instanti tęporis est gra generata. pergd chaz vice versa de nouo dato sequela secundę partis, nāę gmtus precedat Generatio prioritate nāę ad corruptionē, in quibus metus tęsis reali est data exputsa gra contraria, et ita non sunt Vna simul =

Ad confirmationē nego 2dam propr.am rationē dicta, quia arguitur a prioritate (aquo) ad prioritatę (ingus), Pndeo illo mistię nāę progus generatio precedit corruptionē, solū intellectiue id qd habet rationē causę: Quare cū presupposita gra corrupta non subeat expulsionē, sed potius in petat non posset intelligi in illo instanti. Nāę licet in instanti tęporis desinat esse presupposita gra corrupta, non tamę est necessarium qd intelligatur progressus priori nāę et causaliter: et ita cū generatio sit causa expulsionis licet sint simul tęporis non tamę nāę: et ideo est de corruptione in suo genere =

Dices: saltem pro illo priori nāę intelligitur generatio et non corruptio, 3° pro illo intelligitur in mā gra generata, et non intelligitur alia esse corrupta, neque sequitur intelligitur simul illę formę, sed hęc intelligibilis non est sine qua da mgto mire 3° &c.

Ad qd licet ex prioritate nāę sumatur intellectus qui damgtus ab obiectum da intentionalis rationis et intelligibilis, hoc tamę non est per precisionem ab alio, sed mere abstractiue (et hoc algmdo solū) talitr Vt licet pro priori nāę omnis illud intelligatur non intellecto alio, tamę non negatur hęc

de aliud

sine aliud, sed solu abstract abeg cognitione, et solu atg dr ad id qd est
prig oro ullo cenere, et hicest proprig modg intellectus di iusto fundamto
aprioritate (aquo) Unde dcedo añi et distmo 2m dequo, et si intellexit
de cognitione precisiua Concedo dequo, sr vo de necessitate neo 2m neg
et cha 2m quia vt dca intellexerit si mal non percipit qd abstractione
fecerit unq dca esse denuo cognitu necessario eo qd intellexit aliu esse corruptu, sed
requirit qd intellexit per precisionem necessitate nonesse corruptu, aliu est
non intelligere qd corruptu, et aliud intellexere qua nonesse corruptu

Sed aduerte ex dictis loco citato ex 2pti
sicuq qd aligndo ex prioritate aquo realis non licet inferre prioritate
in quo exemplo non solu necessitate sed neq elia precisiue vt in accione,
et tro. Quare in hoc casu intellecto accionq est prig tro, non tamen prig
intellecto accionq gmtuq: affirmo aute prioritate se tenere ex parte actio
mi non tri, gmbi unq negueat intellecti sine alio: Pecole citatu dubiu.
D. 3 et illud celebre vnq accidentia materialia subiectentur in toto an in maa 2a

D. 3 ET ILLVD CELEBRE V3 ACCIDENTIA MATERIALIA subiectentur in toto an in materia prima

2 Quarto ista princeps in hac maa sub alio titulo solet poni, an. s. mutationes
substantiales subiectiue fiant resolutio vsq. ad maa 1m. sed certe de facilius
pte. s. est cadq cq proximita m dubio, 2o solum restat non potest nisi pigritia
minuta qd subtm sibi postulet accidentia, quo cognito facilis est resolutio ad
terminu difficultatis. Sed prig supponendu est primoq questionq non excitari de
aliquoto accidentibq que sunt in medietate modi maa de quibq semel admissis aliis
negari non potest qd migrent subiectiue: nq relatio maa 2a ad deu vt
exigat ex se et aliq huiq modi si semel Porrytr predicamentales, in ipsa sub
iectatr, et non in toto Composito qd nonergo aliq subsistit est, absurdu cognitio
quomodo relatio effecta ergati quidpiam maa 1m. si semel illq dicat, subiectatr in
composito omito. Melq dicetr. 2. qd ille relationes non sunt predicamentales, sed loyce
nq ex qualitates de facto subti, quia maa nuda non habet ptes paribq receptibq
aclis accidentalibq mq qui recipiat actiq subtiales. Autsi qui contendat esse relationes
predicamentales dicet negetr asserere eas subiectari in maa 1m, neq hoc esse
inconueniens ymo 3m Dctr. quia aquotr eenq dicitq entitatq de ei dicet philo
sophari, sicut de actione generatiua vt ig dicit

2 De hac eho Veritas huiq rpsio
nis ex eo qd Lib. 3 phi sicuq dicitq ex mente Dctr. s. accionq oriundas
subiectari in pasio, s. in maa 1m. sed actio est accidens, 2o aligd a cendu subiectatr
in materia prima

Patricius Pluckyus

Dabet aliquis in pregli et l. 6. 3° phorum ad mitigt generationg esse mutationg non V° esse actionz aut in fieri positionz neq esse accidg quia requirit in mata ex pigua non potest esse accidg ante gram Nota solg restat in hac modo legig dicendg quod generatio sit modg subintrahendi adgradum nouo entis in hac forma

At tamen modg iste philosophandi non placet quia generatio est fieri subintrahendi non tantum agentis sed est bene actio ergatiue et requirit agentem et recipiens et in predicamento actionis debet collocari et illi proprium subm mutationis debet assignari

Quare dico cum pluribg aliis thomistis generationg esse partim Largendo intrinsecam accidgtiam in hoc quod alia subiectatur intoto compositio; generatio vero in mata nuda quod expresse dicit D. th. 5 phorum Lect. 3. vbi probat ad subintrahendum non dari posse motum, quia subm mutationis illig est ens mobile tantum, s. mata L. hoc ens significat Arist. in pregli vbi ait generationem de fieri ab aliis mutationibus in hoc quod illa est mutatio isti gnatg L. alia vero isti compositi =

Ratio autem disparitatis inter generationem et aliam accidgtiam .s. quare illa subiectatur in mata L. minime vero ista tenuit a Caietano pro ista hac generatio est mutatio nouum introducto gram subintrahendi, ac proinde in ea isto subm extrahendum debet reperiri: sicut dicitur 3. phorum, id est trahitur subm motg, et tri. quia motus est actus entis in potentia ad tri. Nec est inconueniens quod huiusmodi accidgs requiratur immediate in mata ante gram: quia non est dubium, quin positiua constituant nouam materiam vel constitutiua, sed vel bia ad constituendum, et sic eig constituto nouitas restat in materia vel actione, seu esse, gnitis adquisitum est exigentia via: quod restat gra (vt dicit D. Magister Aurie L.) Licet generatio sit in mata non ideo datur illi esse aeritum, quia non communicatur vel accidgi illig, sed vel via exigentia ad aliud, et sic non constituit, sed potius potius constituendo. Ex quo patet quod omnia tractatus Caietani contra D. th. vbi scotus dicens personas diuinas non posse constitui originibus, quia generatio Patris &c. Caietanus facit per modum vig non existat intellectus vel constituendus illig =

Pro secundo Dub. solg procedere de accidgtibg corporeis quę adueniunt vnione gnitali per modum dispositionis, aliquid inquirimus an sit tale positiue, s. in ista mata L. subiectatur

3 Ingua re sunt duę L. Valde esse dubium et opinile: 1ª affirmat mata L. ex vi sue entitatis esse nudę gig sua causa materialis diuersa accidgtalium sibi proportionatarum, videlicet gnitalis et aliorum accidgtium quę dicuntur positiue precedunt generationem subintrahendi. ita plures ex antiquis, vt Auerroes Simplicius et Amonius; et etiam nominatim quos refert et sequitur Suarez disp. 4 sect. 3. citg. Valde numerosior Modernorum illa quippe tenet omnes extra scotum D. th. quę adhuc stando scotice ista essentialis Angelici Magistri: nil gnitis procedit a veritate ccg est qui non videt =

4 Probatur 1° ratione: nam gnitas et alig dispositiones requirunt in materia

in mediate in maa 2° 3° &c. ans probat. 3° quia dispositiones ad gram debent recipi
in eodem subto inquo recipitur gra quia alias si non recipiuntur in eodem subto gre, subm
illud nonerit dispositum per illas ad gram: 2° probat. 2dum ans quia maa 2° rec
pit gram vt disposita, sed hoc non habebit vt dispositum, 3° ipsa et non vt posita, recipit illam

Et si respondeas talem esse ad hoc vt maa recipiat gram
vt dispositam qd dispositiones recipiantur in subto vt posito in mediate, et vt qd est
in maa mediate, et vt quo; quia accidentia quæ sunt in subto vt posito tanquam in
subto inhærentiæ, sunt in partibus mediate 1mæ et effectus, cuiusmodi capaces tanquam in
subto denominationis, et sic quantitas, quæ dat posito esse quantum, dat maa
prima esse dispositum. Et hoc esse verificatur de dispositionibus antecedentibus
illius, quæ præcisse dispositum ad generationem et subiectatur in posito corrupto,
qm de ~~non~~ non corruptibus, quæ dicuntur in instanti generationis dispositum ut in posito ens

Sed vtra quia me dispositiones antecedentes nec subsequentes ponunt
dispositum maæ 2æ, nisi in illa subiectatur, 3° &c. ans probat. et primum de antecedentibus
quia si dispositiones antecedentes recipiuntur in subto vt posito, sequitur qd in instanti generationis
ponuntur, 2° maa non recipitur gra vt dispositum per illas, sequela et manifesta
quia in illo instanti nondum compositum corruptum et destructum subto accidentia esse
non possunt, et 2da probatur, quia maa non potest esse dispositum actu per dispositiones non existentes, cum tunc sit gra indigens existentia vt causet et communi
cet esse subto =

Et si respondeas huic impugnationi cum communibus thomistis qd licet
illæ dispositiones ponuntur in instanti generationis, et sic non possint physice informare maam, manent tamen virtualiter in effectu, nam in maa manet nisi
habitus quedam relicta ex eis. quia dispositiones fuerunt vtiles ad illud instans
in ordine gre quasi manuductæ maam ad determinatam gram, et sic maa
ex eo qd vtiliter ad illud instans fuit talibus dispositionibus ultimo præparata, manet
in instanti immediate sequenti talis et determinata ex illam ad illam gram =

Sed vtra multi recentiores thomistæ cum P. Suarez quia
maa esse et 1mum suum subsistere non est distincta, (cum esse sit modus differendi)
3° ex. g. in illo instanti remanet in maa aliqua entitas in qua
talis dispositio recipitur, et cum hoc nondum subsistere in aliqd accidens in illa
recipiente: ex. g. talis dispositio nihil est nisi ad summum denominatio extrinseca ex præcedentibus dispositionibus relicta =

Ad 1am partem antecedentis 2æ obs. 5.
qd neg. dispositiones reconditæ, quæ sunt in instanti generationis, possint
dici ponere maam nisi in illo recipiente probat 1°: nam accidentia ipsa eo
ipso qd recipiantur in tali posito ut ponunt gram in maa, non ponunt dispositiones maam ad motum gre, ans patet quia accidens supponit suum
subm, qd no posita gra et maa in informata, et 2da probatur, tum
quia repugnat dispositiones esse necessarias ad receptionem gre in recepto

tum

hz ehz: quia prig est gd dispositus ipsi qm gd disponat, sed prig est gd
gra sit in subto qm gd sint dispositores, 3o non potst dici de re
cephone gre; minor hr probat quia dispositiones causatr a gra e effect
sed causatr a gra recepta in maa, 2o prig est R.: et hyden probat 3 eade
2da, quia L. dispositiones quatenus disponut ad receptionem gre non
sfficiunt in maa L. non, si tm 3o ante moreru gre subtrahi tali suppacci
dehn in maa vtra hz thomistarum, si R. 3o nondu ponunt maa patet
2da quia accidns non potest in plures tribus e subiecto gratis nisi mte
lio alter receptus in subto =

Lo probatr cada 2a pars antecedhis: na e effectus non
potest causare nisi causa e efficiens, sed gra creata est causa e effectus dispositionis
conscientialis, 3o R. maior constare videtr ideo enim dicimus in crea
tione alicui spiritui non posse maa causare fieri gre: et ehz quia causa
efficiens est que dat simpliciter esse, et sic in e effectu eius illa causant, causant
ante qm esset, na pro illo priori causa esset in productu, minor cha probatr
ex mta 2a assrte proprias passiones resultare ex positione gre, et
resultantia pertinere ad ong cause efficientis =

Confirmatr Lo quia sequeretr qd
spiritus et gra non supponerent in esse existentia in genere cause efficientis ad dispositionem
esse gratie, istat quia ea sine existentia efficere potest, sequela probatur
quia existentia dicit rem extra omnes causas, 2m omnis descriptio modi, idoneum
dicitr eductio rei extra causas, et non extra causas, sed pro illo priori adhuc
superesset gra alio descriptio modo, s. ille qui probent, a dispositionibus,
3o non supponeretr existentia =

Confirmatr 2o: na implicat aliquid esse prius et posterius
in eodem genere cause, sed hoc sequeretr in tertia sq. 3a Lo probo minorem, quia
dispositiones essent priores gratia et gra moueret causa materialis, ad qm
pertineret dispositiones, sed similiter spiritus cum esset subiectum illarum esset prius
in eodem genere 3o Lo.

Confirmatr 3a: quia sequeretur qd gra causaret effectum
sui ipsius sed hoc est falsum 3o Lo. sequela istat na causaret e efficiatr vltimas
dispositiones ad nem esse, sed causa efficiens causat dispositiones vltimas ad
gra, causat ehz gra, vt istat in nem et aliis cautis introducendis dispo
sitiones 3o Lo =

LL probatr hec sa: na omnibus posita subiecta in maa Lo
3o et reliqua accidentia qua ratione illi adueniunt subto, 2da patet et ad probatr
quia in homine subm est maa La et anima rationalis, sed in anima vegetabili
vita accidentalis recipi non potest 3o in sola maa, minor probatr quia anima
rationalis est spiritualis atque ideo quia non est causa e effectus materialis, hoc est
ex qua ipsa non habet esse sed accidens nequit recipi in subto quo nequeat immediate
sine effectu

cause sunt effectus gratie, o° sola maa est subtus horum accidentium =

Et si respondeas gmitatę recipi mixto-spiritu et ita 24
si in partibus recipitur debuerit Vt quod, ad qđ non requiritur qđ omnia recipiantur illius sunt effectus gratie si illig incapaces ręt, sed sufficit si sint capaces, quare in toto recipiatur, qđ etiam debuit anima quę licet sit Vt gotti, spiritualis, Vt quod tamen est extęta radicaliter et corporea quia attribuit maa gratiam effectus seu oradę Corporeitati: Vnde est vas gratię quare gmitas in toto spiritu recipiatur, et hoc sufficit Vt gmitas tali spiritui inhęrat et tribuat effectus gratię: maa qđ partes secundarię cogitandę, et diuisibiles fieri credatur, debuit illi non necessario sed per miracula si sint capaces, hoc est si non sint nimis elebate supra maam, Vt in ipsa maa et ejus materia licet Cornere licet =

Cuius solutionis et doctrinę exemplis abissi magnet in postea difficultatę incidebit sed non auffugiet Suarez qui non potest recipi in maa nuda quia exigentia petit recipi in organo Vitali cum potentia Vitali sit, et tamen effectus extensionis non communicat Animę vas nativum nostrę rationę dictum precedens secundario; dicat o° qđ non requiritur qđ gratia quę recipitur in toto communicet partibus secundario suum effectus gratię =

Sed contra hoc est, quia tota mihi aliud est quam partes simul 25
iuncte et Vnite, o° non potest gmitas communicare effectus toti Compositi quin illum communicet partibus secundario, sed anima rationalis non cognitę dicit, o° non recipit gmitas in toto spiritu, sed istius in maa L^a =

Forsan pro hac rę^a: maa in mistis 23
generationis presupponit gmitas gratię substantiali prioritate naturę in genere Cause materialis, o° gmitas recipitur in ista maa L^a recipiatur patet quia aliter gmitas reciperetur in spiritu esset prior et posterior gratia medię genere Cause, proinde Vt supponit manifestatur: et posterior quia omnis gratia est posterior in genere Cause materialis subtus in quo recipitur, et ani probatur quia maa Vt recipiat gratię substantialę ab extrinseco agente, requiritur propinquitatę et approximationę dicitur respectu talis agentis, nam approximatio inter agens et passum ratio recipiendi necessaria ex parte agentis Vt agat, et ex parte pati Vt recipiat, o° gmitas requiritur in maa Vt conditio necessaria ad recipiendam gratiam, ac per consequens est prior gm gratia in genere Cause materialis, quia non istius subtus dicitur absolute prius gratia sed etiam subtus quatenus habet dicitur conditiones ad Causalitatem, hęc vltima ratio probatur nam si approximatio presupponit gratię, etiam presentia locali qua est ejus domestica approximationi, et gmitas qua mediante mensura debuit passo debuit precedere gratię substantialę quę introducitur in mistis generationis =

Huic argo° possus respondere abstrahendo a communi 24
solutione de mutua priorita[illegible] inter gmitatę et gratię quod pars presupponit approximationę agentis immediate precedentis, et hoc sufficit licet in mistis concurrentis

non gratia generatis

non presupponat priorit[at]e nat[ur]e, quatenꝰ approximat[iv]ꝰ est, sed solꝫ pre
supponat ꝺm propria ẽntat[is]: nꝫ mille mutat[i]s nouis introducit ꝺs sed
desinendo producit omnitam pulchꝝ et approximatiue: Unde in illo mutat[i]s
pass. est dicit[ur] approximatiue agi, non tamꝫ approximatione qua priori
tate nat[ur]e precedat introductionẽ ꝺꝫ substantialis et productionẽ spiritꝰ, sed
approximatione posteriori qua consequit[ur] ad introductionẽ ꝺꝫ et produc
tionẽ spiritꝰ: sicut cꝫ creatꝰ aliqua ẽntias, creatꝰ approximata principio
efficienti, non tamꝫ approximatione qua priorit[at]e nat[ur]e precedat principiꝫ
ẽntatis, sed approximatione qua ex nat[ur]a rei sequit[ur] ipsam=

L5 Ꝺs tamꝫ est: nꝫ approximatio introgens et pass.
pre requirit ad actionẽ et passionẽ propriam agentis et patientis
sed in ꝺno casu nouissimo agens fecit et produxit ꝺs pone precedens absentiam
sed ẽntam in ipso mutato generandi, ꝺ non solꝫ presupponit approximatiuꝫ ꝺs
ꝺs pone precedens sed ẽntam in ipso mutato. Nec ꝺ mutatio adducta est ad unꝫ
momenti, quia creatꝰ ẽntatis simul non recepit esse pass, ita nec presu
ponit conditionem quas pass requirit vt in ea exercitio recipiat ꝺꝫ ab
agente=

L6 Ad 1ª ex dictis patet quod spiritꝰ assit omnitatꝫ et reliqua accidentia
materialia quæ natura omnitatis adueniunt spiritui, non subiectari mate
riam 1ª, sed in toto spiritu; hæc est communis opinio Arist et D. Th
quam sequit[ur] thomistæ omnes Caietanꝰ de ente et essentia, ca 1. q 6 Ferrar
q. contra gent Ca 81. Soncinas 8 metha q. 1. q. 1, Vanes
hic ca 4. q. q. Rubio ibidꝫ tractatu 3. q. 1. Philosophi reprehendi
dis p. 2. q. 5. et dicipes. in cuius doctrina sit=

CONCLUSIO

subtilis accidentia materialia, est totꝫ spiritꝰ et non materia 1ª nuda

Probatur autoritate Arist. qui 8. physicorum et in
hoc lib. textu 24 distinxit discrimen inter generationẽ et alterationem et aliam
mutationem quod generatus aduenit subto ꝺm quod est in 1ª alteratio ꝺs
aduenit subto existenti in actu, hoc est existenti et ꝺsito per actum subtiꝫ
tialem, vt in hoc sequi illum interpretatur Dtus eundem locum=

L7 Deinde probatur Autoris Dtꝫ qui in numeris in locis
hæc reꝺs expresse tenet, ex quibus unus elicio qui vim et autoritatis et rationis
habet, quæstionem enim in unica de anima articulo 9. in corpore corpore
hæc habet verba: Cum materia habeat esse actu per formam, oportet quod forma det esse
materiæ ante omnia inchoatiue aduenire materiæ; est prior ꝺꝫ substantialis
quod det esse materiæ simpliciter, ipsa enim est per quam est hoc ipsum quod est, non
autem per formas accidentales habet esse simpliciter, sed ꝺm quid, tanta esse magnum
.L. colorati: hæc D.tus=

L8 Probatur deinde ratione: nꝫ omnitas non subiectatur
in materia nuda

in maa nuda sed in lolo spirito, et reliqua accidentia que ratione illig
obtinuit rege patet et ans probatur, na quilitas est proprietas hominis
2o dimanans ab ig ente 3o subiectata in illo et non in maa, patet
2da na finita communi sphere ig ens est principium sufficiens proprietatis
ab illa dimanantis, et est petitio evidens; ans autem probatur quia in illo homine quatenus
est rationalis, est principium et radix proprietatis rationalitatis, sita quatenus est corpus
de predicamento substantie est principium et radix propria quilitatis, sed propria
tales rationalis (et irrisibilitas) subiectatur in toto spirito et non in maa nuda
ut visum, 3o ergo quilitas propter eandem rationem debet subiectari in toto spirito =

Ist huic arg respondet aduersarius quilitatem esse proprietatem maa et pertinere spirito. L. corpus de predicamento substantie, non ratione
qua sed ratione maa: na in substantijs physicis dicimus duo genera pro
prietatum, quedam enim tribuuntur subto ut spetem, et postee adiacentia
et propinqua dimanant q. accidentia ratione qua quia aduenerunt spirito
quatenus est quatenus ut in actu, et actibilitas ig per radicalitatem tributur
adeo adeo illa que pertinent ad spetem actibilitatis, ratione qua dima
nant maa: alia autem sunt proprietates que obtinuit spirito ut corpus nequit pertinere
capabile et passibile; sed quia talia obtinuit subte ratione maa, ideo omnes dicunt
quatenus est impossibile huiusmodi proprietates dimanant a maa que est pri
ma potentia que ad quas potentias passibiles reducunt. Unde ens quilitas est proprietas
que obtinuit subte ut spetem potentie passibile, ideo dimanat a subte ratione maa,
ut maxime proprie loquendo quia nullig est actibilitatis nisi maa; et ex modus
remota ad rapiendo alia accidentia: et ideo Scriptura dicit quilitatem sequi maa,
et qualitatem qua, quia quilitas est spetem passibilis, unde qualitas actibilis =

Sed vera et in primis contra ad hominem arguere
aduersus auctores huius solutionis ad mitendo id quod in principio illius dicunt: na quilitas
in subita corporea quedam proprietates ut spetem et potentias ad actus eadem, dimanantes
ab illa ratione qua, maxime 2o subiectatis in illa qua, posita enim generalibus
hominis et actus et exercitijs illius quis vnquam sanabitur subiectari immediate
in anima eiusmodi solo pro homine o quibus adiacere nequit contrarijs quod quilitas
aduenit spirito ratione maa, et eadem illig dimanet a subte corporea
minime tamen subiectabitur in illa. Propterquod veranij non ad mitendo eadem
2um subiectari in adagio subto quod non est maa, sed iuxta illorum solutionem
sequitur L. quod subiectum negra L. in spirito ens sit accidens spetei actibilitatis
qua, 3o L. ergo quilitas quibus sit accidens spetei potentialitatis maa non subiec
tata in illa proprietatis ratione, L. non consequitur vltra =

Tu ergo in quarto predicta soluis: na primum
radicale quod separatur ab aliquo proprietatis tanquam radix illius aqua dimanat et
ex qua resultant tales proprietates sunt illa eminenter et virtualiter, sed maa prima
non continet eminenter et virtualiter quilitates, quia maa est para potentia

nulla

quia solus id qđ subsistit (vt qđ) potest esse subsistens qđ accidentis sed
nullum omnino materiale solus spiritus subsistit (vt qđ) 3° subsistere
accidentis solus Deus potest subsistere ipsum, aut saltem illi qui habet in
suo esse acquirere subsistentia (qđ dicit propter animas vegetativas respectu
intellectus et voluntatis) minor huius syllogismi. Esse probatur manet
L'phorus et maior probatur quia non alia ratione spiritus materiale
non subsistit (vt qđ) accidentis nisi quia non de non est subsistere =

Respondet aduersarius cum Suarez reflectere
ad subsistentiam accidentis subsistere et existere, partialem, quam illum
habet mam: sicut ehaz in nra opinione sufficit mam ad subsistendum
spiritus materiales quibus nullus subsistentia habeat =

Sed contra et in primis
vna haec solutione multiplex omnia aro quibus hoc citato probabimus
1. maz nullus subsistentia partialem habere, sed adueritia et non
concurrere, in uno vna praedicta solutione: nam subsistentia partialem
materiale non sufficit ad subsistendum accidentis, quia ratione illius adue
nit spiritui, sed hunc rei nullatenus redditi potest, nisi quia aut nullum
habet subsistentia, aut dato qđ illam habeat solus spiritus subsistit
(vt quo) qđ quidem non est sufficiens ad subsistendum accidentis! hoc
autem vno modo currit in mam =

Confirmatur quia mam 2ª medijs
his accidentibus, quae substantia aduersarius ipse in mediate inhaerat, nec calefacit
nec frigefacit nec aliquam eliciat operationem, 2° non subsectatur in mediate
in illa, patet 1ma quia subtus medijs accidentibus quae penitus subsectatur
subsectari in ipso, operatur et elicit operationes illis correspondentes, vt patet
in anima respectu intellectus et voluntatis. Intentia autem et exemplificatum
a tribus de subsistentiam mam respectu quae materialis in nra sententia
auferre abilla omnem subsistentiam nullius est roboris: mam enim subsistentia
adeo et unitur illi vt substituat spiritui cui penitus debeat subsistere
adeo adeo ad hoc munus impletum non esset subsistentia: quia non curritur
in subsistentia una accidentis vt penitus vitat =

3° probatur 2da: nam Christus
24 phorus dicit ad hoc tales praedicamenta dari penitus multos, v.g. quantitatem
bonum ad quantitatem, alterationem ad qualitatem, et multos locales ad vbi;
quam doctrinam adeo veram existimant philosophi vt ista ambabus illis super
fideat, et tam quam maximam et principium naturale recipiant, sed in nra
sententia haec propositum subsistentiam non potest 2° Deus minor probatur quia
ista philosophi in illis locis est quod ad quantitatem 2.o: dato penitus multos
quia propriis dicitur talis, v.g. successibus, sed in nra sententia haec non verificatur
3° Deus maior probatur quia nisi intelligatur de multis successibus, non est
cur ad alia

cur ad alia predicamenta possint poni, respon. quod sic, et est multiplex mistio tamen primaria ad illa ordinata vt patet ex inductione, et minor etiam patet quia sicut predicta negatio non producit quidditates aut partes illius de isto ideo istius vnionis inducibilis non requirit esse mistum sufficienter patet negatio quia ad successum mistorum requiritur talitudo trium elementorum =

Hac probationis participiendo marcum cuius argumentum est mistum intentionaliter: in quo nec requiritur loquitur, nec in tamen quo modo sustineri possit doctrina philosophi asserti alia predicamenta dari preter mistum. s. ad quid talitatis, qualitatis, et vbi: ad quid talitatis autem datur aliquis motus=

22 Primo tales probatur recte ratione desumpta ex scripturis Dñi adducta n. 21: ad quam est responsum duplici modo dicendo Dñm. quod quia esse habitudinale est pura posita ad formas substantiales et accidentales ordine quodam: nam primo et ex proprio esse ordinatur ad formas substantiales; secundario vero ad formas accidentales: nam quicquid potest specificare paratas primarias, intrinsecum autem formas substantiales est quod habet rationem actus primarii, illa enim dat esse simpliciter et absolute, accidentales autem solum dat esse secundum quid: quare quod primo est respectu materiae esse simpliciter quod esse secundum quid, ita in materia formas substantiales ex materia vel presupponitur ad accidentales =

Quo posito sic formatur argumentum: materia prima est posita ad actus substantiales et accidentales ordine quodam taliter vt prius respiciat actus substantiales quam accidentales, sed posita prius respicit actus ad quos est prius in potentia et ex consequenti ordinatur primario, ergo materia non requirit requisita accidentalia nisi sit informata formis substantialibus, maior patet, et minor quoad ex se constet probata manebit ex probatione maioris quae probatur duplici ex verbis Dñi.: et primo ex illis: operatur quod forma dat esse materiae ante omnia inclinando ad inducendum materiam, ex quibus sic arguitur: forma substantialis secundum esse quod communicat materiae est primum specificabile illius (quod non habet esse problematicum ab accidentibus) sed posita prius respicit forma aquae seu formale, quam forma secundaria aquae non ramus specifica, ergo materia prima prius respicit formas substantiales quam accidentales: 2° probatur eadem maior ex verbis immediate inductis: 3°. est autem pro prima forma substantialis quod dat esse simpliciter ex quibus sic arguitur: forma substantialis dat esse simpliciter materiae, forma vero accidentalis dat esse secundum quid et cum addito, sed materia prius est posita ad actus simpliciter quam ad actus secundum quid et cum addito 4°. maior huius probatur quod est Dñi. ab omnibus admittitur et minor probatur, quia esse tale sive secundum quid et cum addito est signatum esse, ergo materia prius respicit forma substantiales quae dat esse simplex et absolute quam accidentales quae dat esse secundum quid et cum addito =

Formaliter quia esse simpliciter est signatum actus primarius esse vero secundum quid est actus secundarius, sed res quae est posita

ad hoc

Ad post ad hoc dicunt prig respicere actu primarij quia secundarij 3° &c. maior patet quia ppa subintrahi exhibet maiz 2m in primo esse ens. substrahali; accidentali 2° exhibet in secundo esse ens. accidentali, 3° ppa subintrahi est actu primarij respectu accidentali =

Sed huic ehig 2° respondet. Quare ppa subintrahi esse actu 2m maa ordine intentionis et perfectionis, non tamq ordine executionis, nisi semper ea quę sunt ordine intentionis priora sunt posteriora ordine executionis? Ita potest ni vra 2a regula maxima actus generalior est posterior ppa ordine intentionis, et tamq ordine executionis est prior in maa, et concedit vt dixi in primo quod dubij =

Sed contra hanc solutionem 3tio: quia non solu ordine intentionis sed etiq ordine executionis est prior ppa subintrahi in maa qm accidentali 1° &c. probatur ant. sillogo in 1mo 2° quia actus essentiae 3m quid exigentior postet abesse simpliciter, sed maa per ppa subintrahi habet esse simpliciter, 1° ordine executionis prig recipit illa, 2° patet quia non potest aliquid in executione esse prius eo a quo exigentior postet inesse, et maior probatur quia accidens exigentior postet ni esse ens absolutum 1° esse actu accidentali et 3m quid exigentior postet ab esse in actu substrahali vt simpliciter =

Confirmatur: quia si maa ordine executionis prig respiceret actu 3m quid quam simpliciter, duaret illa respicere in quantu pot 3m quid et non simpliciter, sed ex isto qd respiciat accidens in quantu est pot 3m quid, respicit illud in quantu est actuata per ppa subintrahi 1° &c. maior patet quia ad et post qualeng se respicient, duabet proportionari, et minor probatur, quia maa ex se est pot simpliciter, hoc autq recipit ad ratione potentię 3m quid, quando habet sibi adiunctę actualitatę simpliciter, ergo est in pot ad actualitatę 3m quid =

Ad id autq qđ in solutione dicitur de prioritate et posterioritate in intentione et executione ad respondetur 1°. precedendo q. aliquis de prioritate et posterioritate generationis et corruptionis vbi dicemus hęc esse priora in executione quę sunt posteriora in intentione quando secundum habet vt media antecedentis = in sillogismo id qđ est propriu in intentione, non tamen, non tamq quando sunt aliquid subiectum, et ibi adducti exemplu in homine et risibilitate. Et certe si hęc ratio aliquid obtinuit, probat etiq quidditatę non solu esse priorę in executione quam ppa, sed etiq quam maa, cuius posterior in intentione vbiq. =

Solu restat obviare huic rationi 4th et 2° ex illa deducto id qđ in principio dubij dicebamus de aliquo modo, qui in mediate subiectatur in maa &c.: et certe vt verum fatear hac obiectione valde moveor ad credendu (vt ibi insinuabi) nonnulas in maa &c. relationes aliquas predicamentales re ipsa abesse distinctas ab ratione

ibi insinuatę

ibi minuatz. Cetera in opinione aduersantes ponglig rectissime per dicentes non distinxisse a fundamento, nullaz inserit obiectio de facultate: et idcirco aliqui (ombis distinguendo) exemplo relationis illaz in suo concepto per declarig includit: (de quo in maa determinatale) =

Sed quia nos multoties accidit quod mata hoig remanet hoig generalibz subrectam in maa respondeng huic obiectioni (Vtcha in primo quo dicimg) hoc nullig esse inconveniens vra ig3 et ratio D.th3 maa cz generalis sit vba ad ofa subrogatale habet ratio medij, et ideo debuit esse prior illa ordine executionis in maa. Necz ex hoc requirit qd maa habeat prig actu 1m gnd, qm simpliciter, quia generalis constituit maaz per modu viz qualeng aduenit constitutibz simpliciter; cz autz D.th3 dicat oportere ofa subrogatale ante omnia aduenire maa, non excludit viaz per qm deueret adquiri talis ofa, immo potig illa includit. Et ideo Cornere licet in omnibz ista subrogatali, qz qmbis sit modg subrogatalis minime tangeret id adqd primario ordinatur maa, et nihilomag prig erit in executione in maa qm ofa ipsa; est enim quasi ad quinto ofe in facto esse =

2q Ad 2m dicendu pnta vt respondat aduerta qd hoc pro positu: ofa in tro ducit in maa dispositu multiplicitr potest intellig fieri multiplicez igiz qz potest habere: 1o vta vt ofa introducatr in maa dispositu dispositibz immediate precedentibz, et particula dispositu est participiu preteriti, et in hoc igiz est vera pro positu ehq 1m vraz ig3. 2o vta vt ofa ig3 per recipiatr in maa dispositu dispositibz concomitatibz introductoig ofe precedentibz mutatis, qz quidq recepit posterioritate maaz vt effectu talis introductionis; et in hoc igiz est veritima secunda omnes ig3tias aduersq quas nititr opponi ex hoc igiz. 3o vtrobiq dispositu dispositibz concomitatibz ofe pro illo mutatis, et in maa prioritate maaz precedentibz talig ofe in aliquo genere Cause: in quo igiz amitt vera hoc esse hic labor de quo dicemg n. 29. Alioz ehq igiz admittere potest predicta propositio, de quo ehq in fra n. 30. =

Ad 2m0 arm in 4m admittendu ibi dicemg. tradita: obiectu enim intellectus in qd accidit existit subito tempore in subito in personis, sit ehq in partibz, tempore in subito de nouis natiuis, si illis sint capaces, sicut ehq accidit existit in maa tempore in subito in personis, existit subito tempore in subito de nouis natiuis, vt patet in generatione =

Ad replicandu pro solutione 4m. 6 quateng procedit de dispositibz probis admisso solutionis tradita ibi n. 7 tradita; respicit maa dispositiones quamut vsq ad illud instans, vt maa in illo instanti dicatur recipere ofam; ad quam ille dispositiones concurrebant, vt dispositu determinate

Ad

et ricisata per illas fuisse Lm signa notabili: qd quidq in mora libz explicari potest satis admodato exemplo: nam verba consecrationis dicuntr permanere moraliter, quia permanet in Eucharistia corpus Xpi

Ex quo ad primum rationz vtra hanc solutionz Tm 8 Qo principalitz manz dicere aliquid in recto et aliquid in obliquo: in recto dicit ipsa exemplata entitatz manz notando determinatas dispositiones quas dicit in obliquo. Et licet manz sit res per se adz radicaliter et quasi matrix innata, dicimus tamz are ipsa aliquo modo quasi in actu exercito per notationz istarum dispositionum determinatarum, quz ponit aliquid supra entitatz manz, extrinsecum quidz et innatum, non tamz intrinsecum et in recto. Manz enim illo mistz generationis est ricisata et determinata per has qd notat dispositiones precedentes, qd licet nonsit aliquod accidens in manz, est tamz ipsa entitas manz pro vt notat accidens preteritz =

Et Si autz adhuc inquirunr instes: nam in mistz generationis est verz dicere quz recipit in manz determinata et dispositam in mistz generationis permanet id quod manz quatr determinatr et dispositum, ac per consequens permanent dispositiones, hoc 2m patet ex Lm quia impossibile est manz esse determinatam et dispositam in aliquo mistz, et non esse quz determinatz et dispositz, et ani probatr, nam in illo mistz est verz dicere ideo manz recipere istas quz determinatz, quia in illo, quia est determinata istis ad hanc quz quia illa

Confirmatr: nam in illo mistz est verz dicere qd nonsint dispositiones: erit verz dicere qd manz non est dispositum patet 2m quia precedit anes adnexationz quz adnexationz effectz gratis =

Vt respondeas et simul capias quo modo manz potest determinarz dispositionibz immediatis precedentibz, et quo modo id qd precessit ipsum manz ad determinatam quz nota quodz subtilem doctrinam Ferrarz 2 contra gentes capm 89. Et simpr scito nos loqui in hac solutione an numero 29 vsq ad numerum 29 exclusive, de dispositionibz immediatis precedentibz et de manz dispositam justa Lm signa notabili. Unquit autz Ferrarz qd licet manz esse indifferens habeat ad omnem formam, nec repugnat manz vnam quamlibet, considerata tamen vt perfecta per aliquam formam substantialem aut etiam per aliquam dispositionem ex virtute agentis, non respicit modo quolibet omnes formas, sed aliquas determinatas: nam aliquas vult quas habere subsequenter ordine 1m generationis, ita vt petat sibi immediate succedere justa manum ordinem universi, et ideo cum una expellit aliam, non potest manz recipere quamlibet aliam, sed illam quam natam est succedere priori: quam rationem Cajetanus immediate precedit formam animalis: et hoc etiam explicat Ferrarz in forma viventis respectu cadaveris =

Celeriz quia plures modi ordinandi non repugnant

nisi pria subintrahales vt patet ni pria elongatorij, ideo asens q̃ mta
dit introducere pria monsez per dispoñit maa per pria subintrahe precedẽ
tes ad introductionẽ subsequentis, sed dispoñit per pria aut pras accidentales
ad quas necessario requirit pra subintrahalis intra: quare dispositio que precedit
in maa determinat et quasi manuducit potentiã illig ad pra subsequẽta propter
predictã ordinẽ, quia ex suppositione talium prarũ dispoñit ponit possibilis
in maa alia pra pretr pra que ex maa sua illis deuet succedere: adg. adeo
modica maa determinatr ingenitã actã et pra deuet subsequi, quia maa respectu
harum prarũ est velut solũ excitatiuũ q̃d licet sm se possit aduersis prideri
Ceterũ quia immediate precessit potentiã agatiue, post obitũ illig necessario suc
cedit filig, manetq. quasi determinatiue ad illũ Filiũ: patet in oppositũ=

28 Eqno et ex solutione n. 26. in fine facilis est
responsio huig obiectionis, concedo enim ans Justaeqz
sm regã, et nego 2m, id enim per q̃d maa pralis determinatr est propria
prig entitas motãdo dispositiones immediate precessisse=

Ad confirmationẽ eode modo dicimus q̃ est sequela
Justaeqz doctrinã nrã, q̃d maa haze potig requirat pra q̃m alias, sufficit
immediate precessisse dispositiones, immo in hoc viribus maa signatis, quia pre
cedẽtes dispositiones respectu pra subsequentis, et ideo abilis signatr maa:
et licet predictę dispositiones sint aliquid accidentale, non sequitr accidẽs pro
illo mistagli precedere subintrahale pra, sed potẽs pone precedẽtis, quia mta
mistagli maa signata licitr participatr, sicut dicitr de potita Justaeqz
predicti notabilis=

29 2o pars antecedẽtis et probatio illig maiorẽ negamus de
cultatis, an. s. dispositiones que requiruntur ad mistagli generationi reductas ex
positione pra, disponat ad illig introductionẽ, et ad esse illig in maa, an
2o solũ ad bene esse: Et quare nobiliores thomiste falsitr scripserunt
assequi metã Angelicã Magistri; et ita Mr Magistr Curiel, qui in nrã
sectã de pra dixit, asserit predictas dispositiones nullo modo disponere ad
pra introductionẽ: pro qua doctrina expressa vere loca D. Th adducit

Alij 2o qui sequitr D. Th et oloriatr sectari istã
viã docent nullã reperiri in canbenigs in hoc q̃d dispositiones concomi
tantes, etiã si probentur et efficiatr a pra, precedat illã moenere Causę dispositi
bilis: nã prioritas hec Cuius sit (aqua) et non simpliciter, sed sm quid, et con
sistit non in hoc q̃d una Cã sit simpliciter prior alia, sed in hoc q̃d una
currat in aliquo moenere sm quid, non ad simpliciter esse, sed ad esse dispositi,
posterit etiã respectiui respectu Causę efficientis, que licet sit simpliciter prior,
non tamen sm quid, s. in esse dispositi=

Vltg. multi ille dicendi Valde probabiles et
etiã Justa nrã sententiã: Unde si Justa Mtr Voluerit respondere, nullã nouam
argumenta

aro 3° dificultatz, iuxta quę resoluenda, nullas esse dispositiones probabiles
nisi quę in corrupto precedut, corru pybg. ni mi fazli generationi: et
nihilominꝰ vltimquut maꝰ dispositiz et determinatz ad hanc potiz fraz
quam ad aliaz: quare vltimę dispositiones vltię sunt concomitantes=

Iuxta 2m Vm modum alii loquendi alqui
thomiste abstractes a natura causarum prioritate requirebat ex doctrina 8th
L. ll. q. 16. ar. 6. ad Lm. qd vnaet eadę fra per dicit maꝰ smi diuersi
oradę, vna et eadę anima rationalis est per qm hoc est substatia, per qm
est corpg, per qm est vibs, per qm est animal, et per qm est hoc: ad
vltimę quę q. aute ex his oradię consurgit propria accidatia: Vnde tg oradę
fra precedit in maa omnes dispositiones vltimatę: accidatia tamę illig dis
ponit ad 2m oradę: et huic accidatię ad 3m et sic de aliis. Iuxta quę solutionꝰ
facile etiaꝰ soluetur omnia aro, quę solꝰ obiciebat de fra 1mi 2di oradę,
quare radix precedit et dat esse nisi dispositiones, et g. extra omnem causam,
et sic in nullo genere est posterior illis: Non Vm Bim habet aud excludet
smi posteriores oradę ordine prescripto, quia hoc modo non causatę efficięt
a fra maꝰ oradę ad quę disponut=

Solꝰ potest obiici vna istę solutionꝰ, qd
hęc distinctio seu ordo oradę est rationis, ac per sequens non est sufficiens ad realę
causalitatę et inherentiam dispositionꝰ=

Sed Dr sufficere distinctionꝰ virtualę
in oradibus et realę in accidatibus quę requiratur, ad hoc vt ordine quodą supo
natur fra smi qd subsistat hęc substatia, et accidatia illig disponat ad istã
smm qd subsistat hoc corpg et sic de aliis. Qd potest explicare ex doctrina theo
logorum dicęs Corpg Xpi esse in Eucharistia realiter ex vi verborꝰ, et animꝰ
solꝰ concomitanter licet absqꝫ anima realiter constituat corpg=

Sed quia plures thomiste Vtobidinꝰ refert magr
Q. 8th esse dari dispositiones concomitantes fraꝰ, quę licet ab illa causentur
in genere causę efficięntis, et materialis requirunt, nihilominꝰ precedut illam
in genere causę disponibę, ideo iuxta hanc doctrinam (licet Valde difficilis
sit, et maxime in practica difficultabilis) Dr ad 2m partem concedebat
et in primis ad Lm probatorꝰ h. n. q. concedo ans et nego seqꝫ, ad Lm pro
batorꝰ dico fraꝰ supra recitatę in genere causę materialis requirere, et
efficięntis, adq. ad ho supra dictam simpliciter, non Vo in genere dispositionis et
sic fraꝰ esse priorę absolute et simpliciter, quia est causa efficięns dis
positionꝰ, et est causa efficięns dicentis lib. 2. phoꝰ esse ad quod Lo
recipit multa, aliqua sunt priora simpliciter; non quę tamę stat qd
smm quid in aliquo genere alia sint priora; ad 2m probatorꝰ seqꝫ. Concedo
maiorꝰ distinctę q. minorꝰ, prię est qd sit fra absolute et simpliciter concedo
priorꝰ smm quid et in esse dispositis negominorꝰ, quia sic posita causatio quid
a dispositionis

adispositionibg in hoc .s. genere dispositio. Ad 3m probatorg arg
Bc accidetia pro illo priori ponit realiter recepta intotu ypostu, quia in accidentibus omnia sunt simul, pro illo tamen priori pro quo causat 2m quid non intelligunt recepta intra hoc tia precisiua, quia receptio est in actu genere causae materialis reperire, et licet id gd est causa sit realiter effectg inactu genere, non tamen nisi in quo est causa=

Ad 2m probatorg principaliter accepti in Lo. concessa maiori de causalitate propria et simplicite et non de causalitate 3m quid, et sicca alia minori distinguo sequens Iusta distinctorg maioris, ad probationg maioris dico qd in creatione compositi creati subiectaretur aud in illo aud in nihilo, hoc compositu et nihilo causant simplicite una causalitate effectg, ag recepto sit causalitas simplicite. Nos autg dicimus qd in creatione compositi non potest nihil causare finem, quia dicunt illud causare qd trg mutatur. L. trg mutabilis per illud ag ponitur finita per actionem qd in creatione compositi implicat=

Ad 1m confirmationem Bc. qd ad causandum pro aliquo genere non est opg qd intelligat causa extra omnes causas, sed extra causas in illo genere; et sit extra omnes realiter, Vt patet in nihilo et fra. in nro autg Causa ag dispositiones sint solum cause 3m quid, ffra est et intelligitur extra omnes causas simpliciter, non Vo extra omnes 3m quid: quare ia intelligitur ag existentia simpliciter=

Ad 2m confirmatorg secdo maiorg et minorg, ad probationg dico compositu et dispositiones non esse causas in eodg genere cause nisi finis et proximo, sed remoto et subalterno: nag compositu est causa materialis vere et proprie, dispositiones Vo reductibe, et hac ratione non est ni conbenies qd cause sint ad inuicem cause in eodg genere remoto, est tamen inconbenies in proximo. et ita plures thomiste dicunt finem (cui) causari a fine (cuius gratia) et extra; et isdem dicunt incarnatorg Xpm intrasse (finis cuius) esse priorg genere humano, et genus humanum esse prius in creatione, intrasse (finis cui)

Ad 3m confirmationem nego sequelam, et ad probationg concedo maiorg, et ad minorg dico causa effectg causatg dispositiones per priorita causalitatis causare etiam fra, non tamen quia causat illas per reale realia et reductibe, quia hoc ibi fit. sed ibi aliqui dat de diffinitia videatur, Vtatur Lo solutione Iusta 2g Magistri Curiel=

33 Ad 2m LL obiecta est ibi assignata solutio ratiog explicata exemplo posse fieri. Ad replicam 2m LL dico ams ingressum posse etiam concedi L. arg. L. ea ratione qua partes sunt totius. L. diuinum iii o e effectg deuet communicari

per hoc

D 4. an in corruptione substantiali fiat resolutio usq ad mām prima

Ambrii dubiis huius dubij fore excitis in precedenti resert, pro illorum ꝛ quia aliqua in illo aliqua concernit argumenta ipsarij resolutione digna ideo recita tum illud excitamꝰ. Precij ritchot nostra sententiam in quinem an in corruptione substantiali fiat resolutio vsq. ad mām 2ᵐ ac inquirit an ad terminum generatur specifici, remaneat et perseuerat in illo aliquid ad pig fuit in corrupto fuerit mām 2ᵐ =

Inquisita prius veritate dubij huius scitu et cuius gratia mouendo resolutionem substantialem vsq. ad mām 2ᵐ, ita vt in illa substantiali illig ad precedit incorrupto, maneat in oculo, cuius veritatis examinem multo ad libros de anima, vbi leo dare ostendemꝰ quomodo substantialis dari in mām. 2. 0 istud precedit de resolutione accidentali, an. s. aliquid accidentis corrupti maneat in oculo =

Inquo

2 Lingua Lª sgª aeris non fieri resolutionem vsq; ad magª, sed aliqua accidentia ex his que per fluxum in corruptio remanere in omnibus, ita omnes illi qui dº precedenti pro Lª sgª citatur, immo dat ratio quam ibi stabilire conati sunt est precisum illorum fundamentum, ingua nequaquam =

Sed hunc dicimus probatur et in primis auctoritate Arist. quia ipse in hoc libro aeris faciturum esse tractatum inanimatis quam animatis, quia in illis sunt aliquæ qualitates communes quæ non sunt in his, omissis solis ex mista Arist accidentia corruptibilia manent ingenito, et sequitur non fit resolutio vsq; ad magª Lm =

3 Deinde probatur auctoritate dicti 3.2.q.q. ar. 3. ad. 2; vbi ait: per calorem dicimus mixta adducuntur ad proportionem qualitatem, quia tamen admiscetur calor non celat sed remanet, et ex me dicti dicit accidentia omnia genito et corrupto =

4 Ratione autem probatur hoc. 1º supponendo ea Cai. quatuor modis aliquid accidere posse corrupti, 1º per alterationem ipsius, vt frigus corrupit vitrum ad nimium ductum calorem: 2º per abscisionem corrumpitur, vt lumen in aqua corrupit per abscisionem solis: 3º per corruptionem subiecti, vt infirmitas corrupit actum corruptionem hominis: 4º per destructionem finis: vt per destructionem fini, vt paternitas per destructionem filij: hoc posito sic formatur arº omnitas generat in corpore mixto ex his modis desinit esse dº remanet in genito, negª patet. 1ª pars probatur; et quia ad Lm patet constat, quia omnitas nullibi est vt in suº necq. datur in genito aliqua qua in eum corpore cum omnitate: et quia ad secundam etiam constat quia omnitas conservatur a solo deo qui non auffert concursum quando exigentia rerum aliter non postulat; et quia ad 3m patet probatur quia tabula omnitatis est vota mea Lª vt patet ex omnibus rationibus dº precedentibus aductis: et quia ad 4m adhuc res est clarior, cum omnitas non dependeat ab aliquo extrinseco tuo, cum sit accidens absolutum =

5 Nec in alijs accidentibus; nam ista aliquando non sunt varia pro qua generatur, nec est aliqua aeris aqua pro corruptione, si enim ex homine fit nimis aqua corrupta per calorem nimis non accidere nimis generatis, quia nimis non agit in nimis sed in varia; necq. ab inundatione, quia inundatio non agit nisi per calorem, vel

6 Nec aer: ista non in pedibus sequitur dicti circa proprium scribile debite approximati, nec aer non debite approximati videtur esse colores, figuras, cicatrices, et cadaveris, et homini ex quo cadaver fuit producitur =

7 Et sic dicas manere in illo casu ea de accidentia 1m, scilicet, non tamen ea de 1m numero, et omnia non dicit quia non judicat ista accidentia esse ea de aua diuersa ex nunc no

quia licet

quo ad ea, sunq; sit circa singularia, tamq; diuersitas numerica ad
eas significandas non sufficiat, hec omnia sit ratio colorii. Vbi: aud alia
significandi, sed tanq; cognoscat res accidentia singularia et determinata:
prebet tamq; aliqm occasionq; talibq;, quia precipuq; indicia adsu
dicia dispositionis numericę pot desumi ex eisdq;, est distantia et
separatio locali quę ibi non inest. Ceterq; cu intellectq; cognos
cat idq; numero accidens non migrare de subiecto in subiectq;, et
cognoscat eliq; Lm subtilm fuisse corruptq; Pibabit errorq; et alio
quomodo corrigeret se suq; defectq: quia si deq accidentia aliqua co
rruptu peret, et alia eiq; similia in eodq; subto statim produceret, sencq;
non perciperet talq; dispositionq, nihilominq tamq; intellectq prescien
tiq; mutationq factaq adeo se suq; corrigeret: sicut eliq corrigit
in Eucharistia: et eliq corrigit iudiciu Virge cuibe a pargtis in
aqua =

Ora tamq est quia iudiciu pot desumi ex eisdq; non est contra rectu
adq. adeo nec contra eiq; dictu; quia non est aliqua ratio philosophica euidens, ad eo
rrigendu (vt in exemplo Virge) aud ratio theologica deducta ex aliquo mi
stico fidei vt in exemplo Eucharistię: que rationes impresentiarum non inueniunt =

Tertio quia non apparet causa corruptionis accidentis, quod erat
in corrupto, nec ignq nec mixtionis quę potest tale diuersitatis perficere, neq;
patet et ani probatur exemplo ignis, ad quem ostendendu aliquo exemplo adducto
in corpore mortuo primo aro =

Firmata ratione aliqmdo magis quodammodo
magis inuenitur qualitates opposite et contrarię qualitatibq; causę corruptiuę, vtpo
animal corruptum vltra aliquod tempus ex certa causa frigidę, hyemis
remanet calor aliquis in cadauere, sed non calor de nouo productus, quia
agens corruptum non potest producere calorem; nec resultat ex ipsa cadaue
ris, quia calor manet proprietas illius, ad quę manet calor quia ista erat in
corrupto, patet prima quia de nouo non fuit productus calor ille antea
presentialiter erat in corrupto =

Dicet hugmodi calorem produci a putrefactione
et ab aliquo qua permixta erat cu subtili Vitello, vt delicet a spirituq vita
li, ab humorib, ab alimento vltimate dispositu, ab excrementis, que omnia
quę nouę aliquo calore participant, sufficiunt producere in illo mixtionis calorem
qui ex primum in cadauere statim post corruptionem. Cuius ratio est quia
in ista corruptione nihil semper qualitates effectiue producti communiter causę
quantitatis productę, et nullum experimur ex certa mixtione Vitelli
et cuiuscunq; aliorum eaquę dictarum rerum mixtionibq aprecinata, valebunt
producere in cadauere qualitates similes proprio tepori mixtionis, quo mouere
putrefactionem nostri Cadauerii =

Ora tamq

Dpa tamq; et nrq; qualitates habeant contrarias qq; non resultant
ad productionem alicuius subitae; si aboritiuscq; agentis producatur fiant per al-
terationem paulatim et successive sed in casu, proposito calor in mixtis
generationis, et calor inest otiarius, ꝯ non producit per alterationem
succedens ab aliquo extrinseco, et ex nunc producatur per resolutionem ne-
cesse est dicere esse calorem qui precessit in corrupto. Nec est necesse multi
casu recurrere ad Deum tanquam causam: nam calor ille mixtionis ad finem
calefaciendi, et sicut in necessarijs recurrendum est ad causam Dm ut impleat desiderium
secundum, non est curandum illum precario nunc, quia non est necessarium calorem illum
succedere rationi subtili (quia non requiritur ad integritatem et completionem illius)
nec rationi alicuius dispositionis ad quam ex natura rei deberet sequi calor (quod
dicimus Deum sibi solum aut alias causas universales producere ex putrefactione
nec Vermes, quia precedunt dispositiones ad quas ex natura rei debet consequi
generatio Vitalis, et cum nullus alius precurrat generans debite approximatus
causa superior concurrit et supplet defectum peculiaris agentis: quia in
nro casu ad calorem non est necessaria dispositio, nam omnes precesserit calor in
corrupto non videtur requisitus esse necessarius productus calorem inesse, alias
semper calidum fieret ex calido, nec calor precedens justa hanc solutionem
ex natura sua disponit ad subsequentem calorem =

3o aromatis ex fine adequate ordinatur ipse dispositionem,
p.u. organizationis ad principium formae hominis: si enim natura talem
organum calorem esset destructura, ad quod tantum calorem illum requirit. et
quamdo posita in mixto mixtionis alius denuo potest introducere: quomodo
enim materialis Virtus seminis Vt miraculosa quae in corporibus hominis
agunt, et fecerit posset in mixto mixtionis, siquidem dispositiones quae precesserunt
ex parte embryonis per spatium quadraginta et amplius dierum producte sint
formate: nam thesis Philosophorum maxime communis
recepta quod in mixtionis fit quae sacrata Virgo finibit illa Verba ecce ancilla
dni, omnes dispositiones et organa necessaria formata fuerint, ex
purissimo ejus sanguine Vt mirabiliter in mixtionis in illo corpusculo
sic formato illa sacratissima anima Xpi, ꝯ talem esse debere quod
agens naturale possit hoc idem simile miraculo efficere in mixtionis magno
introducitur anima vegetalis in mea =

4o Ultimo aromatis appanagia Deitatis: nam hoc est illud
plurimum habet reliquiis sanctorum Justa quam Venera mur ossa nri Sal-
vatoris, quod non sit denitescere in contrarium, nam Justa illum quod
non remaneat eadem quantitas, nec remanet quod ossa aut corpus Dni Benedicti =

2a Xpi asserit in corruptione substantiali generationis
dicq. ad finem Dm, ita Vt nihil quod prius fuerit in corrupto maneat in eodem
prepter mala ipsa; ita omnes Auctores precedentes contra Xpi Catholici,
Justum sit nra sctio =

no generationis

In generatione et corruptione substagiali dñi resolutio vig ad maq.

Aliqui probat hac sctiam ex prima definitione generationis gñ tradit Arist. .i. est mutatio tota subte nulla re remanente: ex qua manifeste colligit nullu accidens sensibile remanere in genito, alias ex maa ipsa remaneat, aliqd sensibile remanet.

Sed quia aliqui Respondet per hanc definitionem intellexe Arist. quo ad substm substagiale compositu ex maa et fa sim mo et fri, qd alii qui ex antiquis ponebat vt denegarent generationem substagialem tota concederent mutationem accidentalem: ideo rejecta et recta ista non tenet pro hac dña est gm rationi illis quib dñ precedit, stabitum maq non esse immediate subtm inherentie accidentis, sed hoc spectare ad compositu, aliqui in corruptione substagiali non manet nisi compositu, vel neq. eadem accidentia, alias morerent de subto in subtm. hoc etiam recto existente ex presa dñi. vt dicit illig nisi dubitari non potest vt constat ex locis adductis ambarum.

Quare ad arm rationis pncipalis Et ad 1m En 2. dicitur ex auctoritate Arist. Respondet ille Arist Clarg. 2. de generatione circa textu 27. per hec verba dicendo qd illud accidens in illa qualitate non remanet eadem numero sed specie: et vt constet hoc sufficere vt mixtibile facilius mixtio prosequatur in: qualitates elementorum calidi et frigidi substagialis ignis, illius elementi quo maiorem contrarietatem habet in qualitate, necessario habet maiorem contrarietatem ad frigidum substagiale, et per consequens indisputabile maa facilius hanc mutationem fiet oportebat ambas qualitates corrumpi, hanc quia qualitas similis minus resistit (minus multo modo) contraria vero resistit, ideo facilius est tractibile: hec dñi.

Pergit declarando ad auctoritatem ignis, dicit enim permanentem calorem eundem 1m speciem, non vero 3m numerum.

Ad arm ex ratione En 4 ad mitto doctrinam illius Caietani, et ad rationem ex illa deductam nego ego, ad cuius probationem dico gmlitate corrumpi per corruptionem subti, qd quidem vt dñi precedit probatum est, est positum et non maa nuda.

Ad 1m in oppositum nego 2m partem antecedentis. ad cuius probationem dicitur accidentia corrumpi, corrumpitur enim adequate corrumpi specie subtm, non vt dicit ex doctrina gm contrarii adducit ex Caietana, non semper accidens corrumpitur per contrarium fieri, aut alterationem sensus, sed aliquando etiam per corruptionem subti, quare gmbi calor permanens eiusdem non potest corrumpi ab alio calore simili, ventilatum per accidens destruendo subtm aquo calor ille pendebat.

Ad 2dum. Primum dicitur data distinctione: si enim illatum ex periculo aliqm vim haberet, posset abstinere non ad contrarium, sed iudicandum

aut dividendum

oculis videmq cadauer in terra corrupti et hoc in arbore, in trunco, in terra in homine, qui o credet esse ex per eoq[d] quantitate se ex experientia adesse et ex figura combinatur. quare ad replicq Rn d dicendu est plurima est ratione eoquas intellecq in isto casu leuat orrore ipsu vt constat ex dictis =

Ad obiectionq Rn 1 negando, ad probationq stat ex dictis in confirmatione primi argumenti =

Ad 2am confirmationq sufficit Rx ibidq n 8. nq aqua remanet in locis cum fusta et quasi permixta cu substa cenita sufficit producere calorq illud quia aparet in cadauer = Et ratio pergm nequo nata predicta substa confirmat valde nq agens extrinsecu ministrat generationi valet producere calorq aud alia qualitate habeq in aqua, quido substa libera et abiq aqua remanente, Unde quido cu cadauer nugm habuerit oppositu qualitate que per alteratione extrinsecu agentis leuat expelli potest in mistq si recipere calorq mistq fusta mistionem extrinsecu agentis =

Ceterq quia aliqua accidentia remanent in isto casu, que nugm ab alio simili producetur, vt cicatrix et figura, respectu quaru non datur aliqua causa immediate approximata, idesq cap 2° Rx huic confirmationi causaq illoq accidentiu esse ipsa causa generatq ipsu. prequo aduenit causa generatq ipsu, seq[d]aru omnia accidentia generare in aqua alia producit ratione ipsu et penes ex mistione propria; aliqua sunt proprietates ipsu qm introducit, vt accidentia illi naturalia: alia vo producit non ratione ipsu, sed quatenq determinat amaa habitudinem in corrupto. Nq in maa prout in corrupto precedit ipsu quod accidentia que habet naturaliq cu accidentibq ipsu generatq, et hoc mediante alteratione non de ducit, sed mediante vq ad initiu generationi, nequo propter remotionem qm cu ipsu corrupti habet illoq corruptu, et per accidens etiaq ad corruptionem illoq cetera cetera: alia vo sunt accidentia que opponunt cu ipsu generatq, et hoc paulatim remittit per alteratione ad id generatu est ut supra: si vo non vt ex defectu temporis vt ex nimia radicatione quam habeo dicitur sunt, determinata maa ad hoc vt alia nimia non esset producta, adq[d] non obstat q[d] sint accidentia naturalia quoad respectu accentii q[m] respectu ipsu generatq quia non causantur ab illo ratione ipsu, nec pereo, sed quatenq actu in maa determinata ad modu causandi que propter diuersa dispositione subiti diuersimode operatur. Per q[d] patet ad 2am rationq vt causari calorq a basiq ipsu quatenq determinata maa talem dispositu, hoc tamq est per accidens =

Ad 3am Rn q Rx. q[d] licet aqua paulatim et magno tempore intrando produxerit organa illa ad dispositionem hoc erat quia in benedicat resistentia in subiecto posita tamq in mistione nutro duchonis ipsu subiecti non est tanta resistentia, quia sita in penata est per dispositiones

dispositiones prebias aggtis, et nic potest similia organa et tam mirabiles dispositiones in vnius mixtis introducere, quia agens qd nullo resistente inducit in subto, subito operatr 1m vltimu qd potest. Quare si in illo, in tali tabia organa et dispositiones Corruptit, hoc non est per se, seo modo quo per se potest mtz di Corruptio) sed valde peraciden. s. tanquia requirunt ope qm in talibus mixtis introducti, illi enim sut valde contrariæ predictis et corruptit subtm istorum =

Ad confirmationem Dⁱ clara miracula in rebus Conceptione intervenisse, 2° ex eo qd anima Causa naturali per modum Matis Concurrentis facta fuit, sed immediate a solo Deo Patricon Causa creata. 2° ex eo qd anima introducta fuit in maa nulla prebia dispositione abtata; si vo precederet maa disposita, introductio mirum non esset miraculosa ex eodem esset mixtanea, sed ex 1° Capte =

Ad vltimu Dⁱ talis esse ad Veneratione reliquiarum qd in eis remaneat maa 1ª, in qua fuit vita sancti, et quia fuit particeps talis illius: nec ad hoc eadem gmitas requiritr, sed sufficit immediate subsecuta, vt dicatr reliquiæ et imago illius sancti. Nec amplius requiritur ad fidelium excitationem et devotionem, quibus sepe multi qui sanctorum pene existunt khoit esse sufficit: quibus autem hoc non sufficit requirunt etiam ipsum spiritus et libros sanctorum Vocem =

Contra ea dicta in hoc gm in precedenti D. quantitates materiales, quia ratione gmitatis extensionis majus vt Calor, Color, &c. subsecutari immediate in gmitate, et hac mediante in subtm: ita communiter DD.: et videtur constare ex 3° theologico: nam 1ª et 2ª qualitates remanent in alia post secretionem in aliquo subto manus sed non in alio parte gmitatis, vel gmitate qua ibi remanet, immediate subsecutæ quantitates: maior probatur 1°: nam qualitates quæ remanent sunt intrinsecæ vnite qd clare constat, non enim vna sine alia secatur in subto, sed talis necessario concomitatia requirit esse nisi mutuo sint vnite, alias daretur vacuum dimidiatum minus, vel minus quam separari, de quo est locus in aliquo communi subto, alias enim modo vnioni excessitari requirit. 2 probatr eadem maior quia experimur ostia consecrata naturaliter rarefieri, et aeglia naturalia expelere abilia qualitates contrarias, et proprias introducere, sed aeglia naturalia non possunt producere proprias qualitates nisi educendo illas de pta subta alias si ex nihilo crearet, vel aliqd subtm haberet istas qualitates non subtas vel gmitatis, disp 2 de alteratione

DISP. II. DE ALTERATIONE

Explicata maa et quiditate generationis et corruptionis substantialis oportet videre de alteratione, pringendo alteratione communiter sumendo in sua latitudine, qua alteratus

et primo

est prior accepta[tione] hꝫ quia p[re]cedit generatione subita hꝫ Augustinꝰ
g[ra]tia acuꝫ dꝫ est: hꝫ hoc g[ra]tia Confirmato libꝫ generato priuat libꝫ
alterari g[ra]m libꝫ nutriri et augeri quaerit D. quid sit alteratio et quo
modo a generatione et religuis motibꝫ distinguat -

D. I. quid sit alteratio et quomodo a generatione et religuis motibꝫ distinguatur

A Lteratio cum in rerum natura est adeo certa Vt nulla indigeat probatione
et ideo quistione caruit, relicta ad quaerendum quid sit accedamꝰ. Primum ut melius ope-
ratio alteratione multiplex Vnde patet: 1º modo sumit Latissime pro quacuꝫ
mutatione accidentali qualibꝫ modo facta, et circa quemcuꝫ accidentaleꝫ ꝫ Versatur
quae non facit aliud; sed alterum, aqua calefacta est alteratum non et Vnde patet
Porphirio Capº de Qualitate vbi dicit Qualitatem accidentaleꝫ facere alterum, subiectoque
Vº aliud: 2º modo Late sumit alteratio pro motu seu mutatione terminata ad qua
litatem, sibe sit motꝰ successiuus, sibe mutatio instantanea, et sibe sit actꝰ imperfecti,
sibe sit actꝰ perfecti de qua Scientiam 3. physicorum inquirentes an aliquando
detur subdistinctione motꝰ: et in hoc usum aliquando dat hꝫ motꝰ proprie qui Versatur
in tribus generibus Qualitatis, quem motꝰ improprie quia non Versatur inter Qualitates
sed illi quibꝫ ordinem immutat positionis, et chꝫ relationes. 3 modo sumit strictissime
alteratio pro actione terminata ad qualitatem, quae sit actꝰ imperfecti, sibe fiat suc
cessibe sibe instantanea Vt illuminatio. Vltimo modoꝫ sumit strictissime alteratio
pro Via et tendentia quae fit a contrario in contrarium proprie Vno. a calido in
frigidum, hoc est pro actione habente omnes conditiones per se requisitas ad rem
motꝰ. In presenti autem non agimus de alteratione in 1 et 2 acceptione, quia pri-
ma est minime Lata, et 2 partim pertinet ad libros de anima, et partim 3 physicorum
explicata est: ob quam chꝫ rationem nec agimus de alteratione sumpta 3ª acceptione
sed solum de illa in 4ª et rigorosa acceptione, quia illam est quae debet adoe
quatum intra ducendo differentias ad illam -

2 Hii positis Varias adducit modernus definitiones alterationis:
1ª sic: alteratio est motꝰ ad qualitatem habentem latitudinem cum contrarietate:
alij Vº illam sic definiunt: alteratio est motꝰ in subiecto inquieto ad qualitatem
tertiæ speciei habentem latitudinem cum contrarietate. sed certe Otrag. definitio mea
videri mihi recidit, quibꝫ 2ª clarior et explicatior magis alterationis naturam
refert, et Otrag. desumit ea Aristª in presenti textu 2 3. Vbi sic ait: alte
ratio quidem est quidam motus insensibilis existente tali mutato in aliquo pati
bili aut contrario, huius aut medijs. Quae Verba sic Philoponus declarat: Intelligit
subiungit quod alteratum est quo manet idem subiectum sensibile, i. quo inalterato mu
tatione in eius subiecto facta quod tali mutato in passionibus eius. i. qualitatibus ipsius,

sibe ex

sibe ex sperio extremo Vt ex albo in nigro, sibe ex extremo modo Vt ex Rubeo in pallido. Explicat autē Philo. quę sint istę qualitates dicit gradus earū illas quę pertinent ad 3m speciē quę dicūt passio expassibilis qualitat: quare L2 q. 600 ar 1 ad 3 docet sanitudinē et sanitatē dici gnbus in prię habilis Corporis; Cetera alterationę perse non esse ad illas, sed facta alterationē circa passibiles qualitates, s. Caliditatē, Frigiditatē, humiditatē, et siccitatē, fit secundario Circa sanitudinē aut sanitatē =

3 Ex quibus facile Constat explicatio primo et dubitatio prędictarū diffinitionū: primo enim bene Concessi et sumitur pro motu rigoroso et arctiori in qua parituła Conbenit alterato Cū aliis motibus. s. augmentatione et motu locali; per secundo particulā (in subtā completa) differt a generatione, Cuius subtm Vt sepe dixit Arist est ens potē passum. s. mutari alterationis Vel est esse actu. s. Compositi: per particulā ad qualitates tertię speciei) excludit alterationes quę ad alias qualitates terminatur, quę non sunt rigorose et proprię alterationes, sed Iuxta secundo aut tertio acceptionē supra retatę: per quam ultimo particulā distinguitur et separatur ab augmentatione et motu locali, nec non et a generatione =

4 Proqua et ultimo pro ultima particula sciendum ex Philo, quod una qualitas in diversas species pertinet ad diversas species qualitatis, Vt calor primo quidem est potentia ignis pertinet ad secundam; et quatenus Calidus passiva in genere ad 3m pertinet. Ex quibus aduerte Cum dicit quod dicta alteratione dari solum ad 3m speciem nihil aliud significat quam quod qualitates huius speciei solum perse primo fiunt per alterationem de qua loquimur in presenti: alię vero qualitates. s. Iuxta secundario ex vi alterius alterationis Vt sanitas et infirmitas Vt dicimus ex Philo. et idem suo modo est de cera et figura, et gnbus per generationem adquirantur resultant ex positione aliarum qualitatum: hoc etiam certum licet in habitibus moralibus quia sunt in potentia scribibus et consuetudinalibus passionum. s. ira. s. gaudium. qualitates 2e secundę speciei. s. potentia resultant ex positione et generatione subti cuius sunt potentię. Vt ~~habitus~~ Vel. Calor ignis quatenus est potentia illius resultat ex positione ignis. s. tactus quia sunt qualitates incapaces terminandi motum physicum Vt habitus intellectus quę sunt spirituales. Solum 2e qualitates 3e speciei perse primo fiunt per alterationem: Nonnullam ideo intelligas omnes huius speciei qualitates et actus, nec Calor ignis etiam pertinet ad hanc speciem, et tamen a dicitur non dicitur perse alterativus, sed fit secundario per generationem ignis vt dicamus lib. 2 phorum. Solum 3e qualitates huius speciei terminat perse alterationem quę fiunt per habitudinem Cum contrarietate, adgit merito dicit potuit Vltima particula diffinitionis

5 Ex quibus tollitur alia diffinitionis alterationis quę communiter solet adduci ab antiquis. s. est motus ad qualitatem in, suscipiente esse. Cui non licet sathis indagare explicationem: etenim nisi explicite talis Vt non recipiat

Solum qd

tolig gd vra, non manifestat haz alterationi in rigorosa acceptione, sed ad sumig in 2a and 3a =

6 Collio 2 alterationig vt ambi definiti diuidi in alterationig, intensionig et remissionig, quę sut tres speciei alterationis vt sic: et speciei aptatę alterato; non quia ill sut hic in communi definit, sed quia ob nouitatę nominis vsurpat sibi nomig sui oneris: secundo diffinitione dicit rę de qualitate, et de procedente spiritig stis in mala dispositate; addit tamig supra ratione generis, per modu differentię qd sit actio producig qualitatis sm tolig suę esse, hoc est a primo esse calorem ante quę non erat alig vig duę illa actio intensę patr vt gradu aliquis ex priori fortalicig: intensio vo supponit qualitatę iam productę et terminatę ad nobę partę et ad nobę modu: remissio vo terminatę ad destructionę huius modi augmenti de quo late infra =

conclusio

Diceda 1o est alterationig realitr existentis distincti a generatione et reliquis mutationibg =

7 Et probatr de nulla alteratio de qua in mediis loquimur est mutatio accidentalis successiua, per qm subtrahit forma alterig sm qualitatę, 2o distinguitr a generatione et reliquis mutationibg patet quia nulla generatio non est mutatio accidentalis sed substantialis, nec successiua sed instantanea et terminatr ad substantiam reliquę vo mutationes sunt accidentales et successiue non terminatr ad qualitatę sed ad alia predicamenta 3o ea =

8 Dicet vra sectę definitio alterationis propię verificatr de generatione, ratio in quam ad quę terminatr dicit 3o generatio est alteratio non distinguitr, ans probatr, quia generatio est mutatio per qm subtrahit forma alterig sm qualitatę, nulla autem generationi generatę, non obstat per generationę producit forma existentia iuxta quę facit aliud, sed etiam producit calor qui facit alterig 3o generatio est propię alteratio =

9 Ad qd alteratio et generatio sunt ex parte subti distinguitr vt dicimus in explicatione definitionis, sed abstrahendo ab hoc nunc ans, et ad probationę dicti verbi definitionis esse intelligenda fratrę et pertinet per qd excludit generationę a ratione alterationis, quia per primo non est transmutatio sm qualitatę, licet requirat per generationę qualitas aliqua producatr. Ad reliqmdę in generatione ignis non producitur calor vt habet fallitudinę cum contrarietate, quia hic nulla est qualitas contraria qua expelatr =

10 Alia via communis scribentium lib. 2. phisicorum disp. 10. n. 68 definiendi alterationę non distinguendi a generatione: dicunt enim generationę subitam fieri actione realiter distinctam a tota precedenti alteratione, sed esse hanc secundam actionem: illig; quare sufficit hic modus dicendi Calleffachi. vo. quę est alteratio habet prostro

habet potius primario Calorq; et deinde plures alias secundarias, vt ista ignis Lucerne magis; ista mutatione illa substantiale, qua mda transit ab vna forma substantiali in aliaq; ita forte ignis substantialis: ita Corporitas ignis, vt ignis generetur, et accidentia que illis concurrunt =

Et hoc modo dicendi Cui videatur plurib; et arabicis primis esse expositis de facultatib; Commentatoribus Iudaicis plurib; D.tis terminis nisi, et l. adducit quedam Ioannes Doctoris opusculo 37. Vbi sic ait: Cui alteratio ab actu forme substantialis in agente et passo Composito alteretur alteratione mda ad denudandum ignis abomniactu que prius habebat, sicut ego negare denudabitur ab actu l. que habebat, ita ego negavi; l. enim in constitutione est vt himus in resolutione, hoc autem est actus forme substantialis Vbi vt videtur ignis trahit ad quod (et aquus) alterationis species de actibus non est eius hymodo qualitates Contrarias sed ethereas forme substantiales quarum vna expellit et alia introducitur, aliquin non diceret alteratione illam esse ab vna in aliam forme substantiales, sed talem esse ab vna in aliam qualitatem: nec asseruisset quod minus alteratio adest non esse forme substantialis quod quia erat in mundo, ac proinde et esse forme de nobo oportuit per gm methaphisicum expelitur

Deinde g. Omnia de anima ar. 42 ait: agens naturale in generatione agit has mutationes mda, quod videtur dicere primo dispositiones ad forme et has deinde acquisite forme simpliciter generatio est hec alterationis =

Ad ea ratione de lucem ex Verbis D.tis dicitur quod sicut aliquod agens Cui accidit immediate et directe terminatur ad subsm, quia huiusmodi agens agit per suam substm et tale non erit nisi ens aliud potentie actibile et ei esse. Lucem quo modo ex ea de accidit alicui agenti immediate et directe terminatur ad substantiam Colligit D.tus quod ita tales agentis mundi primum quod immediate operationis ab eis esse, impossibile est accidens creatum immediate et directe terminari ad subsm, sed ista tota sit secundario tanquam instrumentalia, talem vt ea ipso quod agens introduxerit dispositiones necessarias ad forme ex vi illius dimittit necessario per naturalem resultantiam illum talem accidens quod sit generatio Vnius et corruptio alterius vsque ibi =

Ista ratio ebat nature probatur, quia quod agens habet actum facti in actu 2o quod habet Calor in actu 2o, 2o si calor potest Virtute agentis producere calorem et vt virtuosum illius subiecti est producibile subiectivum, Cum Calefactio simpliciter virtute non erit productiva Caloris, et in Virtute ignis et vt illius subiecti naturalis tanquam agentis principalis non erit productiva subiectis ignis oculi =

Ista tanquam quamvis grauissimorum theologorum sit pro se habeat nisi tamen aliis non minoris note, aliena videtur a mente Doctoris, nec non et Amicis: quia ista pace distinctum realiter inter alteration et generationem ex pro posse mihi obtinere videtur. Deficiente ratione

ex eodem S.

ex eodē ꝙ ptērij dicēte ad qualitatē dar. generatiōē non vād aduersū, quia illa est mutatio ex subto in nouum actu, non vō rita sed ex entē imperfectō in entē perfectiōr. hoc etiā exprese habet Dctus qui (vt ipsi complures alijr) docet generationē subiectari in maa L. alteratiōne vō in toto compositō. sed pcipue .3. phi de gñi Cap.e hec habet verba: Si fuerint accidentales que ipse in rebus corporalibus, habent aliquas actiones multo magis phi substantiales habet aliqm phm proprij actionij, possit autē huiusmodi actio dispōere maa, quia hoc ipsi negatur huius, ad qm ut dicunt phi accidentales, istā phi generalis est principium accionis vt phi substantiales introducat. hec D. th.=

Exquibus arō: principium alterationis est phi accidentales. et generationis est phi substantiales, ō generatio non resultat ex alteratione sed est ittactio reactis ab illa distincta ars pter gnm qd est Dctus ad multiplicandū accidentarijs et consequēter ex isto probat, nec resultatia attribuēda vt principali et recurrendo ad principium actionis ex qua aliud resultat vt probat Zabarella in consultiōe loco citato q. 7. ō non generatio resultabit ex alteratione debuerat attribui phi accidentali, qua est principium principale alterationis, et non phi substantiali=

Confirmatur quia in illorū et nra ꝛ nullus accidens corrupti manet immixtus, sed generatio qua est effectus phi substantialis est in maa L.e in mistis generationi, ō distinguitur reactis ab alteratione qua est in corporibus corruptis=

Et si et similiter, ratiōibus respondetur ad obiectiones qua est alteratio sequi duas mutationes, quarū una est ipsi intrinseca et qualificata, qua terminatur ad qualitatē, et in mistis generationi perijt; alia vō qua ab illa distinguitur et permanet in mistis generationis, et hec est mutatio maa ad phi substantialē. Unde dicit aro.r hec et auctoritates concedere distinctionē reactis alterationis a generatione impmtē est mutatio, non vō impmtē actiō; qd potest explicari eō modo quo non bene dicitur una de ouis talionis et corruptionis, i. id est effectus in reactione actionis, non vō in reactione mutationis=

Sed hec vera adueratur hec solutio Dctus verbis relatis Dctō distinguit actionē phi substantiales esse aliā mutationē ab alteratione, seu actione phi accidentalis, sed esse aliā actionē; et ric ait: non est causa huius modi actiō dispōere maa eō, vt possit exprimi actionē phi substantialis esse actionē qua disponit maa, ō non dicit in ratione mutationis sed in ratione actionis distinguitur=

Et ista ratiō adueratur predicta solutio: nā in mistis generatio nō dat vera actiō producibilis phi substantialis, sed phi non dat alteratio vt ipsi falsitr, ō distinguitur in ratione actionis,

minor et reg. patet. ita nq. in illo instanti dat. vera. in Lucaq. in Lucca. et maior probat
actualiq. despedita effectq. accura sed in hoc Comis. sit actio inducibatur cui
nihil aliud sit q. in illo instanti dat. vera actio producibatur substantialis=

Lb Pro solutione auctoritatuq. D.tti nota duplic. posse intelligi qd oe
neratio sit trq. alterationis: 1° intrinsece et formaliter (eo modo quo trq. dicit
esse intrinsecq. actioni, vt vbicatio respectu motq. localis): 2° extrinsece
tanq. mutatio instantanea extrinsece terminans motu, et hoc adducebatur
posset intelligi: 1° tantu. vt pertineat reductive ad illu. motu, et inre
sit eiusdem rationis cu. mutatio esse continuatiuu. motus: alio modo potest
dici oeneratio trq. extrinsecq. alterationis mentis in mediata. Consecutione
et comitantia, ex eo qd adesse alterationis sequitur immediate esse
oenerationis. Dicere autq. oeneratione esse trq. alterationis duobus pri
cipaliq. modis falsu. est: nq. 1° modo solu. qualitas producta per illu. distin
trq. alterationis: 2° modo improbatur omnibus rationibus quibus probabat alte
rationq. realiter distingui a oeneratione quia, quia adusq. ariq. qd integ
oeneratione nequit efficere q. alteratione. Locutus de alteratione simpliciter
trq. illius terminus illius mira proprietatis, non tamq. de latitudine sue
cuiuscunq. generis. Solu. 2° modo verum est dicere oeneratione esse
trq. alterationis; hoc tamq. non impedit esse realiter distinctu. precipue
supponendo in mente et conceptibus 3a. in illo instanti signum esse oeneratio
totaliter alterationis desinere, et solu. esse oeneratione quae immediate sequitur
ad ella=

Lc Ex his facile stat solutio ad duas primas auctoritates
D.tti, dicimus 2° Baly doctore. dicentis mag. desiderari obiectu. Lm intro
alterationis in Lm locu: et in 2° qd mag. consequitur trq. introductionis
nationis; et in 4to. loquitur simpliciter qd oeneratio est trq. alterationis in 3° ge
notabili non 2° modo trq. antecedentibus=

Ad 3m auctoritatq. Dni D.tti
solu. intelligendu. qd substantia creata non fit immediate operatione sed operatione
media pot. accidentali, quia ex proprio sequeretur qd aseret per suam essen
tiam sicut ipse Deus: Unde verba D.tti sunt hec, si vero est aliqd agens qd. im
mediate et immediate sua actione producat substantia, sicut nos dicimus de
Deo qui creando produxit primu. substantias, huiusmodi agens esset per
suam essentiam: Ecce quidem solu. negat D.tus qd actio oeneratiua produ
cat immediate assubstantia, sicut creatio assubstantiae Dei, quia sic esset
operatiua simplicis sua essentia sicut ipse Deus; non tamen negat illa assimilare
substantiae immediate actione accidentali simpliciter qd accidens elicibile, cuius trq.
in mediatus est substantia=

Ad rationes Lm Lb negando ant. ng cale quatio non
est exercitium

est exercicij et actꝰ secundꝰ adequatꝰ caloris. Momentꝰ suꝰ actꝰ totalꝰ
qm habet actu Lo, tꝫ vt est virtꝰ primatalis qm mistum metalis: est
tamꝫ exercicij et actꝰ secundꝰ adequatꝰ illius qualemq; considerabile vt
virtꝰ primatalis. Atamꝫ Imꝰ suꝰ esse, et est actꝰ Lꝰ primatalis respectu
calefactionis; et mistum metalis respectu ignitionis, qua quidꝫ est alia
accio realiter a calefactione distincta, Dꝫ vbi alterato sit motus cō

DIIa Vꝫ alterato sit motus cō tinuus et successibus

L Pro intelligentia aduerte ad motꝰ successibꝫ quid pro me et quoniꝫ
dicit motꝰ additionem unius intrinseci (qui dicit mutatio) duplicē
conditionē esse simpliciter necessariā: La qdem est qđ alterans habeat
distantiā intrinsecā (aquus) et adequatā, simul in pertransibili, id est qđ tꝫ
ens habeat aliqm latitudinē, qua et ex se et ex vi sua primā simul ad
quiri non possit sed possit vna eius pars post alias adquiri. Vna pro
conditionis est qđ tꝫ sit immediatus et tꝫ alterans nullā habet
latitudinē, tꝫ sit ab vno ad alium mouetur esse successibꝫ. Adimꝫ Vo
totalē distantiā et latitudinē debere esse simul in pertransibilē; nam
ea deficiente illa distantia et latitudo vt ad successionē totalē, nisi sit simul
in pertransibili: nam ens habens tꝫ et qualitates, quamuis habeat aliqm
latitudinē intrinsecā, quia tamē nulla presupponit in subiecto contrariā qualis
tatē nec resistentiā, possunt simul a mobili adquiri, vt patet in luce
qua licet habeat distantiā ad primum gradum tꝫ ad quartum venire potest ab
vno tꝫ illā distantiā citissime pertransire in instanti ii tñ motꝰ successibꝰ: deinde
ō illa distantia est simul in pertransibili =

IIa Ratio autē in pertransibilitatis ex duplici ratione oriri potest:
.S. .L. ex resistentia pari per contrariā qualitatē, vt patet in alteratione cuius tꝫ habet
contrarium, qđ resistendo tractui introductioni alterius qualitatis retardat motꝰ
adquisitionis illius: .L. ex incapacitate ipsius subi, vt sit simul subiecta distan
tiā et latitudine vt patet in motu localis mistionis cuius tꝫ distantia spatiū
rigens qualitatē mobilis et eius capacitatis vt sit simul subiecta illa qua
tenus de nouo recipit simul pertransibilis =

2 Ex quo obiter nota distinctionē inter distantiā seu latitudinē
in motu locali et in motu alterationis: qđ subiectum alterationis simul potest esse
sub integra distantia et latitudine, cui simul potest esse sub qualitate et
omni intensione eius; adeo non implicat simul in instanti, illā pertransiri
quia est ex vi talis distantiē et latitudinis recipi vt sedi alterando pertransiri
latius pertransiri est ratione adiunctē resistentiē parti per contrariā qualitatē. Unde
distantia et latitudo qualitatis non habentis contrariū in subiecto tota simul per
transiri

tragit ambobus vt dicit in de illuminatione. Ceteri mobile vocalitas quia non stetit esse simul in omnibus eis spatio, illud aliquid dicitur, mobilitat simul omne illi dicitur per carere =

3 Exquadam tertia qualitate quae esse tria determinata requirit, non posse terminare successiua alterationis: et propterea ad terminum non datur penes multa successiua, quia figura cum requirit tres gradus, et cum requirit indivisibilitatem abillis participat: Unde quod procedat in qualitatibus quae aliquomodo extensionem et divisibilitatem participant, quia modus extensionis non requirat in certo et determinato gradu quia lux nunquam recipit sed in mistagli debet reduci; Unde calor in rei licet admittat extensionem quia tamen in determinato gradu (v.g. octavo) requiritur in igne non mistagli debet reduci =

4 Ex dicta regula ad multa successiua quae requirit ex praedicta, et quod multa sit in his tres positibus et contrariis aliquali contrarietate in radice gradibus terminandi. Et ratio est quia inter hos aquosum (aliquid) dato alterato est necessario non datur dispositio sibi vt non esse hominis in mari et esse illic: inter tres autem positibus potest dari multa successiua propter dictam rationem. Dicunt autem hujusmodi tres esse contrarios non contrarietate proprissima quae reperitur in his tribus quibus de genere maximum distant &c. quia haec contrarietas non reperitur in tribus sed contrietate lata sumpta proximissibilitate quadam terminorum multa in radice terminandi: vt. v.g. minor et maior qualitas precisa in hoc calido, remissa et intensa qualitas non reperitur propriis instantibus, sed datur inter illa quaedam indivisibilitas non sunt res sed in radice terminandi, quae consistit in hoc quod inter tres multa non possint simul successibi percurri, necesse est esse subtrahi. =

Et est maxime advertendum quod nihil agat ultra suum nisi dicitur et quod mobile cum mobile desinit. Puta (aqua) et adquirit tres gradus: debet enim intelligi de illis tribus saltem in radice terminandi; non tamen entitas termini (aquae) non desinit amabili, sed manet eadem post multa subtilia, vt ex mobile ex calido vt res quae calidum vt res, licet maneat vbi calido vt res in esse rei non tamen in radice, quia amittit limitatum modum ex quo habebat subesse gradibus =

5 Inquarto dicimus quod nullum qualitatis praedictum admittat successionem et tempus, sed omne alteratum fiat in instanti et indivisibili per mutationem discretam instantaneam quae ex praequisitis sunt et natura durationis dicentibus, sed indicentibus continuum, et ideo contrarium apetatur multa successiua, vt a sententias 8 metaph. q. 22 Caprolus in 4 dist. 11. q. 2a ad 2m =

Et probatur auctoritate Arist. 8 phisicorum et Dtis ibidem vbi

affirmat

affirmat nouum posse aliquid continue agere. L. minuj et
aduenit d. tō. Cum nō talorq dictq alterationq fiari continue est ad
uersariū valde manifestū =

6 Quare deinde probatur: nq qualitas est-
res per manens et idem duret in esse mitigat per L^m sui esse, ō alterad
ad vltq terminata non potest esse successiba =

1 L^o Probatur nq: alteratio extremoq succissiq et ptinuis remanentibus q^re quod erat
aliquid adquireret subm sed hoc est impossibile ō L^e maior et 2^q patet
et minor probatur nq si pro aliquo tēpore subm adquireret successiue
aliquid, m finitq poris adquirent aliquid m finitq, quia si ig per adqui-
rēret nq uacuq. ptē illig adquirit aliquid, sed huiq modi ptes sunt m finitq
ō id qđ adquirit est m finitq =

3 probatur nq actio qua est mtr duorum qui nullo
modo valent continuari nō potest esse continua et successiba, sed alte
se habet alterad ō L^e, minor probatur nq alterad est mtr duos contrarios. s.
mtr calidq et frigidq, sed ista nō possunt continuari ista qua sunt due na-
turē: ig etiā qua adquisitio unig est dentis alterig istarū vt adueniēte aliud
destinat ō cc =

3 Confirmatur L nq exēplo multq ramitur ex exēplare tri. s.
ex distātia qua est mtr tria (aquas) et mobilq qđ qm successiue pertransit
mobile, sed mtr duos alterationis nulla est distātia qua ex una sua duratē
prig qm parter pertransiri qm mobile perueniat ad vltimū ō L^e minor
probatur nq mtr calidq et frigidq p. v. g. non mediat aliquid qđ necessario
prius parter durat mobile pertransire ante qm perueniat ad ultimū in alby
ō mutatiō qua est ab albo in nigrū non potest esse successiba =

Confirmatur 2°: nq quid quid adquirit per alterad
presupponit in subto contrū et priualionē sui vt qui producit albū, ex non
albo producit, et qui producit albū vt dus, ex non albo vt duo producit,
ō quid quadq producat per alterad in mitigi producit patet. ad 2^q nq ma-
teria attribatiua in forchibus mitigatiua est et non successiba, ob hāc enim
rationē generad est mitigatiua =

4 nq causa efficies non simul producit
qualitatē moradi mitigatiā in^m qua valet assimilare sibi efficiēs, quia
parū per oppositū qualitatē resistit, ō non successiue, sed paulatim per mutationes
dicetur producit qualitatē sibi similē in gradu mitigatiōni, vel^r probatur nq
cui parū resistit, aduersū non introducit ppositū, ē prig deuet superare
resistētiā parui, qm aliquid formē oppositē introducat, et cum sit ad modū
gradus resistat parum. Cessat actio introducēda donec parū vincatur et sic
de ceteris =

LO L 5^a arguit alterationē terminatā ad qualitatem habitus calidi
cum naturalē

az contrarietate (vt dō precedēs explicatus manet) posse eam continuā et
successiuā. Ita ⁊ minima omnes mixtas preter Arist: quę vt inducēs da
et non vniuersaliter ita vt quotlibet cuiq; qualitatis adquirit, deuat ad
quiritis nisi successiue perfectionale ad illā, sed est mistio successiua in desi
finite (vt explicatū in illo verbo corpore): hꝫ quia sepe producit qualitates
per resultantiā ad productionē alterij; hꝫ etiā quia ex qualitatibus solutis
que succipiūt magis et minus et habet ibi mixtū terminat perfectionē
cessibus, cū solutis in portat latitudinē in mistis in pertransibilē, etc.

conclusio

Alteratio est motus vltimus et successibus =

Ista ꝛ̄ est explicata iuxta
precedēs dā aliter expressa Arist quia ⁊ plures, (vt ibi dicunt)
dixerunt mixtionē mutationē et motū ad corpora, et isti dicunt: dari debita
proportionalitatē .s. adquisitatē, qualitatē et vtē, et ideo dicunt in
augmentatione alteratione, et latione; hoc etiā vsus ostendit vt
precipue in 2 dist. 29 q. 2 ar 2 vbi inquit: quia alteratio est motus
continuus ideo primarius eius et medius quo mixta dicuntur ad ꝑfectionē
precedit introductionē ꝑfectionis substantialis. Ratio istius: alteratio non
datur precedit generationē, sed generatio est in mistis, ⁊ alteratio magis
patet vtē quia ante mistas ponunt in mediate aliud mistum, sed ista ꝑ =

2ō probatur experientia: nā videmus manus nostras
approximatas igni per magnū et magnū calefieri, ⁊ tales alteratio est successiua
ita vtē patet quia si non ex primum in manu quietē a calefactione
sed actu qua quietē aquirit mistum prius successiue est ⁊ =

Respondet aliqui calefactionē aquiri subito con
tinuā quia ista per insensibiles partes agentis mutationē, talis vt non valeamus
quietē inter medias percipere: Unde suigmodi ceratio
assumpsionis propter resistentiā pari quia mixtio potest reperiri in mistis
introducit pari calorii, postea ⁊ terat per aliud tē ꝑ eodē modo =

Sed contra quod bene suigmodi dicit quia ibi
non intrinsecus peculiarē vnā ad termiandā istibile experientiā qua
videmus manus nostras applicatas non quiescere a calefactione sed fieri ex
perimur oppositū =

Tertia quia accens naturale diuite approximatū
patiō cognoscit aliter necessario in illud, sed hoc probatum non: Veri ficatio ista con
trarietatis ⁊ ꝛ̄ ita non probatur nā ista hāc solutionē quia ignis, approxi
matus passo calefactibili aquirit ignō calorē, postea approximatus eidē
passo potest producere ignē gradū caloris non producit ⁊ non veri ficatur illud principium =

Quarto hāc vltima ꝛ̄ quia accens precisum
hꝫ aliter in passo gentibus non producēs calorē, sed ibi ponit ad illud =

sed contra

Sed vtra et in primis ad calorē non requiritur alia dispositio.
Item cham q̃ quis potest dicere arcumetu de dispositione,
q̃ dispone subtm ad aligm gr̃, et alterare aliud, q̃ alterato
per gm disponit subtm ad introductionē Caloris et successiua =

Colligit ex dictis hāc rationē nonnullos intellectuales
visus alterātes producere qualitatē in eadē p̄te subti sed diuersi
uersi partiū illius propter contrariū et successiua applicationē agentis. et
constat nō agens naturale, q̄d applicatū necessario operatur, si applicatū
successiue, successiue operabitur, sed aliquādo agens q̄d in tm ducit qualitatē
cui subto successiue applicatur diuersis partibus subti ō successiue extā det qualitatē
productā p̄ius in vltimo recto, minor patet ex parientia Solis
qui mane illuminat culmina montiū et successiue reliquas p̄tes montiū
successiua applicatione =

Ad aduō Respondeo et pro completa huius rei intellectu aduerte q̄d duplex oppositio reperitur inter trū (aquo) et (adquē)
alia trium materiarum: vna inadequata et alia adequata: inadequata est illa qua datis intrinsecis diuisibilibus sibi repugnantes, hoc est quia indolit in compositibilitatē vtriusq; trium ex parte et vltimata diuisibilitate cū compositibilitate et quasi admixtibilitate aliquarū partiū
vt oriens in eodē subto vt oppositū quę est inter calorē et priuationē
quę in compositibilis sunt in vtrisq; mixtis ex compositibilibus ō mō adulterā
mixtis. Alia repugnātia vō seu oppositio adequata et totalis est quę datis
intrinsecis in diuisibilibus sibi repugnantes, adeō quia nō omnes suas partes
et oriens sibi repugnat vt amor et odium eiusdē obiti, saiētia, et error,
quę propriē non contrariātur iuxta dictā nōcg. mera dicta mixtis nōcg. in
oriente remissis remanet saltē in eodē subto sed dicitur oppositā alio
genere oppositionis nōn superioris =

Ex hoc iam patet duplicē oppositionis
prior oppositio et repugnātia requisita ad motū successiuū. vt quia mixtum
mobile ab vno tō possibili mobili successiue ad aliud, nō quidē
per prius atmoit aliqm latitudinē trū (adquē) quā eius per fectū, inquā
prioritate necessē est vt aliquid trū (aquo) remaneat in subto, quibus
tm̄ esse per fectū repugnāt. vt etiā quia mixtum trū (aquo) et (adquē)
est adequata oppositio idest illa qua omnes suas partes et oriens sibi
indiuisibiliter repugnant mixtis intrinsecis in mediatē exercēt, cuius
dett latitudo media prius atmixibili quidē vltimo, quia ex suppositione
quā aliqua latitudine trū (adquē) nō mobili introducta perfit totalis et
adequata trū (aquo) adeō nihil in subto remanet aquo pertinēs
motui respectu tū vltimi, ō cū tota radix successionis sit latitudo et
distantia inter trū (aquo) et (adquē); ad hoc vt mobile motu succe-
sibi adeō

sibe abstro tō adhuc debet mtr se quonare L° vēn. opositionis Justa
qm obliqua intensior succedio in modu perfecto qd existēte via pra
contraria in aliquo subto, no potest mitronitt altera otraria simile
per quātū potest tamq aliqua pars. L. oradq eiq introduci ex pulso
aliquo oradu pr hexis tēp
L5 Deinde aduerte qd duplicit potest multq
dici continuus L° modo pro motu quidam cessat exeo q tpe perpetuo
durat, et hoc modo solū multa locali Celoru Continuū dicit: secundo
pro motu durante aliquo tpe sine interruptione, talitr vt
mutatus esse Continuet pte antecedēte et subsequēte ipiq multa —
Ex quo facile tz ad auctoritatē Aristt
D. tte hn 5 loquit enim de continuitate multa sumta mō perpe
tui tatis: alteratio quāpe non est perpetua sed multotiēs interrupta
L7 Ad hn 6. D. qd vt dicaimq 6. patet
rei permanēs qm hz esse potest in cipere per L^m nisi esse finitū
aliud obstet; at vō ex adductis Condicionibq assētis et pari potest mu
tatio produci —

Ad 2m hn 7 vitat hz 3 phaz Disp de in finito et
continuo, sūt enim requisita duri in finitas partes proportionales ei illiq
qualitates produce per successibq alteraōnes, simul et mi ipsa alteratio
et hz tpe per qd mensurat cernere licet —

Ad 3m cuius cōfirmationē vt dr ad
nota qd multe alterationes non solū fit a calido in frigidū, sed
etiā a minq calidū ad maioris calidi, ex quo probenit qd possimq
dari tres (aquibq) mixtionis, alteri contrarie mutue rei et in essendi
vt calidū respectu frigidi; alteri contrarie non in esse rei sed
in essendi, vt oradq minoris mixtionis aque fit mixtio ad oradum
maioris, q mixti contrarij in esse rei (vt dixi n. 4.) et debet tur
cuibe partibq sibi et per diuersas partes adquiri: unde oradq qui
est tēp (ad que) primi partis multe est tēp (aque) subsequētis, et
sic ad adquisitionē vnius licet non destructo alio oradq in esse rei,
destruit tamq in esse tri. Hinc 6° est qd gdo durāq qd alteratio
est a contrario in contrarium, potuit ha bere duplicē tēp: vnū a contra
ria qualitate in esse rei (vt in 2° in mutu). alterū (aque) mixtionis
mixtē ei oppositi (qui deserit in esse tri) ad tm ad que, maioris
qui ad quisitū —

L6 Ex quo facile tz 2m 3m q facilis est solutio ad 3m arō m
hn 8 cuius cōfirmationē: nonenim cōbinuit alteraōnē que est a calido
vt duo ad Calidū vt duo non esse successibq qd nobis sufficit qui solū multa
dicimq aliq m alteraōnē posse esse successibq —

sed sufficit

Addemur gosalvo fr.
Sergii sententia accepta
tiana

Sed secta 2m negat dicens quod non est necesse quod trā ad quē
continuetur cū toto aquo contrario in esse rei, nec ex hac continuatione
sumit continuitas motus sed ex continuatione loci est ex latitudine. L.
distantia tri ad quē, talis ut nulla pars determinata, terminet motum
ut non prius alia prius terminauerit. Et ita cessat esse mte hoc dubium quod
contra dictū .s. quod trānsitus a contrario ad trā est in mediato, non
vō transitus a contrario prohibo in prohibendo contra eum, quia .s. in hoc casu
ultimo prius pertransit alteritatem quam pars determinata, est ita pertransita
alia. Unde continuitas motus successibi solum petit quod trā ad quē sit
post trā aquo, quomodo talis trā ad quē habeat latitudinē. L. distantia
simul impertransibilē =

Ad 1m formationē quod distantia et latitudo
non distinguuntur a spisso tro ad quē: dicitur quod mediante inter illos, illo
alio ad quē comparatis distinctis, non adequate sed inadequate excedit
habet ultra et diversas partes, et in hoc regula cōmuniter falsi
distantia mediare =

Ad 2m formationē et alterationē premittendum
in subto contrario ad quē. L. saltim parvi illius, hoc enim necessarium est in
quacunq mutatione et motu quod subtm est subtro aquo, nihilominus
tamen mutatio ita successiua petit hoc licet etiam imponere contrario qua
litatis subto, L. saltim aliquid illius: unde non est precisa dubi
tabo in prohibendo, sed etiam approbabo in probando =

Ad ultimum tm concedendum est nunc negando,
quia postea ex illo oppositum sequitur, et ad probationē dico resistentia passi
duplicit commouere posse; 1o ingenere cause efficientis, in genitis pas
per contrarium qualitatem quam habet efficiendo remittit, et quasi excedat
contrarium virtute agentis ut calidum comburit frigidum. Unde
agit in alterum: 2o ingenere cause finalis quatenus per virtutem quam
habet parum impedit qualitatem actionis simul and valde velocitatem op
positam qualitatem introducat: et ratione huius resistentia agentis non se per
mittit trahi ad actionem, sed retrahit ne perficiat trā, simul and
valde velocitas, ad eum modum quo aqua impedit velocitatem motus
magni existentis intra illam = Dz Unde intensio qualitatis fiat per ad
iungendo gradum ad gradum .L. per maiorem radicationem in subto =

Dz Vz intensio qualitatis fiat per additionem gradus ad gradum vel per maiorem radicationem in subto

Prantl inv.

Premissa aduersa duobus siue amborum qualitatis: alia inexistibus et integribus aliud: extestibus explicat per hoc qd qualitas adplures pars subiecte extendat; - vicit respectiua aduersus obm extrinsecus ad plura subiecta se extendat, exig plus priori agenti in homine qui arcta manu basebat ca ore, et postea illi habet in brachio: secundus autem agenti in vigilia stilicet ocio: qui ad plures conclusiones se extendit qm alia qm his non tuta impedire; aliud est auditus integrius et est illud qd versatur circa eadem partes subiecti, aud is qualitas querit respectiua obm extrinsecus per fectus, ad perficiat: vt. v.o. qui habet pars subiecti integrius habet albedinem qm tota illa paries et vig aqualis per fectus integrius in habitu obtm qm vig hominis. Dm istum modum de 2 aug precedit, inquantum q. vna fiat per additionem gradus ad gradum: non, hoc est vna fiat per additionem partis ad partem, qualis fit per additionem partis ad totum, qm duarum partium equalium in eadem specie vna est maior, quas partes dicimus gradus et non partes. Vnde dicimus qm augmentum fit per additionem gradus ad gradum, et non per additionem partis ad partem: in rebus tñ sic est gradus quoddam genus, ac pars qualitatis =

2 Sed ad hoc qm probabile videtur proponunt aliqui quinq probabiles rationes ad hoc ostendendum. - Prima ratio dicendi est. Locutio de ocio q. do assertus integrius qualitatis fieri per depuratione illius a suo contrario, - aliam dicentium non augmentari habitus qualitat. Qua modo dicendi euadet contraria falsitatis ex eo qd qualitas multo et multo dispositus habet q. depuratio aliqua a contrario vt patet in luce qua non habet contrariu. Et adhuc qualitas habitus terminatur in caritate intensiue vite eterne qua qui habet angelus et nihilominus tñ non depuratur ab aliquo contrario, quia ad quid, qm qui peccat venialiter cum aliquo habitu venialiter =

3 Secunda modo dicendi est Durandi in 2 dist. 26. q. 1. et Petri de Palude aliquis integrius qualitatis fieri per destructione qualitatis in per fectionis, et adquiri alterius per fectionis. qui ita modo dicendi merito abominatus videtur, et vitat Clare ex q. 10 in 2 dist. 26. ar. 2. vbi ait: alii dicunt qd caritas essentialis non augetur, sed adueniente maiori caritate minor caritas qua inerat destruitur, hoc autem stare non potest, ibi Scotus =

Tertia modo dicendi est quorundam recentiorum, qui nulla fit a subiecto vt ordinem dicunt precedentem destruatur nisi - quia contrarium ad corrumpendum subiectum - non autem ad qualitatem causa corrumpendi, sed multa ex his causis intercedit qua qualitas remissa nihilominus vt patet. =

4 Quarta modo dicendi est Scoti per productionem per fectionis qualitatis contrarie in per fectum qui antecedebat, inquit remanente fieri per corruptionem per fectionis qualitatis et remanente

All de marks de ebat
re quevon mito gio gr.
Hours de verdaneta
y xti. Cubrode - a que
vindiadas nas - lecido
ota. lectio = =

ductores alterius ingressus Sectionis, sed hoc erit calor ℥ ex sequela seu maioritate
ermis probatur ng aqua a Vengit ab ratione calefactio, si absolute reperiri posset
frigus Dei et calor remissi presertim si frigidg agat vltra circulat, sed
hoc non est asserendum qd possit producere calorem in terra sicut ng aqua
ignem ℥ ulla remissio Caloris non dat per nullam productionem Caloris
et consequenter precedentis ℥ necessitatis, ℥ necessitatis fieri per consequens precedentis
et nullam per consequens alterius qualitatis =

Dices ex eo qd remittit dicit
tas Patres Caritatis Vig in peccatis et remissa per peccata in patris aeter
nitatis, sed peccata non dispertiuntur caritas precedat ℥ nisi non fiet
per dei tractum prehentis ipsis qualitatis, minor probatur ex Paulo
aiente qd caritas nunquam excidit et non cadit per manet in patria
mentem fides et spes quia euacuatur qd est falsum.

Ad 5 Ad oppositum dicitur sapientis ℥ ng aitimetur quia per
adductorum adoratus. sequitur ille est ut dixi in principio) qualitatis adqualitatis
non patris adpatris ita Bonauentura in 4 dist. 17. Richardus Marsilius
Scotus in 4 dist. 17. Cardinalis Scotia Camilla et plures ex nominatis
tenet cum circa 2am q. 27. Suarez disp. 48 sectione 4 et 3. Vazquez
1am 2ae disp. 82 et communiter ex societate. Itag. Autores huius ig affirmat
qualitatis intensibilis habere partes ad modum quantitatis, sed dicunt qd quantus
modi partes recipiunt in diuersis partibus subiti qualitates dicitur exigendi.
Ceterum qd partes recipiunt in eadem totum, ita non dicitur qualitatis extensi
sed intensi: aliquando partes extensionis et intensionis in qualitate solidissimum
quidem rarum subiti, quatenus cibi. 4. diuersis partibus subiti diuersis nominibus
et additionibus figuratis hoc diuersitatis dicitur in extensione nomine partis
et in intensione nomine gradus =

6 Probatur 2o hoc ratione ng gradus qualitatis intensibilis
non modo augeri, quia intensio qualitatis concipitur vt actus negatus, ℥ intensio
fit per additionem partis ad partem modo subito seu per additionem gradus ad gradum
ante patet quia ex calor intensibilis dicitur qd calor crescit et augetur, et remittit
ne qualitatis intensionis augmentum cessamus, et 2o probatur, ng augmentum
esse in hominibus rei substantialis, sed in intensione non datur aliquid qd
non sit qualitas 3o datur non esse rei seu non gradus qualitatis

Ad 1 Dices ex aliquibus ex Doctoribus 2ae q. 42 ar 2 aliquod
augmentum esse in gratia fieri sine additione non esse partis, et diffe
rentia aduentus esse inter gradus de augmento gratis et nondum augmento mo
dali, ng omnis augeri malitiae et miseriae per rarefactionem quia
ouenit maiorem seu gradum non datur probatur per qualitatis precedentis,
et sufficit hoc modus augmenti est melius gradus augmentum intensionis qualitatis

Ad 2 Ultra minorem ostenditur, ng inquisitum augmentum alicuius modalis

modati et nimirio aliquid superadditi existati prehexistenti vt patet in exemplo aduito rarefacti, quia rarefactus aliquid superadditi est quantitati prehexistenti, sed in mixtione non additur aliquid per modum formæ alterius rationis adueniens per mixtionem continuatum, 3° additur in bona partibus mixtorum, minor probatur ratione Caudæ vt octo non includat alia, tractata bene distinctione, altius includit quod additur prehexistenti calori, 3° id quod additur est nobile pari calori aduenienti patet vtique quia nobilius possumus intelligere additionem per modum actualitatis et informationis sui quæ ultimo cum forma superadditur nobili, aliud per modum continuationis, quæ ultimo est pari cuilibet rationi per ultimationem aduenienti existanti prehexistenti vnde cum mixtio non addat aliquid 1° modo, dicendum est quod in mixtione non additur aliquid 2° modo, dicendum est quod in mixtione augmentum continuum peradditionem nobili pari =

8 2° probatur ratione per mixtionem actionum aliquid de nobili producitur in mixto, 3° mixtio fit peradditionem oranda ad oranda arui patet experientia et vtique probatur, ratio id quod de nobili producitur est abiecte cuilibet rationi, et fit per actionem cuilibet rationis, 3° quod de nobili producitur est ordinandum pari cuilibet rationi quia superadditur prehexistenti qualitati =

9 3° fit mixtio 2° ratione agentis vniuoci vt producat effectum sibi similem in ratione agendi, sed agens quod melius agendo est brutum vt ignis calidum mixtum actuale, 3° quod producitur de nobili est calor, patet vtique quia in calore agens animatum sibi simile, ratio calor est ratio agendi =

9 fit mixtio 2° ratione agentis applicaremur unicum istud ab alio recipiunt calorem, producerent mixtum calorem, 3° cum applicatur parti quæ ratione habet calorem producet nobile partis caloris, ratio probatur et vtique probatur quia in isto casu per actionem virtutis agentis et producitur et in tendit animal fare sibi simile =

9 Et si respondeat ad hoc omnia quod agens agit mixtum semper producit aliquid de nobili in passo, sed non producit fit quia pars fit fit ratione agentis, sed facit quod nobile perfectionem partis pati fit fit quæ antea erat producta, et quod fit magis radicetur in nobili quia licet pars fit fit ratione agentis non tamen est similis in perfecta participatione fit quia fit non est ita perfecte radicata in passo sicut in agente et licet agens valeat producere in passo actionem radicationem, non tamen valet producere fit, quia agens non agit mixtum sed in dissimile =

10 Sed vltra quia agens producit et exigit quod nobile perficiat partem quantitatem imperfectæ participationis, in genere autem passi ejusdem imperfectæ quæ precedebat manebat post actionem et adeo fit perfectionis: 1° an diminuatur vt post actionem nobile remaneat partim ratione perfectæ; 2m et imperfectæ vt constat ex dictis: si autem dicatur primum

hebetur

habetr mtgr, quia Justa dze modu dicebi radicatione pr hr virtutis, aditr nobā radicatio et participatio eiusdē ḡre. 2° mtgr ḡst peradhorē oradi ad oradē radicationis et participationis: ex quo vlterius regnat ḡre peradhorē oradi ad oradi ḡre participabile quia impossibile est mtgr augere adhorē in participatione absq. additione mḡre participata, nq ḡre semper adequate participatur absolute quia semper melior met adequate grātis valet in ḡre mare. 3° cz aditr aliquid mḡre manens, aditr etiā ḡre prehabiti tebi nobā pars aut mtgr oradi sorte de nobā mḡre met =

Probatr nq Calor mtgr habet dispositiones virtutis adhibz remissio, 2° dismōtr absolute in radice Caloris, 3° in actione fit adulto Calori, 4° regl patet quia calor est essentialiter virtus Calefactiua, ex quo 2a sequit nisi aditr virtus dismōtr, sequeretur aditr Calor, et 3° probatr quia calor remissus non posset producere calorem intensiorem, quē potest mtgr 4° dispositiue in radice virtutis Calefactiue

4° nq potest ḡre regnare absolute anime et abolere corpore mixti absq cz propriis entibus mtgr, sed in participare vltat vnq esse intensiorem alia per adhesionē ad eius mixtū et mixtū potest non esse tm absolute 5° non haberet mtgr per maiorē radicationē in illo, sed nonalude maior mtgr in probatis mixti. 2° ex maiori radicatione. 3° ex additione 4° esset mtgr in illo casu peradhorē =

Vltimo tenz nq oratio vt species permtgr in ordine ad vtr 2° ei potest aliquid pertinere ad oratio vt vera pars eius, ant est certa, et 3° probatr, nq id potest accidere formali oratio per aliam mtgr oratio potest illa obm conformis maiori dilectionis diuine, sed diuina maior dilectio potest terminare ad nobā partē oratio 4° ḡre mtgr probatr quia in mixto aditr reperitur tanta bonitas quanta esset mixtura vtriusque extremorum

Ista regl patet ratione fundi vltr autoris qui nisi suo nostro S. tho sed aduc mtre adduci rgt: nq aliqui vt videtur n. g. affirmat oratio istos simpliciter quē in mtgr adhorē aditr esse eiusdē cum minori ratione quam ratione primi istius vtr oratio phebitis de quorū numero est S. tho qui et alibi ehiz alij ibidē citati. Alij autē asserūt hanc opinionē 1° et oratio esse duorum mixtorum et alterius rationis, et aditr vtr 2° et 2° oratio maioris dilectionis ḡre duo primi quod duo secundi, et ratione huius duorum talium esse in bono ordinatione mtr hanc dilectio oratio, talitr vt 2° pertinent 2m ex naturei, et 3° 2m, negnatr mixti ex hac habitudinatione introduci: ita Suarez ibidē citatus et Ruuius, Hiz dicit, et alijs alij: quia ad certa intra dubitabilia oratione nihil dubium rgt: quia imitatio esse specifica, alij vo mixtorum et numerica sed pbi comq esse mixtū dimidiū =

2a rgt affirmat mtgr quia talis vnio per maiorē

per maiore radicatione in subdo: ita omnes homines ag suo preceptore
Capreol in 2. dist. 17. q. 2. Erbeg ibidg Caiet. 2ae q. 52 et 2ae
q. 24. Vasq. hic Qu. 4. q. 6. aliqui hic dicit. 4. q. 6. quia non
gm pluriores citat. Sed dicit omnes conveniunt in ex eodg da additione partis
ad partg dicgta mitigatione fieri per maiore radicatione, differunt tamg
in explicando inquo tali radicatio consistat: na quidg dicunt consistere
inquodg modo dicto ab esse, existentia et vltione qualitatis media quo
res dicit intra pro mixta, inecg vt sic perfecte communicet subdo: et
huiusmodi dicunt fere omnes homistae vt aiunt Complutenses. Alii autg
media ipsa exigua familia modum dicunt aborrit ig gm animam
a corpe exire, magis omnia ara quaeunt vna additione partis pro
fieri vna additione modi istius dicti. Vnde dicunt radicationem sui
esse in hoc gd tales qualitates magis ac magis communicent subdo immediate
per se ipsas ab eg. modo radicationis. Quarum realitates dicunt, sed
istius adesse ex modo inquantitate proportionem subdo aquo perfecte participat

26 Ante gm ista italiana opinio adducatur et
probetur et 2° tacito quae sit ista, potest esse de nomine et eius ratione: de
nomine in gm illud inquo omnia gentes adeo conueniunt, quia omnes
dolent per mitigationem aliquid produci in subdo et subdm per mitigationem
reduci ex post ad actum sibi non fuit sine modo dicto vt magis
duchone hominis inquo ebrietas ig private vnione dictorum aliquid
exodo produceret, sibi ex eo modo dicto produceret. Haec autg potest
esse diversitas nomine an illud gd de novo producit dicatur ut ens
2. non inquo Cg Caietano videtur recedendum cum ipsa facultas vsqdi,
augmento gentis adeo exigitur, et subtracte euanuit. Quare 3° est ens de nomine
an in ista mitigatione fiat per additionem gradus. 3. non, nisi oradg explicetur
vt dictum in principio; qd sic mitigari ita apparet. Homines enim mutuam
negant qd in mitigatione quantitatis remisse adueniat dominus gradus qui
ad illos per eos mitigatos subtrahitur; gradus enim vt duo gradus quae est
et ad totum nigri de subdo supra 2m: sed isti negant tales gradus adueniri
per aduentum nobis partis eiusdg qualitatis; et in peccatis melius dicunt qd
dicunt mitigationem non fieri per additionem gradus ad gradus: et circa hoc est

27 2° aduerte qd vna inquantitate multiplicitur
possumus considerare magis et minus; ita multiplicitur possumus inducere
habitudines, gradus, aut modales seu virtuales: na in primis duobus qua
gradus dicimus alia perfectiones essentiales, et in hoc gradus ig consistit
diversus gradus perfectionis inquantitate, et de hac non loquimur
presenti. Secundo possumus intendere existentiam et latitudinem inquantitate
ratione subdi qua altedine; quae et in subdo duos palmos quatuor mediorum
altedine quae est in subdo duorum palmorum, quae exigitur vt habeat qualitatem

materia sua

materialib⁹ ratione subi; et dicitur enim paradisus magis: Secundo considerare inqualitate existentiae et latitudinis modalis mensurae additae extrinsecus, quae ab aliquo agente exigitur virtualis, 1m gradationis scientiae quae ad charitatem exigebat exclusionem maioris cum scientiae recedat disputatores: et de neg. primum videtur inqualitate existentiae et latitudinis modalis quae a gradatur quantitati magnitudinis et 1m gradationis dicimus calorem subiecto manente esse calorem virtualiter de hac procedit g⁹ ut coitur

Primaconclussio

Qualitas nonnisi dicitur peraditione gradus ad gradum, hoc est partis ad partes, istanti pueri quae adulti habeat rationem quantitatis partialis =

Probatur 1° expressa auctoritate D. Thae 2ae q 24 ar. q in corpore Ubi ait: reliquitur 2° q. nullo modo caritas augeretur per additionem caritatis ad caritatem sicut quidam posuerunt. Et q 2a Thae Veritate ait: quidam existimaverunt q. caritas recipiat virtutis magnae augeri peradditionem caritatis ad caritatem. Virtutis ad virtutem. albedinis ad albedinem q. istare non repugnat habere 2ae q. 52 ar. 2 Unde augmentum habituum et aliarum gratiarum nonfit peradditionem gradus ad gradum

Deinde pendet pertado in his locis D. Thae ubi negare q. non fiat additio gradus ad gradum caritatis ad caritatem albedinis ad albedinem eiusdem speciei quia accidentia ejusdem speciei solum numero distincta in eadem subiecto: non tamen negatur additionem caloris diuersae speciei qualis est minoris ad maiorem caloris =

Sed contra: et datur q. gradus caloris ut duo distinguantur specie sunt duo calores ut unus, inquam ancalor illae speciei distincti sit ne calor. 2. non; et caritas speciei distinctae sit caritas ne 2. non. Certum est q. aliter modo; alias in tua opinione non esset magis vera additionem caloris ad calorem. Hoc autem est q. negat D. Thas esse possibile dicens stare non posse additionem caloris ad calorem et caritatis ad caritatem; ad quod 2° dicendum hic explicatio in iusta illam propositionem Thae ibi q. facit =

Probatur deinde ratione ex albedo quantitas quae mitteditur 1m si poneret gradus quantitatis magnitudinis, 2° albedo non augeretur peradditionem partis ad partem. 2. albedinis ad albedinem, 3tio patet ex augmento generaliter dicto 1m quantitatis, et q. 1m si ponatur gradus solum ratione additionis quantitatis augeretur, 2° si albedo esset talis et 1m si non esset gradus quantitatis magnitudinis, non augeretur per partes quae sunt albedinis, et ani probatur, ex quantitas magnitudinis est gradus modalis, et modus qualitatis intensibilis, 2° albedo

1m si

p[ma] se non est gmta omnitate nitgionis, hoc ans patet ng diffinitio albedinis, nisi dicer. saltu in recto qd sit albedo recta, gmbis non mite hoang alig aligm nitgionis nisi albedo o nitgio solus est modo qualitatis nitgibilis.

2 firmatr. ng in omnibus talibus gradi quia calgio est de essa illig Verg est dicere gmtitat est extgio, et de quo ego predicatr gmtitat vin conrecto, gr calcatr ethig eodg modo extgio, (sicut hn enim gmtg est absolute subm extgio) sed nitgio non dicitr de albedine, nec predicatr absolute de quocung g. predicatr albedo in recto, quia licet dicamg pariet est albg, non tamg dicimg pariet est nitgio, o nitgio non est de essa albedinis sed modg illius. qd ethig indicatr modg predicationis, quia nung gm extgio predicatr de subio nisi vt modificet, et determinet aliquid qd absolute predicatr de illo vt patet in predicto exg phi, non enim dicimg pariet est nitgio, sed dicimg pariet est albg nitgre

2o probatr minor deinde ex dictis sic citatis: nigri nitgio Calori suo. esset per aliquos gradg ad oradg seu calorii ad calorg f. illecalor superadig esset equidg. ad minor ipsius, neutrg dicipotest. Ergo vt probatg minor videamg gmtas diuersi mahi et magt ut patet.

2a Pater suarez vbi supra et pariter dicit esse diuersos ipsos talitr vt calor vt duo distinguatr intra rationg calorii acalore vt vnig gradus quorg vnitra probabit ipg quia esse eiusdem numero dicimta

Fateor qd hic modg dicendi difficilis mihi quidem in ista propria paritate qua in ducit ad modos nitgionis distinctos ipsis de quo postea. Nihilominus tamg ista illig sic arg: ng calor eius sphaire est vnitg producibg, sed calor nitgio non distinguitr intrinsecalitr in ratione visibilis producibg arremissio, o nitgio in ratione Calorii, quinor probatr ex calor vt ex nitgdit succedere calorg vt vnig vig. ad alios ex oradg hoc modo caa vniboca illig e ofeig, o non distinguitr intrinsecalitr a gradg remissis patet ergo quia calor successibe producit calorg vt ex prig causatet calorg vt quatuor, sed est caa vniboca respectu illig et ofeig ad equare o non est calor nisi alitr distinctg a calore vt quatuor.

2a Calorg vt ex vnione gradus calorg vt quatuor, quia non corrigitr per accidens calor in nitgione et sic calor vt ex est causa vniboca 4[or] quatuor gradg respectu alterig calorii vt quatuor.

Sed ultra etiam primis ex hoc sequens qd calor vt ex quin esset duo calor vt quatuor operatr, ille duo calor vt duo qd est adinuicem duo hz ethig inquantatr: ng sibi proportio seruatr vt qdo calor vt ex produxit alia calorg vt ex, hic calor vt vnig produceret calorg vt vnig et calor vt alius calorg vt duo et manifestum sequitr qd si ponatr duo calores quorg vnig

vt patet

sit valde intensa videlicet (vt 8) et alia valde remissa (videlicet vt duo) non producet ceteris calorem vt duo vna gmaior qz est ridiculus patet sequela quia calor vt 6 + vt 8, ad producendum calorem vt duo + vna vna vltra citra oradibus vt vnus + vt duo, quicquid equalis virtutis reperitur in calore vt duo =

22 Deinde impugnatur hic modus dicendi Suarez et Murtado: nam oratio charitatis intendatur, sed in ratione virtutis, non negat habere partes essentiales dicuntur 2° ex, minor probatur qui gratia, per est cadit in nam in eadem essentia cum sit indivisibilis nam duo ne gratia participatio, et ex per radat obiectum communem diuine delectationis, sed diuina dilectio non potest habere plura obiecta specifice diuersa, 2° oratio non intendatur nisi diuersa rationis, et si multiplex charitas gmaioris intendatur semper recipit ide 2° in gratia aqua specificatur, 2° diuersitas intensionis non essentialis sed accidentalis et modalis admittitur =

23 Vazquez et Rubio aliqui alia 1ª sic etiam dicunt oradus istos vnius numero distinguit tragunt actus in habitu Suarez et Murtado vt regnum intensionis diuinis gratiis decolet. sic 2° arguit: quia sequeretur qd accens recipiat posset producere effectum intensum sed hoc est falsum quia aliud daret actus appropriatione minoris inequalitatis) 2° ita sequela probat Murtado sic quia calidus vt duo applicatus calidus vt quatuor producere potest aliud duos oradus calorem, sed illi oradus dabit precise istius facient calidus vt 6, quia sua tota virtus 1ª quinq oradus indistincte primatus potest esse vnius aliis quinq. Confirmatur. Suarez ego alius probat sequela quia calor vt vnius potest producere quatuor oradus caloris in diuersis subiectis 2° eodem modo potest illos producere in vno ex quo nisi maior ratio in vno qm in alio aut ex parte subiectorum sed hoc modus dicendi peraccidens communis est subiectum. quia in remissione non parcet vna pars citra 1ª cur vnus oradus potius gmaius destruatur, quam omnes istius rationi: qua ratione forte probatur ipsum omnes illos oradus quia remittitur producitur quare per remissionem =

24 Dicitur sed istius citatis quia oradus isti vnius numero distinguit, sequitur ad intensio eadem subiecto plura accidentia vnius numero distincta, consequens patet ng adiectio realis potest realis distinctionem extrinsecam, et 2ª pars 1ª maiorem intensionis ponatur plura accidentia in eadem 2ª subiecto vnius numero distincta, falsitas 2ª consequentis reponitur ex mala principia in diuinis

Respondet Vazquez non esse dare duo accidentia contraria vnius numero distincta in eodem subiecto Venetiarum duo partialia gradus gratiae totalia 2° duo partialia indivisibilia duplicis subiecto partialis, patet sequela quod

Secunda Illatio

Instans qualitatis ut terminus radicationis in subiecto generat
aut in quodcumque modo quo qualitas magis ac minus radicatur et
per consequens intenditur.

Esto quod utrumque detur et exempla dicto
pro cuius tei evidentia ut constet quod ita modo radicationis instans quo
qualitas etc. recipibilis existit realiter indivisibilis, negatione omnium et
virtualiter divisibilis. Unde in subiecto qualitatis denuo considerare subiecta pas
sio recipibilis qualitatis realiter indivisibilis gratia ad intrinsecum, cui quo termi
nat quod habebit entitatem et virtualiter ecce oratio passionis positionalis seu ca
pacitatis, quae capacitas est prae existens subiecto, nobis res sicut qualitatis, in quod
passio dicitur et est sua actualitas seu actionis gratia indivisibilis, eminen
ter tamen et virtualiter divisibilis. Malitas ecce oratio capacitatis actus quo
nam illi radicalitas prout est magis ac minus communicabilis in subiecto
ad modum quo anima nostra est gratia mundi sibi virtualiter tamen plu
res, et sic in unum communicatur sensibilitatis, et alio ut vegetabilitatis et
rationalitas et in alia talis ut rationalis, et sic in qualibet potentia non
tamen actualiter propria predicta virtualitatis, ita magis in qualitate qua
ex quo potest producere in subiecto est in actionem communicabilis subiecto,
eadem habet quae tamen rationis, ratione cuius completur diversas potentias
partibus subiecti.

26 Nota ex dictis 2° quod nihil cadit gratia quae pertinet ad
est communicabilis in actu 2, ut communicet tam ex dictis in actu 2° magis et malo
unionis respectu alio: ita qualitas, pertinet brevitatis facto, magis entitatis gratia
est illi radicaliter communicabilis in diversos gradus, nihil est virtus habeat gratia
in actu 2° modus quo dicimus quae modus radicationis appellamus: cuius
ratio est per quem qualitas gratia in actu 2° sit capacitatis vel
sic est dicendum ex declaratis non radicationis virtualis; seu actualitas quae non
plene qualitatis in ratione qualitatis ita quod ad esse cadat gratia humanis in subiecto,
quod sit dat est ratio accedat existentia et existentia non habitat nisi modo in quibus
est potest causare alios gradus qualitatis intensionis modalis in subiecto quos
isto modo illo causare non potuerat.

Ex quibus colligitur 2° quod modus sive respon
dit qualitati et absolute realiter distinguitur, distinctione entis ab unione singulari
tatis. Et licet verum sit quod modus iste radicationis conveniat qualitati in
ordine ad subiectum quia propter radicationis explicat Oth per hoc quod gratia

magis ac

magis ac magis mit subto; et ch̄z per hoc qd subm magis ac magis qualitatē vt minet / non tamē ideo mteheg dz esse modz istiz mixta mhe
pha seu cōmunicatione existere, sed est vis qua dz qua completur
et sic vtreta magis ac magis per effectē per vnionē vnit ad subm, ita
vt ēra qua dr̄ē habet radicaliter vim ad mhendz rem 8 eradz, per
modz istz habeat vim gratis adidz, et sic ad finis gratie abstulit
z municari subto, sta fecit illa actualz per hoc modz magis ac magis
z municari. Vnde dicendz distinguere tria in pregti s. gra radicaliter
receptibilz in subto mobilz oratz; et modz qui est gratia radicalis; et
vnionē qua est actualis z municatio talis radicationis =

Colligit 2° qd tis radicalis accidentis pro
vt dicit qualitatē in pregti subto, sic radicalis includit modz vnionis:
at 6° si consideretur quatenz dicat modz maioris actualitatis, per quā habet
vim ad magis actualiz dz subm, sic radicalis solz dicit modz radica
lis z istiz qualitatis in quo talis actualitas consistit per qm gra conferit
minus oenere presupponit ad existentiā mixtē qm acq̄sit rōne omnibus

Probatr 3° ēra reto: na mixtio supra elementa et plu
ribz alijs non solz docet d̄ctm. mixtionē non fieri per additionē partis ad
partē, sed aliter multis asserit fieri per maiorē radicationē. Et hoc 2m.
restat a nr̄a figli. partis enumerationē; quia mixtio negat fieri per
deperditionē a parte, neq. per destructionē qualit. contrarietatis neq.
per adiectionē partis ad partē 3° per maiorē radicationem =

21 Qd autē modz iste vltimz restat ex his qua dicta
manent 2° ostendz: quoniam enim vtibi dicendz esse aliquid actus de nobo
producibā quam detur aliqua de nobo producta: et si mihi qui habet in
telligere realē additionē, sine extrinseci exquisitione vnius alteri addat =

Dicet aro ēra non solz procedere dari modz de
nobo realiz dari Calorē: na mixtio est calefactio, sed calefactio determinari ad calorē, 3° ostendz et non modz positi de nobo =

Sed qd dicta aliqua sit vtilis gratis de
nobo aliquā actionē non requiritur qd gra ipsa recipiatur / multē enim gratie
de nobo per actionē, sed sufficit qd sint qualem subsistat modo per illa
facto, sicut anima rationalis vt subsistat vnionē cū hac gratia generandi

28 2° probatr modz istz esse distinctē a qualitate: na
si in mixtione non adsit talis mixtionis modz distinctē, requiretur in omnibus su
pra alatz, s. qd sint actus aggregationis minoris inequalitatis, hoc est qd
qualitas producat alia qualitatē intensiorē 3° &c. sequela probatr in casu
quo lucatr a luminosō vt dicit lux, na hic necessario debet produci im
mediate lux a omni mixtione cum sit causa subm; si quidē ex
ista qualitatis sit omnia qd requiritur ad mixtionē et ex subto non est
aqua nec dicatr

aqua immediate communicatio illius cū lux non habeat contrariū, 3° communi
cabit lux gñtz communi cabili est aliqd consequens cū omni
2 Inquirit an gñtz sit dimensibilis vel indivisibilis
Et indicitur, adgt Respondeo esse divisibilem, nā si esset indivisibilis
sicut qualitas vltra in infinitū. Si esset dabit vt unus gradus lucis adæquet
totū sit magis adq̄ qualitare gñtz =
Videbitat gđ modi gñtz sit modus
qualitatis vltra propriā sui nāz ipsa gñtz, adq̄ oportet esse qualitat.
et reliquæ inferioribus in vltra ipsa. Quoniam modificat esse qualitatis mo
dalis sic et gñtz reductibe ad predicamentū qualitatis, sicut omnes
species ad predicamentū substātiæ: Modificat dicitur gđ sicut qualitas
sit manifestibus in vltra modū, quia sua fortitudo et extensio virtualis
in vltra gñtz habet modū extensi virtualis Et sic patet ad 1um Cui
Latitudini immediate gñtz: sicut aduersarij dicunt animā rationalē gñtz
indivisibilē habere 1m extensionē virtualē qua vnitur corpori, vnitur
gñtz extensē =
30 Inquirit 2° an modi sint ejusdē rationis et boni
ejusdē: an 2° diuersæ rationis et diversi ejusdē Adgt plurimi Rnt esse
ejusdē rationis et bonitatis. Et probāt 2° quia interius et exterius, vltra di
vergit 1m subtra, Vnde sicut exitus perdiuersas, sic gñtz ab
ducentur ad vnū, sunt interior, nā vt dicit Virgo vnita fortior =
Sed hoc quia non potest continuare habet diuersas
species, sed modi isti intensionis habent continuitatē. Et ratio
cinium Latitudinis illorum ad modum continuationis non potest in di
versis rationibus esse =
Sed mihi videtur existimo dicendū Quod con
tinuitatis modi inter esse diversos gradus et diversas rationes, talis et modi
radicationis Vt vnus sit essentialis primus et alius non separat, sit q. essentialis
per se ejusdē qualitatis 1m Et non potest habitare: Et modi vt duo regionat natura
liter modi vt unus et non amplius, sit q. ex hac sua perfectibilitate qualitatis
1m secundū potentialitatē existit in partibus diversis ejusdē Corporis Constat
nā quilibet est essentialis ordinis animæ probat divisibilis radicaliter =
Ad argumenta dicendū probat omnia aro, quibus
annuens 23 probationis 2m partis allegati vltra Vasquez et Rubios. Ad
nego demū scoto Ad rationē Respondet illi aro ejusdē numeri 23 ne
gando, quoniam et ad 2m probationem ex inertiā dicit gđ calidum diversis
requirit producere duos gradus Caloris in ordine vt quatuor, nonquia
perfectibilis sit q. aud. P. sed quia ad aliquid requiritur diminutio inten
sionis et remissionis, q. probat ex philosopho dicente simile nonnisi in simile
et per hoc dicit respondet secundū probationem ex suavez =
sed circa

Sed certe ibi vera ratio non datur, nec assertio probatur quia
ex mixtis fieri per additionem modi perfectivi; non potest calor vel dus
v.g. producere calorem vel tria aut sex; nec mixtum calorem vel dus
quod aut assere in simile. Si autem ibi vera ratio esset mixtionem fieri
per additionem modorum similium, non diceret similia non esse nisi mo-
et tria est quia quod augendo eadem non potest pervenire ex defectu po-
activae, ex varietate, ex complicationibus, ex remotis quae producebant
hexistens ibi multo hic autem nihil horum regente vel contra

Sed ex hoc quia secunda haec solutio non solvit
probatio ibi data

32 Quare nihil unum quodlibet oratio destruit

Sed respondet in se unum quidem ex duobus huic
probationis pergit ostendere duos primos ad hoc sufficere distin
tum numerica ex aliqua diversitate et dissimilitudine, talem vel priva
oratio magis diversa a quodlibet alio existere in alio subiecto simili
ex data tamen specie) et ista oratio ibi non Etherocenes et diversa ratione:
quae ad mixtae existentis ordinis, solus ex pertinet oratio actus
albedinis quia ibi ex illis non potest dari mixtum oppositum et non ex alio:
unde si ista tertia modo oratio mixtionis esset, nullus ex illis ex
peteret ad oratio albedinis

33 Fateor haec solutio sufficere rationi fieri
ari Suarez et Hurtado Rn 23: etiam non fieri rationi deductae
ex 4to numero 24. de diminutione modali dividuali et numerica de
ducta ex 3tio subiecto. Nisi velit dicere quod quod sit 4tum
numero distincta non posse esse in eodem subiecto de virtute divina
omnino similis illi, et ita duo oratio et unum negaverit primum repetitum
modo 3tio subiecto. Iusta quae limitatione posteriori intendere limitare
asserit Rn 32 si via recta S. 4to voluerit aliquo declarare

34 Quare ad 2m rationem dubitandi Rn. 30 nego ant, ad
probationem dico quod modo dicitur virtus vultus est fortior non est
quia maiore intensione gradiat, sed quia ibi oratio e gradu assi-
milis habet 4tum proximiorem et congruentem

Ad 2m probationem dico, quod licet
duorum et pluribus completo compositum, non tamen ita completo,
quod aliquo modo posset explicari ex 5.to tollo Etherocenes

35 Retinet ratio ari nihil nihil respondeo Et ad 1m
n. 6 admitto solutionem ibi datam. Et ad rationem Rn 7. dico per mixtionem
aliquid denuo produci, sed non nova qualitas, sed nova oratio mixtionis sub
qualitatis, vel ultimae explicatae eadem varietate, quia licet quantitas maior
existat tamen ratione varietatis ubi adeuntis non habet partis ita et mixtionis ratione
modi mixtionis ubi adeuntis non habet partis praeexistens maioris actualitatis

P.M.T. Didaci
a Mariella
magistri magistri
mei R.P.

Subiecti

subli: Unde m̃ro meo minorꝝ et ad probationẽ dico calorꝝ Vt8 non includere alią ꝓpriã actionẽ distincta, quę propriꝫ sit ꝓpriã, mĩ ideo tamẽ aliquo modo intrinsecꝫ pertinentẽ ad lineã et ratione ipius modo quo exꝓssa =

36 Ad 2m dn̄m. ritat ex dictis. nec do enim ani et meo regꝫ mitigatione qua ibi accipitur gradꝫ. s. ꝓmꝫ, solũ enim ibi additur nobꝫ gradꝫ idest nobꝫ modꝫ mitigandi, non tamẽ producit ad eum ꝓpriã quam ꝓponit ipa productio, et 3m ꝓpriã patet esse ipi similẽ absenti, et ideo talis producit mitigationẽ Vt patet ibi per facta assimilet: Unde Vt dictũ est in precedẽti ratione determinandi est ꝓpriã non 1m suã existentiã absolutã sed Vt stat sub illo modo de nobo =

Per qd patet ad 1m ꝓpriã rationẽ: non enim est deroganꝫ absenti Vtproducat ꝓpriã quę est mitigatio ad eum et 3m ꝓpriã (sed similiter) 1m suã existentiã, sed talis est qd terminetur ad illa, ad aliquo modo de nobo producit Vt contineat in ipsius rationibus ꝓpriis de ꝓpriis omnibus hominis =

Ad 2m Cum gratiarum actionẽ meo regꝫ postrema modi dicti, et ad mitto solutionẽ ad omnia argta ꝓpter ibidẽ adducta, numero 9. Et ad rationẽ dn̄m patet ex dictis, quomodo eadem ꝓpriã absoluta potest participari a subo. s. per additionẽ nobi, vel gradꝫ intensionis. Et pro hac solutione Communis n. 26 primus corollarium =

31 Ad 2m dn̄m 11 Q. qd est Unde debent habere nobꝫ Virtutes augi, dicit qd est habere nobꝫ gnalitatẽ Virtutis: per 1m enim talis potentia ordinatur ad rem actibilem 3m se; per 2m autem modꝫ illius. Unde in hoc regula meo ani intellectꝫ de Virtute actiba probatur nõ ꝓpriat essẽ calorꝫ, ad probationẽ dico hoc non probenire de facto Virtutis angelicꝫ quę est essẽ calorꝫ, sed de facto modi et gnalitatis Virtutis =

38 Ad 4 dn̄m 11 aliquis Q. ent qualitates possent reparari a subiectis, Ogna intensionẽ non tamẽ ordinem ad illa, et sic dicit intellectus D. tus, qui dicit qd si daretur albedo reparata a subo haberet omnem intensionẽ sibi possibilẽ hoc est si esset reparata a subo et ordinem ad illud, quia non haberet aliquid limitaretur: Unde concedunt maiꝫ et negat minorꝫ, et ad probationẽ dicũ maiorꝫ radicationẽ in illis qualitatibus ꝓpriis esse ex eo qd qualitas habeat maiorꝫ. l. minorꝫ modꝫ radicationis modus per ordinẽ ad subm =

151 existentia probabilis est rea

sonee probabiliꝫ existimo qualitates illas non posse ex sui intensionis ratione, sed esse paratas esse omnino equalem intensionis negabile. l., quia. s. nulla haberet intensionẽ. Et ratio est quia licet modꝫ radicationis possit Unus contrarietatis gualitatis ꝓbi ꝓpriã unitã 1m suã entitatẽ absolutã. Unde D. tus 1a 2ę q. 53. ar. 2. ait: sic oritur id qd convenit accidentibus ex ꝓpria subi non autem ex ipsa natura accidentis, non attribuit accidenti habitualis

sed in

sed in concreto et singulari modi ut intensio et remissio =

39 Ad 6tum, Cum 23 concedo Am. et nego
cons. et ad probationem dico gratiz quas esse quo ad relationem ad formam
maioris cum omnes dicti Academici non quatenus producta de novo sed
quatenus habent modum maioris radicationis. Unde idquod de novo producitur
non redit ad formam eorum maioris dilectionis sed id quod erat producti
ab modo quo de novo producitur =

Colligo ex dictis quod in corporeis gradus
misti sive mixtae gradus et gradus integrationis. Nam primum recipit gradum
totius gradus essendi substantiam inhaerentis; sic gradus integrationis integrat quan-
titatem gradus modificat; et secundum rationem gradus totius quod est subjectum
pro. L. Lon. maioris L. minoris. Iuxta magnum gradus totius; ita ratione mixtionis
pro quantitate occupat maioris L. minoris Capacitatem capacitatis subiti. Et secundum
substantiam rationem gradus totius occupat et impedit locum alteri rei gradus; ita quo
ad rationem integrationis occupat Capacitatem subiti et impedit operationem et continuo
gradus, ne recipiatur in subiti: non portionalis tamen secundum magnum integrationis
non qualitas quae adequate replet capacitatem subiti, non admittit alium
gradum equalitatis aliquam mutationem integrationis, et quae inadequate occupat admittit
equalitatem qualitatis secundum magnum tamen inadequationem =

Differentia inter modi quantitatis gradus totius
est propria forma et radix accidentalis absolute denominans subiti; integrationis
est modus in complexo quidem absolute denominat subiti sed talis modi
dicat gradum et ipsum Lon illa denominat; magnitudo gradus dividendo pro
prio reperitur, et idem ex illa resultat numerus: in quantitate vero integrationis
in proprio et modalis dividendo reperitur, in gradu aliquid per manet, et
per remissionem aliquid perit; ad formam numerus non resultat ex dividendo
quantitatis: loquor de dividendo proprio integrationis, et non de dividendo
quae convenit ei per accidens ratione subiti; unde Eus aliquis per multiplicem
dividit calorem ut 8, non dividit in duos calores ut 4, sed in duas in-
tensiones ut quatuor eiusdem tamen caloris, quia calor non multiplicatur per ordi-
nem totius in genus caloris: et dico dividit intensiones ut 4. non quia in eo ordi-
nem sed ut per hoc explicet indivisibilitatem caloris. Quare ex conjunctione
in uno subiti calorem ut duo et in duobus subiti calorem ut unus, adequatio
in illis duobus conjunctionis duorum gradus caloris, secundum numerum numeri duorum
est a L.; quia 2 est proprius talis et convenit integrationi ratione subiti, 4 vero non est proprius numerus Disp 3 de augmentatione et
nutritione - - -

Ambis auomentationis vsq ~~in~~ ista in in mixti nonvolig et
q dare ad gmhtatz gradum, sedelig ad modalig, et mixtionis vsum et p̄ceding
mq̄ dicaing gmhtatz ~~in~~ stiong auoeris mixtionis tamq̄ in maiore
q̄ quo auomentatio relig in reg gmhi gradu et ~~in~~ gmhtatz gradz repe
rit: et de auomentatione ~~in~~ hac vsq̄ vsum in gmhtatz continuo
non discreta et sermo in mixtis. Nec de quacūq; alitione patti, gmh
tibi et diū; ponenim aut vere et proprie auomentatio ~~in~~ alitio patti ne
pertingit, sed bug ~~in~~ aqua per solig conversiong mixtorū in mixti
bile et nobz vsitata pabz de nobo procedit, sed debet dari ad auomenta
tionem actiū debitos producendi partialig gmhitatz. qd alitio potest vari
dupliciter, - per pura positiong gmhitatis, vt maiorē gmhtatem habeat per pura
positionem auomentationis. - per mixtionem, quo modo vinū dicha augentur,
et hoc ē dicit proprie auomentatio, et de hac ~~in~~ procedit Deus. Et an au
mentatio sit mutatio a nutritione et a reliquis mutationibus distincta

Dian augmentatio sit mutatio a nutritione et a reliquis mutationibus distincta

In hoc Dō aurora Contra Magistrū in 2m distinctione 30 dari nutri
tionem per gm subtā alimenti conversiū in subtām alterius: patet q: sic definiri
et actus vitalis conversiua subtē alimenti in subtām ipsius talis: per primū
partialig conuenit cū reliquis accretiū, et per particulā vitalis, distert
ab accretiua non vitalis: per reliquas particulas distert ab augmentatiua
quia non terminatur ad subtām sed ad gmhitatē, ceteris distert ab aliis accretiū
vitalis quia non mixtionaliter agit in subtām alimenti: in subtām alterius, per quā differt
ab ~~oene~~ quia ad esse simplicis subtē vitalis terminatur.

Auomentatio autē vt sic potest definiri: est motus
vitalis per se terminatus ad maiorē gmhitatē ipsius vitalis: in hac definī
tione motus habet rationē generis per quē conuenit cū alteratione et mixtio
nali: particula vitalis, vt sit ponit ad excludendas actiones quę
terminatur ad maiorē gmhitatē non vitalis per pura positionē quę
vere auomentationes non sunt vt plurimū docuerunt Thomistę et D. Th.
per particulā (per se terminatus ad gmhitatē) distert ab aliis accretiū
quę per se non terminatur ad gmhitatē, et ab illa per gm gmhtat
tolig completū producitur quę per se non terminatur ad gmhitatē, sed ad
subtātē cū qua gmhitas resultat.

2 Dicit aliter auomentationē valde conuenire cū nutritione
quia duo vitalis auctiū; ehūm augetur, et tam auctus

ad per cultū

Ad hoc autq ut subito alimenq in substq alias conuertatur necessariq
est varijs rez mutationibq diuersi et re parari: ordo autq harum
mutationu sic explicatur a medicis; Cu ore alimenq deglutitur et
deglutq masticatione conuertit in partes minutissimas et saliua pmix
tas ad eiq correptione: et deinde ad stomachq virtute quadam
attractiua attrahit et ibi diutius in decoctio, ex ui cuiq ita perfecte al
terat ut conuertatur substq habet in massq grossq figuratq. Ex hui
dq quq a medicis chylq apellat: et in hac rez mutatione era
sota alimenti et nutribili multa recernunt, et in receptq multa
per venas chyli ad ipsq qd remanet porta per venas quasdam
ad iecur perueniut et miscent in venq magnq ex qua per alias
distribuit. in iecore chylq conuertit in sanguine (in quibus
spiritus vo et continentq humores) multq autq ex illis fluxibus ad
hoc recipiq illis de natura et alios fluxibus mittit in stomachq sanqui
vo et permixta pte cum ad cor et qd supra dictu est per alias venas
iterq abijcit, sanguis vo in corde perfectior, ut puriorq efficiq per
portas et minutissimas venas in reliquas partes cibq distribuit,
et tq illis conuertit in substq, pnamq partis, et in hac ultimacione
nutritio consistit; hoc tamq alimenq ultimodi potiq sicut humores
aliquos continet sanguis etiq apellat, quia ex ipsis in hac mensa
et ultimo nutritio magis apparent =

Radicitus autem potq nutrimentq et generationq
dimouit realiter et essentialiter nec non et accidentalis uitamq; et depo
sitis patet quia post omem alibq recidet in semine procreatiue,
ac vo nutrimentq ex mo deficiq qd nutrit, et nec chyq reperit
in substantia. Et de accidentalq chyq certitat nq accio nutrimentq in sola
ri mutatiq positione est actio ut patet et in manes, non vo generatio
o dis magis inter se =

Sed et aduertendq qd nutrimentq ut dictum, quatuq sit
sub diuisibilis et per hoc qd deriuatio producatur partialis pte et in productu in omen
alimenti. nutrimentq autq ut dictum quatuq sit diuisibilis (ut in homine con
tinuit, et reliqua et alia pte indiuisibilis) et per hoc qd tales pte unite, sub
tq tales de nouo cu maa alimenti =

Ii sic positis premissis a nobis aperte, aue mq
tationq et nutrimenti huiusmodi mutationes realiter inuicem distinctas, sed ad sumq
raone: ita Marsilij qui recepit Hominales et chyq Valles tq in ultimis
qm in medicis dictat distinctionibq: et autq duerimus in his duobus autoribus: maq quaq
diuersitate cu Deus actionq per se primario terminatq ad ipsum factum, qua ratione dicitur
nutrimentq) et rez diuersis ad ipsum omnibus, et tis dicitur augmentatio: alij vo dicitq
qd augmentatio est motq successiuq, qui per se requirit terminari ad substantiam
diuersam

dicit istq actus, primarij esse ad gmitatis et secundarios ad subt.

Ad aut. in quo omnes concurrunt probat. ab auctoritate

Arist. dicthi; etenim ricardus multis et augmentatus ratione

Ratio vo probat. precisse quo ad 1m dicendum, quia absolute probabilis est; nam magis magis actiones istis distinguntur maxime quia nutritio primatur primo ad gtq subt. augmentatio vo ad gmitatis, secundario autem primatur primo ad gtq subt. et secundario ad gmitatis gmitatis 2o non distinguitur, neq patet in 1a generatione vbi propter hanc rationem non distinguuntur duae actiones vnius adhuc habitus primata, et alius ad gmitatis, maior. ad minor. et min. probatur quia pari gmitatis est proprietas partis subitat, sed proprietates resultat secundario 3o, =

Ad probat. negato producat gmitas equalis gmitatis deperditae actione caloris naturalis, non est aliqua actio producitiva istius distincta abilla actione qua producitur prius 2o, 3o dq est in augmentatione gradu producitur maior gmitas gm erat deperdita, eadq enim actio simul erit productiva subt. et gm tratis, 3o neq patet cognitate rationis, et ideo probatur quia Arist. solum constituit duas actiones terminatas ad gmitatis .i. augmentationem et diminutionem, sed actio alia qua producitur gmitas equalis, gm erat augmentatio nec diminutio 2o erit putrida et superflua, dq istis est actione qua producitur subt. 3o, =

Ad 2m 1a Arist augmentationem et nutritionem esse actiones realiter et enghaliter distinctas: ita innuunt philosophi, prout videatur solutio huius 2. q. 2. finita qm sit ista =

Conclusio

Augmentatio realiter et enghaliter distinguitur a nutritione, =

Est contra Arist et Ptle 4. phys. obiciendo quod augmentatio sine motu permanente ad gmitatis, sed actio permanens ad aliquid gmitatis requisitum terminari ad subitum (vt esse est eiusdem) 3o, =

Ratione autq probatur: nq actiones seu mutationes quarum vni primarij realiter distinguuntur, illarum realiter distinguuntur, sed vni primarij mutationi et augmentationi realiter distinguitur 3o, et actiones istae, maior patet et minor probatur, nq vni primarij nutritionis est subitum generatae ex subito alimenti, vni vo augmentationis est maior gmitas vibthi, quia semel producto vibthi parvo 1o intendit anda qd sit maior et qd orbana operatione extrahatur vt commodius operetur, sed gmitas et subitum realiter distinguuntur 2o, 3o,

Ad auctoritatem Arist 1 de Coelo, de coelo, et ibi philosophi neq dicere qd differat ratione qua differunt diffinitiones enghales, liberando tamen illos realiter distinguatur =

Ad 1m ad rationem 1m 6. concedo maiorem et 2m 3o minorem de gmitate pro vt est vni augmentationis. et prob est quia per augmentationem fit gmitas qualem cumq communicat subito. maiorem partes et diversas apprehendit, subquae consideratione philosophi ea subito.

Cea subsit gm̃ proprietas ipig: Unde aquisto modo habeat omnes condi
tiones Vt terminet motꝰ perse, et nesi stat, hinc est gd̃ non statim
mig dat Vtat proprietas subꝰ nec tabꝰ tute nomiet illig sit. Et ratio
est quia in virtu generatiue spiritꝰ non sufficit perse Lº gd̃ habeat gmitatẽ
parte gmitatibus, aliq gd̃ antehꝫ, sed gd̃ habeat esse in ultimũ in absolute,
et ideo gmitatem complere inig dit: postgmitatem Concretꝫ habet illud esse
simpliciter et absolutꝫ, ob hoc potest perse Lº mig dit gd̃ sit maig, Vt. 1. de ire
huius potest exercere operationes, et ideo in augmentatione perse Lº mig dit gmitatẽ

Ll Vt ad 2m Cm Vt Pe respondeat aduerte. Duobus, tri
plicꝫ potest haberi status, scilicet lꝫ. Lm lꝫ est augmentationis, mgus
boꝰ is per augeri et crescit, gd̃ requiritur loquendo gm̃ de bꝰ, est vig.
ad decessum primum a nu nolueritꝫ. gmitis alij hoc vig ad viorem
anu exigdat, ne per totam vitam etatꝫ Calor naturalis Validꝫ et robꝰtꝫ
est, et ideo pene semper digalitergli in substantia Cibi Conuersi
et in omnig ptẽ mig dit gm̃ ex corporis subsit. Sug semper fluxꝫ decedat
gm̃ lꝫ aquetur etatꝫ, seu lꝫ Conservationis, mgus Vivꝫ is non augeri
nec crescit, Conservatur tamẽ in priori statu, et Continuit ab vltimo pri
mi vig. ad quadragesimũ nu secundu. Lm alios vig ad septuagesimum. 3m
lꝫ est decrectorius, mgus vivꝫ paulatim minuit, et sit ab vltimo
lꝫ pene assignabꝫ vig. ad vltimũ vitꝫ; nam solo hoc lꝫ pene vita Calor Naturalis
resecat et vivꝫ nutritiua tacescit, vivꝫ vivꝫ perdat gm̃ adquirat vig
dum ad mortẽ accedat =

Ll2 Hoc posito ad aro m Cm. gd̃ si remouit de
vivꝫ in statu augmentationis, nego dni, ad hoc in solutione Cm motꝰ nu
absolute et simpliciter esse augmentationis et cig dꝫ rationi Cajetan: Quod eadẽ
est actus qua maioris Lm minꝫ mixti qualitas producitur. Et ratio est quia
ista actus gm̃ Cm est adquisitiua maioris gmitatis, et ad istius adquisi
tionẽ amminus actiuꝰ, a quo procedit ordinate. Continuit tamẽ augmen
tum peraccidens, ob in Vecinitatẽ Caloris naturalis Lm ob aliquod aliud medi
mig dꝫ gd̃ non producat maior gmitas, sed aligmdo equalis Lm etiã
minor, et in talia actio qua ad minorẽ gmitatẽ terminatur dicitur
diminutiua: hec enim non consistit in deperditione alicuius gmitatis,
sed in adquisitione gmitatis, qua sit minor deperdita =

Ll3 Si vꝰ procedat ero m de vivꝫ vivat in statu conser
uationis. Lm de ratione, etiã potest responderi gd̃ motꝰ ad gmitatẽ equalẽ
Lm minorẽ et cig dꝫ rationi specifice ex augmentatione licet sit diuersi ac ci
dentalis et gm̃ quid, quatenus una ad maiorẽ gmitatẽ gmitate deperdita
terminatur, altera vꝰ ad equalẽ Lm minorẽ que vig accidentales sunt, postulate
tamẽ ab ista virtute gm̃ diuersi status vivi vivꝫ. Nihilominꝫ tamẽ motꝰ ad
gmitatẽ qui competit vivꝫ vt est in statu, non dicitur absolute augmentatio,
hec enim sub hac denominatione postulat terminari ad gmitatẽ maiorẽ gm̃ sit

deperdita

dependita; qd non habet multq ad gmultabz mistatu Vbiqz, ize enim
virtq augmentare, non exigit maiorz gmultate ad quirere, eo ad ia pe-
uenit ad propriq ipz vltraqz procedi non potest, sed ibiz existit contra-
riare vbiqz in minimo statu, et consequtr equale gmultatz gmultatu
dependite adquirere. Licet imstatu decrementi ad minorz terminatu
ex eo qd ize desiciat vbiqz inig vbiqz et chiq paulatim degrit calidq
et humidq vbiqz valde ad augmentatoz requisitq. Vnde actu illa,
que ad equale gmultate terminate, posset dici augmentatu contradictio
D. 2. Vnq augmentatu sit multq continuus et suc ceribus —

DIIa3 augmentatio sit modus continuus et succesibus

1 Promtchq sequenda rgit quq contra dicq precedit dc2 dicta magis
declarando, quam regendo, ad multq recolligq. Inquit 1 rgia dat augmentatoq
(et ideq potuit vocare dicta de nutritione) nomine continuet successibz, sed monuit
ad marchi mitigandi per ipz vt dicq precedit dicendq de alteratiue
pnz autez dicq augere augmentq 2 ad disponit ex macilibz minimapt.
quq requirit ad carnes acquirat minimacaro pi imtrahi, et augetq omni
tali mediq imtrahi, pinit qd disponit minima aliapari magq pertinq sub
sequi, in cuiq ultimo imtrahi vltra minima caro augetr et dicta maiorq
titas et sic de inceps, quasi mutationes imtantaneas, nunc cibi ad regte nutre
dctes ducq: componens multq augmentatiuis quatenq seruatq intime ordinq facce
sionis et vnq succedat alteri: vt to Auerroes. 8. phoriq) Aberlq magnitudq
longitudinis 8 messahalle. q. 22. Asladdlo. q. 20. 2n. 2. sic. =

2 Probatr 1o ex Aristt 8 phoriq dicte vbiqz nonaugeri
continue; et deinde probatr racio. 1. nq augmentu alio rg per corporis nutri
tiui vt dicitur dicq precedit, sed nutritiu qd ad imtrahi 3o et augmentatiu
quid etiam patet et. mio probatr. quia nutritiu qd actio inbitq alteri per
se terminata ad substantia, 3o requirit esse inter imtrahi, patet 2o quia
ad substq non potest dari multq successibz =

3 Confirmatr: quia quid est
non habet non habet partes 3o numerogq ad illq terminatu non at successiua

4 Arguitr: vnq augmentatiu continuit (et ideq et dicta
tione) quodq alimentq corrupti et desinit esse, sed corruptio alimenti est
in imtrahi 3o et augmentatiu, minor probatr ex 3. phoriq vbi dicitur
nil per manere (nec quid substantialiter) desinente extrinsice nutritiu per
tinere =

5 Confirmatr quia alimentq corrupti pt esse vtimodi comiz
ad frq alioz, sed vltimum dictorum ad frq substantializ est nutritiu (vt
videtq

vbi dz eliq dicat ing 3° 4

3 arguit ng gra vibgli q̃ aliq habet
q̃ intrinsecu sic patet ibi, s. viuens q̃ sic est requisitu maq
et q̃ habet q̃ ista p̃positiones vtq̃ minori negent introduci, 3° neq
nutriri neq augeri 3° succedere sed in mitgli patet 2ª q̃ alias
negatur q̃ minori et minori introducerent =

3 p̃mitto: quia q̃ q̃dita habet adaptedz
augmentabung esse contitug et succedibz quia agens naturale mi
net ad esse m̃l̃es propinquum q̃n in re reperit, aliq. ad̃s non in
troducit q̃z simul in toto maq aliquid sed ping in partibz pro
xime quedz in remotiores sed hoc q̃z damnabz, et p̃mitto
3° 2ª minor probatr quia ali aliquid habent efficaciz probatr dtq.
patet q̃ cum gra vibgli esse achoz in istantem, et consequit q̃z vibgli
possimus ad successiue introduci (sed quidq̃ est factz quia vibgli dtr
minat ibi certaz aliq et determinatq maq certaz dtr positionz
in determinata et certa p̃te recepta) sequeretur manifestat quia
q̃ agens naturale ping agit m̃l̃es proximum q̃n in remotiores, eliq
virtz remissi producibz vibgli ping agit m̃l̃es propinquius q̃n in
remotiores et consequit 2ª geñ animalis esset successiua nec determina
tit ibi certaz maq, nec gra animalis maiziet per 1m̃ suum esse quz
omnia absurda sunt =

§ Alij limitat et moderat hanc rgz dicentq. aug
mentabung esse motq successiue: nutribung 3° mistgtaneq =

8 Contra 2ª dicit augmentabung et nutribung esse motu
successiuos et ibimet; hoc dicit q̃ plures esse mutuq vitr phoroq
precipiq vitr q̃ phomatar mutuq abseguq sit vna prima conclo =

Prima conclusio

Augmentatio et nutritio simul cum tinent ita vt ineodz
mitgli aut ℔ pars qua vna per q̃ vitr ebq alia per ℔ siat si mul q̃ augea
tr et nutriatr vibgli =

Ad rectitudinem certa vt dicit augmentabung non rectat:
nq manifeste et realiter nec habet hoc q̃ dicit vna pars in alteram mutuq
continuas 3° q̃ dicit gra vibgli vnit cum maq nutriti et augmenti, si mul eliq
q̃ manifestatq tenet ni quia eliq q̃ntitatis de nouo adquirit, et sic q̃ augmen
tatio

Secunda dicto

Nutritio et augmentatio sunt motq successiui: dicit ni modo tamq quia
nutritio q̃ est continua et successiua per accidz, in quibz continuitatis augmen
tationis. Augmentatio 3° q̃z pars tenet nec ad q̃ntitatz, per se dicit
continuat et successiua =

Ad rectitudinem quoad 1m̃ q̃ dicit ... nutritionq rationq sui
nominis continuitatz et successivitatz tenet quia ratione sui terminat ad substz,
q̃z quidz

qua quidq; dt ex philosopho contra quę in hac ꝯ omnes sequunt ſne
quę terminare multę successiones ratione cui, vide ſi ibi terminat dt ex
adiuncti dt decimo de illuminatione qua ratione nil dt mistę tanea
dt b° adiuncti nisi locali successionę admitt. Qd autq nullus
tribus subtrahit ex adiuncti .ſ. ex societate aq augmentatione constat
clare ſi met augmentatio necessaria et continua dt, dt patet nā eadq
exp. illuminationi, quę prętr contrarietatę aq multa locali ehq et ꝓpria
successione dt =

8 Probatr° multa esse augmentabilia non ex multis successiuis
et continuis; nq Arist. 3. de. th. et forte com. nil philosophi. 4 phys. nullum
continuum et successiuum dicit dari actu ꝑticulariter .ſ. augmentatę quantitatis
et rei: ad augmentatę autem dt augmentatio: qua ratione dividit ibi motus
continuum successiuos manuum, alterationis, et lationis: ex qua ratione
ꝓbatr dicit ehq concinnabit augmentationes posse terminari ad rei ductę ad
partes ipsas augmentabiles et non ita ad unitatem illas ex quę hęreditabiles
nq unius partis augmentabilis est unitas ... inducibilis in habitus adquę requi
terminari multę continuum et successiui ꝑ Cathedrale continuum et successiuum
multę sumitr ex Cathedralitate sui tri ad quę =

Patr similiter de ſnitate temporis
cerari ex augustini tremithq et idem negat primus illus. philosophię 4 dt
et rationibus illorum fei receptis; sed certe contra illa negatę principia non
bene abrq; bla explicationę monet aroueldq =

Quare aliqui ex nris dicunt adęquatę dari ſnes multę, idest multę ex propria nā ad illas terminatas, sed ex
hoc non tollit ewpuccentes aqd continuum nq simbi esset multę tanęq obiectę
possent ſnes ei, dt ex ratione sua terminatas ad quatę =

Sed ultra quia philosophi et D.tis aliquid in
idest concedere predicamento quantitatis, qd negant subtr. quodo dicunt ad
rotas quantitatis quantitatę et rei dari ſnes multas, sed hoc nonest precise
sed alter multę ſnes terminatę; idest ex propria nā adeq ſnes ita predicamen
to nil idest dari multas successiuas et continuas, ceteraq patet et minor pa
tet nq ehq ad rubricatis datis non separatis et nudatis =

Dices ergo vitalis non unitis aq nā alicuius rei dei
per aliqua dt primatę di positionis dt di rotis, supponamq v.g. esse calores
dt quatuor, sed determinatę eradq qualitatis in mistis adquirit ibi ſnes
reludimq; ꝰ ehq in mistis dt fusibilis et consequtr ehq augmentatio =

R. qd sicut determinatę eradq qualitatis ꝑ nā ratione
ſnes determinati indiuisibilis dt et in mistis adquatas, hoc dicunt intelligi
ita dt unitas indiuisibilis ꝑ mistionę, et modo ipsa n. ea in habitudo:
dt tanq diuisibilis ꝑ extensionę, et ratione suę diuisibilitatis patet successiue

et per partes

et per 1es adquiri vt patet in calce vr. Duo qui 1m vltima ratio ex
principiis quę explicatur per illa parthes vt Deus est indiuisibilis
1m substantiam et quęlibet tales modales, Celum quia 1m extensum et rarum
subtilem est diuisibilis potest produci successibe sub partes indeterminatas ex
tensionis vt plenum constituit. Et hoc certum licet exemplo lucis et illu
minationis: lux enim est absolute qm est tale. v.o. vt 4 mistorum
producitur, rarior tamen multo localis producitur successive indiuisibilis partibus
subtilissimis qm vt patet, vt patet si exponatur successive
per totam domum ferrariam. Circa doctrinam huius solutionis utendum reducit
ternio in L4 et exibi dicendis facile intelligetur =

L2 Do probatur vltra: nam augmentum quantitatibus vitalibus
est simile diuisibilium, maxime alimenti, sed hęc diuisibilis est continua
et successiue per viam latentis alterationis 3o Cor, minor patet: tum quia
est cum recessibus contrarijs: tum etiam quia cum frat circa subtilem quantitatem
et habens 1tes extensas primadimensionis, prius alimentum proximum est viam
latentis alterationis qm remotum 3o Cor, =

L2 Nec valet obiectio 2o enę vitalis
nam quia etiam vitalis est propinquior vitalium a cteris etiam prius
animalis, ratione qualitatis =

L2 Non magis valet quia vitalis minus occurrit,
existimatur determinatus tantę magnitudinis et non diminuitur
adquirit magnitudinem determinatam vt talis est mendicatum successive sed vitalis.
Et preterea nam vt dicimus 6 phoris 2da maximus et minimus omnibus
partes anteriores manent diuisibiles nisi forsitan nondum vltima diuisio
sibi requisita ad introducendum finem quia vitalis, quia hęc non est qualis
cunque sed illa quę pertinet ad magnitudinem ex 1tes 3 genitę.
Alimentum non mutatur in augmento et nutritione, adquirit quę cunque
quia magnitudinem quantitatis et extensionem cum videatur, sed vltima vltimata
illa diuisibilis talis qui sufficit ex 1tes subtilis ad augmentum =

Et hęc doctrina debet applicari primę generationi
non vitalis, et eorum augmentationi quę vt dicimus intro prius dicta augmt.
gradu enim 1o producitur imperfecta necessario est qd prius dixi
mus tenta et certa magnitudo: et 2o semel producto ione cum sensibili pos
sibile successibe sensibili per 1tes minores et minores quia ad augmentum
sufficit quę cunque pars chyli determinata sit =

L3 Ad auctoritates Aristotelis constat
ex dictis diuisibilis precedentis 1o 2o n.c.q. et ad 1m ex ratione in 2o concedo maiora
et neco minorem. Ad vltimo illius sextę ignis secundę cum cluribus dicendis; ad rationem dico qd licet subtilissime operetur luminosum multo magis exhibet ex nostris meritis
tenuitatem ex adiuncti et vt exhibet per qm hirudo vt constat in vene sectio exequitur
et illa minutissimis

et illumi nationis. Et cha quia licet calor vt q. m. hoc raong non so
lit tm rare motz succeibz circa eoz q. subi Vere tamg circa diuersa
p.es indeter minatas subi raone exlgionis =

Ad cm fir mationg dico gd licet
subito exse ibz habeat p.es exhibitiuas que exse requent tm minare motz succeibz
cg non habeat Cahludinz inper hgsibz; atamg vt mtz dubi ingmittale obsme
posset ex alijs quadrugentis bilz motz succeibz tm minari vt vidimg. =

Ad 2m Rn 2. Dr gd ri algle ns ri cig hoqg dicxi
mg loco in aro ci tatis ydeg cm grimat nrz clorg et doctrinz; ibi enim
hoc facimg exceptiong. Na in d.o de maximo et minimo n. 26. mirabi
lione ad cm fir mationg dicximg gd eg res subitz dicti non in gnit absolute
et simpliciter, scil. 1m quid s. in tali p.e maq, ob time posset introduci cig gra
in minori et minori p.e maq qua illa nonest Cillig producti, adq. adeo
posset introduci succeibe gen.ter limg non exse. Cig. ex vigubi mcessioni ibidg
tradita conset gd gdo tna gra mgnit extrinsice, altera deueat detinere in
trinsice, ob sime posset gra cibi detineri intrinsice per vltimg esse =

Ad 3 fir mationg Dr gd cha b phorg dicti maior gd
calor et quelibet alia qualitas et dispositio 1m gradug determinatg est in mistz
si cout deuitt in p.e determinata: ob time tamg potest produci succeibe cha 1m
gradug determinatg 1m diuersas partes indeter minatas subi vt dicebamg. n. 20
Unde gubii calor vt duo precise atg talis dine integgonis nequeat nisi
in mistz produci; tamg raone exlgionis in diuersis partibg indeter minatis
succeibe adquiritur et producitur vt videm est in casu n. 20 adducti, quare
ex dictis bz hic cm b phorg concedo mai.s et distinctos minorg vltimadi
positio ad gra subitg thatz est in mistz; sicut ad 2.m esse talis gre concedo
minorg; sicut ad esse 1m quid sterug dimisso mp.e deter minata concedo min.s
in gre indeter minata negoo minorg =

Ad 3 Rn 4 constat ex dictis quomodo ra
tiobz ri respectu ns primi et absoluti esse habeat bz minime cg minime vo
respectu tunesse 1m quid =

Ad 3 fir mationg cha constat ex dictis bz hic g m b
phorg d.o de minimo: d3 vltimg per rare factionem adquiratur maior et noba quantitas

D3. V3 per rarefactionem adqu
ratur maior et noba quantitas =

Si presens d.m esset adeo bilis si cadus di gnitate, Labori calamo esset discingdg,
sed quia plurimg continet di gnitatibi et non parug delectationis, pminimeg d.o utilitatis,
ideo doctrinalitr et recreatorie gnid tenguig ibi profergo. Et promitto de ista
rare factionig et condgsationig esse materiam determinatam ad vanitatg et Algebratg;
dufinem Arist

LIB. Z. DE GENE ET CORVPE

In hoc loco aristo. aristi de Elongatis eorum mutatione, et quo modo mixta ex illis resultent, quæ quia posui an oculis premimur, apud quæ habet ex modernis, quia ina cisata parte magnam Viderj potuit, ideo auctq obedigha virtutum magistra duxiq hoc loci memorari preceperit, ad hæc etiam libri ora dux retro tetigimus. Meaute hæc pro brevitate mea scripsi ego scriptor ad libros de anima, mq unus plurimum philothei et obsecrationis de reliqit quæ dicta sufficiat ad laudem omnipotentis trinitatis patris et filij, et spiritus sti.

hæc non et mia mercede ego vir omnium manu
mei. Mecenatis Gabrielis curavi
mihi an decorata in S.P.
nostri Benedicti cuius
solibitas placide
celebratur, finit
datata Vbrina
manu vice
simadi
magni Mirgi
anno 64

22

n.° 2

COMENTARIA

IN TRES LIB. DE ANIMA

Scietia de anima inter alias nobiles partes eius existit, vtilis, imo quasi necessaria, quare philosophus maximo studio operis elaborabit et per se habere erit enim a philosophia principe alienum aliarum rerum inuestigare naturas et ignorare ipsum; decere autem neminem posse nisi animæ suæ dignitatis et naturæ perspectam habere; ad quæ ab alteri animo adeamus Lib.m et scientiæ de anima ---

LIB. I.m & 2.m DE ANIMA tractatus

Primi et 2. libri simul explicabuntur quia omnia quæ circa 1.m lib. dicenda philosophus facile constabunt explicatis circa 2.m qui duodecim cap.a complectitur, in primo primum de anima mentem de animante ens per se ipsum dixerit in sequenti vero de anima vegetativa et sensitiva ---

Disp. Prima, De quidditate & essa animæ in omni

In hac et sequentibus disputationibus tres mihi quæstiones scholæ quas obiiciet esse iudicabitis, reliquæ vero non adeo steriles, quibus maxima afferetur obscuritas apud me debent videri possint. 1.o Vtrum definitio animæ ab Arist.e tradita sit legitima ---

into 9.o

In hoc 2° reprehendo aggressionem auctoris animam, cum nulla datur aliud substantiale genus præter corporeum, sed illius existimo omnes communiter fatuos, qui in explicanda illius essentia antiquis valde delirauerunt; quidam enim dicebant esse ignem, alij aerem: alij aquam alij quidam corporeitatem ex multis atomis mediocres: alij esse intellectualem quidam: alij tandem ex quatuor elementis, alij ex pentagono quatuor humorum, alij tandem diuinæ mentis particulam: quæ omnia falsissima ipsius esse arguit: aliqua definitione in hunc modum tradidit: anima est actus primus corporis physici organici in potentia vitam habentis: Cuius definitionis examen in hoc 2° membro: secundo aliquam definitionem animæ qualitatis, relationis, actionis, passionis et melioris primo: deque definitionis nostræ redimus sermo =

2 Primo 2° primam definitionem animæ ab omnibus admittatur sine controversia (quamuis illius rationem reddat) non tamen absoluitur sine controversia explicatur, ideoque diuersos modos ipsius adducemus, nec non et aliquas obiectiones, quibus hæc definitio possit impugnari. Et primis nostræ partis cuius definitionis quæ habet locum generis nota actus diuidit in primum et 2m a philosopho, per 2m actum quæ sit principium operationis vitæ, et per actum 2m intelligit primum, ibi radicale, ibi proximum: et per actum primum intelligit operationem ipsius quæ est exercitium ipsius vitæ: quæ diuisio non sufficiens videtur intellectui: potest de vita exercitio illius in formatiuo: quæ obiectio ex nostra mente diuisione diuidendo quod actus est quia mensuratus alium actum, et est quia mensurat alium actum; et quidem est eorum, et duplex, nempe actus est simplicis et absolute ens quia talis est ens et nullo modo mensurat alium actum et ens. Vera autem hæc quæ immediate actuat primam: et aliquis est actus ens mixtum seu medium quod ad diuersa relata habet rationem primi et secundi vt habetur: si nullus actus ens vnum est simpliciter ens quia nullo modo potest esse ens, vt operatio et motio: et alius mixtus quia ad diuersa relata habet rationem et primi vt habetur, et hæc potest explicari in modo maiori radius =

3 Quia actus diuidit in actum assistentem et in actum formantem; actus assistens dicitur quia 2m medium tale, cuius esse vt alterius entitatis, vt sit principium operationis talis entitatis, vt plantæ dicitur actus existens respectu materiæ, et animæ quia mobet et dicitur actus existens respectu illius; actus vero informans est ille, qui non solum communicat 2m existendi sed etiam actuat et informat illud constituendo ens vltimo vnum, ens perfectum, si quidem totalem rationem perficiendi ordinata ad talem actum quæ constituitur non reperitur in actu assistente =

I=I insimul

Istii positi conclude particulas de finitionis sic dicti ex oscari; 2a
2° particula habet locu, omnis intellectus 2° de actu in formate
et non solu de aristotle, qd quide patet qm qd est contra mentem
philosophi qui videtur esse di finitu in quo ultimo magis, in quo de
anima rationali, de qua poterat esse prima dubitatio, ex eo esse
stabilit esse actu corporis, et per hoc particulare dicebat anima
ponere totu esse hominis sed partis illius, et hoc esse partis ponere esse mate
rie; et per hoc particulare dicunt anima esse religuum actu
in genere substantie; sed adhuc illa particula primo, videtur excludere actu
accidentalem qui non est actu primi motivi; (qd non satis bene
explicat qui dicunt qm totaliter subtrahitur in mea L) qd autem anima
dicat esse actu ultimi subsistentialis patet quia anima est illud per qd
animatum formaliter habet in animari. 2° dicunt esse substantia =

Sed ista hoc particula et di finitione sic
mutatur; nec anima dicunt esse perfectissimum actu sed actu ultimum perfectum
alt 2° 2° non bene di finitur anima per hoc qd sit actu 4 maior
patet et minor probatur quarelle est per fectior actu qui minus potest
habiliti ribi ad multa, sed talis est actu 2 2° est perfectior 2° maior
patet et minor probatur, quia actu 4 est minor ad 2m et non 8 spa
3° ille minus potest habitari habet ex totali assumpto omnes potentias subiectas
formabiles seu istens probatur minor quia
nemo qd. est mortalis sua operationis sed qui vivit est perfectior omnibus
qui ordinantur ad illum 3° actu 2 qui est perfectior 4; et ideo hac ratione
dicit Psalmi et theologi dicunt mira gratitudine, prostratum Creatori
suum committere in actu 2° visionis: et hoc probatur quia perfectio ho
minis est in ultimo actu =

Ad hoc arm Rex respondet Caietanus qd
gratia in ratione actu perfectior est actu 2 qm 4 quia magis ex
cedit potentialitate a subito licet aliquando materialiter et minus rei il
perfectior actu 4, et ita ait qd movere actu minus perfecta
est anima qm eius operatio, licet movere rei sit perfectior anima
quia est subtle et operatio accidentis

Istis solutis et doctrina licet subtilis
sit ultima, tamen in primo mali artis Magistri Curiel. quia totaliter aliquis for
malis conditis machinans ad actum dicit 3° ora qui in sua [illegible]essia et entitate
quaerit perfectior, et ibi etiam perfectior in ratione actu =

Primo patet ex eius dampnato ipso
rationem; quia anima replet maiorem potentialitatem 3° est perfectior actu patet
vera et ani probatur quia anima pituat esse simplicite et subtiliate maiori 3°
actuat illos per fectius 3° augent ab illa maiorem potentialitatem qm actu recipit

Diag. 21 q

Vbag rieg⁹ potest quia dare esse est actuare et actuare est habere potentiam ō gd dat esse simpliciter, simpliciter actuat, et gd actuat simpliciter aufert simpliciter potentiam habitate =

Diendum inquiras an ens dicendum sit de actu quis obijcies primum comparabile ad aliud vt habitus et potentia respectu intellectionis .v.o. =

Ad. gd quantitatiuet ad modum actuandi actus et est perfectior 2°, quia actuat quasi modo quieto et permanenti, actus 1° et permodum via et tranzeunte: ataque quantitatiue adire, aliquando actus et excedit 1m et aliquando econuerso: nam quoties cum actus et. idem comparatur ad 2m tanquam dispositio et excedit 1m, sed quod actus et. non solum respectu varium secundum habet respectu dispositionis sed etiam principij efficientis actus primus; et est perfectior 2°, cum efficiens sit primum actu et non mutuo mutatum tantum, et ratio est nam cum dispositio ex natura sua ordinetur ad finem, ad quem dispositum vt ad finem intentum semper est illa imperfectior, quia ratio idem communiter respectu finis ad quem pertinet ordinatum dispositio =

Quare ad argm in 4 nego minorem et ad probationem nego etiam minorem si intelligatur de actu 2° secundum consideratum prout precindit a 1°: exeo autem quod et. sit imperfectus ad 2m non obstante habere pro potentialitate ad minus idem quidem et. et et non formam, sed hoc dicunt pensari ex maiori et minori potentialitate qui aufert actum aufert omnem potentialitatem absolute quod non patet ratione sui, sed qualemcumque supponit actus 1m et additum aliquem perfectionem supra ipsum

Ad confirmationem dicimus quod cum sit duplex finis: aliquis enim est finis effectus et alius intentus: finis effectus est id quod precisse habet esse ab aliquo principio tota operatione, et eius finis vltimo intentus est id quod precisse et vltimo intenditur ab operante: iste autem finis (i operans) non perfectus sit et agens per actionem in manentem) sit est prius operanti per effectum, hoc est propinquius esse illius vt perfecti per operationem; prior ratio finis quorum est perfectior illo quod ordinatur ad finem; verum tamen secundum dicimus quod actus 2° sumatur precisse 1m esse quod ad sum est talis finis effectus respectu actus primi non autem est finis intentus quia iste est perfectus magis quam primus et completa per actum 2m et posterea 1m prioris rationis non oportet et non oportet vt sit perfectior nisi a quo id habeat =

Vnde quod obijcit. et dicimus actum 2m esse perfectum primo nisi hoc dicas de actu 2°. non 1m se et 1m esse quod precisse considerat sed concomitanter et qualemcumque est finis intentus ab operante, includit. ipsum actum primum et adit. magis propriam actualitatem: itaque si actus et. comparetur inter se et quoad id precisse quod unumquodque confert suo actui, actus et (salua substantiali) excedit magis perfectione 2m: unde quod dicitur quod unumquodque est propter suum operari

1319

sg sit gd est propter signu vt operatu. Quare ad illud de Eucharistia dicit nra fides esse impossa virtute Dei, non quia per effectu sit omnia actu primo, cu oratio abstractis sit illa per effectu, sed quia est consecutio vltimi effectus virtu virtutis hominis cujusdo, sed de hac in maa de Eucharistia

L0 Ad maiorem euidentiam dicendi di[ffi]cultate supponendu, est explicare quid sioni fiunt illa particula (Corporis spiritis organici): pro quo aduerte gd Corpus sumitur multis modis aliud est corpus mathematicu, q[ue] in na diuisione constat, aliud vo est corpus artificiale vt cathedra: aliud vo physicu, dicit naturale gd est principiu motus vt quies, et de hoc intendit di[ffi]nire philosophi, corpus autu naturale est physicu adhuc potest sumi dupliciter. 1o pro illa maa quia remanente dicitur corpus physicu absolute. 2o pro corporeitate ex maa et fra corporeitati, gd solet apellari corpus methaphysicu.

L1 Scotus vult in 4 dist. 11. q. 3. ar. 2. ponit in hominibus Christi fra grandis corporeitatis exigu maa, quia cu diuersis fris ipe est fixus conseruatur in carnata: Henricus vo Quodlibeto 2. q. 3. ponit illa ista in hominibus: ex quo constat gd hec fra quantitatiua stabilit Scotus ponens eam communis in seriosibus, quantitate dicit de Viribus albus dicuntur ponere Scotus distinta realitra abiis seriosibus.

Explicat o Scotus illa particula (corporis) dicendo gd denotet intellectu de corpore constituto ex maa et fra corporeitatis realiter distincta ab ipsa anima, illudq. corpus sic acceptu exigit reale subsceptu animae.

L2 Probat Scotus hoc modo dicendo quia tridentinu definit corpus Xpi ex vi verborum esse in sacramento, anima vo non concomitanter, ergo corpus Xpi non constituit per animam, patet ista quia alias anima non esset per concomitantiam sed ex vi verborum si esset constituitur fratre corporis.

Confirmatur 1o: quia ss Patres docent gd idem corpus quod fuit vitus in cruce fuit positum monumento in sepulcro et ida postea resurrexit: unde si ostia consecrata in nocte cene remanuerit in triduo, ibi de esset corpus Xpi consecratu; quare si in illo triduo consecraretur ab aliquo ex apostolis, fieret conversio in corpus Xpi, et non in anima, ratio quia hoc esset separata a corpore. 3o fra aqua corpus Xpi constituit non fuit anima rationalis.

Confirmatur 2o quia alias se queretur gd in illo triduo assumeret Xpus fra cadaueris, et sed erit vsus in carnatus sicut ex fra hominis, gd quidq est falsu ratio vt communiter docent viri gd deus remelanxit nulla dimisit; sed modo non habet illa fra cadaueris illa nullam assumpsit; 2o modo habet duas fras substa habet.

L3 Sed nihil omnino hec Scoti explicatio mihi abominus rejicitur

rejecta; et prout grauat pfficiter impugnat ex incorporitate status
pluria, trans substantialia in eadē maa, vlterius impugnat, natalis
fra. corporeitatis pm dicit. Sed Coe maa. pro vt in requisitis
dispositis are hgnt fpositis corruptibilis, necessario est immutabilis et
indiuidua, 2° necessario est constituta in aliqua specie fre, patet
cons.a quia repugnat dari aptē in rē aliqm indiuiduū, et non constituta
sub aliqua specie entis; siquidē ratione generice indiuiduari non
potest nisi mediis speciebus 3° talis fra corporeitatis est immutabilis
necessario erit constituta sub aliqua specie fre: hec sic arg. 1° in
talis fra tribuit maa non tollit esse corporeū genericū et commune
sed tale esse specificū, ac proinde non poterit maa sic actuare adue
nire alia fra specifica, patet cons.a nā qd advenit enti in actu com
pleto specifico advenit illi accidentaliter, 2° si ponitur maa actuare
per fram specificā substantialē, aqua probatur esse impossibile, non
poterit illi advenire alia fra substantialis, quia alias per accidens
adveniret =

LA Quare ad arm Sessionis 22 Sti Concilij sessione 23.
dicendum Corpus Xpi esse in sacramento vna cū anima et humanitate
vt constet Corpus Xpi ibi esse constitutū per animam et subsistere subsistē
verbi, Vnde qd dicitur anima esse per concomitantiā signi est qd ex
vi verborum non requiritur qd corpus constituatur per illam (contra de Sacto
sic frat) sed per quam cū fra corporeitatis maneat corporis, verba
consecrationis veritatē tenerent vt bene probat Lra 3 fratris de consecratione
in tridduo, et hoc et non amplius voluit Concilium =

Ad Lm 3 firmatorum
Dcm cum D.tm et suis 3.p. q. 50. ar. 5. qd Corpus Xpi non mansit idem
fratre triduo et ante mortē, quia triduo habebat aliam fram aquā
habebat esse corporeum s. fram cadaveris: mansit autē idem Corpus Xpi in
illo triduo in ppria identitate s. identitate maa, supponitur diuini et actuali
existentiā et hoc sufficit vt saluetur dicta Concilium et sanctorum Patrum
maxime quia Cus corpus Xpi non requirat diuersitatem sed probabilem
illa, Cus fuerit idem supponitur, verbum s. diuinum, semper idem Corpus re
manxit, nam semper fuit idem habens maa Corporeā qd non significatur
mine Corporis sic recti: sicut Petrus est idem calidus ens et hodie
licet non sit idem calor numero. Patet qd patet ad 2m cum plus de conse
cratione in tridduo

Ad 2m 3 firmationum concedo sequelam et tunc minorem
ad cuius probationem Dcm Cus Suarez nullus enim antiquus aliqua ex aquis
verbum non posuit et ex primaria mente sed per accidens, et prout aliud quod
tunc suscipiebat vinum aliquid et prout in via, fuisse verbum dimissa, et

huiusmodi

huiq modi fecit ẏra cadaueris, quę non fuit aqsita aboues esse sed
gratia vt raperet vices animę prędictę: vnde axioma illud intelligo
dus est de partibꝰ quę ad constitutionẽ maq, quę perit acquisitę requiruntur
.s. maa et ẏra, quas vere nunquam dimittit, quod quod fit de aliquibꝰ
partibꝰ intrantibꝰ de perditis actionis caloris naturalis =

Sed hac expositione relicta vt iusta ista particula explicetur, aduerte subtm suscipibꝰ aliquid ẏra esse duplex
aliud in ẏrie; aliud vo formale: ex quibꝰ in forme importat ens
sut propria subti, non vo illa quę est communicatę a ẏra, accidentia
enim comparata cum luce, et maa 2a. aq ẏra substantiali, quia diaphanum nam importat id qđ q̃ lucere portiq̃ pat, nec mat qđ aq ẏra
subtm vo formale q̃ fert et habet ea quę illi a ẏra communicatur: et
ita alibꝰ .v.g. et achu trąs, pręs comparatę cum aeredine et luce, quia
alibꝰ includit id qđ ei communicatur ab albedine, et corpꝰ achu trąs
pręs dicit ens id qđ habet lucere, quia diaphanum non est achu trąs
pręs nisi habeat lucę: vnde dicitur ẏra potest dici inesse subtm
.s. .l. persubtm in forme .l. formali =

Hoc ostio posito dico qđ dupliciter potest intelligi
particula, corporis physici: quare sit sumatur 1o modo. s. pro maa nuda
negatę est qđ definitur anima per illa tergm persona competit ad
qm dicit esse habitudinem, vt ea vnq potest componat =

Nihilominus tamen existimo longe probabilius esse in
terpretari particulam 2o modo. Qui adhuc duplex intellectus potest:
Licet qđ anima sm propriam rationem animę dicit essentialiter ordinem
ad maam habentem esse corporeum a ipsa anima partium pars; adq. adeo
propriam receptibilem animam sm propriam rationem animę, dicit, sm eam rationem
qua superadat ordinem ẏrarum pręcisę corporearum, non est maa 2a nuda
sed maa habens esse corporeum, participium pars ab eadem anima sm rationem de
nunciatam inqua conuenit cum aliis formis. qđ ita debet intelligi, qđ si
loquamur sm rem et entitatiue, anima recipitur in maa nuda, id est non
mediante alia ẏra, in qua conuenit cum quacunq. alia ẏra substantiali
et hoc sufficit vt dicatur actus simpliciter. at vo si loquamur de
anima sm propriam rationem animę vt anima est receptibilis in maa
habente ordinem ad corpus talis. Nec in hoc est aliqua contradictio, quia
ad veritatem huius sufficit qđ receptibilis animę non sit corpus per
aliam ẏram (vt volebat Scotus) sed per ipsam animam, quatenus est com
municabilis ordini corporis; et ad veritatem secundi sufficit illi
modus virtualis vt in simili et valde simili dicimus 16. 2o de
generatione. disp. 2. d. 3. numero 38. qđ est necessarium videtur =

Alia vo precipue ex nostris propria particula reperitur,

.s. corpus ani

.i. organici, dicit per partes corporis, sicut hoc dicit esse obiectum potentie habite visue anime et effectus potentie non solum in ratione generica corporeitatis sed etiam in propria ratione anime per quam corpus constituitur in esse vitali =

Vltra modum istius dicti habet maximum dubium in d.to et precipue pro secundo: nam 2.p.q. 16. ar. 4. ad 2.m dicit sic: ad 2.m dicendum quod Christus non dicit animam esse actum corporis talis sed actum corporis physici organici in pot.a vitam habentis, et quod talis pot.a non abiicit animam: unde manifestum est quod meo, cuius anima dicitur actus, etiam anima incidit eo modo loquendi quo calor est actus calidi et lumen est actus lucidi, non quod aliquis sit lucidus sine luce, sed quia est lucidus per lucem: et si michi dicatur quod anima est actus corporis ex quia per animam, et est corpus, et est organicum, et est pot.a vitam habens: hoc dico. =

Gravis est etiam dificultas in explicatione alterius partis (organici) propter quod advertendum quod organum est instrumentum et pars aptata ministrata ad exercitium alicuius operationis vitalis: unde partes organice dicuntur ab Christo partes instrumentales et quia huiusmodi partes de per se non dissimilares sicut pes, partes organice dicuntur dissimilares et ethe rogenee, et de quibus similiter dicit Ethi mologia ab organo, quod est instrumentum musicum, quod magna partem variatate constat =

Hec causa organicacionis duplex esse potest; alia substantialis et accidentalis altera: accidentalis est illa que provenit adversitate accidentium, ut ex diversitate incisure, gravitate, et levitate, durities &c, que organicacio est dispositio requisita ex parte materie ad receptionem anime. L. antecedentium. L. comitatur. Iusta diversum modum scilicet de dispositionibus: non simpliciter v.o. requirit Calorem tanquam dispositionem ut introducatur forma, ita vitam requirit organicatum hoc ut introducatur forma vitalis seu anima. 2.m et substantialis organicatio potest multiplicari explicari: 1.o ut per hoc quod diverse instantie materie heterogenee habentes diversas formas substantiales partiales distinctas realiter ab ipsa anima, qua omnes iste partes in esse mixte hic partialiter informantur. Et iste modus non michi hoc partem supponitur ut certum constat q. ex dictis contra secundum, communiter q. ex pluralitate formarum in eadem materia, sequeretur enim quod anima non faceret unum per se sed unum per accidens

2.o Alio modo potest michi hec substantialis organicatio per illa que ab ipsa anima sunt informante subiectum probabiliter anima [illegible] substantialis et entitatis sicut ex dictis rationibus patet, quia pars est

tamq; sit multiplex Virtualitas eo q̃d sit principiu diversarum potentiarum
et operationum, q̃q; non possit exerceri in tanto eodq; modo distorsili, habet
ex se diversimode informare diversas partes subi, et ex hoc tales diversas in
formationes, resultant diverse dispositiones in diversis partibus adeodq;
anima immaterialis, non minus q̃m si diversis partibus caret. Et hoc
modo explicanda auctoritas subtahalis.

Dicit tñ auctas DD. mex explicatione illius particulatoris
ganici) ma aliqui ex curiet dicut deberi intelligi de organizatione
accidentali. Alij vñ dicunt solum posse intelligi de organizatione substantiali.

Quo auctas existimo sub distinctione esse loquendu, et
utraq; expositione esse bonam, puto q. adaptari distinctionis Arist.
Iuxta diversos modos sciendi circa explicationem alterius particule. Corporis
ma sua explicatione Cn. 26 certu ut q̃d debeat intelligi de organizatione
accidentali quia requiritur ut disponatur in maa adrecipiendam animam.
Similiter Iuxta primam explicationem secundi modi dicendi Cn. 27 eodem modo
dicendum est nam si per ly (Corporis) non intelligitur accidentalis
probemus ab anima ratione propria animae, sed precise esse
Corporeum, non potest corpus organicum esse substantialiter hoc sit accidentalis
anima ratione propria animae, ma ut constat oculo corporeum talis
precise sicut non petit nec tribuit hanc organicationem substantialem.

Ad aucta particula vita deneat intelligi de organi
cationem substantiali probat Curiel ex eo q̃d Corpus organicum organica
tionem substantialem non sit impota vitam habere sed actum, cum potentia
sit constitutiva per animam vitalem. Nec sit aliqua incongruitas (dicit Curiel)
q̃d tra substantialiter definitur talibus ut in illius definitione accidens, quia non more
dicitur q̃m recipiens illius sed tanq̃m conditio recipiendi, sine qua recipiens
nonerit per effectum disponi.

22 Ad vñ Iuxta 2m modum dicendi Cn. 28
ubiq. dubio explicanda est illa particula (organici) de organica causa substantiali, q̃d ex iuris tres constat: ma Iuxta illius explicationem idem est
dicere anima est actus Corporis physici organici, ac dicere, anima
est actus L. vita viventis. L. Corporis per ipsam animati, sicut lux
est actus lucidi, et qui secutus istum modum explicandi Rex dicit arg. Curiel.
q̃d particula (impota vitam habentis) intelligitur de vita accidentali. L. de
operatione vitali.

23 Facilis videtur Iuxta predictam explicationem antecedentis
dum particulam est explicatio ultima particula (impota vitam habentis) ma
si per ly (Corporis) intelligitur maa 2a nuda, aut maa actuata per animam
vegetativam Corporeitatis precise mediante da est talis particula de vita substantiali, hoc solum advertendo q̃d particula impota non denotat privationem. Extra

vñ vt sup per

2° vt nugor dicebamq; n. procedebat ⁊ intellectiua pro ⁊ sensitiua
bonitate ab anima 1ma ratione animq; intellectiuæ dicit de vita accedentali
⁊ 2 quis sit numerq; animarum et graduum vitæ et potentiarum vitalium ---

DII quis sit numerus animarum et graduum vitæ et potentiarum vitalium

¶ Hinc dificultati ansa prebuit Arist. cap. 2° huius libri diuidens gradq;
vitales in quatuor potias, s. in vegetatiuas, ~~sensi~~ sensitiuas, locomotiuas, et intellectiuas, qd facit inquadam dificultatem animam nostr explicatam 2° precedenti,
inquatuor enim diuidit, animam scilicet principium quo viuimus, sentimus, loco
mouemur et intelligimus; quin diuisionis a nobis existimat esse diuersitas aliqua
2° esse reducendas =

2 Et 2° vtra illaz sic arguitur: nam ⁊ numerq; graduum vitæ
sumitur ex numero animarum; anima autem vegetatiua; anima operationum vitalium sit
primum tactus erunt tres gradq; vitæ, quia tactus sunt tres species animarum .s.
vegetatiua, sensitiua, et intellectiua (vt ait philosophus Cap. 3. et 4 huiusli-
bri docet communiter philosophi) si 2m sequitur qd sint quinq., tot enim sunt
a philosopho ibi enumerate .s. vegetatiua, sensitiua, locomotiua, intellectiua
et appetitiua; si vero maior sit numerq; istorum gradum, quia operationes
vitales plures sunt, 3° non recte assignat ab Arist. quatuor gradq;
vitæ =

3 Per mat 1 quia anima constituit animatum, 2° non sunt esse plura
genera animatorum quam animarum, 3° nec quinq; erunt plures gradq; vitæ, et
confirmatur ex tactus sunt tres anime tactus erunt tres gradq; vitæ, 2am pa-
tet quia numerus posset multiplicari vtcunq; nisi multiplicetur per, et 2a
ptz patet quia animatum distinguitur ab inanimato per vitam, 3° ptz ani-
matum distinguitur intrinsece per varios vitæ modos, 3° non possunt esse plures
gradq; seu modi vitæ quam animata =

4 Per mat 2 a contrario sumpti
sumpti quatuor sunt gradq; vitæ quatuor ptz erunt genera animarum per quas
constituuntur animata, sed hoc ait ibi 1mum omnium philosophorum
3° ptz =

5 Secundo arguitur nam vegetatiua nomen gradq; vitæ 2° non sunt quatuor gradq;
vitæ sunt, ans probatur quia omnes actiones communiores huius gradus sunt ptz
communes rebus non viuentibus, 3° ille gradq; non importat aliquam operationem modi
viuendi, nam patet et ans probatur discurrendo per omnes operationes vege-
tabiles quæ communiores sunt rebus inanimatis; sunt modi animæ vegeta-
tiuæ sunt alteratio, assimilatio, nutritio, augmentatio, et attractio, sed
omnia hæc inter conueniunt ptz in animatis, vt patet in igne, qui alterando mate-
riam sibi

eas sibi

capti animat. et in sua subst. conuenit sua, sic q. ens amoen. et pulchr: similis lucerna alitat oleu, et mag. ner. Gerneu. 3. Trp. de operatiba noneit principiu operationis qua communi nomine vocam ani mati, et vegetr tales sta noneit anima.

4 Sed nihilominus constat. et probatum est per sent. peripatheticor. sc. arbores, plantas esse veneua animata; quatuor ora duu vite, vi quinq. potestatiu vitalis.

Precipq. intellus. et exercitatione aduerte qd prorsus vite intellectiuu modos habendi vita. noneit aute eodq. modo sumpta numerq. orandu vite seu modoru vigendi, qui sumitur numerq. animaru. Vt aute sciat unde numerq. animaru colligatur nota qd vita seu vigetia seu anima dicitur duplr. aliu operationi aliu vigetiq. seu in animatis per ordine ad operatione, illa sta iusta omnes philosophos vocatur anima qua est principiu et radix alicuius operationis elevate supra operatione rei in animate; et illa erit altior operatio vite qua magis elevatr supra actione corporalq. rei inanimate: unde ex diuersitate elevationis operationu, rerum vigetiu supra operationes rerum inanimatarum colligenda est diuersitas animaru. Iuxta D. tit. 3 l. 9. q. 18. ar. 6.

In rebus aute inanimatis tripler ipsa per sectione perordinis ad earum operatione inuenitur: 1a est qd non habet principiu intrinsecu actiuu principale alicuius operationis, quasi mobeat, sed ab extrinseco principio mobetr, vt. accidentalr. 2a est qd rei inanimate operatio per qualitates omnino materiales et sensibiles. 3a qd omnis operatio rei inanimate exercetr per corpus, aliud in eo retinitr. omnis q. forma que anima operatione excludit omnes has insectiones, sc. assignu illaru, essetr altioris esse et nature, dicitq. anima, que tanto est perfectior, quanto excedit modu operandi rei inanimate.

6 Intra ordine rei materialis continetr quedam operatio, que licet fiat per qualitates sensibiles et omnino materiales in corpore q. recipiatr, procedit tamen a principiu activo intrinseco principali rei in qua recipitr et ordinatr per sectione, et talis est operatio animaru vegetabilis que fit mediu calore naturali. vt. qui est qualitas sensibilis, quia tamen est a principio intrinseco sensitiuo operatio vite: ex qua operatione colligitr 1a potentia anime qd est omnium infimu.

Et ita pro hac operatione qm pro reliqui vitalibus recognoscenda qua licuimus lib. 2 theorem dup. 2a q. 2. n. 2. quibus adiungo hanc instruenire primu vigetiu et non vigetiu, qd non habet ita mobetr duplr extra dispositione sui nature, hoc est mobetr vt propria et sibi debita naturalis dispositione adquirat; unde ait D. tho. lectio

et gratia

et orabia mobeh vt adquirat motiu cuz quo adquisito quiescit: at vo vibeha superiora sua naturalia debita dispositione, et illa adquisita aduc re mobet vitalit vt continuit in nite liquibz, sanguibz et ceteris mobilibz, qz propria per actionz et debita dispositione adquisita aduc re mobet per actz suaz proprietatiz (et ideo constat in vegetabilibz diffa inqua doctrina vt ibidem dicitur) dicit plinius cz dicta gd vibeha mobet ase; non vibeha vo mobet abalio. s. a generante: nz vibeha, cz mobeh, sit extra suaz dispositionz vnde iosis et non ozgli attribuit motz: non vibeha vo mobeh vt propria et naturalz dispositionz adquirat, dz sit extra illa; vnde motz illoz deuet attribui generanti, quia quod dat dz dat diez ad dz. et gmbi vibeha adquirat motiu per actionz sibi debitaz et dispositionz, vt precipua constat in vegetabilibz in modo nutritionis, sita tamen per actionz non est debita illis mobt a generante in instanti generationis, sed pro vt se ipsa mobet ad maiorz per actionz.

Secundo alia operationz experimur qua gmbis sensat medio organo corporeo et in corpore recipitur exercetur tamz per qualitatez non omnino materiales et sensibiles sed per qualitatez intentionales vt videre est in visione. v.g. et ex hac operatione 2m istoz anime collegit. s. sensibilez gd in duobz excedit statz animatoz, et ideo per actionz est anima sensitiua.

Denig. alia experimur operationz qua gmbis in corpore sensat non tamz exercetur medio organo corporeo, nec in eo recipitur sed prorsus est immaterialis, ex qua operatione colligimus 3m genz animoz. s. rationali, qua est minus imperfecta intellectiua et per actionz per actionz sensibilia, cz excedat statz animatoz in modo

Deinde aduerte gd cum oradz pire sit ideo gd modz habet de vitaz, modz g. habet de vitaz, consistat in modo mobendi, excluduntur modi mobendi colligendo est duplex oradus vite. sciue operationis gd in motu alicuius rei sit principium mouendi. s. primus adquisitus motus debitus, et ista qua se habet vt virtus ad illum motum causandum: et instrumentum quo mediante agens principale operatur: cui instrumento ea ratione tribuitur executio motus quia virtute primeuali agentis deuenit ad illud. Exquo sit gd in quibuscumque aliquid potest moueri ab alio: 1o. quoz ad finem, ea gd non determinat sibi finem, sed ab alio determinatur et dirigitur in finem: 2o quoz ad statum quia. s. non habet ase sed ab alio communicatur virtus causandi motus: 3o quoz ad executionem, quia. s. ipsa actualis motio non habet sibi vt primeuali agenti, sed alteri: et his tribus modis dicitur non vibeha moueri ab alio.

Sed quia moueri ab alio explicatur per necessitatem mobendi ab extrinseco

cha modis

chz modis potest dici aliquid moberi ase: 1° gntz ad esentionz tatis: 2° gntz ad esentionē et fra: Et 3° gntz ad esentionz fre et forme simul: 1° modo dicitr plante moberi ase, quia per fra et virtutz ad nergie accipz nutrimt et augmt se; isti actz non tribuuntr aeneracōi quia ultorz tm (vt dicaing) non requiruntr ad ipsiz esentiz per fectionz quatenz in mistibili habet esse per aeneratiōnz; et illi actz non tribuuntr aeneranti, quonz tm in instabili aeneratiōnis ruit deriti aenite. 2° modo moberi bruta ase, quia non solz ruit principia sui mistz. (s. aeratiōnis) gntz ad esentiaz, sed chz habet ase ipsis et non aeneratz fra per aeneratz: ng licet ab illi habeat post esistibat, iste tamz ngn sufficiunt ad elicieda aeratiōnz, quia ad multa obtm imperficiuari determinate ruit, sed requiruntr chz spetiei obiectorz qug non ruit indite brutis anaa sed per seq illat accipiunt. Cetera fila modz mobedi se habet sabitulinz, duo dicit enim in duos ng qg bruta habet ista imperfecta naa sensibz vt gambis se mobeat ubiqz. modo in ipso actu sentiendi, non tamen se mobet localiter ad coadiuvandā obta dictasia, vt patet in brutis qug ruit affecta lapidibz vt magnetibz et ostreis habet. Asia vō ruit, ista per fecta vt ita se mobeat motu progressibo ad cognoscenda obta dictasia vt bruta per fecta =

3° modo dicitr homines moberi ase quia determinatz ultorz determinatr in suis operatiōnibz aeneratz: Et quoad duo priora patet ex dictis de plantis et brutis: et quoad tertiz rei chz est clara vt constat ex dictis 2° Phorz, tex. 3° =

Prima conclusio

Tria sunt aenera animarz vt vegetativa sensitiva et intellectiva =

Est communis tutz philosophor Cz Arist et Comm. et constat ex notabilibz ng distinctiō animarz a priori in animatis sumitur ex elevatiōnis operatiōnis precedentis adeo ingra operationes fre in animate, et diversitas animarz inter se ex diversitate elevationis in suis operatiōnibz sed triplicit talz patet elevari operatio animē supra operationes fre inanimate, 2° tria ex talz est aeng animē, Quinor et est Qtus et constat, ng licet ex eo qd anima est actz corporis ex diverso modo actuandi corpz colligat diversitas, quia tamz hoc nobis est valde occultz, ideo secud dictum vivētis a non vivētis colligitr a posteriori ex eo qd videmz vivētia moveri ase, minime vō non vivētia; sic chz diversitas animē intra aeng animē, et diversitas vivētis intraaeng vivētis sumenda est a posteriori ex diversis talz elevationis in operationibz, quibz vivētia se mobet, et minor constat ex notabilibz quia nonnulla ex cōtrahentibz alicui modo elevationis magis aliis animē pertinentibz enumeratis, 3° talz sunt tria aenera animarz quę illis aggregantur =

2 octo

secunda conclussio =

Quatuor sunt gradus vite essentialiter inter se distincti .s. vegetabilis, sensibilis, loco motivus, et intellectivus =

Ista conclusio est communis inter philosophos constat ex notabilibus ut dicimus gradus vite et modus habendi vitam, et ex diverso modo vivendi seu habendi vitam sumitur distinctus gradus vite, sed solum sunt quatuor modi habendi vitam, ergo solum sunt quatuor gradus vite, minor probatur, quia nec habet vita que recipitur, sed quatuor sunt tales modi de quibus modo gradus explicamus in notabilibus 3° &c, =

Formatur ista conclusio vegetabilis est vivibus vegetabilibus, inanimatis inperfectis, sed vivibus non vegetabilibus, sensibilibus imperfectis, ergo vivibus vegetabilibus loco motivis sine intellectivis, et in hominem tollitur intellectivus, ergo vivus 4tus est modus seu gradus vite =

Ad 1m Dicitur quia gradus vite possunt sumi dupliciter: 1° substantialiter propriis essentiis rerum vivibilium: 2° pro totalibus que consurgunt ad hanc essentiam, dicimus in conclusione gradus vitales sumi 1° modo, hoc est esse substantialiter et essentialiter distinctos inter se. Et probatur ratione quia sensibilis et loco motivus sunt quos totus potest esse de quibuslibet vivis, ergo vivus est unus gradus substantialis vite actu distinctus totus divinus, qui vivus habet vitam potentialiter sensibilem ex specifica natura sensibili, et vivus illas habet potentialiter loco motivum ex specifica natura loco motivi, et hoc est vivus habet sensibilem et loco motivum quia tres duo gradus vite, sequeretur quod ens esset distinctum de alio duo gradus intrinseci sensibilis quod est falsum, sequela patet quia sensibilis in quibusdam brutis reperitur solus cum una potentia sensibilis externa .s. cum visiva tactiva, in aliis vero tribus aliis plures sensibiles .v.g. cum visiva auditiva &c, quatuor sensibilibus cum potentia loco motiva constituit gradum distinctum a primo sine illa, sic etiam idem sensibilis cum potentia visiva constituit gradum distinctum a primo sine tali potentia, ita quod hoc concedatur inconveniens dicendum est gradus vitales substantialiter inter se distinguuntur =

Tertia conclussio

Quinq. sunt genera potentiarum animarum .s. vegetabilis, sensibilis, loco motivus, intellectivus, et appetibilis =

Pro hac sciendum advertendum est per quatuor primas potentias non intelligimus primitivas vegetabilis, sensibilis sed primitivas immediatas proximas et accidentales: et ideo est dicendum appetibilis et adhuc sicut non significat nec potentia appetibilis in natura, quia nonnulli sunt animi quibus anima rationalis data, sed nunquam non appetibilis animalis quo tamen in brutis precedit sensibilis, sibi sit sensibilis qui sequitur sensibilis seu [illegible]

dem ra per ea q̃ apehenſiue liberalia q̃ quiescit pro apehenſiua per illa ſcientia
et dicit ſcientias. Probat. 2° dco na potentia distinguit a potentia obiecta
genere diuerſe nutritiue ſcili, sed ita est ſcientia est quinq̃plex
2° quinq. ſunt 2ae et generales pte aiae minor probat et explicat
ma. 2. pte anima vegetatiua circa proprium nutriti, et sic constituit aiam pte
vegetabile, que vegetatiua circa alimenti conuersionem. 2°. 2. vegetatiua circa
omne corpus phicum non conuertibile animo in quibus vegetatiua inspecie
sensibili et sic constituit aiam pte sensitiue. Vel 3° vegetatiua circa omne
ens 1m qd vegetatiua in specie intellectibili, et sic constituit aiam pte
intellectiue. 2. 4° vegetatiua et habit ad ea ad extra pro vt est motiua, qd
pot dupliciter: 2. per modum inclinationis ad q̃ sibi conuenientem et
ea q̃ nocent, et sic constituit pte appetibilem. 2. per modum ad
quem situm, sic pro vt comparatur anima ad extra vegetatiua qm
ad ea sui desiderij supposita apehensione sensitiua. 2. intellectiua, et sic
constituit pte libi mobilem =

Ad 2m arm Ro 2 constat ex dictis
quomodo numerus producit vite non numerat ex numero animarum
nec ex numero potentiarum sed ex diuersis modis habendi vitam, hoc
est ex diuersis modis mobilitatis quiquidem tales sunt quatuor =

Ad 2m confirmationem qd anima plantalis
simul duplicata 2° pro vt est concreta animo. 2° pro vt est concreta in
mediata vite, et pro vt precisse dicit modum habendi vitam. 2. 2m modo
accipiatur non sunt eque plures genera animatorum q̃ animarum et
2. vita, sed hoc ppter non sunt quatuor 4a animatorum sed tales tria, eha
li radices vite sint quatuor. Nec obstat qd anima distinguatur ab
animato per vitam quia non distinguitur per illam ut per obiectum
per 2m principium distinguendi, sed ut magis per ea per effectum, ad quem
ex multiplicatione vite non sequitur multiplicatio animatorum
merita 2a accessione sicut nec. Multiplicatio animo. si
ad 2° modo accipiatur animatum concedo tot esse animata qd radices
vite, sed hoc quia dicit qd tot sunt genera animarum qd ani
matorum, nec accessione, quia constituit ibi animatum in hac accessione
non est anima sed modus se mobilis. obiter tamen aduerte qd primodus
se mobilis sumatur radicaliter, tot sunt genera animarum quot ani
matorum, pro vt anima sumitur pro vt precisse dicit gradum vite
1m qm ratione constituit quatuor gradus vitales =

Ad 2m confirmationem constat ex 2a: quatuor
enim sunt genera animarum pro vt anima est radix se mobilis di
uersimode mouere non tamen pro vt est radix operationis elicuate
supra operationes formas animatas, quia vt sic tales sunt tria
genera animae

genera aiiae Vt ex dicti Conitat =

Ad 2m En 3 necessarii ad cuius probationem necessitatem adprobationem dicte operationis quae conuenient plantis differre a dictis operationibus non differens in modo quae exercent, quia dicitur illae sustentatio principium intrinsecum rei in qua recipitur, secundo dicitur, hoc est plantae in motu nutritionis et augmentationis &c. motum est ignis, animae &c. non dicitur secundo motum externum =

Procedit et tertia intentio. Dubium sit quod quando multa operationes diuina aliqua esset res ad alterius operationes, tunc nequid rationem cuius constituit ipsius operationis in alteri, quidam dicit, bene tamen dato multa operationes diuina differt ut constituat operationem alterius ordinis. Respondet est 3o dicendum in tribus modis operationis: 1a est numerica quae probenit ex diuersa distributione materiae quarumdam differentium intellectionum diuersorum hominum, quarum una est per dextrum alterum: 2a est specifica quae probenit ex diuersa intrinseca ratione non eiusdem operationis ad alterius ordinem quales reperiuntur in operationibus brutorum speciem differentium intra eiusdem gradum. 3a dicendum in modo operationis est gradualis quae probenit ex perfectione et elevatione constituentis et extrahentis operationem ad alterius gradum. Vo. Cognitio sensibilis et intellectiua, quibus conuenient materiae differentia cognitionis rei et differunt essentialiter in modo contrahendi illam, quia tamen tales modi, pro ut contrahit illam ad cognitionem intellectiuam elevat ad speciem operationis alterius et superioris ordinis, ideo talis distinctio in modo operandi dicitur gradualis et orquet principium elevationis materialis complementi diuersi gradus rerum. Similiter Vo licet operationes animae vegetabilis videntur conuenire cum operationibus rei inanimatae et differre in modo, illa tamen modi probant contrahit operationes ad operationem partis vegetabilis, elevat illam ad alterius gradum vt constat ex dictis = D.3 quomodo anima vegetabilis continetur in sensibili et haec in rationali = ~~~ = ~~~

D.3m quomodo anima vegetabilis continetur in sensibili et haec in rationali ~~~ ~~~ ~~~

= Istius Dubii videtur acinquirere an anima sensibilis sit simul vegetabilis et anima rationalis vegetabilis et sensibilis, an Vo solum eminenter: pro cuius intellig

intelligentia aduerte tribus modis posse vnam rem aliam continere;
primo modo totaliter totam: 2° eminenter totam et 3° totaliter et emi
nenter simul. Continere totaliter totam nihil aliud est quam vnam con
tinere inter totas illud quod est de ratione totalis rei contente, quare dicitur ani
mal continere in homine; continere eminenter totam considerat in hoc quod
licet vnam non habeat in se id quod est de ratione totalis alterius, habet
tamen totam per effectum vt ratione eius possit praestare quod quid nec
tabat ab illo per inferiorem effectum. Nec inferiori modo et effectuali
in per effectibus quae pertinet ad rationem totalis illius rei contente;
et hoc continere eminenter est per est Conuenta eius virtutibus
seu virtualiter totam, quia causa superiorum rationum
non possit non tenere causa totalis praestare quod quod praestat ab in
feriori in ordine ad; et causa materialis aut totalis non tribuatur
continere eminenter sui effectus necesse est vt possit praestare
illud per modum causae efficientis; quare cum solus Deus sit Causa
eminenter seu virtualiter totam quatenus per modum causae primae possit
effectus possit praestare quod praestat Cetera et per effectum modo:
et Deus tantum hoc modo continet Creaturas quia nihil Conceptus meditio
in per effectum inuolvit. Continere totaliter et eminenter simul continuit
ius rei in alia quae ratione superiori non limitata includit quod est de ratione
totalis alterius sine imperfectione et limitatione quae in ipsa reperitur,
videt quae est vera perfecta et illimitata vt ratione totius entis
et limitationis continet quod est de conceptu totalis alterius sine
limitatione, quae ratione intellectus, voluntas, sapientia, et alia perfec
tiones in Creaturis reperta et non includentes nimis conceptum totalis
imperfectionis continentis diuina.

Deinde aduerte quod omnis
seu anima vegetabilis et sensibilis possit dupliciter considerari: 1° gene
rice sanguis generice, et simili ratione prior dicit 2m et radicaliter in
ipsum vegetabile, sibe alias habeat esse simul primarium sensitiue et vege
tabile sibe totius vt prima pars vegetabilis adeo ut considerata
continet in potia forma sui contrahibat, et vera possit contrahi. 2° intra
propria ordinis adesse vegetabilis totius, videt descendendo ad varios
modos totales vegetabilis totius. 3° ad varias species totalitatis. 4°
et cedendo ad superiores ordines per additionem diuersi alterius ordinis vt
per esse sensitiue: (et isto modo ibi non loquimur de anima sensibili
2° potest considerari contractum totius et vt anima vegetabilis est
specificata ad animam vegetabilis totius. 3° ad animam sensitiue et se
sibilis ad animam sensibilis totius vt inducentis specifica fructum continuit.
4° vt contracta per varias alterius ordinis. Unde totius de his animabus

phos. modo

vbiq. modo vigli intellectiua dq est in mirtus quo modo anbe
vbiq. modo conti berate in vacuali inuenatur et in mistis quo modo vegetatiua
in. g. sibba continentur =

Prosequendo iterq. aduerte quod sicut in quocunq. q.
vibeli distinguimus oralq superiores ab in ferioralq. presumq. sint
distinguere in quacunq. anima v.g. in anima brutj distinguitur di
uerse rationes virtualis in ea distincte, quatenq. dat esse substantie
vibeli, animali, et talis animalis qd est brutus. Sic circa dicti
citur nostrum animas nitr se comparare 1° in quas preci sas rationes,
qua ratione certissimum est animam perfectiorem non continere virtualiter
superiorq. vegetativum, in quantum, quia virtus ingenior precindit a tua
ratione virtutis a ratione generica et nondum continere eminenter
aliquid contrahibile, sed solum illud determinare ad perfectiorem modum
essendi: 2° potest concedi in quas rationes integras et completas
scilicet vt constituant integre in ente, specifice ex oralibus superiori
anima et quia contrahit ad rationes talis et talis anime =

In quare 1a 1ae asserit anima vegetativa nullo
modo continere sive virtualiter aliquid vbiq. in vacuali sed solum vir
tualiter eminenter, pro qua citari solet Caietanus lib. 2 de anima
Cap 3. et prima parte. q. 26 ar. 4 Toletus lib. 2 sum generis. q. 3a.

Probatur 2° auto. Aristotelis qui lib. 2 de anima
cap. 2 ait eo dem modo continuari animam maiorem in partibus ut
sicut linea quae continetur in quadrato oculo; sed triangulo non continetur in
quadrato oculo virtualiter sed solum virtualiter et eminenter, aliter esset verum
dicere q. est quadratum oculo est triangulo 2° nec anima maior in partibus
continetur virtualiter sed tantum eminenter =

Ratio probatur quia anima vacuali est virtualiter
spiritualis vt patet, 2° non potest manere virtualiter anima vegetativa aliquid animati
patet 1ae quia anima virtualiter vegetativa aliquid sensibile est virtualiter ma
terialis aliquid et operationes quarum est principium sunt virtualiter materiales,
2° ex una et eadem virtualiter non potest esse simul spiritualis et materialis for
maliter, sed inde est anima vacuali non potest esse virtualiter vegetativa aliquid
sensibile, et consequenter qd posterior anima non continuat virtualiter precedentem =

Confirmatur quia si per impossibile aliquam vacuali
nerent virtualiter vegetativa et sensibile maxime quia facilius
vegetativa et sensibile virtualiter, sed hec ratio est nulla 2° ea probatur
minor nam ens habet virtualiter corpus, et tamen non est virtualiter
corporea quia quia corporea talis est materialis, et anima vacuali
spiritualis 2° ea =

Ad 2am 1ae precedentis opposita ait animam vacualem continere
virtualiter

gratis contingit Coleras alias, et hoc est de gestibus resecate vegetabis: hec vegª habet plurimos et quidē grauissimos patronos: qm vegetat nutrit recreat, et hac similitudine: dicit enim qd anima rationis continet vegetabile et sensibile generice sumptas, nonnisi vt tractas per proprias differentias sui ordinis, sit ꝯ=

Prima conclusio

Anima rationalis sm̄ sua tota integra et completa considerata continet gratis vegetabile et sensibile generice sumptas: hoc est dicit gratis et in esse gratis vegetabile et sensibile=

Hec conclusio est certa et vera quod nihil difficultatis continet: et probat, quia hoc gratis est vegetabile et sensibile, ꝯ sumptis vt in nomine non sit nisi vnica tota gratis, et hec sit anima rationalis, manifestum sequitur qd hec sit gratis vegetabile et sensibile vegª probat quia effectus gratis primarij potest non esse nisi a tota gratis tali=

Huic rationi posset responderi non esse necessariū qd anima rationalis dicat denominationē gratis tribuat gratis quod constituit, quod anima rationalis non est gratis corporea, et tamen constituit gratis corporea, et similiter ignea equi dat denominationē et esse equi et tamen non dat equus et similiter Cā gratis non tribuit denominationē animati tribuit Compositum, et similiter ex eo qd hoc constituit per animam rationalem sit gratis sensibile et vegetabile non sequitur igitur de vere esse gratis sensibile et vegetabile=

Ad tamen hac soluto soluitur equivocatione horum nisi: quare scito qd hec nomina vegetabile et sensibile solet tribui formis et proprie sed non eodem modo: quia cui tribuitur formis solutionem facit principia illorum effectus, per ista nihil aliud est anima esse gratis vegetabile aut sensibile, genere gratis principium vegetandi qd sentiendi: cui vero tribuitur alicui Composito, non facit de eo qd habet illos effectus, quare hec soluto soluitur habet assignata propter equivocationem nam vocum nec enim nullo habet difficultatis si enim anima rationalis habet esse vegetabile et sensibile quo modo negari potest qd nona sit gratis sensibile et vegetabile idest gratis principium vegetandi et sentiendi=

Quare ad 2um Rnt. ad primum dicendum quod effectus sumptus, continet gratis eminenter vegetabile et sensibile. Unde dicit, qd licet nona gratis Corporea aliquo eminenter moueneri Cause effectibus non sit tamen vt det gratis esse illis, (quia sol est gratis Caliby cui lux Conuenit eminenter et tamen calor tamen)

[illegible] continere illos mouere causa gratis sufficit ad restrictos habitus et effectus: et quia anima rationalis hoc modo continet de vegetabilibus et sensibilibus ideo potest gratis dare esse illis.

Sed hec solutio maxime innititur huic principio; et minimis continetur gratis eminentialiter contentis continetur gratis vel constat ex notabili, 2° ex eo quod anima rationalis hoc modo contineat cetera, non tamen quod sit gratis vegetabilis et sensibilis. Et preterea quia gratis aliquem esse gratis talis, nullum aliud est quam dare esse gratis tales mouere causa gratis, 2° magis constat dicere quod aliqua gratia det esse gratis tales et quod nonnulli sint gratis. Et tales due solutiones: nullatenus continentia eminentialiter. Et est ly exclusione formaliter alterius regnum continetur, ly cum inclusione illius: et hoc 2m habeo intelligi: ii Ex nam deficere quibus quod gratia superior continens non possit prestare per modum gratie quod prestat gratia inferior contenta, multiplicat enim effectus gratie calorii. prestari gratis aliquis sicut una continet eminenter calorem, 2° similiter multiplicat effectus vegetabilis et sensibilis et quidem prestari gratis animalibus, sicque ponunt gratis vegetabilibus et sensibilibus esse nutritalis eminenter.

Octo

Anima rationalis non continet gratis oratis vegetalibus et sensibilibus contractos per differentias inferiores inferiores, nec est gratis vegetabilis et sensibilis illo modo sed nec illis continet illas animas illo modo continentur eminenter.

Primum istorum solum videtur mihi dubium: alterum negatur: et constat. Et ne hec per ea notabilibus quia vegetabilibus speciebus gratis per differentias suis ordinis est vegetabilis gratis. et sensibilibus species gratis per differentias suis ordinis est sensibilis brutis; sed hoc non est gratis brutis nec plantis, 2° anima rationalis non continet gratis animas vegetabilis que pertinent esse vegetabilibus specificatis per differentias suis ordinis, et idem est de anima sensibilis.

Quod autem nec continetur eminentialiter proprie speciales in anima rationali respectu ceterarum, sic ostenditur contrahit per differentias proprias ordinis proximas, quia continetur eminentialiter unius malus ipsetistor non potest nisi per hoc quod unius aliqua inferiores species distribuat aliquos e quibus continentur in eadem superiori potest mutari similes ex alios ex quibus, sed anima rationalis quilibet non potest prestare illos operationes inferiores que prestat anima plante et bruti, 2° non continet illas eminenter, maior constare videtur, et enim continere eminenter est prestare vel quod prestat res contenta; sic enim illa posse

illa posse exercere, et minus nobile quia plurima
sunt operationes plantae et bruti quae sequunt proprietatem animae
rationalis vt constat; nec illa anima rationalis esset producere effi
cientia praedictas animas &c

Ad 2um principium Quod
dicitur de Arist. de Arist. loqui de Vegetabili et sensibili com
plete per diuisiones ordinis vt dixi multo secunda Conclusione

Vel 2o Dr qd assumptum pro Vegetabili et sensibili
non contracte dicendum est qd similitudo reperitur in contingentia ab
solute sumpta non vo modo contingendi. Conuenit enim in hoc
qd ista figura continetur in quadrangulo non cum actuali tri figu
rali sed quadrangulo, ita Vegetabile et sensibile in omni con
tracte in rationali non contracte et determinate per diuisiones ordinis.
Est tamen magnus discrimen in modo huius contingentiae, nam de
cigli actuali tri figura quia non manet nisi trilaterale, et ideo
non continetur tralitus in quadrangulo, at vo de cigli tri ordinis
Vegetabili manet nisi vegetabile generice sumpti, et ideo
manet tralitus in intellectibile =

Ad 2um Cum concedo antecedens et nego
consequens, et ad probationem huius dicendum sicut dictum fuit ad
vltimum qd diffinitur potest dici aqua tria materialis et corporea:
1o quia est vltima potentia magnitudinis corporis, 2o quia est aliqua mate
rialis magnitudinis et corporis: et hoc modo anima Vegetabilis vltimum
principium esse Vegetabilis est materialis et corporea, idest est tria
actualis magnitudinis et Corporis, qd quidem Conuenit animae rationali et 1o
animae Vegetabili aut sensibili non vt sic non est materialis 1o
modo, nihilominus ibi repugnat qd illo eodem modo sit materialis
et ita contracta ad animam plantae - - bruti est sic materialis
minime vo contracta ad animam rationalis. Haec regulae Arbitri
explicant, dicendum. anima Vegetabilis vt sic vltimum esse materialis
et Corporeae vt quae, non vo vt qd. Essentialis materialis et corpo
reae vt quae, vide Conisich in hoc qd sit actus magnitudinis et Corporis, qd
quidem Conuenit animae rationali: et enim medium inter figuram ma
terialem et totalem Geometricam, nam primam excedit in eo qd est in
materiali vt qd, in quo Conuenit cum secunda, et abstrahi excedit
in hoc qd habet essentialiter in figurare magnitudinis, in quo conuenit
cum primis, sed istae sunt materiales et Corporeae vt qd, quia
in esse et fieri pendent a materia seu Corpore =

Ad 3um qd adducitur patet ad 1am partem Concedo
enim minus et nego minus ad probationem Concedo maius et

nego. L.

meo — di. meo mi nocq. Iusta dicta quia crata corporis (vt
quo) debuit potest esse simul spiritualis (vt quod) Iustus quarto
Utrum omnis anima sit indiuisibilis — — — — — —

D4 utrum omnis anima sit indiuisibilis

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

In hoc 2° supono me non accepe de anima rationali de qua certe est non
solu Iusta philosophia vera veritate Iusta altiora principia inexterga
et indiuisibile esse; sequimur 2° solu de anima vegetabilia et sensibila
de quibus ehuc non procedit questio circa diuisibilitate impertinens
qui a — certe est omnes animas esse simplices hoc modo ad
necessitate diuisibilitate in partes metaphisicas (cum certe alia sit huiusmodi diuisibilitate
habere. Sed dubiu procedit de extensione imperfecta habes sibe
communiter realiter subiectiue ratione quantitatis sibi, illa habeat esse
esse de facultate in quarto 2° communi multa dicta per secta vt Lacerta, an
guines &c: in 2° dicta quedam imperfecta vt Lacerta, an
guices et vermes in quo etiam oculus notatur plane: Istis om
nibus istis procedit dubiu, idest vtrum omnis anima sit indi
uisibilis vt sit in se tota in quolibet toto magno cui correspondeat
partes ad partes magni secundum formam in animalibus scilicet in quo
cumque materiam, an 2° aliter ibi correspondeat vt tota actus
toto magno et tota quilibet parte —

2 Deinde supponimus primam
conclusionem vt a facilioribus incipiamus supono animas plantarum et ani
malium imperfectorum extensas et diuisibiles esse. Qd supponitur firmat
communis omnium philosophorum usus, roboratur aliquibus experientijs
in primis S. Aug. libro de quantitate anime cap. 3 dicit
se vidisse vermiculum quendam multipedem a pueris male contritum
et in varias partes diuisum, vtque singulas se mouere velocitate actiuitatis
non esset, et quilibet illarum solitu puto contorqueri se ad locum
doloris, qd videtur sonare animam illic diuisam permanere —

Deinde nos videmus partes plantarum post de
cisionem vigere et in partibus abscissis manet pars anime vegetabilis
patet et ans probatur nos experientia constat ramum decisum et terre
inserium crescere dareq fructus non secus ac ante diuisos —

Et positis 2as 3as ait animas perfectorum animalium extensas et diuisibiles esse. hoc tenuit amputatus cle
scolo in 4 dist. 44 q. 2a ar. 2o. tolet hic q. 5. Rubio q. 3a
puntado

partendo dis. 2 sect. 4. etalij per multos =

Et probat L. ng anima
rte pendet amaa extra, de cuig pot. eductu, sed hec negat dici nisi
extense et diuisibiles sint. 2° Et minor probat quia educta de pot. maa
est causari per causalitate maag, L. c. tota maa concurrit ad totu
gra totalitate cause et effectg, et pars maag ad partg formg
partialitate eiusg cause et effectg, et sic ia pars maag correspondet
parti formg: L. concurrit pars maag ad totu gra partialitate
cause et non effectg, sed hoc vltimu negat dici 2° Et minor pro
batr quia sequeretr qd cadem gra simile multoties causaret. L. ab om
nibg potentijs maag singulis est totaliter, et aquarg pot. totaliter educit,
qd constat esse falsu in omnibg effectibg, nec tamen causalg ab omni
bus negat ab alio causari =

2° arguitr quia in nutritione istorg
animalij producit nisa pars gre 2° Et, alias probatr quia si solg
pars maag generatr animal sicut continetr in homine, in
quiro. L. gra partg illg maag in formam educeretr de pot. illg. L.
non 1m est falsu nisi alias lege producati, tu quia sequeretr qd
gra semel causata a maa et educta de cuig pot, iterum educeretr qd
est absurdu primi arguti tu etia quia cessa egritate tali eductioni
est ipsa gra nutritiua aqua probenit nutrimo, unde sequeretr gra
se ipsam educere et se ipsa causare qd etia est falsu. si 2m dicas
etia at falsu quia sequeretr gra materialg in formare maag
de cuig pot. non eductenti, et aqua etiam non deprehenderet =

Et tertio arguit sic tertio quia accidens negat
magnere de ratione sui subm, 3° Multo melius tenemg id dicere
de gra materiali subiectali, sed in gra sg gra materiali muta
ret subm totale 2° Et, minor probatr quia de cursu rg potius per
calorem naturalem deperdit tota illa maa gre dispirta ffust in L°
nutritali generationis et alia adquirit per nutritionem absq. eo qd
deperdat aut adquirat gra materialis 3° adeo gra mutaret
maag et subm totale =

Dicto

Sed in hiis omnibus 2 sg gm omnes thomiste cu suo tenent pre
ceptore amboi amplexanda conclusione est gra ait gras istorg
animalium inextensas et indiuisibiles esse =

His recitatis ex mente Aristotelis respectu. 1. hui
gm etiam ipse Clare profitetr. 2. enim contra gentes Cap. 72 ait
etiam ex ratione per accidens hec animas aquisitate non habere
Et tertio ratione probatr adducta diuisibile et materiale
non esse

nonesse hos intra se connexibiles, nq sunt plura materialia indiuisibilia
vt constat ni indiuisibilib⁹ continuabilis q̃litatis, ex quo constat q̃
diuisibilitas ꝓbenit rei materiali nonpꝛecise quia materiali ꝓ rationē
alteri⁹ partis sui ꝯp̃. Et similit̃ ligu⁹ indiuisibile et spirituale
non conuerti intra se ꝯ ꝗ illud constituit per hoc q̃ sit expers materie
seu indepēdēs ab illa saltim tēp⁹ q̃m aper fricte seu subtracte, nquo
dicert res spirituales ab indiuisibilib⁹ materialib⁹, nq indiuisibilia
q̃litatis ab indiuisibilib⁹ subtr̃ dependēt; at b⁹ res spirituales stans
ma ꝛra non solu⁹ non constat ꝑma, ḡm nec ab illa tēp⁹ aper
fricte seu subtracte dependēt =

Probat⁹ 2⁹ nego quia non repugnat
dari ꝗdā materiales indiuisibiles sed ni aliqua deuent dari max
xima ꝗ ritoꝛ animalis 2⁹ & maior patet ex notabili quia
esse calefactū non conuenit illi quidquid ꝗ contrarie existit⁹ patet ma-
anima nostra) nec quia materiales sunt ēq constet plures
res materiales indiuisibiles esse, 3⁹ ꝗ materialis extra mundi
est ad diuisibilitatē et indiuisibilitatē, et primus probat quia indi
sibilitas est per defectū in ꝗ subtracti, nq quanto maior est unitas tanto
maior est per defectū sed nulla ꝗdā materialitas ille sunt per defectum
3⁹ sunt quę contrahunt rationē ꝗ materialis ad ordinē indiuisibilitatis
8

2 probat⁹ ulteriꝰ ex eo q̃ sic maxime exteriora
quę ōdēnt in diuisibilitatē animę nrę, regenerāt ehq̃ milli, vt est per
fecta organicalis, perfecta corpꝰ christiani, omnimoda impenetrabilitas,
ita vt nec q̃ per trabē ligni ꝑ abscissa animalis per ꝗd̃ possit con
seruari ejus vita, 3⁹ anima ritoꝛis animalis est indiuisibilis =

Dices hoc esse falsū nq plures experientię
contrariū comprobat, Caput enim abscissū animalis per frictū saltat
multo Arist. ait se vidisse ambulatē abscisso cap. ad aliquod
dies plures refert⁹ experientię =

Sed re vera ritus aliquis stantes
ehq̃ animalium diuisibilis quia ehq̃ capita hominis ab
scissum saltat unde ni⁹ probat q̃ dies esse substantiales,
nec ab anima nec a vita procederet sed quasi ab extrinseca actua
tione motiua subiectiui ibi concurrentis. Q̃ autem ritus
ex brevitate durationis, ligex modo se mouendi; nq animalia
q̃ per fecta mobilia abscissa eodē modo actu⁹ animal non
solu⁹ modu⁹ locali sed ehq̃ modu⁹ qualitatiui⁹ ut probat Arist.
per q̃d ebur ni⁹ aperit ligq̃ dispositū. nec ꝗdā ꝑ fectorū
et per fectorū animaliū; nq ille non mobilis eodē modo abscisse
ac ille; unde eodē modo de illo Arista dicendū esse nullū illum

nonesse locabile

nonesse localg parse sed per accidg et abalis Causatr =

Ad 1m 1es 2dm n 3. Dr concedg do maiorg et pozdo minorg, ad Cuig probationg ad mitto secundg partes silenahis S. maag concurrere ad eductionem fre animatis per fectg partialitate Caa non tm partialitatg effectg, immo neg istag esse propriag loquendo quia respectu fre, maa non facit proprie plures Causas, sed sed tmg talg: Locutione tamen impropria ad missa nunc minorg subsuntg, ad cuig probationem dico gd licet fra vita sm sit medium sibi gratiae, et sm hoc esse gratiae nihil impossibile tota educatr ex tota maa, et tota ex qualibet pte non tamen ideo dicendg est gd causetr a multis causis quia ratio extensionis virtutis sm gd causatr a tota maa tum Causatr a tota: Cuig rei exemplum adduc reperio in anima rationali, quia licet non causetr a maa, recipitr tamen tota in tota maa et tota in qualibet pte, et non tamen ideo dicendg est recipi a multis receptibus, quia licet recipiatr tota a qualibet pte corporis non tamen tota vis sm comprehensiva virtutg. Unde sicut anima rationalis inadequate et partialiter recipitr in qualibet pte maa non tamen adequate et totaliter; ita anima sensitiva animalis Causatr tota a qualibet pte maa sed non totaliter et adequate, quia causalitas adequatione et totalitate exte effectg stare potest in adequato exte Causae. Et similiter quod in caa effectus duo portatas massas ponendg adgt nullg earum erat pars sufficiens, diceretr causae partialis, licet quibis earum totus effectus attribuatr, sic proposito modo dico - L. plures partes maa dicuntr causae materiales partiales et inadequate respectu ergo fre inducibilis. Itag quilibet pars maa subsistat tota fra sed non totaliter et adequate; itg aqualibet earum depndat tota fra sed non adequate: similiter de tota Cuig cuig eductio tota sed non adequate =

Ad 2m Lo in 4 nego ans ad probationem dico fra anima sensitiva ita antea educta de pote maa in esse (quia est simplicis et propria eductio) postea non sic educi de pote nobis maa partialis, sed totius in conservari et hoc sm quid ita vt ea quae antea per maa prepte istius conservabatr postea per partes subsequentes, quae nobis informat, cuius maiori perfectione conservatr, gd non est proprie educi. nec est inconveniens gd effectus unius causae ab alia conservetr vt non stante hac in exemplo luminis, et similiter possunt inconvenientia gd idem conservatr effectus a pluribus quatenus sibi aliquid accrescit et maiorem adquirit perfectionem

sine nobis

sint necessaria ponere huiusmodi species quibus quatenus obtineri
potest cognoscibilia ad suas operationes exercendas =

Inquirere primo an negat tales species necessarias esse
quia tenent quamplurimi tam ex antiquis quam ex modernis: quorum
intentio duplex est, aliqui enim dicunt ipsum nullo modo maiores
talibus speciebus ad intelligendum sed sufficere praehabitam obiectum illud
valeat percipere ita Galenus vt refert vt refert D. Gregorius
Nissenus alius limitat ad ipsa extrema dicunt solum ipsum inferius, potentias
inferiores durare in 2 dist. 3. q. 6. et plures ex nominatibus.
Alii tandem dicunt quod licet respectu visualis et olfactus sint ponendae
huiusmodi species minime respectu tactus et auditus ita Vallesius
Hurtadus Conimbricenses, Toletus lib. 3 de anima Cap
1. q. 2. Hurtadus hic disp. 42 sec 2 et idem aliqui ex
dictis aliquam dictorum =

Dicendum nihilominus omnes conveniunt probabiliter: nam
in huiusmodi speciebus ponitur, debent necessario dari duo accidentia
solo numero distincta in eodem subiecto, vt in eadem potentia medio et pu-
pilla dantur duae species petri et Caii, ergo est falsum &c. =

Inquisitio primo Durandi: nam tales species primo
debent cognosci ab eo cognoscente obiectum, sed non ipsa continuo
vt ex paritate constat 2° et maior patet quia alias modi speciei
ponuntur vt sint medium cognoscendi, et vt sint imagines et
representationes obiectorum, sed ipsum non cognoscitur a nobis tam
per se repraesentabile, debent prius cognosci secundario cognoscitur ipsum
per suam imaginem prius debent cognosci imagines ipsae aliorum
quae nunquam fuit in alterius retina ducunt 3° =

Secundo arguit Hurtadus probando quod auditus et tactus
non habeant species: nam ex speciebus requiritur vt vicarium obiecti et vt
impleat ejus absentiam. Improbatur ex 2° nam ea ratione
negandum videtur tactum et auditum habere speciem sui sed obiecti
horum ipsum nec abilli dicitur nec habet. Confirmatur aliquam minor
portionem non videntur species, minor constat experientia quia
nihil tangimus aut auditum nisi illud physice continuando =

Confirmatur quia manus Caii dum vt 4 tangit
ipsum nec species Caloris alterius Caii dum vt 4 tangit ipsum
Constat, 3° tactus nunquam fit sine obiecti perceptione, patet
2da quia species imaginales non contrariantur nec ullo modo
qualitati physici realis 4° si calor vt 4 in nobis adueniens perci-
peretur media species percipiendi esset necessaria ad tactum ferri
modo calore duro vt 4, 5° Species non continuat ipsum et
quod non

gd non per speciē sed per reipsā per ā Pet=

Confirmat 2ō quia de facto, quia odor movet ipsas alimēit. Cuius signum est odores ligni in cubili Corporis legentis positi qm rei odori fera dedicata est, speciesq; in stomacho tardius non diuigit quia pegdet aggregia obli=

Ostenditur tamē ratiōe munitur sequens omnes philosophi et theologi sui præceptoris Phū Arist. et dicta et idem nemine in parte aliquā refragante sit 3ō

Conclusio 3ō

necessaria contra hās species intentionales quibus obtm proportionatur et vniatur cuiacq; potē cognoscitiue=

Probatur in primis Auctoritate Arist qui in hoc libro ait sensum recipere species sine mā sicut cera recipit sigillum absq; ferro=L. auro: vbi Dtūs et ceteri interpretes per species intentionales in theologia et libro de insomnijs ait somnia fieri speciebus et imaginibus minime dormientis=

Probatur deinde ratione a priori desumpta ex modo cognoscendi, ng modo cognoscendi sit per aliquas intentiones cognoscitiuas ng cognitas (ideo enim dicunt philosophi qd res cognita trahit ad cognoscentē) 2ō necesse est vt ipsum cognoscibile vniatur potē cognoscenti vt possit talis assimilatio produci patet 1ma q. quia caa talis assimilationis non potest esse ipsa potē cognoscitiua cum non sit re prorsus alia obli: ng sic sed vnibilis realis cum potē aligndo sit impossibilis, aligndo 2ō improportionata ad vnionē, 3ō concedēda est species intentionalis que sit vicaria obti ipsum actualiter representet

Confirmat quia potē cognoscitiua ait indigere ad operandū circa hoc illud obtm, et ita vt possit cognitum elicere debet aliquomodo determinari, sed non potest ab aliquo determinari nisi ab obti speciē 3ō

Respondet aliqui qd hec determinatio fit per speciē extrinsecā obti=

Sed contra et in primis hoc non habet vim ingressus nostri quinon cogit speciē obti. et de extrinsecis elicit facies, quia hec determinatio. L. et in omnem causam effectus. L. gratis: ii. Dm cum tale obtm licet potē non poterit illa determinare nisi mitgdo speciē sui per medium, si Dm contra: ng quia medium nihil ca potē non potest nisi per aliquid intrinsecum ng elicit quia sequitur aperte ex hoc vnionē illig obti sicut conuenit nisi cupiditate impedire qd est ex parte qd est contra ex parte, probatur sequela quia ideo intenebris res non videtur quia colores cogit lucē et si tales colores immittat

et idem

et ideo rei in magna distancia non videtur quia species ab ea obiecte
pereunt in medio et euanescunt =

Secunde probatur a posteriori manifesta
ex peritia, quia constat oculis se ipsis videre in pupilla alterius.
et similiter similibus speculis obiectis videmus non solum non sed etiam re
alterius existentis quam antea non videbamus, neutris autem istorum talia
potest nisi ab oculis et similiter ore alterius existente quia tunc maxi
me et speciei ipsorum, quia deinde ad oculos reflectuntur, et illi in
formata fuit visiua et fecit actus visionis, &c. dicit tales species =

Tertio manifestum quod impossibile minimis abstractibile
cognoscibile, nec memoria et reminiscentia sine existentibus quarum
monstrant, et ideo est de somniis respectu fantasie &c. =

Ita quod probatum de ipsis tactus est oculus et in
primis aperitate rationis. et deinde speciali ratione adquod humores tactus
et oculus pullulantes ipsius qualitates sibi inhereres: nec tactus retinet
duritiem et molitiem, eadem, &c. est non ipsius eas sibi inhereres, sed
inhereres rei tacte, et duritiem lapidis &c.: qua quidem non impe
diret tactum. similiter oculus non parietis saporem sibi inhereres sed
rei gustate =

Ex quo manifestum sequitur quod sensus non immu
tari ab his qualitatibus ita obiectis sed ab speciebus ab eis productis quia
molitiem et duritiem quas dicit qualitates tangibiles per tactum non in
ducunt in illo sibi similes qualitates physicas, &c. ipsius tactus quia
litates enim species; similiter oculus ut percipiat saporem deuenit ab
illo in mutari, non autem in mutatur saporem sibi inhereres, cum
illum non percipiat, &c. immutatur obiecti speciebus. Denique universaliter
dicendum quia huiusmodi qualitates dicit primis materiales, ut per
illas possint actuari agentes et efficere passiones &c. per species intelligibiles id prestatur =

Solum adueniat non impugnat illum auere de spe
ciebus impressis, de istis v. g. quia dicit principia cognitionis, nempe de spe
ciebus expressis inquiunt. c. consilium Stratur consilio ipsa. c. salmo dicit
pii consiliorum

Ad 2 &c. argumenta variis adducit moderni solutiones: et
in primis abstrahendo ab hoc quod accidentia indubitanter aliquid dicunt
realiter propter duo accidentia solum numero distincta non oportet esse in eodem
subiecto non oportet esse quia ~~non~~ natura abhorret superfluum quae ratio
non currit in speciebus intentionalibus quia sufficit natura in cognoscendo
quod habet in uno dum postulat repraesentare per propriam rationem
quam ab illa non distinctam =

Adiungit

dicat gd ista accidentia qua[n]tificant et minuunt ma
teriatu indiuiduant, per rationem rei q[uo]d mignonatiu adg. rdo ut ag
re esse medgiatibus, cha ipsoru numero diminuatur =

Ad tertiu dicendu respondet Comm[unis]: lib. 3 diu.
48 g. 2 ex Cai. gd species remanentes Petru et Paulu una duobus
v-o. diminuitur specie, quibus predicta ratio non esse ex illis naturalibus ob
mandatu deferat, quia tota esset una barra, specieru ita est in remanen
tione illoru obiectoru, quatenus sic distincta sunt, et ita ab eis quatenus
sic distinctis specificantur =

Ad 2 22 gd species tactus cognoscit ut quo
et ut ratio cognoscendi non vo ut gt et ut rei cognita, et iusta hoc
signu dicimus Dicit maior sumenda et ad probationem q[uo]d dicebat
Contrariu per aliud cognosci, 2o modo tangibile per aliud cognos
ci (quo d) aliud cognoscitur conclusione per principia, et hoc quo
ad ut prius cognoscatur id per quod aliud cognoscitur: alio modo tangi
bile per tactu cognoscendi, sicut cognoscitur principia per lumen na
turale; et hoc non est necesse ut illud aliud prius cognoscatur ut quo:
et hoc 2o modo cognoscitur colum per species visibiles, et ideo solus
cognoscitur species ut quo. Nec est simile de imagine Xpi. quia
ista est imago completa et cadit sub obto visus, quare nec ipsa habet
species intentionales per se loquendo. Vel dicitur aut dicendu sicut frate
Lucas non necessario alteriu noscit necesse q[uo]d prius cognoscatur,
et talis est species intentionalis: sicut vo in ymagine tale prius cognos
citur et talis est imago Xpi =

Ad 3 23 gd duplex unio ratione
obti qua potia externa potest intelligi: una finitis materialis et alien
trahit et vitalis; species 2a est necessaria ut obtum tactus eius unatur
et sit presens tractui et vitalitati potie, quare licet gdo obtum mise
habet sufficiu actualitatu et immaterialitatu sufficiat eius unio cu
potia ad elicitionem cognitionis ut Continuit in una anhelitus respectu
sui intellectus: gdo tamen obtum est minus immateriale et disproportionatu
eius potie, non sufficit ipsi realis presentia et unio ut potia trahat illo, et
sicut habet se ferula et auritabula respectu tactus et auditus; idem q. licet
materialior unatur potie non unitur tractui et vitalitati: quare iusta
huius signi distinctionis est minor argumenti =

Ad 4m ratio maioris gd si calor adue
niens non retineret tactu totu calore in toto spatio quod est quia
tactus non percipiat sine obto medijs spatijs, sed quia tactus illo
intentionaliter immutatus et ut illud percipiat debet prius ab illo
realiter et physice immutari realiter ad eius adeptionem physicu qualitatis

et quia hoc

et quia nec in mutatis realiter non potest fieri nisi qualitate excedente eius mensuram, ideo nec tactus percipit nisi qualitates excedentes remissas.

Ad decimam formam Rabi Moysi dicendum quod aer odorem defert ad nares et spiritui odoris per medium non quiescens in pergendo alteri quia accidens non migrat de subiecto in subiectum sed exhalatur aliqua substantia tenuis ad modum fumi defferens ipsam qualitatem seu odorem, et hoc substantia conservat odorem eius absolute seu odorifera, et sic odor in mistis sui speciei potest immutare postea aliquam.

Et si inquiras in quo genere causae concurrat obiectum ad huius speciei. Rn. concurrit in genere causae finalis equivoce.

Solet autem etiam in praesenti inquiri utrum species impressa recipiatur quantitative an vero solum virtualiter. In quo sciendum quod communis opinio dicit solum speciem expressam esse quantitative receptam, obiectum impressum vero tantum modo virtualiter et efficiendo illud in praesentare est. Valde probabilis mihi videtur dicta, attamen probabilior est sententia Scoti et principia D. Th. predictas species tam in sensu communi esse quantitative receptas quam obiectorum visibilium de coloribus extremis dicimus. — ||| — ||| — ||| — ||| — ||| — ||| —

D. unius de quinq. regulis extremis — ||| — ||| —

Circa intellectum advertendum est quod visibile est duplex aliud visibile per accidens quod est illud per accidens visibile existens quod accidit ei quod potest videri videri. Et hoc potest aliquo per accidens videri a visu: aliud est visibile proprium quod per se et ab uno tantum videri potest: aliud horum est visibile commune quod potest et aliquando actualiter videri videri: et quinque enumerantur s. quantitas, figura, numerus, motus, et quies. Quodlibet tangibile s. proprium est quod potest videri: hoc autem homines per se tangendo. Propter quod dicendum est hoc visibile non immutare proprias species sed modificare visibilia sua propria aliquando visa et illorum species, et sic illius species immutat visum tantum medio specierum visibilium propriarum

DE VISU

obiectum adequatum huius visus non est color aut lux, sed aliquid abstractius abstractum. hoc est dicendum primo videtur videri

est autem

Est autē perspectiua media huius quia nō aliud est perspectiua q̄ᵈ nō
solū ad ea q̄ dicta sunt perspectiua est. Vt aer et q̄ cōtinet cor⁹ luminosa
aliud est perspectiua sm̄ vltimā superficiē et hoc vt pequoniā videt una
mitte colorē, dicimus ō q̄d perspectiua probat abstrahit ab obiecto. et obm
adequatū cui nō quātū color aliā lucē solū =

Ad secundū patet clare quia illud est obm adequatū
alicuius rei q̄d subito continuat omnia illi⁹ potentia ad talia posita, sed hoc
nō est color respectu p̄t̄ visibe quia ch̄s videt lucē: nec ch̄s lux
quia ch̄s videt colorē ō̄ē =

Ad tertiū
gratia lucis mediū ipsa est visibilis tamq̄ ad visionē colorū solū requi-
quirit exp̄t̄ mediū vt color p̄ eius quasi speciē imitat et non
visibilitatē dūdat. Et simile est necessaria exp̄t̄ p̄t̄ visibile vt
p. in aere speciei recipiat =

Ita arist̄ in meteo et probatur
quia color est visibilis et visibilis nō potest fieri visibile
per lucē ergo per cōsequens lux q̄ requirit ad visionē non requirunt
exp̄t̄ colorū et cōstat illud in rosis vbi in mediate potest
videri exp̄t̄ mediū ans probatur quia Color est ens visibile positum in
q̄dā quidē subō ille percipit colorē ō per se ipsum erit omnibus visibus
ex quo dicē patet quia q̄d per se ipsum est talē non redditur tale
per aliud =

Dicit: lux non solū requirit exp̄t̄ mediū sed etiā ex
p̄t̄ obm ō̄ē ans constat experientia: tum q̄a oculus existens in
puteo non videt nec mediū perfecte obm illuminatū et tamen ita
ō̄ lux non requirit exp̄t̄ mediū sed obm tum etiā quia q̄to color
est magis illuminatus eo perfectius videtur ch̄s si mediū eodē modo
se habeat ō̄ione est tamē exp̄t̄ colorū se tenere ad illud
visionē patet ḡa quia resolu exp̄t̄ mediū se tenuerit non videretur
perfectius exeo q̄d mediū eodē modo illuminatū color magis accedit
ad illuminandū =

Ad secundū ans et p̄batione dicendū q̄d q̄do
obm videtur solū mediū q̄d est in recta linea inter ipsum et potē vi
dentē et illuminatū grauis valde exigua lucē, q̄d si in illa p̄t̄
mediū non videbatur lux non proueniebat exeo q̄d non videretur
ibi, sed vt aliqui dicunt ex defectu corporis opaci inter quod non
potest aliquid videri. C. exeo q̄d lux illa est valde exigua et
valde indiuisibilis cito venit, sufficiēs tamē vt per illā producat
speciē et immutet virtutē. Vndecimo obm est in maiori quantitate
videtur quia totū mediū est illuminatū, et ideo est ibi obscurū seu
in minore

ri minori lumine non videt, non quia medius non sit illuminatus, sed quia alia obta sunt magis illuminata, et magis visibilia oculum: et quod magis visibile videt: illud quod habet medius ad magnitudinem rationis=

Ad secundam probationem contrahat ex hoc responsio Quia enim magis magnifici colores, quo maiori lumine fruuntur quemadmodum quod magis lumen mereatur, ita in medio plus luminis erit: si autem hoc ibi medius non adesset, nequaquam medium videretur, quia visibilia citra obta grata ad proprium actum ita proportionata dispositioni medii ex denegat quem per rationem de rota illuminata, et sic ratio quam in subiecto seu medio proportionatus ceciderat=

De auditu Lectio

obtum adequatius hunc potest esse sonum=

In hac octava nona omnes conveniunt etsi non est dissentiens sonum sit motus localis quod qualitas adiacens esse qualitatem realiter animatum. Contrahat Clare quia motus localis non est ignitus in propria sed in mutua, at sonus est proprius sensibilis auditus ergo erit qualitas distincta a motu. Nec obest sonus fieri per motus locales ad hoc ut sit qualitas permanens: non licet fiat per motus ultimo fieri instet per illas qualitas permanens ut contrahat mentore &c. Etiamsi sonus sunt qualitas ista non fit per se per motus locales sed per alterationem quae subsequitur ad tales motus, ad modum quo ex motu locali causatur corporis calefactio quae est vera alteratio

Lectio

Sonus qui fit ex corporis collisione subiectatur solus in corpore resilitate quod medius est mutatio quae efficiunt sonum=

Probatur quia sonus non potest recipi in uno solus ex corporibus se colidentibus, cum non sit maior ratio cur unus in uno quam alius; nec in utroque simul, quia duo accidentia indivisibilia subiecti esse negant, ergo solus subiectatur in corpore medius resilitate=

Advertamus circa hanc octavam solus aquae esse medium in quo sonus subiectari sonum insum esse realem, non vero aquam audabilia corpora dicimus. Et de aqua probat Aristot. ex pericha, quia aures pisces sub aquis natet non caveant sonum, ad stabilitatem et permanentiam ad tuendum superficiem aquae et aeris continuitatem solus causat, ergo sonus est aquam audabilia corpora ei similia non esse subtilia accommodata ad recipiendum sonum sed esse realem. De corporibus autem solidis probatur quia sonus non generatur nisi ex percussione et infractione corporis intermedii, et ita non subiectus

subtm aligt sit abiam, vt ingeneratis song, necessariu est vt sit ga
sile ~~fragili~~ fragili

Subtm autg soni sit esse nigtionale non
solu et aer sed ehazagua et corpora illi similia: non tm corpora de
sissima vt talia sust: qd probat Arist et Dth: qua aer et
aqua et alia ei similia habent sufficiatg raritatg vt possint esse
subtm song secg tm corpora desissima vt talia sust: qd ehg con
firmat ex eo qd pisces sub aquis audiut nagii foras streatg
gtat fugut, qm gaoa non arripergt nisi stiptg audiat

De odoratu

Odor qui est obtm olfatg est qualitas qua dg tm et primoru qua
litatu patg pena corrumpeni; Consistit autg odor in sicitate cu
prehendente humiditatg qm superat, dg. ades precipue in humido
Consistit exquo probatur qd cu sicitate sit plurima stabm mixtionis
odor tone dicendu, qua sicitatg humidu actu superat vig. dg. qu
Labm humido superatg solet tali odor. et in tomberius qui ignorat
flos eo maiorg odorg habet vt patet in rosis spinis plenis qd
est signu sicitatis =

De gustu et tactu

Cu res quelibet nequeat gustari nisi cu humiditas simultanea ad
aqua inde simul operetur cu tactu non decet quare philosophi
qui gustu et tactu non duplicat sed vnicu talu esse affirmabant.
Quo modo dicendi supono cu Arist. et D. tho falsu esse

Obtm o gustu est qualitas qua dg cotinens
ex permixtione primaru in qua humiditas superat sicitatg opo
sitg. i. modo ac obtm olfactu =

Obtm autg tactu sut qualuor pri
mo qualitates, et ehg qualuor alie quo communiter tangibiles appella
ut asperu et lene, durum et molle, dubitatg tamen quare
solu ille sint obtm primariu tactu et secunde secundariu; an vo
omnes pertineat ad obtm primariu, hoc tm est valde probabile
et quicquid dicatur est parui momenti =

De sono. medio, et subto

Sonu omniu segnium pluradicit prodere nyreu[illegible] aplutgos apud
quos potuit videri quo hic desideratur; li. 3 de anima

Impossibile dicit Arist. desciby animg siterni motum esse
intellectu

intellectuet apetitue bꝰ sensibus gm̃ranati et eorꝫ actibꝫ, de quibꝫ omnibꝫ hꝰ aliqua dicemꝫ: Disp. 1ª de sensibꝫ internis

si methodꝫ iusta ordinꝫ dignitatꝫ seruaremꝫ prius agendꝫ esset de intellectu potibili, quia tamꝫ intellectꝫ proprie statu maxima habet de reꝫ cognitiꝫ sensibꝫ internis, est tñ ei omni intellectꝫ nostri originꝫ ꝛ ideo prius de his gendꝫ illo sermonꝫ in hunc finem D. Thomas vtꝫ prius de sensibꝫ externis deinde alijs internis - de sensu communi

i principio occurrit examinandꝫ an detur aliqua potª sensitiua interna realiter a sensibꝫ externis distinctꝫ Cuius instantia sumꝫ sit. 1. corporeꝫ esse omnia sensibilia externa quæ a sensibꝫ externis percipiuntꝫ ac proinde discernere inter illa. 2. per easdem operationes sensum externum: - 3ª tandem vtrꝫ simul, quæ potª apetitiua sensitiua

CONCLUSIO

2 Præter sensꝫ qui communis appellatur realiter distinctꝫ a quinꝫ sensibꝫ externis, quinꝫ hæc duo munera habet explicata -

Isti sit Spiritus et ab omnibꝫ philosophis sine controuersia admissus et probatꝫ ratione desumpta ex ipsis: nam ad conseruationem animalis pertinet vt non solꝫ obiectꝫ sensꝫ externorꝫ percipiat, sed vtr ea valeat discernere quandoq; sine hac cognitione, quia (vt ait Canel impressis) non committit in aliquo bruto et proprio iudicio, sed in simplici instinctu quæ rationi particulares cognoscit, ab illis diuersis in mutationibꝫ in mutatis vt fugiendꝫ discernat. Si enim haec cognitionꝫ animal non haberet sequeretur qꝫ duo inconuenientia sint qualitates diuersæ, quarꝫ vna est nobilis et alia ignobilis non valeret animal nocibꝫ reijcere, salubreꝫ amplectendo, qꝫ maxime deberet illis conseruationi

3 Ex hac ꝫ ratione et notabili probatꝫ recte: quia nam ens habet in naturalibꝫ operationes ad conseruationeꝫ necessarias sed inter alias est cognitio discernens inter obiecta sensꝫ externorꝫ, quæ non potest præstare nisi a sensu illa omnia percipiat ergo ꝫ ad hoc datꝫ sensꝫ communis patet quia nullꝫ sensꝫ exterior particularis percipit obiecta alterius, de maioꝛ et

minor

minor exaltatione potabili precedit probata et declarata manet =

Confirmatur ex dicto Arist. quinto metaur. adducto 1.p. q. ar. 4: nam sens proprius exteriorum cognoscit sensibile proprium discernendo ipsum ab alijs que cadunt sub eodem, illud vero discernit alium ab alio: cetera discernere aliquis adiuta, nec vero posset nec oportet quia oportet quod qui iudicat aliquid discernit, ut sens. communis: unde oportet quod ad istum unum pertineat discretiua communis istorum sensibilium extra ad que referuntur sicut ad unum communem omnes apprehensiones sensuum particularium. 2° Confirmatur quia est istum communis ab alijs exterioribus distincta potest unus a quia unus istorum est particularis non potest alterius istorum operari =

De phantasia

Dubium

Circa istum communem admittendum est phantasia seu imaginatiua habens quae sit potentia realiter a bonitate istorum diuisa

Hic est Arist. et Doctores exponendus et explicandus quia ad conseruationem animalis per decisionem sensus pertinet istius finis propria cognitiua esse, et multa discernere, quod est per istum exteriores et unum (quod alius dicunt cognoscere sensibilia exteriora aliquando, et quomodo ut abstrahunt species et aliquid) aliud autem Doctores non moueretur animal ad aliquid quia obiectum aliquis quia ad hunc motionem precedit apprehensio obiecti, cum contrarium dicat experientia, dantur aliqua posita cum unum sit reseruans species obiectorum, ut patet obiectum aliquis mouet animal. Et prosequitur Doctor obiecto quod percipere et retinere in corporalibus necessario ad diuersa principia pertinet, nam humida bene recipiunt male autem retinent: contra vero sicca bene retinent, male tamen percipiunt: ex quo infert quod cum positum istibus sit alia organa corporalia, debent esse diuersa positionaria ut istud obiectum recipiat et retineat diuersis organis, scilicet siccum et humidum =

Confirmatur quia predicta potentiae exigunt dispositiones omnino contrarias ergo realiter distincta, ergo patet et antecedens probatur quia ergo communi exigit predominium humiditatis ad facile percipiendum, ergo sicca vero predominium exigitur ad bene retinendum etc =

Aduerte ex dicto quod quia ductor phantasia diuersis organis communi quia datur ut aliquis obiectorum istibus et speciei respectu ponatur ista intelligendum quod aliquando percipere non possit species obiectis sed quod si illud sic percipiat non erit ferus sed peraccitus et materialiter

De sensibilibus communibus

Dubium

Probatur posta aduerte quod res que obijciuntur istibus interni dupliciter obijci

objij ponit. principium quo ad racionem illa qua percipitur extrinseci percipitur ita vt hec sit premissa rationis quia percepta et misterium principij illius: Quia ratio propter hanc rationem solet apellari sensata: 2° potest concedi quo ad racionem minorem dam a sentibus ex terris non preceptam v.g. quo ad racionem aliquas conuenientie aud. conuenientie amicicie aud. inimicicie, amoris vel odij = et hec ratio solet apellari negata, quia antea ignorata erat: vnde difficultas est an dete quedz posita: quia dijte shimatiba mentiri intentione dr Costantiba quia sit realiter apellari potestis dicenda cum ratione sit par rationis insensatas percipere; aliqui autq plastaticz hominis cossitatibz apelat sed amet ad questionem de voce =

CONCLUSIO 1a

Vere date talii posta que shimatiba seu agistatiba apelatur =

Ista sit Arist et Sth. et probatur ratione quia naa non deficit in necessarijs, ad quii in hii deficeret nisi animalibz perfectis huc ignis tribueret 2° la, minor probatur quia si obris non cognosceret lupus vt inimicus non fugeret vdq. adeo veniret, et similiter si aliis non cognosceret commoditas gallatiaz aud inimicitiam ad inuicem fugiendz non posset conseruari inter adq adeo nec posset procreare et ista ipsa naa in necessarijs deficeret hijs animalibz

Dicet 1a ista minor solus cognoscit ea que sunt extrinseci percipitur 2° non datur aliquis ista minor precipue determinatis animalibz patet quia nisi cognoscat aliqua minor non qd non cognoscit cognitis ab extrinseco; qd aduc remanet licet in intellectu quia sit notitia post = Ro qd ad hoc vt aliquid percipiatur aliqua intrinseca, sufficit qd cognitata intrinseca ab hmoi cig et aliquo modo deficit in ista extrinseca, quia minor qui notitiam est, defert ad plura se extendere qm extrinseca, vnde quia obm shimatibe aliquo modo percipiebat ista extrinseca precipue qm obiectiue cognoscit lupum v.g. inquo alias reperitur ratio inimicicie cum quo adeo obm expectat, ideo shimatiba potest hanc rationem negatam percipere =

Dicet 2° shimatiba obm non habet aliquid aquo determinetur ad cognoscendz lupum vt sibi inimicum o nullatenus tale obm cognoscit ani patet quia inimici shimatiba ipsa esse non est detracta, necquicz detrahi absq. pte lupi qm deo quidz pticipata shimatiba alterius lupi idz detractionem non efficit =

Ad rationes dnr et ad probationem dico qd determinatio illa partim provenit a pte, et partim a shimatiba et naa

et nata ysa obri nigua radicale unde gdo si mathba esse
possit determinata ad talg inicicia cognoscendg; hanc exigua
rationem gdam sit Conjuncta cum nata obris est parthalis determinata et com
plete determinata absqua spehe Lupi
20 Stimathba est potia realis distincta a phantasia
Hoc ehig est Aristt et Dctis cum suis
et probatur quia necesse est dari in hijs animalibg aliqm cognitionem per
quam percipiat aliquas rationes insensatas, vt dicetur in 2a sectione,
sed hec cognitio non potest reduci ni phantasiam ergo, minor patet
quia manifesti distant inter res gnate abinsensatis qm res presentes ar
abstrahg, sed ab hac distantia licet minora possit aliqua res sensata
sentata cum alijs sit res insensatas abstractas percipere ergo prior ista
distantia maiorg inter res sensatas et insensatas debet admitti aliqua
minorg distincta a phantasia qui percipiat res insensatas, sicut aliqua appetitiua
stimathba ergo
De memoria
conclusio
in parte sensibua animalis est Constituenda potia sensibua quam distincta
memoria seu reminiscitiua realis a phantasia et stimathba distincta
Hoc ehig est Aristt et Dctis et discipulorum
eius, inter quos Compluteges lib. 3. dere cap. 9. 2. dubij hanc positionem
solum intendere Loquendo a potentijs esse memorie; inte sectibus vo non
nisi exiguo vocabulo
Probatur vero quia ad vitam animalis perfecti
conseruandam desiderat aliqua cognitio parquas cognoscat plures
rationes insensatas et abstractas quas sensibilem cognoscit obiectus, sed hec
cognitio non potest esse hijs a stimathba nec ehig a phantasia, ergo
potia quam a potentia memoria, maior Constat quia si animalia
non possent apprehendere plures rationes insensatas abstractas multo
hes sensibiles, minor vo probatur eadem ratione qua supra probabimg
sensus communis et phantasia distinguit intre, et ehig stimathba
a phantasia: quia sicut sensus communis est cognoscitiua rerum sen
satarum presentium, et phantasia earundem abstractis, et ideo ibi
est facilis immutabilis secundum vnam: ita stimathba est perceptiua
rationum insensatarum presentium, et memoria earundem absentium abstra
ctarum et ista facilis immutatur in ordine ad suum obiectum secun
dum vnam ista vero secundum sensus communis et phantasia distinguit ita stimathba
et memoria
habet, qd autem memoria distinguatur a phantasia quia ehig competit et
non competit sensibus. Probatur ratione quia ideo habemus de stimathba
ex eo qd

ex cogd phatasia percipit res ignatas memoriæ vº ingratas

Disput. 2ª de potijs animæ intellectiue

In hac disp.e ultij agemg de his que pertinent ad potijas que in anima racionali radicaf ng in ea anima ipsa tm ꝛe considerata nec in ea dicemg phatasie ipsi libris de aia tm et dictg. d. Thomg in eos Commg multa tm habitudine ist obtm adequatg intellectg potentiæ

Pro intellcº aduerte gd duplex est obtm adequatg alicuig potiæ cognoscibile: aliud adequatg exigibile. S. vtalij Cognit terminatiuæ, ad gd sm omnem suas partes potest potia aliquomodo extendi, non vº extra illud, etiam per cuiuslibet obtm adequatg extensionis quia est in ordine ad gd potia ita extenditur vt ad ipsum non vº vltra ipsum extendi valeat: et similiter dicitur terminatiue quia talis potia terminat, acpto inde et hoc loco vt stadica extensionis potiæ: aliud vº dicitur obtm adequatg intelligibile. vt alij Cognit adequatg intrinsece obtm proportionali et possibili, ad gd non solum requiritur vt ponit potia circa illud exerceri sm suas partes omnes, sed insuper gd virtute sua naturali et absq; nouaq; virtg adiecta vt in obtm Cognatum naturali ponit in illud ferri quo facto dicg, quod vt continet omnes istas dictas, que concipiuntur in mente diuersitate proportionata audiendi, potest dici hoc modo obtm adequatg illij extenditur gd audiri, sui virtg relictg percipit perfecte et intelligibiliter eiusdem dicg: sicut ob eandem causam obtm adequatg intelligibile virg dicitur illuminis seu noctua quoniam lucem meridianam sed nocturnam. S. aliud simile

2 Deinde aduerte gd de intellectiue virtutem Cognoscimus 2º quia ipsa comitatur animam in corpore et habet modg operandi dependentem ab illo: 2º quatenus Combatur animæ in tota separationis ingressu operandi sine dependentia assignabg: et tandg in statum ꝛe pueri pertendit ab vtroq statu =

3 Negnare 1ª S.ª negat. eius in tota sua latitudine esse obtm adequatg intellectg nostri, prequa stet citare Cai. 1. p. q. 14. ar. 3. =

Sed cuncta ista probatur ngn obtm adequatg virtutis intellectg esset eius in tota sua latitudine sequeretur intellectus nostrg posse proprijs virtutibus Cognoscere super adorandg trinitatis mysteria reliquaq. obta supernaturalia, ꝛequa, est falsg 3º ꝛ sequela probatur quia quicquid potia Cognoscibile potest ferri circa ea inquibg tale sui obti requiritur ibi

sed vatio

sed vad ens sua veri reperire mihi misteriis 3° potest intellectus ista cognoscere =

Sed contra Ras hoc totum videtur sibi similia contineri sub in[illegible] obiectis sibi nostri intellectus, non vero extra talitudinem totum intelligibile et proportionati, adeo non sequi posse nostri intellectus talia obiecta cognoscere naturaliter, sed supernaturaliter =

Ora est nota quibus potest esse proportionata ratione ad totum aquo specificatur, nota essa ipsius consistit in commensuratione et quo habitudo quadam mordine ad illud, o' igitur omnia obiecta supernaturalia pertinent ad specificationem virtutis intellectus cognoscentis obiecta proportionata respectu illius et sequitur potest illa naturaliter cognoscere =

2a so affirmat esse mensa talitudine esse totum adequatus cognoscibile intellectus viri: totum autem adequatus intelligibile talium pro hoc statu solus esse res sensibilis et materialis: vide D. Thom. 1. q. 84 ar. 1. Quarum secundo tomo summe theologie [illegible] libro 4 cap. 1. Philosophi videtur. 1. et omnes fere philosophi et theologi

Conclusio

Totum adequatus cognoscibile intellectus viri quia pro hoc statu est ens in tota sua talitudine considerata

Probatur ratione mea illud est totum adequatus cognoscibile alicuius potentie adeo omnes suas partes scitu possit potentia cognoscitiva nonne extra illud, sed ens in tota sua talitudine respectu intellectus viri est minor probatur quia intellectus cuius pro hoc statu adiutus lumine fidei cognoscit Deum esse primum et verum et alia misteria supernaturalia =

Confirmatur quia alias intellectus humanus non posset elevari per divinam potentiam ad videndum Deum, sicut extra fidem, o' ens in tota sua talitudine est totum adequatus cognoscibile intellectus viri prima patet quia illud est totum unguis posset esse difficultas, sequela 2a probatur quia nulla potentia cognoscitiva posset elevari ad videndum aliquod totum quod sit extra talitudinem sui totum adequati ut patet =

Conclusio

Totum adequatus cognoscibile intellectus viri pro hoc statu est quidditates sibi in sectum materiales =

Probatur ratione mea illud est totum adequatus cognoscibile intellectus viri quod possent proprijs viribus ab ipso cognosci per scientiam sed intellectus pro hoc statu solus posset cognoscere res intellectuales, igitur est totum adequatus cognoscibile intellectus viri, probatur minor quia intellectus pro hoc statu nihil posset naturaliter cognoscere nisi per species receptas

ti et materiales

a cognoscibile

argitur, sed tales species solum representare possunt quidditates singulares et materiales, ō solum res materiales possent intellectui proprias virtus perfecte cognoscere =

Sed inquiret quis intelligat nominare res singulares, an. r. solum accidentia sibi propria sibi communia an etiam subiectum materiale subsistens illis accidentibus latens =

Ad hoc dicendum duplicatur dicendum et plurimi eorum dicunt duplicatum esse principium intellectus nostri: unum modo quia est cognoscibile per se per species ipsius rei latentis representatas: et hoc modo sola accidentia singularia sunt obiecta proportionata nostri intellectus, quia solum ipsa cognoscuntur per propria species et non substantia, alterno modo res proportionata dicitur quia potest quidditative cognosci perfecte: et hoc modo etiam subiectum materiale est obiectum proportionatum, quia ex cognitione rerum accidentium potest ipsa a posteriori quidditative cognosci =

Pro quo adverterunt quod intellectus noster arguitur et a posteriori implicite potest ex cognitione accidentium deveniri in cognitionem subiecti materialis: r. remotione, actionis dationem seu attributione, et ex deductione ex effectu. Nam intellectus cognoscens per propria species accidentia videns eorum tractus mutationem circa ista subiecta, colligit distantiam et arguitur aliquid illis subiectare, et sic concipit subiectum per modum subtilis materialis accidentium removendo ab ipsa quod imaginatur. Deinde accommodat seu tribuit illi perfectiones aliquas, quas cognovit ex accidentibus, r. habere esse, et esse principium operandi: et ex duabus radicibus colligit deductione, quod id quod est subiectum accidentium habet esse per se et non in alio sicut accidentia nedetur probatur, et similiter quod sit principium operandi radicale et ultimum. Deducit quod sit perfectior accidentibus, et ab ipsa plura quae perfectionem subiecti indicat dicitur esse =

Adiunxit tamen aliqui quod postquam intellectus potentialis deficiens ingenerit in cognitionem subiecti elicit et producit species representativas subiecti materialis, et sic intellectus noster cognoscit subiectum et accidentia per propias species modo explicato, quamvis nisi prima cognitione subiecti proprias illius species non haberet =

Alii respondent quod res obiecta singularia quae mediante inquiunt accidentia in abstracto sed in concreto, dicit est quod apprehendunt una eius concretum ex subiecto et accidentibus representatur, et eandem autem potest abintellectus aliquis imprimat species spirituales representativas non modo subiecti, sed abstracti per accidentia

accidz sed concretu vbiqz. Vnde mte lectq sustantiq modu dicendi per se quas species cognoscit non solu accidentiq sed etiq substantiq materialeq =

Sed inquires quid dicendu sit de intellectu mstatu separationis considerato. ad qd breuiter Respondeo iq habere pro obto proportionato animaq rationalq nigua est repugnantia animaq rationalis et etiq probabile ni reperiri subtantias angelicas =

Ad arm 2m 3 obtinatur ibi data solutio. Et ad 2m plicq 4m notando qd duplex proportio potest inesse cognoscibilibz in ordine ad suu obm apprehensi: alia quidq conuenies rationi et cognitionis cuiuslibet (vt bonu ens verum) ad qm solu requiritur qd sit ens obm ist speciei cuiuslibz illius. Alia continetur sub speciali ratione obti et hec est ratio et differentia materialis proportio quq potest aliqui potentie conuenire, alia vo proportio efficaciq, seu militaris virtutis quod omni non nisi proxima quq ingreditur illq proportionq adit vltimu potentie habilitatis efficacitatis et q militaris virtutis ad hoc vt possit cum naturalitate et perfecte attingere obtm respectu quoruq dicitur talis efficacitatis: Vnde ad replicandu qd intellectq nostr inordine ad obta supernaturalia habet primq proportionq non vo secundq =

Ad 4m qd licet in istis inferioribus quae exercent determinate et limitate ad actq vigendi rationis et diuersis cognitis illis (vt virtus ad visibilia et calor ad calefactibilia) correspondeat obtm materialeq ex eisdem, tamen in potentijs quae habent actq deuenire rationis, nonista se habet et huiusmodi est intellectus. Quo modo intellectus agens concurrat una cum phantasmate ad productionem spiritualium intellectibilium

L Ista patris amantis cognitionis vera contrahere et adhuc in istis ratione et argumentorum strepitu quid istius dignitatis sit aperiat: imprimis enim hoc dubium suponit dari intellectu agentis in nobis cuius necessitatem ex communi fit nos cognitionis intellectus noster possibilis sit potentia spiritualis necessario desiderat ad suos actus spirituales cognitionis spiritualis obiectorum adiecti debent dari aliqua potentia spiritualia que species materiales in phantasia receptas spirituales reddant vt possint sic non spiritualiter reddari in intellectu possibili illius ad suos actus spirituales exercendos; hanc autem potentiam intellectum agentem

deinde

2 Deinde dico intellectus agentis et possibilis realiter non esse distinctos quia omne intellectus agentis est omne intelligibile quatenus est intelligibile in potentia dicendo aut intelligibile in actu omne possibile intellectus possibilis est videre et scibile vt mediante specie est ratio intelligibile in actu. quae duae rationes non possunt adaequate verificare quia licet omnia praedicentur intellectus, et ita praedicata intellectus erunt inter se distincta=

3 Dico quod species impressas productas ab intellectu agente et efficaciter concurrente ad productionem intellectionis, et verbi mentalis non est species expressa: quod ideo intellectus indigit respectu ipsationis, et species impressa non minus ab obiecto indigit efficaciter concurrere ad ipsationem=

Probatur et maximis ex illo communi axiomate ab obiecto et potentia nostra sed omne indigens mediante specie impressa vt ista habet concursum efficacem, deinde ratione nam omnia praedicata intellectionis seu verbi mentalis seu expressa expressa nequeunt esse a sola potentia nec a sola specie sed vtraque concurrit per modum efficientiae principalis vtraque patet quia cum aliqua praedicata in effectu reperiri debeant assignare aliqua causa; ans vero probatur quia intellectus species expressa est qualitas et accidens obiectum sed spiritualitatem non potuit produci a sola specie impressa, ergo=

Tertio dico quod non concurrit ad productionem rei intelligibilis vt causa principalis sed ibi vt causa instrumentalis=

Primum probatur quia causa principalis debet esse per se efficiens. secundum quam per se efficit sed phantasma est per se efficiens speciei intelligibilis vt constat ergo=

Quod 2dum dicitur probatur quia nullus est in concursu in hoc quod res materiales influat per modum instrumenti in res spirituales, propter quod ad talem concursum requiritur aliqua potentia spiritualis vt constat in proposito, ergo ad productionem speciei intelligibilis concurrit intellectus agens 3o Concursus iste phantasmatis debet esse instrumentalis, consequentia patet, quia supposito quod non esset ratio et quod deberet aliquo modo efficaciter concurrere iste concursus ad minus deberet esse assignari= 2m an intellectio [illegible] spiritualitatem in esse intelligibili seu species expressa

adverte

Aduerte in primis duos esse tres .1. verbum mentis seu species expressa mentalis esse idem formaliter re et ratione : unde est duo tri simonimi ; qd constat nam si daretur verbum mentis distinctum a specie expressa .2. esset per modum representationis formaliter obiectiue .3. per modum intellectionis, sed ad neutrum horum potest dari esse ergo 4° conclusio minor probatur quia species expressa est est formaliter ipsamet obiectiue et formaliter intellectionis, 5° ad neutrum horum requiritur verbum mentis distinctum ab illa =

Confirmatur quia intellectus per intellectionem est eius terminatiue dicitur intellectus aliter quia dicere intellectualiter nihil est aliud quam exprimere formaliter obiectiue esse intellectum sed verbum nihil aliud est quam hoc ultimum et dicitur, 6° verbum non est aliquid distinctum a specie expressa quae est huius intellectionis =

Unde solum est dubitandum an intellectio dicatur hoc duobus dubitatis speciem expressam quae ab intellectione realiter distinguatur .1. an in ipso verbo species expressa intellectus ipsa formaliter consistat .2. saltem verbum sit constitutum habitudinis intellectionis, ita ut intellectus sit quasi constitutum ex actione et illo

2. Primum 1° asserit intellectionem nihil aliud esse quam quidditatem quandam quae est ipsum verbum mentis seu species expressa : ita scotus in 1° dist. 3. Vasquez 1ª 2ae disp. 3.8. citg communis inter auctores societatis

3 Probatur 1° auctoritate D. Aug. nono de trinitate ubi verbum appellat notitiam, constat autem nihil esse aliud notitiam quam cognitionem ergo 3° sic

Confirmatur ratione idem Doctor consimiliter appellat similitudinem obiectiue et inde colligit esse in nobis similitudinem Dei duplicem videlicet quia videbimus eum sicuti est, et est intellectionem esse idem quod verbum 2° patet quia quidquid verbum mentis sit aliud quam actualissima similitudo obiectiue et per verbum similitudo obiectiue

Secundum 1° auctoritate D. Aug. 15. de trinitate cap. 934 ar. 1 ubi loquens de scientia creata ponit tria requiri : intelligere memoriam habitualem intellectus et eius adaequatum intellectum, nihil aliud omnino importari sed conformatum quia in intellectu nro per ut intellectus noster quia in actu per quam rei intellectae. Ubi formaliter videtur intelligere dicitur effectus formalis rei intellectae in quamlibet aliud omnino importari. Constat autem quod verbum esse formaliter intellectum, nihil aliud omnino importare. Sequitur quod species intelligibilis impressa sit formaliter intellecta, nihilominus importatur quod habitudo

qd ab illa oriuntr verbz cu tanq a verbo nulla alia fra rei intellecte originatr =

D fm matr ex exdz D. tho. q. 8 de pot ar 2 ubi inquit: verbz nr intellectz nascit extrinsecz ab ipso intellecto cu ipsz intellectu conferi non potest sine verbo; ō sicut verbz phcre intrinsice ad actu intellectus dr per reg. esse ipsz intellectu tanq patet reg nr intellectus dnet esse una simplex entitas seu qualitas et ita negnit resultare ex verbo et ex aliqua alia entitate seu qualitate =

3o ratne probatr: nr intellectus nihil est aliq gmactualis manifestatu per gm rei intellectu manifestatu, sed per verbz mihi manifestatr intellectus respectu illud representata ō intellectu et verbz sicut ide maior constat quonia nihil aliud dit rez fieri manifestat intellectui gnqd ipse per ipsiat illaz et minor etiaz patet nr cu verbz sit actualissime representatu ōn etiaz erit actualissima manifestatio sicdz =

D fm matr 1o nr hoc ipso qd intellectz mediante verbo per speciē intellectibilez impressaz, constituit in actu intellectibili, ō hoc ipso qd informatr per speciē expressaz seu verbz constituit intellectum in actu 2o =

D fm matr 2 nr intellectz intelligit per hoc qd actu habitat ad res; volitatiuo per hoc qd actu ferat ad illas; imo intellectus constituit in verbo mediante per qd actualitr et in actu 1o res representatr actualiter unde actualitr et in esse intelligibili seu representato habito ad eiz dz intellectz transitr =

2a 2ae ait intellectum vere esse qualitatez eiter non illaz qualitatez que est verbz, sed aliaz que est productu verbi; dicit enim autores illi qd quilibz intellectus sit productus verbi et spheri expresse, non tamq est actus deprehendam actionis sed pertinet ad predicamentz qualitatis ligues dicunt ab aliquibz qui intellectum veraz accione de predicamento actionis esse dicunt. ex quo in ferunt nonesse necessariu qd in omni intellectione orgata detur verbu productu, sed solu tpe datiui qdo intellectus ob necessitatez obn illo indiguerit: hec est communis inter thomistas vt refert valut hic disp. 22 q. 2 et 3. pro quarit =

Sive intellectus pertineat ad predicamentz actionis sive ad qualitatis, illiz tamq ea non consistit formaliter in ipso verbo seu spheri expressa sed in aliquo illi antecedenti: unde intellectus formaliter sit productus verbi,

In his vltimis verbis non mtz dicere qd intellectus

cessario deueat producere verbu sed qdo illud producit ipsa producta
est intellecta. Hec ratio est clara mens dñi et probatur primus auctor
ipsius nre opusculo 43 sic ait: ishud o sic fit multa et ex nra in anima
dicit verbu mihi, et ideo congratrad intellectu non sicut quo intellectu
intelligit, sed sicut quod intellectu intelligit, quia ni illo sic ex nro videt nra
rei intellecta quid clarius ea mens dñi =

Deinde probatur ratione nra intellectus est exigibilis vita in actu 2
et actu 2 potia vitalis, o negant in verbo consistere 1a patet quia verbu
non est actus alicuius predicamenti sed tu producti per actionu o negant in
illo consistere intellectu, patet 1a quia ad hoc ut per verbu viuerent vita
in actu 2 necessaria foret vita sic accio quasi ipsa vitalis moueret =

Dicunt aduersarij qd intellectus non est vita physica sed intellectualis, et gnis decem certa vite physice sit actus, non tamen de concepta
vite intellectualis, de cuius ratione solus est qd actualis veniat intellectui
ab intellectuali modo, qd quidem fit per verbu mihi =

Sed ista et mirum ego non video quare intellectus dum
intelligit, non viuat physice, hoc est secundum se mouetur vitaliter, qd nullo
modo ni deus per seipsum immediate producerent verbu et illud intellectui nro
uniret, certe iuxta 1am et solutionu aduersarij intellectus intelligeret, et viueret
vita intellectuali qmilli animat: qd quidem nulla alia ratione faltem
nisi quia ad intellectionu exigibilis requiritur qd ipsu intelligens se
ipsu moueat peractionu vitaliter ab intrinseco =

Posset dicere aduersarij qd qdo intellectus intelligit, tunc in illo
datur vita physica et vera actus qua se ipsu mouet, in illa tamen non consistit
habitu intellectus, sed magis ad ipsa subsecuta; unde productus verbi
est vera actus qua intellectus mouet se vitaliter physice producendo verbu
gnis non sit intellectus; hec enim nitro productu peractionu consistit =

Sed contra ng intellectus in ratione potie intellectibe est habitu post
actibus suis ipsa et non solus passibus, aliqui intellectus est actus 2 adequatus
correspondens tali potie 2o exigibilis fuerit esse actus sibi predicamentalis
actionis sibi qualitatis patet 1a quia potia exigibilis actibus per actionu
actuat et constituit in actu 2o. Deinde ng actus potie actibe exigibilis in
telectibe quo modo intelligi potest qd non sit intellectus. Vrbanus hic
vocat ratu supra tacta .s. qd si intellectus non consistit in actione non est
cui intellectus intelligere negueat per verbu adeo solo productu et illo mediante.
Qd enim illud deuat producere intellectu est quia non est alia causa quia
possit produci qd materialiter se habet ad vitam intellectualem inqua ponit
contrarij consistere intellectionu =

Iuxta Probatur ratio quia intellectus creatus saltem ordinis
naturalis est dictus, o non consistit in verbo patet 1a quia dictus est

producto verbi et amoris mutuis in se principio duos et spes duos
intiquos solus est desiderij an intellecto et dicto non solus realiter
sed etiam gratia ideę dicatur: an sit gratia per notiones accepto distinguatur
deus in mea deitate et visione

Ad 2m° arg. m° En 3 rex aut. D. Augst. Et ex dict.
2 p. q. 34. ar. 2. ubi postqm ibi operat verba Augst. in arg. relata
sic arg. dicit qd verbum est notitia non accepta notitia no acci-
piendo cognoscendo sed no eo qd intellecta concipit cognoscendo unde
et Augst. dicit qd verum est scientia Cognitio qm nihil aliud est qm
ipsa species sapientis, qua etiam quodammodo multitudo cognita dici potest.

Ad oppm arg. Et qd nostra enim divini
tas quia videbitur est notum est quidq quia per ipsa visionem gratie
iuncta sit habenda predicta similitudo sed quia hoc ipso qd Deus videat
deus notus est nobis ibi qd deceat habere esse divinum cognitum
nam species intelligibilis non solus expressa sed etiam impressa (et aliquibus)
et pergm mentem nostram gratia seq=

Ad qd visio beatifica est
gratia partici patio divine nature qmbus non per modum nature adg. ade
est similitudo obm visionem esse intentionali et repraesentativo sed
in esse entitativo =

Ad 2 ex dict. En 4 dico sicut doctores sequentes de mente
Scoti pro vt dictum dicere: deus autem recte verum est qd in alio nullatenus
oriundus importat, idest qd deus nihil precedat seq in eo per illud produc-
tum aliud in ipso dicere Continuit. Cetera qdo dicit ~~dicendo~~ pro vt intellecta
est in actu per gram rei intellecte, nolumus significare qd gra rei intellecte
sit id per qd essentialiter intellecta in ratione intelligibilis sed quidem sit illud
per qd intellecta redditur Capax ad hoc vt suscipiat et efficiat in se intellec
tum dicit esse ipsa gram rei intellecte i. speciem intelligibilem impressam
qm esse D. Tho nominat gram rei intellecte =

Ad oppm arg. Et nonnulli
alligo ex eo qd intellectus non potest Complere sine Verbo adg. adeo non
sit extrinsecum illi qualemcumq per hoc nominetur nonne deus numerorum
qua ratione ad intellectum desiderata qd predictum verbum pertineat
intrinsice ad actum intellectus di tag qm aliquid adeo intrinsecum importatur;
sed solus colligitur qd habeat necessariam Connexionem cum illo, vt com
municet mihi intellectuali via, in quibus obm non est immediate presens
in intellecta ex natura sua actualitate, ad hoc vt se ipso et sine admi
niculo verbi a se distincti possit omnino intellectui in ratione obm intellecti,
ex nullum obm Creatum sit sua esse intellectum. Quare ex eo qd intellectus
nostra sit simplex qualitas aud entitas solus sequitur qd verbum importet habea

mpecto vt quid mtrinsice illa constituat =

Ad 3am rationem dr. q. duplex esse actualis manifestationis vnius per modum vitalis operationis, alius vero per modum obiti assimilitudinis, que non solum habitualis, sed etiam actualis manifestet obm, quia q. semper sit necessaria actualis mensuratio ad distinctam. intellectus est actualis manifestativus per modum vitalis operationis, non vero per modum obiti terminativi intellectionis, qd. non habet rationem operationis vitalis =

Ad 4m pro mationem concedo ans et nego seq. quia intellectus non est tantum in mihi ludo obm quare solum sequitur qd. quod species intelligibilis impressa ratione sue habitualis representationis reddit obm intellectibile sita species expressa seu verbum reddit obm actualiter intellectum, dicit actum terminativum intellectionis, non tamen qd. quod species impressa constituit intellectum in actu primo secundo ad talem actum 2m sita species expressa constituit intellectum intelligentem vt quid mtrinsecum et mtrinsice exercitum ad intellectionem =

Ad 5am pro mationem dr. nondum intellectus intellectus est naturaliter ad se ex eo quod ipsa intellectio consistat mhoc qd intellectus intelligibilitatem habeat seu probat verum ad se, sed (qd ideo est quia ad rem ejus attinet) similitudo rei est intelligibilis, vera; sed quia requiritur intellectus rei obm sit mtrinsecum principium intellectionis tam in ratione obi quam habitus qui terminativi seu terminativi intellectionis, sibi pervia principium mediante similitudine D. 4 dis. 49 q. 2 a. 1 =

Ad obm vero quid tertium sit resolutorium agendi. Dico 1o quod certum est omnia animalia moveri appetitu, et illicitibus qd. videtur probatur, quia omne agens requirit aliquam inclinationem (vt a agens ignis inclinatus ad locum sursum) sed ad agens naturale sed ad agens naturale non coagentibus requiritur inclinatio naturalis que est quedam forma et idem appetitus naturalis dicitur, ad agens coagentibus debet requiri cognitum et appetitum quia coagentia requirunt agens aut inclinationem appetitum appetitus sensibilis illicitibus quia mobilia a mundo et qm quedam vitalia alia moveri ab agente seu coagente =

Duplex modus autem appetitus dividitur in rationalem et sensibilem, rationalis est qui sequitur cognitionem intellectivam et dicitur voluntas: sensitivus qui sequitur cognitionem sensitivam, dividitur in duas potentias sensibiles irascibilem et concupiscibilem. Appetitus autem rationalis 1m proprie est sicut sequitur cognitionem agentis =

Dico 2o intellectus est per se motivum qm voluntas huius est D. sibi sui, vera scotus est communis intr philosophos qm in tra

Fray Gabriel de Cartagena Hijo
de la Real de San
Martin de San
tiago